

કચ્છ ૧-૨ લુ. કમ્પલીટ (૨૦૦૧)
 ગાયનોનું સ્પેશીઅલ રીલેક્શન (સંગ્રહસ્થાન.)
 શા. મંગળદાસ લલ્લુભાઈ બુકસેલરની

ધી ન્યુ ફોનોગ્રાફ ગાયન માળા.

— અથવા *Aug. 10. 88.*

➤ રેકર્ડ ગાયન સંગ્રહ. ➤

10-5-75 22

ભાગ
૧-૨-૩-૪
૫-૬-૭-૮

સાથે
 કમ્પલીટ ગાયનો ૨૦૦૧

— સંગ્રહ કરતાં —

શા. મંગળદાસ લલ્લુભાઈ બુકસેલર
 લી. હાથેક — મુરત.

મકાલિક

શા. મંગળદાસ લલ્લુ

સોલ એજન્ટ

શા. લલ્લુભાઈ નારણદા.
 બુકસેલર અને પબ્લીશર, લીમડાચે — મુરત.

ગુલામશી.

પ્રત ૧૦૦૦.

કીમત ત્રણ રૂપીઆ આઠ આના

માળા

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક C-૮૮૦ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ય્યુ ફોનોગ્રાફ ગાથાગાથા

વિષય ડ- : ૨-૧૨૧

વોલ્યુમ ૧-૨ બ્લુ

કપ્લીટ (૨૦૦૧)

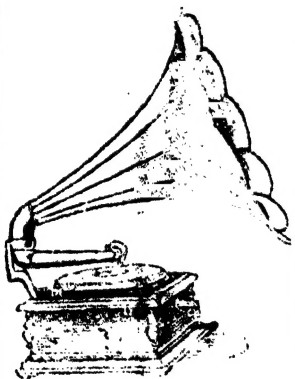
ગાયનાનું સ્પેશીઅલ શીલેક્શન (સંગ્રહસ્થાન)

શા. મંગળદાસ લલ્લુભાઈ બુકસેલરની

ધી ન્યુ ફોનોગ્રાફ ગાયન માળા.

— અથવા —

રેકર્ડ ગાયન સંગ્રહ.

ભાગ

૧-૨-૩-૪
૫-૬-૭-૮

સાથે

કપ્લીટ ગાયનો ૨૦૦૧.

— સંગ્રહ કર્તા —

શા. મંગળદાસ લલ્લુભાઈ બુકસેલર

લીમડાચોક—મુરત.

— પ્રકાશક —

શા. મંગળદાસ લલ્લુભાઈ

સોલ એજન્ટ

શા. લલ્લુભાઈ નારણદાસ

બુકસેલર અને પબ્લીસર, લીમડાચોક—મુરત.

નુતનાવૃત્તી.

પ્રત ૨૦૦૦.

ડીમત ત્રણ રૂપીઆ આઠ આના

માળા

છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તા—

શાં મંગળદાસ લલ્લુભાઈ

બુકસેલર અને પબ્લીસર

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—

શાં લલ્લુભાઈ નારણદાસ બુકસેલર,

લીમડાચોક—સુરત.

— છાપનાર —

ગોવિન્દજી ડાહ્યાભાઈ નાયક.

— છાપવાનું ઠેકાણું —

શ્રી “અનાવિત્ત” પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ, ગરાનપુરી ભાગળ-સુરત.

આ બુકના કોપીરાઈટ સંબંધી સર્વ હક પ્રસિદ્ધ
કર્તાએ પોતાને સ્વાધીન રાખ્યા છે.

ચેતવણી

બીજાં કચરાપટ્ટી સંગ્રહસ્થાનો ખરીદી હેતુરતાં
ગ્રાહકોને ચેતવણી આપવામાં આવે છે કે: અસલ
સંગ્રહસ્થાન ખાતી પૂર્વક મેળવવા માટે શાં મંગળદાસ
લલ્લુભાઈ બુકસેલરની એટલા શબ્દ ખાત વાંચીનેજ
ખરીદવી. કે જ્યાં ભળતી બુકો ગળામાં ઓળવવાની
બીક રહે નહિ.

વાંચક બંધુના કરકમળમાં

આ તુતનાષ્ટનિ સમર્પણ કરતાં જણાવતું જરૂર છે કે મારા તરફથી આવાં બીજાં ઘણાં સંગ્રહો તૈયાર કરવામાં આવેલાં છે જેનાંથી વાંચકો અણબધા નથી.

સંગીત શાસ્ત્ર

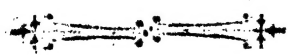
એ એક એવું ઉત્તમ જ્ઞાન આપનારું શાસ્ત્ર છે કે જેના તાનમાં શુભ પક્ષી પણ પોતાનું બાન બૂલી જાય તો મનુષ્યો મોહ પામે તેમાં શી નવાઈ.

બેવોલ્યુમમાં તૈયાર થતાં આ શીક્ષકશનનાં પ્રખ્યાત નાટક કંપનીના માનીતા નાટકોમાંના, જનગીતા ગાયનો અને પ્રખ્યાત ગાવાવાળાઓએ ગાયલા ઉસ્તાદી ગાયનો, રાગ રાગણી સહીત સમાવવામાં આવ્યાં છે.

ફોનોગ્રાફ રેકર્ડોમાં ઉતરેલા ગાયનો શીવાય પણ અતી કોઈ પ્રિય, બોધક અને ભાવનામય ગાયનો, ભજનો, કાવ્યો વિગેરેનો સંગ્રહ પણ આ સાથેજ બેડી દઈ, આવાં નાનાં ૧૦૦ પુસ્તકોની ગરજ સારે એવો એકત્ર બંડાર એક જથ્થે કરી વાંચક વર્ગની સંગીત તૃપ્તી સંપાદવા બનતો પ્રયત્ન કર્યો છે.

વિશેષતા સારી છાપ, ઉત્તમ કાગળ, ઉત્તમ પિન્ડીંગ અને સુલભ ભાવથી નીરાળું આ સંગ્રહસ્થાન છે. જે જેવાથી ખાત્રી થશે.

આશા છે કે આ સાહસને વાંચકવર્ગ યોગ્ય આદરથી વધારી લેશે. અને મારાં બીજાં સંગ્રહસ્થાનોને જનસમાજ તરફથી જેવો આદરમળ્યો છે, તેવાજ આદર આને પણ મળશેજ. એજ વિશ્વસિ.

લીમડાચોક-સુરત.
૧૯૭૬ અધિક આગળ
પુર્ણિમા.

લી૦ સેવક.
સંગ્રહકર્તા.

કાવ્ય સાહિત્યમાં વધારો !

તદન નવાજ પુસ્તકો

આજેજ મંગાવો.

નાટ્ય ગઝલ સંગ્રહ

અથવા

ગઝલ કાવ્યમાળા.

ભાવનામય, બાંધક કાવ્યોનો અતી ઉત્તમ સંગ્રહ સુંદર
કલરીંગ ફેરાવાળું પુઠું છતાં

કીંમત રૂ. ૦-૧૨-૦.

પોષ્ટ માફ.

મણિકાન્ત કાવ્યમાળા.

સુંદર રેટોગ્રાફીક ૩૪ ચિત્રો સાથે

જેની આજ સુધીમાં કુલ ૧૬૫૦૦ પુસ્તકો પ્રગટ થઈ ગઈ છે છતાં
હવે તેની માંગણી જેવીને તેવીજ કાયમ છે.

પાકું સોનેરી ગીલડીંગ પુઠું છતાં કી. રૂ. ૨-૮-૦.

પો. અલગ.

સંગીત કળાધર.

નાટક કંપનીના પ્રખ્યાત નાટકોનાં સુંદર નમુનાઓ દર્શાવતું
પુસ્તક ખાસ ચુંટી દાદેલા ગાયનોનો નાનકડો બંડાર. ત્રણ કલરના
ચીનાર્થક આર્ટ પેપરનાં પુઠાં સાથે.

છતાં કી. માત્ર બાર-આના પો. માફ.

મળવાનું હેકાણું,

મેસર્સ લલ્લુભાઈ નારણદાસ

ગુકસેલર અને પબ્લીસર.

લીમ્બડિયા-મુરત.

વાદ્ય મ ૧ હું.

ધી શેનોગ્રાફ ગાયન માળા.

અથવા

રેકર્ડ ગાયન સંગ્રહ.

ભાગ ૧. ૨. ૩. ૪. સાથે.

અ—(૧)—અણતસિંહ—

અશરણુ શરણુ ! ધરણુ ધારણુ ! ઈશ તારણુ ! નરણુ દૂષણ !
ચરણુ રમણુથી તારણુ વરણુ ! પણુ ગિરવર ગદન દયાળુ.
જન મન રંગના બવ બય બંજન, ચિદંબન જગરાયા.
શકળ અખિલ દુખ દલન, કરન વિભૂ ! અકળ આપ માયા.
અમલ કમલ સમ લોચન, મોચન ત્રિવિધ તાપ અજ્ઞાન,
મુનિજન મન સરવર, નરવર, ઈશ હંસ અગર જગ ભાણુ.
નાથ નિરંજન ! પરમ બ્રહ્મ ! મુખદાયક, કલ્પ સમાન.
પ્રણમિ ચરણુ વિનવું જગ વંદન ! કરો અખિલ કલ્યાણુ.

(૨)—વીસમી સદી—રાગ, કંવાલી (શાયવું શું છે)

અરે વીટા તણુ ભોગી રદ્યની ચાહના શું છે,
ખરેખર આ જમાનામાં થયો બે હાલ પણુ તું છે.
નથી માયા અને મહોત્તમ વળી ધનમાલનો સાર્થ,
થયું છે એકલા માટી અલક આધાર પણુ તું છે.
મુઠ્ઠી સાડુ સહ કુટુંબીને વળી વહાલી અને પ્યારી,
થઈ આ છ'દ્ગી ખારી, પછી કહે શાયવું શું છે.

(૩)—ન્યાયસિંધુ—(ન્યાય)

અહલ દનિસાદ કુદરતનો, ઉડી નજરે નિહાળોછ,
આવળે તો કોટા કેરી, સાખ તો આંખે નાખાય.
પાપ વિષયથી મરણુ, અમૃત પાન થી અમર થવાય,
હંદુ ઉડુગણુ ગર્વ સિંધુ, મેઘ વીજ સૌ ન્યાયથી.
પંચ જૂત મરતુ રાત દિન, બ્રહ્માંડ ઈશ સૌ ન્યાયથી.

(૪)—ચાહુ જમાનો—(સમય પ્રભાવ)—

અવસરને વશ જસ થઈ રહેવું દુઃખ આવે તે તો સહેવું.
દુઃખ આવે તે તો સહેવું, પ્રભુ રહે કોને કહેવું.—અવસરને
વેળા વશ સીનારામ થયા વનવાસી, વેળા વશ દ્રૌપદી

થઈ સેદંધ્રી દાસી, એથી શિક્ષણ લેવું.—અવસરને

વેળા વશ નળી વૃષ ગયા જુગારે હારી, ભટકી કમ્પતી

વનવન હામ પીયારી, છે ભાગ્ય - પ્રજા એવું.—અવસરને

(૬) વોલ્યુમ ૧ છુ. ધી કોનોગ્રાફ ગાયન સંપ્રદ.

(૫) — મધુ બસરી — રાગ-મઝલ-કવ્વાલી —

અગત જાગ સમે સ્વાર્થ પ્રમાણો, દહન સદા એ કરે,
સજાએ દેહ જ્યાં અંગાર મૂકાણો. — અગત.
અન્યનાં દિવસાં જાળવા, કેમ અંતર બૂઝાવો ?
ગોઠ મહિં બાન ગયું, જીવનનું સકાન ગયું, માનો. — અગત.

(૬) — કાનવી માયા —

અક્ષલના આવા અંધા, કરનારા ઉંધા ધંધા,
રમણીને નામે નિરખ્યા પહેલાં પાણી થઈ જતા.
વિલાસમાં રમે, ન કામ કંઈ જમે,
સદાય રાગ રંગના વિચારમાં ભૂલી ભમે. — અક્ષત.
મનહરણી આવે રડામી, લપટાયે થઈને દામી,
ભૂલીને સવજાં રાજકાજ દુનિયામાં નિન્દાતા. — અક્ષત.

(૭) — પાપનું પ્રાયશ્ચિત — રાગ-ગઝલ —

અરે અજ્ઞાન માયાપો ફહિતાને દુઃખ નહિ આપો,
સરિતાના સુંદાની થઈ બુકાવ્યું નાવ દુઃખ સગરમાં.
ખતીને અંધ લક્ષ્મીમાં કરો ફૂલો દાં સત્તનનાં,
જુપાવી લગને પડે ભરો પાપી પેટ કરી લીલામો. — અરે.
ઉમર છે વરની સાડી સાઠ વરકન્યાનુ ત્યારે સતત,
પિતાનું નામ લગ્નગવો, તમે છો નીચ કસાઈ જત.
ત્રિવાલના ખોટા પડાનામાં ગળા ફુલિતા તણા દાપો,
દબો દિશ્કાર હબરો વાર, ભયંકર ધોર એ પાપો. — અરે.

(૮) — ભાવિપ્રાખટ્ય — રાગ-પ્રભા —

અખિલ બ્રહ્માંડમાં એક તું શ્રી હરિ ! જૂલૈયે રૂપે અનંત ભામે,
દેહમાં દેવ તું, તેજમાં તત્વ તું, શુન્ભમાં ગુપ્તથી વેદ વાસે.
પવન તું પાણી તું ભૂમિ તું ભવરા ! વૃક્ષ યજ્ઞ કૃત્વી રહ્યો આકાશે.
વિવિધ રચના કરી, અનેક રસ લેવાને, શિવ થઈ જીવ થયો એજ આશે.

(૯) — ચાહુ જમાનો — રાગ-કવ્વાલી — (સમય) —

અમારો કોઈ નથી આરો, સમય છે પ્રાણ લેનારો;
પર્યે શિર દુઃખનો ભારો, પિતાજી મરો કે તારો.
થઈ છે પાયમાલી શર્ત સદા ની પિતા ભારી;
ગયા ધરચાર ને ધનમાલ, અવી સખા લાગ્યારી.
ભુરો તકદીરનો તારો, પિતાજી તારો કે તારો. — અમારો.
ન ખાવા અન્નનો દાણો, ન પીતા ગોળીનાં વારી;
નહી તન દાંડવા કપડું, કહું શું બાન વીસ્તારી,
થયો સંસાર આ ખારો, પીતાજી મરો કે તારો. — અમારો.

(૧૦)—૨ ગ તરંગ—

અકળ આ ઠરકની હા ! જોઈ મેં અજબ લીલા;
રાગી વીરાગી સહુ, કોઈ ઠરકના ઘેલા.
ખુદાઈ ઠરકની જગમાં, સરે બહાર છે છાન;
પુનરી ઠરક કેરા, જુઓ મજબુનને લયલા.
પરમ છે ઠરકની પદવી, અમર લોકોએ છે ગાઠ;
બન્યા છે કંઈક અંદા, ઠરક પારના ઘેલા.

(૧૧)—૨ ગ તરંગ—

અલખેલા સનમ આપની દીવાની-સમજાને,
નજારાણું મારા દીલનું દીલગની-સમજાને.
તન મન છે પ્રાણ આપના છે આપ-મુજ માલીક,
વશ થઈ છું બદલા આપની મહેરબાની-સમજાને.
પરવાનો મળ્યો પ્રેમદા, તવ કાન્તી-જ્યોતનો,
બીજાથી મારા પ્રાણની કુરબાની-સમજાને.

(૧૨)—શ્રવણ કુમાર—(પિતૃસેવા.)—

અદ પ્રહર હું તો કરીશ પિતા તણી સેવા, કર સેવા. માનું તેને દેવા (૨)
મુજને અન્ય વિષય રૂએ નહિ અંતર માંડી, દુઃખું ન કાંઈ અન્ય
તણી સેવા-માનું.

જન્મીને આ જગત માંડી, પિતૃસેવા જેણે જાણી, ધન્ય તેની જીંદગાની,
કરી કમાણી, મનથી માની, જગમાં જાણી, માની મીઠાં મેવા-માનું.

(૧૩) સોમતે અસર—રાગ-ગઝલ—

અરે હવતાંજ મરવાની-મજ નાદાન શું જાણે,
ખરી મહોબ્બત તણી લેજગત-કહેા અંગત શું જાણે.
બની અંધો જુએ છે ખેલ-તેની મોજ તે સમજે;
સુખી દુખતે ખુશી આકત-જગત જે બાત શું જાણે.
મજે છે જોતમાં જે જોત-તે જાણે હરખ તહેનો,
સુખાખોનાં સુખોની તો મુગ્ધ જે ધ્યાન શું જાણે.
હુકમત આકતની વાત, શાહે રસને પુરો,
ગરીબીમાં મજ શું છે-અરે સુજાત શું જાણે.

(૧૪)—સૌભાગ્ય મુંદરી—

અરે કેઈ આવો પ્રીયાને મનાવો (૨) માંડે દીલડું ચીરી, ખોલી ખતાવો.

હોહરો { અરે પ્રીયા મારો નહીં, પ્રેમ હાણના બાણ,
તારે મન હું વચ્છ છું, તું મારે મન પ્રાણ.

મને તપનિને નહીં તપાવો, લાગી અગત મુજવો, ખોલાવો સોભાવો,
પ્રાણ પ્રીયા રીઝાવો, માંડે દીલડું ચીરી ખોલી ખતાવો. (૨)

(૨૫)—કેશર કેશરી—

અરે દુનિયામાં પ્રેમી ક્યાં, ગધે મનલમની ચારી છે...અરે.
બીચારા કોઈકે સાચા પ્રેમી, તેની તો ખુવારી છે...અરે.
સાખી } પોપટ જેમ પહાંતતો, અચરે અચરે રામ;
} મુરખ જન તેમજ બંકે, પ્રેમ પ્રેમનું નામ.
ક્યાં છે સાચો પ્રેમી હા, ક્યાં તે સાચી પ્યારી છે...અરે.
સાખી } પ્રેમી પ્યારી કરી મરે, પ્યારી કરે મીઝજ,
} પ્યારી પિયુ પિયુ કરી મરે, પ્યારા રંગીબાજ.
ગયો સાચાંતો વખત હા, દગલગાછની વારી છે...અરે.

(૨૬)—મુંડળીક—

અધિક સુખ આથી બીજું શું મનાય,
પ્યારી મારી 'મુલમુલનું' અમ્યું ગણાય...અધીક.
પુરાણે પુનન પરમવે કીધાં, બાર્યા સુશીલા તો સદ્ભાગ્ય સીધાં,
ધરવાળીના શુભ ગાય, ગામ બધું ધરવાળીના શુભ ગાય...પ્યારી,
કાગડાની કોટ મોતીની માળા, રૂપાળી રાધા ને શ્રીકૃષ્ણ કાળા.
પતિથી પતિ પૂંજાય—મીઠાં બેગાં ખાટાં બોરો અપીજાય...પ્યારી,

(૨૭)—મહારવેતા કાદમ્બરી—

અલી જોગે મનાતી મોળી મેના. ભોળવશે તુજને પોપટછ, મુખે
મીઠું બોલી,
અલી જોગે, દેતી તું અંતર ખાલી.....ભોળવશે.....

સાખી } પ્રેમે પોપટ ત્રાઝ દોલની, દોલમાંહી સમાવશે.
} રતુ વસાંતે માનનીને, મદનરાજ મનાવશે.

રસ રાગની રસ રસ જડાં, રગ રગ મલિ પ્યાપી જશે,
જખ મારી મેના માનશે, પયુ બોઈ પાયે લાગશે.

(૨૮)—સતી દ્રૌપદી—

અરજ સ્ત્રીરો ફોલી શામળીયા, સહાય થવેં શ્રી મુરારીરે,
રાગસભામાં રાગ સિધાર્યા, વચન વડીલનું પાળીરે.
કેમ થશે કંઈ એન પટે ના, વ્યાકુળ થઈ મતી મારીરે,
કપટી કુટીલ છે કૌરવ રાજ—સ્વામી સત્યાચારીરે.
દાવ બેલતાં હે દીન બંધુ, રાખજે ત્રાગ હમારીરે. અરજ.

(૨૯)—સતિ દ્રૌપદી—

અકળીત લાગ્ય ગતી ન કળાતી, પલક પલક રતિરે, પલટાતી.—અ.
ઉદ્ય અસ્ત પછી ઉદયની આશા, જ્યાંતિ વાદળોમાં—જોડે છુપાતી.—અ.
ધર્મક્ષેત્રમાં ધર્મપતિથી, કારવ લડતા ધારી અનિતી,
ચિંતાથી મતિ મારી મુજા તી.—અ.

(૩૦)---મી નોતમશારદા---

અળખ નવાઈ નશીબની શાણા તું ચમકે છે,
એક દીન હાથી, એક દીન ઘોડા, એક દીન પાઈ ન પાસ.
એક દીન મંદીર એક દીન માળા, એક દીન વનમાં વાસરે.-શાણા.
કર્મ રાયના અળખ નમાસા, રંગ રાય નહિ ત્યાંય,
કર્યું તેવું ભર્યું ભાઈ, ફેગટ ફૂટ ફૂટાયરે-શાણા-અળખ.

(૩૧)---મોહિનીચંદ્ર---

અરે હું મસ્તાન પ્રેમની, મને કાલ ન છેડેરે.-મને.
લાચાર હું ખિચારી હું શીદ હ્યો છે કેડેરે,
જીવાની થી દીવાની હું મારો છેડો છેડેરે-એલા...મા.
પ્રાણદાન છે પ્રિતમાં પુઝી કરવેન પ્રીત,
પ્રાણદાન તો રહેલ છે, કણ પ્રિતની રીત.
આધાર તું કીરતાર મારો પાર એડેરે....આ.

(૩૨)---ઉદયભાણુ---

અમર રહો તે નરનારી, જે શીયળ દીપક સંભારે.
અમુક્ષણ દીપક અખંડ રામ. પિરસા જેણે મુખીયાં તે.
જળચર સારસ અવર પંખીયા. જેડેથી મદ માતારે.
તેમજ અરસ પરસ પતિ પત્ની, હરનીદા રહે હરખાતરે.
મન્ય ધન્ય એ દિવ્ય દંપતિ, સંપતિમાં મુખ માણરે.
વિપત્તિમાં જે પ્રિત સરાર જળ, પ્રેમેથી પી જાણરે.

(૩૩)---લક્ષ્મી-વિજય---

અન્નરયામી નોધારના આધારરે, ગુડીયાંભાસિની હે અવિનાશી ઉગારવેરે.
ગરકાગામી, લક્ષ્મીના ઉરહારે, હરિદીન્યાળાનું દુઃખ દયાળુ નિવારવેરે.
જાણી નિરાધાર નારી, દે છે પાપી કપટારી,
બહાના વિનવી સ્વીકારી, જેને અગળા ઉગારી.
વિભુ વિદ્ય ગંધ આ વાર, વેગે વિદારવેરે....ગુડીયાંભા.
“તારી શવરી નાર, શટ્યાની અહુદય કરી,
કીધી સતિની બહાર, દુષ્ટ નિશાચરને દમી.
દયા કરેને ખિરદ સંભારેને, જાણી નીરાધાર નારી....અન્નર.

(૩૪)---કંશવધ---

અમને પાવન કરવાને, દીક્ષતાં દુખડા હરવાને,
શાન્તિ જળ મન ભરવાને.-યોગી આવળે.

માયા રાખી મહાનાજ યોગ-દર્શણ દેવાને કાળ-યોગ
ચરણ કમળ નિસંદિત મુજ મંદિર, ધરવાને.
કમળ વદનથી મનકર મધુર વચન ધરવાને.
શાન્તિ જળ મન ભરવાને, યોગી આવળે.

(૩૫)—લલીત મુખા—

અરે ઓ મિત્ર મારાને, દીધોતો દોશ પ્યારાને,
વચનનો માર માર્યો મેં, સહો મુંજ ધિર મીત્ર હોં.
ગયો ક્યાં મિત્ર મારા તું, મરૂં ઝુરી વિના તુજ હું,
હવે સોધું ફરી હું ક્યાં, ખતાવે નાથ રોહિ ગ્યાં.

(૩૬)—મહારવેતા કાદંબરી—(મિત્ર-ધર્મ)—

અત્યુત્તમ પદ મિત્ર તારું આ સંસારે સમજાય,
આ અવનિમાં અન્ય ધણાં જે સુખના સાથી થાય.
માતા પીતા બ્રાતા થકી, વળી ગુપ્ત પ્રિય જન સ્વજનથી,
જે ગુપ્તમાં પણ ગુપ્ત તે પણ ગુપ્ત મિત્ર થકી નથી.
મિત્ર રત્નથી આ ભવ રણની સદર શરણ થઈ જાય,
સમૃદ્ધિ ચાર ભૂવનતણી, પુરૂષાર્થ મળવી સહેલ છે.
સદલાગ્ય-વિણુ સન્મિત્રની, પ્રાપ્તિ મહા મુશ્કેલ છે.
શબ્દ લઘુ પણ અર્થ અધિક એ અદ્ધર માંડી સમાય.

(૩૭)—પરશુરામ—

અરે, હાં હાં, જરા ધિર, ખેંચો બ્રહ્મ ક્રમાન,
અરે, જાઓ કરો શાને ઘેલી અડપલાં આમ,
ધરી બ્રહ્મ ક્રમાને, ઝરીલા નયન બાણે, સાંધા શામે
રોહિની સંધાન...અરે
જાણું શું હું આગા બોળી, કરો શાને આ હોલી,
જાણું શું હું તીરે, ક્યાન... ...અરે
થકી બોળીને અગાળી, બ્રહ્મ ક્રમાન તાણી,
મોહિની મારે શા, મોહ બાણ...અરે

(૩૮)—કુંદબાલા—

અજ્ઞાનથી હગાઈ જાય પુરૂષ નારીથી, છતી નથી કાઢ ગયા નારી હગારીથી.
પા પી કલીઓ પેટાતણી ચુગાલમાં ફરી, સિઝર ગયો સમર્થ હંદગાની પ્યારથી.
સીકંદરે રજો નહિ આનંદમાં કદી, ત્રીયા તણી કુચાલના ધાવકારીથી-અ.
ખુવાર થઈ હજાર મુવા નીચ મ્હોનમાં, રિઝિયા દરઝમેથી મદમર ખુમારીથી.

(૩૯)—ચન્દ્રગુપ્ત—(હિંદુસ્તાનની તારીફ)—

અખેને પ્રાચીની પ્યારે, અમારે દેશ હિંદુસ્તાન,
અખીલ સંસારમાં ન્યારે, અમારે દેશ હિંદુસ્તાન.
હિમાલય શા ઉંચા પહાડો, જે સ્પર્ધે સ્વર્ગથી આસમાન,
સિન્ધુ ગંગા યમુના આદિ, નદીઓ દહ રહી અખીષાન.
કળા, કૌશલ્ય, વિજ્ઞાના તણાં અહિંથી કુટ્યાં ઝરણાં,
ઉપનિષદ વેદ ગીતા-બ્રહ્મ વિદ્યાનાં અનેશ ગાન.
અખેને એવી આ અમ માતૃભૂમિનું અભિમાન,
એવો હિન્દ દેવીનો સુજન્યકાર ને કલ્યાણ.

(૩૯)—ઉપાદેવડી—

અજાન નમાનો નવીન નજરમાં આજ કાલ ચડતો,
સસલોને કીચડમાં દાખી હાથી કચડતો.
કરોડપતિ કંગાળ કેરી થાપણ ઓળવતા,
દરબારે દારી વગસમધી બહુ બહુરે નડતા.—
ગુલાબને દાખે છે, જો, જો, હનરીયા ગોરો,
ધર્મને ઘેર ધાડ? અને વાગે પાપી સોગ્રા.—
સાચ કસ્તુરી વાસ સમજનારાનો છે ટોટા,
અન્યાયી ગાદી તકીચે-લે-ન્યાયી દારી લોટા.

(૪૦)—કુકમણી-સ્વયંવર—

અખીલ વિશ્વના પાલન કર્તા કૃત્ય કૃપાળ, કેશવ કર્તા કૃત્ય કૃપાળ.
ધર્મ ઉદ્ધારણ કારણ પ્રગટયા, આપજ દિનદયાળ, નટવર આપજ દિનદયાળ.
આપ ચરણમાં કરે પ્રાર્થના, કુંડિન નૃપની બાળ.
રાજકુંડે કુંવરી હૃદયથી, માનસવાસી મરાજ.
કદી હંસણી હરશે, વાયશ, શિશુપાળ વિકાળ.
પ્રાણ તણશ તેથી ઉદ્ધારી લેજો, હરી સંભાળ.

(૪૧)—માહારવેતા-કાદમ્બરી—

અમે જાહનુ! અમે જાહનુ! હવે અમે જાહનુ રાજ.
રશ બિના તમે આવજો ... .. અમે.
આવી મંજરીઓ નિત્ય લાવજો (૨) પ્રેમે પરિમલ પ્રસરાવજો...અમે.
મુનિવર અમશું પ્રસંગ પાડો, દર્શણુ દેજો દાડી દાડી,
અમ સરણુ કંઈ કાજ, જરૂર તમે કહાવજો. તમે આ...અમે.

(૪૨)—સવ-કુશ—

અર્જુન સુણી લે મહારી, પ્રભુ અર્જુન સુણી લે મહારી;
મહાય હવે એક છે, તારી—લેજો ઉગારી—અર્જુન
બાળ સંભાળ કરી, બેઠી સ્થિર દામ કરી,
મરેલીને નાંખ ન મારી, લેજો ઉગારી—અર્જુન
અંધને નેત્ર જેવાં વહાલાં, મુને બાળ તેવાં,
ગાય વત્સ વિના નોંધારી—લેજો ઉગારી—અર્જુન

(૪૩)—“૨” માંડલીક—

અલી ગાલો ગુલાબ તુલ્ય તારા સંભાળ જરી બાળા,
ભેગી મધુકર જો લોભારો, ચુંચન આશે આવશે ખાશે.
“એમ...હા”-રસિલાની હું ટાણે કૃપમાળા, સંભાળ જરી બાળા,
જાઓ બહેની મને ના સતાવશો, રિમત પુણે બહાલમને વધાવશો,
યા, કંઈ આજુબાજુ થા-ભા, જાણી જાણી તને જ;
કેમ રમે મારો એ મહાજા, સંભાળ જરી બાળા.

(૪૪)—લક્ષ્મી-વિજય—

અખળાના બેલી વ્હાલા, મારા સુંદર સ્યામળા,
મહુનામી, જગજનનાસ્વામિ લગ્ન રાખો શ્રી ધનરસમ.
નટવર નાગર દીનખંધુ કેશવ કંજણના સિંધુ,
પ્રેમથી પ્રભુછ લ્યો ઉગારી સુંદર સ્યામળા.—મહુનામી.
વ્હાલા ગોવર્ધન ધારી, વિનંતી લેજો સ્વીકારી,
મવલય હારી લ્યો ઉગારી, સુંદર સ્યામળા.—મહુનામી.

(૪૫)—સ્નેહ-સરીતા—

અખળા લાચાર બિચારીરે, શ્વામીની દાસી, અખળા લાચાર બિચારીરે.
પ્યારા પ્રાણ આપે તોયે નાથ ન રીઝે કાંઈ,
“ભોળી મીઠાં વેણે—રીઝનારીરે—” સ્વામીની દાસી

માંદી મરે છે દઈથી, સંભાળ નારીની નહિ,
દાઝી બળે દિલ દુ ખથી, દેનાર દિલસો નહિ.
દિન રાત મેવા નાથની, કરીએ, હસી શ્રમને સહિ,
પણ એકની ગલતી થયે, છવન તણી સેવા ગત.”—સ્વામીની દાસી

(૪૬)—વિર-કુણાલ—રાગ-ગઝલ-કબાલી—

અમારા દેશનં છોડી અમે થાનાર પરદેશી.
હૃદયને મેળવી લેશે, અમારો પ્યાર પરદેશી.
થયા ફૂલીગીયા એવા, તમવી દેશની સેવા,
મટકશું પારકા ઘરમાં, ગની લાચાર પરદેશી.
અમારા દેશ ખંધુઓ અમારી જન્મભૂમીમાં,
હવે છેડતા પ્રણામ છે, અમે હૃદયાર પરદેશી.

(૪૭)—મ્યુનિસિપલનાં લાંચીયા અમલદાર—(લાપણુ બાદ)

અમલદાર ગંગાજળ જેવો, હું ચોખ્ખો છું ચટ,
ના આપે તેનું ના લઈએ, એવા “ભોળા ભટ.
કેને રણવી કેને દુભાવી કેને સમજવી કેને ધુળવી, ભડે ખગ્ગના ધટ,
પહેલા નાણાં પછી વાન, નહિ નાન! કે ગત,
વળી દીવશ કે રાત, ભડે પેટ ભલી ભાન;
એવી શાસ્ત્રી આવની લટપટ.—અમલદાર.

(૪૮)—ગુક-જયંતી—રાગ-કબાલી-ગઝલ.

અમે વિશ્વાસ વાળાને, છુપાવી ધા કરે શાને,
સત્યાવવામાં આ ભોળાને, ગુન્હેગારી તમારી છે.
હસાવો રોવરોવોન, અખત્યારી તમારી છે,
બસે કરજને ઘટે તે તે, ગુન્હેગારી તમારી છે.
કદી આપ્રાશ જો દૂરે, ભસે બૃકંબ હો ભારી,

જીભરતો પ્રેમ નહિ દુરે, પ્રિયા મુજ પ્રાણથી પ્યારી.
જડેલા અંધ નવ દુરે, ખુશી એ ભાવિની ન્યારી,
હુઠ્યા તે તો નહિ છુટે, પ્રિયા મુજ પ્રાણથી પ્રાણી.
કુસાવો વા રિઆવો તે, મુખત્યારી તમારી છે,
કસાવી જીવ આજો તે, ગુન્હેગારી તમારી છે.
તપાવો છો તપેલીને, વળી ધૂન ધાર રેડીને,
વિચારો શું દિલ કહો તે, ગુન્હેગારી તમારી છે.
જગતનો નાથ જે સારે સહન કરવું મુજે મારે,
જરા સમજીને જોલોને, ગુજરો તે નકામું છે.
જ્યાં દિલ સાફ ત્યાં શું છે, મણી મન સમજીને છે,
અમારી છે વશદારી, પ્રિયા મુજ પ્રાણથી પ્યારી.

(૪૯) — હરીચંદ્ર —

અરે નાદાન ! અરે એ ધ્યાન ! જરા તો માન ! જરા તો માન !
ન ખો તું જાન, નહો હયરાન, જરા તો માન ! જરા તો માન !
કયસી રાની કયસી ખાની, કયસે લાલાજી કે લાલ !
ખાને તેરી લંબી ચૌરી આપી મુખા જય આપાળ !
કેળી દામાન, જો તું રસમાન તો હો ઇશિ આન તેરા કયાણ !
અરે અગ્યાન, ન કર હયરાન, જરા તો માન ! જરા તો માન — કયસી.

(૫૦) — પ્યારા સાહેબ — રાગ — ભેરવી — તાલ — ત્રીતાલ —

અરે જોખનવા, ચાર દીના દીના સાથ.

જોખન સત જગ જગત બધું, મુખ મોઝન લાગે — કદર મોશી કદું,
ના પુછી જાત — અરે જોખનવા, ચાર દીના, દીના સાથ.

(૫૧) — મી. મહમદહુસેન. રાગ — દાદરા, કહારવા (મીઠા ઝહિર.)

અટારીયાપે, ગીરારે કખતર આંધી રાત,

સુન સુનરી ભાલી હમ તુમ સોવે સંગ સાથ. અ.

નહી નહીરે દેવરા, સૈયાં તો જાગે સારી રાત,

સુન સુનરી ભાબૂ, સૈયાંકો દીગે મરાય.

નહી નહીરે દેવરા સેજેકી શોમા મોરી જય,

સુન સુન ભાલી હમતુમ આવે સંગ સાથ,

નહી નહીરે દેવસ છતરી ધરમ ઘટ જય.

(૫૨) — મી. મહમદહુસેન. રાગ — યમન, કહ્યાણ, તાલ, લાવણી.

અબ ના અને ગિરધારીરે, હમારી તોરી, ગિરધારી વનમાલી

અમ નામને,

સાલ ફુશાલે આપતો આડે, હમે કહારી કરી કમરીરે, હમારી તોરી,

(જોશો મુખવાસેકી જય.)

(૫૩)—રેકર્ડ સોંગ બુક—રાગીની, આશાવરી, મીસ. જાનકાબાઈ.
અમહિ કહાન ન કર મોસે રાર, (૨) જય કહૂં મેં પુકાર,
નિપટ નિડર લંગર ડિગર ગાગરીયા મોરી ફારી;—કહાન.
જય કે જસોદા સે, કહૂં મી અપનો દીઠ લંગાર એ ગમાર.—અમહિ.

(૫૪)—ફરોજ ગાયન ઈશ્વર સ્તુતી—રાગ—ખમાચ—કુપક.
અમ તો રખ લિજે લાજ, સુનકર ગરીબ નવાજ.
વિમલ ચરણ નમન કાજ, પામર દસ ઘાયો હે. ૧
સુત દારા મિત્ર આઈ, એહિ સખ સુખકે વાદી,
તેરી હુઈ નહિ માદી, પાનક મન ભાયો હે. ૨
કર તું અધમ ઉદાર, દૂષ્ટન કે અધ નિવાર,
દેખ મુક્તિ કો દેનાર, જયક ધસ આયો હે. ૩
આપક જે રામ રામ, તીન લોક સોમ લોમ,
સખી ફિરોજ ઝોમ ઝોમ, સુચક નામિ ગાયો હે. ૪

(૫૫)—એશિઆઈ—સિતારા—રાગ—ગઝલ—

અજબ કુછ ઈન કેલાએ દઝોરે દઝોરા હોતે જતે હંઝે,
મુસલમાની મુસલમા ના મુસલમા હોતે જતે હંઝે.
નુમા ઈશ્કી હવાને અયસે જહેરી લે દીયે ઝોકે,
એ કહેલાતે થે ગુલશન વોહ ખીયા માં હોતે જતે હંઝે.
ખુદાયન્દ તેરી કુદરતકે એહ સારે કશીશ મેં હંઝે,
કે અમ કુરઆસે મુનકીર, આંહુસે કુરઆં હોતે જતે હંઝે.

(૫૬)—મીસ. ગોહરજાન—રાગ, દેશ, તાલ, ત્રીતાલ.

અરે ધિયા બીન નાહિં આવત ચેન, કલાંસે કહું મેરે છકે બેન—ખીયા.
યાદ પરત જગ્ય હેદર નિશદીન, બાંધી ચુરત તીખે નૈન—ખીયા.

(૫૭)—જલશા સચાહ—રાગ. ઝિઝોદી—કુમરી.

અએસી પ્રીત કાએકુ લગાઈ ગાલમા, પ્રીત કરી કયું રીત ન જાણી,
અએસી૦

દોસ્તી કરકે કદર-ન જાણુ, અએસો યાદ કાએકુ લગાઓ ગાલમા,
પ્રીત૦-અએસી૦

(૫૮)—ખમાચે—હસ્તી—

અલખેલા છેલા અયસા લા, દેજે.

જો રંગીલા હો દીલજાનકા, નઈ આનકા, નઈ બાનકા,
મોહરગાલોકી શયર કરાવે અયશી શાનકા.—અ૦
લાઅનત મુરદાર તુમખે, જાઓ, જાઓ, જાઓ, ન સતાવો,
અયસા રંગીલા, છપ્પીલા, રશીલા, મુઠીલા લાઓએ,
સાયકલ ખીડલાકે છ ખહેલાવે વોહ. ૭. શાનકાં—અ૦

(૫૯) — ભદ્રાલાભિની —

અહ વાહ વાહહ મુદરીઆ મોરી, લે ગઈ મહલીઆં.

મયે જલ જમના હાય ધાય રહી, છીટકગીરી મોરી પ્યારી મુદરીઆં — અહ.
મુનીયે પીયાળીનવાગે મુદરીયાં, તોસે નમ્રાહુ મયતો સારીકમરીયાં — અહ.

(૬૦) — નિગાહે ગફલન — ગગ — કાફી — હુમરી.

અય ચાર જાની, દિલદાર, જાની; મય હાલુ સદા ગિયા, પિયા
વાર જાની.

તુમપર બલદાર જાની, અય, બેચકે વચકે લાલુ કહીશે.

પાસ મેરે રહે ધરે જો યે, આજ તક,

નિકલે ઇશકે દામસં, કાર જાની — વાર જાની — અય૦

(૬૧) — જાનિશાર —

અરે મુવે કાહે મોરી બાહેરે મોરીરીયાં,

જાન હમારી તું કાહે હખાઈ, છાંડ મોરી કાહે તું કલાઈરે, નિચોરીયાં.

મેકી ગવાઈ, લીની જુરાઈ, રાખ મોરી પત કહું તોહે કર જોરીયાં.

(૬૨) — મીસ. કાલોજાન — રાગ ગઝલ —

અજમ અપના હાલ હો, જો વિશાલે ચાર હોતા,

કબી જાન સડકે હોતી કબી દીલ નીશાર હોતા.

જો તુમહારી તરહ તુમશે, કોઈ કુડ વાયદા કરતા,

તુમહી મુનસફીસે કહદો, તુમહે ધતખાર હોતા.

તેરે વાઅદેપર સિતમગાર, અબિ ઔર સખર કરતે,

હમે જાંદગીપર અપની અગર એતખાર હોતા.

યહ મઝા થા દીલ લગીકા, કે ખરાખર આગ લગતી,

ન તુંમે કરાર હોતા, નઅ, મુંમે કરાર હોતા,

મુંમે માનને સખ એયસાકે, અદોબી સઝદા કરતે,

દરે ચાર કાયા બનતા જો મેરા મઝાર હોતા.

(૬૩) — હુરન — આરા —

અરે હારે મોરા બાલા જોખનવા લુટ લીયોજ લલચાએ,

હમ પ્યારી દીખાવે, જમ ન્યારી દીખાવે રશ બાતે બનાયે,

ખીરમાએ, જ લુમાયે ફુસલાયે — અરે.

ખીરહાલી મારી મયતો. જરકે મરત હું, કમસે નદોર તુમ હાયે.

ચતુરાઈ દીખાયે; નિદરાઈ બતાયે, સંગ મોહે ન લાયે.

તરસાયે કલપાયે જ જલાયે — અરે.

(૬૪) — જસસા સંમદ — ગગ, ખમાચ, આશાવરી.

અમ મએ કયસે આક, રાજહો તેહારે પાસ — અખમે.

ખાએલ મોરી બાજની મહેનુખા રખાવે, હુજો હએ બેચીકા પાસ — અખમે.

(૬૫)—ઉમાદેવડી—

અજી લાગી લો મોરી બંન, નેન કટારીરે,
 જુરી ન મારી કટારી ન મારી, ન મારી બરછી ન સવાર.
 લોહકા નહિ બુંદ નિકસા, તનક નેના નહિ લાલ,
 કીસ તનાસે કર દીયા ચારો, કલેજ પારપાર.
 હુશમન નહિ બેરી નહિ, મારનવાલા દિલદાર,
 ધાવશે નહિ દીલખીજડા, મિત્ર ગયા હય ચોર ચાર.
 તેહી મોત્રા કર હકીમી, કરે બેડા પારપાર,
 કાકે બતાવે કાકે મિત્રાવે સંઘયા ગુલે ગુલજાર.

(૬૬)—જલસા સંગ્રહ—રાગ ભૈરવી.

અગતો વો દીલ ફરીયસે-કામ પડા બેહો સોહો,
 હુસ્નપર હસે નકદે દીલ-સદકી કીયા બેહો સોહો...૧
 હોતેહી હસે ચાર અશમ-સગ ગઈ મોરી ટકટકી,
 જલવાલ તો હસકા આંખમે-ગયે ગાયા-બેહો સોહો...૨
 હમકે દશીમે કામ હયે-દીલમે વોહી તમામ હયે,
 હોતેપે હસકા નામ હયે-દર્દ સદા બેહો સોહો...૩
 ના સહે સકે તુમ ન-કુલ-કહો દેખ સમજ કે ચૂપ રહો,
 એશકકા જામ દીલો લો-કારી લગા બેહો સોહો...૪
 હોનાથા સો હો ગયા-હોગા વોહા બેહો ના હયા,
 પુછોના કુલ દિવાનાસે રોતે હો કયા જો કે સોહો...૫
 નશેહી હય અજમ મજા-મડી તે સયા તું મને કયા,
 પીતે હય બે બરમીત-કહેને હય વોહ બેહો સોહો...૬
 ચાર નેદી હમે શરાબ-પીટે હયે હય હમ ખરાબ,
 ચાહો ભક્ત હો તુમેય-ચાહો ખરા બેહો સોહો...૭

(૬૭)—નિગાહિ ગદ્ગદ—૧૧, કલ્યાણ-ગઝલ.

અયસી બંન દિલક્યા હો તો ફિર નાજ કયું નહો !
 હે હુસ્ન દિલ ફરેય યહે અન્દાજ કયું નહો ! અયસી.
 જિના હય પારસાનકા નામ હસે દહરમે !
 અવાજ મેં મસીકકા એજાજ કયું ન હો ! અયસી,
 ખુશી કે અસમનકી નરગીલ તુ માહ હય,
 લાલ તેરા અય માહ યહેદમ સાજ કયું ન હો ! અયસી.

(૬૮)—કેત : દિલગે—૧ સે ૩ હુમરા.

અગર મગર મનકર, નાહિં રગર ઝગર બાવેની—અગર.
 અજ ગરજ કરત હારી, ગરજ તોહે ખ્યારી,
 નજર મો પર કહરકી કયું કરે, તું ડાવેદી—ગર.

(૬૬)—ગઝલ—ફિરોજ, રાગ, બેહાગ-ગઝલ.

અજબ અશર ગાનેકી સુનતે ગમ સફા હોવે,

એક બારલા કરે રહુમ જો, ખુદા ખફા હોવે.

હેવાનખી જો સુનતે હો જતે હો જતે હજો આશક,

જો બેવકામંગ દીવ હો ઓ ખી—વશ હોવે.....અજબ.

હજો કીલીયો અમ મતી કુલે આરામકી,

શરાબ બેહોશવો હજો છસ્સે દરદો દદા હોવે.....અજબ.

શીરપે ગીરા અરલાક તો પલમા મીશાલ લગે,

આરામહજો એછનદામે જોલામો વશ હોવે.....અજબ.

ફિરોજ કે અછજો ગાતે રહો સુખો સામ,

ખુદા હો દલાલી તુંમપે—દાનો જાંઠાં નશ હોવે.....અજબ.

(૭૦)—ગઝલ—રાગ, ભેરવી, તાલ. ઠાઠરા—

અપને મૈલાકી જોગન ખની, જોગન ખનીરે ખી જોગન ખની

અપને મૈલાકી અપને ખવાજકી જોગન ખનીરે.

મેં અપને દિલકો કીસી છુતકો દીયા ચાહાતા હું,

છોડ દસ્તામકી રાહ કુદરલીયા ચાહાતા હું. અ.

અય મુસલમાનો કહો, કયા મેં ખુરા ચાહાતા હું,

છસ્સે મીલા હય ખુદા ઉસ્સે મીલના ચાહાતા હું. અ.

(૭૧)—ખુનેનાહુક—

અલખેલાંમે કહના રે સ'દેશા મોરા.

કાહે ખિસારે અય પ્યારે, મોહે આરે આરે તોરી હમ આસ નીહારે,

કરો કુછ ધ્યાન લગે, ખિહરખાન, હય જાનપે આન ખનીરે,

દીન રતીયાં એહાં, દીન રતીયાં રકન હું અખીયા,

આગ હય છતીયાં લગતીયાં, નબાવત કોઢકી પતીયાં.

અખતો સજ્જન દીખલાદે દરશન.....હારે.

સુલગતા તન મન તજે હમ અનધન.

(૭૨)—અસીરે હીર્મ—રાગ, સોરઠ, તાલ, ખેમટા.

અમ્મા મુજે અચ્છીસી ટાપી મંગાદે,

ટાપી મંગાદે ઘોડા દીલાદે એડા દીલાદે સીલાદે.

માડીપે લેકુંગા ઘોડેપે બેયકુંગા હાંકુંગા ફૂચ ફૂચ હું હું હું,

આહીસ્તા આહીસ્તા આહીસ્તા ખસ.

થમ થમ થમ થમ, અમ્મા મુજે દોડીસી બંદુક લાદે,

બંદુક લાદે લાલા મંગાદે તીરો, કમાન દીના રે.

તોપો છોકુંગા કીલોકો તેકુંગા, મોલા અલાઉંગા ધસરરર ધુડીમ,

ઝપટ હો, ઝપટ હો ઝપટ હો કપર ધરરર ધુમધુમ—અમ્મા,

(૨૦) વાલ્મ્ય ૧ ભુ. ધી કૈનાબ્રા ગાયન સંમંહ.

(૭૩)—જલસા સંમંહ—રાગ, સાધ, કાફી, ડુમરી.

અત્રભેલે સૈયાં હમસે કરે ના પ્રીત—અ.—ઓરોનકે સંગ હસત
ખોલત હો.

દેખી તિહારી પ્રીત હારે, સૈયાં હમસે ન કરે ના પ્રીત.—અત્રભેલે.

(૭૪)—હા—જન—

અદાં ફી તીરછીયાર તેરી આલ હયે મતવાલી, તેરે આલ ગુલ્લે કાલી,
તેરી આંખ ગલ્લકાલી, ખની લાલ મએકી ખાલી.

ઉરે સૈયાદ મેરે—દીલકે ફસાને વાલે;

ગુલ્લે કમ દેખે હએ અંદાજ દીખાને વાલે,

ઓ દિલ્લાર ખરતર સરવર ફન્દે—ગુલ્લેગડી—પુરકન.

દીલકે એહ ફસત ફીરતહય, કરે કે અંસા લાસા બનસા ફાંસા,

શીકારી ખનકર તેરી, નીગાહે કરત હરદમ સક્રિયારી.

(૭૫)—જલસા સંમંહ—રાગ—ધનાશ્રી—ખવાલ—

અમકે સુનીયો ખનકે ક્યેસો, આઓ તો કોહો કરન તેબઓ કીનો.

કહા પુકત હો ખિર ખદાજી, અધક છાંડ દુઃખ દીનો,

ગંતર મારી મોરો મન હર લીનો, સદા રંગ લીનો...અં

(૭૬)—શ્રી બ્રહ્માનંદ લજ્જનમાળા—રાગ, ગઝલ—તાલ—દાદરા.

અપને કો આપ બુલકે હૈરાન હો ગયા,

માયાકે બલમેં ફસા વિરાન હો ગયા....૨૬૦

જડ દેહકો અપના સ્વરૂપ સમજ માન મન લીયા,

દીનરાત ખાન પાન કામ કાજ દિલ દીયા;

પાનીકે મિલકે દુઃખ એક જાન હો ગયા....અપનેકો

પિપયોંકો દેખ દેખકે લાલચ મચા રહા,

દીપકમેં જ્યોં પતંગ જાય કે સમા રહા;

વિના વિચારકે સદા નાદાન હો ગયા....અપનેકો

કર પુણ્ય પાપ સ્વર્ગ નરક ભોગતા શીરે,

તૂથાકી ડોરસે બંધા સદા ધરમ ધરે;

પીકર કે મોહકી સુરા ખેભાન હો ગયા....અપનેકો

સત સંગમે જાકર સદા દિલમેં વિચાર લે,

બદનમેં અપને આપ રૂપકે નિહાર લે;

બ્રહ્માનંદ મિલે મોક્ષ જાપી જાન હો ગયા....અપનેકો

આ(૭૭)—સરોજની—

આ મન ઉપવનના માળી, જ્યો સુમનની માળા સ્વીકારી,

માળા કરમાળા ધારી, ધારી કાધી ઉપકારી.

નવ પદ્મવ આ તન વેલી, મન હૃદય સંગ વળગેલી,

પ્રિતી પીયુષી નવલ ખિલેલી, લેખે સ્નેહે સંભાળી....આં

(૭૮) —જ્ઞાનરામ—

આનંદ મંગળ બાઓ, પરજાવી લેશું દહાવો,
મારી વેવાણ રસીવી બેડી ચાબચે.

નિરખી કન્યા કહેશો, મુખ જોઈ તાકી રહેશો.—મારી
વાહ કીક મળું છે ટાણું, એક લુલુ બીજું કાણું,
મળી વેવાણને વેવાણું, ફેરવોને ઝટ....આનંદ
ફડાકીયા વેદ તમે જોશો, હોળીને દહાડે રોશો,
કેવી જાન બેડી હું આવું, દુનિયામાં ડોકો વાગશે...આનંદ
તડાકિયા કહું તમને, અતિ ઉમેદ મનમાં અમને,
વાળ વમડાવું જો જો, ફરશુરામનો ફડાકો...આનંદ

(૭૯)—સતીનો આપ—

આવો આવો ખેલ ખેલો આનંદ ઉંડો,
પકડી જકડી નાઓ કુદો રંગે રેલાવો.

અરે! વાહ તમારી સુરત!! અરે! વાહ તમારી સુરત!!
સુરત કેવી? સુરત કેવી કાકા કોવા જેવી.
શું કાકો કોવો! ધરડો કોવો, મ્હારી સુરત એવી? તો કેવી?
ગુલાન કોવો! સુંદર કોવો, મારી સુરત એવી,
વાહ ખરાખર એવી! હા ખરાખર એવી! કાળા કોવા જેવી—આવો.
છે શું રહું નાક નમેલું, એ પરનાળું જાણે પેલું,
જા જા, નાક નમેલું છે પોપટનું, સફળ તોમાં પાળે, વાહ પોપટજી.
નાક નમેલું ગરડનું તો, ત્રિજું તે પર મ્હાલે, વાહ ગરડજી!!
વાહ પોપટજી!! વાહ ગરડજી!! (૨)...આવો.

(૮૦)—માત્રી પ્રાગ્મદ્ય—

આપ કહો છો જેને લાવી પ્રભુ! આપ કહો છો જેને ભાવી,
પૂર્વ કર્મના અદ્રષ્ટ રજની, એજ એક છે ચાવી.—પ્રભુ.
કર્મ પ્રભાણે વેગ મુદ્ધિને, શુભ અશુભ મુકે ખારી,
એ દારણથી સર્વ મનુષ્યો, પુરુષાર્થના જાય હારી.—પ્રભુ.
મુખ પ્રચ્છીને સર્વ પ્રાણીઓ, બીજ મત્ત દે વાવી,
સરળ અકળ વા વિષ અઝૂતમય, તેને દે છે કોણ બનાવી.—પ્રભુ.

(૮૧)—મજા તુલશીદાસ-રાગ-મજન—

આજ રહો મોરે પ્યારે મધુવં, આજ રહો મોરે પ્યારે....રધું
જો તુમકો બનવાસ દીયો હે, દરીએ ગમન સકાશેરે....રધું
રધુવર હે સુનો મેરી જાનનિ, યક વૃતનિયમ હમારે,
બાબ ન રહું ધર માત્ર કૌશલ્યા, કશવથ બાચા હારેરે....રધું
ચિતા સહિત સામિત્રા નંદન, ભયે કુંડલસે ન્યારે.
તુલશીદાસ પ્રભુ જુર ગમન દિયો, નયન વહે જલધારેરે....રધું

(૮૨)—મોહજીત—

આ વિશ્વરૂપ વનવાડીની શોભા, છાંડ રાગિયો થાડી,
જનરૂપ બુદ્ધના પુષ્પની, ખુશખો ખરે તેમાં દગી...આ.
સુખદ આ સંસારમાં, દુનીયા તણા વ્યવહારમાં,
ભરંધારને બ્રહ્માંડમાં દેનાર, સુખ તો છે સતી...આ.

(૮૩)—સત્યનારાયણ—

આજ કાલ પાપી રહ્યા જગ મહાલી, ભરમ ભારી અને ખીસ્સે ખાલી.
ધરમીને ઘાડ અને કુશળ કસાધને, આપે મદારો વનમાળી.
ભુડાથી ભાઈઓ ભુત પણ નાશે, નીચાની ઝુટે સડ ડાળીરે.
ભકતોને ભીડ તીડ, ઉભરાય ઠોળે, દોરંગી દુન્યા નીકાળી.
ધરનાને ધંટી છે બંટી બાવાને, ગળનાને ગંધે ગળે પાળીરે.

(૮૪)—સ્નેહ-સરીતા-રાગ-કારસ—

આજે ઉત્થાપન કરીએ, મંડળ પાણીયું લઈએ,
મહિલાનો ઝુંડો ધરીએ, પાધડીનો રજા દેવીએ...આજે.
નિષેધક મોઢાં કાળાં “બોય કેટ” કરો ના બાળા,
બસ, વેલકમ, સૌ, સુધારા, બસ, વેલકમ, સૌ સુધારા...આજે.

(૮૫)—શુરવીર, યોગીની—

આર્ય ભૂમીના અમર પુરૂષના ગગને ગાજે નામ,
રામ કૃષ્ણ નરદેહ ધરી, એ રઘુવીર યદુવીર રથ મ.
સતી સતીઆની રક્ષા કરતા, નિશ્ચીન હાથોહામ,
અભય દરે એના સુરવીર, સજે અવજન ગમવી જમ.
ધરણી પાળક શ્રદ્ધી બાળક ઘટાટના અનામ,
ભય ભાગતા સનમુખ આવો જોશાસન ચિત્તમ.
અનહદ શક્તિ ભક્તિ દેશો, વિરવીર તપ...આર્ય

(૮૬)—બોલતો કાગળ-રાગ-કારસ—

આશક ખડખડા જેવા માથુક નો પુર દમામ,
ચાહે રોડ કે માંડે શું અમને તેથી કામ.
જાણે ધરડી ઘોડી ને પહેરાવી લાલ લગામ,
જોડી ગુગતી છે એવી, જેવા મળશે ગામ.

હા, હા હા હા હા હા-હા હા હા હા હા.

વર લોભ ધરે કન્યાનો, જમવને માગે જામ,
ઘોડાને બદલે ખાંધો, ગીતડાને બદલે કાચ.
અંહી માડવલો મંડાયો, ત્યાં કાળે ગયા સમશાન,
ચોરીને બદલે ચોકો, ને રામખેલો ભાઈ રામ.

હા, હા હા હા હા હા-હા હા હા હા હા.

(૮૭)—મી અહા 'ક બજનમાળા—બજન, રાગ, જંમલા.

આજ ખેલન મત જ મેરી સજની, સામ સુંદર ધર આવત હેરી-ટેક.

મોરમુક સિર જીપર રાજે, મજા જા માલ સુહાવત હેરી.—આજ.

જેરી અધર લગાય બજનવે, મધુર મધુર ધુન આવત હેરી.—આજ.

પીતલ્લન મકરા કૃનિકુડલ, પગ નપૂર જ્યુકાવત હેરી.—આજ.

અહા 'ક પ્રેમવશ મોહન, સખિયન દરશન દિખાવત હેરી.—આજ.

(૮૮)—શીયળતી—

આ તન મન ધન ને હાથ, કરો ક્યાં જયો મનમોહન,

નહિ અત્રપ્રેત અત્રગ થયા કહિ, રહેયો મુજ લોચન—આ.

કૃપા કરીને મહેલ પધારો, રાત ગુનરો પ્રાણજીવન,

મુલાકાત મુજ તાન તણી સ્યો, રહે હગમતે દિન—આ.

હાલ તમારે મહેલ આવવું, જરા રુચે નહિ મારે મન,

હયા કરી દ્યો રજા મુને હે, સુંદર તન ચંદન—આ.

(૮૯)—કુશમાવતી— ૧ગ-કોરસ—

આતો હીન્દીયા કળાય, વાયુ મેમો છે બળાય,

ચાલ ડીસ્પેનસરીમાં સધારોએ.

ચોટો વિકાળિયા માંલ, ડાકટર ભક્ષાને ત્યાં...ચાલ,

અરે, અર-દર હાય, કંઈ કંઈ થાય છે,

ખમા ખમા ડીયરજાન તને શું થાય છે.

અરે, અરરરર હાય, મારો જીવ જાય છે.

મારા કલેજના દુકડા તને શું થાય છે.

કાળી છાંભેવાલ, ગળોલીંમડાની છાલ,

પાઉં કાંવા કરો ચાલ માંહી થોડુંક ઝેર ડિમેરોએ...ચાલ.

જય કોલેરાનો રોગ, મજે માલતીનો ભોગ,

આવે દીવાળીનો જોગ, લઈ અધનીકુમાર ચાલીયે,

અરે, અરરર.....અવે હાય.

(—મગવન ગીત—

આ કમલ પાંખડી તુલ્ય વાંકડી આંખડી ચિતરી ખરી,

પણ ઠીકી ફાંતી અજબ પળપળ કમલ ખતાવું ચિતરી.

આ વદન હસ્ત વહાલીનું, આવ્યું બરાબર ઉતરી,

પણ કેડીલ મંડ છે, તે કમલ ખતાવું ચિતરી.

આ પદ કમળ આવ્યા બરાબર અંગ નેપુર ધુધરી,

પણ હુંસ ફેરી ચાલ છે, તે કમલ ખતાવું ચિતરી.

આખુ બરાબર અંગ એ નજરે રથું ગુરે તરી,

પણ વહેલું ડોલરે સમું, તે કમલ ખતાવું ચિતરી.

(૯૧)—કેનેહ—સુધા—(ભજન)—

આ જગમોહિ જન્મ ધરીને, જન જે મુક્ત કરે,
અભયવર વિષ્ણુ મહીં એ વરે, સહજમાં ભવ સિંધુથી તરે....આ
વિષમ વિષનું પાન કરે તો કહો, છુવે કે મરે!
'કરણી તેવી પાર ઉતરણી', ન્યાય નજર પર તરે.
પાપીઆ ષઠ દૃઢ થકને મરે, અંતમાં દુઃખી થકને મરે,
ધર્મિનું ધ્યાન પ્રભુ પલ્લુ ધરે....આ

(૯૨)—બુદ્ધદેવ—

આવો પ્રીતે પુંજું પા.....ય, પ્યારા પતિ;
તવ સ્નેહતણી પુંજા.....ય, સ્વીગારું સતિ.
કૈવી કુસમે, કાન્ત વધાવું, અંતરના હિડોળે ઝુગવું,
પંડી પધરાવું મન મંદિર ભગવા.....ન, પ્યારા.—તવ સ્નેહ
શાણી છો ગુણની ખાંણ, (જહાલા તમ મીઠી વાણ)
પ્રિતે આપું સન્મા.....ન, પ્યારા પતિ.—તવ સ્નેહ

(૯૩)—મોહિનીચંદ્ર—

આવા નામના હુંગાડુ પુત્ર નાના, હોય કોડે.., કદી તોય શા કામના,
એતો ઘાટ પાડુ જનક ધન ધામના. છેદે જનુની જોખનના કામના.
અસંખ્ય તારા આભમાં ઉગ્યા નાવે કામ,
એકજ દંદુ જગતનુ ટાળે નિમિર તમામ.
તેમ કુટીલ કરોડ પુત્ર પાક્યા નકામ,
કુળ ઉગરણુ હાર છે, એક સપુત ગુણવાન.

(૯૪)—મોહિનીચંદ્ર—

આવશે પ્યારી આવશે પ્યારી આવશે.
અંદો હો હો, મારી હૃદય મણી પદ્મમણિ પધારશે.
હીરા મંગાવું કે મોતી મંગાવું, પ્યારીનું મનશે માનશે,
માળા મંગાવું કે ગજરા ગુંથાવું, સુંદરીને શું શાવશે.
ચંબેલી લાવું કે હીરા મંગાવું, રસીલી સાથી રાચશે,
લાડું મંગાવું કે ઘેઝર મંગાવું, મોહિનીને શું ભાવશે.

(૯૫)—સ્નેહ સુધા—

આનંદ આરે છાયે સકળ રચના, ગાતાં પ્રભુ ગુણ પુર્ણ ઉમંગ ધરી,
અકળ અગમ્ય રતી અતી રસ ભરી, જગત સકળ મહીં રહી વીસ્તરી.
કર્તા હર્તા જગના, દ્રવ્યવતી સદુ પુજ રચના,
તારા આધારે સહુકે આલે સુખે મહાલે.
હે જગ નાયક ! શ્રીવર દાયક ! સહાય કરજો ! વિધન હરજો.

(૬૬)—સ્નેહ મુધા—

આમ્યું જોખનિયું આવું શા મારે મસતાન ?
હું દિવાની ખની, દીવાની ખની.....આવ્યું.
મીઠું રસીકું હૈં, મુજને કંઈ થાય છે,
હૈં દુઃખાધ મારું મનકું મુંઝાય છે.
શું કંઈ ઉપાય ના મારાથી સમજાય છે.....હું.
એજે જીવાની મારી ચાલી આ જાય છે,
જોખનવન માળી વીના, ખીલી દરમાય છે;
લલ્લે ના લેવાય, સ્નેહ સાગર સુકાય.....હું.

(૬૭)—લલીત મુધા—

આવો મનમોહન આ યૌવન જગીયો ખતાવું.
જગીયો ખતાવું મોહન પુજો વધાવું,
પ્રેમની ધ્વની લગાવું હે, પ્રેમની અલખ જગાવું.—મન.
આમ્રથી મીઠા ફળ મોહન ચખાવું,
પ્રેમની ભૂરજી લગાવું, હું નેહને નયને નચાવું.—મન.
શેતુરથી મીઠા ફળ વ્હાલા ધરાવું,
અધર રસ પાન પીવાવું હે અધર રસ પાન ચવાવું.—મન.
હૃદય સરોવરની શીતળ પાળે,
પ્રિતિને પાળે પોદાવું—હે પ્રેમ જળ છાંટી જગાવું.—મન.

(૬૮)—લલીત મુધા—રાગ—કૌરસ—

આધ એમ કમીંગ, આધ એમ કમીંગ, મેડ મધર આધ એમ કમીંગ,
ગોઅવે યુ ઢેમ મધર, ગો યુ ઓષ હાય સ્વેર અધર;
નોટ યુ સ્પીક, નોટ મીટમ—નો યુ શેષમ, ઓષ, ઓષ, ઓષ.

(૬૯)—મુધન્વા—

આવો સખી આર્થ ભૂમિ, માતાવું મંગળ ગાઓ. હાં.
અંતરની ઉર્મિના અખીલને શુલાલ છાઓ, છેવરદારી શ્રીકરનારી રમ્ય રસાળી.
વિશ્વ નિવાસીની વિશ્વ વિલાસની, વિશ્વ વિનાસીની જય જય માત.

(૭૦)—સરોજની—

આવો અલખેલાળ અંતરમાં ખિરાળ...ખળતી ઠારો.
મારો દોષ કંઈ, અવગુણ, નહિ ઉર ધારો, ખળતી ઠારો—આવો ?
કાં ? તમારો તોર દુંટયો, ભુલી મારી આપશો ! ડાહ્યા ડમરા ભુલી જાશો,
(ના. ના. ના.) (નહિ તો જો જો પછી ટટળી પડશે ઠેંઠણે ઠેં !)
(અછી વાગશે પપુડી પાછળ પેં પેં પેં) ફરમાવો હુકમ ફરમાન.
એસા જા ! ઉભી ચાલ ઉભી થા બેસી ચાલ ?
ભૂલી કે ? કે થપડ માર, અરે વ્હારે તારો ખ્યાર...આવો.

(૧૦૧)—સંગતના ફળ—

આ યુલ્યુદની વાણી આ અજ્ઞ મીડી લાગે કાં.
કહુકારે ગજ્ઞ શણુગાર છાતીમાં વાગે કાં.
કર્ણ અમૃત પીએ એનું શીતળતા અંગમાં ઢાળે.
વધે મન મોહિની મુર્છા એ પ્યારી લાગી કાં.
કદી રમતી હતી એથી, કદી હરતી હતી એથી,
અગોચર વાણીના ભાવે ભરી એ આજ લાગે કાં.

(૧૦૨)—પવિત્ર ભક્તી—

આવે સમએરે ગમીન મિત્ર વિના દોષ થાયરે,
બહાલા વિના દોષ થાયરે... .. આવેં
સલામ મિત્ર સૌ મળેને, તાણી મિત્ર અનેક,
ભોડ ભંગન દોષ વિરલા, હેય સૌ લાખનમાં એકરે—આવેં
મુખ મીઠાં કપટી હૃદયના, લેખુ લાખ કરોડ,
સંકટમાં શીશ અરપે એવા, જગમાં નમળે જોડરે—આવેં

(૧૦૩)—નિલમ-પ્રમિલા—

આવો આવોને મુંદરી સલણી, સ્નેહી સાચો સ્નેહી સાચો સ્નેહ છે.
પાતળીયા પિયુ પ્રિતમ પ્રાણ, નિર્મળ ન્યારો નેહ ન્યારો નેહ છે.
પ્રેમ પદાવીઓ સ્નેહ મુંદારીઓ, આનંદ આપીઓ આ...આં
પ્રીતીનું ગોરસ સરસથી સરસ, સારંગે નયની પીશ તારું પીશ...આં
છેલ છોગાળા છો રહીઆળા, રડા રાજ રશ્મિકલાલ, હા.
ચંપક વરણી મુખદ કરણો—દુઃખદ હરણી. આ...આવોને.

(૧૦૪)—સુરદાસ—

આ તારા નયનો સારાં સ્નેહે સાંભળતાં,
શાન્તિ પામું છે મન માહરે આજે.—આ તારાં.
જગની જંગલમાંથી બળતો બચાવ્યોજી,
ધન્ય ગૃહ ચિંતામણી ધારે આજે.—આ તારાં.
ભક્તિ ભગવાન કેરી, કરતાં હમેશાજી,
થવાનું ત્વરાએ શુભ તારે શાણા.—આ તારાં.

(૧૦૫)—નંદખત્રીસી—

આ સ્વપ્ના સમ સંસાર, સમજી લ્યોને શાણા,
દુર્લભ માનવ અવતાર, અવની મહી ઓરાણા.
ખાળપણું રમતા ગુમાવે, બુવાનીમાં લંપટપણું ભાવે,
વૃદ્ધ પણુએ જીવ લોભે તણુએ, રે નહિ કીરતાર.
મરણ શ્વાસ જીવ ચાલુ થાયે, કૃત્ય કુંડા નજરે ઉભરાએ,
પીડાય ભારે, ખસ્તાય પાપી તારે, આંસુ વહે ચોધારે.

(૧૦૬)—સંગતના કૃણ—

આવો અમારા અંતરના મહેમાન, તમ પગલાં અમ ઘરમાં,
થયાં આજે, કદં રાહ મારા મહેરબાન—આવો.

પાંચે પકવાને ભરી થાળી. મનગમતી મનની પીરશું તમને,
ખરાં મીઠાં, ખાટાં દીખાં જે રૂચે તમને,
ભાવનાં જામને રશ ભોજનને સહુ આજે સુખ કાળે,

(૧૦૭)—દેવકન્યા—

આવો કરો હાથ મેલાવો લઈએ પરણવાનો દલાવો,
અડીશમાં એ પડશે અપરાશ-ગુનો તો લગનમાં કેવી મીઠાસ!

.....ખાટી ગંધાતી એ છાસ—આવો

લગનથી સુખી સંસાર લગનથી જગત વહેવાર,
બલાં ધર્યાર પ્યારા ભર્યાર!—મારા તો પ્રણામ હજાર—આવો

(૧૦૮)—સુકન્યા સાવિત્રી—

આરામની સુખધામની, પ્રીયા તું પ્રતિનાં પ્રેમની,
મમતાપ કિરના દારનારી, તું શિયળ ધારા બની.

માળા જાણું તમ નામની (૨) નથી ઇચ્છા દામ દમામની,
ચિત્ત ચાહુ સેવા સ્વામની... ..

.....સાચી તું લગનતી ભામિની—આરામની.

(૧૦૯)—સુકન્યા-સાવિત્રી—

આવો આવો હું ક્ષેવરાવું દલાવો, આ મારા સંસારનો,
થયો આજે અતુલ્ય ભવ પારનો.

તમારા વિના વહાવું નથી કોઈ મારે, તે માટે કદં પુનઃ તમારી પેગલે.
આતે આયડી કે શાયડી—(શાયડા ! શાયડી ! શાયડી !)

દીડો માલ શું ? મશ્તીયો બગરનો, આ મારા સંસારનો—આવો.

(૧૧૦)—માયા મેહિની—

આવી લગની લાલ લગાવી, લલના ભૂલી ના જશો,
મારા છેલ્લછબિલા, રશરંગ બિના, મુકુટમણી ભરથાર નગીના....લગની.

ગુણવંતી ગંભીર નારી, પ્રેમ દેવના તારનારી.

શાંતિ તારી સુખ કરનારી—કાંતિ તારી દુઃખ દમનારી,

તું માલિક છે આ તનની.....આવી.

(૧૧૧)—વસુધરા-ઉર્ફ-એધારી-તલવાર—

આલી સખી અમોલકા નવ લઈએ, માનું ની ન માન મહીં મરડઈએ.—આલી.

પ્રીત કરી પડેલા રાખે પણ-નખનાં કેમ કૃપાવે. (૩)

અંતરના ઉભરા તે એમજ ઊડી આગળ આવે,

ના વૃત્ય કરે આ નેણે-અલી કહ્યું તને મુંઝાવી કેણે,

જાણુંજાણુંજાણુંજાણું-કહે જાણી જણાવે, રહે અજાણ્યું ન કંઈએ—આલી.

(૧૧૨)—શુક-જયંતી—

આર્થ ઉન્નતિ થાય ક્યાંથી, જ્યાં આવાં અધર્મીન કર્મો થાય,
આખણુ માટે નિર વલોવે, કંચન તથા કોડીને સ્થાય.
એક ટકાની હોય તોલણી, તોય તપાસે સધળે દામ,
ખુબ ટકોરા ખખડાવીને, પુરણુ પર્ણી ખરચે દામ.
કન્યાના જીવતરનો સાથી, વર જોતાં આંધળીયા થાય—
હુનર કરવે રાજે આગસ, અભિમાને અંધા અથડાય.
જુઠા દોળ દમામ રાખીને, પાછ પાછ માટે અટવાય,
મુખઃ સરોવર ગાય દીકરી, સ્વાર્થ સાંધવા વેચી ખાય.—

(૧૧૩)—કબીર-વિજય, રાગ, લજન—

આવો, આવે સમયે અમોને ઉગારવા ધિરા ધાઈ,
સાહે કરો સહુ જોતા રામ રધુરાઈ,
મતી ગતી મુંઝાણી છે પ્રભૂ વેગે પહોંચે પ્યારા,
ભુજંગને આપો ભાવે, જીવન દયાળુ દાતા.
ગાયા નહિ જાયે શુણે ત્રણે ભુવનોના ત્રાતા,
જોયા નહિ આપ જોવા, જગમાં જોરાતા—આવો.
તાર્યાં આપે તતે ભક્તો જુવો અહુલ્યાખાઈ જોવા,
આનંદે આરાધે છે દાડી, દેવો કેવા કેવા.
વેદામાં વિખ્યાતી વ્હાલા, સુણી કરે સર્વ સેવા,
કબિરનાં કષ્ટ કાપો લાખેગી, સુકિરતી લેવા—આવો.

(૧૧૪)—ગીર કેશરી—

આકૃતનો જમાનો આવ્યો, ભારે ઉપજ્યો ભો,
નથી ઉગરવા આરો, ચારો આમ આકૃત છે.
ઠોર હરાયા ડગ્ગે પુરાયા, અંકે નંગ બે,
કડાં લોઢાનાં જડયા લાયમાં, ઠણ્ણણ ઠણ્ણણ કે;
પાપી ક્યાં જઈને કે, તેને કોઈ દાદ ના દે—ચારો આમ આકૃત છે.
કરણી તેવી નાર ઉતરણી, જોડે તેજ પડે,
મલા ભુંડાનો બદલો, ભગવત દીધા વિના ના રે—પાપી ક્યાં
વેદ ક્યાં બહુ રૂપી, બનીયા લંપટતા કાજે,
મોટા ઘરના થયા પડોણા, સપડાયા અંતે;
હવે કોઈ દાદ ના દે, તારો થયો પાપથી બે.—ચારો આમ આકૃત છે.

(૧૧૫)—મધુ-અંસરી—

આશા નવ વન રસ બરનારી, શોધતી હું મહા દીવી ફુલારી,
જોટ્યાં પ્રાણુસમાં માલી-આશા.
પ્રાણુ આદેશ શિર સાટે ધારી થઈશ હું જલધારી-આશા.

(૧૧૬)—વિર કેશરી—

આપ પાપડ વાડીમાં પધારજો, લ્હેરીલાલ મંદિરની સામે મકાન છે,
નીચે દેશી દારૂની દુકાન છે.
રંગ રંગીલી ચાલ મારી પાડોશમાં, તુળશી ક્યારાનું નિશાન છે,
(છળમાં) તુલશીના ઝાડનું નિશાન છે, લ્હેરીલાલ, અખડને અમંગ
આળે સાંગ પહેલાં આવજો.
હડતાળવાળાનું તોશાન છે, જ્યારે હડતાળવાળાનું તોશાન છે.
લ્હેરીલાલ જોખમ ભરેલું કામ પુરી પંચાન છે, ધાસ્તી છે આદતમાં
જાન છે, મારા બાપ ધાસ્તી છે-લ્હેરીલાલ.

(૧૧૭)—અદલ ધનસાઈ—

આવો લટકાળી નાર, કરો હોઠાણી પ્યાર, આપો પહેલું કમીશન મારું.
નારીના વેશે નખરેથી લોભાવી, કેવો લીધો મેં ખચરને પ્રસાવી.
જરા મુખરું બતાવો તમારું, ઉંહ ના, ના, ના,
જસ ખોલી ધુંધટ આવ આતુરને ભેટ.
કેવો હુંબગ છીટ, છીટ, આઢિત ઝોફ, એટીકેટ,
વા, વાચા, હા, હા, બુધ્યો, ચૂક્યો, લ્યો આ ઝુક્યો,
પુરો ગમાર, આપો પહેલું કમીશન મારું.

(૧૧૮)—શ્રી અક્ષાનંદ લગ્નમાળા—રાગ ખરહંશ, તાલ ધમાલ
આજભેરી સુનિચે અરજ ગિરધારી, મૈતોઆયા હું શરણ તુમારી-આજ.
બાલપણ સખ ખેલ ગમાયો તરણ ક્રિયો યશનારી,
ગુલ કુટુંબકે પોપણ કારણ પરધર હોયો બિખારી-આજ.
મેં જનત યહ બાંધવ મેરે સ્વારથકી સખ ચારી,
ધનસે હિનભયો મૈં જ્યહી સખકો લાગ્યો ખારી-આજ.
આયા થા હસ દામ કરણકો ઉસકી યાદ ગિસારી,
આકર માયા જલમેં કર્યા નિકલન કી નહિ ખારી-આજ.
બવસાગરમેં ઇચનહું અમ ત્રિજ્યે વેગે ક્યારી,
અક્ષાનંદ કરો કરણા પ્રમુ તુમ મિન કો હિતકારી-આજ.

(૧૧૯)—મીસ. ગોહરબાન—રાગ, છલ્લા, તાલ, દાદરા.

આનખાન છયા મૈ લાગી, પ્યારી ચિન ક્યોં દીયા, આનખસી કેસી-
પડન લાગી સખકે પૈયા, જોસો મેહરબાન સૈયા.
તુમ ખીન મોહં કલ, ન પડે તુમારે દારન જાગી-આનખાન છયા મૈં.

(૧૨૦)—જલશા સંગ્રહ—ખમાચ-હોરી—

આજ આવ દેખોરી સજના, કીસ છબસે મેરો દાવન ખરોરી-આજ.
હાથ લકરીયાં ખાંધ કમરીયાં, કોઢિ જાણે અજાણુ ખરોરી-આજ.
માતો ધીટ ખરજો નહીં માને, મોલીકી ટર સુતાએ ખરોરી-આજ.

(૩૦) બોલ્યુમ ૧ લું. ધી ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

(૧૨૧)—મીસ. ગૌહરબન-રાગ-મલાર-તાલ-ત્રિતાલ.

આયે ગરબત આદરવા સુખ પાયે—આયે ગરબત.

રમણુમ કહું મો ન સુખ પાયે.—આયે ગરબત.

(૧૨૨)—મીસ. મલકાબન-રાગ-ઝીઝીટી-તાલ-દાદરા.

આઓ ગલે લગજઓ મે વારી સૈયા, ફુલન શેજ બિછાઈ સી મોરે સૈયા.

તુમ ખીન મૈકા છવ ગભરાવત હે, અમ કાહે છવા તરસાવત હો;

મોરે સૈયા—આઓ.

(૧૨૩)—મીસ, મલકાબન-રાગ-પીલુ-કહારવા-તાલ-સાવની.

આવોછ આવો કૃષ્ણ પ્રાનકે જલાને વાલે,

અલખ હો અવીનાશી, શંભુર કેસે હો ખાસી.

અખિલ મંડ દૈ બ્રહ્માંડ કે બનાવે વાલે,

સંતકે શીર જુકો કાનો પિતરશે નિરાદાર કાનો;

બસુદેવ દેવકીજીકો દુઃખસે છુડાને વાલે.

ગૌતમજી તિરિયા તારી પરાગજી ભોલી ભાલી,

આજ મિલે-પાપી જમ દંડસે, છુડાને વાલે.

કૃષ્ણ મુખ શખન વાલે, ફરારથકે દુલારે,

તાડીકા વ્યાઘ્ર મારે, ગદગે મિલાને વાલે.—આવોછ૦

(૧૨૪)—ખારા સાહેબ—રાગ-સીંધુ-ભેરવી-તાલ-દાદરા.

આજ મેં લડંગી સૈયાં અપને પીયાકો બનને ન દુંગી—આજ મેં૦

કાંતની બિન્દી મોરી માન લે સૈયા, તાળે છંદગી તાળેદાર,

હો રદુંગી સૈયાં.—આજ મેં૦

(૧૨૫)—ખુનેનાહક—

આજ તોરા સૈયા મંદીરવાલે, ઐહે પીયારી, ભાગગંગે—સાહાગરાગગંગે—આ.

વારવાર હું નીસાર, બન દુંગી વારવાર, શીર હમકો તુમ બગી ભુલ,

તુમ નેક ગુલ જાઓગી ફુલ વાહ! વાહ વાહ વાહ, શગ લઈએ તોરા.

(૧૨૬)—શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—(રાગ-રેખના-તાલ-દાદરા.)

આશકે હુવા બે દિલતો કયા દુનિયાંગી શરમ હૈ,

કરતા ધરિકકા બગનમેં નહિ સહજ કરમ હૈ.—૨૬૦

દીપકો દેખકે પતંગ પ્રેમવદા બયા,

પડકે અગનમેં જલ ગયા, કયા શીત ગરમ હૈ....૧

ભર મુગંધકે લિયે, ફુલનમેં બન થસા,

ફસકે કમલમેં રહા ગયા, ગરબે વો નરમ હૈ....૨

ગદર કે રણમેં શુર ના આગે અરણુ ધરે,

ધાયલ હુવા ગદન નહીં મરણીકા ભરમ હૈ....૩

ઈશુ તથા મનસુરકો શલી ચડા દિયા,

બ્રહ્માનંદ ગઈબન તો છોડા ન ધરમ હૈ....૪

(૧૨૭)—શ્રી બ્રહ્માનંદ લગ્નનમાળા—રાગ, રેખતા-તાલ-દાદરા.

આશક હુવાળે દિલ તો કયા કાયરપણા કરે,
 ઊખલમેં દિવા શીશ તો ચોટનસે કયા ડરે.
 માથુકકા મિલના બડા હૈ દીન સમજ લે,
 પાવેગા શો દિદાર ને છતા હુવા મરે....૧
 અગર મુકામ ચારકે જનના જરૂર હૈ,
 જનતા હૈ વકત ખિમતના દિર, ધીર કયાં ધરે....૨
 વ્હાતા હૈ દેખના જાગી દિલદાર કો અપને,
 દુનિયાંકી તરફમેં સદા શીર કયાં નજર બરે....૩
 તૃષ્ણા નદીકિ ધારમેં જો દૂખના દિરે,
 બ્રહ્માનંદ વો બવ સિંધુ નીર પાર કયા તરે....૪

(૧૨૮)—જૂઝી સંગ્રહ—રાગ, લૈરવી-ગઝલ.

આશક તમામ દરેયે તેરે હય ખરે હુએ,
 લીએ ન કદ જાં સરે બકક અપને ધરે હુએ...૧
 તારીફ હુને તોરેકી સુનનેકુ અએ સનમ,
 હુઝ બૈઠતે હય કબરોસે મુસ્કે પરે હુએ...૨
 કયું પેચા તાપ કરતે હો હનકુ ગરીબ જન,
 આલમદેં પેચ ઝુલ્ફદોમેં હય ચરે હુએ...૩
 ચક્કતા હય દોર ગુલ ગુંડા દીનરાત પાકીમ,
 સરો શીકાર તે હો હમસે ફીરે હુએ...૪
 સાખર હો માહે દીનદો ઝોર સખદ આપનાય,
 ચક્કતે નહી ફક્કવે તુજ સે ડરે હુએ...૫

(૧૨૯)—અસીરે હીસ—

આવોઆવો છપલા મદવા પીલાઈ, ગય નન પાવે છયા મોરે ખારે, પીયા.
 મોહે મનમેં ખીલાઈ અલમલ જાઉં સજન બનાડે—
 નયકા વિના હય નેક કરીના—ચાર દીન હય જમાનેમે છના—
 સચી આન છંદો બતાડી, આમે નાખલી સાફ હયે શીશ ખ્યાલ સાચ.
 મય નીરમલ સાદીગતુ, પીને વાસે સાફ, આગ્નઓઆગ્નઓઆગ્નઓ.હાં.

(૧૩૦)—ખુરસાંદે ઝરનીગર—

આલમમેં હય ખુશી સારી પયસેકી, આઆમકબેટા જોડે ખારી પયસેકી,
 છક્કતદારી દુનિયાતદારી પયસેકી, જહાં દેખો વહાં મારામારી પયસેકી.
 પયસે લાના, જયસે પાના દુઃખ ઉઠાના સુખ ઉઠાના,
 સરે કટાના છસે જનના, તમહો આના પયસેકા.
 કયેસી ખારી ઓ લાચારી, ખીદમતગારી, તાબેદારી,
 સચો—મકકાકારીએ કમાના પયસેકા.

(૩૨) વોલ્યુમ ૧ લું. ધી ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

અદના આલા, બનીઆ લાલા, ગચ્યા વાલા, દેખા બાલા, સમકો વાલા,
ઓ દિવાના પયસેકા, છોટા મોટા સચ્યા ખોટા, શાલુ ગોટા,
થાલી લોટા, કુંડી શોટા પીના, ખાના પયસેકા.

(૧૩૧)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, કહયાણુ, રેખતા.

આદમકે શરકો ને હમ ગયા સો ફીર ના ફીરા,
ગરી ધન ચસ્મસે ને નમ ગયા સો ફીર ના ફીરા—૧

લરાઈ કરતે ચહેરે પર દોનો જૂલફો શિદા,
ભુસે રૂખ શારકમો સમ ગયા સો ફીર ના ફીરા—૨

અગમ હે જાહલ મુસતર પે મુજકુ હેરત હે,
જાહાંસે ને કોઈ હમદમ ગયા સો ફીર ના ફીરા—૩

કિદાસ હોકે સનમ શુબહો કુ મત્તા અફસોસ,
આહાર રોનેકે સખનમ ગયા સો ફીર ના ફીરા—૪

ગરી મત કર તુંજ હોસ્તાપે અગે માહિલકા,
અગલકી સામને રસનમ ગયા સો ફીર ના ફીરા—૫

ઈ (૧૩૨)—શ્રી અક્બાનંદ લજનમાળા. રાગ, રેખતા.

ઈંચર તેરે દરબાર કી મહિમા અપાર હૈ,
ખંદા ન શકે બન તેરા, કયા ગિચાર હૈ—૮૬૦

પૃથ્વી જલોંકે ખીચમેં કીસ આસરે ખડી,
સુરજ વા ચાંદ ધુમતે કીસકે આધાર હૈ—૮૬૧૦

સાગર ન તીર લાંગતે સુરજ દહે નહિ,
ચલતી હવા મર્યાદસે કિસકે કરાર હૈ—૮૬૨૦

જલ ખુંદસે પૈદા કિયા ચહ દેહ અવકા,
ખાતા હૈ ખોલતા રિરે કિસકે સહાર હૈ—૮૬૩૦

પંડિત હકીમ જયોતિષી કરતે ખડે જતન,
અક્બાનંદ તેરી શકિતકા પાયા ન પાર હકે—૮૬૪૦

(૧૩૩)—ગઝલે-હઝરત—ધી રેકર્ડ સોંગ બુક.

રાગ, ગઝલ, કવ્યાલી.

હસાહી આખર રખીયો મેરે પાંકે ઘાસોંકી,
છીદી બતી હેં નોકે ખારપર આખે ગળસોંકી.

દિલ અપના મુંન સીર ચાલત મેલ્યુ કિન જુલ્ફ વાસોંકી,
ગળ્ય હેં ગુલશને, હરતી તર્ખીયત મેં નસાસોંકી.

તુમ્હેં કરતે હેં કાયલ યા ખતા મેરી ખતાતે હેં,
હમેંબી દેખની હેં મુનસફી ઈનસાફ વાસોંકી.

તેરે દરકે ગદા કમલીપે અપની ફક કરતે હેં,
ન હઝરત કિનકો સાસોંકી ન ખવાલીશ હય દુશાસોંકી.

(૧૩૪)—મીસ. કાલીજન—ધી રેકર્ડ સોંગ બુક.

રાગ, ગજલ, પંજાબી.

ધલાહી કયોં કરેં જપ્તે મહોબત હમતે મરતે હેં,
કે નાલે તીર બન બન કર કલેગેમેં ઉતરતે હેં.
જફા પર બન દેતે હૈ સિતમ પર તરે મરતે હેં,
ચેના કામે મોહબત સચતો યો હૈં કામ કરતે હેં.

(૧૩૫)—શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ-ગઝલ—

ઈશ્વરકો બન બંદે માલિક તેરા વહી હૈ,
કરસે તું યાદ દિલસે હર જંમે યો સહી હૈ.—૨૬૦
ભૂમી અગન પવનમેં સાગર પહાડ બનમેં,
ગિસફી સખી ભુવનમેં છાયા સમા રહી હૈ....૧
ગિસને તુઝે બતાયા જગ ખેલ હૈ દિખાયા,
તું કયોં ફિરે ભુલાયાં ગિમરા બિતા રહી હૈ....૨
વિષયોંકી છોડ આશા સખ જુઠ હૈ તમાશા,
દિન ચારકા દિલાસા માયા દસા રહી હૈ....૩
હુનિયામે દિલ હટાસે પ્રભુ ધ્યાનમેં લગાસે,
બ્રહ્માનંદ મોક્ષ પાસે તનકા પતા નહી હૈ....૪

(૧૩૬)—ખુશરૂ-હસીના—

ઈસ નીંદીઆકે વારી સેજ્યાંપે કુલોંકી સોચે રહો,
ચાંદ છુપો પંકી બોલ ન લાગે, જંગો પીઆ અખ બોર બયો.
ગફલત કીયે ખવાબમે અચે મેરે દીલદાર,
ઈસ કુલોંકી સેજ પર હુચે હો તુમ બેદાર....ઈસ૦
અચે જુલ્હા કીસમત હુજીએ, ગફલતસે બેદાર,
હમ મુંહ હાથ ગુલાબસે, ધુલવાએં સચો બાર....ઈસ૦

ઉ (૧૩૭)—ઉસ્તાદી—રાગ, હૈરવ, તાલ, ત્રીતાલ,

ઉઠે મન રામ ભજન કરે, તીલુ તાપ કરે-ઉઠે.
રામ ભજે પાપ કટત હે, દુખદારિ સખ હોત દુર.-ઉઠે.

(૧૩૮)—વિષ્ણુવેલી—ગન્ધો—

હ્યો સખી સૃષ્ટીનો શૃંગાર હાર, ચાલ્ય ચાલ્ય જોવાને ચંદ્રમાં,
જોને પ્રેમ ધેલી ભૂમીના દેદાર જોને ડોલે સૃષ્ટિ આનંદમાં.

સાખી { ધન્ય ધરા ધન્ય સુંદરી તને, ચતુર ચન્દ્ર તુજ કાન્ત,
શાન્તી પાડ પઢાવતો, સાંધીને એકાન્ત.
ધરણી પડી પતિને પાપ શીક્ષા શીરે ધરે.
ગુણીબલ ગોરી પતિ ગુણ ગાય, શાન્તિ ચિતે સ્મરે,
ધરોને બહેન ધરતીમાતાનું કલ્પ કાન, પ્રીતથી કરો સંસાર સુધારસ પાન.

સાખી { ચન્દ્ર સુખે ચીરકાળને તારાના મુખ સ્વામ;
સદ્યુણીનું મુખ બાળીને, રમે દૂષ્ટના રામ.
સખી! જેને પતીનું માન, તેનાં ગાંધર્વ ગાયે ગાન,
પામે દૈવી સમાન સનમાન' રમે રામા રસીક લઈ તાન.
ધરણી નાર સમ શૃદ્ધીળીયો સેવે સ્વામી પાય,
ચતુર ચન્દ્ર સમ ધણી મળે જય જય જય ત્યાં ઉચ્ચરાય.

(૧૩૯)—મીરાંબાઈ—

કિ બાઈ તું જેડો થાને શું સુતો સોડ તાણી, સમર રામનેજ,
રામ નામ છે ભવાખી તરવાભજને સારંગ પ્રાણીરે, અવસર કામનેજ.
મારા મારા શું કરે, સુન પિત દારા દેહ, ભજન હરિનું ભૂતમાં પામી દુર્લભદેહ,
મુરખ મનવા મોટમ માની માયા માંહિ મોહમારે, મરણ માથેછેજ-ક.
ઉતમ અવસર આજે આવ્યો, જોડો જાણીસ જોમાં હીરો હાથેછેજ-ક.

(૧૪૦)—સુકન્યા સાવિત્રી—

કભી કભી જોડે જહાલા તમારી વાટડી, દેખી રૂપ હરસે બરાય
મારી છાતડી-કભી.
દ્યાનિધી દેવે આપી છે યુવાની, નીરખી નગીના બનું છું દિવાની,
આનંદે ગાળીશું દિનરાતડી-કભી.

(૧૪૧)—મુદ્રાપ્રતાપ—

કિમાં રહો! કિમાં રહો! કિમાં રહો જરાય! કિમાં રહો જરાય!
ન મારાથી ચલાય... ... કિમાં રહો!
(કેમ શું! થયું) વાળો કાંડો ઝીણો, તેથી ઉપડે ન પાય,
અરરર.....દુઃખ બહુ થાય.....કાંડું? ખુબ બળે હલાય,
બળે પ્રાણ મારા આ બનય.....અરરર ઓય...કિમાં રહો.

(૧૪૨)—કન્યા વિક્રમની કુરતા—

ઉપકાર (૨) અનુપમ થયો આપનો દે બદલો કિરતાર
સત્કાર (૨) સ્વીકારી દીન આળાનો સદ્ગુણ કર્યો અવતાર.
મોહન મુરતી, મન હરનારી, હૃદય રમે છે લાગે પ્યારી,
સખળ સ્નેહની રક્ષા કરજો સૃષ્ટી સરજનહાર-ઉપકાર.

:(૧૪૩)—નિલમ માણિક—

ઉપકાર અનુપમ થયો મુન્દની, દે...બદલો કિરતાર,
સત્કાર-વિસરીએ-કેમ અતીથીનો, જે છે આધાર,
વસ્તું કરતાં વહાલ કિમતી છે (કાંડી તે શું કિમતી રતી છે).
કાંડીના બળપર સૃષ્ટિનો, છે સદ્ગુણ આધાર...ઉપકાર.
(કાંડી શું દિવાદાંડી છે) ગૃહજીવનની મુખ હાંડી છે,
ચેંકસ, યુ વેરી મય-ગુડ જોમ.....ઉપકાર.

(૧૪૪)—રમા રસુજીત—

ઉતમ જનમાં એર પડાવે, જર જમીન જોડું,
 સંપીલા વસતા જ્વેયા જ્યાં, છે કોર મોર્-ઉતમ.
 સહોદર બે વિર પૈસા સોહો શિર,
 ભાઈ ભાઈમાં એક ખીજાં, પણ કરે કાળું ઘોળું-ઉતમ.
 સ્વારથની બાજી, પૈસામાં પતરાજી,
 મસ્ત બનાવે માયા જગમાં, લડે પિતા જોડું-ઉતમ.
 જનવાનિને ઘેર, રહે સર્વમાં વેર,
 રંક બીચારા હળી મળીને રહે કૂટુંબ ખોળું-ઉતમ.
 પરને કરી ફકીર, પોતે બને અમીર,
 દુરજન મનમાં જાંણે નહિ જો, મોત કિમું જોડું-ઉતમ.

(૧૪૫)—જલસા સંમદ-પદ-રાગ, હૈરવ.

હો મેરે કહાન કુંવર નંદકે દુહારે,
 હો મેરે બીજકે કુંવર નંદકે દુહારે-હો.
 કમલ લલીત પ્રકુલિત બયે ભવંર ગુનગારે,
 બાનુકો પ્રકાશ બયો મલિત બયે તારે-હો.
 ગરથસે ગજરાજ છુટી દેવતા ઉમારે,
 જમુનામે ગેદ ગીરી ગ્યાલ બાલ હારે-હો.
 કાલીનાગ નાય લાય કૃષ્ણ બયે કાસે,
 તાનમેન કહે પ્યારે ધુરૂવ પ્રહ્લાદ તારે-હો.

(૧૪૬)—કામજતા—

હોયો નખરાંના ટકા હજાર ! તું તો નાનકડી નાર,
 બનીમોડીસરદાર-શી, જોબનની બહાર, જનકેબલીહાર-(ર) તારાં નખરાં,
 પલ્લકોનાં પાંચ લાખ પ્યારી રૂપિઆ
 તારા નયણોનાં નવલાખ પુરા, હાં-તારા નેણોના,-
 પતળી કમર વાહ, નાભુંકે ઉમર વાહ,
 મોહી તુજ મચકે કમર કેરે લચકે, પ્યારી તામેદાર, તારા નખરાં.

(૧૪૭)—પ્રતાપ લલિત—

હયી શી અંટારીયોસેં દેખે મેરો રામ બાબા
 અચ્છી અચ્છી ગાડી ચાધે કુલંદા બગીચા
 બયો તું અનોખો બંદા દામકો ગૂલામ બાબા-ઉંચી,
 અચ્છી અચ્છી જોર ચાધે નઈ હો જીવાની
 અમતો બયો તું પકકા કામકો ગૂલામ બાબા-ઉંચી.
 આજ તો હંશી હે બાબા શમકો હેરોનાં
 એક બેર તો તું હોં જી રામકો ગૂલામ બાબા-ઉંચી.

(૧૪૮)—હસીચંદ્ર—

ઉમાપતી નમું નમું શરણગતી નમું નમું,
જ્યાધારી સંગે લિધે, પારવતી નમું નમું—ઉમાપતી૦
કરો મહાદેવ દયા, હરો દુઃખ પીર ઝિધા,
તેરો નિત નામ રટત, જાતી સતી નમું નમું—ઉમાપતી૦

(૧૪૯)—મુરદાસ ભજન—રાગ, ભૈરવી. ૫૬.

ઉધો મનકી મનમે રહી...ઉધો૦

ગોકુળ તે જામ મથુરા પધારે, કુંજન આગ દહી—ઉધો૦
પતિત અકરૂર કહાંતે આગે, દુઃખ પર દાગ દર્ધ,
તન તોડા ભર ના, રહી ઉધો, જલમલ ભસમ ભર્ધ—ઉધો૦
હમારી અંખિઆ ભરિ ભરિ આવે, ઉલટી ગંગ વહી,
મુરદાસ પ્રભુ તુમરે મિલનકે, જો કષ્ટભર્ધ મુલધ—ઉધો૦

(૧૫૦)—જલશા સંગ્રહ—૫૬—રાગ, રામકલી.

ઉડ શજન બહોર ભર્ધ હરી ભજન ગારે,
પથુ પંખી છાજત સંત હો પુકારે—ઉડ૦
બોહોર હોઈ ભજન હડિ, પ્રભુ નામો તે હારે,
સુખ ચેન સોહાવે આજ સુદળ દિન તે હારે—ઉડ૦
કરત હું કરજોડ વિનતી તેરે દવારે,
દુઃખ દરિઝ સંકટ મેરે પ્રભુ તું નિવારે—ઉડ૦
જોકો શુભ નામ લેત પાપ ગયે હારે,
સકળ જગત સ્વામિ તુંને રચી જગત ભારે—ઉડ૦
સુનો જગનાથ કીયે પાપ હયે અપારે,
સાગર ભવ કોન ભેદ ઉતર જાડિ પારે—ઉડ૦
કીરોજ અંતર ભજન કરો તોજ પ્રભુ તારે,
તન મન સેવા બીન સદા રહો નિવારે—ઉડ૦

(૧૫૧)—મિસ અચ્છનખાઈ—

ધી, ડીક્સ રેકડી સોંગ યુદ્ધ—રાગ, દેશ, તાલ—ત્રિતાલ.

ઉધો એસી તૂમ કહીયો જાયરે જાય—ઉધો૦

કુખજા કુરુર કંસકા દાસી વાકે દેખે આવે હાંસી,
રાંધારાની ચોકિ બોલી કનકી આજ દૂહાઈ—ઉધો૦
બહરન નિરહીર તજદીનો, હમને ત્યાગ બિન્દાબનકિનો,
ગાલ ગાલ ગોકૂલકે બાસી સગહી રહે મુરઝાઈ—ઉધો૦

(૧૫૨)—મિરાંબાઈ ભજન રાગ, ભૈરવી, ૫૬.

ઉધોજ પ્યારે રયામ ભયે એ પીર—ઉધોજ.

કડન કડોર દરદ નહીં જાણે, આખર જાત આહિર—ઉધોજ.

મિસાં કહે પ્રભુ ગિરિધર નાગર, નૈન નિભર આયો તીર—ઉધોજ.

(૧૫૩)—માનસિંહ—અસિંહ—

જિજ્ઞાસાને મેં બી હએ અગાર યુક્તિને બી નહીં,
 પાપમે તર્ક મુક્તિમાં જતાને બી નહિ.
 ખુદપરકા હએ કે ચિત્તવનને લગે અગર હએ,
 સાધુ છીપતે બી નહિ સાગને આતે બી નહિ.
 સર્વે કંઠે તર્કને કીએ પર ન હવા એક વક્ત્ર,
 તુમ યુક્તિને બી નહિ, નરસિંહ મ આતે બી નહિ.
 જસે ગર તંગ હો અમે દાગ તો કયું છતે હો !
 જન પ્યારી નહિ અગર જનમે જાતે બી નહિ.

(૧૫૪)—મુકુન્દા સ વિગ્રી—

એ...રજની કરદતી સ્વાગતખુરે...રજી પીકી કાપી ચંદની,
 આકાશે રજી પીકી, એ દૃષ્ટિ વસાવે અમૃત તણીરે.
 રેલજમી ઉગ્યાં રેગન'હીં પંખરે રેલજમીએ...રેલજમીની રજીપદાશ રે
 હર્ષધેત્રાં દેશ હરે દાસ જગત એત શી જગત રે

સાખી | ચન્દ્ર વિગ્ર સરજની નહિ રજનીનીને સતમાન,
 | સરજની શું સમજી હશે રજનીનાં ગુણગાન.

(૧૫૫)—સ્વાર્થના સ્નેહી—રાગ, એ માથે મટુડી લઈ જાવું

એ...યુગ યુગ હવે હું...પાપ પુંજનાં હવે, સીદસાગરું...એ.
 કાયા મારી પાપી બારી, ગતી, મતી, સૌ, કે હે વિસારી.

એ...ભક્તિ નાદે, માનવને ચક્રવર્તી...એ.

સ્વાર્થના સ્નેહી સૌ બારી, "ચુની" કોળે ચિત્ત ધારી.

એ...ખોટા બાવોથી, હવે ના કસાવું...એ.

(૧૫૬)—રમેહ સરિતા—

એ શાળા, સ્નેહી સાડી મહેમાની સ્વિકારેને,
 કરી દૃષ્ટિ મીઠી સ્નેહી સહન દીપાવેને, દેયું મેલું આને પ્રેમ સહવાને,
 પાદ પંકની રંગ ચૂંચવાને, ગધુ વાણી સુધાસ સુસવાને.
 મારા મોઢેશ મહેમાન, રંક મટુડી સુધાવેને—એ૦

(૧૫૭)—દેવકુન્દા—

એક મરસ વાત સમજવુંરે, સંતો પ્યારા૦
 ગુરુ ગમતી કૂચી જતાવુંરે, સંતો પ્યારા૦
 કોઈ તુરત સુરતને સાધે, કોઈ યોગે ચિત્તને તાંધે,
 કોઈ લિલિતશબ્દ પ્રભુ ભજતાં, કોઈ જગતી માયા તજતા,
 કોઈ તપથી કાયા દમતારે—સંતો પ્યારા૦
 એ શોધ્યા મારગ ગરવા, કેવળ મનને વંશ કરવા,
 આ જગ સમગર તરવારે— સંતો પ્યારા૦

(૧૫૮)—વિક્રમ ચરિત્ર—

એ માથે મટકી લઈ જવું, ખારા હેરી લાલાને દુનલકાં પાઉં—એ.
હું એવાલજ્જનાનીનારી, ખારેમારેએ વિહારી, રંગેમારી રીઝવું ખારા.

(૧૫૯)—સરદારખા—

એક ફક્ત તારો આધારે, ફિરતાર મારે,
લજ્જું સદા સચ્ચિદાનંદ વ્હાય તે તારે કે મારે—એક.
મરવું છે નકકી માનવી, ફેગટ પડે છે પાપમાં.
સમજી શ્રી શીદ ઉતરો સંસારના સંતાપમાં.
માથે હવામાં બાપડા પ્રાણી બરડના માળીઆં,
કાળનો ઉકળાટ થાતાં, હાય વહેતાં ચાલીઆં.
મારે તો શ્રી પ્રભુનું, નામ છે સદા સાચું,
પ્રભુ પ્રભુ તું ખરેખરે અન્ય સર્વ છે કાચું—એક.

(૧૬૦)—સુર્યકુમારી—

એ સાચાનો સંગી વ્હાર કરશે મારી, કટ કરશે હરીવર બાંહી ધરશેમારી.
જેણે જોતમતી નારીને પદરજથી તારી, એવા ભુદરનો મુજને ભરોસોમારી.
અર્થ ચિન્તા તણ દો માતા મારી, લેશે દીનનો દયાળ એ ઉગારી.
જેણે ભકતોના અંતરનો પીગ ટાળી, લાગસાયવશેચેકુંદો વાસીમારી.
અખીલ નિષ્ઠાના આધાર ગતીએનીન્યારી, ખની બેસીએનાં કાથી લેશે તારી.

(૧૬૧)—ચન્દ્રગુપ્ત—

એક પત્નીવ્રત પાન પીએ નર એક પત્નીવ્રત પાન,
હીને પત્નીવ્રત તેમ તમારું પત્નીવ્રત કહ્યાણુ—પીએ,
તમે ચાહો કે નારી તમારી, હો સતી-સીતા સમાન,
ઉદાહરણુ રૂપ રામ ખેતો પુદ્ગ પવિત્રતાનું પ્રમાણુ—પીએ.
પાણી થાણુ સમય માની અંતેએ પ્રતિજ્ઞા ચાણુ,
કોલ એક બીજનો તોડે તે છે પશુ હેવાન—પીએ.
જેનાં માન તાતનાં છુન્દ, રંગ, વિર્ય અનીતીમાન,
તેના મુત પત્નીવ્રત ચુકી થશે વિષયિકા શ્રુત—પીએ.
નીલ પત્તિના અંગ અંગનં દિયો અભિ કુંપ ઉગનામ,
માછ વ્રાઈ તેના રસ થુંગડે, લિયો અમરતા લાણુ—પીએ.

(૧૬૨)—કળીયુગનાં કૃત્યો વિશે રેકર્ડ —રાગ ભજન.

એનો કળજૂલ હવે આવીયારે, દુનિયામાંથી ધટીરે દયા—રેહ.
એવા મોટા મોટા મહાજનંદ, લખોપતી લોભી થયારેહ.
ધરતીમાંથી ધરમ ગયું ને, પાપનું વધી ગયું પુર,
પરજનનો પાંગળા થઈને વરશે, મેદની થઈ ચક્રપુર,
એવું કળજૂગનું કારણુરે, વાળ્યા કયુ વણુસી ગયા રેહ.

શુરાનું શુરવીર પશું ગયુંને, ગયું સતીઆનું સત્ય,
વેદી બેદી પંડીત પુરાણી, સરવેની મરી ગઈ મન,
એવું કળજીગનું કારણે, લોભમાં લાગી રહ્યા રેણ.
પૃથ્વીમાં પાપનું પુન્યજેને, વીપ્ર કરે વેપાર,
સન્યાસી ધન સાંચયા લાગ્યા ને, નહિ પતીવ્રતા નાર,
એવા કપટ કરે મોટારે, અસતિઆનાં ઓધ થયા—રેણ.

(૧૬૩)—જલસા સંઘ—રાગ, ભૈરવી. આશાવરી.

એરી હએ મોરી પેઆરી નનંદીઆરે—
તોરે જીરેને મોએક દીનીગારી નનંદીઆરે.
કે આરે કરે કછ યસ નહી મેરારે—
સાસુ નનંદીઆ લગી સારી નનંદીઆરે.

(૧૬૪)—જલસા સંઘ—રાગ મેઘના—છટ્વો હુમરી—

એક કામીની બન બન આવે,
ચતુર નાર ઓરમાન સવારે, મદમાની પ્રેમ જગાવે,
... ... આજ એક કામીની
સાંભરે કનકઆ મોસે માનત નાહી બોરહી આન જગાવે
મિંદરામનકી કુંજ ગજનમે નારદ બીન બગવે—એક કામીની

(૧૬૫)—જલસા સંઘ—રાગ, શાહેની તાલ, ત્રિતાલ.

એરી જસોદા તોસે લરંગી લડાઈ, તોરે કુંવરે હુમ મચાઈ—એ
કાહુકી કંચક દુધકી મહુકીઆ, કાહુકે શીરકી ગાગર ઝરકાઈ,
મિચ હગર મોસે રોકત નટવર, ચાંદ હસત પ્યારે ચિજકી વગાઈ—એ.

(૧૬૬)—જલસા સંઘ—સિંધુરા—હોળી.

એરી કોઇ કલગ ગામ કુંજનમે, મેંતો દુક શીરી મહુબનમે—એ.
એ સોરી જતન બતા મોરી ગજની બો પીયા આવે કાગનમે—એ.
કમ્યા લઉંગી જમ જને દઉંગી એહિ બાત મેરે મનમે—એ.

(૧૬૭)—જલસા સંઘ—રાગ, અમાચ. છટ્વો. હુમરી.

એસી અતરનાર કર સીંગાર, હારી અપને દવાર,
પીયાનીકસ બહાર, એક પવન લાગી હસમેરે મનલીના—એસી.
એક ચંદ્રબદન ચંદાસી કીરણ, આકાશી સદન પીયાનેક નજર,
એક પાનોકી બેહેરણ હસ મેરેમન લીનો—એસી.

(૧૬૮)—બુને—છગર—

એ કારી કારી છાઇ ગરદુ પેષટા સારે, કડાવો ગીલાસ,
હારે મતુવારે કડાવો ગીલાસ...કારી.
કોઇ રશીલા સજીવાહો સાકી, હારે બુને રીન્દોકે શીર મનકી પ્યાસ...કારી.
મહેસરખપાહો ખીસમેખપાપર, રહેમતમેમયકશનીરાશ આહે રહે...કારી.

(૧૬૯)—અસીરે હીસ—

એજ મુજે મંગવા દો જન, સહમે સીતારેકી અંગીયા—એજ.
 ગાલમેં લાલી, કાનમેં ખાલી, મેંતો પહેરંગી પ્યારેકી અંગીયા—એજ.
 મુજે દરજીને અંગીયા બિગાડી, મુજે લાદો બનારસકી સાડી,
 છરમે આલાહો મસાલા, મુજે ગોટે કીનારેકી અંગીયા—એજ.
 અપને સપ્પાંકી ખાલી મેં બોલી, મુજે લાદો બનારસકી ચોલી,
 છરમે આલાહો મસાલા, લાદો કીનારેકી અંગીયા—એજ.

(૧૭૦)—ખુને છગર—

એ...દેખો દિસમતકા ખેત્ર ચત્રી જંઝટકી રેલ સારે ગાવમેં.
 નહીં મચ્છમ ટીકીટકા નંબરબી, ગયા ટીકીટ, ગઈ સાય ઝોરતબી.
 અવર આખિરકે દો ગાડ, લે ગયે જોર એ અદબત...એ...
 પંજાબમે માલગાડી જે આઈ, અકગાની કોમે વોહ ભરભરકે લાઈ.
 હમને ખરીદે હમો ઉન્સે પીટગએ. લડા બઢકાનપે આકર પંજાબમેલ.
 ચડા ઉલકાને મંડવેપર છન્તકા ખેત્ર...એ...

(૧૭૧)—હુસનઆરા—

એજ બંને જયો સજનખડે આએ, સુસા ન મોરે ગાલોકો.
 મેરે ગાલોપે યાર, કરે લાખો નીયાર, હીરે લાલોકો.
 ગાલ સુમે લાલા, જોખન મોરા આલા. કુન કોઈ જે નાજો દેપાલોકો.
 વારે લાખો ફૈયનકે માલોકો...સુમોનાં

ઓ (૧૭૨)—સુકન્યા સાવિત્રી—

ઝોસહિયર, સુજોશિયામજુસારી, સડ કરો નંગન જનન નિયારી—સડ.
 કુસંગ કાળજી કોટડી, કુસંગીનું કુન સ્યામ.
 દુર્જન દેરા સગથી, થાય નામ બદલામ.
 જડી જેને સોખત જગમાં નહારી, ગયું તેનો આલત પરખતહારી—ઓ.

(૧૭૩)—અશરમતી—

ઓ મારી રંગીલી દરજી, દરજી મુલાખતો ગોઝરે,
 તારો જગમાં જડે ના જોરેરે.
 ખવરાવું ખીરાવું લાકમાં નચાવું, વાળે એ તું ગડગડ ગોઝરે,
 લાલી હાલીને પરણ્યો પરાણે, નથી હું માનખર મોગ.
 એ! મારે તો જોઈશે શીરો પુરી ને સાથે સાનવાના હંઅ.
 અરે અલીનો મળશે રોડલો ને હુંગળી, શીરપુરી ન તો ટાણા હંઅ.

(૧૭૪)—ઝંનીસાર—

ઓ મોરેપ્રભુહએ આશ તેહારી, એક બીરહેત્રી આગમેં જત્રે રહ્યા.
 ફુજરકાખનકીલગીચી-ગારી, તુંહીઆલાતુંહીઆલી, આશકે, કુંદોંકા માલી.
 ભરે ઝો વાંચી તું ગોદ હમારી—ઓ.

(૧૭૫)—મુગરાજ સોલંકી—

ઓ છખીલી છોટ ઘરન, કર છલુકો ન તું,
મહેમાન બોલાવી વાહ ! કરી મરકરી મળહ ! ઓ.
રીતી એ ક્યાંની ? પ્રીતી મળની ? જો છખી આ છાની,
કરો મહેરબાની પત્ર વાંચવાની, ડાહી, ઘર, દીવાની-આ...છખીલી.

(૧૭૬)—સ્નેહ મુલા—

ઓ સ્નેહલીના સીરતાજ ! ખ્યાલી પીઓછ આ પ્રેમની,
સ્નેહ ભરપુર છે, પ્રેમનું, એ તુર છે હો. ઓ—
રંગીલો મધ આ સ્નેહ તણી ચીજ, ખીછ તું સ્નેહબીની નાર,
સ્નેહે સંસારનો સંધવો છે વહેવાર, સ્નેહ એજ સંસારે સાર,
વાહ બહાલી વરણાગી વલભેલી મુનુરાગી, છે સુંદરી મુનુભુ-સ્નેહ.

(૧૭૭)—મહારવેતા કાદમ્બરી—

ઓ સાહેલીરે (૨) સગ્ગટ કરીએ પ્રીત.
હાં હાં નથી સાહેલીરે (૨) અટપટી પ્રીતની રીત,
બોલો અનેક મુળી બાંધવાં બોલ તોલી બોલીએ—હા. હા.
સામાનું દીલ જોયા વિનહ, નવ આપાનું દીલ બોલીએ,
અંતરસામાનુંબાળી ભરીએમનનુંસંભાળી, એક હાથેકમપરેતળીરે—ઓ.

(૧૭૮)—દારંગી દુનિયા—

ઓ દાસી મનું પીકી, લગન હો જો છકી,
નહિ માનું કીસીકી, જસ ન માનું કીસીકી.
વાઈ વાપે તન, ધન, હો મુજન, કમલ અદન દલન મોહન-દાસી.
વીપક બીન કરી બીમલ. કમળ પર અંગ પતંગ ન ઝરે.
એહી રીતો રતી કમતીકી, જસ પ્રીકી અતનીકી નહિ નકી-દાસી.

(૧૭૯)—ખુશદ હરીના—રાગ, છલસા, તાલ, કેરવો.

ઓહો મન મોહના તોરી. હુમ હુમ ચાલ—ઓહો.
હાથોમે હાથે પએમાંના. મતવારી તોરી ચાલ,
મદુઆ બરકે દેં ગઠ, ખજાલી ચલી તાલ—ઓહો.
મતવારે તોરે નએનાં, અઓર ગોરે ગોરે ગાલ,
તોરા ખાલા જોયનાં, હમરીઆ ચઓદા સાલ—ઓહો.
મોરે દખરી ખાન તોરી, તઓદહએ પખાલ,
આહા મોરે તો દીલે, હસિકુએ કો સમ્હાલ,
અપની મુરત ભુલ ગયે, રંડીયે ગીરી સાલ—ઓહો.

(૧૮૦)—ખારા સાહેબ—રાગ, મહાડ, કંવાલી.

ઓ ખાલમ મોરે, હમસે નજરીયા કાહે ફેરી,
મોરા છમા ચાહે ગરવા સો સો બેરી, ઓ ખાલમ મોરે—હમસે.

આં. (૧૮૧)—અનસુયા—

આંખ વિના અંધારે, સદાયે મારે આંખ વિના અંધારું,
કાઈ કહેશે લાલ લીલું, આ ધોળું ને આ પીલું,
મારે મન સધળું કાળું કાળું રે (૨) સદાય,
કાઠને લાગે જગ સાઈ કાઠને લાગે નદારું, મારે મન
હવતર ખાઈ ખાઈ રે—સદાય૦

(૧૮૨)—સૌભાગ્ય સુંદરી—

આંખો ખોલી ને હવ આ, દીસે દુનિયા ફાની,
સાની છંદગાની રાજ રહેવાની માની—આંખો૦
આ ધનધામ મેડ, મહોલેને વાડી વણકા,
જાતે સાચવ્યા અંતે થવાના ધુળધાણી—આંખો૦
અચિંતા કામશે ટોટા, અજલનો શીરસ્તો,
કરી લેને લલાઈ એ છે, સાચી કમાણી—આંખો૦

(૧૮૩)—લયલી મજલું, રાગ, હુમરી—

આંસુમાં બરે મેરે નયેન, દીલરા કાંપે મેરે હો—આંસુવા૦
દીલરા | જાને મનકા બેઠ મન, દુલો નજાને કાએ,
| પરકનહાર દુખઓ, દુખકા મારો હોએ—આં૦
હવતર છતીઅન હએ મેરી, ઝોર ચડત હએ સાંસ,
રૂપ સદાય તે જલ ગયો, દેહ ખતી જાંધાસ—આ૦
જગ કહે ન કીજએ, પ્રીતમે જાંવે પ્રાન.
હએસે જાંધ-હો છોડીએ, જો ખાંધત હએ દાજાન—આ૦
આગ જલાવે હાડકો, ઝોર જલાવે માંસ,
પ્રેમ જલાવે સખ કછુ, ન રાખે છડીઆસ—આં૦
ચીંતાને સખ લડીઓ, જોઅન ઝોર આરામ,
પ્રીતમ જાતે ગખચુકે, વાંકા લે ન નામ—આં૦

અં (૧૮૪)—લદાલામિની—

અંતરે હાઈ હવાયે, સખી શાને?—અંતરે.
પિંચુનાવિયોગી આબાલાનું જે, નિશદીન હદયચિરાયે,
—શાંત ખનશે આજે અલી!.....એ,
પાણુ વિના હુલ્લાસે, સખી શાને?—અંતરે.
બુદ્ધિ મારી શું બદલાયે! ધર્મ મારાથી ભૂલાયે,
લોક કહે મને મુખલલે પાણુ, લાજ ન આવેજરાયે—સખી શાને—અં.

(૧૮૫)—વીર કેશરી—

અંખીઆ તરસાની પ્રાયા સહેજ ચળોને,
સહેજ ચળોને પ્રીયા સહેજ ચળોને—અંખીઆ૦

લાલ પલંગ પર મથકેલા તકીયા,
ઉપર ચાદર તાની—પીયા સેજ ચલોને—અંખીઆં
હલું હલુ પાઉં ભરો મોરે સજના,
જામેજી નનદ જેઠાની પીયા સેજ ચલોને—અંખીઆં
ક (૧૮૬)—“રા” માંડલીક રાગ ભજન. એકતારો.

કરીયે ના વિશ્વાસ કાયા માયાનો કદી,
મૃગજળ કેરા મોહ શા લાગ્યા તને માંડલીક.
ચીરંજીવી નથી તારી અમર નથી કાચારે,
ઘડી એ ઘડી માટે શું બગાડે મતી.
બગાડે મતી તું શાને :બુનાગઢ પતી-ઘડી.
રૂપ રંગે શું લોભાણો ભરમે કરતાં ભૂલ,
રૂપે રૂડાં રણીઆમણાં પણ એ શીમળાનાં ફુલ,

(૧૮૭)—શ્રી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—(ચાહ મહિના)
કરી ચડાઈ ચાહ દેવીએ, આવી હિન્દુસ્તાન વિશે,
રક્ષાખીખ્યાલાના રથ બનાવી ફતેહ મેળવી દશે દીશે.
શહેર કરમે ગામ ગામડે ચોક ચક્રે ગેરો કરી,
હિન્દુસ્તાનને ખુબ હંદાવ્યો કદી નામ લે નહિ કરી.
અધરામૃતનું પાન કરાવી નપુશક નિર્માસ્ય કરે,
બલ બલાને ભક્ત બનાવ્યા મહેતાજી પહેલે નંબરે.

(૧૮૮)—અહુલ્યાખાઈ—

કરચુત સજ્જન જનનો સંગ, જેનીસંગતપાપહટાવેલાયે, નિર્મળ રંગ.
સ્વાતિ જળનું ઝેર બને જી મૃદુ કુર ભોરંગ.
કરે માણસી તેજ નીરનું મોતી ભુપણ અંગ.
તેથી ફર સત્સંગ તજી સહુ દૂર્જનના ઢંગ,
લોભાં ને કુંદન કર્તા કર સ્પર્શ મણી સત્સંગ,

(૧૮૯)—સત્યનારાયણ—

કહું આપવિતી કર્મ કથા દુઃખચારી, કાળજીકું નાંખતી સંહારી,—કહું.
આં નગર સાધુ શેઠની, બહુ લાડકી દીકરી હતી,
ખાતાં બગાસુ દાસીઓ, કંઈ લાખ એ હાજર થતી—કહું.
મોતી હીરાં પહેરી ચરણ, ધરણી પર ના રાખતી,
તે આજ દુકડા કાજ તમ, ધર આવી છે, ભીખ માંગતી—કહું.
પતિને પિતાજી લેધને, ઠાણે વિદેશે સંચર્યા.
ચોરાઈ ગઈ લક્ષ્મી અને, આગે રખડતાં, છે કર્યા—કહું.
અડતી અને પડતી પ્રભુ, ચિરકાળ દોની નવ રાખશે,
બીખારી પળમાં ભુપ મઈ, ભુપ થઈ ભીખ માગશે—કહું.

(૪૪) વૉશ્યુમ ૧ હું. ધી ફેનોઆફ ગાયન સંગ્રહ.

(૧૯૦)—સહિ દેવહુતિ—

કળી ખીલતી ચંમેલી જુલુ બાળા જોખનમાં,
બાળા જોખનમાં, ધરી અનંગ રંગ તનમાં—
નાબૂકડી હજી લાડકડી હું છું, બાળકડી મુજ મનમાં,
મોહિની અજળ ગજળ હું તો, પુલપુલ ત્રિભૂવનમાં.
તનપર જેવર કમકે નેવર, લટકે રહી ચરણમાં,
રમ જુમ જુમ છૂમ કરી ચાલું, લટકે મટકે મદમાં.

(૧૯૧)—શુક જયંતિ—

કરું દ્રષ્ટિ જ્યાં ત્યાં હું, મને તો બ્રહ્મા ભાસે છે,
સકળ હામે પ્રકાશે છે, તિમિર તનમનનું ત્રાસે છે—કરું.
અખંડીત એક એ જયોતિ. બહે નવ શ્રમ વિશુ શોધી,
મને મ્હારું બતાવે છે.....મને
હૃદય ધનથી ઉમળકાના, દિર્ઘ દશદિશ વ્યાપે છે,
નિગ્મનદે હું આનંદ.....મને

(૧૯૨)—સુકન્યા-સાવિત્રી—

કટ્યવૃક્ષ તથા કોણ અભાગી બાવળ પાસે જાય,
ફળની આસે જળા સિંચે તો, બાગે કંટક પાચ—અભાગી
ત્રંપટ રુપ મધ ટીપાં પાસે, બહુ કીડીઓ ઉભરાય,
સ્વજન ! મિત્રની, ખરી કસોટી, વિપત સમયમાં થાય—અભાગી,

(૧૯૩)—સતિ દ્રૌપદી—

કરમ ગતી અતિ ન્યારી વિવાતા, કળી ન શું મતી મારી અરેરે—ક
એકદિન રાજ એકદિન જોગી (ર) એકદિન હાલ મિખારી અરેરે—ક
ધરી મૂળ જાણા દંડ કમંડલ, આંગ વિભૂતી લગાવી દરેરે—ક
રાજ નિવાસી જંગલ વાસી, તુંડી નિમંજન નાથ સ્મરેરે—ક

(૧૯૪)—લક્ષ્મિ વિજય—

કર્મ તણો કોણ મર્મ બતાવે, બ્રાન્તિ ભરું મન શાંતિ—ન લાવે
સુખનાં તે સ્વપ્ના હવે આવે, દુઃખણી અંતર દુઃખે ઉભરાવે.
નિદ્રાથી ભવનથી, વન જંગલ ત્યાં દેવ ભાગ્ય લગાવે,
કેસરી દશા હુભાગ્ય જણાવે, દુઃખમય આ જગ અનુભવાવે.

(૧૯૫)—મોહિની ચંદ્ર—

કરણના સાગર નરવર નાગર બહારે ચડો વનમાળી,
ગુણ રતનાકર દેવ દિવાકર, પંખીણીઓ સપડાવી.
વેરાણી પંખીણીરે, કાંઈ ના સુજે, થરથર છુજે પારપાડોપુન્યશાળી—ક.
વેલીવીધાણીરેકાઠિઆવો, આવોઆવોરે, આવો પરદુઃખભંગનમાળી—ક.

(૧૯૬)—નરસિંહ મહિતા—રાગ-ભજન—

ક્યાં છે માઈ ને ક્યાં છે તાઈ જ્યાં જાંયું ત્યાં અહા ધાઈરે,

ગુરુજના જ્ઞાન વિનારે અધાઈ ! .....ટેક.

કોણુજ વાવે ને કોણુ કગાડે કોણુજ તરને ઊવાડેછ,

કોણુ હલાવે ને કોણુ ચલાવે, કોણુજ કાળકાળ કરનાઈરે—ગુરુજ.

કાયા નગરમાં તું આવ્યો મુસાફર, સોદો કરવાને સારૂ,

પામર હીરો નવ પરખીયો, કીધું ને કાચું કારનાઈરે—ગુરુજ.

(૧૯૭)—વિદ્યા પ્રતાપ—

કવીકવી કરતાં મારી કાયાકરમાણીરે (૨) તોયે દયા ન આણીરે,

વીના તમ પ્રીતમ પ્યારા મદિર માનું અકાળાં.

ગોરા ગુણીચત્ર તમ વિણુ આ ગોરી જબરાણીરે (૨)—તોયે,

ભેળાને ભાવે ભેટી આંસીગને લપેટી.

અનંગના રંગે કહી રામા ન. રંગાણીરે (૨)—તોયે.

આવો આવો અવળેલા કામળગારા કવી વેલા,

વીર હે તણસાવો કાં, હું રંક પ્રાણી (૨)—તોયે.

(૧૯૮)—મુદ્ર-પ્રતાપ—

કહો પારકાં પોતાનાં શી રીતે કહેવાય

સદા પારકાં ને સૌ અને પારકાંજ થાય

માપ અંતરના પેનનું નકોથી મપાય

નખ આંગળીથી વેગળા ને મારે કપાય

વંશ વેત્રની વહિ રસાગી એથી શું થાય

એ છે હાલી જ્યાં મન વાજવાના ઉપાય—કહો.

(૧૯૯)—સતિન પ્રિય—

કરમ તણું દગ આળ, ઊવડા કરમ તણું દગ આળ,

તારાને લાયક તું પામે. ખૂબ સમુદી રાખ—ટેક.

કો નિદે કો વદે ફળે, ક્યાણો અધને સાંખ,

રકમજવાને રાંતુછ આપે, સુખ સાંતિ રૂપ પાંખ—ઊવડા.

પાખડે જાળ મેલો પ્રેમ, અગન કરે સહુ ખાખ,

હર બેડે પણ અગની લાગે, તેના પર ધુળ નાંખ—ઊવડા.

(૨૦૦)—મનુમણી—

કઈ હવે અમન અમન, મેળવી એ નાર

મનહરણી માનુની ખતાવું તાબેદાર, સુંદરીનો સુખકર કર ધર

ધળ ઉડાવી ગગનમાં, વિજય વિજય કરે—કરે.

રામા સાથ રાજપાટ, પદ્મામાં મથ્યું

રામા રાજ્ય સુખ સાજ, ભાગ્ય તો ક્યું.

મગન મગન લમન લમન અમન અમન ખર,

મગન ઉડાવી ગગનમાં વિજય વિજય કરે.

(૨૦૧)—બળીશબ—

કયાંયે સરખી સમાણી જોડી ના મળે,
 મુનો લાગે સંસાર, એળે જાયે અવતાર—કયાંયે.
 ખીલી જોખન કુલવાડી, પહેરી પચરંગી સાડી,
 કંચુકી કમાનવાળી મારી આંખડી અણિયાળી,
 યોવન બહાર જાયે—કયાંયે.

ચંપા કળી સુંદર સરસ, બમરો મુગંધી ના લહે,
 કંટક છતાં શુભાબદ્ધીપર, બમ કળીપર રાજી રહે,
 કસ્તૂરી કાળા રંગની, ઉત્તમ મુગંધી ભરી,
 હું છું રૂપાળી પદમણી તે મુખને પાસે પડી-મુનો.

(૨૦૨)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, કાલીંગડો. પદ.

કરમ ગત તારે નહિ ટરે-કરમ૦

કહાં બસે રાહુ કહાં બસે શશી રવી, જોગ સંજોગ પરે-કરમ૦
 ગુર બશીષ્ટ પંડીત મુની જ્ઞાની, શોધકે સગન ધરે-કરમ૦
 સીતા હરન મરન દશરથકુ, બિપતમો બિપત પરે-કરમ૦
 સુરદાસ પ્રભુ અખ હુઈ સો હુઈ-જક જક કવન મરે-કરમ૦

(૨૦૩)—શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ ગઝલ. તાલ. ધમાલ.

કૃષ્ણ ધર નંદકે આયે સિતારા હો તો એસા હો,
 કરે સખ પ્રેમસે દર્શણુ, હુલારા હો તો એસા હો.
 બકાસુરકો મશલ હારા, પુતના જનશે મારી,
 કંસકો કેશસે ખેંચા, બિલારા હો તો એસા હો.
 કૂદ પાનીકે અંદરસે, નાગકો નાથ કર લાયે,
 ચરણુ કણુપે ધર કરકે, નચારા હો તો એસા હો,
 તીર જમુનાકે જ કરકે બળઈ બંસરી મોહન,
 ચલીધરછોડ બજનારી, પિયારા હો તો એસા હો,
 રચાઈ રાશ કુંજનમેં, મનોહર રૂપ બન કરકે,
 દેવ દર્શનકો ચલ આયે, દીલારા હો તો એસા હો.
 ગયે જમ છોડ ગોકુળકો, નહિ ફિર ભોટ કર આયે,
 સખિ રોતી રહી બનમેં, કીનારા હો તો એસા હો.
 પુરી દારાવતી જાકર, મહલ સોનેકે બનવાયે,
 હજારો રનિયાં વાંઢી, ફસારા હો તો એસા હો.
 કુરે પાંડવ લહે રનમેં, જીત અર્જુનકી કરવાઈ,
 અચાઈ લાજ દ્રૌપતીકી, સહારા હો તો એસા હો.
 બિતારા બાર બૂમિકા, સિધારા ધામ અપનેકો,
 વો બ્રહ્માનંદ ફનિયાસે, નિયારા હો તો એસા હો.

(૧૦૪)—સુવદાસ, લગ્ન, રાગ, પદ—

કયુરે નિંદબરે સોયા મુસાફીર, કયુરે નિંદબર સોયા,
માતુસ દેહ દેવનકો ફુલબ, જનમ અકારથ ખોયા—મુસાફીર.
ધનહારા જોયન સુત તેરા, વામે મન તેરા મોલા.

સુવદાસ પ્રભુ ચલેહી પંથકો, પીછે નેતુ, બરબર રોયા—મુસાફીર.

(૧૦૫)—લદા લાભિની—

કર્મ કયાહી ખીયા જગ જોઈ, સુખ દુઃખ સર્વ કર્મ ન તે હોઈ—કર્મ.

કોઈ કરે કમલ કરત કીરત કલ, કોઈ કરે તલ કરે કરત સદાઈ,

કોઈ નૃપવર હવર દોલાવત, કોઈ ધર ધર માંગન ન અધાઈ—કર્મ.

કોઈ કરે કર્મ નાક પતિ હોઈ, કોઈ નર કનપર ખીપતી બજોઈ,

કુકર્મ કયો અસુર પતિ રાવન, સુવર્ન લંકે પલમે ખોઈ—કર્મ.

(૧૦૬)—મીરા. ગૌહરજન—રાગ, માલકોપ, તાલ ખ્યાલ.

કૃપા માધોં રામ નિરંજન, કૃપા માધોં રામ નિરંજન માધોં.

(૧૦૭)—જલસા સંમહ—રાગ, કાફી, હુમરી.

કનઈયા જરા બંસી બળગરે, ટટજમનાદે તીરે કનઈયા જરા બળગરે.

બનશી બળઈ મોરી શુધ્ધ ખીસરાઈ, કનઈયા જરા જોરનો બળગરે—ક.

(૧૦૮)—જલસા સંમહ—રાગ દેશ, ખ્યાલ.

કરના પકડીઓ રાગ મોરી કરના પકડ, કરન પકડકે,

હાંડે બધ્યાં, મોરી આંધે ધરનકી લાજ—કરના.

તુમ મરોશીર માન મરોવર, હમ પંછી નીકસરકેના એક

સુંદર અરજ કરત હું,

પ્રીતમ ગત મારી સુનીયો, કહન પ્રિતકી લાજ—કરના.

(૧૦૯)—મીસ અચ્છનખાઈ. રાગ, બરવા, તાલ, ત્રિતાલ, હોરી.

કનહયા મોસે ખેલો હોરી, કરો ના હોરી—ક૦

ચન્દ્ર બદન નવ નટન ગવાલની, નેનોકી મતવારી,

લે લે હાથ ન માર કુમકુમા, બર બધ્યાં ઇકજોરી—ક૦

અખિલ ગુલાલકે બાદર હાથે, ખેલત નંદ ખિહારી,

કુવર કહાન મોસે રંગ ન છીડકો, બીજત ચુંદર મોરી—ક૦

સમ સખીયન મિલ બન બન આઈ, કોઈ સાંવરે કોઈ મોરી,

અપને અપને મંદિરસે નિકસી, સાંસ નનંદકી મોરી—ક૦

(૧૧૦)—જહરી સાંપ—

કહું કહો સરમકી ચે બાત, મુશ્કીલીસે કટતી હય રાત નીગીડી—કહું.

મોરી સુની હય બધીયાં માલીસે—ખાલી, કુલેહયદળ પાન દહ મોરી, કુલે.

ખાયા પહલા જમાના, અપતો નિબાના ગદરા ગયા મોરા ગાલ,

મોરી ખાલી, ન અંગમે સમાના, હા, કહું.

(२११)—धारा साहेब—राग आशावरी,

करके सींगार यनर अलबेली, साजनके घर जना होगा. [१]

माटी छिावत माटी भीछावन, माटीमें मित्रजना होगा,

नाइले धोले शीश गूँथवाले, शीर वहाँसे नहि आना होगा ३०

(२१२)—जलसा संग्रह—राग, गौड, भलहार, कुमरी.

करके कुंजनवा मोरी हाँडके कनाछ, सुनो लंगरवा, मै गारीहंगी तुमके,
मोरी अछियां न पकर धरवा जनेहे—करके.गरछ गरछ आदुरवा गुँहनिवरसे, कुछियां परत मोरी अंगीया
भिजयलो अया या लनछसो.

हसी हसी हमरा अचरा छंडे, समज मान ले—करके.

(२१३)—गायन दुर्पछु—राग, पंजभी.

कुछहु न आये छंडे यार, जिनती करन रही में तो सोसो पार—कय.

छंडेत छंडर समझये सजीरी, मानन नाही कुछ छेड पान.

अय छंडे रहे सोननके द्वार—कय.

(२१४)—इसमावती—

कयसे राधाये क्याहु कनैया काता. कनैया काता कनैया काता.

मायन मोरीये गली गली गिरता. तट जमुनाये लटकना. गोरी मो.

गोरी मोरी राधा गोरी गोरी राधा—कयसे.

साणी । "जय जमनाके में गछ, आये नंद कीशार.
मठकी मेरी तोड कर, दीनी पालुय भरोर."

आया था जो आग लेते दाज अंग लगा गया,

नयनकी भरोरनसे छोड आते कर गया—गोरी मोरी.

(२१५)—भीस. कासीजनन-गजसे, अलीक.

कुभी जनन सरपके जे आ गये, तो अछारे हसन दिजा गये,

मेरे दिलके दाज लगा गये हय, नवास गोइ भिला गये.

वह दुआयी दिलकी, न आये दिल कोछ, जेवका न दिजाये दिल,

वह जे जेयते थे हवाये दिल, वह दुकान आपनी यता गये.

पंद हय कयो न आंसुओकीऊडी के, मोहअत अपने गले पडी.

वह जे कर गलेथी वह अंगरे, वह अलाके पेयमे आ गये.

(२१६)—भीस. अमीरजन—राग देश. तास, छिपच'दी.

कनछुयाने घेर लछरे, कुंजनमे आन सजियां नही मोरे संगमे.

दाग रमो हो मोहनके द्वारे—मोहन छंडे छे छि'हराजनमे,

नछ नवेसी केसे जयेगी कयो निकसी हागनमे,

मैं जल जमुना भरन जती, सोय रही मनमे.

गागर पटकी यरन ऊठकी, ओर लीजे हारी रंगमे—कनैयाने.

(૨૧૭)—મીસ, અમીરખાન—રાગ, પીલુ-તાલ, દાદરા.

કહો ગુઝ્યાં દેસે કટે સારી રાત, સઘ્યાં નહિ આવે છયરાગખરાયે—કેસે.
એસે બે દરદી એ પીતળે દાની, કમ્પડુ ન માની યાત...કહો ગુઝ્યાં.

(૨૧૮)—મીસ જહર—

ક્યસી પ્રીત નિભાઈ, સુધ હું મોરી ખિસરાઈ,
મોરી યાદ ન આઈ, માનો નાર હું પરાઈ,—
સખર પિયા ખિન આવત નાહી—ખિસરાને સજન તોરે અયસી
આવે ન કમ્પ મોરે છયે યતારાઈ. —ગત કીની.

(૨૧૯)—ખ્યામે હુસ્તી—

કનહર્યા કીશન, મત વારે દુઝારે, કયા નયન પ્યારે પ્યારે !
સુંદર સુરત તોરી, મનકો હરત, હરજનકો હરત તોરી, મોલીની મુરત ગોરી.
મોરી ખારી હિમરીયા બેહારી, મએ તોરે વારી.
જન જન દીલગર દીલગર હારે ! યાર સુંદર મનહર.—કનહર્યા.

(૨૨૦)—મીસ, મલકાખાન—રાગ, છટ્તા, તાલ, દાદરા.

કમર પતલી લયક જમ પ્યારીરે, નૈયના રસીસે ધુપાવન મતવારીરે.—કમર.
ખુદાને દિલ ચે દિયા, નજર બેવકાફે લીયે,
મિલી હય આંખ તો દિદાર દિલશ્યાકે લીયે.
અયન સમાલિયે, દિલકો જરા ખુદાકે લિયે,
નાજુક બૈયાં મોરી કલૈયાં, મેરે પીયાકી ચે આહય ન્યારીરે.—કમર.

(૨૨૧)—પ્યારા સાહેબ—રાગ, હૈરવી, કંવાલી.

કહાન કુંવર મોસે કરત ખરજેરી, અખ મોસે કરત ખરજેરી,
એક ન માને એક ન માને મોરી, કાને કુંવર કરત મોસે ખરજેરી.
દેખી શામ યહ નામ હરતો, શામ તુમ લાગો હીરહત.
ઘડી ઘડી પલ પલ છીન તોરી ખીનતી, કરત ખરજેરી. એક ન માને.

(૨૨૨)—સર ફરૌશ—

કર ગલીયન ખીચ સાજન ફેરા, તેરે દેખનેકો છયા ચાહે હએ મોરા,
ખીન દેખ હોત હએ દુઃખ ગનેરા.—કર.

ફલનહી છયા પાએ, અખ દીનરાત મોરા, ફરતહું દરદ હો ગમકા સવેરા—કર.

(૨૨૩)—સર ફરૌશ—રાગ-ગઝલ.

કહું કયા તુમસે મેરી જન, મેરા કઓન કાતીલ હએ;
સુકદદર હએ, અડુ હએ, આસમાં હએ, આપ હએ, દીલ હએ,
ન ખરકર બી મીસેગા અએન, તેરે બાદ મદશનમે;
અરે ઓ જાને વાસે, કયા લીએ જાતા હએ દામનમે.
કએસે કટેગી રતીયાં, હાં સઘ્યાં;
મીસદીન તુઝકો યાદ કહેગી, નાહી બુલુગી ખતીયાં,
મુલ ન જાના મુઝકો દીલઆસ, લીખ્યા કરેગે પતીયાં.—કએસે.

(૨૨૪)—જલશા સંગ્રહ—કાલીંગડો, ગઝલ—

કત્ત કરનેકું આશકકું, નીગાહે તલવાર કાશી હએ,
 ખરોંહ કે જામકા મરહમ, તેરા દીદાર કાશી હએ.—કત્ત.
 પરેશાં દિલ દીવાનકું, નહીં દરકાર જાંજોરોસે,
 દિલોકે કેદ કરનેકું, ઝુલક બલદાર કાશી હએ.—કત્ત.
 ન તસખીલ હએ ન સુઝદા હએ, નહીં મતલબ કેતાબોસે,
 તસવર ખન ગયા દીલમે, તો યહી તકરાર કાશી હએ.—કત્ત.
 પરેશાં દેખકરે મુજમુ, જુસ્મઘતિના ન કરે જલેમ,
 ફકત મહેરબાનીસે, સુખનકા પ્યાર ચેહ કાશી હએ.—કત્ત.
 છોડગન ન મત એકીલા, યહાં હસ ફના મુકામોમે,
 ગકુરકું જામેહ કરનેકું ચરમકા દશાર કાદી હએ.—કત્ત.

(૨૨૫)—અનવર કાવ્ય—રાગ, પદ, કાલીંગડો—

કયા કહેના હામ ફઝાઈકા ? કઝાઈકા ગુર પીઝકા ? કયા-ટેક.
 કોઈકો પસંદ હે મહેલ હવેલી, માલ ખજાના હીઝકા ! કયા-૧
 કોઈકો પસંદ હે મુઝા રેઝી, ઝોર મિછાના હસીઝકા ! કયા-૨
 આશક મસ્ત ફઝાર અટલાહકે, બાવ ન પૂછે અમીઝકા કયા-૩
 ગરીબ ગુન્હેગાર આઝઝ અનવર બાન નહીં તકસીઝકા ! કયા-૪

(૨૨૬)—કાંટાનું કટેશર—રાગ-ગઝલ—

કડું તારીફ શું તારી, અરે ઝો દાદગર દાવર.
 નથી એવી ઝળાં મારી, અરે ઝો દાદગર દાવર.
 તું આતેન છે તું જતહેર છે તું અવવલ છે તું આખર છે,
 ચલક ચામેર છે તારી, અરે ઝો દાદગર દાવર.
 નમું તો ખસ નમું તુંને ભગતું તો હું ભગતું તુંને.
 સઝાવારે પરશ તારી, અરે ઝો દાદગર દાવર.
 મને તું બલ શુબુ એવા કડું હું તુજની સેવા,
 મને એ આપજે ચારી, અરે ઝો દાદગર દાવર.
 વધે મુજ કામમાં પરવર સુલેહ સંપને ઇશ્મોગર.
 નીરંતર એ હવા મારી, અરે ઝો દાદગર દાવર.

કા (૨૨૭)—મીરાંઆધ—ભજન—

કાનુડો શુ જાણે મહારી પ્રીત, આધ અમે બાળ કુંવારાંરે.—કા૦
 જાણે જુમનાના અમે ભરવા ગયાં તારે, કાનુડે આવીને છાંટ્યા
 નીર, ઉડ્યાં છરરરરરે.—કા૦
 શેરીએ ને શેરીએ અમે રમતા ને ભમતારે, કાનુડે આવીને ખેંચ્યા
 ચીર, ફાટ્યાં ચરરરરરે.—કા૦
 વંદાને વનમાં વડાલે, રાશ રમાડ્યાંરે, કાનુડે તાણી માર્યા
 તીર, વાગ્યાં અરરરરરે.—કા૦

(૨૨૮)—વિણાવેલી—

કાયા કાચો કુંભ છે, જીવ મુસાફર પાસ,
તારો ત્યાં લગી જાણુજે, જ્યાં લગી આસોઆસ.
સદા સંસારમાં સુખ દુઃખ સરખા માની લઈએ,
રાખે જેવી રીતે રામા, રંગે જેવી રીતે રહીએ.

સાખી } પીપળ પાન ખરંતા, હસ્તી કુંપળીયાં,
} મુજ વીતી તુજ વીતશે, ધીરી બાપુડીયાં.

નદી જેવીતે તેવી નિત્ય, કોઈની નભતી જોઈએ,
દશાના ઢંગ, રૂતુના રંગ, જેવા દેખી લઈએ.—સદા.

સાખી } કહી મહેલોને માળીયા, કો દીન છપ્પર ખાટ,
} કોઈ દીન એવો આવશે, ભુખ્યા ન મળશે ભાટ.—સૌ

(૨૨૯)—રજનીચન્દ્ર—રાગ—લજન—

કાયા માયા જુહી સહુ જાણુજે, પલમાં વીખરાશે તારો માગો આ સંસારનોરે.
ખિન્દુ જેમ ઝાકળ કેરું, માનો મોતી જુહુરે,
એમ સંસારની માયા મીઠ્યા માનરે.—પલમાં.
સગાને સંબંધી, સ્નેહી દોષ નથી તારે,
સ્વાર્થમાં રાખે સગાઈ સગો ભાઈરે.—પલમાં.

(૨૩૦)—શારદા વિજય—

કાગવીરા વાલમને દેજો, દુઃખીનો સંદેશ,
જોગણુને વેષે વિજેગણી, કે જાતી મે દેશે દેશ.

સાખી } જામે જીતની બુધ હય, ધતનો કહો અનાય.
} વાંકો બુરો ન માનીયે, આર કહાં...સે લાય.

ગાગરના પાણી ઝૂકી છજે, સાગરના માઝા મુકી છજે,

(૨૩૧)—કંસવધ—

કાનુડા તારી કામણુ કરનારી વૃજમાં વાંસલડી વાગી.
મીઠી વળા મોહક, મન વસ કરનારી.—વૃજમાં.
મનવસ કરનારી, સ્વર સુણતાં લાગે સુખકારી,
હું ઘેલી, તમ વીણુ થઈ છું ગિરધારી.—વૃજમાં.

(૨૩૨)—શ્રી કુસુમ કમળા—

કાણું કામ કરે ન શું ? કામી, નીચ નારીની જાત હરામી,
વહે વેણુ મીઠાં મુખે સ્વામી, ખીજ સંગ રતી રસ જામી.
ભોભાવે રશના એ રશાળી, ઉરમાં રાખી પાપની પાળી,
કુર-કુર્ત, ધોંગી ને કુતારી, બણી ચુંકેલ જારી વીજારી.

દોહરો } શર્મ-ધર્મ-લજ્જા ! નહિ, ક્યા નહિ ! તલ્લભાર,
} જર માટે જગદીશને, છેતરવા ! તૈયાર.

રડે ધડીકમાં હશે ધડીકમાં, ધડી રીશે મસ્તાન,
લલચાવે નર લાખને, પણ કોઈની નએ શેતાન.

(૨૩૩)—બુદ્ધદેવ—રાગ-સજન—

કાયા કાચ કુંપો, તું તો ચેતરે, હિણુ ભાગી હંસા,
અવિચળ પદીને તું પેખરે, હિણુ ભાગી હંસા.—કાયા૦
અંજનાના નીર સમજ આ, કાચી હાંઘાની તારી,
મમતા મુકી દે ને તું કારીરે, હિણુ ભાગી હંસા.—કાયા૦
એ દિનના છે ધરજળ સઘળાં, એ દિન અહિં રહેવાનું છે,
એ દિનના છે સગા સંબંધી, એ દિન સુખ લેવાનું છે.
એ દિનનો છે પંખી મેળો, અતે હડી બવાનું છે,
લોકો જોને દુનિયા કહે તે, એક મુસાફર ખાનું છે.—કાયા૦

(૨૩૪)—પ્રહ્લ્લખિ વિદ્યામીત્ર—

કામભોગી રાજ્યોગીને બનાવવા,
જપ તપથી રૂપીવરને નીકળી અળાવવા.....કામ.
ચિત્તહર યૌવનની મને મોટી મન હામ છે !
નિહાળી હાવભાવ, પુરૂષ નારના ગુલામ છે !
એ દરશાવવા રૂપીરાજને ભરમાવી.....કામ.

(૨૩૫)—મીરાંબાઈ—રાગ-સજન—

કાયા કારણ ભેખજ લીધો, મેં તો રાણાજી કાયા કારણ ભેખજ લીધો.
રમતો ભમતો જોગી આવ્યો આંગણીએ, દારી ગાળીને દરશણ દીધો.
ગીરધર વિના મુને ધડીએ ન ચાલે, હરીસ ધોળી ધોળી પીધો.
એરે કામણ મારે કહાનુડે કીધાં, કંથા પહેરીને નેડો લીધો...રા.
બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, જંગલ માંહે દેરો દીધો...રા.

(૨૩૬)—વીર કુણાલ—

કારી નયનથી નચાવે નારી, પામર નર નાદાન.
નીર વીના ધરતી પર તરતી, પાંખ વિના આકાશે ફરતી.

શસ્ત્ર વિના શબ્દે સંહરતી.

ધ્રુવ જો ધરતી, તે બોલ્યા વીણુ પણ એ ફરતી.—એ બળવાન નારી.
હૃદયે ઝેર હળાહળ ભરતી, કામ ક્રોધમાં ભૂલી દૂરો દાળાં આચરતી,
નર્ક સમાન નારી.

(૨૩૭)—ખળીરાજ—

કાયર તે નરને સમજો, જે કરમે હસ્ત મુકી ફરતા,
નસીબ માની બેસી રહેનારા, દીકા રડવડતા.—કાયર૦
ઉઠી અંદર ઉતરતા તે, મોતી પામી નીકળતા,
તીરે રહી જોનાર તમાસો, નહિ કોડી મેળવતા.—કાયર૦
નાનું બાળક બળુતાં પડિત, પણ ધસે છે દોડી,
બાગ્ય કસોટી ઉદ્ધમ કરીને, તબ્બું નિરાશા ઝોળી.—કાયર૦

(૨૩૮)—કુસમાવતી—

કાફ દેફ કરી ભુલવે તમામ બાન-ભુલવે છે સાવ શાન—
—ભુલવે વિવેક જ્ઞાન-કામ ગહન વનને ભુવન ભવ્ય ભાળે.
ખરે કાંટાની કોમળતા નિહાળે-અગન ઝરતી, ચંદન શીત ભાળે,
ખરે કામીજન મોટા નાદાન.....કામ દેફ.

(૨૩૯)—નાગર ભક્ત-રાગ-ભજન—

કાયા તારી કાચી તેમાં કુલ્યો તું કરે છે શાને,
કુંકાઈ જવાની હોળી પેડે, એ સ્મશાને.—
કરે શુદ્ધ તેને તું તો, સવારમાં ઉઠી સ્નાને,
પ્રતિ દિન પોષે ખાસાં, ખુબિયાણાં ખાનપાને.
તાતી માટીને તું સોના જેવી મુંઢતાથી માને,
નામ કૃષ્ણનું ક્યાંથી આવે તારે કાને—
સુખી થવું હોય તો જદુરાયજીને શરણે જાને,
મોટાઈ મુકીને પ્રિતિવાળો પ્રભુ ચરણે થાને—
મેળવને ભાઈ મારા, કેશવ તણી કૃપાને,
ગરીબી ધરીને ગુણો જોવિંદના ગાને.—કાયા.

(૨૪૦)—સ્નેહ-સુધા—

કામીજન રૂપ ઉપર સદૃ મરતારે, કુટીલતા કરતા.—કામી
કરે અનીતિ અધમ અતીશે, પ્રભૂનો ડર નવ ધરતા,
પરમેશ્વર પોતાને માની, અંધ બનીને ફરતારે—
લાજ શરમને કરી પરાઈ, પાપી પગલાં ભરતાં,
અંતે યદ્યદ થઈને પાપી, વીણુ મ્હોતે મરતારે.—કામી

(૨૪૧)—સરોજની-રાગ-ભજન—

કાળ નહિં છોડે, કાલા શાને મચીને મરે,
પાપી ભમણા કાળે, ઘોળાં કાળાં શીદને કરે.—કાળ.
મન જાણો છો ? મેં કયું કે, પણ કરનારો છે કાલ;
આદ્યાં અધવચ રહે ને, હરી કરે સો હોય;
મિથ્યા વૈભવ માટે, નિર્દય જુલ્મી શીદને કરે.—કાળ.
નકી સમજે કાળ રાય ત્યમ, રંક સર્વને ખાય.
ખાંધી મુઠીએ આવેલાં, સૌ ખાલી હાથે જાય,
કરશે તેવું ભરશે ? પરમેશ્વરથી જરી તો ડરે.—કાળ.

(૨૪૨)—જલશા સમહ-રાગ, બેહાગ, કુમરી—

કાહના મોરીરે ગગરિયાં ફારીરે, દેખો દેખોરે લંગરવાને ખરજેરીરે—રામામોરી.
મેં જલ જમુના બરન જાલીથીરે, ખીચડગર મોસે કીનીશારે,
ચલ્યાં હો ખામત નહીં તો દોગી મેં ગારી-એ શીકયાકીની મોસે ચતુરાઈ—રામા.

(૨૪૩)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, કાફી, હોરી—

કાએ સનુમ પિયકારી મારી.—કાએ.

બર પિયકારી હમપર મારી, ભીજ ગઈ સખ સારી,

ત્રીજાઈ સખી સગડારી હસત હાએ, એસોતું બયો અનારી.

પાંગા કુછતો લોને ખીચારી.—કાએ.

(૨૪૪)—અદલ ધનસાફ—

કાન જનનેદો પ્યારે પ્રાન જનનેદો, કાહે રોકો ડગરીયા,

ઐયાં ગહત મોરે તનકી છુવત હો, છાંડો મુરારી, બસ રહો ખીહારી.

મોરી પ્યારી ઉમરીયાં—કાહાન જનનેદો.

નાહી એકલી મેં હું સંગ સાહેલીકે,

શીર મીલુંગી તુમે નીર બહાન, શીર ધર ગગરીયાં—કાહાન જનનેદો.

(૨૪૫)—હુસ્નઆરા—

કાહે ધોવે તનકી ચદરયા, મનકો ધોડાલ ઐજાન જનએયા,

અરે માન જલ સુની જનએયા... ..કાહે.

ચમક કિં હાં કરો અએ સાહી જતનવાં, લગા લગા સનકા સાખનવા.

તનકો ધુલા મનન ધુલા, રહા જીગર મગર મલબરા તનતો.—કાહે.

મસલ મસલ કરત ગુસલહાં, નહિ જલકી કદરયાં.—કાહે.

(૨૪૬)—જહૂરી અંગુસ્તરી—

કાહે કાંટે મુરખ મોરી બધ્યાં, કલક્યાં ગારી દુંગી મએં,

મુંજી જરે શરમ નહિ આવે, સતાવે કાહે મોહે, જરા ન લગવે.—કાહે.

પ્યાર જનની તુને કયા દીલમે દાની, મોહનીયાં સુંદરીયાં કામનીયાં ફુલારી હય,

ચલ ચલ પ્યારી છત્રખલ ન્યારી, હય મીલ—જવો જરી.

મીલ જનએ પ્યારી આએ, ન સતાવો ન લગવો,

વખરાએ નહિ બસ આએ પ્યારી, જરે રીજલે જરાં મું સંભાલ—કાહે.

(૨૪૭)—કૃષ્ણચરિત્ર—

કાના જનંડે બલીહારી ક્યામ, પિયા ગિરિધારીરે.—કાના.

આશા અમારી પુરો મોરારીરે, નરવર નંદખીહારીરે.—કાના.

(૨૪૮)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, ખમાચ. ખ્યાલ—

કાલી કમરીવાલાસે મીલ જનના વેઠ મએં અપના પિયાકુ દુંદન નીકસી,

મીલ ગંયા ખંસીવાલાસે.—મીલજ—કાલી.

(૨૪૯)—મીસ-જનકીબાઈ, રાગ, સોહીની, તાલ, ત્રીતાલ—

કાહે સજન કાહે રાર મયાઈ, [૨] કાહુ સોતનીયાને, તોહે મેહકાય દીનો.

કાહુ નિપટ કાહુ ખાત બનાઈ, હોં પિયા, તોહે કરએસ્ત હું,

છાંડો જાંજી મોરી, મુરકી કલાઈ.—કાહે.

કી (૨૫૦)—લવ-કુશ—

કીડી કુંજર દાગતી સસલે સીંહ હેરાન,
પુરુષ નથી બળવાન પણ સદા સમય બળવાન.
કંઈ કંઈ ધાર બલે અવનીમાં કર્તો કંઈ કીરતાર.
અકળ કળા ન કળાનાં, કર્તો કંઈ કીરતાર.
અળશીયાએ નાગ રસાએ, ગોરો હળ્લરી ગુલામ લુભાવે,
શીયાળે વાઘ થકી કરી સરસાઈ, કાંઈક રડાવે કંઈક હસાવે.—કર્તો.

(૨૫૧)—નરસીંહ મહેતા—રાગ-ભજન—

કીશનજી કાળારે ! લાવો કુલ માળારે ! પારથના સાળારે,
આવો ભીડયો ભાંગવા હોજી.....કી.
નહિ આવો તો થાશે પ્રભૂજી મમવાત, રૂંઠયો છે આ રાજારે,
શીર માઈ કાપવા હોજી...કી૦—કંઈમાંથી આપો કિતારી હાર.
લજ્યા મારી રાખારે, મોહનજી માધવા હોજી.....
દોહરો } શીશ કાપશે માહાડ છો થાશે જગ કીટકાર,
          } હાંસી અવિનાશી થાશે આપો કંઠનો હાર...કી.

કાઠાં છે તે બહુ બહુ મારાં કાળ.....
તેમાં આ વધારેરે, બાણી લેજો બલવા હોજી.....કી.

(૨૫૨)—જલસા સંગ્રહ—કાફી, હોરી, બારમાસી.

કીજે કોન કિપાય અજાડ, ઘરનાયે કનાઈ—કીજે.
દીન જીનતે સખી માસડુ ખીતે તોભા બજર નહી પાઈ,
દીલમે હોસ હુમાસ મિલનકો, કેસે મિલે જદુરાઈ;
રીતી કોહુ દેત અતાઈ.—કીજે.

ચૈત્ર માસ ગયે ત્યાગી ચતુરભૂજ, ચુરી મે ચુંતા લગાઈ,
રતુ ઝૈસાખ તાપ તન જારે, જોઈ ખી રહશે જરાઈ;
રહૈ કેયોં છયરા અચાઈ.—કીજે.

માસ અપાડ મેઘ ગરજત હૈ, દાદુર શબ્દ સુનાઈ,
રિમ ઝિમ બરસત આવન, લાહો મહા ભયદાઈ;
નદીયનમે પુર બહાઈ.—કીજે.

આશો આરી બઢી નહી આયે, જગત દીપાવલી આઈ,
કારતક દહાં તક સહુમે, માગસર મનકો મુઝાઈ;
ન ભાંવત મેવા મીઠાઈ.—કીજે.

પ્રાપ્ત પિયા ખીન શીત દુઃખ ખેડું માધ મરન દુઃખદાઈ,
કાદગુન કીર હરી ઘર આવે, તો ખેલે હોરી સુખ પાઈ;
ગુલાલ અખીર હડાઈ.—કીજે.

પ્રાણજીવન પ્રભુ ખાર નીહાળત બહાર માસ બિતાઈ,
દુઃખ વીદારન આવ ગયે હરી, ધ્યારી ગભેસે લમઘઈ;
ખીર હરી પીર મટાઈ.—કીજે.

(૨૫૩)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, પીલુ, પદ—

કીસીકા કોન સંગાથીરે ખાખા—કીસીકા.

જુદીરે માયા જગત લુલાયા, કહેત પુરાણકી પોથીરે—ખા—કી૦
દોલત દુનીયા માલ ખજનાં, માત પિતા સંગ નાહીરે—ખા—કી૦
આપકી આપે અકેલા રી, જના, હોતે મશાનકી માટીરે—ખા—કી૦

(૨૫૪)—ગાફીલ મુસાફર—

કીસી પરદેસીસે હાં કોઈ ન પ્રીત લગાએ,

સરસે ટાલે રોગન પાલે, હીરેકી કનીઆ ખાએ.

ખીરહાકી અગની તન મન કુંકે, કોઈ પલ ચયન ન આયે,

દીન દીન પલછીન જયરા જલાએ મોરા, વાઅદા વફા ન ફરમાએ,

તરસત તરસત આઈ આપે, મોરી, પીયા ન વાપસ આયે.

કું (૨૫૫)—પાંડવ ગુપ્ત નિવાસ—

કુંતીમાતા તનુજ તારા, વીરપણું બેઠાં હારી,

હાથતણું હથીઆર બિભારી, ચાકરી ચુડીને ધારી.

સિંહ વસ્ત્રા શિયાળ અવાશે, સિંહ સ્વરૂપને વીશારી,

ગોઆઘણુના રક્ષક રહેતા, ભક્ષક વ્રતિ વિશારી.

રાજ રમાની લાજ લુંટાયે, ખાજ અખાજે ખુવારી,

વ્યંડળ વિરો પહેરે ચીરો, ધર્મ ધીરો લાચારી.

(૨૫૬)—સાગર સરીતા—

કુંવારું રહેયું ધણુંજ સારું બધુ પરણવાનું—કાકાજ બધું પરણવાનું.

સારો ધણીજો નહી મળે તો જુગ જુગ રડવાનું—કાકાજ જુગ જુગ રડવાનું.

પ્રેમથી રમાડું તને વહાલી હમેશાં, ખાલી તું શીદ અકળાય, ઓ

વહાલી, ખાલી તું શીદ અકળાય.

ભાણીયા દીકરા મુંગો મરી રહે, નહિં તો યજ્ઞેતો થાય, ઓ કાકા

તમારું નખોદ જાય.

મેનાં તું ક્યારે હવે મારી થાય.....નહીં તો .....કુંવારું

(૨૫૭)—અહલ્યામાર્ગ—રાગ-ગઝલ-કવ્યાલી—

કુધારે હિન્દવાસીના હૃદયનો ગર્વ ગાળ્યો છે,

જગદતા હિન્દ ગૌરવનો કુધારે દાટ વાળ્યો છે.

અબળુ અજાની માખાપો મહતા આમર માટે,

સુનાના શત્રુઓ થઇને ગૃહે પૈસા સુતાં સાટે.

વિચાર્યાં વીચુ હૃદય વચને મરી મીથ્યા શુમાનીમાં,

જડી જે સંસતિ લગ્ને જુરે તે જીંદગાનીમાં.

ગયા તે અહ્યર્થોને પ્રીતિ લગ્ને ગયા ન્યાંથી,

પ્રજા તે વિર શું પાકે પછી ઉદ્ધાર તે ક્યાંથી.

(૨૫૮)—જહેરી અંગુસ્તરી—

કુકરતકા તું દાતા જગકા પાલનહારા,
જગ પરવર સુખ દુઃખકા, તું સુલતાં શુન વાલા—કું
ગીરિધર સુખદર દુઃખદર શાન જ્ઞાન ! તોરી પ્યારી,
જગકાવાલી અંદર આલી. છત્તર શીશ પરહે ન્યારા.—કું

કે (૨૫૯)—મુખાંશુખા—

કેર કળીમાં કેવો છે નજરે જોયા જોવો બાધ,
ધર કુટે ધર જાય જગતમાં દોશ કોને દેવો.
સત્ય હંસને હાય હરાવે પાપી પારેવો,
હાકર તે ચાકરના ચાકર તાલ ખન્યો તેવો.—કેર.
માયા મદીરા મહીલા મહીમાં માન્યો મીઠો મેવો,
દગલખાજને દુનિયાં માને દેવતાણા પણ દેવો.—કેર.
અન્યાયી માદી તકીયે ન્યાયીને પર શેવો,
ધનવંતા અલિમાને અંધા. આવનો અવસર એવો.—કેર.
કેર કેર નકલી ચર્ધ વેડા ખરો કેને કેવો,
પથચરના પડમાં મોતીનો ધરમ નથી રેવો.—કેર.

(૨૬૦)—ગાયન દર્પણ—રાગ-ગરબો-ભૂપાલ-કલ્યાણ-દાદરો.

કેવી મુરલી વગાડી મનહીનીને, મને ખીરમાવીને જોખન છીનારે—કેવી.
કહાના જવાદે મને વાર ચર્ધ છે ધણી, મારી સાસુ છે નહારી કુંપે ધણી.
એવું જણતી તો એ વાટે આવતી નહી, એવી કપટી રીત મને દાવતી નહી,
ખીકથી કંપેરે મારો સીરજોરી—કેવી.

કહાના હું લાગું છું ચરણ તારે, આજથી જો, ઈશ્વર કારણ મુકી
દે મને લાજથી તો.

લાડકવાળા કેવાય નંદજીનાલાલ જો.—કેવી.

(૨૬૧)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, પીલુ, હોરી.

કેહે દીજો હમારી રામ રામ જાકુ મીલે મોરા શામ.—કેહે.
નગર નગર ઓર હારે હારે, હોરી ખેલનકી ધુમ ધામ ધામ.—કેહે.
ઉમંગે જોખન પિયા માનત નહી, કેસે કે રખું મેં હામ હામ.—કેહે.
જુખ પેઆસ રાધીકા છાંડ્યો, ધેમાન તોપે પરાહી અષ્ટ જામ.—કેહે.
કૃષ્ણ નંદજી ધતીની હે જિનતી, મજૂ કયું છોડી એસી જામ જામ.—કેહે.

(૨૬૨)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, ખમાચ, હોરી—

કેસે ભરન જાજી પાણી-સાંવરમે કેસે મોહે જિય મીલે મધુ ખનકો—સાંવરાં
કુવે જાજી તો કીચ લગત હે, જુમના જાજી પિયકારી,
આકુલ જાજી તો રમમે જિનત હું, એસી ગત મતવાલી—સાંવરાં

(૨૬૩)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, કાફી, દાદરો.

કેસે બોલેરે પપીયારા પાપી દેજ, મોરા જીયરા કહો-કેસે.
સાંજ નહી બોલે સવાર નહી બોલે, ફીર બોલે માજલી રાત પપીયારા-કેસે.

(૨૬૪)—નરપિશાચ—

કોઈ અલબેલે અણસારે તેડી, હું ચાલી તે મેડી,
કામણ કરી મને છેડી-મુકો વરણાગી, આ-છેડો ના છેડો.—કોઈ.
ગુલે ગુલઝાર અંગોની બહાર, તમે લઈ લેશો ના,
મરમનો માર વચનનો પ્રહાર, તમે કંઈ કૈશો ના.
ગાલો પર ચાર, ચુંબન અપાર, મને કંઈ દેશો ના.—કોઈ.

(૨૬૫)—નવીન નવલ-ગંગા—

કોઈ મને સ્વામ બતાવે, જો કોઈ લાવે મુખ બતલાવે,
મન ગમતું મુલ પાવે.....કોઈ મને.
તરસી ગાય તરફડીયા મારે, પાણી આરો જણાવે,
મીતી વાટે ભુલી પડી છું, પ્રેમ મારગ કોઈ ચલાવે.—કોઈ.

(૨૬૬)—સંગતના ફળ—

કોઈ કરો ન કુસંગ-કુસંગ, તો કાજળ જેવો,
નિર્મળ નર ને નિચા પાડે, નિતી અગાડે એવો.
ઠાણાનું પાણુ બાન બૂલાવે.....
એવા કુસંગને સ્નેહે ધરી નહિ એવો.—કુસંગ.
સંત મહંતને ભકિત બુલાવે, લપટે કેંકે કુટેવો,
સુખનો શત્રુ સંગ કુટિલનો સાફ ચહો તો બાઈ, થવાના દેવો કુસંગ.

(૨૬૭)—સરદારખા—“કળેડાની કહાણી.”

કોને કહીએ કળેડાની કહાણીરે, જેમ અળદ પીલાયે ધાણીરે.—કોને.
લોક વંગાવે ને સાસુ સંતાપે, વળી પીયુડા છે પામર પ્રાણીરે.—કોને.
હું જોખન રશ જુલતી, પણ જોડીની બોડ,
પીયુડા રમે લખોટીયે, કરતો દોડા દોડ.
જગલીશ ! હવે ગમરાણીરે, સલાય કરજો શ્રી સારંગ પ્રાણીરે.

(૨૬૮)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, પીલુ દાદરો.

કોનશી તલકવિમે નાહુરે, અગલા પાણી જોકાર ગયો.—કોનશી.
ગંગાબી નાહી વારી જમુના બી નાહી, અજોધયાકી ઘાટરે—અગલા.
રાની જો હું મેં રાજમે કુંવરકી ચાહુ તો પકડ મગાવુંકે—અગલા.

(૨૬૯)—ગઝલે-મહેફીલ, માંથી અધુરું-ગઝલ કન્વાલી.

કોઈ અયસી સખી ચાતુર ના મીલી, મુઝે પિકે દવારે બિઠાદેતી,
મેને રાહ મદિનેકી દેખી નહી, મોરી બેંચાં પકડકે બતાદેતી.
મોરે મનમે હય અબતો જોગનીયા બનુ, ઓર મલકે ભલુત મદીને ચલુ.

સખી હાંકી નગરીમે' કાહે રહું, નહી પરતો ચેન જરાદીની.
પીયા સાત સમુદર પાર જસો, મેરા પગમે ન ચલનેકા જોર રહો,
નહી જાતી મદીનેમે કોઈ હવા, મોહે મુલકે અરખમે' ઉડાદેતી.
મેરી યેહે મે ઉમરતો મુખસે કટી, ચત્રી પીકી નગરીયા તો મોચ પડી,
કોઈ ગુઠ્યાંબી સાથ ન આઘઝોરે, મોહે હેત બહાકી ખતાદેતી.
મેતો સુની સેજરીયાપે તરપત હું, પીયા દેશો અરખમે' ખીરાજત હય,
કબી દેતે જો મુપનમે દરશ દીખા, વંહી ચરનેમે' શીશ નમા દેતી.

(૨૭૦)—જહશા સંગ્રહ—રાગ, કાફી, હોરી—

કોઈ એસા કરેરે પિયાકા દીલ લલચાય.—કોઈ.

જંત્ર મંત્ર બહુ ટોચા, લાખ જતન કર હારી.

નવ લખ તારીજ રખી છતીયનપે, એક ન હુઈ કારી.—સખીરી.

ખીજકી સખી સમ ખેલે જો હોરી, મેં જોરન દુખીચારી,

મેરે બદનપર ખુંદ નહી હય, એકી દુઃખ મોહે ભારી.—સખીરી.

(૨૭૧)—અનવર કાવ્ય—રાગ, પદ, બિહાગ.

કોહરીઆરે તું કયું ફૂ ફૂ કરે? ટેક.

મેં ખીજરી પિયા હુંડન નીકરી, તું જોરન દુઃખદે.—કોહરીઆ.—૧

ફૂક સુનત મોરા દિલ ધરકત હે, દુઃખસે છાતીયાંબરે.—કોહરીઆ.—૨

પિયા કારન મેં બનબન શીરતી, કાફુ સંગ જીયાના ફરે.—કોહરીઆ.—૩

જ્ઞાની પિયાકા યહાં જોજ મીલતહે, કયું દુઃખ મનમે' ધરે.—કોહરીઆ.—૪

કૌ (૨૭૨)—જહશા સંગ્રહ—રાગ, કાફી, હોરી—

કોહસર કા જામ બરદે, નજદ કે અસૈયા—કોહસરકાં

કુલ સરાહકી રાધા, બિકટ હય, ઓર ગુલુહારી દૈયાં.

અખકે નૈયા પાર કિતારો અલીજ, તુમકે નખીકી દુવૈયાં.—નજદકે

તુમારી કમ ઝૂલકે કારજ સોહે, તુમ ફલફલકે ચહરધ્યાં,

અહેમદ તોરી આસ કરત હયેં, કારી કામરી વાલે કનઠ્યાં.—નજદકે

(૨૭૩)—મીસ, અન્ઝનખાઈ—રાગ, અરવા, તાલ, ત્રિતાલ.

કૌન બનવારે કુલલા ગુલમવા હો રામ—કૌન.

ખેલા કુલા અમેલી કુલી હારે કુલલા ગુલમવા હો રામા.

મન હેં સાકી યે મય હેં, ગુલઝાર સાકીયે ઘટા છાઈ હય,

કહે દો બાબાકો ચમનમે કે બહાર આઈ હય.—કૌન.

કં (૨૭૪)—મનુ-મણી—(કંબુસની-કહાણી.)

કંબુસ કેરી કમાણીરે, આખર હુળધાણી,

છાની રહે ખેશ-ખેશ ફેરવે શું, પૈસાપર પાણી.—કંબુસ

બલે શરીરની ચમડી ફૂટે, પણ હાથથી ન કમડી ફરે,

સાચી જો તે કહાણીરે-આખર-કંબુસ

પણી પણી બલે સીંચે ફૂપણુ પણુ, રામ ઉડાવે મારો કુખો,

સગ્ન લુંટ ધર આગે બાળે કાંતો તરકર લે દધ કુંપો.
પરંતુ પાછની પુછ ટકે ના, વદે એમ વેદવાણીરે—આખર—કંજુસ.
આવ્યાખાંધીમુઠી, જાવું ઉગાડે હાથ, હાથે કર્યું સાથે, ખીજું ન કોઇ સાથ.
ચુપ ચુપ ડાહ્યાલા, નિકળ અહીંથી, ખહાર નીકર ખાઈશ માર,
કોઈ કરે ન બહાર—મારો બેલી કિરતાર, વાત જાણીરે—આખર—કંજુસ.

(૨૭૫)—સત્યનારાયણ—રાગ—સારંગ—લજન—

કંસ નીકળનાં, જય લીડલજન, વંદન દુઃખ હરતા !
મન રંજન કરતા નીરંજન જય જગના ધરતા.
અંજન નયના ધાર, પ્રભૂ છો સૌના પાલનહાર, (૨)
ભાલ સુ ચંદન જય ખલખંડન, નંદનવન કરતા.—કંસ.
સાખી } અકળ કળા કળી ના શકે, પામર છવ નાદાન,
} વિરલા વિભૂ પીછાણતા જેને તમનું ધ્યાન.

(૨૭૬)—કુસુમ ચંદ્ર—

કંટક મય આરે જગમાં જોઈ વિચારી જાતા,
ડગ ભરીયે દીલમાં ડરીએ... ..
સાખી “ પાપી જનનાં સેવક થઇને પાપ કર્મ આવરવું,
“ લલુ” તે થકી જાતા લવમાં, પેટ ફેડીને મરવું.
ડગલે ડગલે દુઃખ પાપ છે માયા મય સંસારે,
તેમાં જે મેલી ચાલે. તે તરે ખીજાને તારે.—જેપ.
કાં (૨૭૭)—સારવાડી લાપાનું ગાયન, મજાક, રાગ, તુવર, સારંગ.
કાંટો લાગોરે દેવરીયાં મોસો જેર ચલો ન જાય,
અપને પીયાદી મે અલખેલી, જોમન ખીજાગ્યો કુલ ચમેલી,
ધુપ પડે કમલાય—કાંટો લાગોરે.

આધી ખી રાત મોહે લે આયો, રસ્તા છાંડ કું રસ્તા લાયો;
ચલત ચલત મોરી ખીચલી દૂંટી, જજરી દેહ પીરાય—કાંટો.

(૨૭૮)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, ખમાય, દાદરો.

કાંઈ લટકંલટક ચલત મોહન આવે મન લાવે,
અધુરી અધુરી, મધુરી મધુરી, મોરલી ખજાવે.—કાંઈ.
ખાંધેકમરીયાં હાથે લકરીયાં બનમે ગઉવાં ચરાવે,
સાંવલી મુરત મોહની મુરત મુખસે બિન ખજાવે.—કાંઈ.

ખ (૨૭૯)—લજન—

ખખર નહીયા જગમેં પલકી, રામ સુમીરમે સુમરન કરમે કોળને કલકી.
કોડી કોડી માયા જોડી ખાત કરે છલકી,
પાપ પોઠ ધરી સીર ઉપર ફીસ ખીધ હેલે હલકી.
જય યહ હંસા નિકલ જયગા મીટી જંગલકી,
એક ચંદ્રમા નવલખ તારે જોત નાહી જનકી રામ.

(૨૮૦)—ધ્રુવકુમાર.—

ખગ ખગ ખગ આંસુ, આંખથી આ ખરે છે.
 ધગ ધગ ધગ હેઠકું બાપકું, આ બળે છે.
 પગ પગ પગ પ્રકટે, અંગમાં અગ્ની એનો.
 વિરહ બહુ દમે છે, આજ કુમાર ધ્રુવનો.
 ધ્રુવજી વીના મારે, જીવન થયું ખાઈ,
 જીવન થયું ખાઈ, સદૃ સુખ અકારં.
 નારીના નેહે લપટાઈને, બુલ કરી બારી,
 આઈં કરું બાળ ગિચાઈં, જીવન
 સાખી { રાજતાજ વેશવ બંધ: જોઈ બળે ઉર જાય,
 { પુત્ર વિયોગ પ્રાણ મુજ પાપી કેમ ન જાય.
 હાય થશે હવે શું મારે. જીવન

આ (૨૮૧)—એસિઆઈ સીતારા.—રાગ કવ્વાલી તર્જ—
 આખે ગદ્ગતમેં હએ સમ હિન્દુ મુસલમાં આજ કલ,
 કુરકે હાતોં લુટા જતા હએ ક્રમાં આજ કલ,
 અઓરતોંછી હોતી હએ અગ હર તરફ પરદાદરી,
 હાં મજેસે દેખીએ દુસ્તે હસીના આજ કલ ?
 ઇજજતો અજમન મુસલમાની ઈરાએજ દીનકે,
 આપ હી ખુદ ખોતે જાતે હએ મુસલમાં આજ કલ,
 અય જનાળે મોહતરમ અય ઈય લએ બેચારગાં,
 દેખતે હએ આપ એહ હાસે પરીશાં આજ કલ ?

ખી (૨૮૨)—બુદ્ધદેવ—

ખીલ્યાં પુષ્પની પરાગ મીઠી મ્હેકે,
 સાહેલી જાણે અમર તણે આનંદ લ્હેકે
 ફુલી વૃક્ષવેલી દીસતી સોહામણી,
 એ...ખ્હેની ચાલો હેતાળ એતી ઇંચડી.
 વિશ્વવાટિકામાં પ્રેમ પ્રેમ ખ્હેકે—સાહેલી,
 મિહું ચોવન પુર આ મીઠો સ્નેહ સ્વભાવ.
 મીઠી કુસમલ ઇંચડી મીઠો તર કલાપ,
 લલિત પુષ્પ શાં સોહાય, નિરખી નયણાં ઠરી જાય.
 અંગ આનંદ ઉભરાય—વિશ્વ વાટિકામાં.

ખુ (૨૮૩)—“શ” માંડલીક—રાગ ભૈરવી.

ખુને જીગરકો પીતી હું બસ ગમમેં તેરે ચાર,
 મ્હેરે ચમનસે શીરતી હું બસ ગમમેં તેરે ચાર.
 મમ મુપકે મુપકે રેતી, મું આમુઓસે ધોતી.

વો કહાં ગયો મેરો મોતી, મોતી ખીના ના સોતી બસ ગમમેં તેરે યાર-ખુને
દીલ ઉસીકું દીલખે દીલદાર યાર હો.

ક્યા હીંદુ ક્યા મુસલમાં કદરદાન યાર હો,
મેરી નજર જે તુમસે લડ ગઈ, મેંય પલંગસે નીચે પડ ગઈ,
.....વોહ કહાં ગયે મેરે પ્યારે.

મેંય અગ્નિ જોશી જલ ગઈ બસ ગમમેં તેરે યાર-ખુને

ખે (૨૮૪)—મીસ મલકાગન—રાગ, કાશી, તાલ, દીપચંદી—

ખેલત નંદ કુમાર બરજકે લોગનમેં—ખેલ

ખીજકી સખી સખ બનબન આઈ, એરે કુમકુમ ઐર ગુલાલરે,
ખેલત નંદ કુમાર બરજકે લોગનમેં.

ગ (૨૮૫)—મેઘમાલીની—

ગરીબ પ્રાણુ કપર પર શ્રીમાન બાગ શલે,

ગરીબ ચૂર્ણ છગર પર શ્રીમાન મોજ મહાલે—ગરીબ

હગર ચસ્ત્ર રૂઢનથી ખુશાલ એક થાયે

હગર દુર જખમથી આરામ એક કાયે—ગરીબ

હગર દેહ પતનથી પુજ્ય એક ભાવે.

હગર જન ખરીદપર રે એક શાહ કહાવે—ગરીબ

(૨૮૬)—લલિત પ્રિયા—

ગદ્દા ગદ્દા સચ્ચા ગંધા રંડીયે મરજવે.

અંધા હોકે પૈસા હજીગત દોનું આત ગુમાવે.

પૈસા હોવે પાસ બોલાવે નહિ તો લાત લગાવે,

યાર અને બેગર બદીકા બદ્દલ બંદા ખાવે.

પૈસા જે હોવે ખનનન બન પ્યારી નાચે થનનન,

બિન પૈસા જે મુંસે બોલો થપ્પડ મારે ધનનન,

રંડીકા બેટા અને રંડીકા ઘર આવે—ગદ્દા.

(૨૮૭) મીસ રોઝા—રાગ, મહાર, ધીમા, ત્રીતાલ—

ગરજ ગરજ બરસનકો આયે, મેહરવા બરસન લગી ખુંદરીયા,

એક તો દમક દામની દમકે દુલે મોર પપૈયાં,

બોલન લાગે, ઉચટ ગઈ મોરી નિંદરીયા—ગરજ.

શુ (૨૮૮)—મનહર મેના—

શુદ્ધસ્થાનની ગુમાની, શાણા કરો છો શાની,

બળવાન બળીરાજની, રાવણને કંસ સમાની.

અભિમાને થઈ હેરાની, માયા છે મોહ નિશાની,

આશા આ રંગ પતંગી, તૃષ્ણા સ્વારથની સંગી,

મૃગજળ સમ જીવો જીવાની, આખરે આ દુનિયા ફાની.

મગજ નદી ખા, નકટ કુલટા, અહીંથી દુર થા, નજરથી તું બા.

(૨૮૯)—**વિષ્ણુપિતામહ—**

નૃહસ્થામ્નની શોભા સધળી, નારીથી સચવાય,
તે નારીને કહો નારી, એ કેવો અન્યાય (૩)—ગૃ૦
અવનિમાં ઉપન્યા એ સાથે, પુરૂષ પ્રકૃતિ રહ્યાં સંગાયે,
વંશ વૃદ્ધિ જેના થકી થાય (૨) એથી ઉત્તમ કહ્યું કહેવાય.—ગૃ૦
નારી વિના કહો કોણે નિપળ્યા, સાર્વભૌમ પણ એથી ઉપળ્યા,
ધ્રુવ પ્રહલાદ અને યદુરાય એની પણ નારી મા થાય,—ગૃ૦
જગતની જે આઘશક્તિ, નારી રૂપે પ્રત્યક્ષ પ્રગટી,
નૃહિણી નૃહદેવી ગણાય, રિદ્ધી સિદ્ધી સ્ત્રી સમજાય.—ગૃ૦

ગા (૨૯૦)—**શૃંગીરૂષી—**

ગાન મધુરાં કંઈ ગા, અલી રજની, ગાન મધુરાં કંઈ ગા,
તારલીયા તણો સાકુડો ધારી, કામણુગારી ન થા...અલીરજની
ચાંદલીયાને ઉપર ધારી, એકલડી ના હરખા.....અલીરજની
ચોગીજનો સખી સાંધે સમાધી, શિતળ સમીર તું વા...અલીરજની

(૨૯૧)—**દાનવી-માયા—**

ગાન મધુરાં ગાય રતિનાં રૂપે કામ લગવે
સ્નેહ સુધારસ સીંચન કરતાં ઘડીઘડી સરખાવો મુંજને એ મોહન ભાવે
વાત વાતમાં રીસ કરીને રોષ દોષ દર્શાવે
પણ મમતાથી પગે પકું તો છાતી શું લપટાવે—મુંજને
કરી કમાણી પૈસા લાવે પેટીમાંજ દબાવે
કુંચી કરમાં લ્યો શેઠાણી ! કહી કહી બોલાવે—મુંજને.
ધર કુંકડો થઈ ધરમાં બેસી આત્મા નિત્ય દહાવે,
ધરની દેવી કહી સલણો સેવા સર્વ બળવે—મુંજને.
પ્રેમ પુષ્પનો પ્રેમ ભોગી તે પ્રેમ સુધા પાવરાવે,
પ્રેમથી પરિ રંભણુ આપી પ્રેમ ઝુલે ઝુલાવે.—મુંજને.

(૨૯૨)—**ગાફીલ મુસાફર—**

ગાફીલ બન્દે ! ઇસ દુનિયામે સોચ સમજકે શુભરા કર,
દુનીયા હએ આજ ચોરસકી ઔર તુ હએ ખેલાડી નહારા કર;
નેકો બઢકે નરહોંકી ઇસ આજમે ગઔરસે રખ પહેચાન સદા,
ચાલપે જીતકી રહેકર કાયમ, અપને નફસકો મારા કર.

ગી (૨૯૩)—**શુદ્રાપ્રતાપ—**

ગીત વખતનાં આવ્યાની ગત, પુછી જુઓ ગાનારાને,
જેવું તેવું આવ્યાની ગત, પુછી જુઓ ખાનારાને.
મહાજન મોટા થાવાની ગત, પુછી જુઓ થાનારાને
વિષ્ણુ બોલાવે જાવાની ગત, પુછી જુઓ જાનારાને.
ધાડ પડે તો ધાવાની ગત, પુછી જુઓ ધાનારાને,
જેને તેને ચાહવાની ગત, પુછી જુઓ ચાહનારાને.

(૬૪) વોલ્યુમ ૧ હું. ધી ક્રોનાગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

ગુ (૨૯૪)—પિતૃભક્ત પ્રભાકર-ગંગા, યમુના, અને સરસ્વતી, સવાદ
ગુણની ખાણ મને ગણ, ગંગા કષ્ટ અધમના કાપું,
મુજમાં નહાતાં મનુષ્યને હું, મોક્ષ નિરંતર આપું.

મહિમા મારો એવો, સાખ પુરે...છે...દેવો...
જમના મારું નામ અરે હું, યમની મિત્રી ટાળું,
મારું પાન કરે જે તેના, પાપ તમામ પ્રગળું.

હરનારી છું હાની...વાત એ છે...ના છાની.
સરસ્વતી હું સુંદર મારું જળ કિલમીશ હરનારું,
કરે સ્નાન શ્રદ્ધાથી તેનું સદા કરું હું સારું,
કરૂણા મારી પામી.....દાસ ખોય છે ખામી.

મુજને તારો પાપ નીવારો.....આવે દુઃખનો આરો,
કરું સ્નાન ને પાન હમેશાં દ્રઢ વિશ્વાસે તમારો;
મુખમાં દેખે સ્થાપી.....માતા છું...પુરો...પાપી.

(૨૯૫)—નિલમ માણેક—
ગુણીજન વાવે છે ગુલાબ, નહિં કાંટા તો લેવાને,
સુગંધ મનહરણી મેળવતાં, મન સુખ લેવાને...ગુણી
કોઈ મુરખ ખાવળ વાવે, કાંટા લઈ પરદા આવે,
સંત જનો સત્ત ગુલાબ વાવે સુગંધ ભરવાને;
આ કર્મ તણા કાંટક ત્યાગે, ભવસાગર તરવાને...ગુણી.

(૨૯૬)—રામવર્ષા—વૈરાગ્ય રાગ, સીદારા, તાલ, દિપચંદી.
ગુનરી ઝિમર ઝગડામેં જગાડી અપની હાલત હૈ,
હુવા ખારજ અપીલ અપના, અન્યથા યહ વકાલત હૈ.
મુકદ્દમેં ગૈર લોગાદે હજારો કર દીયે રસલ,
ન દેખા મિસલ અપનીકો અન્યથા યહ અદાલત હૈ.
હલીલે દે કે ગૌરોંપર કીયા સાખત અસુલ અપના,
દિલ અપનેકા ન શક દુટા, અન્યથા યહ દલાલત હૈ.
બહુત પદને પદાનેસે હુવા સખ પ્રેમમેં દામલ,
ન પાયા ભેદ રજાકી અન્યથા યહ કમાલત હૈ.
ખના : હાજર પદે મસલે સુનાયે દુસરેકો બી,
વલે હુંટા ન કુદર અપના અન્યથા યહ મસાલત હૈ.
તૂ કર ફૈસલ હસાખ અપના તુમે ઐરોસે કયા ગાવિન્દ,
ન કિસ્સા તૂલ દે મતના ફગુલ હી યહ તુવાલત હૈ.

(૨૯૭)—મીસ, જનકીબાઈ—રાગ-ભૈરવી-તાલ, દાદરા.
ગુલનારોમેં રાધા પ્યારી બસે, જાહી ગુહમેં કન્હુર્યા બસે.-ગુ
અંખામેં અતુરભૂજ બેલામેં બિહારી.
તરે નયનોમેં ગીરધારી બસે, જાહી ગુહમેં કન્હુર્યા બસે.-ગુ

(૨૯૮)—શીકસ્તા દીલ—

ગુલમુરદી ગુલકારી દેખો શાહનદી પ્યારી,
આઈ બહાર નીરાલી હય—ગુલ.
જોખન નીરાલા પ્યારી ગાલોપે લાલી ન્યારી.
ચાલ તોરી મનવારી હય—ગુલ.
ચંદાસે હો ઉજ્યારી તારે હય સખીયા સારી,
ખીલ રહી કુલવારી ક્યારી પ્યારી,
મુરત બહારયે હય જોખન કિબરયે હય;
હમતુમ ડાલે ગલે બેયાં, મીલે સેયાં પ્યારી.—ગુલ.

ગો (૨૯૯) સતિ દ્રોપદી—

ગોવીંદ ગુણ ગાવોરે નરનાર, ગીરધર શ્રીધર શ્રીમુરલીધર,
નામથી નેહ લગાવો-હા, નેહ લગાવોરે. નરનાર,
મારું તારું મીઠ્યા માની, કૃષ્ણ કૃષ્ણ કહે જવોરે.
અમમ ઉધારણુ ભવ જગ તારણુ,
નિરભય નામથી નાવોરે-ભય નામથી જવોરે.

(૩૦૦)—લદ્દાભામિની—

ગોરા ગાલો ગુલામી પ્રેમ રંગે રંગાશે, ઝલકાશે ઝલકાશે,
પ્રીતી આનંદે હસતે મુખેરે જવાસે.—ગો.
ચંદા ખીલે ત્યારે કુમુદ વિકશે. આનંદ રેલી રેલાવ,
આનંદ બરતાં અમૃત ઝરતાં. વિધિ વિહરતાં સુખીયાં થતાં—ગોરા.

(૩૦૧)—અંબરીષ—રાગ-ભજન—

ગોવિંદ તારા ગુણ રમા રમા ગાડે (૨) હોજરે સાગર ગુણ બરીયોજરે.
નવશે નવાણું પુર્યાં નવા નવા ચીર વડાલા દ્રોપદીની વહારે ઋ ચડીયો.
ઈન્દ્રે કોપીને વૃષ્ટિ વૃજમાં કીધી ત્યારે, ટચલી આંગળીયે ગિરીવર ધરીયો.
કણના કોઠાર ભરીયા લુટ્યા રંગે આ ધરીરે,
અમણો કચુનીધી કણમાં કરીયો—હોજરે.

(૩૦૨)—સ્નેહ-સુધા—

ગોરી ધીરે ચાલો જોખનીયું ઝલકાઈ જાય, ઝલકાઈ જાય મીઠા રસ ઝલકાય—ગો.
પાલવડો મુકો મારો, પાવ પડું હું વડાલા,
નવરંગ ચિર મારા જૂવો, આ ચિરાઈ જાય હાય.—ગોરી.
કરમરી કહું છું હુંતો, બલબેરી છોડો લાલા,
પતલી કમર લયકાઈ જાય હાય—ગોરી.

(૩૦૩)—મીસ જાનકીબાઈ—રાગ, પીઠુ છંદા, તાલ-લાવણી.

ગોરી ધીરે ચાલો ગમરી ઝલક ના જાય—(૨)
ઝલક ના જાય ઝલક ના જાય—ગોરી.
સિરપર પડા પડાપર ગાગર, પતલી કમર બલબાય નાજાય.—ગોરી

(૩૦૪)—રામાયણ—

ગોરે ગોરે ગાલો પર હય યું આંખ જમાનેકી,
પાઈ નહી હય કાહું મનુષને શક્તી ધનુષ ઉઠાનેકી.
ખિલી હયે આપરસે કલિયાં તમામ જોખનકી,
ગુદા હયહાર, કસરે હય સજનસી ગરદનકી.
કરો ન સામને કન્યા કે ખાત સાજનકી,
ખિગડ દેતા હય શૃંગાર રસ દશા મનકી.
અમ મત છેડો કામ કહાંની, ઇસ રસમે દરગુજર કરો,
યે મીઠી બકવા સખ છોડ દો ખાર ખાર શરમાનેકી.

(૩૦૫)—ખુને નાહક—

ગોરે ગોરે ગાલોપે શ્યામ મનવારો, પ્યારા જગમે ન્યારા...ગો,
સુંદર કમલ મીરગ સારંગ અંગ; સજવત ચમકત હરદમ;
અમસા ગુન પાએ જગત કરો મોહે છાંડ ન જાઓ પીયા કીનારે હાં મોરા,
સાખી { પ્રાન ગયે પરમાત માહા.....લાગે નયનકા ખાન,
જીતડ પતહય તુમ બિના...દરશ દીખાવો ભગવાન.

ગં (૩૦૬)—નંદખત્રીશી—

ગંગાજળ નિરમળ સમુ, શુદ્ધ પવિત્રજ સાર;
તેવું કુળ જો માહકું, (તો) પડ પાસા પો'બાર,
હંસ ગયો સરોવર તીરે, દીકું અમૃત સાર;
પીધા વીણ પાછો ફર્યો, (તો) પડ પાસા પો'બાર,
સલ્ય ચુકે જો સાધવી, ધરા ન છલ ભાર;
તે ગુણ જો હોયે મુજ મહિં, (તો) પડ પાસા પો'બાર.
નાગ મુખે અમૃત ઝરણ ચાર કને ભંડાર,
કામી પાસ રહે કામની, (તો) પડ પાસા પો'બાર.
મીઠા આંખો સર્વદા ઉત્તમ ક્ષણ દેનાર,
તેવું કુળ જો માહકું, (તો) પડ પાસા પો'બાર.
વિમળ કમળ વિલોકાને, ભ્રમર ગયો તે ઠાર;
દીકું પણ અડક્યો નહીં, (તો) પડ પાસા પો'બાર.
અહર્યા સીતા દ્રૌપદી, સતી ખરી નિરખાર,
તેવું ચિત જો માહકું, (તો) પડ પાસા પો'બાર.
ભુખ્યા આગળ જો ધરે, ઉત્તમ ભોજન સાર,
ખાધા વિણ ઉડે નહીં, (તો) પડ પાસા પો'બાર.

(૩૦૭)—ચાહુ જમાનો—

ગાંડી ગાંડી દુનિયાની રીત ગાંડી, દેખી સાવ ગાંડી,
પાણી પીને ઘર પુછે એવી ગાંડી.—દુનીયાની.

પાણી પીને ધર પુછે કાજળથી કાજળ લૂછે,
લીંચુ ઢાળીને મૂછે, બોલે કે પરવા શું છે.—એવી માંડી.
સોનાને આળ લગાવે, પીતળને પાસે લાવે,
રાંડીને ડહાપણ આવે, બુદ્ધી ચોટ વેચાવે.—એવી માંડી.
હાથેથી જતી ગાથ, તે વેળા ઉડતી ગાથ,
છોડી ધર રસોઈ તાથ, ખાય પુરી પાતળ ભાથ.

હોટકમાં પાતળ ભાથ.—એવી માંડી.

ધ (૩૦૮)—આનંદ લહરી—

ધવાઈ ગઈ સજની ! રંગાઈ પ્રેમ રંગમાં,

હારે થાય થન થનાટ તન મનાટ અંગમાં.—ધવાઈ.

સાખી { યૌવન સાગર ખળભળે, મદન પવન તોફાન,
કાયા નૌકા ડગમગે, સુધડ મહેજ મુકાન.

મદમાં છંદલી છેક જીવીલાના સંગમાં.—ધવાઈ.

સાખી { યૌવન વન કુડી રહ્યું, મદન તાપ ઉડળાટ,
લળી લળી પળ પળ એ જીવે, વનમાલીની વાર.

મોહમાં મચેલી પ્રેમ વેલડી ભ્રમંગમાં.—ધવાઈ.

(૩૦૯)—જયદેવ—રાગ-કન્વાલી—

ધડીબર ના કડં ન્યારા રહે જગદીશને રાખું,

ગણીને નેણના તારા, રહે જગદીશને રાખું.

પિતા માતા અને આતા ભગિની ભાવે નથી ભમતો,

કદી ચાહુ ના સુન દારા, રહે જગદીશને રાખું.

જગતની જાળ જાલીમમાં હવે સપડાઉં હું શાને ?

થયા સ્નેહી શ્રી હંરિ મારા રહે જગદીશને રાખું.

(૩૧૦)—નવલક્ષા હીરજી—

ધરની શોભા છે ધરવાળી, નરને શાંતી સદા દેનારી.—ધરની.

નારી વિનાના નર અરધા, ધર્મી કર્મી વ્યવહારી,

સંસારે સ્વર્ગે સોહાએ, જે નરને ધરનારી.—ધરની.

મંગળ સ્વરૂપા મંગળ નામી, મંગળમય કરનારી,

જે ધરમાં નારી પુંજાએ, તે ધરની ખલિહારી.—ધરની.

ચ—(૩૧૧)—સતી તોરણ—

ચર્ણ નમે સ્નેહે વિનવે...વળી સતિયોનાં નામે મોટા મુનીયો નમે

શીયળ શૃંગારે શાણી, દેહ દીપાવે પ્રતિપ્રભુમાં જેનું મનહું રમે. સતિના

હરીહરને પ્રણા જેનાં પારણીયે ગુહ્યાં, સુણતા ઉત્તમ ગુણુ-તનનાએ

તાપ સમે-સતિયો.

સાવિત્રી સતીયે, પતિને, યમથી છોડાવ્યો, આશ્ચર્યજન્યે નેતાં જગને

ગમે...સતિયો.

(૩૧૨)—પરશુરામ—

ચડ્યું ડોલે, હિંડોળે ઘેલું જોખનું, ભરી મદ નયનમાં હાય,
 ઉર મીઠી મીઠી હહેર જણાય. ના સમજાય, શું એ થાય અવનવું.
 રસ ઝરણુ ઝરી ભીંજવે, જાણે જગત સુધા વરસાવે.
 જીલતાં એ રસ સાગર ભાવે, તમી હૃદયમાં નવ આવે;
 રશમ્બસ બની. ટાળી ભેદ, કરી અભેદ, જીલશું જીવન તનુ—ચડ્યું.

(૩૧૩)—મેઘ-માલિની—

ચરણો ચૂસું પ્રિય માત હિંદ દેવી,
 છો સહાય શિરછાપ જગતની, ભારતી પ્રાણ કરણાનિધાન—ચરણો.
 શીતલ સુચંદન, અવની અંજન, તમથી નાહિ અધિક પ્રિય કાંઈ,
 .....હિલ કલિએ કલિએ તમ છે નામ—ચરણો.

(૩૧૪)—સંગીન બકાવલી—

ચલ ઘોડે અસવારે, ચલ ઘોડે અસવાર, હો.
 ટક ટક ટક ટક હાંકુ ઘોડા. તનપર કોડા મારે—ચલ
 નાન કબાબ ઐર ભાજી જીસપર, પેંડા બોટલ ચારે—ચલ
 પલ પલ જા તું ચાર બના તું દેખ મેરા સીનગારે—ચલ

(૩૧૫)—કવી છોટમ—રાગ, ભજન,

ચટપટ ચેત હેતકર હરીયું, મરણુ ભમે છે માથે રામજી
 ધામ ધરા ધન સુત—ધણીઆણી સેવક નાવે સાથે રામજી...ચટ
 હોય લાખ તે રાખ બરાબર, તેમાં નહીં કાંઈ નાફે રામજી
 ધન સાંચ્યું પણ ધર્મ ન સાંચ્યો, કયાં જન્મારો હાંકે રામજી...ચટ
 મોટ પણાતું માન બરાયું, માટે કંઈ નવ સુજે રામજી
 જમના કીકર જોશો ત્યારે, ચર ચર કાયા ધુજે રામજી...ચટ
 કર સતસંગ અંગ હોય નિર્મળ, રંગ હૃદયમાં લાગે રામજી
 કહે છોટમ ચીતામણી પરમે, તો ભવનો ભાગે ભય રામજી...ચટ

(૩૧૬)—ચલતા પુર્ણ—

ચલી હુમક હુમક ચિજ નારી, આઠ લપક ઝપક મતવારી પ્યારી,
 હુંસસી ગરવા હયે મન હરવા, પતલી કમર કમર પર પરવા.
 નાગની જીલક તોરી, જોખનપે વારી.

(૩૧૭)—જહેરી સાપ—

ચલાજેરે બેઠરદી સીપેયાં, હરજેયાં, વાડીયા, તોરે સંગ નહી બોલતી—ચ.
 ગરજેયાં હરજેયાં વાહયા તોરે સંગ નાહી બોલતી—ચ.
 માનો માના માનોજી માનો. વાયદા હમારા જીલ નવ જાનો,
 આંખોએ આતા, મોકા જે પાતા પ્યારીકો, અપને ગરવા લગાતા—ચ.

(૩૧૮)—અસીરે હસ—

ચલતી ચપલા ચંચળ ચાલ સુન્દરી આ અલખેલી—

નેપન રસ માતી ડોલે યયનન અમરત રસ ધોલે,

સંગમાં બન મંડળ ખેલી આલી—

જલ “ એક તો નયના મહારે, દુજે અંગન સાર,
જલ “ એ બારી કંઈ દેત હય મતવારની હતીયાર.

અહાહા માનો વાલી, ઓહાહો ભોલીભાળી.

નઈ ખેસલી હય—નાર નવેલી

(૩૧૯)—ખુખસુરત બલા—

ચલે ઇન્દ્રમે આએ જગર પર, દો ધારે;

ચયન આશિકકો દમબર કયું કર હો,

મુસીબત ઝેલી બલા સરઝેલી.

તખીયત ખેલી પહેન ગયે સવેલી—મજે ઇન્દ્રકો.

આ (૩૨૦)—ખેધારી-તલવાર-ઉફે-વસુધરા—

ચાલ હવે ચાલ વહેલી વહેલી, લળી લળી લહેકે શું નેતી વળી ઘેલી.

તારા તનમાં લાગે છે તાલવેલી, સાહેલી તારા તનમાં—

—રહી જાગે મોને સુગંધી મળેલી,—અરર પગમાં વાગ્યો કાંટો.

ભુંડી કોઈ આવી આંધો પાટો, જુડી; કયાં વાગ્યો છે કાંટો,

આમા આંધવો કયાં પાટો—હવે ચાલ, ધુતારી ચાલ. (ચાલીયે છીયે)

(૩૨૧)—માલતિ-માધવ—

ચાલ...ચાલ...ઓ...અલખેલી, વળી વળી પાછું જુવે શું પ્રેમધેલી.

તારા હરમાં આનંદની હેલી, સાહેલી, તારા હરમાં આનંદની હેલી.

મળ્યા હવે ભેગાં, ચંપાને ચંપેલી.....ચાલ ચાલ.

મારા પગનાં ઝાંઝરની ખીલી, વારે વારે પડતી ઢીલી.

[ખિલી નેવી ઢીલી, એવી તું એ છે હડીલી, હવે ચાલ?]

(આ આવિયે છીયે).....ચાલ.

આ (૩૨૨)—સૌભાગ્યસુન્દરી—

ચાલો સાહેલી (૨) સુવનેશ્વરીના સૌ મળીને દરશન કરીયે.

દુઃખ હરનારી સુખ કરનારી, મુર્તિ માની અંતર ધરીયે,

ભાવ ધરી જો પુંજન કરીયે તો ભવસિંધુથી તરીયે.

ચુવા ચંદન કુમકુમ કેશર, અરચન કરીને મન ઠરીયે,

અખીલ ગુલાલ ને પુષ્પમાળથી માને વધાવી મંદીર ભરીયે.

ચિ (૩૨૩)—સ્નેહલતા—

ચિન્તા અને દુઃખથી ભરી સુખ સાલથી સુખ કાપતી,

શાન્તી અને નીતી ભરી, ગરીબાઈ ગુણને આપતી.

મંગળ કરે એ પુંડી, જ્યાં અંશ નહીં અભિમાનનો,

મદ્યી ભર્યા એ મહેલમાં, વિનાશી નીતિ જ્ઞાનનો.
 માનીશ એ મન મોહન સંગ, સુખ સાચું ધરી ઉમંગ,
 રાજ સુખ ક્ષણિક રંગ, માનો, તાત પ્રીતથી.
 વિના વિચારે આપી દોષ, નાહક રગડો નિર્દોષ,
 સત્ય માની મુકો રોષ, ન્યાય નીતી રીતથી.

(૩૨૪)—રંગતરંગ—

ચીન્તાનો પાર નહીં, દુઃખનો સુખાર નહીં,
 સુખનો પ્રકાર નહીં, હાય એળે જાય અવતાર.
 નેહારી પ્રેમદા ના પતી તણી વીપદા,
 કહી ન જાયે ને સહીયે ન જાએ.—ચીંતાનો.
 કાળજમાં કારીસી કટારી ભોંકાએ,
 ભર્યા છે ભુંડી તેને પીડા અંતર ઉડી.—ચીંતાનો.
 હૃદયમાં પ્રગટાવે નીત નીત હોળી,
 સાંઠે છે આથી સાધું થાવું રાખ ચોળી.—ચીંતાનો.

(૩૨૫)—સત્યનારાયણ—ધવાનુ તે ધવાનું છે—

ચીન્તા મુરખ. નર શું કરે, લખીયું લલાટે થાય,
 કોડ કરો ઉપાય થાય સું કર્મ છુપ્યું ન છુપાય.
 કંઈક જન્મના કર્મ કર્યાંથી, કર્મ સદા બંધાય,
 વાવ્યું તેવું છે લણવાનું, વિશ્વ વિભુનો ન્યાય....ચીંતા.
 આવળીયા વાની મુક્યા ભાં, કેમ ગુલામ ચુંટાય,
 ઊંચું ગુલામ પછી ના નહીં તે આવળમાં બદલ્યા....ચીંતા.
 જાર કરાવી જમે ચોપડે, કયમ મોતી મંગાય,
 મોતી દીધાં તો મળશે મોતી શીઠ ખોટો શંકાય....ચીંતા.

(૩૨૬)—મીસ ગાહરજન—રાગ, પીલુ—તાલ દાદરા—

ચિન્તન નાહિ બદલ ગયો નૈનાં. (૨)
 કામજ હો તો ખાંચ લીધે, અરે કરમ ન ખાંચો જાય,
 ચિન્તન નાહી બદલ ગયો નૈનાં.

ચી (૩૨૭)—મુક્યદ ખુન—

ચીતવનને તીર ન જરી દિલપર ઓહ માશ,
 મંચ દીલ દેકર પચતાઈ, ઉલ્લસતમે ન રાહત પાઈ.
 ચાહતશે ખાજ આઈ, દીલ મય હય પસતાઈ,
 ચેહતન મન વારા તુજપર સારા, દીલપર સારા.
 મોહખમતકી ચાહત સારી હય, દો દીનકી સખ દીલસરી હય.
 બસ મુહ દેખેકી યારી હય—દીલપર-આહ મારા.

ચુ (૩૨૮)-૧. ઠા. રે. સોગબુક-રાગ-મિહાગ, તાલ એકતાલા.
ચુરીયા મોરી કરકાઈ-અરેહાં સેચારે-ચુરીયા મોરી કરકાઈ,
ચાલ હડો મોરી બેચાં ન પકડો-હાયરે કલેયા મુર કાઈ-અરે.
સાંવરી સખી ચિતવન ઔર હય, કહન મુખન મુખન પ્યારે.
જાઓ જાઓ કાહે મોરી નીંદયાં ઉચટાઈ-અરેહાં.

ચે (૩૨૯)-રામનર્ષા-ઉપદેશ રાય-લાવણી.

ચેતો ચેતો જાહ મુસાફિર ગાડી જાને વાલી હય,
લાઈન કિલીયર લેનેકો તૈયાર ગાડી બનમાળી હય...ટેક.
પાંચ ધાતુંડી રેલ હય જીસીકો મન-અંજન લે જાતા હય,
ઈન્દ્રી ગણકે પેહોસે વહ ખુમદી તેજ અજાતા હય.
મીલ હજારો ચક્રને પર બી, ચક્રને વહ નહીં પાતા હય,
કહિન બજ લોહે જેસા હોકર ચંચલતા દિખલતા હય.
ખડે ગાડી બનમાળીસે હોતી ઇસકી રખવાલી હય. ૧ ચેતો ચેતો.
આઠ પૈહર ઇનિહીમે સંચરે રેલ સહિત ચહ અંજન હય,
કર્મ ઉપાસના જ્ઞાન ટિકટ ધર લેતા ટિકટ હર ઇકિજન હય.
ફરટ સેકંડ અર ચડ કલાસ લે જીતના પલ્લે શુભ ધન હય,
જેઠ ન પાવે હરગિજ વહનર જો ઇત જરસે ખાલી હય-૨-ચેતો.
રેલ ગીરીકો લગ્નચાનેકો નાના રૂપમે સજતી હય,
ત્રીન ગંટિકા બાલ તરણ ઔર જરા બી ઇસમેં બજતી હય.
ત્રીસરી ધંટી હોને પર જટ ઝગહડો અજતી લજતી હય,
આતે જાતે સીટી દેકર રોતી અજતી લજતી હય;
ધર્મ સનાતન લાઈન છોડકે નિપટ બિગડને વાલી હય.-૩-ચેતો.
પાપ પુન્ય કે બારકા બંડલ અકસર સાથ હી રખતે હય,
કામ ક્રોધ લોભાદીક ડાકું ખડે સહમેં તકતે હય.
અરેશન ઇરેશન પર રાગાદિક રિપુ બટકતે હય,
પુલિસમેન સદગુરુ ઉપદેશક રક્ષા સખી કરતે હય.-૪-ચેતો.

(૩૩૦)-જયદેવ-

ચેતો ચિતે બ્રહ્માચારી પુરી છે નારી કરારી નાંખ્યા હજારોને મારી.
લોહનાં કરતાં લાખો ગુણી છે ભય કરનારી ભારી-ખાવાજી.
જાખમ રૂઝાતો નથી જરી એનો (૨) જાંઝે હાકેમો હારી.-પુરી.
અલગ રહેજો અહોનિશ એથી (૨) અંતરે વાત ઉતારી,
સાધુપણું સળગાવોમાં શાણા ધૂળ જટામાં ધારી.-પુરી.

ચે (૩૩૧)-મોહિનીચંદ-રાગ-અમ્બો.

ચોક્કને આંગણે ચાંદનીરે, ખીલી રૂપેરી રંગ રંગરે,
આવો સાહેલી રંગ માણવા;

હૈયા ધોલીને ખેન બહેનરે, વાતો કરી લ્યો બહાલની.

સાખી “બહાલા વશે વિદેજમાં, બાળા બાળે વેશ,
સૈયર શાશા મોકલું, શાશુને સદેશ.

કુંજલડી સદેશો અમારો, જઈ બહાલમને કેજેછ,

પ્રીતિ કાંઠાના અમે પંખીડા, પ્રીતમ સાગર વીના સુના.

સુનાછરે કુંજલડીને, બહાલો મીડા મેરામણ,

અમને અમૃત ખાણુ બહાલા પ્રીતમ પ્રાણ.

સાખી “ સાહ્યો મારે સુલક્ષણો, એંઠા જુઠા ખાય,

સાખી “ ધરની સુખડી ના ગમે, સોગન જુઠા ખાય.

તમારા સમ જે તમે મને બહાલા, જૂઠડા સમ શીદ ખાઓછરે,

પીયુ તમારું મનકુ માને ત્યાં જાઓ છો, ધી ભર્યા ઘેખર,

ઘેર રજળે છે, કુંસકા ખાવાને ધકકાં ખાઓછરે.

સાખી “ સોગ વરશની સુંદરી, સ્વામી વરશે સાહ,

સાખી “ મોડું જોઈને મોહી રહ્યો, લાડકી કરતી લાડ.

પગમાં કાંઈ વાઓ નહિરે છવું, હું તો નહિરે છવું, મારી

સગી નણંદના વીર હો રાજ,

તેણવળે મારા આંખાછને, જોગી જતીને તેણવળેછ.—નહિ.—ચો.

(૩૩૨)—કમ્પાર લજનમાળા—રાગ—ગઝલ—

ચોરી પ્રભુસે કરકે છિપાવોગે કીસ તરે,

આપની સચાઈ ઉસકો દિખાવોગે કીસતરે.—ટક.

હર એક જનમે હરદમ રહતા હૈ વો હાછર,

જિસમે મે અંધા ધુન્ધ ચલાવોગે કીસતરે.

દુનિયાંડા દોનો આંખમે તો ધૂલ ડાલતે,

આંખે હજાર ઉસકી અચાવોગે કીસતરે.

જો કુચ્છ ક્રિયા હય તુમને પાપ જન ખૂઝકે,

અપરાધ ઉસકા માફ કરાવોગે કીસતરે.

જાની જો હય ત્રિકાલકા ઘટઘટ કી જનત,

ખાતે અસત્ય ઉસકો ખતાવોગે કીસતરે.

જાતક નહીં કરોગે તુમ કહના કમ્પીરકા,

તમતક દુઃખોસે પીડ છપાવોગે કીસતરે.

ચં (૩૩૩)—સાગર-સરિતા—સજન, રાગ, પદ.

ચંચળ લક્ષ્મીના ચાળારે જનમુખી કુલી મરનારા;

કાળાં ધોળાં કરનારાં ખાતે ખતા આનારા.—ચંચળ.

“જ્યમ વર્ષાની વીજળી પગપગ કરે ચમકાર,

આજ મળ્યું વનકાલે જશે, આંખ ચાળી રહેનારે.—ચંચળ.

મોટા મોટા નર મરી ગયા ત્યારે ગયું ન કાંઈ સાથ,

જૂંદા મદશો જળવો, તમે જશે ખાલી હાથરે.—ચંચળ.

(૩૩૪)—અંબરીષ—

મંમા વું ચારી દીલજાન વાહ, વાહ, કુશમ કળી કુર્યાન વાહ, વાહ,
મન્દ્ર વદની છે, ભરી મદની છે, જરી રસની ગુલતાન; વાહવાહ.—ચંપા.
શાણા ચતુર સુગન્ધ, વાહ વાહ, ગુલાબ પરી હું.—

કુખી ભરી કું-ગળે લગાવે ગુલુવાન, વાહ-વાહ.—ચંપા.

છ (૩૩૫)—મીસ, રોઝા—રાગ, દેશ-તાલ, ધામા, ત્રીતાલ.

છમ દીખલામ આંદે સાવરીયા, ધ્યાન લગો મોહે તોરારે,
આંદે ચિતવન નયના રશીલે, ચાલ ચલન મનવારીરે;
ઠાહે કરત કિત જાડે સખીરી ન માને જીયા મોરારે.—જ્ય.

કુ (૩૩૬)—ખુની મેના—

કું હું લલીતા મદમાતી, વળી સતીઆમાં પંકાતી,
હાથમાં માળા લેતી, વળી લક્ષ્મણી કેંવાતી.
મારી હંસણી સરખી ચાલ, વળી નાગણુ સરખા આલ,
ગોરા બુલાખ સરખા ગાલ, મારી અનાર સરખી છાતી...વળી.
વળી સતીઆમાં પંકાતી, મળે સોખીલો લાલ,
રાખુ હૈયાને કરીને હાર, નથી પીડા આ સેહવાતી...વળી.

છે (૩૩૭)—સરોજની—

છે ધરમ તણે હરી બેલી, ધરમ જાતન જે કરશે તે તરશે,
અંતે સતિયાને જય મળશે, પાપીનો પ્રભુજી ક્ષય કરશે.—છે ધરમ.
સાખી { વિના ધરમ ધનધામ, ધરણી ખર ઉપાડે ભાર,
ધિકંકાર પામ્યો શ્રેષ્ઠ પદવિ, સાત્ય વિષ્ણુ સંસાર.
લખપતી થાશે, કોડી ન મળશે, લઈ પાપ પોટલો પરવરશે.—છે ધરમ..

(૩૩૮)—કંસવધ—

છેડ કીધી છળીલે છેડ કીધી, અરેરે ધુતારે હગારે, એ કપરી કાનુડે—છેડ.
જળ ભરવા હું ગઈતી, હું જખુનાજીને તીરે,
ભરી બેઠું નીરે, ધરી મોરે શીરે, ચાલી ધીરે, ધીરે, ઓય ઓય—
કાનુડે કેડ લીધી.

કેડે લીધી એ નકરે કાનુડે, પાલવડે મને પકડી,
હું છટકી ત્યાંથી દોરે દીધી—અરેરે.

(૩૩૯)—શ્રી આખાહરણ—

છે સદા તરણ સરલ માગે ભક્તિભવ મહિ,
ત્રિવિધ તાપ હરનારી, મોક્ષપદ સહિ.—છે.
શ્રી મોખીયોએ ભક્તિ પ્રેમ લક્ષણા મહી,
આયુષ્ય ફૂલ સાથ સખ્ય ભક્તિ હર લહી
હંસુઆન પાદ સેવ્ય ભક્તિ ચિત વિશે ચહી,
ચિતમાં અમલ ભર સુગન્ધ ભક્તિમાં વહી.—છે.

(૩૪૦)—સ્નેહલતા—નફર નોકરી—

છે નોકરી દુઃખનું મૂળ, શુભ સૌને મોટી હા. હાથરે,
.....શુભ સૌને મોટી (૨)—છે.
સારો દિવસ સેવા બનવી, ખેલનું આખર થાકી,
રાત વિતી ન માલમ પડે કે અર નોકરી બગી.—શળ.
આમ દોડાવે તેમ દોડાવે કરાવે સર્વે વેડ,
ધીક જગતમાં જીવતર તેનું (૨) હરે આશરે પેડ.—શળ.
પડીત જ્ઞાની ધ્યાની સર્વે લખી ગયા વિચારી,
ગુલામગીરી છે નફર નોકરી (૨) નહીં કરવી તે સારી.—શળ.

(૩૪૧)—એકજ ભુલ—

છે સદા સમય પાપેથી છુટવા, શીદ હરે નાદાન,
શીદ હરે નાદાન ! કંઈક તો શારી શીખામણ માન.—(૨) છે સદા.
જેમ પાપની જાળે મોહી, દોડે તું ભુલીમાન,
તેમ પુણ્યને સ્નેહ પકડયે તો, થાય પરમ કલ્યાણ.—(૨) છે સદા.

સાખી { જીવ મુસાફર શરીર હોડી ને છે મનરૂપી સુકાન,
{ મનથી મરવું મનથી તરવું, મનપર રાખી નીશાન.

કયું એટલું નાંખ્ય કુવામાં, આજથી તજ તોફાન.
માંડય આજવા સીધે મારગે, આજથી થઈ સાવધાન.—(૨) છે સદા.

(૩૪૨)—મુદ્રાચન્દ્ર—

છે જીવન આ પ્રેમી પાથે, પ્રીત મુદ્રાર્થે દિલ લુભાયે,
સ્નેહી વિના મન મોહે મુંઝાયે, મોહન ચરણે આનંદ નિશ્ચિન્ન.—છે.
નયન અમૃત વરસે, અમદિલ તલસે, રસ મોહિનીથી સુઢાયે,
સ્નેહ રાગના પાન કરાયે.—છે.

છે (૩૪૩)—ઉમાદેવડી—

છોડા છોડા છળીલા, જાઓ જાઓ, હડા હડીલા,
મારી લુંટાશે નવલખ લાજ.—છળીલા.
તમે મોટા પુરૂષ મહારાજ, પાણી પહેલા બાંધી લ્યોને પાજ.—મારી.
વાહ વાહ વચન રસીલા, તારાં નયન રંજીલા,
ગોરી ગાળે સર્વને ગુમાન.—રસીલી પ્યારી ગાળે.
લાગે જેને પ્રીતીતુંજ પાન, ગણે નાના મોટા સૌ સમાન.—ગોરી.
સાખી { કથન કથે જગમાં બધાં, વિરલા પાલણહાર.
{ પ્રીતી લગત લાભા સદા, વચન નિલાવનહાર.
મુકો મુકો માનુની ગુમાન, સાણા દાસી છું તારી મુજબ,
ચાલો આવો ચતુર પ્રીય પ્રાણ.—છોડા.

(૩૪૪)—વિર-કુણાલ-રાગ-ભજન—

છાડી દુનીયાની માયા, કાયા તે કામનીરે,
પરહિત કારણુ નવ રામે, પરવા થન ધામનીરે.
આનપાનની પીડા તણએ, ભવ તારકને બળએ,
ધરધર ભટકી ધર્મ ધ્વજન લઈ, દેશની સેવા સજએ;
સાચી કમાણી કરવી, નીતિ દયા દામનીરે.

(૩૪૫)—ખેધારી તલવાર—

છોડો છોડો રસિલા છગિલા છોગાળા, નહિ આજાને આમ ખનાવો,
પ્રેમવેલી નવેલી રિસાના, રનિ રંગ રાગમાં.—છોડો.
રાગની રીતી નથી એ મોહન, દુર નિરંતર વાસ,
ચોવન પુષ્પ ખીલ્યું સા ખપનું નહિ લેનાર સુવાસ.
રશીકડી હાજર છે આ દાસ,
મદન વેલી મદન છકેલી કેમ લગ્ય, બેટ લે, રામ.—છોડો.

(૩૪૬)—ખજીરાળ—

છોને કહેતા છકેલી, રંગીલા મને છોને કહેતા છકેલી,
હું તો જોખનમાં વેલી ખતેલી—રંગમાં મને.
માગ ખજીયાની રહેલ, ખડુ સુંદર, જાણે શું ધરમાં ગોધેલી,
ખદામી હલવો તે ધારી જલેળી, તાજતાજ ખાકે પહેલી—રંગીલા.
સાટીનની સાટીઓ, કસમી ભરેલી કોરે, સ્વપ્ને નહી કોઈએ દીડેલી.
પોણકા ને મોળીઓને પાર નહિ મારે, લટકેથી લુટી લાવેલી.—રંગીલા.

(૩૪૭)—ખજીરાળ—

છાટીસી મોહનીયાં કો જોખન યુમાન હય,
છાછ ખસંત છેલ, મદન મેહમાન હય....છાટી.
કુલનકી સારી બલી, સખી કુલનકે સાજ,
જોખન યુલાખી કુલકી, મગ્ગ લુંટ મહારાજ.
સાખી 'છાટી છતીયનકી છલ, છોડા ખાલમ છેલ,
સાખી 'છાટી નાલુક નાજની, છાટીસી કુલનકી ચેર....છાટી
આશુક માશુક મીલ રહે, ખીલ રહે રજની ચંદ,
છાયો જોખન આગમે, મદન યુલાખી રંગ....છાટી.

(૩૪૮)—દુશમને ઇમામ—

છોડકર દુનિયા હજારો નામવાસે ચલખસે,
હાલકર કદની ગલે નાજોકે પાસે ચલખસે.
જનકો દુનિયાસે ગરજથી ઓર નદીસે કામ થા,
આજ વોહ જે રેજમી અકુલાહ વાસે ચલખસે.
ખવાહીસે અખોલાહ કમાં હામે ખવાહીસે ઇમાનકર,
દેખ મુકમે છોડ મેરે સાથ વાસે ચલખસે.

(૩૪૯)—ખુરશીદ ખુરનીમાર—

છોડો છોડો છો મોરી કલધ્યાં, દુખાવો નહીં અધ્યાં, પકું મેં પધ્યાં પધ્યાં.
આહા ડગરીયા સખ તોરી, ડરીયાં કરો દેખો, મેં લકધ્યાં,
કોઈ, સખી જો સુન પધ્યાં, આ. આ. આ. આ. આ. જામિયાં—છોડો.
ચુરીયા મોરી કરકાઈ, દેખો દેખો, તુમ રામ દોહાઈ.
કાપે લીયા છયાસે મન રસીઆ, કયા મન બશીઆ,
આવોજ આવોજ ના તરસાવોજ, હે, હે, હે, આફી જનીવાં—છોડો.

(૩૫૦)—મીસ, ગૌહરજાન—રાગ, બેરવી. તાલ, ત્રીતાલ.

છોડો છોડો મોરી બૈયા, મોરી મુરકી કલાઈ, છોડો, છોડો, નાહીં નાહીં.
અમ દેતીકુ દુહાઈ, છોડો, છોડો, મોરી, બૈયા.—પીયા:
મોહે છતિયાંપે અપને લગા, મોહે સારી બતિયાં બતલા.
મેને જાન લીયા, પ્યારી મેરી, યાર તુ હકીલી તોખા, તોખા,
છસને તેરા નામ બી લીયા હો.

જ (૩૫૧)—લિખમપિતામહ—

જગમાં મેં જોયું દુષ્કરમાં દુષ્કર, નારીને વશ કરવીર,
લાખ ટકાના લાડ લડાવો, આપો ધનની કુંચી;
કુલ સૈયામાં રાખો તોપણ, કહેશે મુજને ખુશીરે.—જગમાં
મુવજુ ક્યારે કરતુરીનું, ખાતર દઈ પોપાય,
અમૃત પાશે તોય, લશણની ગંધ કદી નહિ જાયરે.—જગમાં
હાથીપર અંકુશ કર્યો, કરી બોડા કાજ લગામ,
સ્ત્રી, અંકુશ કરવા ટાણે શું! હરી ગયો તો ગામરે.—જગમાં

(૩૫૨)—લિખમપિતામહ—

જખમનાં દરદો જખમી જાણેરે, વિણ જખમી શું જાણે,
મરદના ધા તો મરદ વખાણે, કાયર શું જાણે.
ઓ બાઈજી... ... કાયર શું જાણે.
આમ સ્વાદમાં કોફીલ, માણે, મેના દાડમ દાણે,
હરખી હરખી હંસ કમળના કોમળ તંતુ તાણેરે.
બગલા શું જાણે... ... બાઈજી... ...જા
પતિ પત્ની માણે રતી રશમાં કામદેવને બાણે,
શું સમજે તે જોગી જખમનાં જે જગ મીથ્યા જાણેરે;
જાણે તે જાણે... ... બાઈજી.....જા

(૩૫૩)—વિરાટ પર્વ—

જય ધનક્યામ કીશનહરી,
મોર મુકટ પિતાંજર મોહે, કરમે મૂરલી ધરી,
નખ પરગીરીવર અધર ઉઠાયા, બનકર ગીરધારી.

(૩૫૮)—રામવિયોગ—રાગ-ક્રુપદ-સ્તૂતી-વંદન—

જય જય જય હરીરંથ નંદન, જગદા નંદન (૩) વંદન.
ગંભીર રણધીર, સીતા સુંદરી, આ આ આ...અવસરનાથ.
દેવોનં મારો, બકતોને તારો, સૃષ્ટિ ઉધારો,
ધિરકાંટ તક ધિ ધિના ધા, ધિના ધા ધા ધાનુના (૩)
ધાકીટ કિટ ધુમ કિટ કિટ ધિના, આ આ અવસરનાથ.
કડાન ધા ધા ધા. (૩) જય૦

(૩૫૫)—અશ્રુમતિ—

જપતી પ્રીતમની જપમાળ. જુવતી જો અલખેલી,
જેખન રસરંગે જોની બની ઘેલી, વ્યાકુળ વૃક્ષના વિષ્ણુ વ્હાલીવેલી.
સાખી { તન મનમાં વ્યાપી રહ્યો, જેખન વસંત જંગ,
{ રસભોગી રસીયા વિના, રમશો ક્યાં રસરંગ.
જાણ્યું ન જડીયો કોઈ રસીયો રંગીલો,
ચપચપ કરતાં કરતાં ચેતી જાને ચલો શ્રી.
બળતાને બાળી સખી હૈડે શું હરખાય,
આહા અકળાય શાની છેડ, છમીલી.

(૩૫૬)—સરદારખા—

જનમી જગમાં જેણે નવ કીધું, પ્રેમ મદિરા પાન,
ગોરી ગમર સુંદર દીક્ષરના. ગાને નહિ ગુલતાન.
જનમ્યો તથપિ નવ જનમ્યો, સમગ્ર હ્યો તે હેવાન,
બહાદુર બંકા કરતાં ડંકા, જે મોગ મસ્તાન.—જનમી.
ભર ભર પિયાલા પી લીધો, ઉડાવો રાગ રંગ,
દિલખરની સાથ બાથ ભીડી, ખેલો રંગ જંગ-હા.
ગુલતાન ગાન તાનમાં ભરપુર ભાગ્યવંત,
અજ્ય રંગ અજ્ય રંગ રંગ રંગ.—વાહસ

(૩૫૭)—પિતૃભક્ત પ્રેમલીક—રાગ-ગઝલ—

જગતના જાણુ બેઠ્ઠા...દલીલો સત્ય દર્શાવો,
મને ના ગમ પડે કાંઈ...કહો કાંઈ બેદના ભાવો.
તિમેરે જામ ધુતિની, સરશી ના ધારે સિનળના, અધુરા, મધુરા, ઉરના ઉમરા.
લધુતામાં પ્રભુતાની, થતી ઝાંખી તો બતલાવો.....જગતના
પતિના મર્જ પતિની. વશી જો મુક્તિ શક્તિ તો,
પતિને બોધવા પતિ કરે ના બ્યાજખી દાવો.....જગતના
પ્રીતી પરનારીના સંગે, અચળ બધાય જો
પતિની, સતિની...પ્રીયી ગતી શી...બનતી.
જય જો આમ તે, ટેકા તુલો આધાર બતલાવો.....

(૩૫૮)—ક સવધ—રાગ ગરબો—

જમુનાને તીરે જાડવાલે સખી બંસરી બળવી,
નંદલાલે બહાલે ચિત ચોરી મને આવરી બનાવી.
ભુલાવી માંડે બાન સાન કહાન ગયો હાં હાં.
મને મોરલીએ મોહીની ઉપજાવી.—જમુના.

સાખી “સુંદર છપ્પી જોડ છેલની, ઉપજા અંતર પ્રીત,
“નટવર ગિરધર રયામમાં, ચોંટ્યું માંડે ચિત.
નયન નેહે નચાવ્યાં વાલીડે, સખી મુખ મજાકાવી, છપ્પી છપ્પી કરી સાન,
મને લીધીરે લોભાવી, ન ભાવે ખાનપાન નિંદ ન આવે હવે
લગન લલનાએ પ્રેમની લગાવી.

સાખી “વીરહ થકી વિંધાયલું, અંતર અતી અકળાય,
“અળગો રહે અલખેલડો, શું કરું સખી ઉપાય.—જ.

(૩૫૯)—અશોક— દેશ-ગાન.

જનની જન્મભૂમી જાણુ, સ્વર્ગથી અધિક મહાન,
તેના ઉપર તારા પ્રાણુ, ચાય ભલે ને કુરખાન.—જનની.
તારા પિતૃ-દેશ-ધર્મ પુત્ર ! પડયા છે પરતન્ત્ર,
તેમને થતા સ્વતંત્ર સાધ કર્મ-યોગ મન્ત્ર.—જનની.
પિતૃ ભુમિના ચરણપર મમ જીવન કુસુમ ચડાવું હું
કરી લોહીનું પાણી અર્ધ પુજ્ય પાદ ભીજવું હું.
મરતેય મારી માટીથી ભક્તિ-સુગંધિ સરાવું હું,
મુજ હૃદયને ચીરે સ્વદેશની મુનિ ત્યાંજ, બતાવું.—જનની.

(૩૬૦)—સકુન્તલા—

જન્મભૂમિ ત્રયા જગત જીવ જાણુ, ક્યું નવ લોક તણું કલ્યાણુ.
મન સરોવર તરવર સરિતા, પર ઉપકારી ચાર,
પ્રીત ધરી પરમારથ કરતા, ધરી ન દીવ દરકાર.
મેંધા મનુષ્યા દેહજ મળીયો. સમજ લે, મન સાર,
માથે મુરખા મરણુ ભમે છે, કર ઉપર કરધાર.
પ્રાણી માવતું ભણું કરી લે, કિતમ અવસર જાય,
કરી કમાણી વાપર હાયે, હાયે સાથે ચાય.

(૩૬૧)—રંગતરંગ—રાગ, કવચાલી—

જગત પરવા નથી મુજને, વીરાગી હાત્ર મારો છે.
અનીતી વાત છોડી દે, નીરાળો ખ્યાલ મારો છે.
અરે કેવળ ઉદર ભરવા, પથ પેરે જુગર કરવું;
ન બનશે તે કદી કાળે, મનુજ અવતાર મ્હારો છે.
બદીની જાપ બ્હોરીને, શરીર શણગારવું મીથ્યા.

શણગાર નથી ધરવા, શીયળ શણગાર મ્હારો છે.

(૩૬૨)—પુ'ડગીક—રાગ-મઝલ—

જ્યારે પડે આકૃત શીરે, ચાહનાર પણ આધા ખસે,
જેને પડે તે ભોગવે, બીજા ઉભા સ્થામા હસે—
ચઢતી મહીં તો હાંજી હા, કરનાર જગમાં લાખ છે,
પડતી મહીં દે સાથ જગમાં. કોક એ ચિરલા-વસે—
જો અન્યા પોતેજ મુરખા તો બીજનો વાંક શો ?
તે બજે નહીં કેમ થઈ જે અધ અગ્નિમાં ધસે.
આજ ખુલી આંખથી જોયું સગા સૌ સ્વાર્થનાં,
જાણ્યા છતાં મારા સામાં ભોળા દિવાના થઈ ફરે—

(૩૬૩)—રામાયણ—રાગ-આરતિ—

જય હરિ લગવંતા, જય પ્રભુ શ્રી કાન્તા,
દનુજ દુષ્ટ દંડ હન્તા, પાલક સુર સન્તા;
જય જય જય જગદીશ.

અવિનાશી સુખરાશી જય જય અસુસારી,
સુખ નાયક સુખદાયક ગોઢિજ હિતકારી.
જય જય જય જગદીશ.

ભય ભંજન જન રંજન નારાયણ સ્વામી,
હરિ હરિ નારાયણ સ્વામી.
એ સુતો દીનનકી હે અન્તર્યામી,
જય જય જય જગદીશ.

(૩૬૪)—મનોહરી રંભા—રાગ-કન્વાલી—

જગતના બાગમાં, બાપુ મયાળુ એક માળી છે;
રસિલા છોડતે પાણી સીંચીને કલાલી દે—રંક.
સુગંધી તો અમર લ્હેશે, ખરો માલિક તો તે રહેશે;
ખિલાવી જો નહિદેશે, ભુલ્યો નિજ ધર્મ માળીએ—જગત
જશે જ્યાં ફુલની કળીઓ, જશે સાથે સુગંધી તો.
હશે ફળ ત્યાં હશે ઠળીઓ, ભુઓ ધારો નિહાળીને—જગત
પિતા ? પુત્રી પરાયુ ધન, થશે બીજને તે સ્વાધીન;
જશે લરથાર લઈ તે તન, રહેશે રાઈ માળીરે—જગત.

(૩૬૫)—રજનીચન્દ્ર—

જગમાં...શુભ કરવું નથી સહેલ સહેલ,
જગમાં...અશુભ નથી મુશ્કેલ ખેલ.—જગમાં
મનમેલા ફસીજન કરે, ધન ભોભે નીચ કામ,
સાર અસાર વીચાર વીણુ, કરે નામ બદલામ.
પાપી પાપ પ્રગટ ચાતા, હાથ ખસી દુઃખે રીચાતા,
પસ્તાઈ સદા પીતાતા, દેખે દુઃખની રે...લ.—જગમાં

(૩૬૬)—બુદ્ધદેવ—

જગમાં લોકો મારે ઘોકો, સમજના વિના કરે મત ખોટા.
 ફરી ફરી નહિ મળે માનવ આ અવતાર,
 ઘાડી ઘોડામાં ફરવું, શા માટે જગથી ડરવું.
 પરધન હરી હરીને, ખીસ્સા પુરા ભરીને,
 કોઈ સુંદર પરીને, સાથે લઈ ફરીને.
 મજા કરી તે ખરી, મરવા પછી કાંઈ નથી જોવું,
 દેવું કરી આવું પીવું, મસ્ત થઈને રહેવું.—જગમાં.

(૩૬૭)—સુર સ્યામ—(રાગ-સ્તુતી.)

જય જય નારાયણ પ્રભુ પરાયણ શ્રીપતી કમળા કાન્ત
 નામ અનંત કર્મ રીતે વરણું શેષ ન પામત અંત
 શીવશન કાદીક, આદી પ્રભાદીક સુરમુની ધ્યાન ધરંત
 મચ્છ કચ્છ વારાહ રૂપ હરી વામન વેશ ધરંત
 પરશુરામ શ્રી રામચંદ્ર રૂપ, લીલા કોટી કરંત.
 જન્મ ધર્મો વસુદેવ દેવકી, ગૃહ યશોમતી ગોદ ખેલંત
 પેસી પાતાલ કાળી નાગ નાથો ફણપર નૃત્ય કરંત.
 દેવ ગુમાની ગર્વ ઉતાર્યો, કર પર ગીરી ધરંત.
 જગન્નાથ જગમગ ચીન્તામણી શરણ શુધાનીશ્વરંત;
 દાદશ રુકંધ ભાગવત ગીતા, ગાયત શુર અનંત.

(૩૬૮)—નવલક્ષા હીરણ્ય—

જળ સ્થળમાં સર્વમાં જળ હળતી દિવ્યતા,
 ભર્યું વિલસે પ્રભુ આ, વહુંશું ભાળું રમ્યતા—જળાં
 નમન હું નિત્ય તેને પ્રેમે કરું;
 ભજન કરી ભાવે, અમય અનું.—જળાં

(૩૬૯)—ચાલુ જમાનો—

જસોદાદો જયો મોહો કોઈ મિલાય દે;
 નંદલાલા કાના કો દિખાય દે—જસોદા
 જયસી ગોરિ રાધા નારિયા.
 વયસો હી કારો હય સ્યામ;
 કયસો જાદુ વાકીનો આલિરી,
 નાહિ દોષ એ આરામ રામ—જસોદા.
 ધન જોખન અરૂ રૂપ દીનો મોહરી જગન્નાથાર.
 ભાગી ભવરે પાસ નાહિરી. જ્યામે લાગે કઠાર ધાર—જસોદા
 ધનદાખનકી કુંજ ગલીનમે આવોજી મોરે કાન,
 જો ન આવો તો કહુંગી, પ્યારે મેં તોસે તોફાન જાન.—જસોદા.

(૮૭૦)—ગુણગુંદરી—રાગ, ગઝલ—

જન્મસે હિસ શોખ સિતમગારસે, યારા ના હુવા,
દોરત દુશ્મન બને જો, આપના થા બિગાના હુવા....જન્મસે.
ઊરકો પરવા ન હુઈ, દિલકે જલનકી યા રખ,
નિરકે શમએ રૂપે રંગીકા, મયેં પરવાના હુવા....જન્મસે.
હો ગયા મજનુઓ ફરહાદકા કિસ્સા સમ તય,
જન્મકે મશહૂર મેરા ઈશકકા અફસાના હુવા....જન્મસે.
રંજો અદોહ ગમે હસરતો હિરમાહયં નસીબ,
હાલ તાલિમકા તેરે ઇશકકો, કયા કયા ન હુવા.—જન્મસે.

(૮૭૧)—મેઘ-માલિની—

જગ જૂનાં યશવંતા હિંદી મેયા,
સજલાં એ સુદલાં એ, ગરવા ગુણવંતા.
ન્યારા હિંદ દેયાં.—જગ જૂનાં
દિશ દિશ ઉડતા અમધનજ ધવલાં,
ગિરિ ગિરિ ધૂમતા ભારત વીરલા.
સહુ જાણુ ગણુતાં તાજ જગતના કયમ,
સમણા એ અમથી ભુલાયે ? મોઢા મન સેયાં.—જગ જૂનાં.

(૮૭૨)—મીસ જાનકીબાઈ—રાગણી, લુવર, સારંગ—

જમના તટ રામ ખેત્રે હોરી, (૨) દોડ દોડ પીયદારી ચલાવત, (૨)
અખીર ગુલાન બરે ઝોરી—જમના તટ રામ.

(૮૭૩)—સુરેખા હરણુમાંથી (મહાત્મા તુલસીદાસકૃત-કૃતી)

જય રામ રમારમણ, ભવતાપ બયાકુલ પાહિજન,
અવધેશ સુરેશ રમેશવિભો, શરણાંગત માંગત પાહી પ્રભો.
દશશિશ વિનાશન વિશભુજ, કૃત દુરી મહા મહી ભુરી રૂખ,
રજનીચર વંદ પતંગ રહે, શરપાવક તેજ પ્રચંડ દહે.

(૮૭૪)—કબીર લજન—રાગ ભેરવી—

જનમ સખ ખોયા ખટપટમે, પ્રભુકો ન રટ્યો અપને દીલમે...જગ
કહત કબિરા મુનો ભાઈ સાધો, પ્રભૂ ખસે અપને મનમે...જગ

(૮૭૫)—તારામુંદરી—

જરા ધીરસે આવો પ્યારી નેનાં મિલાવો.
એક બોસ્સા દીલાઓ, દિલદાર મોહે પ્રાન....જરા.
પ્રેમ પ્યાલા પીલાઓ, મીઠી ખાતો સુનાઓ,
પ્યારી રંજે રિઝવો, આ વાર મોહે પ્રાન....જરા.
અજી યસોજી સાથ, ગસે ડાહોજી હાથ—(કરો ધીરસેં ખાત)
એજી, વાહ, વાહ, વા.—(૪)

(૩૯૬)—મીસ, રાધાખાઈ-રાગ-પ્રભાત—

જગાવે, જશોદા મૈયા, નંદના કુંવર જગો,
 નંદના કુંવર જગો, હરિ હમને બહાલા લાગો....જ.
 સોળ કળાનો સુરજ ઊગ્યો, અંધકાર ભાગ્યો,
 ધરધરની ભામની જગી, અરણ્ય સોહાબો....જ.
 પંચ વસ્ત્ર અંગે ધરી, પ્રેમનો છે વાગો,
 વલોણાનો ઘોર વાગ્યો, હરણ પ્રેમ વાંધ્યો....જ.

(૩૯૭)—શ્રી બ્રહ્માનંદ લજ્જનખાળા—ગણેશ સ્તુતી. [રાગ જંગલા, અથવા પીલુ, તાલ ૩]

જય ગણેશ ગણુનાથ દયાનિધિ, સદ્ગુણ વિધન કર દુર હમારે.—જય.
 પ્રથમ ધરે જે ધ્યાન તુમારો તિસકે પુરણ કારજ સારે.—જય.
 લંબોદર ગજવદન મનોહર કર ત્રિશુળ પરશુ વર ધારે.—જય.
 ઋદ્ધિ સિદ્ધિ દોઉ ચમર દુલાવે મુપકવાહન પરમ સુખારે.—જય.
 બ્રહ્માદિક સુરધ્યાવત મનમેં ઋષિ મુનિગણ સખ દાસ તુંમારે.—જય.
 બ્રહ્માનંદ સહાય કરો નિત ભક્ત જનોકે તુમ રખવારે.—જય.

(૩૯૮)—મીસ અચ્છનખાઈ-રાગ-મટવા, તાલ, લાવની, હોરી.

જશોદાકે લાલ ખેલે હોરી, કેસી હુમ મચોરી.—જશો.
 મુરલીકી ધૂત મુત ગોપીચિત્રલભાઈ, સખ મિત્ર ખાત કહોરી,
 અંગ અંગ ભુખન સખ સાજે ચલો કીરતકા ઓરી.—કેસે.
 આય અચ્છનક ગલે લગાવત, દીયો અંગ કમ્બ જોરી,
 ગારી દુંગી છોડ દે મોહન (૨) તુમ્હે તમિજ નહિ મોરી.—કેસી.
 ચાંદુવા ચંદન અતાર ગુલાલકે, ગલીયન છીચ મચોરી,
 કેડત ગુલાલ લાલ ભયે બાદર, ચલી રંગમી ઓરી.—કેસી.

જા (૩૯૯)—જાળંધર સતી વૃંદા—

જા, જા, ચલી, શરમાવે, શાને ઠાલી, સતાવે રીમાવે શું આમ.
 પીયુ પંખી વિજુ યૌવન ઉપવન સુનું, રસના ભોગી વિજુ સર્વે સુનું...સુનું.
 લટકાળી, ચટકાળી, મટકાળી, મતવાળી.....જા. જા.
 ખિચારી પ્રેમઝરો ક્યાં ઉભરાવે, નાવલિયા સંગ બાલા ઝરણું ઝરાવે.
 મને શાને સતાવે(૨)મન મુંઝાય, અકળાય તરસાય દુઃખી થાય. જા. જા.

(૩૯૯)—પરશુરામ—

જાઓ, ઠગારા, કામણુગારાં, રસભિના રસરાજ,
 ના કરો દાસા, ચતુર ચાળા, થઈને કાલા, મધ્યેલા મહારાજ.
 મનભાવે શું મોહું હલાવો, જીવતી પર શું જોર જણાવો.
 હવે માનો, અરે નહિ નહિ, શાણી શું શરમાય-ના...જાઓ (૨)
 દુટ્ટ પ્રિતી દોર તાણો કરી જોર, આવો ચિતચોર, મીઠું પ્રીતી દોર.—જાઓ.

(૩૮૧)-વસંતપ્રભા-

જાણ્યો જાણ્યો તમારો પ્રેમ જાણ્યો શું છળી,
તારા રૂપમાં મુલી ગયું, દીલકું મમ્મી.-જન.
જાવો પીયુ મન જાવતી, પરણો બીજી નાર,
જુઠાની સાથે જરી અમને નહિ વહેવાર.
પરાણું હું પ્રેમદા-રાજી છઠ્ઠે સદા,
જો પરણીશ (હો) (બસે) (એમ) હા
“ ઠીક ત્યારે મુલ મૂહુરત મુલમ્ ભવંતુ ”
આ શું-સંજગાંકથી ફરી, પરણ્યો બીજી પરી,
પ્રેમદા મળી મને પ્રેમદા થળી.

(૩૮૨)-મધુખંસરી-

જાગી જાગી જાગી હૃદયની જાગી જાગી,
ખંસીઓ સાથ વાગી, આત્મની તાલી લાગી.
બ્રહ્મની ધુન મધુરી એ મુલાગી-જાગી.
સ્વર્ગ અવની સૌ મુકાયે.
દુઃખ દિલનાં સૌ શમાયે, સુર ઉર ઉરના પુરાયે.
ચાળે સ્નેહ યોગી, સ્નેહ ભોગી, સ્નેહ રાગી.-જાગી.

(૩૮૩)-વિરાટ-પર્વ-રાગ-ભજન-ઉસ્તાદી-

જાગો જાગો મુસાફર, રાત ચોડી હય,
તુમને પુછ સફરકી કયા કયા જોડી હય.
તીન દીનકી જીંદગાની હય, ચેહ જયસે સ્વપ્ને વિલાસ,
ઉસમે બાગ લગાફર અઝોર ફીરા, ફળ ચાખનકી આસ.
—ખન્દે ખડોન ફુલીયે, પ્રભુ સહેગા નહીં,
જરે જુદમ ન ફીજયે, મૃત્યુ લોગકે મહીં.
મૃત્યુ લોગકે ખિચ તજરલા તુરત દીખાવે,
જો નર કરે ગૂમાન વોહી નર ધોકા ખાવે.
સ્વારા ચલીત, આયુષ ચલીત, ચલીત હય તેરી કહ.
ચલાચલીકે વખતમે, ભાર્ષ ભલાભલી કર લે.

(૩૮૪)-પ્રભાત-રાગ પદ, પ્રભાત-

જાગ્યને જાગવા કૃષ્ણ ગોવાળીયા, તુંજ વીના ધેનમાં કોણ જારો,
ત્રણસોને સાઠ ગોવાળ ટોળે મળ્યા, વડોરે ગોવાળીઓ કોણ ચારો.-જન.
દહિં તણાં દહીયરાં થી તણાં ધેનરાં, કઢિયલ દુધ તે કોણ પીશે,
હરી તારો હાથીયો કાળીનગ નાથીયો, લુમીનો ભાર તે કોણ ભેરી.-જન.
જમ્મતાને તીરે જામ્મન ચરાવતાં, મધુરીસી મોરલી કોણ વારો.-જન.
બધે નરકેયો તારા ગુણ ગાઈરીજીયે ખડતાં આવડી કોણ સહારો.-જન.

(૩૮૫)—વસંતપ્રભા—

નળો વહાલાને વેગે વધાવો, માથે પહેરાવો કુલથી છાઓ,
અંગે અંગે કુલોના વાગાથી સળઓ... ...નળો.
કુસમ સમીકાય ત્યાં પુષ્પ સોહાય, શીયળ સુગંધી સંસારે ને ફેલાય,
રતિ પતિ છો સુગંધી, કુશભોની કુન્ને સોહાવો.—નળો.

(૩૮૬)—ઉમાદેવડી—

નળ નરે શું રિશાય રશીલી નરૂર મીલાવી દે (૨)
ચટપટી ચિતમાં લાગી ચતુરા રહેશે જોવા દે.
હિરા મોતી માંગ મધુરી, ઝાંઝર કુમળાં લે,
મદન અગત તનમાં લાગેલી, તરત યુગાવી દે.
સમતા નથી રહેતીરે, સલુણી મરમ વચન મુઠી દે,
કલ્પ લતા છમીલી તુંજ છાયે, પામર પંખી લે.

(૩૮૭)—ચન્દ્ર મધુરી—

નરે નરે સાંવરીઆ તું નરે અનાય કોઈ દુઃખ. ગોરી હાં-નરે.
કાના અનાના દીવાના અનાય કોઈ દુઃખ ગોરી હાં.
તોરી લંગરીઆ અનાડી, કનકઆ મેં કહુંગી જસોદાકો નળે,
સાંવરીયાં, ગાગરીયાં, ફોરી મોરી નંદકે દુહારે.—નરે.

(૩૮૮)—જલશા સંગ્રહ-રાગ-પ્રભાત-પદ—

નળીયે ગોપાલ લાલ ઉડીયે બલ નળે,
હાર ચારે સુરભી ગ્વાલ, કહત જનની કમલ નેણ કહિતક દેખાઉં.—ઉ.
કેકઈ પર ચહાડો કોક, તાહીં ચતુર વદન દોહું, નિકટ આપને આંગનમેં—ઉ.
વપલ પર ચહાડો એક પંચાનન કફની અનેક.
ઝટા જુટ ભરમ અંગ, રૂંદ માલતા હું...ઉં
આસન ગજરાત સ્વેત સ્વાચ્છાનક સુર વિવેક,
જય જય સય કોઈ કહેત, રાગે ભાઉં...ઉં
તય જસોમતી જીવન પ્રાણુ, દરશણુ દીયે લગવાન,
સુરદાસ મદન મોહન, તાકે બલ નળે...ઉં

(૩૮૯)—રામરતન—

નળો સોની હાટે સીધાવો સલૂણા નાઓ નળો,
આવો શાને માટે સીસાઓ, રસીલી આવો,
લાવું મારી મીઠડી માટે કંઠો મનમોહન માટે,
વાણુ વારો વાલમ વાતે, પળો નળો પ્રીતમ વાટે,
નળો નળો ઝટ લાવો આવો ઝટ, ધીરાં અધીરાં ન થાઓ.

(૩૯૦)—મુદ્રાપ્રતાપ—રાગ-પ્રભાત—

જગી જીવ જો જરી, જીવન તારું હરી, રાત્રી અધારી વહી, વાયું વ્હાણું.
અન્ય સૌ પરહરી, સમરને શ્રી હરી, ફરી ફરી નહીં મજે આવું ટાણું.
અધિક ગોવિંદથી પણુ ગુરને ગણી, ગુર પદે પરમ આનંદ માણો,
સાર હીન સકળ સંસારમાં, સારનો સાર શ્રીહરિ તણું નામ જાણો.

(૩૯૧)—કસૌટી ઉર્ફે દારંગી ફનીયા—

જાઓ જાઓ જાઓ, છોડો પતીયા, એહગતીયાં હાંમએ, નામાનુરે,
હારે નામાનુ નામાનુ ન.માનુરે, ઠીટ, અનારી તારી, પ્રીતખીસારી, સારી
મેરી ન જાની તુને કહીયા.

લીખ લીખ પતીયા હાએ મોહે જસાઈ,

જ કયા અએસા હા યે તોહે ગુમાન.—જાઓ.

(૩૯૨)—જુગલ જુગારી—

જીવન દેરી સોંપું તમ હાથ. લાડકા તણી નેત્રના મણી,
ઉગારે જીવનનાથ.....જીવન.

જાઓ સુમે ફરી નાણાં બરી દો, દુશ્મનનીં મુખ કાળાં ફરી દો
કડી વધાર્ધ આનંદની લાગે હેતે, હૈયામાં હરખાવે,

બાળકડાની સંગાથ.....જીવન.

(૩૯૩)—કુલિન નાયકા—

જીવરવા રેન ખીતી અખ જાગ, રેન ખીતી અખ જાગ....જી.

સોવત સોવત ખીન ગઈ આવું, ફીર નહીં એન અભાગ....જી.-

પાપ કરમકે તજ દે પ્રાણી, પ્રભુ સુમરનમે લાગ....જી.

(૩૯૪)—રામવર્ષા—વૈરાગ્ય—રાગ-માઝ.

જન્હાં ધર જૂલતે હાથી, હજારોં લાખકે સાથી,
જિન્હોંકો ખાગઈ માટી તું ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા...૧.

નકરેહ દુયકા બાજે, કિ માઈ મૈતકા છાજે.

જ્યોં શ્રાવણ મેઘરા ગાજે, તું ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા...૨

કહાં મયે ખાન મદમતિ, જો સુરજ ચાંદ ચમકતે,

ન દેખે કહાં જીવહ જાતે, તૂ ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા...૩

જન્હાં ધર લાલ ઐર હીરે, સદા મુખ પાન ઐર બિડે,

જન્હાંતું આ મયે કીડે, તૂ ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા...૪

જન્હાં ધર પાલખી ઘોડે, જરી જર બહતકે જોડે,

વહી અખ મૈતકા તોડે, તૂ ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા...૫

જન્હાંકે બાલ યે કાલે, મહાકાયાં દુધસે પાલે,

વહ જાખર આગમેં ડાલે, તું ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા...૬

જન્હાં સંગ પ્યાર થા તેરા, જન્હાં કાયા ખાકમેં ડેરા,

ન ફીર વહ કરતેયા ફેરા, તું ખુશ કર નીંદ કયોં સોયા...૭

(૩૮૫)—જગતસિંહ—રાગ, ગરબો.

છણા ઝરમર વરસે મેહ, ભીંજે મારી ચુંદડી,
એવો નંદકુવદસું મેહ, ભીંજે મારી ચુંદડી.
ઉંચા અવાશ એ અલખેલાનાં, નીચે અમારી મેડીર,
મુતીહતી હું રંગ ભૂવનમાં, સાન કરી સીંહ તેડી.—ભીંજે મારી
ડગમગ દાદર મધમધ મોરલા, ચાતક થયા નમેરારે,
વીજળીના વેગનો ભય ત્યાગી, આવી ઉભી આ શેરી.—ભીંજે મારી

(૩૮૬)—મીસ મલકાબન—

જ ન મારો પિયકારીરે કન્દેયા, ગારી મું દેંગી
ફેંકત લાલ ગુલાલ કુચનપર, ખોર દઈ રંગ સારી.—કન્દેયા

(૩૮૭)—લજનામૃત-લજન પદ.

જુનું તો થયું દેવગ જુનું તો થયું, માહરો હંસલો નહાનેને દેવળ
જુનું તો થયું—ટેક.

આરે કાયા હંસા યોગવાદે લાગી, દાંત ગીયાને માંહિ રેખુતોરીયાં—મા. ૧
આર કાયા હંસા પડવાને લાગી, ગયો હંસોને પાંજર પડી રહ્યું. ૨
તે વખત વળી હંસા મળી ગોવાલણ, તે સું મહાર મનડું મોહ્યું. ૩
મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, પ્રેમના પ્યાલા તમને પાલ પીયું. ૪

(૩૮૮)—વીર કેશરી—

જુઠા વાયદા પીયા મોસે કર ગયોરી—જુઠા વાયદા
રજની સારી મય જંગી, આપેશા છેલ સાહાની,
બીરહાકા આગી મોહ લાગી.—જુઠા વાયદા
સોતન હય ખેરત બારી, બસ કીને કૃષ્ણ બીહારી.
કાસે કહું એરી મેતો હારી.—જુઠા વાયદા

(૩૮૯)—ફીરોજ ગાયન—(કર્મગતી) રામ, કાલીગડો, પદનાલ, ત્રિતાલો

જુગત સખહારે બીન રતી, રતીયે ચક્ષી ન મતિ.
કહાંકો મહાદેવ કહાંકો શંખર, કહાંકો મદન—રતી.
જો સ્વક્રિયા સૌ સ્નેહ લગાયો, સૌ ગૌંદ રમે પતી,
રામચન્દ્ર વનવાશ પધારે, જ્યોં જગ ત્યાગ જતી;
જ્ય સિતાકો લે ખયો રાવણ, કહાં થે સોત્તા પતી.
પંડિત જ્ઞાની પાંચો પાંડવ, ફેંસી હુઈ ગતી,
નાંઝર, અર્જુન ધર્મ રાજભટ, લીમ રસોઈ—પતી.
ગ્રહ નક્ષત્રો મન સમજાવન, રાહ મંગલ—ગતી,
ફિરોજ બુપતિ રતિ જ્ય તમ, તોલ નહોય રતી.

(૪૦૦)—૨. **ભલકાળન**—રાગ. સદાના ચાચર, તાલ-ગઝલ
જુદા મેરે પહેલસે ઇસ દિનસે તું હય;
તેરી સક્લ હરદમ મેરે રચર હય.
ખુદાકી કસમ હય મેરે દિલકો ખ્યારે,
શબ હરદ દૂર હોવી તેરી જુસ્ત જુલે.

(૪૦૧)—મી. **ખ્યારાસાહેબ**—રાગ. પીતુ, પિસ્તો.

જુલ્હ પર પેચમેં દીલ અમસ્મા ગીરફતાર હુઆ, છુટના દુશવાર હુવા,
ઐઠે ઐઠે લાએનયે ઇશ્કકી આગર હુઆ મુક્ત ખીમાર હુવા.
ખાક સહરાકી તેરે હીજમેં જાની એસી હય શિયત નક નરદી,
પારતલવોંહે મેરે દસ્તકા હરખાર હુઆ, ચક્કના દુશવાર હુઆ.
હમસે છુપ છુપકે જો રાતોંકો ચમેં જાને હો ઇસકા આઇસ તો કહો,
સચ બતાઓ તો તુમ્હેં કીસમેં નયા ખ્યાર હુવા, કોન દીલદાર હુવા.

જે (૪૦૨)—**નરસીંહ મહેતા**—રાગ. ભજન.

જે ભજ ભજતની તોડી ફેડી, મુજ શરણમાં આવેરે;

બવદુઃખ તેના જાએ ભાગી તાપ ત્રિવિધ નવ તાવેરે.—જે ભજ.

સંસારીતું સગપણ છોડી, ભકિત મારી ભાવેરે

તેનો દાસ થઈ હું દોડું, જરી શરમ નવ આવેરે.—જે ભજ.

સાખી { સરીતા સાગરમાં મળી, લહે જેમ વિશ્રામ;
તેમ ભકત મુજ રૂપમાં, મળી લહે આરામ.
મારે આશ્રમે રહે, મહારા ગુણ જો ગાય.
મનુષ્ય મનુરી આપતા; હું થી કેમ રખાય.—જે.

જે (૪૦૩)—શ્રી નૈતામ શારદા—

જે લખ્યા વિધિએ લેખ કહો શું કરશે.

ખાવળના કાંટા, કહો કદી શું ટળશે.

સુખકર હાંયા અમૃતકા શું કહો કદીએ તજશે,

ગુણ, દોષ સદાય સમજસે ભાવે બાવીને ભજશે.

સરિતા સાગરમાં મળશે, નહિ તેલ પાણીમાં ભજશે,

તરવર પર વેણો મળશે, નંદનનવનનું પારીખતક, ઉકરડે ઉછળશે.

.....શું ઉકરડે ઉછરશે—જે.

જ્યોતિષર જતું જળશે, મુક્તો હસોને મળશે,

પયથી પણ પહાણ ન મળશે, “કશ્ચી તેવી પાર ઉતરણી”

કહેવત જમ ઉચરશે, એ કહેવત જગ ઉચરશે.—જે

(૪૦૪)—અહલ ધનસાહ—રાગ. કોરસ.

જેણે નહિ જોયો, તેણે ખોયો, એણે આ અવતાર;

ફેડાન પાડીશન પાણી સુવરેલો મંસાર.

પકુપક પાઉડર નહી કીધાં, ગાસે ન લગાવી લાલી;
આપ ગ્લાસ પહેરી નવ આપ્યાં, કરમ્મ મરેલા નવ ગાલી.

તેની જીંદગાની ગાલી

કર્મ કીયર, મીસ્ટર જ્યોલી, ગુડમાર નિંગ ઇવિનીંગ જ્યોલી;
વીકીટ ન લીધી દીલ જ્યોલી, તે બાનુ બિલકુલ જ્યોળી.
નાટક, ચેટક જોવાને, પોદચ્યાં નહીં સૌની પહેલે;
કેનડો મોટરમાં બેસી ફરીયા, નહી ફરીયા સેલે, તેની જીંદગાની એજે

(૪૦૫)—રંગ તરંગ—

જે તુખમની તાસીર તે ટાળતાં ટળતી....નથી.
લાખ હો તદખીર તે એક પણ પણ ફળતી....નથી.
ખુદની જે ખસલત નસીલતથી તે પડગાતી....નથી.
કામળી કાળી કદી રંગયાથી રંગાતી....નથી.
મતલબી વેસ્યા કદી મહોખતનો બરતી....નથી
આકના ટુલમાં કદી મુંગધિ સાંપડતી....નથી.

(૪૦૬)—મીસ કાલીજન—રાગ. બિહાગ, તાલ. કદરવા લાવતી.

જેમે ગંગામે જમુના લહર મારે,
કોડે ઉપર કોડારી બેડી સુદરીયા નજર મારે.—જેસે

(૪૦૭)—કર્મરભજન—રાગ, પદ.

જેને સાધુકી સંગત પાઈ, વાકી પૂરણ કમાઈ,—ટક.
દન ગોરખ ગોપીચંદ ભરથરી, તો ગગનમે કાપરી જાઈ—જેને.
અંક. વંકા. કેથળ કુમા તો પાંચમી મીરાં જાઈ—જેને.
ધના પીપા આર રોહીદાસા, તો સજનો જાત કેસાઈ—જેને.
ધ્રુવ પ્રલહાદ અંખરીપ વિલિપણ, ઉનદી ધન્ય કમાઈ—જેને.
કહન કખીર સુનો બાઈ સાધુ, તો જ્યોતમે જ્યોત મીલાઈ,—જેને

જે (૪૦૮)—વિદ્યાવિનોદ ઉર્ફે પાપનુ પ્રાયશ્ચિત—

જેસી પ્રીત હરામમે, એસી પ્રભુસે હોય,
ચલા જાય વૈકુંઠમે, પલા ન પકડે હોય,

જંસી નર કરણી કરતા હય, વો અયસા ફળકો પાતા હય,
પ્રભુકો અખંડ ધામ છોડકર, રૌરવ નકેમે જાતા હય.
આમ વૃક્ષકો ફળ હય કેરી, જેરી બીજ કૌવચકા હય,
મસી તરેહસે કર્મકો ફળ જે, વો છીપકે નહિ રહતા હય.
કીશન મોરારી ગીરીવર ધારી, તુજ અલીદારી ન્યાસી હય,
સંત મદારી નિશદીન આવત. મદિમા તેરો બારી હય.

બી (૪૦૯)-આહારાવ પેથા-

જેખન રમે રંગાતી છાતી, સુપકવ અનાર.
છાતી સુપકવ અનાર, હિરાનો હાર, શોભીત સુખકર,
કટી કેશ ભારે લચકાતી, વાયુ વેગથી હું વધી ગતી.
ગાંધો આ લાલશા રંગીલી રસીલી જાંબીલી હું નાર,
હશે પુન્યશાળી કોઈ મને ચાહનાર.....રંગાતા.

(૪૧૦)-સ્નેહસુધા-

જેખન રસ ભર્યું જુટા દીલદાર, ઝીલો ઝીલો સુધારસ સાર-જેખન.
હું મદ્દેલી ને નવેલી, પુર બહારે ખિલી રહેલી,
કુસુમ કળી નિરધાર જુટા દીલદાર જુટા દીલદાર-જેખન.

(૪૧૧)-જવ-કુશ-વૈરાગ્ય-રાગ-મજન.

જેને જરી જગી મુરખા જેને જરી જગી.
અલ્યા સુતો શું અમાગી ! જવ ! જેને જરી જગી.
સગાને સંખંધી ત્હારો; સુખનાં છે ખેલીરે (૨)
ઠેલી મેલી જશે દુખમાં રડતોજ ત્યાગી.-અલ્યા સુતો શું.
કાયાની માયાને ત્હારી, કર તું વિખુટીરે (૨)
ટુટી જુટી સાંધનારે તથી કા વિરાગી-આલ્યા સુતો શું.
મ્હારું આ મ્હારું છે માગી, ગુમાની શું થાતોરે (૨)
જાતો હરખાતો માતો જશે હામ ભાંગી-અલ્યા સુતો શું.

(૪૧૨)-ઉમાદેવડી-

જેડી વીણ જનમ વૃથા જગજાણુ પુણ જેમ સુમધી વીણ પરમાણુ.
ચપળ કમળદળ નયન બન્યા, પણ મહિં કીકીની તાણુ.
સુંદર અંદ્ર વદન પાણુ અંદર, નહિ નામનિશાન-તેમ પિછાણુ,
વિકટ વાર સંસાર તણી. ત્યાં સુખનો એક વિશ્રામરે.
જવ જંગલમાં મંગળ રૂપે, જેડી છે જળ ધામરે,
હેતું ક્યાનિધિ !? દયા કરીને જુકિત જેડીનું દાન.-(૨)

સકળ સુખ ખાણુ...જેડી.

(૪૧૩)-સતી દ્રૌપદી-

જેજે અક્ષી હર્ષધેલી થતી ભાન જુલી જતી,
ન્યાળી રતીપતિ સજુળી શાણી, સ્નેહનાં સુરાન્યમાં-હાં.
જેજે અલી વદનલથી, મળી વેલી વાંકી વળી,
આલી જતી જુલી ધધને શાણી.-સ્નેહનાં
પિયુસંગ હાસ્ય લાસ્ય નેત્રના વિલાસમાં,
જડી રહી પ્રીતમ પ્રાણુ પ્રેમરાગ પાસમાં.
દીલકસં રથ રથ્યં હર્ષના પ્રકાસમાં,

ભણા ભણા ભાગ્ય ભોગ યોગના વિલાસમાં.

આળી ભોળી બાળા પ્રીતમ સંગ, વસી હસી ધરી અંગ ઉમંગ,
સોંપીને સ્વામીની સેવામાં અંગ, માણીશ નિત્ય નવા નવા રંગ.
રેની સ્વામી સંગ મળી, અખંડ ભાગ્ય તારે મળી,
સાગર સંગમાં ગંગા મળી, રહે જે રીતે સુભાગ્યમાં.

(૪૧૪)—સતી દેવહુતી—

જોડી રૂપાળી બનશે એ રૂપીવરની વૃદ્ધિ તું નવ યૌવના,
યોગીરાજ નવ યોગ આચરશે, સખી સામગ્રી ધરશે.
યોગ કાર્ય સંપૂર્ણ સાંધીને રતી અંતર રતી ભરશે,
શુભ યોગે શુભ ફળ મળશે, જગદમ્ય સ્વરૂપે ઠરશે.
—રૂપીવર એ પરમેશ્વર મારા, પૂણું પ્રતિજ્ઞા કરશે,
દેવ ગણી નિત્ય સેવા કરતાં, કલ્યાણ કોટીક કરશે.
સખી વ્યંગ થકી શું વળશે, નહિ આત્મ નિશ્ચય મમ ફરશે.
વા..... ... ..જોડી.

(૪૧૫)—“રા” માંડલીક—રાગ કવ્યાલી

ને મરણ એ છંદગીની છે અરે છંદલી દશા,
તો પરાયે અર્પવામાં આ જીવનના મોહ શા.
ખીલી ખરી કરમાય છે પુખ્તો મુદ્દે પણ વાસના,
અમર નર તો તે ખરા જે અમર કરના વાસના.
મારા તમે પરમાત્મા, હું છું તમારો આત્મા.
પરમાત્માને શરણે જનાં, કૃત કૃત્ય થાતો આત્મા.

(૪૧૬)—ઉર્વશી-પુરૂરવા—

જેજે જુઠાની બાજુ છે બંધી આ, નામ નિશાની કંઈ નહી,
જેયું તપાસી નેત્ર વિકાશી, સાચી કમાણી કંઈ નહી.
પંચભૂતોના પાંડ અરે આ નિસંયત કશાની કાંઈ નહિ,
જીવ ગુમાની ને અણીમાની, છે સહુ ફાની કાંઈ નહિ,
જેર જીવાની, છે છંદગાની, ખાખ થવાની કાંઈ નહિ...જુઠા.

(૪૧૭)—સતિ-સીતા—

તે પતિને પજવે વચન વ્રજે, તે ઐર ના કેવું,
રહી રહીને રીએ ને કાન તોડે, તે શોનું સાનું કેવું.
રૂપ રંગમાં હોય અનુપમ, પણ પિતળ નહી સોનું,
હોંશ કરી હૈયે ધરીયે તો, વિશ્વે થાય વગોણું.
પુરણ કસોડી છેદન બેદન, તાવેથી પણ તેવું,
કુંદન તે કુળવાન સમગ્રવું, ધાટ ધડાવી જોવું.
અણી પાંડ જે જવાબ દેશે, સો વરસે પણ તેવું,
સોના સમ શીયળવંત સતી, ગ્રહ ભુપણ માની બેવું.

(૪૧૮)—કૌરવ પાંડવ ભાગ ૧ લો—

જેગી થઈ આ ભોગીનાં, શા દંગ જટા ધારી ?

ત્યાગી બની સંસારીનાં, શા દંગ જટા ધારી ?

નિરંજન વનના વસનારા છો, વપુએ વલકલ કમુનારા છો,

ધર્મધ્યાનમાં ધસનારા છો, માયાથી દૂર ખસનારા છો.

તેને શી, નારી ? અરે ! ચિત, તેને તે શી, નારી ?—જેગી०

—શક્તિકા હમ હય પુંજરી, ઊપાસના ઉરકી હય ભારી,

વાહવાહરે નિર્મળ આદ્યારી. ભક્તિ તો આ ઉત્તમ ભારી.

છે જગથી ન્યારી, આહા, હાહા ! છે જગથી ન્યારી.—જેગી०

(૪૧૯)—જાળધર અને સતિ વૃંદા—

જો સખી ! આવે મ્હારો હંસરાજ સોજ :

લટકે રમીને લહેરી લાલાને રીઝારીએ—જો સખી.

સાખી “ઉદર સરોવર તટપરે, અંબુજ એ વિદ્યસેલ,

સાખી “મન મુકતાફળ અરપવા, બુદ્ધિ રાખી મુકેલ.

હંસણીની ચાલ ચાલી ચંચળ ચળાવીએ એ.

પિંજરે પુરીને હૃદય રનેહમાં રમાડીએ—જો સખી.

(૪૨૦)—સરદારખા—

જેજે હોં અલી ઘેલી. કળી મળી, ભોગી. બુડી કળી જન,

રશની રશીલી ચતાં હુટાહુટ, આ વહાલી વીસરી જન.

પ્રેમની પ્યાસિને સાહેલી ઝાલીને જેજે હોં જેજે હોં જેજે આ

વહાલી વીસરી જન.

વહાલાંના વેણ રરીલા નેણ. ભમતી નાખશે બહેન,

ભલતી ઘેન બૂલાવે ચેન. જેગનની શી તરફેણ.

રશીલા સજેડે, મ્હાલો ભમે કોડે, ખડે ન્હાને મોટે શું મચકોડે.

પ્રેમ બગીચે ભમતી ભમરી, લેની ચુલાય કેનકી લ્હેર.

ધડીક ચુલાય ધડી કેવડે. ચતુરાધથી રશ લે ચોમેર;

તોઓ ચુલાય એનો નચાય, હોય, આ હોય, આ હોય તારે.—જેજે હો.

(૪૨૧)—તારા મુંદરી—

જેખનવંતી હું તો રાગની રાણી, રાગની રાણી મોજે ક્ષેત્ર માણી.

રૂપરંગીયું હું પામી છું આવું, ભપકે બરાવું ભલભલાને પાણી.

રૂપ ભૂવનમાંહિ ભૂપને બૂલાવું, મને મોહિ ને કંઈ કહેતાં ઇંદ્રાણી.

(૪૨૨)—બુદ્ધદેવ—

જોમે સાળો ઝહાપણુંનો ભંડાર, હાં હાં. મોટો કરો વેપાર, (૨)

બની કની ચાલો ભર ચૌરામાં, પૂછ્યા ભાવ ખમર હાંહાં.

કંઈ છે ખરીદી લાવ્યો ભાણ, છે મુંદર ને વગી તાણ,

(૯૨) વોલ્યુમ ૧ ભુ. ધી ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

ના તને તોયે પતરાજી, કરી અકકલ તણી હરાજી;
કરો મશ્કરી, ભલે પરાક્રમ ને ને બીજી. વાર (૨)-જોયો.
મલ્યો દલાલ પુરો પાજી, એણે બમાડી બધી બાજી,
હવે ખુદિ બતાવું ઝાઝી. જોયી બગર હો ગાજી.
કોણ પગી કહેનાર મને છે, ઘરમાં માંખી માર, હાં હાં (૨)
હું શીયારીથી બની જવાના, મુનીમ હડકાલાલ, હાં હાં (૨)-જોયો.

(૪૨૩)--સ્નેહ-સુધા--

જોઈ માડી મુર્તિ હું ગઈ છું લોભાઈ,
મધુરી મીઠડી આનંદની હોર હૃદય માંહી છાઈ.
મારીને મોહ્યાણુ ધાયેલ બનાવ્યો, હું ગઈ દે દે કસાઈ,
હાજર હુકમે દાસ સમારો, પ્રેમી મલ્યો પ્રાણ પ્યારો.
રશીલી રંગીલી છળીલી નવેલી આજે આનંદ વધાઈ.-જોઈ.

(૪૨૪)--બોડાણા નાટક--

જોયન જુલે (૨) પ્રેમ જુલે અણુ મુલે, કોઈ રશીયાનાં નુન જોઈ ખુલે,
મીઠી મનહારી મુખ કાંતી દે જોઈ લાલ,
મલકેરે (૨) કામી મન માને મનમાં;
આજ મારી લટકાળી લાળી, ભુલે.-જોયન.

(૪૨૫)-માયા મોહીની-

જોયનીયાની ભૂર્કીથી ભાન ભુલાવે, હું લાવી, પુલાવી રમાવી હસાવી.
તનમન હરસે પુલાવે, માની મનાવે લોભાવે-જોયની.
ખુખી છે તારી ન્યારી, કાયા કુર્યાન મારી.
પાળી આ પ્રેમની તે ગલિમ કેવી કાતીલ મરી.
વેળા છે શારો શાણી, -યો બસ મોજ માણી, બન્ને જોડાઈ સાથ.
ફેરવીશું પ્રેમ ધાણી, લગાવી, પટાવી, બોલાવી, ફશાવી,
તનમન હરસે પુલાવે લોભાવે, માની મનાવે લોભાવે-જોયની.

(૪૨૬)-સ્નેહ. સુધા-

જોયન રસભર્યું લુટો દિલદાર ઝીલો ઝીલો સુધારસ સાર-જોયન.
હું મલ્લેલીને નવેલી, પુર જ્વારે ખીલી રહેલી,
કુસુમકળી નિરંધાર ચુટો દીલદાર લુટો દીલદાર-જોયન.

(૪૨૭)-લગવડગીતા-રાગ, ગઝલ, કવ્વાલી,

જો દૈવ ! દે તું દીકરા તો દેજો સમા જે દનકરા;
-કુળ પૃથ્વીને કરતાં પ્રકાશિત, દુઃખ તિમર ટાળે ખરા.
એવા ન જોહો દીકરા, તે દીકરા નહિ દીકર્યા;
બહેતર અરે એથી બહુ, રસ્તે રઝળતા ઠીકરાં.

કે કામ આવે તે કાંઈ, આતો નામને કુખાડતા;
છે ભારે રૂપે ભૂતળે, માયાપના તન તાવતા.
એવા અરેરે, દીકરાથી, વાંઝીયારહેવું બનુ,
જેને વિતે તે જાણતા, કુખ કુપુતનું કેટલું.

(૪૨૮)—શ્રી નૌતમ શારદા—

જેમન આવે જેમન આવે જેમન આવેરે-રસીયું
પ્રેમ પહાવે રતીરસ લાવે, એન ચોનારેરે-રસીયું
ચિત્તને ચઢાવે મનનું મુંઝાવે; મદન ડોલાવે રસીક રસીક-પ્રેમ
શરીર સુઢાવે વિવિધ ભાવે રસ રીઝાવે રસીક રસીક-પ્રેમ

(૪૨૯)—લોજ કુમાર—

જે જરી રશીલી જેને, જે જરી જામીલી જેને.
જેમન મદમાતી જેને, જે જે જેને તું પ્રિયપ્રાણુ જેને.
નહિ હડોલી બહુ હડ શારી, જે જે જેને તું પ્રિયપ્રાણુ ખારી,
પ્રેમને કુવે ઉતારી, વ્હાલાવર્તન વાઢશો,
ખોલોને રશીલા લાલ ખોલોને જામીલા લાલ;
તું ખોલ ખોલ ખોલેરે, વચન ચીલા, સાંભળી આ કાલાવાલા.--જે.

(૪૩૦)—સત્યનારાયણ--

જેમનીયું અંગે અંગે છત્રકાય, કોણુ શરમાયે દળી રસ જાય,
વેદના ના આ, કળી ના કળાય મનનું મુંઝાય, કળી ના ચુટાય--જે.
કળી ચુટાયે તો સુખ થાયે, જાયે અનંગનો રંગ--કોણુ--જે.
કોમળ કાયે નહી રહેવાયે થાયે, આ રંગમાં ભંગ--કોણુ--જે.

(૪૩૧)—જોરાનો ધધી-મટોરીયાની લાલન (ભાવણુ ખાદ.)

જોરાનો પાટીઆનો ધધી કરીને, લોટો પીવા નવ રાખીયો,
ધણી બીખારી જને બન્યા, અને ખાપ કેવાતો. તો લાખીયો.
હાથલાખ રૂપિયાનો આસામી હતો--[ભાગાતળાવમાં માંડે થર છે]--જે
જોરાનાં ધધામાં મંડ્યો રશે, તે નકરી આમ અનશે અબાખીયો,
પતી મહારા પૈસા વગર શું કરેવું, હાં હેવા તાલ જોઈ થર થરવું--પતી.
(આમ શા ઉપર એકું છે ? અરે ગધેડાપર, હજીએ પણ જોરામાંથી,
ડોળો જતો નથી, જીવો બીખ માંગનો થઈ ગયો તો પણ જે જે
ભાઈ--જોરાની ફજેતી.)

પાટીએ પાટીમાં કંઈકના વળાબ્યાં, વગર મહેનતે દુધીયામાંથી કહાડ્યાં,
ફકડ થઈને બગરે ફરશે, પત ગયે ધડો કોઈ ન કરશે;
[અરે વાહરે, મારા દેવાળીયા ધણી! લોહી થોડું ને અરમી ધણી.]!

(૪૩૨)—વીર રમણી--રાગ-ભજન--

જે ખાસ વગાડે તામુરે, જીંદગી જવાની,

નથી કંચન પણ છે કાંસુરે, હુંદગી જવાની.
અભિમાને ફેક ફુલાવા, માયા ગારે લપટાયા,
અજ્ઞાન નિમિરમાં ધાયા, લાલચ જળે સપડાયા.
તો વરસે દુઃખ ચોમાંસુરે, હુંદગી જવાની,
જ્યારે કાયા કરમાશે, રમશાન મહો ધ્રુંગાશે.
કાં કબર વિષે પુરાશે કે ખેચર ચુંધી ખાશે,
સમજે તો સાર તું આંસુરે-હુંદગી જવાની.

(૪૩૩)--કાંટાનું કટેશર--

જોધ જગત જોધ દુન્યાં, જોયો કારોબારે,
આંખો બંદ કરી રાખી જોને, જોયો સરવે સારે....જોધ.
ચત્ત યુક્તિ ને અંગ બળે, અસભરો ખળતો ચારે,
પાસા એવા ફેંકીએ ભાધ કે પડે સદા પોબારે....જોધ.
સુખ દુઃખની હસ્તી કેવી એ ખાલી મનના ફર,
કાશીસોથી મોજ કરોને, કરે દુઃખને જેર;
આંખો બંધ રાખી જોને, જોયો સરવે સારે....જોધ.

(૪૩૪)--વિરકુલ્લાલ--

જોગીવર મારા, મોગાશ્રંગાર માનો માનો, ક્યો પ્રેમ પંથ આ છનો.
હાં છનો હાં છનો એ પ્રીતિરસ પીવાનો;
બજવાની જોગી હું તમને, જોગણુ ચર્ધ અલખેલી,
અલખેલી હું ઘેલી ઘો રાગરંગમાં રેલી.
આર્દ્રાંગન ચુંબન અધરામૃત અમૃત સિદ્ધી સાધો,
હાં સાધો હાં ! આ નવિન જોગ આરાધો.

(૪૩૫)--રાગ-સાજ-સંમદ--શિવસ્તુતિ-રાગ-ગઝલ-કબ્લાલી.

જો હય મન કામના સુખકી, સદાશિવ નામ બજ પ્યારે,
મય કહતા હું તેરે હીનકી, સદાશિવ નામ બજ પ્યારે.
પરાપરા શમ્ભુ કે દાતા, જગતમે હય નહી કોઇ,
પલકમે દેતે હય સિદ્ધી, સદાશિવ નામ બજ પ્યારે.
કહા હય ધ્યાન મન તેરા, શરન ગૌરિશકી લેહ કર,
તેરે લાખોં મહા પાપી, સદાશિવ નામ બજ પ્યારે.
મિટાહર ઘોર દુખ જનકે, મહા સુખદાન કરતે હય,
તૂ તકતા ખાર હય કિસકી, સદાશિવ નામ બજ પ્યારે.
તેરે ઉપર દયા કરકે, પુરિ અપની મે લે આયે,
નહી શીર ચેત ક્યોં અખ બી, સદાશિવ નામ બજ પ્યારે.
યો તારક મંત્રદે તુજકો કબી સંસાર સાગરસે,
કરેગે પાર બિન દેરી, સદાશિવ નામ બજ પ્યારે.

હાં જોલા મિલે અયશા, સમઝ સે સિધી ઉલટીસે,
અનુકે દેવ હય શિવજી, સદાશિવ નામ બજા પ્યારે.
તેરે મન કામ ઝડ સારે, પુરેજે સે ધરન ઉનકી,
મિલેગી સદા હી અકિત, સદાશિવ નામ બજા પ્યારે.
રહેગો ક્યા કબી તુજકો, કબી જો જોત્ર બેઝે.
વો રસમય સિદ્ધીની જોલી, સદાશિવ નામ બજા પ્યારે.

(૪૩૬)--નિતીમાન નરગેઝ--

જેવા તુજ દિદાર છું. ઇન્તેઝાર, -મોહબત તુજની શોધું,
તુજ જોલ ઘટમ, ગરન ગોરી કેવી, જયું બગલમાં લઈ દોરી.
રંગીલી રસીલી પ્યારી, પ્યાર તુજ સીને ધરે.
કદર આંખે મુઝોની કરે, હુમુક્કની હુલીખાં કરે,
કેવો રંગીલો, રશીલો. હરેલો, ફરેલો, રેજુસ્ટડ, રીઝવડ છું ઝાંકો જવાન.

(૪૩૭)--ઝાંનીશાર--

જેમન લગ્નદાર ચારે મોરિ અગીયામે.
ચુન ચુન કલીયાં મે સેજ બીજાઈ સોવેગા દિલદાર... મોરીં
સોનેકી કરીયા જીવના પીરોસ્યું આવેમા મેરા ચાર... મોરીં

(૪૩૮)--ગાયન દર્પણ--રાગ, દીપચંદી-સા. પર. સમ. સુર-ધ.
જેમન ભાષ મે સંમ પિયાકે, છોડ ચલે મોકુ બનમે...જેમન
અપને પીયાકુ મેં દુઢ શીરત હું, રાતદિન મેરે તનમે...જેમન.
કા કડં કીત જાવં સખીરી. હારી સોચ કર મેરે મનમે,
કાહેસે હમસે રસ રહે હો. મોકુ અકેલી છાંડી બનમે:
માણુક કહે પ્રભુ બેગી મીલોગી, નહીં તો પ્રાણ તજુંગી છીનમે...જેમન.

(૪૩૯)--ગાયન દર્પણ--

જેમન માતી શીર છુંદ ભરીરે...જેમન
પાગેલકી ઝનકાર સુનાવે. ગજ ગેંડીકી ચાલ ચલે,
ભવાં કમાન બતીલે દો નેનાં, રંગ રસ ધાસે પ્રાન હરે;
છુંદ ભરીરે... .. ..જેમન

(૪૪૦)--ગાયન દર્પણ--રાગ, આહ, ચોત્તાલ, (ગ. પર. સમ. સુર ગા),
જેમન છુપાયે અધીન, ભલા, જોરી રાધે....જેમન
સીર પર ધડા વારી, ઘડે પર ઝારી, પતલી કમર લયકાયે.
ભલા... .. ..જેમન.

(૪૪૧)--શ્રી પ્રદ્યાનંદ ભજનમાળા--રાગ-ગઝલ-તાલ-૩
જે અર્ધકા ઇકરાર થા, તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો...રેક.
હવે અતસે લડના આર હમ ચારાસો ભડકના,

ફિર સોચકર સિર પટકના તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો...જો.
 પિછલે જનમકા સંભારના, સળ કમકા વૌ વિચારના.
 ફિર ઇશ ઇશ પુકારના, તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો...જો.
 વિષયોસે કિલકો હટાવના, હુરિકે ચરણુમે લગાવના,
 કિસી જીવકા ન સતાવના તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો...જો.
 ઉરા ખાનકા ખિસરાવના, દુનિયાંકી મૌજ ઉડાવના,
 અલાનંદ ફિર દુઃખ પાવના, તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો...જો.

(૪૪૨)---રામવર્ષા---ઉપદેશ-રાગ-ગઝલ---

જો મોહનમેં મનકો લગાયે હુએ હૈ, વૌ ફલ મુક્તિ જીવનકા પાથે હુએ હૈ-ટેક.
 જો બદે હૈં દુન્યાકે, ગદે સરાસર. વહ ફદેમેં ખૂદકો દેસાએ હુએ હય,
 જો સોને હય ગઝલતમેં રોતે હય, આગિર, વહ ખોતે રતન હાથ
 આપે હુએ હય.-જો.
 ખાતર હય ન યમકા, ડર, મૌત ગમકા, જો મોહનકો ફિલમે
 બિઠાયે હુએ હય.-જો.
 પકડ પાયા મુશકે દામનકો જીસને, વહડી હય મગન સળ
 સતાપે હુએ હય.-જો.

(૪૪૩)---મીસ, જનકીબાઈ---રાગ-કાર્વીગડા-તાલ-ત્રિતાલ---

જોખન પીયા આરેસે તજ દીની, ડ હાં આરે,
 ખલિલ પીયા કાહે રોવત-૨, (આરે જો બિચના લીખ દીની, જોખન પીયા.) ૩.

(૪૪૪)---મીસ, ગોહરજાન-રાગ-તાલ-દાદરા---

જો પીયા આપના મોસે, સહા દુઃખ જાનનાં,
 જ્યા જાપે જગપે સતાપે, પીયા આપના મોસે સહા દુઃખ જાનનાં.

(૪૪૫)---મી. મહમદ હુસેન---રાગ કાશી. કહરવા.

જોગી રૂપ જનાયો રાવનને, બનસ્થિતિ પર આસન લાયે !
 સીતા માતા યોં ઉઠ બોલી તેરોરે કાલ જોગી મહાં લે આયો,
 એક બન હુંદા સકલ બન હુંદા, જલહર કહી નપાયો;
 ઔર ખાતકી ઇચ્છા નાંહિ, જલકો ખાસો જોચી તેરે દ્વારે આયો.
 સીતા જલ ધડકા બરલાઇ, તખે છલ દિખેલાયો;
 બાહે પકડ ઝોરીમેં ડારી, તખ લાંકાકો ધ્યાન લગાયો.
 રામચંદ્ર બન ખંડકો સિંચારે, લખમન ઘોર નપાયો,
 ગરૂડ પંખ રખવાલી જીનકે મારે આંચ સમા નિચે ગીયો.

(૪૪૬)—શ્રી અક્ષાનંદ ભજનમાળા —રામ-ધુન-તાલ-૩
જો જો હરિકા ધ્યાન લગાવે, સો ભવસાગર પાર તરે...ટેક.
હિરે ખીચ કગલકે અંદર સિંધાસને નિર્માણ કરે,
તિસકે ઉપર કોટી કાનુસગ હરિસ્વરૂપ ગનમેં સુમરે.—જો.
યમ નૂપર કટિમેં મણિમેખલ સુંદર પિતાંબર પહરે,
કોરતુભમણિ જનમાલ ગલેમેં કુંડલ કાનન ખીચ પરે.—જો.
ચંદ્રરબુજા જાણુજાં સોહે કરકંઠણુ ધુનિ ગનકો હરે,
શીશમુખમણિ રતનજડિત હે શખ ચક્ર ગદા પદ્મ ધરે.—જો.
વામ અંગમેં લક્ષ્મી વિરાજે શેષનાગ સિરછત્ર કરે,
શિવ અંગમેં ખડે કર જોડે અક્ષાનંદ ગન મોદ ભરે.—જો.

(૪૪૭)—અખુત.

જોખન જાલારે સાજનના ચલે કીસપે તડપતી છોડ,
અળ અખીયનમેં નીંદ ન આવે, જાગો નહીં મોંઢ મોડ—જો.
સુઝે લપલો ન હાર, નહીં આવે કરાર, રહું જારો ન જાર,
લગે આશકોંકા તાર, ગમે દુરીસે હાર, જાડ મેરે મજાર.
દે કુ આહો નાહો, ચલે કીસપે તડપતી છોડ—જો.

(૪૪૮)—વીણાવેલી—

જો જો કોતક જગતું કામ સંધાયે કગતું;
સાધુ વા ખાય, ને પાખંડી પુજાય, ખગા ખગારે થાય—જો.
સાયો કુટાય, અને જુઠો ગનાય, પોલપોલ ચાડ્યું જાય—જો.
પોપટ પુરીને પુરે પાંજરે ન પાળી પાય;
મામે કહીને દુધ સાપને તો દેવા જાય.
હુનિયા!—હુનિયા!—હારે વાહ, હુનિયા!
ખકરાંતી ધદ દેખી વાંધતી નહિ દદ થાય;
ધરના તો ચાટે કંઠી જંટી જાગાજી ખાય;
ગરીબ રહે હાથ ધસતા, મારતાં ગીયાં પુજાય—હુનિ.

(૪૪૯)—મહાભારત—

જોને વસંત આહ!! પુનેગનો ચંદ્ર વાહ!!
આણી અવંત આહ!!.....વીરહી જાન્યો—ટેક.
હસી હસીને ઇલા સુંદરી બોલાવે,
જામા વ્યાકુળ યદ્ય ચિતડું ડોલાવે;
જ્યો સંખ્યા કોલીયાં બેટવાને બાવે,
જાકળ જળ મોતીથી પિયુને વધાવે;
પિયુ વીરપે માણીના ચીર.....જોધને.

સાખી { વસુંધરા વશ ચંદ્રની, ખચીત પાડવા ખીજ;
મલકાવે મુખ મલપતું, વાદળમાંથી પીજ.

શશી શરગાય છે, આગમાં ભરાય છે;
લલના લપાય લાગ આણતી.
અંધકાર આધણું ખેંચીને મુખપર,
શ્યાણી ચમ ધુધટડો તાણતી.
આ તારા તાલ જોઈ ભાગે છે કોમકોમ--જોઈને.

(૪૫૦)—અહ્લાનંદ ભજનભાળા-ગંગળ-તાલ ૩

જોગજુગત હમ પાપ સાધી જોગજુગત હમ પાપરે—ટેક.
મૂલ દારગે બંધ લગાવો ઉલટી પવન ચલાપરે,
પટચક્રકા મારગ શોધા નાગન જામ ઉઠાપરે.
નાભીસે પશ્ચિમકે મારગ મેરદંડ ચડાપરે,
અંધાખોલ ગગનપર ચડીયા દશમેદાર સગાપરે.
ભંવરગુહામે આસન માર્યો કાયાસુખ ગિસરાપરે,
ગિન ચંદા ગિન સૂજ નિશદિન જગમગ જોત જગાપરે.
શિવશક્તિકામેલભગો જળ સુનમે સેજ ગિછાપરે,
અહ્લાનંદ સતગુર કિરપાસે આવાગમન ગિટાપરે.

(૪૫૧)—દીલરખુસાર—

જોગન હો ગમ ખો ગમ ખાત જળસે પીયાકી.

ખુશ લગી ગાત—જોગન.

માદ પડે મોહે નીત વોહ પીયારા કલન પડત જ્યા જાત,—

(૪૫૨)—ખુલખુલે બંગાલી—ગઝલ.

જો સમજું આંખકા તારા તો વોહ ના મેહરખાં કયું હો,
ઝમીને મસકન ઉસકી મેરે હકમે આસમાં કયું હો.
વોહ ખુલખુલ હું કે રેહ સકતા હું બરગે ગુલકે સાયેમે,
ગુલીસ્તાને જહામે મુજકો શીકરે આસીયાં કયું હો.
યે આદત હે કે દીલસેબી નહીં કર સકતે હમ ખાતે,
પરાયા હો-ચુકા હો જો વોહ અપના રાઝદાં કયું હો.
જો ઝાલીમ હે વોહી તો ફુલતે ફલતે હે ફનીયામે,
અમન જોહરકા તેરી તેગમે સીરફ ખીજાં કયું હો.
દમે ફુરકત વોહ દીલમે ન પકડેગા યે બર હરગીઝ,
મકી ખુદ જીસકા હો મોજુદ વયરાં વોહ મકાં કયું હો.
કીસી નાજુક બદનકા કયા તસવુર દીલમે રહેતા હો,
કહો તો હૈશ ધન રોઝોં તુમ ઇતને ના-તવાં કયું હો.

(૪૫૩)—ભજન સંમ્મલ—રાગ-કાશી.

જો તું શ્રીકૃષ્ણ નામ મુખ ધરતો, જમકો ત્રાસ સળહી મીટ જતો;
જગત નામ તેરો પડતો, જો તું શ્રીકૃષ્ણ નામ મુખ ધરતો.
આગ્રહો જનમ તેરો પીછસો જનમ, તેરો અગમ જનમ હી મુધરતો.
સુરદાસ બેકુંભે જતાં, તેરો હાથ કોન પકડતો—જો તું શ્રીકૃષ્ણ.

(૪૫૪)—શ્રીમતી મંજરી—

જોતન લગે પીર પ્રભુ વોહ તનહી જાને પીર,
ઝીર ન જાને સાર કોઈ યાતુમ જાનો રઘુગીર.
તુમ જાનો રઘુગીર પીરકો શીર ક્યું બેરલગાધ,
ભેગ ખજારસો દુખીયારીકી ઘોરધટા હધ છાધ.
મોરી મુઘલે સામા કાહેકો ખીસાર દીની,
કાહેકો ન આજો ધામ અયસે બેકદર નાહી તુમહો
દુખકો હરો.

(૪૫૫)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ-ધ્રુવ-તાલ-૩.

જો જન ધ્યાન ધરે નિર્ગુણ કો સો ઇન્દ્રિયકા દર્શન પાવે.—ટેક.
જામ ઇકાંત જીવનમેં બેઠે કોમલ આસન ભૂમિ બિહાવે,
ચિંતા દિહર છોડ સખ ગનકે ત્રિકુટી મહલમેં સુરતિ જમાવે.
પહલે પહલે રવિ શશિ તારે પલ પલમેં બિજલી ચગકાવે,
દૂર દૂરકે દિવ્ય દેવગણ પુન પુન તેજ ખીચ દરસાવે.
દિન દિન ધ્યાન ધરે યોગી જન બ્રહ્મજોત ઘટમેં પ્રગટાવે,
કોટિ જાતુ સમ જિલ મિલ જિલ મિલ રોમ રોમમેં સુખ ઉપજાવે.
કર્મન કે બંધન સખ ટૂટેં માયા મોહ જલ કટ જાવે,
બ્રહ્માનંદ મોક્ષ પદ પાવે ગર્ભવાસ દિર કે નહિ આવે.

(૪૫૬)—કાંકડો ફીતરી—

જોવો જમાનાની સોધા નવી આયે છતરી મારી બધરીની,
પાનીને દુર ને તડકાને દુર રાખે છતરી મારી બધરીની.
કુતરૂં ખીલાડું કોઈ આવે તો એનાયી દુર,
હરીયા કીનારાના કોરગાની કાઢાડે એ ધુર.
દુર બસ દુર બસ દુર દુર દુર,
સારી છતરીઓ શોભાએ હેયું તે દેખી હરખાએ.
કાચકાથી જો વાપરે જેમ તેમાં વરસાદ આવે કેમ.

(૪૫૭)—જગ વિજય—

જોજન આવેરે આખી આલગને નાચ એ નચાવે,
જો રમ લાવે અરે હારે હાવ લાવે—
જો જન મન મોભાવે—મોહાવે—આખી.

મદ બરેલી આંખડીનું ઘેન ખીજને આવે ખેલી;
વાણી અને છે મુગી-સાન કરી સમજાવે ખેલી—આ.
રસસાગર હૃદયે વહે, નયણે નેહ છવાય;
ચંચલ ચિત્ત અને અને જગ આ પ્રેમી જણાય.
મનડું મસ્તાન—આંખ મદથી બરેલી;
દુનિયાં દેખાય પ્રેમઘેલી અનેલી.
રસિક રંગ રાગે, અનંગ રંગ લાગે;
રનેહાળ કેર જાગે, જીવન દહાણુ ગાગે—છે હાં જોખન.

(૪૫૮)—સંગીત બકાવલી—

જોખના અકારત જાણ મોરી ગુમયાં,
નહીં કોઈ સાથ હે છવલ રયામ—જોખના.
ક્યા અંદા ખીન રથેન સોહે, ક્યાં કુલોં ખીન હાર,
ક્યા મોતી ખીન જવહરી, ક્યા સાજન ખીન નાર—જોખના.
કુલા ગુલશન કુલસે હે, બેઠે ઉસમે કાગ,
બુલબુલ ખીન ગુલજરમે, લગે ચમનકો આગ—જોખના.

(૪૫૯)—મહાન કવિ જયદેવ—

જોખન પરિમલ બીની ચાલ બેલી જરા ચાલ;
મંદ હાસ્યે મહેકે, અલી ! કુલડાનાં શાલ.
સામે આંખલીયાની ડાળ,
પેલી સરોવરીઆ પાળ.
વદન કમળ કોઈ તહાર જોશે જો બાળ,
બુલબુલ જો કદિ જોશે સાહેલી તારા ગાલ.
હંસો જો કદિ જોશે તુજ દંત મોતી માળ
ગુલાળ કુંજ છોડી, મુક્તાની પ્રીત તોડી,
ચોમેર તહારી ભગશે અલી પંખીડાની જાળ.
(સખી) ! શું અલખેલી કોઈ જન્મીજ નથી ?
અલખેલી ભલે જગમાં જન્મી હો હજાર,
પણ ન્યારી સહુથી ન્યારી સાહેલી તારી ચાલ.
યૌવન મદે બરેલી.
સખી ! આ શું ગાંડી કેલી ?
શી લાગી તાલાવેલી.
શું છેક શરમ મેલી ?
સંભાળ કેશ બારે ઝીવ લચકશે જો બાળ,
લટક ગટક જોઈ લોગી બનશે બે હાલ—જોખન.

(૪૬૦)—અહાનંદ ભજનમાળા-મંગળ-તાલ-૩.

જોગ જુગત હમ જાની સાધા જોગ જુગત હમ જાનીરે-ટેક.
ખેચ અપાનપ્રાણધર લાયે નામન નીંદ જગાનીરે,
મેર હંક ખોલ કર ઉપર અગર ગુપ્ત હરારાનીરે.
જિન્હા ઉલટ ખેચરી મુદ્રા તાલુ ખીચ લગાનીરે,
ત્રિકુટીમહાભમે ધ્યાન જમાયો અહભોત દરસાનીરે.
અનહદ નાદ જાગે ઘટભીતર ગર્જન મેધ સુહાનીરે,
સુનસુન મસ્તભયો મનમેરા કાયામુધ ખિસરાનીરે.
સુન શિખરસે અમૃત ટપકે પીકર મુરત અધાનીરે,
અહાનંદ સ્વરૂપ સમાયો પાયો પદ નિર્ધાનીરે.

(૪૬૧)—મહાન કવિ જયદેવ—

જોઉં માયા મહાન હું મોરારની (૨)

હૃદયના હારની, જગ કીરતારની, મારે જુરકી બ્રહ્મીના મારની-હારે.
નિર્લેખીને બનાવે છે લોભી, સ્વર્ગે જતાંઓને રાખે છે યોભી.
નખરાધી જગને નચાવતી, તંતધારી તપસ્વીને તાવતી,
અહચારીનાં જાનને જુલાવતી.—હારે-જોઉં.

(૪૬૨)—વીર કેસરી—

જોખોરે ફટકાયા જોખો (૨) પુરેપુરે હાં પોંખોરે,
તમે કરી નાંખોને ચોખો ફટકાયા જોખો.
જોજોરે દુનીઆના લોકો જોયા જોવો મોકારે,
આની કાં મુકવી પોકારે દુનીઆના લોકો,
શીઆળવું ધર ધણી યદ્ય ખેડું જાંખે જાંજળ આલ્યું.
જુઠ ખોલવા જતાં જો જો ઉલટું ઉધુ માર્યું.
અસહી પીટાય બદો નકલીયો હરખાય,
જેર આંધળે કુટાયરે દુનીઆના લોકો—જોખોરે.

(૪૬૩)—નુરજહાન ઉર્દૂ નુરોનાર—

જોખન આયો ક્યસા નિગોડા, આંગ્યાં હો મધ તંગ,
ઈસકો કે ઉસકો ક્યસે સંબાલું, દોનોં હય મુરખ સંગ.
નશીમે ઉભર આયે કિયે મયેને જતન લાખ લાખ.—જોખન.
મયને કસકે જો ખાધી રાત, રેશમકી ડારી,
સુવે નારાજોરી ઝાંકે જાલીસે ચોરી ચોરી.
કિન સીખલાઈ દહે સીના-જોરી ? જગમે રહી કુછ લાજ ન મોરી
કરો કહ, મોરા કહા ન ગાને, આમી ન જાય ઉમંગ,
હસિયેરે યે, હસિયેરે.—જોખન.

(૪૬૪) બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—(ગઝલ તાલ ૩)—

જો મૌતકા દિન આયગા, તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો.—ટેક૦.
 દુનિયામે દિલકો મિલાદિયા હરિકે ભજનકો ભુલાદિયા,
 મનુષ્ય જનમકો રૂલા દિયા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો.
 જળ રોગ આય સતાયગા ખટિયામે તુઝકો લિટાયગા,
 કાષ કાર કાગ ન આયગા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો.
 સુતગીત જાંધવ નારિયાં ધન માલ મહલ અંટારિયાં,
 નેરી છૂટ જાંચગી સારિયાં તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો.
 ચમદુત લેકર જાયગા તુઝે નરક ગીચ ગિરાયગા,
 બ્રહ્માનંદ ફિર પછતાયગા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો.

(૪૬૫)—પ્રભાવતી—

જો હંપ પેશે નજર હરદમ વો હે સુરત મહોમંદકી,
 મેરે દીલકે જો તડપાતી વોહ હે સુરત મહોમંદકી.
 મદીનેસે જો આતી હે તો ધતના પુછ લેતા હું,
 સભા જલ્દી ગતાવો કયસી તખીયત હે મહોમંદકી.
 ન હમ જીનતમે જાયેગે, ન દોજખમે જાયેગે,
 ખડે દેખા કરેગે હાથમે સુરત મહોમંદકી.—જો હંપે.

(૪૬૬)—બુલબુલે બંગાલી—અશ્વચાર.

જો જસકી ખાસીયત હે વોહ દુર નહીં હો—સકતી જસે,
 નીમ નહીં મીઠા હો સકતા લાખ કાષ સાંચે શુક ધીસે.
 શુબર કબી શુલાખ નહો, ધંદ્રાયન આમ નહીં હો—સકતા,
 પાતી પીનેકા કુઝા જગશેદી જામ નહીં હો—સકતા.

(૪૬૭)—ધરતીકંપ—

જોડાંતી પ્રીતી દુઆથી વધારો રે,
 માયું છું દીલથી હમને ઉગારો.
 સેવટે સાર જ્યાં સર્વે છે સાર,
 દુખોની મનજલ ઓ પરવર સુધારો.
 મુજને નસીબે છે આ દીન મુખારક,
 આ દીલ ખુદાને છે શુક હનરો.
 ધનસાફે જોષ કાધો તે રેહા મુજને,
 તેના ભરોસાથી દિલથી નહારો—ખુદાના.

(૪૬૮)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ—તાલ-૩.

જો નામકો પરતાપ હે તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો.—ટેક૦.
 જળ દૈત્ય આયુક મારિયા પ્રલહાદ નામ ઉચારિયા,
 નખસે અમરકો વિહારિયા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો.

કુવડો પિતાને નિકલાદિયા હરિનામમે' મન લાદિયા,
હસે અચ્છલ ધામ દિલાદિયા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો-જો.
ગજરાજ પે બિપતા પડી મનમે જપાજો હરી હરી,
અહ મારકે મુક્તી કરી તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો-જો.
દ્રુપદીકી લાજ ઉતારિયા જળ કૃષ્ણ કૃષ્ણ પુકારીયા,
અહાનંદ ચીર વધારિયા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો-જો.

(૪૬૯)—ધન્દ્રાવતી—

જોખન વેલી રસિક નવેલી, પ્રેમ પ્રભાવે ખીલી છે;
અંગ પુષ્પ દળ પરાગ ઝરતું, મદન રંગ રંગીલી છે-ટેક.
અગર ભોગી ગુંજરવ કરતો, કોપતણા બંધનથી ડરતો;
નજીક ન આવે, રસ સુકાવે, ગતિ ગતિ કંઈ થેલી છે.-જો.

(૪૭૦)—અલ્લર્ષિ વિન્ધામિત્ર—

જોને જોને સખી મદદેલી ઋષિરાજ જેહા સમાધિમાં એલી
કરી વનમાં આનંદથી કેલી,
કામની કરી વનમાં આનંદથી કેલી,
રમા રમો રંગે ઉમંગે રંગ રેલી-જોને જોને.
મગ મનની વાડીના ગાળી, યોગી જગો નિદ્રા ટાળી;
યોગી છે હઠીલા તેની નિદ્રાએ હઠીલી-તું જગાવ.
જગાવીએ છીએ.....જોને જોને.

(૪૭૧)—કૃષ્ણ ચન્દ્ર—

જો જો સખી ધીરે ધીરે જો આવતી પ્રિયા,
છે ચીતની ચોર મુજ ચકોરી પ્યારી આ પ્રિયા.
જો હરિષ્ણીની મુરતી, જો કરિષ્ણીની ચાલ;
જો લયકાતી લંક લલુ, જો ઉત્તન કરમાલ,
મૃણાલસી મૃદુ ભુજ ડોલાવતી પ્રિયા.-છે.
વીણાથી વધતે સ્વરે, ગાતી આવે ગાન;
આકૃતિ અતી રતીના થકી, મેઘાકૃત મહાન,
ત્રીલોકમાંહી તુલ્યના ન પામતી પ્રિયા-છે.

(૪૭૨)—વીર કૃષ્ણાલ—

જોયો જમાનો આ કલિનો પાપનો વિસ્તાર છે;
જ્યાં ત્યાં જગતમાં પાપનો જાગી રહ્યો અધિકાર છે.-જોયો.
સારા બિચારા ખાય ખતા દુર્જનો પુણ્ય જ્યાં,
મરવા પછી સદગુણ ગણે દુનીયા અજળ નાદાર છે-જોયો.
સુતયુગ જતાં કર્મ ને દ્વાપર જતાં યજ્ઞો ગયા,
ત્રીજા જતાં તીર્થો ગયા કલિમાં કપટ લાંડાર છે-જોયો.

માતા વિષયના ખ્યારથી સુપુત્રને ચાહનાર છે,
કાળાં કરાવે કૃત્ય કામી ખ્યારને ધિક્કાર છે—જોયો.

(૪૭૩)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—

જો હશકા ઉપકાર થા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—ટેક.
કરી ગર્ભમે' તેરી પાલના ફિર દુખસે' ગાહિર નિકાલના,
કુચિયોમે' દુધકા ડાલના તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો.
સુરજ વા ચાંદ સિતાર હે જલ્લ પવન ભોગ અપાર હે,
તેરે વાસતે યહ બહાર હે તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો.
નરજન્મ યહ જહુ કામકા તુઝકો દિયા બેદામકા,
અખ ભજન ઉસકે નામકા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો.
હરિકે ભજનગિન બેવકા તુઝકો ગિલે ન કળી નકા,
બ્રહ્માનંદકા કહના સદા તુમે યાદ હો કે ન યાદ હો—જો.

(૪૭૪)—વીણાવેલી—

જોષ લેજો જગના બાવા, છે આજકાલ જે આવા;
ધરે લેખ ધુતીને ખાવા, જ્યાં ત્યાં હાવાને આવા—
જોખનવંતી જળ ભરતી ત્યાં જશે બાવા નહાવા;
રાંડીરાંડના ધરમાં પેશી બાવા બેસે ગાવા,
ભાષ લાગે તાળ બજાવા ભાષ અને ભજન સંભળાવા—
વિરલા લેખ ધરે છે ભાષ ભગવત બેટા થાવા;
જહુ તો ગાવા માયા માટે કે ભામા ભરમાવા—
નારીને નીરખીને લાગે, બાવા નેન નચાવા;
મસ્ત થઇ મદાલે પર પૈસે ક્યાં જાવું છે કમાવા—જોષ.

(૪૭૫)—બુદ્ધી જેસળ—

જોષ લેજો જગના બાવારે ધરે લેખ ધુતીને ખાવા.
શની અને ગંગળના જેવી જોડે જોડી લાબ્યા,
બે ત્રણ વરસ ત્રણે દસ વીસ છોકરાં બુંડણ લાવ જણાવ્યા.
થાક્યા પાક્યા ધર બેરાંથી સીધા સીધપુર આવ્યા,
જટા જુંટને ભસ્મ લગાવી માંડયો અલખ જગાવા.
દોરા ધાગા જંતર મંતર તંત્ર તાણ જગાવ્યા,
કામણ દુમણ કરી મોહીની માલ ખુમ ઉડાવ્યા.
આવા આવા શીખ્ય બતાવ્યા ઢોંગ શીપુરે ફાવ્યા,
ફરી ચરીને થાક્યા આખર ભરૂચ બંદર આવ્યા.
ઉંધા અવળાં કર્યા કંઈકના ગુરૂ શીખ્ય બે શાવ્યા,
લગણાં ફુટયાં ત્યારે સગળ્યા હરીગુણ હેતે ગાવા.

(૪૭૬)—બેધારી તલવાર—

જે જે મારા પાકા જોખનની પ્હાર,
કાયાની ઉછરતી જવાની નહોં કંઈ ખામી,
છે મોહક મુખડાની મુખા શી મજાની મારા.
કોહીનૂર નીરખીને થના
આ જોખનવતી છેલ છપીલી નાર,
એ તાકે તરાવે નહોં કોઈ કાવે-જે જે.

(૪૭૭)—વીર વિજય—

જે જે ભૂતની ભયાંક, મારા ધરમાં આ નવાઈ;
મને ખાવા આવે ધાઈ, એને જેતાં આવે વાઈ.
વઠેલી ડાકણુ હું વળગી મશાણુથી,
હાર્યો બાઈ હાર્યો તું ડાકણુ મોંઠાણુથી.
તને ખાઈ ખાઈ ખાઈ,
અરે હાય હાય હાય,
મારા નાજુક કલેવરને કમાં હું છુપાવું.
જેજે બાઈ કળીયુગની નારી,
ખાય જલેખી ધુધરા ધારી.
આપ પતિ રાખે વશ મારી,
પરનર માળી કરતી ચારી.
તને ખાઈ ખાઈ ખાઈ,
અરે હાય હાય હાય—મારું

(૪૭૮)—સુંદર મનહર ગાયનપ્રકાશ-પીલુ તાલ દીપચંદી.

જે તેરા હીલ હમસે ખદા હે,
તુખી ચલાજા હમારા ખુદાહે-જે તેરા.
નેકી તું કરશે સંગ ચલેગી,
અજલકા ફરેતા શીરપે ખડાહે-જે તેરા.

(૪૭૯)—વીર કુણાલ—

જે જે જાદુ કોઈ ના કરતા,
જે દીલ બરતા મગ મન હરતા—
મહેકે ગમ અંગ કરતુરી,
વાસ રસીક નરને આવે,
દીલકું ડોલે દીલ હરવા.
વર વરતા વશ કરવા—

(૪૮૦)—મેવાહી સૂર્ય—

જે જે આ નવી નવાઈ, પુરશી ઉપાડી ચાલે બાઈ—
ખોડા રેખા ઉપાડ, આવી મહોંચી છે ધાડ,

જ્ઞાને કરો છો વાર, જોજો આ જુલની બવાઇ;
 નિંદાનું કેવું છે માફું પરીણામજી,
 નાચોને નાચ તમે ગરજી ગુલામજી.
 ચલાવ.....
 તતતત થેષ (૩) તથેષ, તથેષ, તથેષ.
 માથે ઉપાડો ભાર, હાંજી, હાંજી તૈયાર,
 મને જીતાં ના માર, બચ્ચાંને માફ કર બાપ—

(૪૮૧)—લવ-કૃશ—

જોને જરી જગી મુરખા, જોને જરી જગી;
 અસ્થા સુતો શું અલગી! જીવડા જોને જરી જગી.
 સગાને સંબંધી ત્હારા સુખનાં છે બેલી રે (૨)
 ઢેલી મેલી જશે દુઃખમાં રડતોજ ત્યાગી—અસ્થા સુતો શું.
 કાપાથી માયાને ત્હારી કર તું વિખુટી રે (૨)
 કુટી ખુટી સાંધનારો નથી કા વિરાગી—અસ્થા સુતો શું.
 મ્હાણું આ મ્હાણું છે માની ગુમાની શું થાતો રે (૨)
 જતો હરખાતો માતો જશે હામ ભાગી—અસ્થા સુતો શું.

જં (૪૮૨)—ધન્દુમતિ—

જંજળી જીવડા ઝાંઝવા જોષ શું રાચે,
 કીણુભાગી હંસા સાચા મોતી શે ન બાસે;
 આવણુ કેરી વાદળી જળમય થઇ નબ જય,
 તરરથો ચાતક તળવળે ક્યાથી પેટ ભરાયરે—જં.
 સ્વાતિતું ખિંદુ પડવાળા, પેટ ભરાશે,
 આશા પતંગ કિમંગથી, ગયો ગગન મોઝાર,
 વિટળાઇ વટોળાથો, પડ્યો પૃથ્વી આધારરે—જં.
 મુરખડા મનડા સંતોષથી સુખ થાશે—જંજળી

જ (૪૮૩)—જુલજુલે બંગાલી ગઝલ

ઝમાના છાન મારા હે યે દુન્યા દેખી બાલી હે,
 ન કાષ્ટ હે ખુશા ખુર્શ ન કાષ્ટ ગમસે ખાલી હે.
 ઝમાના તુઝપે મરતા હે જમાના તેરા અવદા હે,
 ખુદાને અવદ તેરી નુરકે સાંચેમેં હાલી હે.
 કીસીકી કમ સીની કેહતી હે મુઝે દેખતા ક્યા હે,
 અબી યમજ જરાદમ લે ક્યામત આને વાલી હે.
 કીસીકે દીલકો છીના હય કીસીકે દીનો ધમાકે,
 તેરી જો પાત હે કાલીમ ઝમાનેસે નીકાલી હે.
 ધલાહી વરલહી અજ ઝોર યે સર્મો હયા કયસી,
 કબી વોહ સામને આયે કબી સુરત કુખાલી હે.

સુને જાણે હમબી જો તેરા જી ચાહે કેહ જાલીમ,
કહેજ શીકસે હમને બી અગ ગરદન ઝુકાલી હે.
અબી નીકલા હે દીન દેખો અબી શીર શામ હોતી હે,
અબી હમને શબે હીજરાં જડી મુશકીલસે ટાલી હે.
કબી વામદેવે આયે હો તો દીલમેં યાદ કરલીજો,
દીલે રૌશનકી કીસદીન આપને હસરત નીકાલી હે.

(૪૮૪)—સતી દ્રૌપદી—

ઝટપટ જાવું રંગ જમાવું, નટવર ધર ખટપટ પ્રગટાવું. આ. વાહ, વાહ,
નારદના નામમાં, ખામી શી કામમાં, ઈશ્વર ધ્યાનમાં રહેવું ગુણતાનમાં.
નારાયણ નામ રટણમાં.....ઝટપટ.

માવિંદ ગુણ ગાનમાં બકિતરશ તાનમાં—આતમ જ્ઞાનમાં,
મસ્ત તોફાનમાં, કુશળ છું, કૃષ્ણ કપટમાં.....ઝટપટ.

(૪૮૫)—મોહિનીચન્દ્ર—

ઝટ રયામ સલુણાધર આવોરે, હવે નાથ વધુ—ના તરસાવો, આવો.
અંતર પટમાં રહી અલખેલા, યન યન મનહું નચાવો. આવો.

(૪૮૬)—ગાયન દર્પણ—રાગ, ગઝલ, પિસ્તો. (ખા. પર. સમ. સુર. રી.)

ઝરકી મોહબત ઝરકે બેઝર તો જગમેં ખારહે,
જોળની, મેં દેખ આયા, ઝરસે બેડા પારહે—ઝરકી.
મેં હર તરહસે સોંચદેખા, જગમેં, ઝરકે કુચ્છ નહી,
ઓર દેખા નસુના મેંને ઝરહી છાં મુખત્યાર રહે—ઝરકી.
માંચુકોડી મીઠી જાત પર ન દીલકો સોભાયાર,
ઝરકી મોહબત દીલમેં બિનકે, ઝરહી બિનકા ચાર હે—ઝરકી.
જીનકે મુસેદમ જદમે નીકલે સુખન એ જાનતું,
તુમકો ન કરતી મીઆં વો ઝરકે કરતી પ્યાર હે—ઝરકી.
એ દોરતો કહેતાં હું તુમકો, ઝર સીયા છાં નહિ કદર,
ચાહી.યે દુનિયાંમે ઝરકી, કીસનકા કીરતારરે—ઝરકી.

(૪૮૭)—ગાયન દર્પણ—

ઝર હોવે તો હરકાષ હોવે દીલદાર કીસીકા,
ઇશ મુસશીલીમેં નહીં હોવ, કાષ ચાર કીસીકા—ઝર.
રખતા હું તુસે મોહબત મેરી જહોત ઉમેદ,
અબ કાહેકું કરાતી એ, સોદાહે ખુશીકા—ઝર.
જંઝર બલી તોફાની મોતબી આતા,
પન હક નો રખે કીસીકું, ગિરજતાર કીસીકા—ઝર.

ઝાં (૪૮૮)—જલિમ હુલિયા—

ઝાંઝરણા મોરે ઝનનન ઝનનન ઝનનન ઝનનન ઝગરેકે,
પાયલવા મોરે રમઝુમ રમઝુમ રમઝુમ ઝગરેકે;
હાં ખીછિયા અનવટ હુમક હુમક હુમ હુમક હુમક હુમ કમકરે—ઝાં
કયસે કે આવું મોરે આંકે ગાલમવા, રમિક સુવક તુમ પ્યારે
પ્રિતમવા;

દીપક જોત, દમક હોત, ઉતગહોત શશી ઉદયોત ચગકરે—ઝાં.

(૪૮૯)—સૌભદ્ર—

ઝાલી જ્યાચી કિયર દુકિતા, ચેન નસે ત્યા તાપી ચિંતા—ઝાલી.
કેવિ ગિજે પતિ કુલીન સુંદર, લોક પ્રિય ધનવાન જો ગાતા—ઝાલી.
સાસુ શ્વસુર દિર જવા નચુદા છગિ નિશ કિંવા કરિનિશ મમતા—ઝાલી.
સાસરો ગગની કશી વાગેલદી કાગજ નિશ દિવિ પોગરિ ચિતા—ઝાલી.

ઝુ (૪૯૦)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, મેઘ. ગરુડાર—ખ્યાલ.

ઝુંઝુ ગરજે ગરસે ચગકે, કીર્તિ કરજે જીઅરા—ઝુંઝુ.

રેન આંધારી પિયા ધર નાહિ, કાએ આર દીઅરા,

જગજગજગજગ જુદ પરતડેલરજત મોરા જીઅરા—ઝુંઝુ.

(૪૯૧)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, ખીલુ—ગઝલ.

ઝુલફુર પેચમે દીલ એસા ગીરજતાર હુવા, છુટતા દુસવાર હુવા.
ખેઠ ખેડલાએ નયા ઇશકકા આજર હુવા, ગર્દન ખિમાર હુવા.
અપને ખેગાનોસે લખતેરે સગમ આંખ ચોરી, લયએ ઇતસાફ કીબ.
હાયા ઇસપર તીનાતો મુજસે સરોકાર હુવા, એર એ ઇતકાર હુવા.
ખાક સેરાકી તેરે હીજમે જાની એસી, હેશીયન તક ના રહી.
પાર તલુવોકે મેરે દરતા હરખા રહુવા, કેસા લાચાર હુવા.
હૈ સૂના મૈને કે છુપ છુપકે ચસે જાતે હો, ઇસકા જાએસ તો કહો,
સચ બતાવો કે એ કીસે નયા વાર હુવા, કોન દીલદાર હુવા.
હમદમો હમ સુખનો મુનીસો નમરાજે સરીક, ન રહા કોઇ રશીક,
દેગમમે મેરે ન કોઇલી ગમખાર હુવા, ગમ ફક્ત વાર હુવા.

(૪૯૨)—સતિ-દેવહુતી—

ઝુલો બ્રાત ભગવંત, મારા ઝુલો સ્વયં આત્મ પ્યારા,
જગતને ઝુલે શ્રી પ્રભુને ભગિની ભક્તિ ઝુલાવે—
અનંત અહાંડને પારજો પોલીને, ધાર્યું છે વસન વિશાળું,
અર્ક અંદ્રાદિક હીરાલા જડીયા, દરશન ભાગે રસાળું.
વેદ સ્મૃતિ તારાં ગાન કરે છે, ભક્તિથી મુક્તિ પમાડું,
વારી હું અંતર દિએ હીચોળું ઇચ્છું હું શરણ તમારું—

(૪૯૩)—ખેડાણા ચરિત્ર—(વૈરાગ્ય ભજન)

જુહું જુહું જગત ખરું જાણ્ય માં રે,
જુહી જનની, જુહી જાયા, જુહી મોહ જરેલી માયા,
કાચ કુપે છે કાચા, મગતા તાણુ ગા રે.
ગગને જામે વાદળ ગોટા, પાણીમાં પ્રગટે પરપોટા,
ખેલ વિશ્વનો ખોટો-સાચો જાણુ મા રે.
મારું મારું કરતાં મરતાં દ્રવ્ય કાજ પાપે નહીં ડરતાં,
મેલી ચાલ્યા દામ ખમ્બનો ખાણુમારે—
જુહી જાણો જગતની ખાજી, આતશખાજી જાણે ગાજી,
અંતે સોને સોવું છે, સ્મશાનમારે.

(૪૯૪)—જયરાજ—

જુમ જમ નીંદીયા આધરે; પિયા ? જુમ-જમ.
જાઓ જાઓ બોરબાધ જહાં રેન ગવાંધ પિયા ! જુમ.
ધતની ધીટીધહાહે ? બિનતી કરત હું,
અયસી ચતરાધ ? અખનાછીયો સંધયા, મોરા જ્યાસે પુરાધ-જુમ.

(૪૯૫)—પુષ્પસેન-પુષ્પાવતી—

જુઠાં યહી સંસાર હએ છોર દે માયા સબી,
આખીર ફૂના હોન હાર હએ, મોરદે માયા સબી.
હબી કાયા ઓર ગાયા, સુર્ય કી છાયા સમઝ,
હિલમે જો તેરે અહંકાર હએ તોડદે ગાયા સબી-જુઠાં.
જન્મા મેહ જાતે સબી, ખીલા વોહ પીર જાય,
હસ્યાહા અસ્ત હએ-કાલ પીંડકા ખાય;-જુઠાં.

(૪૯૬)—ખુલખુલે ખંગાલી—રાગ-મહાર.

જુલા કીન ડાલો તાલ કિનારે, જુલા કીન ડાલો તાલ કિનારે;
રીમ ઝીમ રીમ ઝીમ મેહા બરસે, જુમ રહે બાદર કારે-જુલા.
રાધે જુલે કીન્ન જુલાવે, હો રહે જય જય કારે;
ગાવે રાગ કીરાધે રાની, ઓર મનમોહન પ્યારે-જુલા.
ખનસી ખોલ મધુ હર સમઝાવે, તાલ મરદંગ ન્યારે;
કાયલ ઓર પપૈયા ખોલે, ખનમે મોર ઝંગારે-જુલા.
જુલા જુલે સખીયાં સારી, ઓર ધ્રીજ રાજ પ્યારે;
મેર મુગટ પીતાંબર સોહે ધને ન્યારે ન્યારે-જુલા.

(૪૯૭)—જહરે ગોહર—

જુલમ નહર જો જહીર કાલીશ, જહીમે રેન ખસેરા હે;
સહર ફૂલ હો મધ જસદમ, સહર અદમકો તિરા હે-જુલમ.

સાથ લે મજાઅલ કારે નેકકી, તા હો ઉગલ્યા કુછ આગે;
કસરે અનલકા ગોર હે જના, જસમેં સદા અંધેરા હે—જુથમ.

(૪૯૮)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ—બેરવી પંખખી ઠોકા.

જુમર ડારી જુમર ડારી જુમર ડારીરે આંખુવાકી નીચે—ટક.
આંખુવાકી ડારી પર કાયલીયા બોલે,
મધુર શબ્દ સુનાવે—આંખુવાકી નીચે—જુમર ડારી.

(૪૯૯)—પ્રભાવતી—

જુભોજ પીયુ ધીરે ધીરે જુઝાવું.
રંગ રસીયાને પ્રેમે હું આજે જુઝાવું,
અંતર કુસે કુલી-કુલાવું....જ—પીયુ.
પ્રીતી પકવાન જમાડું, હૃદયના રાગે રમાડું,
રતીના પ્યાલા પાવું.....
આનં રીઝી, રીઝાઉં, વારી જાઉં...જ... પીયુ—

જૂ (૫૦૦)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા—રાધ મારવાડી.

જૂક સજ જગત પસારા સોચ સમજ નર દેખ વિચારા,
મૂરખ ગર્વ કરે મનમેં હરિનામ ખિસારારે—ટક.
બડે બડે રાજ અર રાની દેસખજને હુકમ દિવાની,
ભૂમિમેં ગિલ ગયા રહ્યા નહિ એક ઇશ્વારા રે.
અર્જુન લીમ કર્ણસે લારે ચરખીર રથગર્જનહારે,
કાલ બલીસેં હાર સખી પરભોક સિધારા રે.
પંડિત યોગીરાજ ધનેરે રૂપખંત ગુણિગણ બહુતેરે,
અપની ગાય બળય ગયે જગમેં દિન ચારારે.
ધન જોખન ગુણ ધિર નહિ કોઇ
અહ્લાનંદ નાશ સખ હોઇ,
પરમેશ્વરકા નામ સુમર સગસે હો ન્યારારે.

ઢે (૫૦૧)—શ્રીતિ તોરલ—

ઢેસલ કરી લે વિચાર માથે જમ કરો માર,
સ્વપના નેવોરે સંસાર, તોળાંદ કરે છે પોધાર;
આવોને ઢેસલ રાય આપણ મળીયે,
ખરા સંત હોયે ત્યાં જઇ બળીયેજી.....
આ ભવ આવિયો અવતાર, માથે સદગુરુધાર,
જાવું ધણીને દરગાર, બેડલી કિતારે ભવપાર—આવોને—
મોતિ ઝોરણમાં ઝોરાય, માથે ધરણ કરો ધાય,
કુટે ફોગટીયા કહેવાય, સાચાંતી ખરે ખજર્વ ધાય—આવોને—

નવલખ કોઠળીયો બંધાય, ત્યારે ગાંધીડો કહેવાય,
હિરા માણેક હાટે વેચાય, તેનાં મુલ મોઢેરાં થાય-આવોને-
નિલ નિલ ઉઠી ન્હાવા જાય, કોયલા ઉજળા ન થાય,
બોટો ગુણિકાનો તે તો બાપ કોને કહેવા જાય-આવોને-
દેખાદેખી કરવા જાય, એ નર અધુરીયા કહેવાય,
હાથમાં દીવો લઇને, છતી આંખે જે કુવે પડવા જાય,
એવી ચાર જુગની વાણી, સતિ તોરલ ટૂંવી ગાય-આવોને-

૮૧ (૫૦૨)—સાગર સરીતા—

ટાલ્યા ન ટળી જાયે લેખતે, લખ્યા લલ્લાટ માંહિ-ટાલ્યા.
સુરખ પામર જરી નહિં જણે રીતી-ટાલ્યા.
જીવન ધડી પલતું જે ચપળ આ, રહે વૃથા જગતમાં રાખીને પ્રીતી-હા.
શુપતિ બીખારી થઇ ભટકે છે, ઝડેવો સરવકોને નથી વિતી-ટાલ્યા.

૮૨ (૫૦૩)—અરમ-લક્ષ્મી—

• ટેક એક વીરની,
એ છે કસોટી શૌર્યની,
શીર જાય, મૃત્યુ થાય, પણ તજવી નહીં—ટેક.
પદ, ગાન, સુખ દહાણુ સૌ ગજે વિશ્વમાં—ટેક
તણુ લોકમાં પણ ટેક ગઇ તે ના ગજે,
તો શું રહ્યું આ વિશ્વમાં—ટેક.

૮૩ (૫૦૪)—સતિ સરોજની—

હળી જગતને ઠીક જની છું, હુંતોરે રનેહે સાધવી, (૨)
હજ્યો નિહાયત નગરચૌકને, હરી વીત ને ચિત,
હાલ બેહાલ ક્યો દદખારે, પુરુષ જતાવી પ્રીત-બની છું.
ચાળા ચુંથાબ્યા ચંદનને, અજ બનિયો મટી ધબ,
હામો હામ હળીને અંતે, જહિર કાપી જલ-બની છું.
ખુબ્બ હળી ઢોલીને ખાંતે, ખડો ક્યો યમ હાર.
હવે હ્યું તે છે હાંસલમાં, ધરીને બચુવો બાર-બની છું.

૮૪ (૫૦૫)—મહન ચંદ્રીકા—

હાર હાર મારું હાર મ્યાન કરું ત્યારે તરવાર,
આ છે પાપીનાં બાર, કાંઈ નથી મુજને દરકાર-હાર.
ઓ ખલાફર હથિયાર, આઓ તમે તૈયાર,
કટકી પટકી પટકી કટકી કરો સત્રુની સાર-હાર.
ધરી જશે શું નાર જેથી મારો ખાર,
આર માર જઇ નીરખાર પહેંઆકું યમહાર-હાર.

(૫૦૬)—જલસા સંબંધ---રાગ પરજ-ખ્યાલ.

ઠાકોરરે આપ્યો રાજ મારો રાજ ખાંડો સીરદાર-ઠાકોર-
અરજ કરું મહમદશાહ રંગીલે, મરે લાગું જીને સદારંગ કરોરે-ઠાકોર.

હુ (૫૦૭)—ધી ડી. રે. સો. બુક. રાગ જલા. લજન.

હુગક ચલત રામચંદ્ર ખાજત પીજનીયા;
આગનમે મલત જાત, આવત નગનીયાં-હુમક.
કીલકીલાત ઉઠતધાય, પરચભુમી, લચપચાય;
ધાય માય ગોંદીલેત, દશરથકી, રનીયા-હુમક.

ઠા (૫૦૮)—બુલબુલે ખંગાલી—ગઝલ.

ઠાકરસે મેરી કચ્ચકો કીસને હીલા દીયા,
કીસને લહદમે મેરા કલેજ દુખા દીયા.
દેખી હમારી કષ્ત તો સુઝી અદાઓ નાજ,
ઠાકર લગા લગાકે નશાં તક મીટા દીયા.
કચુંકર મીલેગા આદે ફના અબ મેરાં નશાં,
નામ અપના ઝોંદગાનીસે હમને મીટા દમા.
જેગન જે બનકે ખોલે જનાઝેપે મેરે ખાલ,
માતમમે મેરી ખીગડી હુધ-કો બના દીયા.
પુછા જે ઉસ પરીસે કે ગરતા હે તુમપે કોન,
નામ ઉસને સર ઝુકાકે હમારા બના દીયા.
અય ઇશક દેખ હમબી હેં કીસ દીલકે આદમી,
મેહમાં બનાકે ગમકો કલેજ ખીલા દીયા.
અય આતીશ શીરાક કીયા તુને કયા ગઝબ,
જખત થા ધર મેરા ઉસે દોજખ બના દીયા.

હ (૫૦૯)—જલસા સંબંધ—રાગ ભોપાલી ખ્યાલ.

ડોરોરી નેમણુ નનંદીઆસોં
ધત ખીતકી જુઠી સાચી લગાવત, ખીરહાંન પ્યારે, ડોરોરી.
દરનેઓ રાસીર સીજસે, અબ સાવકી નવાસોં કહાકહુંએ-ડોરોરી.

(૫૧૦)—ચંદ્રહાસ—

ડર મા તું દીલ સાથ છોકરા ડર મા તું દીલ સાથ,
તુંને કોઇ ન મારે લાત.....
તુંને સંભાળું પ્રીતથી પાળું, આલ તુંને મારો મહેલ દેખાડું;
ધરેણાં વચ્ચે રૂડાં રૂડાં કહાડું, આલ તું જે મારાં મહેલનાં ચિત્રા.
રમકડાં રૂડાં ન્યારાં ચિત્રીત્રા. (આદમો, આવ ખી મા) આલ તુંને.
મારે કેવા છે કંકણુ હાય, જે જે મારે કેવા છે કંકણુ હાય...

તમે માયાળુ દીલધ્યાળુ, સૌના કલા વિના હું નહીં આવું,
ત્યત બ્રાત પ્રિય માત કોપાવું, વિધ્યાળુ એકું સલ કહાવું,
નાના નહિ, હું તો ત્યાં નહિ આવું, ગને ના સતાવેરે,
જાઓ તમારે મારું શું છે કામ, તમે મુકો મારો હાથ...એ.

(૫૧૧)—અંદહાસ—

—ડરે ન માતુ મ્હારી, હેયે તું રાખ પૂરી હામ.
હોડી હું જાઉં એના કાન જગાડુ, નામોશી લાવ્યા છે નામ,
પિતાળ કેવી નામોશી લાવ્યા છે નામ, નામ માતુ મ્હારી.
ઉધાડું પારણાં, લેતી ઓવારણાં,
કટ કટ કટ કટ પહોંચું મેડી ધામ, ધામ માતુ મ્હારી.

ડા (૫૧૨)—જલસા સંઅહ—રાગ ભૈરવી. હુમરી.

ડોલીયાં લે આવો મોરારે, મેં તો ચલી પીયાકે દેશનગર-ડોલીયાં.
આર કહાર મીલે ડોલીયે લે આવો મજલ મજલ પાંહેઆવો-ડોલીયાં.

(૫૧૩)—મઠ પતન—

ડોલે ચઢી ચકડોળે, આ જોખનું ડોલે ચઢી ચકડોળે.
ગનમાં જે થાય તે આ મુખયા કેવાય નહીં,
કાંધ કાંધ છુપી છુપી બોલે—આ જોખનું.
કામ ધનુષ તાણે વીંધાય છાતી જાણે,
કાણુ પ્રેમગલમ હાય ચોળે—આ જોખનું.
જૂખ તરસ જાગી, હું કાહું રાત જાગી,
રસિક આવી મારે હુંથા બોલે—આ જોખનું.

લી (૫૧૪)—મીસ જાનકીબાઈ—રાગ દેશ, તાલ દાદરા.

દીઠ લંગર નગર નગર, ડગર ડગર હે, રેરે—દીઠ.
અધુર ગધુર મુરલી લીયે, સંગ ફિરત મેરે,
નાચત ગાવત આવત જવત, કરત સો સો રેરે—દીઠ.

કુ (૫૧૫)—સતિ પદ્મિની—

કુંડન ચલી સખ સખીયનરે, મિલ ગયે પ્રભુ બીંદાખનમેં,
મેલી જોખીયન તનમનમેં, ખેલન ચાહત મોહનસે...આહા...કુંડન.
નટવર મીનંદ દુહારે, બંસી અધરનપર ધારે, હીલમીલ ગાવત સખીયનસેં,
મની ધધનીની સા ની સાની રે, સાની ધપ ધની સાની ધપ ધ.
મખ મખ પમ મ ગમ પમ મગરે મ રેગ સારે નીની સા.
હોમઘ હરપીત તનમનમેં.—

(૫૧૬)—જહારે-પરસ્તાન—

કુંડને માનુક કો જાતે હજો હમ,
દેખીયે હમ લખોટ કર આતે હજો હમ—કુંડને.

(આ હા,હા,હા,હા, આ હા હા હા) અય ખુદા તેરી મદદ દરકાર હએ.
હાથ તેરે આગે રમલાતે હએ હમ—હુંદને.

(આમ બેશક ઇસ્કકો શાંગત) સદલ હો દુશવાર એ રાહે જનું.
આશતોસે ઇસ્કી ગલરાતે હએ હમ—હુંદને.

(ક્યાહએ ઠઠા, મીલ જાય પરીયા.)

ત (૫૧૭)—ખવાએ હસ્તી—

તન મેમકી રાખ લગાએ તું વહાં જોગન જનકર જના હયે,
જન આજ રંગેકે તારેપે કિલકતકા રાગ સુનાના હય.
અય આંખોંકી ગંગા જગના, સ્વામીકા પ્રાઉં ખુશના હય,
દિલસે ચલ અપને દાગેકો મોહનપર કુલ ચલાના હય.
મંચ જલજલ જલડે મુખડે પર તુમ કનચરનો પરવારી હો,
મય તય જનુંકે પુજરી હો જય રાજી વોહ ગીરધારી હો.

(૫૧૮)—પ્રતાપી રાજસીંહ—

તમે વીઠલ વહેલા વળજેરે, પાગર જાણી,
વીનતડી ઉરે ધરજેરે, પ્રીતમ પ્રાણી;
ગાય બીચારી રાંકડીને, કસાઈ વાડે સાર,
પલકમાં પાપી પ્રાણુ લેશે, કાણુ સુણે પોકારરે.—તમે.
પંચાળી પ્રભુ પડી પાસ નાં, દુષ્ટ કોરવ દરબાર,
તુમ વીણ અગળા જાત-ગી, આ કાણુ કરી લે બહારરે.

(૫૧૯)—અલ્લાનંદ લજનમાળા-મજન-તાલ-૩

તજો અગ નીંદરે મુસાફિર કરો ત્યારીરે-ટક.
ઇસ નગરીકે નોદરવાજે ખુલી પડી સગ બારીરે,
દિન દિન લોક સભી ચલ જાતે
કાહે કો તૈને ધર કી યાદ ગિસારી રે.
રાજરાની પંડિત માગી શરતીર નર નારી રે,
અપને અપને મારગ જાવે
રહન ન પાવે કરે જતન હજારી રે.
જના દૂર રૂત અધિયારી સિરપર ગહરી ખારી રે,
ચોર ખડે મારગમેં લુટે
કર લે જતન પીછે હોયગી ખુવારી રે.
પ્રભુકા નામ સુમર લે ખારે વો તેરા હિતકારી રે,
અલ્લાનંદ વિકાળ ન કીજે
સિર પે ખડી હે તેરે કાલકી સવારી રે.

(૫૨૦)—કામલતા—

તમારે આસરે હું આવી, મને નાથ છોડી ન દેસો;
પ્રિય પ્રાણુ કહી બોલાવી, હવે હાથ છોડી ન દેસો.

ભોળું હતું કુંવારું જ્યારે, આ મન મારું;
પ્રેમ જ્યોત પ્રગટાવી પરજમા, એ શું બહાલા, વિસારી કેશો.

ના કહેશો-મને નાથ.

(૫૨૧)—આત્માનંદ ભજનભાળા-ભજન. રાગ પ્રભાતી.

તજ તજ મન સકલ કામ ભજ ભજ મીરામા-ટેક.
આશા તૂણ્યાકો માર મુખસે હરિ હરિ ઉચાર રે,
ઉતરે ભવસિન્ધુ પાર લાગે નહિ દામા-તજ.
મિતકો રખ સાવધાન, ઉપજે ઉરમાંહિં જ્ઞાન,
કર લે હરિગુણકો ગાન, સુધરે પરિણામા-તજ.
માનુષતત્ત્વ કર વિચાર, મિલતા નહિં ચારચાર,
નિતાનન્દ નિરાકાર, સુમિર અષ્ટ યાગા-તજ.
ભગવતકે ભજન વિના, ખીતે સજ્જનત દિના,
સુમિરન કર મૂઠ બના, કહત દાસ શ્યામા-તજ.

(૫૨૨)—બુદ્ધદેવ—

તમને ઘટે નહિ આવું કાન્ત, તમને ઘટે નહિ આવું;
આશ્રિતપર શું રીસાવું કાન્ત, તમને ઘટે નહિ આવું.
માનસસરના રાજહંસ તમે, મુક્તારણના ભોગી;
કુસુમ કુસુમતા, સમ સેજ સુંવાળી, મુકી યયા તમે ભોગી કાન્ત-તમને.
જે સરવર જળ પાન કર્યા ત્યાં, કંટેક કદી નવ ધરીયે,
સુખ દુઃખમાં નિશ્ચિન અનુસરતી, કિફૂરી કયમ પરહરીયે.

(૫૨૩)—ભાવિ પ્રાપ્ત્ય—

તમે અમમાં અધિક શું જોયુંરે, ચતુર શિરોમણિરાજ
અમારા ચતુર શિરોમણિરાજ.
ખીલતી વયની મૃગ્યા આગળ, પૌઠા ઝાંખી જણાય;
જોખન જતાં વાર ન લાગે, જેમ ઋતુ બદલાય-અમારા.
પારસ સમ મહારાણી અમારાં, દારૂની જાણ કર્યારે;
ભલે સુંવાળું હોય કદીપણ, સુતરે થાય ન હીર-અમારા.
જોખનથી તમે જોતા હશે ભલે, અમમાં હાલ પ્રકાશ;
પણ ખીલેલું પુણ્ય રહે શું, સુંદર ખોર મોર-અમારા.

(૫૨૪)—મી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—રાગ-ભજન.

તમે ચેતને લોકારે, માથે મરણ તણો ધોકો,
પંખેડે ભય ચાલીરે, પીંજરા પડા રહ્યા ખાલી.
હૃદય તારી મેડીયો, અજળ જરૂખા, તાપર સેજ ખીછારે,
શેજ પર છત્રની છાયારે, સંગે તો કાષ્ટ નહિ અજા.
હાથી તારા જુલતા, ઘોડા તારા જુલતા, સોને લંકા છારે.
કંભકરણ વિભિષણ જેસા ભાષરે, સગ્ન માડીના ભયારે,
... ... સંગાયે કાષ્ટ ન આધા-તમે.

(૫૨૫)—ખાકી-પુતલા—

તપ કરના અળ જંગલ જાએ તપ કરના
ધારે હરદગ રણસે ડરના.

બાર બાર નહી આવે જનમ નર કામ લાલે કુચ્છ કરના,
ખાક જન દીલ સાદ રખ અઝોર યાદ કર ગદહારકી;
ખાક હમ બેખાક હમ ચેહ જીન્દગી દીન ચારકી.

* * * * *
દીલપે જળ કર, ખો ન સળ, નહી આશતસે ધખરાના,
રખ બરોસા તું ખુદાપર, રાહબર ઈનસાનકા;
ટાલ દેગા સળ મુસીબત ધ્યાન ધર રહેમાનકા.

* * * * *
દીલકો યામ, બચ, કુચ્છ ખીવાલ કર, ધોકેમે નહી આના,
હંદા હમ ચેહ તુજપે બન્દે, જલ હમ શાયતાનકા;
મત ઉલજ તુ ઇસમે ધ્યારે, હએ જરર ઇમાનકા.

(૫૨૬)—શ્રી રૂકમણી સ્વયંવર—રાગ, ગઝલ-કંવાલી.
તમારા વિરહમાં વહાલા મને વૈભવ અકારો છે.
સુકોમળ સર્વ અંગોમાં, રહ્યા છો આપ અવિનાશી,
જુલો શું કર્શ પ્યાસીને, ગુન્ડો તો શો અમારો છો.
હૃદયની પાંખડી ઉપડી સુધાના વહી ગયા ઝરણા,
વૃથા તે આપ વિશ્વ સધળું ઉગરવા ન કોઇ આરો છે.
વીયોગે આ શરીર બાળી. બની શું ભક્ત વતમાળી,
ધ્વનિ તે ભક્તથી નીકળે, તુહિ તુહિજ પ્યારો છો;

(૫૨૭)—વીર વિજય—

તમેને જો તમારાથી, તમારો હેશ પ્યારો છે,
ન તજશે ધર્મ નીતિ તો, વિજય અંતે થનારો છે.
હશે જો સંપને સમતા વળી કર્તવ્ય ને હિમ્મત,
તમારા ભાગ્યનો આખર, ચમકવાનો સિતારો છે.
જશે એ રાત અંધારી, ચમકતાં ચાર્યનો ભાતું,
જુકો યાદોમ કરી રણમાં, વિજય ડંકો તમારો છે.

(૫૨૮)—સરોજની—

તમે સંભાળજો આ ધાવ છોડું નયનની કટારી,
કામજુગારી કાતીલ કારી એ હર બેદી જાય;
આરપાર અજળધારી હાં—તમે.
મણુશું અમૃતના ધા એ પ્રિય, હરશું દીપ પતંગ સમ એપર,
બનશું એક અબેદી અંતર. બ્રહ્મધુન ગાશું નિરંતર;
સ્વર્ગ દહાવ લેશું પરસ્પર—સંભાળજો.

(૫૨૯)—કુશભાવતિ—

તમે રસીયા બોલો પળજો રાજ, વહેલા વહેલા વળજો,
દાસી ઉર અરજી ધરજો રાજ, વહેલા વહેલા વળજો;
સ્વામીનાથ હો પ્રાણુ હગારા, અમૃત આનંદ ભરજો રાજ-વહેલા.
નાર નવેલી તમ વિણુ સ્વામી, કરગારો ગન ધરજો રાજ-વહેલા.

(૫૩૦)—મીસ ગૌહરજનન—રાગ કાફી, તાલ ત્રીતાલ.

તનમન તોપે ડાઝવાર તોરી સાંચરી સુરતયાં, ઓર નૈના રસીકે—તન
મોહો ખીન દેખે નહી પરત ચૈન, મોહો કહો કેસે કટે દીન રૈન,
વિરહાગીન કરીની લાચાર, તનમન તોપે ડાઝવાર.

(૫૩૧)—બુદ્ધદેવ—

તમે વહેલા (૨) વચને પળજો રાજ ! વહેલા વચને પળજો;
અમ વિનનિ અંતર ધરજો રાજ !—વહેલા.
શિરછત્ર હો નાથ અગારા, દિલની પીડા હરજો રાજ !—વહેલા.
ટળવળતાં અમ રંક હૃદયને, શશિસગ શીતલ કરજો રાજ !—વહેલા.
વધુ શું કહીયે અંતર્યામી, તાપ ત્રિવિધ અમ હરજો રાજ !—વહેલા.

(૫૩૨)—પૃથ્વી પુત્ર—

તવ અરણે પ્રિયજીવન તનમન કરતી સગર્ષણુ બહાલા,
જય કલગીએ વળજો પ્રિયતમ વાટ નીરખશે બાળા—
રણધેલા રણ ગમન તમારાં વિશ્વવિજય કરનારાં,
દિવ્ય કુસુમે આજ વધાવો દેવો પ્રિયકર મારા—
વિમળ તવ હિત કરનારાં પ્રિય મંગળ કરનારાં,
અંતર ભરતાં અવનવી ભરતી હર્ષની, બોલ રસાળા—

(૫૩૩)—મદાલસા—

ત્યાગી થયા પણુ ત્યાગ ન કીધો, વાસના રહી વળગી;
ભગવાં પ્હેરી વેશ બદલ્યો, પણુ તૃષ્ણા ન યદ અળગી.
જુઓ ભગવાના બવાડા શુષ્ક વેદાંતીનાં ધુવાડા,
સોંક સોંક જપ જપે નિમ વાચક જ્ઞાનની વાત.
આપ જુહીયા એ અન્નકું તારો પ્રબળ વિકારો સાથ,
ધરમ પર પડે ધાડાં, મારે જ્ઞાનને કુંહાડાં—ત્યાગી.

(૫૩૪)—શ્રી. ડી. કે. સોં. જુક. રામ દાદરા કહારવા.

તરકારી લેલો માલન જો આપ બીકાનેરસે,
સોયા બેચા પાલક બેચા ઓર બેચી ચૌલાઈ,
બરે બળ્લર મેં ડંડીમારી મેં માલનકી જાઈ.
મેયુર બેચા જોધપુર બેચા ઓર બેચા બીકાનેર,
હાં બંબારામસે દીખી કમળા, બનાઈ અબ મેર-તરકારીબેનો.

(૫૩૫)—અંદાસ—

તખ્ત સોંપું સમરોર સાથ, ખારા તનરે;
ખસે ન ન્યાયે, લક્ષ્મીની લાલચે,
નહોં ચળે કોટી દ્રવ્યે, ટુજ મનરે. (૩)—તખ્ત.
વડીલ ચલાવું રાજ ન્યાય નીતિ,
અધર્મી મૂળ કાઢું મારી રણરે. (૩)—તખ્ત.
એસ સિંહાસન મુગટ ધરી શિર,
આગ્રા ધરી શિર એસું ન્યાયાસનરે. (૩)—તખ્ત.

(૫૩૬)—વીર કુશાલ—

તમે લાલ છે લટકાળા,
તું મોંધી મોહનગળા.....
સોનાની લંકા લાવો,
તું કરવાની મને આવો.
જુદી પીછાણી પ્રાંતિ તમારી જાઓ મને ન બોલાવો,
જુલ્હો તમારે પગે પડું છું ખીલી નારંગી ખવરાવો.
મનહર મારા, સેવક તારા,
રશીયા દીલગાં વસીયા.....

(૫૩૭)—સુર્યકુમારી—

તમારાં શ્વા કઈં સન્માન, મળ્યા મને મનગમતા મહેમાન—તમારાં.
રૂઢ્ય ઢળી તમ ચરણે પડતું, દેવા આદરમાન તમેને,
બાળા એ પુરવ જન્મની પીછાણ.
બાબદેવી તવ દર્શન પામી, પ્રફુલ્લ થયા મગ પ્રાણ—તમારાં.

(૫૩૮)—મીસ, ગૌહરબાન—રાગ ઝીઝોટી, ત્રિતાલ.

તનમનકી સુધ વિસર ગઇ કેસી બળધરી બોસરીયાં.
જળસે ધુન પડી કાનનમેં, નિંદ નહી મોરે, અરે નૈનનમેરે,
મિનત ગૌહર પિયા આવનકી, સુન મુરલીકી ધુન ભઇ આવરીયાંરે.

(૫૩૯)—યોગ કન્યા—

તને એ નાથ નહિ છાજે, પડ્યો પ્યારમાં જુદાં મુન્નરમાં,
સંતની સારલે સંસારમાં—નાથ અમૃત સાથ વિષ ઉપજવીયું.
મણી વિષધરના શિરપર મુક્યો—
પ્રભુ કરતાં ચતુરાઇ મુક્યો—શુંડા એવું થું ભાવિયું,
કરુણાકર થેઇને તેં તો તનડાંને તાવિયું—નાથ.

(૫૪૦)—લક્ષ્મીની—

તમે જોખનના રંગે રંગાયા છે પહેન, ચમકે તેહ બરોં નેન—જોખન.
ગાલે ગુલાબી લાલી છવાયે, અંગે છવાયે રંગરેલ.....જોખન.
જાઓ પ્રીતમજી પાસે પધારો, રંગ માણવા હો પહેન.....જોખન.

(૫૪૧)—ગુજરાતી ગઝલ સાગર—ગઝલ.

તથા બંગા નદી મીઠી, ધરી ખારા જળે પ્રીતિ,
ગણીએ વાળખી નીતિ, હવે પસ્તાવું ખોદું છે ?
સીધા રસ્તા તથા જંગી, લીધી તેં વાટ ને મંદી,
બનીને પૂર્ણ સ્વછંદી, હવે પસ્તાવું ખોદું છે ?
ભરેલી યાજ પકવાન્ને, ધકેલી તું ગયો જાને ?
અઠારી બાજરી માને, હવે પસ્તાવું ખોદું છે ?
કહ્યું કે ઝેર છે તેમાં, નહીં તે પીશ સ્વપ્નામાં,
તથાપિ નાખ્યું તે મ્હેમાં, હવે પસ્તાવું ખોદું છે ?
ન રૂપું ને હવું સાઈ, કર્યું તેં તાઈ મન ધાર્યું,
રજાગી શું વળે તાઈ, હવે પસ્તાવું ખોદું છે ?
બહાઓ ને કહે છે તે, ખુરાઓને ન રૂએ છે ?
પછી રિયાઠ કરવામાં, બધું પસ્તાવું ખોદું છે ?
મુનાની ને તકો ચાલી, ન તે આવે કદી પાછી,
ન સાધ્યું સાધવાનું તે, હવે પસ્તાવું ખોદું છે ?

(૫૪૨)—રામલીલા—

ત્માગ કરો માયા તજો સંસાર, તજો સંસાર બજો કીરતાર—ત્મામ.
સંગ ન આપે સાથ ન જાયે, જુટ હે સવદા થેહ જુટા જાળર—ત્મામ.
અંતકો કુટે, દેહ યે છુટે, કાંચ હી કાચાસે રેહના હુશીયાર—ત્મામ.

(૫૪૩)—કુચુદ-ચંદ્ર—

તન સુખીયાં, મન સુખીયાં, જન સુખીયાં આજે છે,
ચંચળ અંદ્રતણા કરમાંહી કુચુદતણો કર રાજે છે.
સુખકારી દુઃખકારી પણ પ્યારી ધડી સઃરી,
સખ્ત વીયોગ તણે તપ્તે શો, આજ સંયોગ ખીરાજે છે.
મંતરમાં, જંતરમાં, અંતરમાં, દીગંતરમાં,
આનંદ, આનંદ, આનંદ, આનંદ, આનંદ વાળાં વાગે છે.

(૫૪૪)—કળાવતી—રાગ ભૈરવી, તીલાનો.

તન નનન તાલુમ તાના હુમ તનુમ.
જનનનન હુમ જન હુમ જન હુમ જન હુમ,
જન હુમ જન હુમ જનુમ—તનનનન
કિડ કિડા કિડ કિડા ધાધા ધાની ધાની ધાનુટ ધાધા,
તાલુમ તાના હુમ તાના હુમ થનુમ.
જદર દર દર સનનન ગાઓ બળવો,
સાની સાનીધ નીધનીધપ ધપ ધપમ પમપમગ.

મગ મગરી ગરી ગરીઆ; સનનનત રંગજુલ રંગજુલ,
જુમ જનનનન જુમજુમ જુમજુમ જુમજુમ—તનનનન

(૫૪૫)—જલસા સંગ્રહ—રાગ ખમાચ-હમરી.

તરસા ઓ સારી રાત સેજે સેયાં નાજધઓ—તરસા ઓ
હમસે અબદગીદ ઉનસે ખીમલ રહે અબના માતુંગી તોસે ખાત-ત.

(૫૪૬)—બુલબુલે ખંગાલી-ગઝલ.

તડપતે હેં ઉન્હેં ગયરોંકો હાલત અયસી હોતી હે,
ખુદાકી શાન હે અયસોંકી હાલત અયસી હોતી હે.
જય આંખોંસે લગાતા હું તો ચુપકે હંસ હંસકર,
તેરી તસવીરબી કહેતી હે સુરત અયસી હોતી હે.
અબીતો ખેલ સગઝે હો મગર એક દીન દીખારેગે,
કયાગત ઇસકો કહેતે હેં કયા-ગત અયસી હોતી હે.
હગારી શકલ તેરે ગમમેં પેહલાની નહીં જાતી,
ખીગડ જાતી હે સુરતબી મુસીબત અયસી હોતી હે.
બરી મેહફીલમેં ગયરોંસે ખશારે યું મેરે આગે,
મુરબત આંખકી અય એ મુરબત અયસી હોતી હે.
ન નીકલે આ-લમે ખાલા તક અયસા આંદસા ચેહરા,
ઇનહીં કાફીર ખુતોમેં એક સુરત અયસી હોતી હે.
જરાસી ખાતપર અય દાઅ તુમ ઉનસે ખીગડ ખયડે,
ઇસીકા નામ ઉલકત હે મોહબ્બત અયસી હોતી હે.

(૫૪૭)—બુલબુલે ખંગાલી-ગઝલ.

તખીઅતમેં ન શોખી થી ન ગરમી થી જરા પેહમે,
તુમહારે હાથ પર ચડતા ન થા રંગે હીના પેહમે.
વોહી હગ હેં કે અજ કરતે હો સદકા એકી ઓપર,
વોહી હગ હેં કે જીસ પર જાન કરતે ચે કીદા પેહમે.
હમીને આપકો આંદાઝે ગાઅશુકાતક સીખલાયા,
નજી તીરછી ન આગે થી ન ચે ખાંકી અદા પેહમે.
ખુદાકી શાન હે કહેતે હેં વોહ સુરત ન સીખલાઓ,
સહરકો જીસકા મોંહ હોતા થા આઇનેકી જા પેહમે.
નઝર સીતેપે પડતી થી કહાં યું ખાર ખાર અય શોખ,
ખદન પર ઇસતરેહ કય ચુસ્ત રેહતી થી કયા પેહમે.
ન શીર ઇલઝામ દેના અય ખુતો દીલ હાથમેં લેકર,
ખુદાને આંખ દી હે દેખલો અહા ખુરા પેહમે.

(૫૪૮)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, મલ્હાર-હમરી.

તએં તો ખીજલી ચમક ચમક રહીશે—તએં તો
ગરજ ગરજ ખાદલ ખરસ ન લાગે,
ડરક-ડરક, મોરા છપા ધકધક રહીશે—તએં તો.

(૫૪૯)—બુલબુલે બંગાલી—ગઝલ.

તળીઅત કુરપે આ-નયે મેરી ચે તો મુશકીલ હે,
અઝલસે શેક્તા રૂપે મોહમદ પર મેરા દીલ હે.
દલાહી મુઝકો દીદારે નખી હાસીલ નહીં હોતા,
ગમે કુરકતકા પરદા કયું નહીં ઉઠતા જો હાધલ હે.
કીયા હે તુને ઝખમી મુઝકો દશકે ખંજરે અદમદ,
ન-મે આશીક કીસીકા હું ન મેરા કોઇ કાતીલ હે.
તેરી હું રાંને જન્નત લેકે કયા કરૂં રીઝવાં,
ખુદા હે શેક્તા જીસકા મેરા દીલ કસપે ગાધલ હે.
ખ-પેશી સરવરે આલમ કૂહો કયા નજર લે-જાઉં,
ન દીલ દેનેકે કાળીલ હે ન જાં દેનેકે કાળીલ હે.
ખુદાકે વારતે કીજે કરગ યા સાહીબે કોસર,
તુમહારે શરઅતે દીદારકા હાદીબી સાધલ હે.

(૫૫૦)—લજન રતન—

તમે સુણો અરજ ઉર મારીરે ધરમાં ગરવા ન દે ધરનારી,
કહે છે ચોળી શીવડાવો, રેશમી સાડી મંગાવો,
મજરા બંગડી કરાવો પીયુ મારી, પેટની ખાતર હું કરતો લાચારી,
ક્યાંથી શોધી લાવું વસ્ત્રો ભારી,
ગયો છું હારી નીજનારી; આ દશા થઇ મારી—તમે.
થશો ન કોઇ ધરચારી સંસારી, પ્યારી પરજુની યાશે ખુવારી,
શિક્ષા સારી, જો માનો જો મારી, આપા એકલી છંદગી સારી—તમે.

(૫૫૧)—કાંકડો ફીલરી—

તહારી હલકે ગાડી હાંકારે મેહેરામણ ગાડીવાલા,
તહારી મધરે ગાડી હાંકારે સોદાગર ગાડીવાલા.
અસ્મધ્ધર ગાડી હાંકારે રસ્તમજી ગાડીવાલા,
નીપામા ગાડી હાંકારે સોદાગર ગાડીવાલા.
ધોડા છુરા થોનસે પીછે પડી પુકાડ,
દશ દરવાજા બંદ હુવા અઝોર નીકલ ગયા અસવાર.
રસ્તમ નાથા જોલથી હાં પીછે પડી છે ખુમ,
ગુલ મારે સાધુ જની આંધ બેસની પકડી દુમ.
મંગા કીતારે ધર કરો નાહેવો નીરમલ નીર,
આખા વીના શું પામીયેરે કહે ગયે દાસ કળીર.
કરિયા કિતારે હોટલ કહાડો હાં પીવો આંઠી બીર,
બીધું સેવું નહીં આપીયેરે કહી ગયા બમનું ફીર.

(૫૫૨)—જલીમ દુસાયા—

ત્યાગે ચીંતા ઝો રાજ મારા શાણા શીરતાજ,
રથાપો શાન્તી સુખરાજ પ્રભુ હરશે દુઃખ દાઝ.
રહો દીલ દવેશ વીસારી વારી વારી જાઉં મારા મહારાજ.
રાજ રીઢી સર્વ તજ વસીશું વેરાનમાં,
જમી ફલદુલ મેવા કરી તમ ચર્ણ સેવા.
માનીશ જાનથી સુખ સાજ તજે.

(૫૫૩)—કુમુદ-ચન્દ્ર—

તજ માત મારી ગઈ મારી, લધુ વયમાં કરી દુઃખીયારી,
કરે કોણ પ્યાર કહી પ્યારી, છે સાવકી માત નહારી.
દુઃખી ભારી રાતી મારી, લાચારી કરી હારી,
નથી સુખને દીવસ પ્રભુ દેખ્યો, આનંદ સમય નથી અવરેખ્યો.
પ્રીતીનો રસ તો નથી પેખ્યો, આ જન્મ અકારત હજી લેખ્યો.
દુઃખડાં ખમતું ગન રહે રમતું, બયમાં ખમતું ન જરી ગમતું.
આ ગતી મારી ઉરમાં ધારી, દયા પ્રસારી, લે પ્રભુ તારી.
હું અજાણા દીન ખીયારી (૨) તજ માત.

(૫૫૪)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-ગરખી.

તમે સુણો કનૈયા લાલ કહે છે અલખેલી,
તમે સુણો કનૈયા લાલ કહે છે અલખેલી.
અગ કહે સજન ખેડમાન ખચનસે પૂરો,
પેડેસે મોખત કરકે પીછેસે ઝુરો.
સગ ગોપીયન શીરે ગોકુલમે લીલા પીલી,
હુંતો ઝુરી ઝુરીને તારી પાછળ થઈ છું બેલી.

(૫૫૫)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-ગઝલ.

તકદીર અમારી ધન દીનો કેસી ખદલ ગઈ,
હાથોમે વો પર્સ મેરે આકે નીકલ ગઈ.
એક રોજ મેરે યારકી અગર જો હીલ ગઈ,
લાખો શીપાહ કટ ગયે તલવાર ચલ ગઈ.
શોહેલા હમારી આહવા ઐશા હુવા ખુલંદ,
ખીજલી તડપકે ચરખે કાહનસે નીકલ ગઈ.
એ વાએ ધનકી લાખે જમાનેકે જોરસે,
દહલી જહરકે હાયસે પલમે નીકલ ગઈ.

(૫૫૬)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-રાગ ફરખો-ઠાહારવો.

તમે ના જાણો વારી ખંગલારે, મેરા રથામ સુંદર ખંસીયાલા-ટેક.
હોંદુકં ધોતી મુસલમાનકું ટાપી, કાસીમે ઝોઢે દોસાહાર-મેરા.
ગંગામે સ્નાન કરે તીરથે ધ્યાન ધરો, ધર ખેઠા જપો મોહનમાહાર-મેરા.

(૫૫૭)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-ગરબી.

તમે ગોકુલના છે નંદલાલા, હરી કીરન કાદાન ખંસીવાલા;
મને મુકી મથુરા ગયા ચાલ્યા-હરી કીરન કાદાન.
હરી આવોનિ મારે મંદીરીએ પ્રભુ આવોનિ મારે મંદીરીએ;
એવી નીશ દીન તેરી જપુ માળા-હરી કીરન કાદાન.
ચીર લેકુ કદમ ચડે ગીરધારી, વા અરજ કરે સખ પ્રીજનારી;
તેરી સાવરી સુરતપર જાવું વારી-વા અરજ કરે સખ.
ગાપી એવા દરદી પીયારી પડા પાલા-હરી કીરન.

(૫૫૮)—સત્યનારાયણ—

તમ દીલ કુળજથી જો રાગ હમથી ન બોલતા મહારાજ.
હઠીલી હઠ ત્યજ બારી તારી,
રડી કર આંખલડી નવ બારી.
અલગા રહો ગીરધારી, નહોં નહોં છોડતા મહારાજ-તમ.
મીઠડી મોંઘી મુખડું મોડી,
ત્યજ ના તારણી તરછોડી.
પરથી પ્રીતડી જોડી મનમાં મોહના મહારાજ-તમ.

તા. (૫૫૯)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-ગઝલ.

તાબ ઉસકે દેખનેકા ન લાયે ચલે ગયે,
ક્યા ક્યા પરી જવાનકે આયે ચલે ગયે-તાબ.
આદમ રહા ન જગ ન સીકંદરસા ખાદશાહ,
તખ્તે જગીયે સેંકડો આયે ચલે ગયે-તાબ.
આદમ રહા ન કોઇ પયમ્પર રહા નહોં,
રૂએ જગીમ આયે સમાયે ચલે ગયે-તાબ.
કીયા હાલથા જુલેખાંકા ઇશુરકે ચાહમે,
રૂકે હજાર બીહાકે આયે ચલે ગયે-તાબ.
દેખા “નઝીર” મેને ચગનમે જો આપકું,
મેદી બરેયે હાય દેખાયે ચલે ગયે-તાબ.

(૫૬૦)—ભરથરી—

તારણી તુજથી નયારે જુદાઇ શક્તિવદની સુખ પામું હું આંહી-તા.
વદન મનોહર તારું લલિતા, સૌરભ અંગ જધન સુખદાઇ-તા.
બ્રહ્મી વિક્રમ સ્મીત અતિ વિભગ, નીરખી જુલું પ્રીય સરવે હું કાંઇ-તા.
ત્રણસે સાઠ ત્યાગી તુજનેરે આહું, તુજ વિષુ ક્ષણ કષ્પ સમજાઇ-તા.

(૫૬૧)—સત્યનારાયણ—(રાગ-ગાલકાપ)—

તારણ, મારણ, અધમોદ્ધારણ, કર જગ કારણ, કાંઈ દયા તું,
પાલન હાર સહિતા હાતા.....તારણ.
નિર્દોષી દોષીત દર્શા, ચડયું અણધાર્યું આળ,
મરણ, હરણ સુધીને ઓડાવને જંગળ.....તારણ.

(૫૬૨)—કંસવધ—

તારા ગુણ અગણીત શું ગાઝી મરીખ ગૌમાતાજી,
તુજ તનમાં વસતા દેવ, સર્વ સુખ દાતાજી.
માનવી જાતનું હિત કરનારી, રસકસ ધરધર તું ભરનારી,
હો જગજનની, વડી માવડીરે.
ધન ધાન્ય પુત્ર મળે તું થકી સુખ દાતાજી;
ખેડે ખેતી તુજ તંતુજ પવિત્ર ગૌમાતાજી.
ધર્મ ધરા ધેતુ બળનેરે પો'ણે સુખ હોયા સંસારે રેજે,
એ ત્રણને ખોશે તે જન રોશે જોજો વિચારી આ ધડીએ.
હો ભારતિ ભુવણ શણગાર, મધી ગૌમાતાજી,
તારે બળશુદ્ધિ પ્રદ પથ, સરસ સુખ દાતાજી.

(૫૬૩)—જીલ્મી જેસળ—

તાજ રાજ સીર છાત્રે—ધીર સીર મહારાણી.
સૌ પ્રજા સદા ગુણ ગાત્રીરે—શુરવીર મહારાણી.
ધર્મે ધરતી ધારો ન્યાય હો—દેવી જન મન,
રંજન કરણીરે—ધન ધન મહારાણી.
સગળ શત્રુ દગ દમન કરી જગે
યશ પ્રકાશ દશ દસા પામીરે—શુરવીર મહારાણી.

(૫૬૪)—સૌભાગ્ય-સુંદરી—

તાત શાને કરો હો આવું કુહ કામ ? જેને રાખે સ્ત્રીરામ,
કરે સ્વાય ધનશ્યામ, તેનું સદા શકે કોણ નામ—તાત
પ્રલહાદને પીડી વિનયકરીપુ-પિતાજી કમાણો શા દામ,
સુરે મોટે મુવો પાપી, અંતે થઈ બદનામ—તાત
માઠી સતી પર શાભુને બાળવા, બરમાસુરે બીડી દામ.
બળી મરગ થઈ ગયો, જાતે બનીને ખે દામ—તાત

(૫૬૫)—નરસિંહ મેહુતો—

તારણ વિભુ સુખ આગાર, ધારણ ધરણી ધીરવી બાર,
બળ દગ મંજન વિચાર વરદા કારણ.....તારણ.
અકળ, અગન્ય, કરણ રમ્ય નિગમ વંદિત વારંવાર,
મંગલ કરણ પ્રધાન સત, સાર સાર.....તારણ.

(૫૬૬)—બોડાણા નાટક—

તારી ધીરે ગાડી હાંકારે મેરામણ ગાડીવાળા,
તારી મજરે ગાડી હાંકારે, મેરામણ ગાડીવાળા.
બોડા છુટ્યા યાનશે, પીછી પડી પોકાર,
દશ દરવાજા બંધ હુવા તોયા, નીકલ ગયા અસવાર—તારી
ગંગા કિનારે ધર કરી, ને નહાવો નીર્મળ નીર,
આપ્યા વિના શું પાળીયે, તે કહી ગયા દાસ—કચીર—તારી.

(૫૬૭)—બિલ્વમંગળ ઉર્ફે સુરદાસ—

તારો મુજને હેતેયા મહી હાથરે ગુરુજી, ગાઉં પ્રભુ આનંદે ગુણ ગાય હોજી.
આશરો મારે તો સાચો એક ગુરુ આપનો છે રતુતી કંઈકું રનેહસાય હોજી.
છે નહિ મારે આશ્વા ધન ધરા ધામનીરે,
ગુરુ મંત્ર આપો કૃપાનાથરે... ગુરુજી.—તારો.

(૫૬૮)—જલસા સંમહ—રાગ દેશ, મલ્હાર-હુંગરી.

તારા બંગલાની ખીરકી ઉગાડ હુંતો લિંગુ છું મહારાજ—તારા.
નવરંગ મારી સારી જો બીજો, જોર બીજો ચીર ગુલઝાર,
હુંતો બીજું છું મહારાજ.

(૫૬૯)—ખુદા-ની-તારીફ—રાગ ગિહાગ, તાલ ત્રેતાલ.

તારીફ હે ઉમ ખુદાકી, જીસને જંહા જનાયા,
કેસી જમી જનાય, કયા આસમાં જનાયા.
સૂરજસે હમને પાષ, ગરમી બી રોશની બી,
કયા ખુબ ચરમે તુને, અય મહેરબાં જનાયા.
યે પ્યારી પ્યારી ચીડીયાં, શીરતી હય જો ચહકતી,
કુદરતને તેરી ઇનકે, તસખી ખુદા જનાયા.
કયા દુધ દેને વાલી, ગાયેં જનાય તુને,
ચડનેકે મેરે ઘોડા કયા ખુશનુમા જનાયા.—તા.

(૫૭૦)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-ખ્યાલ તાલ એકકો.

તારી કોન જાત પનીહારી,
શીરપર ઘડા ઘડેપર ઝારી, ચાલ ચલે મતવારી—તારી.
જોરનકે સગ જતીયા કરત હે, હમરી પ્રીત ના જાની,
જોકુલ ગાગકી સનદ જોવાલન, સુરત ખીસાર કયું ડારી—તારી.

(૫૭૧)—ચંદ્રહાસ—

તાતનો બહંસો નધારે, મુનેરે, મારા તાતનો બહંસો નધારે.
પ્રીતમ થાળજ, કારણતમને, એકલા મૂકે એ રીત કોણે કહીરે—મું.
જલદી હુકમ થયોરે જવાને પ્રિયા, જલદી હુકમ થયોરે,
હુકમ ધારણ કંઈ હું મુજ શિર, જાઉં નહીં રોકવા હંક ન થોરે.
હુકમ થયો હું નવ રહું, વડીલ એ કહેવાય,
પ્રિયા આગન્યા એમની, નવ હુંગી લોપાય—જવાને પ્રિયા.
પ્રીતમ ઉપાને તડયો તેનો તાત અસુર,
આ પથુ સ્વામી જાણજો, બીજો બાણાસુર—તા.
જેને સહાયક શ્રીહરિ, સ્વામા કહું છું સાચ,
વાળ ન વાંકો તેહનો, નાવે ઉની આચ—જવાને.

(૫૭૨)—કુમુદ ચન્દ્ર—

તારા પતિ શશિ તણો કરે જાણવાને,
ઉત્સુક અંતર હતી સુખ ગાણવાને.
ખીલી જરાક ખળ કાળ કરે ખુટાઇ,
કાં તું વસી કુમુદ રનેદિયિ સ્વર્ગમાંથી.
આશા હશે ઉર તને શશિ સંગ રહેવા,
ખીલી કુમુદ મધુરો મુકરંદ દેવા.
ચાલી ગઇ રહિ ન કાં રતિ રંગ લેવા,
પ્યારી હતી શશિ ઉરે પ્રિય તૂજ સેવા.

(૫૭૩)—વીર કુષ્માલ—

તારણુદારો સડને તારશે, છુદ્ધ તારીએ તારો ખાળ.
ધર્મ જે ધીરાં ધારે, તરે તે ખીજને તારે,
પાણી પહેલાં ખાંધી પાળ.....
દુઃખડાંનો ડોળો દરીયો વસીયો જે તારે પારે,
તેની લેને તું સંભાળ.....

(૫૭૪)—વીર કુષ્માલ—

તારું ખેતર હરણું ખાયરે જંજળી જીવડા,
તારું જીવતર એજે જાયરે જંજળી જીવડા.
દશ ઇન્દ્રિય હરણી ગણી કાયા ખેતર રૂપ,
પાણી કડવું પીંકને પૂરે પાપ મોહનો કૂપ-રે જં.
કર્મ ખીજ કોલાવતું મોહ કૂપતું નીર,
હરણુ છોડવા ચરી જતાં જીવ જાગવદેહનું હીર-રે જં.

(૫૭૫)—જરાસંધ—

તારી મારી જોડી તું ઘોડી હું ઘોડો છું ઉતરેલ દ્રામનો.
છું મોંઘા દામનો ચરખી ગામનો.
જ જ તું શું મારે કામનો—તારી.
જણી તમારી આતી ઠગાઇ.
ચહેરો તું જોઇ લે ચુલદામનો—તારી.
રીસાતો શાના.
શકા વટાણા માનતો નથી છુંડો રાંડનો—તારી.

(૫૭૬)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-તાલ દીપચંદી (તિલાનો).

તાના દીમ તાના દીમ તાના દેરના, (દેર ઉપર સમ)
તાના નાદીર દીમ તનુમ તાના નુમતાના નુમ—તાના દીમ
જરે જરે ન જરે સૈયા ગુલ બદન,
જળ પ્રીતમ પ્યારેસે નેહા લગી,
મોરી નેના બધ કનસે બદનામ—તાનાદીમ.

(૫૭૭)—મહાશ્વેતા કાકમ્બરી—

તાના દીમ તદીમ તદીમ તનનન
દીમ તદીમ તનોમ
તાના દીમ તનોમ
તદીમ તનોમ તદીમ તનોમ તનોમ...
હર હર દીમ તદીમ તનોમ
હર હર દીમ તદીમ તનોમ
દીમ તનોમ તદીમ તનોમ તદીમ તનોમ તનોમ—તાના.

(૫૭૮)—ઉબ્બેણી યાને સોમનાથનો બેરો—

ત્રાતા તું હાયક, સુખ શાન્તિ દાયક,
છે મત્ત સ્થાયક, તુંહી એક અવિનાશ—ત્રાતા.
નારદ શારદ હરનીષ ગુણ ગાય,
દે સ્થાય જગરાય, ઉરગાય, કર વાસ—ત્રાતા.
નોતમ રસ્યુ નાટય, ગુણવંત જન માટ,
ભવ ભ્રાંત કર, શાન્ત, ભવપાન્થ, પુરઆશ—ત્રાતા.

(૫૭૯)—ભદ્રકાળી—

તારક તું હગારો વિદ્યાધાર,
અક્ષય, અજર, અમર એક અવિનાશી;
સંકટ હરણ સ્થામ, સલુણા જગજીવન જયકાર...તારક.
પ્રન્હાદ, દ્રોપદી, દ્રુવ, અંબરીષના સાહય પાંડુ કુમાર;
કૃષ્ણ મોરાર..... તારક તું હગારો.
સંકટ મોચન, ભવભાય વિમોચન,
ત્રીભોજ્ય ચંદ કેશવ કરુણાધાર.....તારક તું હગારો.

(૫૮૦)—માયા માહીની—

તારા આધારે સૃષ્ટિ છે ભગવાન,
ધરીને ધ્યાન કરે એક તારે ગાન,
અવની આ કાર્ય તું છે નિદાન.
તારી બારી શક્તિ છે, અમારી ગાત્ર ભક્તિ છે.
દેજે વિજયદાત તારા આધારે.
તારી લીલા, બહુ ઓછ વહી પ્રમે પાર,
તારી હગારી એ સ્વર્ણી આયાની લીળી ધાર.
શરણ મહાશ્વ તારા ચરણનું મુક્તીમાન.....તારા.
તવ ચરણ રજ શીરપર પ્રરી, જન અમર આ ભવમાં થયાં,
આનંદમાં અતિશય રહ્યા, સહુ સૌક આ ભવમાં ગયાં.

જે હોય કંઈ અપરાધ તો તેની ક્ષમા તું આપજે,
અમ મસ્તકે તારા સદાના, વરદ કરને સ્થાપજે !
તું પિતૃ માતા, તું સુખદાતા, સહુજનનો થા,
અતિ-સુખકર, અધર ત્રાતા,
આપી દે સાર તારું જ્ઞાન—તારા આધારે.

(૫૮૧)—કુસુમચંદ્ર—

તારી આંખડીની સજમરીનથી નખરાંની ટોરપીડ,
ધુડુડુડુડુ ..... (૨) ..... છુટી જેવી.....તારી.
કડકડ.....(૩) બૂસ, મ્હારાં દિલ્લડાંની ફેનોટ તૂટી તેરી,
શ્રેમ વિમાને ચઢીને બ્યોમ, ફેંકા નહિ આ બોલ બોમ્બ.
કૃપ ગત તણા ગોળા, છોડે તારા ડોળા,
ઝેરી વ્યાસથી સંભાળ.....મારા.

(૫૮૨)—નોતમ-ચંદ્ર—

ત્રિભુવન તણે રચનાર હાંહારે સખી,
કેવો ચતુર કિરતાર, ગગન ગંડળ વિસ્તાર—હાંહારે સખી.
રવિશશિ ઉડગણ સાર, સાગર જગ ખારો જાણે,
સરીતા ઉર સ્નેહજ આણે, ભવપતિથી મોળે ગાણે.
દુનિયા એનેજ વખાણે; સાગર, સંસાર સખી જો;
ભાવિ સરીતા નીરખજો, લિલા વિધ વિધ હરખાણે,
રતન નિધીયા પરખાણે, પ્રભુ ગદિમાનો નહિ પાર—હાંહારે સખી.

(૫૮૩)—સતી અનસૂયા—

ત્રિભુવન પતિ તારનાર, વ્હાર કરો મા...રી,
વ્હાર કરો મારી હરિ, થાઓ સાલકા...રી—ત્રિભુવન.
દીનદયાળ શરણે જાળ, કિંકરાની લ્યો સંભાળ;
પીડે છે પ્રાણીને પાપી દુષ્કાળ, પીતા ગળે ન વારી—ત્રિભુવન.
બૂલી ગઈ મગ દેહલાન, સ્વામીની સેવામાં લાગ્યું તાન.
ક્યાંથી કરાવું હવે જળપાન, પતિને સેવનારી—ત્રિભુવન.

(૫૮૪)—વીર કેસરી—

તીર તરકસ તન ધરીને શુરવીર રણધીર આવ્યા,
દેવ દુંદુબી ડગડીયા પ્રીતિથી સુર સુદરીએ વધાવ્યા.
ચાટલ અણુગ બીધણ પચ દેશ હીત લીધાં,
કેસરીયાં કરી રણમાળા ધરી અભય પાલા પીધા.
શીર સોંપ્યાં દેશ દાણમાં સુખે સુયશ વહોરી લીધા,
જગ અમર નામ કીધાં એવા દેશ ભક્તએ—તીર.

સ્વતંત્રતામાં પૂર્ણ પ્રભાકર કેસરી બળવંતા,
ધર્મ નિતીમાં ધ્રુવ ધુરંધર મહારથા મદમાતા.
હીંદ માતાના પુત્ર પનોતા અનગીતે અટંકા,
દેશ દેશ દીધા કંઠા એવા બહાદુર બંધાએ—તીર.

(પદ્ય૫)—વિક્રમ-ચરિત્ર—

તીરછી નજરીયાં લગા, એ જાનો જાની,
લો દહે- દિલકો જલાયે જાઓ જાની—તીરછી.
હમે તો આશક હએં તેરે, નાજો નખરેક પ્યારે,
કરોજી કરોજી કરમ રહમ, ૪૨માઓ જાની—તીરછી.

(પદ્ય૬)—ભજન મનોરંજન—હુમરી—અહા—કાશી.

તિરછી નજરિયા દિખાયે જાઉ જનિયાં—તીરછી.

ધન નયનનકી ગારી મરતહ દિલપર કટરિયા લગાયે જાઉ જનિયા—તિ.
તન મનમે મેરે એસી લગી હે એસી લગીદો બુઝાયે જાઉ જનિયા—તિ.
તિરછી નજરિયા દિખાયે જાઉ જનિયાં—તિરછી.

(પદ્ય૭)—જલસા સંબહ—રાગ કાલીગડો—દાદરો.

તીહારો મનમેલો તેહો, ડાઝ ગરેખિય બદિયાં—તીહારો
કયા સાલુકા ઓહનારે, છુદ પરે રંગ જાય,
પરાએ સૈયાંસે ખાત ન કરીયે, આજ રહે કલ જાય—તીહારો
ફલમે ફલ ગુલાબકારે, ધુપ પરે કુમલાય,
પરાએ સૈયાંસે પ્રિતી ન કરિયે, હોર બયે ચલ જાય—તીહારો.

(પદ્ય૮)—જલસા સંબહ—રાગ કાશી—પદ.

તીરીઆં હરલાયો ગિરહાની, એસો મેરો કંથ ગુમાની—તીરીઆં.
જાકી તીરીઆં તુમ હરલાયે, ઓ પ્રભુ અંતરજમી,
ઓ દોખીર ખરે સમુદરપે, રોકત સારંગ પ્રાણી, એસો—તીરીઆં.
ચમકત શાસ ૪૩કત નેના ગીરદ હો અસમાની,
લક્ષ્મણ પાર બાલીસુત અંગદ, હંદુમાન હએ અબીમાની—એસો—તી.
કહિત મંદોહરી, સુનપીયા રાવન, કતની અરજ મોરી ગાની.
રામહી તીરીઆં રામકુ સોપો, રાજ કરો અબીમાની—એસો—તી.
મેધનાદ જેસો પુત્ર હમારો, કુંભકરણ જેસો ભાઇ,
લંકા જેસો કોટ હમારો, સાય સમુદ્ર કાંધ—એસો—તી.

૭ (પદ્ય૯)—સનાતન ભજનદિપિકા—ભજન.

તુલસી મહારાની નમો નમો
કોન તપરયા કીની મહારાની શાસિઆમ મહાપદરાની,
હપ્તમ ભોગ છતીસોં બ્યંજન ખિન તુલસી હરિ એકનમાની.
નિર્મલ પત્ર મંજરી કમલ શાસિઆમકે શીસ ચલની,
સ્વામીશ્રી માધ તેજ નમો માધે ભક્તિદાન દીખે મહારાની.

(૫૮૦)—મીરાંબાધ-રાગ મળન.

તું તારા બિરદ સામુ જોમ લે શામળીયા,
ના જોમશ કરણી હમારી જે રે વહાલા-તું.

મળને કારણ વહાલા, પેદલ ધાયા; દ્રૌપદનાં વસ્ત્ર વધાર્યારે, વાલા-તું.
દીટાદીના વહાલાં, બાળ ઉગાર્યારે, પાળી ભુપત જગરાયારે-તું.

(૫૮૧)—સરદારબા—

તુંહી તુંહી તુંહી તુંહી રામ નામ એક તુંહી તુંહી હે રામ,
મદત મલીદા, ગોરી ગોની ગોરી; મદતમાં ભોલ ગુલામ.
હાથમાં માળા ને મુગજાલા દીલા ટપકા હાહાહા—તુંહી.
ભુખીયો દુઃખીયો કાંઈ નમેતો સીતારામ ચલ સીતારામ હું સીતારામ.
અમીર તવગર આતી નમે તો સીતારામ જય સીતારામ જી સીતારામ.
નાજુક નાજની નમન કરે તો નારાયણ ચલ નારાયણ હું નારાયણ.
કાળી કાંઈ કદરૂપી નમે તો નારાયણ ચલ નારાયણ કુત નારાયણ.

(૫૮૨)—ગઝલ સ્થાન—

તુંને પ્રીતકા વાચદા કરકે પ્રીયા, પ્રીત લગાના છોડ દીયા;
વોડ મહેરકી અંખીયા ફેરલીની, હરદમકા આના છોડ દીયા.
જરા દર્પ દીખાકે બોલો સજન, તેરે બોલોપે વાંડે, તન મન ધન,
તેરે ધક્કમેં બોયા સારા જોખન, મૈને અપના બેગાના છોડ દીયા.
ધશ આદમેં પહેલે નેહ લગા, ઓર મનકો મોરે ફેર લીયા.
અવમેં બસે કીશ દેશમેં જ, ધશ દેશકો આના છોડ દીયા.
જન એરી સખી અજમેરકો, ચલ જહાં અપને પીયાકા બાસા હય,
પીયા ખીન કહુ બાવત નહી, મૈને દીલકા લગાના છોડ દીયા.

(૫૮૩)—પુષ્પસેન-પુષ્પાવતી—

તું જને હરે દુર હએ, પણ હદયા માંહી,
લિતર ટાટી કપટકી, તાસે સુતજ નાહી.
ક્યા સોયા હય તું જગ બંદે, ક્યા હોવેગા તેરાયે;
બોજત નાંહિ કાંઈ અગમ નીગમકો, મહને તાકો ધેરાયે.
કહાંસે આયા, કાંહ જાયગા, કહાં ડાલેગા ડેરાયે;
સગતાકે કારન કચ્છુ કરલે, ક્યા બચકા હે બહેરાયે-ક્યા.
મન મેરા પંખી બયા, જહાં તહાં હા જાય;
જહાં જૈસી સંગત મીલે, તહાં તયસા ફૂળ ખાય.
બોટી કાયા બોટી માયા, ગતકર મેરા મેરાયે,
કામ, ક્રોધ, મદ ભોભ મોહ મેંધુ, ક્યોં દેતા હય ફેરાયે-ક્યા.

(૫૯૪)—સનાતન ભજનદિપિકા-ભજન.

તૂ ગરીબકો નિવાળ મેં ગરીબ તેરા,
ધ્યાઈ તુઝે બાદ કોન તૂ અધાર મેરા.
મન મલીન અતિ કુચાલ મરમ કેસે જનરૂં,
તુમ સમાન ગુણનિધાન ઓર કહા જખાનૂં.
અદર મોરે ખોટ કપટ એક પલ ના ધ્યાઈ,
ભાવ ગિના ભગતિ નાહિ મુક્તિ કેસે પાઈ.
અપના પ્રતાપ જન ભક્તિ દીજે રાયા,
સૂરદાસ જન્મઅંધ શરણુ તેરી આયા.

(૫૯૫)—દેવી ભદ્રકાળી—

તૃષ્ણાની લીલા ઘટઘટમાં વસનારી,
તૃષ્ણાને વશ છે સહુ ભવનાં નરનારી—
ધન તૃષ્ણા ને સ્વરૂપ તૃષ્ણા પૃથિવી તૃષ્ણારૂપે,
જળ પ્રસારી નરનારીને, નાખું અંધનારૂપે;
કારી વિષમ કરારી ગાન મારી—તૃષ્ણાની.

(૫૯૬)—ઉસ્તાદી-રાગ-સલીત, તાલ-ત્રીતાલ.

તુમ ખીછડત મોહે ચેન નહીં કલ તુમ-ખીછડત મોહે ચેન નહિ.
અજ કેસે કરે સુખરે. પલ પલ—તુમ.
ચેહી દરજે મોહે સદા, રંગમેં જાઉં, કનકે અલગલ—તુમ.

(૫૯૭)—વીર હમ્મીર—

તું જુઠાં જુઠાં જ્ઠાના ખતાવે અલી શાને,
જો આવે તારો અનંગ સંગ સખી જાને—તું જાને.
રસ રંજીત વિહારી, તું છે રમુનીજ ક્યારી;
રસ કુંજે રમાડ રસીલાને—રસીલી તુ.
પરિ રંભણ કરાવી, આભિંગનથી રીઝાવી,
પ્રેમ જુલે જુલાવ પ્રેમીલાને—રસીલી તું.

(૫૯૮)—સનાતન ભજનદિપિકા-રાગ આશાવરી.

તૂ ખડભાગિનિ ગૂજરી તેરો દહી શ્યામને ખાયા,
જકો ગાવેં સુર નર મુનિજન વેદ અંત નાહં પાયા.
સો વસુદેવ દેવકી જયો યશુમાત ગોઠ ખિલાયા,
એક સમય પ્રલહાદ ઉપાયો નરસિંહરૂપ દિખાયા.
રામચંદ્ર હો રાવણુ ગાયો રાજ બિલીપણુ પાયા,
વામન હો રાજ બલિકો હમિયો ગજકો આસ છુડાયા.
સૂરદાસ સંતન હિતકારી સો ખાસક જન આયા.

(૫૯૯)—કબીર ભજન-૫૬.

તુંડી રામ તુંડી રામ તુંડી તુંડી રામ, નારો ચરખો જોલે રામ નામ,
ભજ તુંડીરે નીજ તુંડી રામ તુંડી
ચરખો મારો અજગ રંગીસો, પુણીઓ લાલ શુભાલ;
કાંતનેવાલી છેલછીલી, આકાશ નાંખે તાર, અરજ સુખજો મોરીરે.
૩ પીંજવવા હું ગમ, તુમ પીંજે પીંજરા ભાષ;
પીંજન પીંજેરે કાંઈ પા ગમ, કાંઈ દાસ શુર સકલ ખતાષ.
જળ ઉપર જળ નિપજેરે, જળમાં કાંઈ વાસ;
એક અચંબો મેં સુણ્યો કાંઈ જેટી જનમ્યો પાપ.
જેટી પુછે પાપકું તું અજાણ્યો વર લાવ;
અજાણ્યો વર ના મળે તો, તારે મારે ધરખાર.
માતારે મરજો પીતારે મરજો, મરજો ધર ખરધાર;
એક ન મરજો મુતારીયો, મારા ચરખાનો ધડનાર.
રામદાસનો ભણે કબીરો આ ચરખો કહેવાય;
આ ચરખાને જે કાંઈ ફેરવે, તેનો જન્મ મરજી મરી જાય.

(૬૦૦)—અસીરે હીસે—

તુમે કીન અનરીન સીખાષ, સુન સજન મોરી સુધ ખીસરાષ,
આસમાન જલ્લીમ સીતારો, પતી ખીન સતી અની દુરમની.
તન મન ધન મગ, તજકર ખીરહન,
તડપ તડપ ખીતી કહીન અજ મીલન, હઠા હમરા સુખ દરશન-તુમે.

(૬૦૧)—જનાનન ભજનદિપિકા—

તુમ હો પ્રભુ ચંદ મેં હું ચકોરા, તુમ હો કમલકુલ મેં સગકા ભૈરા.
જ્યોતિ તુમહારીકા મેં હું પનંગા, આનંદ ધનમ્યાગ મેં અનકા મોરા.
જેસે હે ચુમ્મકકી લોહસે પ્રીતિ, આકર્ષણ કર મોહે લગે તાર તોરા.
પાનીચિના જેસે હો મીન વ્યાકુલ, એસેહી તડપાયે તુમરા ખિજોરા.
એક ખુંદ જલ ખાસા હું ચાતક, અમરતરી વર્ષા કર હરો તાપ મોરા.

(૬૦૨)—ભાવિ પ્રાબલ્ય—

તુજ વાણી મેં તો જાણી, નથા મહેમાનની એંધાણી,
નવ હોય અતિથિ રીત આવી, ધુર્ત વિદ્યા તેં ખતાવી,
તુંથી હું ભાષ! અજાણી-નથી.
ભાર ખોજ મેહમાન સંભાળે, તો તો આદર ઉત્તમ ભાળે,
મેહમાન જેવી મેહમાની, લાયકને મળે માન્યાની;
નથી તેવી તારી વાણી-નથી.

મેહમાન યાત્રું છે આશીયાણું, માન પામે હોય વિવેકવાણું,
હજી ધયો અતિથિ કંપાષ, કે આખો પ્રથમજ આંહી?
ને ને અમલ બધી વરાણી-નથી.

(૬૦૩)—બુલબુલે બંગાલી—ગરબી.

તું મનહર મોહન, મનમાંની વસે,
 માફી વસે લહે લગાવી હસે—તું મનહર.
 મધુર વાગી મારહી અંતર ડોભે આજ,
 માનો સ્વામી સામળા હેયે કરો એ રાજ.
 અધીરી અધીરી, કીધી જાળા તે બાવરી,
 ફર તું કોનો શું સતાવી જશે—તું મનહર.
 સંગ સાંધી પ્રીતપતિ જોડી જોતી વાટ,
 અખીલ ગુલાલ થાળ ભરી, પુષ્પધરીને હાથ.
 મધારો પધારો, વહી રેણીઓ આવારી,
 ભોર બયે તો કળંગી થશે—તું મનહર.
 સાખી. { હર હર રંગીલે રાજ, આનંદ છલકેરે;
 { હર હર અંતર આસ, આ મન મલકેરે.
 સાંવરી સુરત સંગ મોહીની વસે—તું મનહર.

(૬૦૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ઝંજોરી હુમરી, તાલ-૩

તુમે હે હરિ શરણ પડેકી જાન-ટેક-તુમે હે.
 મેં ગુણહીન મલીન સદામતિ કેસે બને અજ કાજ.
 જત તપ તીરથ જરત ન કીને નહિ કિયો સંતસમાજ,
 તુમ સમગ્ર નહી પ્રતિતકધારન મેં પાપિન સિરતાજ;
 બ્રહ્માનંદ કરે નિત બેનતી સુનિયે ગરીબનિવાજ.

(૬૦૫)—તારા મુંદરી—

તુંતો સમજ સમજ તારી મેળેરે, જાંદગી જાય તારી એળેજ.
 વૈભવ તારો વહી જશે જેમ નદીયોનાં પુર,
 વાફા ધટશે વદન તન તુરે—જાંદગી.
 ચળકી દેખે આંદની ચાર ધડી અંડાળ,
 અંતે સ્પુટશે કાળ કરાળેરે—જાંદગી.
 અંધે જાલી આરશી, બહેરો ગીતે ગુલનાન,
 મુગા લાગ્યો આસાપવાને માનરે—જાંદગી.

(૬૦૬)—ભર્તૃહરી—

તુમ ચસે કહની પેકેકે, હમકું કીયા કાસ્કે હવાસે ?
 તુમ ચસોગે હસ જાણુપે, હમ પીરે બીખકે પ્યાસે;
 રાજા ! મત કરના એસા, તેરા પ્યાર દિલુ સામે—તુમ.
 એ હાલ કરકે મગકું પ્યારા ! અજ કીખના ભે;
 એસે ચલકે હવાસે, હયુ મમેમે તોક ડાસે—તુમ.

(૬૦૭)—અહાનંદ ભજનભાષા—કસ્તુરી-તાલ-૩.

તુંમ જાય ગસે ગોહન મથુરા ગોકુલ કમ આવોગે-ટેક.
 મોરમુકટ પીતાંબર માલા ગજ પહરાવોગે,
 જમુના તટ પર ગ્વાલનકે સંગ ધેનુ ચરાવોગે.
 ગીઠી ધુનસેં શામ ગનોહર યેન જાગવોગે,
 વૃન્દાવન કી કુંજ ગલિનમે રાસ રચાવોગે.
 છીનછીન સખિયનસેં દ્વિધિ માખન કમ આવોગે,
 રાધા પ્યારી શોચ કરે મુન ફિર મિલ જવોગે.
 અખિયાં તરસ રહી દર્શનકો કમ દિખલાવોગે,
 અહાનંદ હમારે મનકી આશ પુરાવોગે.

(૬૦૮)—ઉર્વશી પુરશ્વા—

તું ચાલ ચાલ શાણી, સર્ગે ચટકીલી ચાલથી,
 ત્યાં ઇન્દ્ર તણા દરગાર મહી વિસરે જે બહાણથી—તું.
 નારાયણના ઊર્વશી તન આ વિધીએ ઉપજાવ્યું,
 અરધ્યું રૂપ અનુપમ સાથે, મદનર મન લાવ્યું.
 એતો દીક, પણ આતો આણું પરણ્યા વિણ આવ્યું,
 પરણાવિશું પ્યારથી.....તું ચાલ.

(૬૦૯)—દીલ ફરોસ—

તુમહેં ફંગા મેં, વાકી ખજરીયા જાન, મુઝે દેદો યે પ્યારી સુંદરીયા જાન.
 પ્યારી અંચલ હે ન્યારી, ન્યારી છલખલ,
 અરે જારે મુઝે અજાયલ ન ગુલામકા કામલું.
 અકસર કામ કરંગા ખુશ અંજામ કરંગા,
 ખસ કુછ કામ નહીં જાયલયલ ચોર કહીંકા.
 ચુપ ના કામ કહીં તું કર બદનામ નહીં તું,
 હે નોકર ખરતર અકસર તુઝપર, બદતર અજ ખર અકસર હમપર.

(૬૧૦)—દામોદરન—

તુમસે લાગી નજરીયા હમારી રે,
 વાયડેપે તુમ ન આયે તો કુછ ન હમ મરગયે,
 કહનેકા બાત રેહ ગઝ ઝોર દીન ગુજર ગયે.
 કુલે રલે ન આ કે શુભીસ્તાને દેહરમેં,
 હમ વોહ સજર હેં બાગસેં જો બેસમર ગયે.
 કયું ન ભેતે ખખરીયાં હમારી રે—તુમસે.
 સકુતે દીલ ન હુવા ઇઝ તરાબકે બદલે,
 મીલા ન ચયેન કબી પેચો તાબકે બદલે.

जवां तक न हुये भर माटे हसीनों पर,
हमें मोत ही आध श्याणके गहले.

भीती जाती हमरीयां हमारी रे—तुमसे.

(६११)—सनातन लज्जनदिपिका—राग गरभा.

तुम लज्जा लज्जा लज्जा रहे हो रात,
हारे काहेके आये जय लये प्रभात.

सटपट पैय हुनदिसे नयना डगग डगग डगमगात,
कपटी कुटिल मैं तोहीसे कहतहो म ना मानुंगी तोरी अके जात.

हाहा करत हूं पैयां परत हूं अजड़ी यूक मेरी करेण माद.

लुगारामदास पिया म मानुंगी तुम वाहीके लवो लके लगे हो गात.

(६१२)—सति पार्वती—

तुं तो प्यारी भारा प्राण के, तने ठगाय थुं जवजन,

ओतो लज्जा कहेवाना प्राण, नयां हो, कांछ हूं अंनल.

उहां गांछुं हानर करी हई छुं, ओतो आ शिरपाव,

कंथ कहुं छुं, हूं तग काने, आओ लज्जितलज्ज.

ह्यो हाथमां भाणा लघने, नारायणतुं नाम,

हे नारायण, हे नारायण, हे नारायण.

तुं यध भगताष्टी विद्वान? तो हूं भगततुं अतुरसुर्गल.

(६१३)—लनिशार—

तुम न आये नगरीया हमारीरे, रहे गध सुनी सेजरीया हमारीरे.

आये दीपाके तुमने मेरे दासमे राहकी,

सीने के पार हो गध परछी नीगाहकी.

तुमसे लड गध नजरीया हमारीरे, यस्का नही हय हाय तुमारी नीगाहमे.

आंघोके अपनी मनने जीछाछ हय राहमे, आवो आवो उगरीया हमारीरे.

रभनी नतेग कांधिपर अय शीतनगर कंही;

लसभान लये मुक्तमे, नाणुक कभर कंही, मानो मानो सावरीया हमारीरे.

(६१४)—अहानंद लज्जनभाणा—राग—भास—ताल—दादरा.

तुम पढोरे तोता आसुभ सोता रागरागराम—टेक.

पिंजरेमे जेड के रे लुल गया निज धाम,

लाभयके वसमे पडा रे परवस आठो वाम.

साथी तेरे अग गये रे कोछ न आया काम.

कुव अकेला प्रस गया रे छूट गया धर धाम.

मोत बिहरी ताक मे रे जेही भाव्य मुंकाभ,

अवसर तेरा देण के रे करसी काम तमाभ.

मोक्षी तेरी रसभरी रेखेडा निरंजन नाम,

अहानंद मिटे सभ अंधन पावें पद विभाग.

(૧૩૬) વોલ્યુમ ૧ છું. ધી ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

(૬૧૫)—જલસા સંગ્રહ—રાગ—નટ—ફુમરી.

તુમસે મોરા નેહ બલધવાં—તુમસે.

હમારો કહો તું એક ન માને, જન જાતન મેંડી સુધ ખુધ રેડી.

કંઠજ પ્રીતકી રીત કરો, અદન બદન કે જીજકે ભંગરવા—તુમસે.

(૬૧૬)—સયદુદ સુલયમાન—

તુમને રોના નહોં, શોક કર નીંદ મેરી ખોના નહોં,

હુકા ખોલે ગુર ગુર ગુર ગુર, ચીલગ કરે ચતરાધ,

તંબાકુ તો સીડી મીલી, ઝોર અશીનબી ન પાધ—તુમને.

સુબહો નીકલતેહી મેં તુમહારે, દુશમનકી હું જાન,

તબક્કી મુજકો સમ્યા સમજના, તુમને પાગલ, ખાન—તુમને.

(૬૧૭)—બુદ્ધદેવ—

તું છાની છાની નયન તલસાવે સખી જાને—તું.

તું ધીમી ધીમી પ્રિતમ પાસે અલી જાને, તું ધીમી ધીમી (૨) તું છાની.

રસકુંજની વિહારી, તું છે શાણ્વી સુકુમારી,

વહેલી અથરધુધા જઇ પાને, તું વહેલી વહેલી (૨)—તું છાની.

હાં, હાં. મીઠી દષ્ટિ મીલાવી, હાવલાવથી રીઝાવી,

સ્નેહે રસમાં ભીંજાવી સુખી થાને, રસિકકી તું રસમાં (૨)—તું છાની.

(૬૧૮)—અક્ષાનંદ ભજનમાળા—રાગ—માલ—તાલ—દાદરા.

તુમ પહોરી મેના મધુર જૈના હરિકા નામ સાર—ટેક.

તજકે તેરા માલિયા રી જંગલ કરેં વિહાર,

એક જગાં ધિર ના રહેં રી શિરતી ડારનડાર.

મીઠે મીઠે રસ પકે રી ખાવેં ચૂંચ પસાર,

ખાજ અપેટા મારસી તેરી છૂટે જાગ બહાર.

કદીન લોહ પિંજરા રી બંધ કિયે સજા હાર,

મુશકિલ તેરા છૂટનારી મત્તમેં શોચ ગિચાર.

કોટિ જતન કરમલેરી હોય નહીં નિરતાર,

અક્ષાનંદ ભજ્ય જગદીશ્વર બંધ છુડાવનહાર.

(૬૧૯)—સયદુદદેવસ—

તું દાતા જગત્રાતા તેરો નીશદીન રહે નામ સજા સંસાર,

તેરો આધાર નીત ખીચાર તોપે નીશાર લાખ ખાર.

કરમ પરમ, રાખો કરમ, સજાસુખ કરતાં તું દાતાર,

કમસી ખારી કુમવાડી કુદરતકી ચલહારી.

દેખો બહાર, કમસા નીખાર, જાયા હય હર ચમનમેં,

હરગનમેં હરમનમેં—તુંહી નીશદીન અસો કષ્ટ હરતા.....તું દાતા.

(૬૨૦)—ખુરસીદે જરનીગાર —

તું હે બોલી બોલી જન, બતીયોમે રતીયાં લુલા દેતી.
તેરી બલીહારી હુશીઆરી દમામ.
સચ્ચે જુલાદે બાવ, મેરી દીલે જન—તું હે બોલી.
અરે ફત્તેહખાંજી બોલ, ગારા આપનો છે કાલ,
મારા વાલગજી લોલ, પ્યારા બોલ બોલ.
રંગીયા રશીયા તું છે મારો પ્રાણ,
વશ કીધી છે જન, મને મારી મોહખાણ—તું હે બોલી.

(૬૨૧)—ધરતીકંપ—

તુજ તુજ વાહલા જન પ્રીમીના ખરા મો પ્રાન,
પત્ર સંદેસો લાવે સુખમાં મને ડોલાવે.
પ્યારી તાહારી માદે પ્યારી કરતી સદા ધનીવારે,
રજ રાખે સદા માથે ધારૂં હું તાહારૂં ધ્યાન.
આવો પ્યારા આઓ રહેયમાં તુંજને છુપાવી રાખું,
જની જની જન વારૂં પ્રેમ રમ મળ આખું.
સતી નારી હું છું તહારી પીજને કદી ના ઝાખું,
પ્યારો આશક રટતી બામની જુલી જાન.

(૬૨૨)—બહારે-પરસ્તાન—

તુઝે પ્યારે ક્યસે પાઊ, કાટું ક્યસે રતિયાં-તુઝે.
બાયા પ્યારે તાહે જંગલ, છોડી સળકી પિતીયાં,
પાક ખુદા અળ વારહો તેરા, દેખે ખુશીદા તું બતિયાં-તુઝે.

(૬૨૩)—જલસા સંઘલ—રાગ પીલુ, ફુગરી.

તુમહી બસતહો પ્રીતમ પ્યારે તનગે મનમે નેશનમારે—તુમહી.
સાંવલી સુરત મોહીની મૂરત, જાહસ કરગએ સેનાનમારે—તુમહી.

(૬૨૪)—જલસા સંઘલ—રાગ કેદારો, હોરી.

તુમ ખેલો પિયાસંગ હોરીરે, અખર ગુલાલ ઉડાયે—તુમ.
ચુવા ચંદન અતર અગરજ, ડહ મુદંગકી છું કાર માએ—તુમ.

(૬૨૫)—અહલ્યાખાદ—

તું છોડ શરમાળી, શ્યામા માન મધુરી માન,
માન મધુરી માન બસ જન કશું કુરખાન.
મને જવા દ્યોને, આધારોને કામખુગારા કાન,
કામખુગારા કાન તમે કેમ લુપ્તો છો જાન.
કામખુ તું કરનાર કપુરી અંતર વધા વલોવે,
હું બેઠું છું મોટા ધરણ શરમાવું છું હોવે.
હોને તજ તું આપ હીલી અહારામુતવું પાન. (૨)–

(૬૨૬)—દારા ઓર ગળેબ—

તુહય તુહય સદા તુહી તુહય અય દીક્ષનના,
 જસ હય જસ હય જસ હય પ્યારે મેરે જસ હય ચેહરમાના,
 અચ્છી અચ્છી ગંગે ગુસ્સેકી જતીયા,—ગવાઇ રતીયા.
 પ્યારી પ્યારી લગે ગુસ્સેકી અંખીયા,—હોડોહો જતીયા.
 દાયગ ઇસી મેં મુસ્તાક,—નિયારી હય કુદશતકી જતીયા.
 પ્યારીસેં અયસી ગળક—નીયારી,
 સદા દરગાઝમેં આપની ખુશ આમદ ગંડોન હોતી હય,
 મગર બે આજહુ દીક્ષ જરસેં શૌકત દુર હોતી હય.
 શહેરમેં હર્ગ ખાનેમેં અરવા ઓર હોતી હય,
 ગળ ગડતી મહોખતકી જગ કુચ્છબી છેડ હોતી હય—અચ્છી.

(૬૨૭)—આરમાનંદ બજનમાળા—બજન—ગજેન્દ્ર—પ્રકાર.

તુમખિન શ્રીકૃષ્ણ દેવ ઓર કોન મેરા—ટેક.
 જલમેં પગ ફૂંચતકી આનિ આહ ઘેરા,
 હૌ તો જલહીન છીન, તાહિ વસ ઘનેરા—તુમખિન.
 દશદં દિશિ હેરિ હેરિ કઝ્યાકર ટેરા,
 અગ્રી વાર રાખિ લેહુ, ખુડન જન તેરા—તુમખિન
 દાનનકી સુનન ટેર કરન નાદિં દેરા,
 દ્રૌપદીકી લાજ કાજ તુરત કિયા દેરા—તુમખિન.
 ગાપીયાંદ મદન મોદન શરણુ આયે તેરા,
 સૂરકે પ્રભુ ચિતવર અજ કીજિયે નિમેરા—તુમખિન.

(૬૨૮)—એકજ ભૂલ—

તુમહેં વેદ કયા પડી લોગો યા વોહ જાને યા મએ જાનું,
 કટાએ ઇશકમેં જો સર કસી કેમઈ મયેં જાનું—તુમહેં.
 વોહ મેરી આંખકા તારા, મયેં કસકે દઈકા મારા,
 શીફ જંગલમેં આ વારા યા વોહ જાને યા મએ જાનું—તુમહેં.
 ખીજાઈ ઇશકકી ચોસર, લગાઈ જાનકી ગાજ,
 શરામોશીમેં દીલ હારા, યા વોહ જાને યા મએ જાનું—તુમહેં.

(૬૨૯)—સન્ધ્યાતન બજનદિપિકા—રાગ—પરજ.

તુમ ટેઢે. હારી ટેઢી. ગમરિયા.
 ટેઢી, ટેઢી. ચાલ અસો તિલંગી કહેકો દિખામે લાલા ટેઢી. પગરિયા.
 ટેઢી. અલક મેં કયા ગાંધૂંગી કછુ ન સુકાવે મોહે ચારી સંમરિયા.
 ટેઢી. મીવુંદાવન બોહુલ ટેઢી વાહુસે ટેઢી. વૃષભાસુ નમરિયા.
 ટેઢી. મીનંદખાખા માન યજ્ઞોદ્ધા ઓર ટેઢી વૃષભાસુ દુલરિયા.
 સૂરદાસ ટેઢી સંગત ટેઢી હોબ પાર કિરિયા.

(૬૩૦)—બુલબુલે બંગાલી-ગઝલ.

તુમ ગસીદા થે ગસીદાઇ દીખાઇ હોતી,
 દીસમતે આશીકે નાશાદ જગાઇ હોતી.
 ધન હસીનોકો હે હુસને દો-રોઝાપે ધુમકંડ,
 ખુશ હોતા જો યે દીલતહી ન-પાઝ હોતી.
 પેહલેહી ઇશકકા અન્નમ જો હોના માઅલુમ,
 આખર ખાકમેં અપની ન ગીલાઇ હોતી.
 ઉમ્મર રંગએ જગાલોંકી મોહબ્બતમેં મરે,
 અયસી ઉમ્મરતકો તો ગસ અન્નમ લગાઇ હોતી.
 દીલબી હાઝીર હે મેરા જાનબી હાઝીર હે મેરી,
 ફિજર જળ થા કે કોઇ ચીજ પરાઇ હોતી.
 અપને કિશ્મ્યાકકો હરગીઝ ન યે જીને દેને,
 ખુશ થા ખુશ ખુતોંકી જો ખુદાઇ હોતી.
 કોઇ દીન અયસાબી તકદીરસે હોના અય કાશ,
 મેરી ખીગડી મેરે મવલાને ગનાઇ હોતી.

(૬૩૧)—બેધારી તલવાર—

તું પ્રકાશ તું વિકાશ, દાતાભવ સુખનો વિશુ-
 અપશીરવિજયનો સુ કરધર સંકટ હર અધ દુરકર-તું.
 તું સહુને કૃપાનીધાન, તારેં જ્ઞાન તારેં પ્યાન,
 ત્રીભુવનના ઉપવનની, ધરતીનો ગાળી,
 તું દાતા, તું ત્રાતા, શુભકારી, બયકારી,
 કર્યાં છે તારી.....જલે વારી-તું.

(૬૩૨)—બુલબુલે બંગાલી-ગઝલ.

તુમ તો ખદ્દ હો હમકો ગલેસે લગાયે કાન,
 હરમાઇયે તો દીલકી લગીકો ખુઝાયે કાન.
 આશીક સમજકે કરતે હો નાસ્તુક મીજગીયાં,
 ગર હમ નહોં તો નાઝ તુમ્હારે જીદાયે કાન.
 દામે બસાસે હમ નહીં ધન ગેમુઓંકા ખમ,
 રહેમેં જાન ખુઝકે દીલકો ફાસાયે કાન.
 આવારગીયે દસ્તે મુખાસ્ક હો કમેસ કો,
 ઉઠે તુમ્હારે કુચેસે બયડે ખીદાયે કાન.
 વેઠે લાઝમેં જગીપે રખતે નહીં કદમ,
 હમરે આંહીકે નાઝમેં ઠોકરે લગાયે કાન.

(૬૩૩)—તીલસમે સુલયમાન—

તું અજળ હે લાસાની અરે જાની,
યે હુમકતી તેરી ચાલ દાલને દીલકો કીયા પાની;
લગ ગલેસે અય જાની મનગાની.
કયા નાઝો અદાકા હુંમેં તેરા આશીકે દીલજાની;
ચલ સાથ મેરે જાની અરે જાની.
મેં જનું તેરા રાજા હો જોડા અપના લાસાની;
તું તન તો મેંહું જાન, તું હુર તો મેં ગીલમાન;
તું ચુડેલ તો મેં શયતાન, તું સુરજ તો મેંહું ચાન;
ચલ સમઝકે અય જાની અરે જાની.

(૬૩૪)—તીલસમાતે ગુલ—

તુમ ન આયે હમારે આંગનમેં, ચલી જાદે બહારી ગુલશનમેં—તુમ.
સેજ ખીજાવું કુલોકી મોહન, હરવા ગુંધાવું ગરવા સોહાવન,
આઝો ખીજાવું નયનન-મે—તુમ ન.

(૬૩૫)—સત્યનારાયણ—

તું શાણી સમજી વધને, જ્ઞાને સોસાય છે ?
કરતો જગ નાયક, જે તે સાઈ રે—બહાલી—તું.
આવ્યાં સંસારમાં, તો કર્મો સંસારનાજી;
કરવાં તે કરવાં હું વિચાર રે—બહાલી—તું.
બેલા વીકૂલવર બહાલા, વળવા વિચારજોજી;
અન્ય નથી અવની માંડી માઈ રે—બહાલી—તું.

તે (૬૩૬)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રખતા-તાલ-દાદરા.

તેરે દિવારકે લિયે જાંદા હેરાન હે,
સુનતે નહિ હો અરજ ક્યોં દયાનિધાન હે—ટેક.
કાશી ગયા દવારકા મથુરામેં ફિર લિયા,
મિલા નહી મુઝકો તેરા અસલી મકાન હે.
ફિરા તેરી તલાસમેં જંગલ પહાડ મેં,
દેખા નહી તેરા કિસી જગા નિશાન હે.
પૂછા જો આલિમેંસે તેરા ખાસ કર પતા,
રહતા હે તેરે પાસ યહ ઉનકા ગિયાન હે.
કર મિહરકી નજદ મુઝે અખ હરસ દાનિયે,
બ્રહ્માનંદ તેરે અરજીપે કુર્બાન જાન હે.

(૬૩૭)—ધી. ડી. રે સોં. છુક. રાગ કબાલી.

તેરી જાનસે દિદા હું ચાહે બોલો યા ન બોલો.
તેરે ધરકને સતાયા, ગલીયામેં તેરી આયા, બદનામ હો મુઝા હું ચાહે બોલો.
તેરે ગલેમેં ગજરા મેરે ગલેમેં સેરા, બદનામ હો મુઝા હું ચાહે બોલો.

(૬૩૮)—જાએ હસ્તી—

તેરે દિલકી લાગીકા લુગને મેરીજન, કોઇ લાએએ જાંઠાં સાંવરીયા.
એરી ગુલ્યાં ન દિલકો જલાએરી, ચલો ચંચલ છગીલીઓ રોકા જાન.
વોહ પ્યારા હુસારા હુસારા મેરી જન, બાંકી હુલલીયાં બનો મેરી જનીયા.
સાંવરે સહેનોપે વારો તુમ જન, બન દનકે, પ્યારી સુદરીયા.

(૬૩૯)—જાએ લખન—રાગ માંડ-હુમરી.

તેરી ગોલ ગોલ છતીયાં પ્યારી લગે, તેરી ગોલ ગોલ છતીયાં પ્યારી લગે.
તેરે જોરે-જોરે ગાલ તેરે લુખરચ્ચે ગાલ, તેરી બડી બડી અંખીયા પ્યારી લગે.
તુંતો ચાએ પાન લાલ તેરે મોંહ પર પડા રમાલ, તેરે દાંતોકી મીરસી કઠારી લગે.

(૬૪૦)—બુલુને વફા—

તેરી હું મય પિયા તોસે નયનવા લગાઉ;
પ્યારી પ્યારી બતિયન કરકર જીયરો લુભાઉ-તેરી.
તોરે સંગમે રહું ગર બૈયાં ડાર,
મેરે નિકલે અરગાન પિયા, દિલોજનસે;
બૈાં પે કગાન હય, પ્યારી જગાન હય.
જ્યાસે જ્યા ગિલાઉ-તેરી.

(૬૪૧)—બુલુને બેરી—

તેરી રજપે મય રાજ, હું કુસમ લે,
અગ ન સતા મુજે દામે, દીરંગ લે—તેરી.
અહાંસે ચલા જા, કહીકા રકમ લે,
બાંકી જો જર હય બેજહંગી, દમ લે—તેરી.

(૬૪૨)—અહાનંદ લજનમાળા—ગઝલ-તાલ-૭

તેરી શરબુમેં આયકે ફિર આશ કિસકી કીજિયે-ટેક.
નદિ દેખ પડતા હે મુજે દુનિયામેં તેરી શાનકા,
મંગાકિનારે બેઠકે કિમ ફૂંકા જલ પીજિયે.
હરગિજ નહીં લાયક હું મેં ગરચે તેરે દરગારકા,
મેરી ખતાકો ગાલ કર દીદાર અપના કીજિયે.
પતિતપાવન નાગ સુન કે મેં શરબુ તેરી પડા,
સફલ કર ઇસ નામકો અપના મુજે કર લીજિયે.
મિલતા હે અહાનંદ નિસકે નાગ લેનેસે સહી,
બૈસે પ્રભુકો કોડકર ફિર કોનેસે દિત કીજિયે.

(૬૪૩)—બુલુલેયા—

તેરી મેરી બેડી બની, પિયા પ્યારે પે જાઉં નિસાર;
તેરી મેરી બેડી બની, સુંદરીયા, પ્યારે આ જાયે વારી.

મારી જન નૈનાસે નૈના લગાવો, મુજે બારીસી સાડી દીલાનારે,
જસમેં ગોટા કીનારી મસાસે, તુજે બારીસી સાડી દીલાઈ,
ધરમે ગોટા કીનારી મસાસે, દીલખર, સુદર, મનહર જન, લે સામાન;
ચલે દોકાનમેં કુરખાન કુરખાન—તેરી મેરી.

(૬૪૪)—બુદ્ધદેવ—

તેરા બતલાદે હું શીયા.....રી, કછુ મંત્ર મોહકા ડારી;
હોગા મેરા કામ સિદ્ધ અગ તુહે, ચતુરસુજન;
મધુકરકા જ્યોં કમલમેં, હોતાહે પરવશ પ્રાનરે—તેરીં
તેરે તિરછે નેન જ્ઞાનસે—હોગા વો લાચાર;
જ્યોં પારધિ હરિજુકો, શરમાર કરે બેજરરે—તેરીં
મેં ગદગાતી છેલછખીલી, છેલખલસે બસ્યુર;
લલ લલેકોં પાડે પલમેં કયા ધનકા મકદ્દરરે—તેરીં

(૬૪૫)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ—તાલ ચોતાલ.

તે રોહી રૂપ અનુપ જોયન ચંદ્ર હુતે સુંદર,
ઉમંગ શીરત યાદ લે લે યાર—તેરોહી.
નેત્ર કમળ ખંજન મીન મૃગ હુક છગ દેત;
અમૃત બચન સુન પીયા જ્યા હીઆસી યાદ—તેરોહી.

(૬૪૬)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—કસ્તૂરી, તાલ-૩

તેરી શરણ પડા મૈં અય નાથ મોહદે દર્શન પ્યારા—ટેક.
ગે કુલ દૂડી મથુરા દૂડી બિંદરાબન સારા,
કાશીપુરી સક્લ દિર દૂડી દૂડા હરદ્વારા.—તે.
કોમ વૈકુંઠ કૈલાસ જતાવે કોમ સાગરપારા,
કોમ કહે સજ જગકે બીતર વ્યાપક કર્તારા.—તે.
સંત જતાવેં ધટકે ગાંધી પરગટ ઉજિયારા,
કોમ કહે વો અલખનિરંજન સજસે હે ન્યાસા.—તે.
ચતુર્ભુજ પીતાંબર સોહે શીશ મુકટ ધારા,
બ્રહ્માનંદ મૈં દર્શન પાવું જવું જલિહારા. તે.

(૬૪૭)—રામવર્ષા—રાગ પીલુ, તાલ દીપચંદી.

તેરી મેરે સ્વામી યહ બાંકી અદા હે, કંઠી દાસ હે તું કહોં ખુદ ખુદા હે.
કહોં કુબ્જ હે તું કહોં રામ હે તું, કહોં સંગી હે તું કહોં જુદા હે.
પડાયા હે જળસે મૂઝે જામ તૂંતે, મેરી આખમાં કયા નયા શુલ ખિલા હે.
તેરે ધરકકે કે બહારે મેં ગરત હું મૈં, જાકા મેં ફના હે ફનામેં જાકા હે.
તેરી જાત પાક હે તશબિહસે દારગ, મગર રંગ તશબિહ તુઝપર મહા હે.
ન જનાં તેરા રામ હરજાગ પૈ દેખું હરએક નગમાં એ જાં ? તેરી સદા હે.

(૬૪૮)—કળીર ભજન—રાગ ભજન-પદ.

તેરે શીરપર મીઠાગવાન, ઉદાસી મનવા કાઢેકો બયો,
કયોરે મનવા ડગમક ડોલે, ધીરજ કયોં ન ધરે;
તેરે શીરપર રામધણી હય, બટકત કાહે કો ફરે—ઉદાસી.
હસન ચલનકો પગ યા તેરા, હરી સેવનકો હાથ;
હરી ભજનકો મુખડા તેરા, હરી હરસકો નેન—ઉદાસી.
હલે કળીર સુનો માધ સાધુ, યે પદ હે નિવારણ;
એ પદકી કામ નીંદા કરે તો વાકો કોનસી સાન—ઉદાસી.

(૬૪૯)—ધરતીકંપ—

તે સરકાર મનાઇ કરે છે નાહક બેવફા તે દરે છે,
એ ખફગી મન માઈ હરે છે જેકે છગરમાં આગ બરે છે.
આસપાસ સમજે સક નાહક પ્રીતની રીત નંતી છે આશક,
ખરે પરવાના શમાપર બેશક આતોશમાં તુજ માટે બરે છે.

(૬૫૦)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ભેરની, તાલ-દ.

તેરો પ્રભુજી કિશ વિધ દર્શન પાવું—ટક.
મેં મતિમંદ સકલ ગુણહીનાજી સન્મુખ હોત લખવું,
જપ તપ યોગ યજ્ઞ નદિ કીતેજ કૈસે પાત્ર કહાવું.
મેં અનાથ તુમ નાથ જગતકેજી કયોંકર તોડે ગિઝાવું,
બ્રહ્માનંદ દયાલ દયા કરજી ભવસાગર તર જાવું.

(૬૫૧)—મીસ રોઝા-રાગ કાશી.

તેરી જલ જાયા નંબરદારી ફુરતી ન લાયા ટોલકી,
બરા કટોરા દુધકા, મેં જોલું તું પી, મેં બેટીરે જાટકી, તેરી લગી ધરમકી.
રેલો બેટા જાટકારે ધરકા નંબરદાર, સગી બત્રીજી બેચકે ઉતર ગયા ગંગાપાર,
લંખી સકક લાહોરકી રેલુવે, પકડા, તાર તાર માખે ચકર,
રેલુવે સેના છોડાય-તેરી.

(૬૫૨)—મીઠા જહાર—

તેરા જાદુ ન ચલેગા જાદુગરની,
હલતેરે ખલતેરે કલતેરે આગે આયેં તૂઝકો.
ખાયેં સુખ હરની—તેરાં.
અપજશી અપજશ છાયા તેરા જગમેં.
હક મેં અપને કાંટે જોતી હય. કર, ખુરી કરની—તેરાં.

(૬૫૩)—મુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-તાલ ત્રીતાલ-દદરો.

તે મેરો મન લીનોરે, ડાર ગલેળીય બેયા-તેં મેરો.
કયા સાહુકા ઝોડનારે કુખ પડે રંગ જામ,
પરાયે બાલકકો નાંહી બરસો બોરે બાયે ઉડજાપ-મેં મેરો.

(૧૪૪) વૈશ્યુગ ૧ હું. ધી ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

(૬૫૪)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા—ભૈરવી, તાલ ચલિત.

તેરી ખીતી ઉમર તેરી ખીતી ઉમર તેરી ખીતી ઉમરિયા જયગી રે—ટેક.
દિન દિન જાવે કાલ વિદાવે રિરકે ગધ નહી આયગી રે.
લાડ લડાઇ સાજ સજાઇ દેહ પડી રહ જયગી રે—તેરી.
મહલ અટારી સુંદર નારી માયા સકલ ગિલામગી રે—તેરી.
અહ્લાનંદ ભજન કર હરિકા ચમકી પાથ કટાયગી રે—તેરી.

(૬૫૫)—અહ્લાસા સંગ્રહ—રાગ દેશ-હોરી.

તેરી હોરી ખેલનમેં ટાના, મેં તો નહિ આવું શામ રમેના—તેરી.
તુંને એસો ફાગ મચ્છો, મેધ કુલો ખેદાને આયો—તેરી.
સાચી પ્રીત લમીહો પેઆરેસે, દૈઆં પાર ગીલ ગયો સેના—તેરી.
લાગગધ. તજસાજ કાચોકી, તેરી હોનીધો સોહોના,
તુંમ સુનીઓ નનંદ જોહાના—તેરી.

(૬૫૬)—ગાયન દુર્પણ-રાગ કાલીંગડો, તાલ ત્રીતાલ.

તેં તો મને હગી હગી ગારા રાજ—તેં તો.
ચંદ સરીખો તારો મુખડો ખીરાજે.
ખાતડી કરો છો રગી રગી—ગારા રાજ—તેં તો.

(૬૫૭)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા—રાગ માડ, તાલ દાદરા.

તેરી ઉમર ખીતી જયરે પ્રાણી રામ સુમરશે—ટેક.
ખુંદ ખુંદ ટપકતા રે જ્યોં અંજલીકા નીર,
પલ પલ છિન છિન મેં તેરા રે છીજત જાય શરીર—પ્રાણી.
દાયા ઘોડે પાલકી રે દાસી દાસ અનેક,
મહલ ખળના નારિયાં તેરે સંગ ન આવે એક—પ્રાણી.
ચાર ડિગા કી જિંદગી રે જાસી હંસ ગિલામ,
કરશે જો કુછ હો સકે રે દિર પીછે પછતાય—પ્રાણી.
ખાલી આયા જગતમેં રે ખાલી જનન હાર,
અહ્લાનંદ ભજન વિના તેરા જૂઠા સગ વિચાર—પ્રાણી.

(૬૫૮)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા—કસ્તૂરી, તાલ—૩.

તેરો જન્મ મરણ ગિટ જાય હરિકા નામ સુમર પ્યારે—ટેક.
જગ મેં આયા નરતન પાયાં ભામ જડે બારે,
મોહ છુલાના કદર ન જના રેત રતન કારે.
ખાલાપનમેં મન ખેલનમેં મુખ દુખ નહિ ધારે,
જોગનરસિયા કામનગસિયા તન મન ધન હારે.

બૂઠા હોકર ધર મેં સોકર સુને જયન ખારે,
દુર્ગલ કાયા રોગ સતાયા તૂષ્યા તન જારે.
પ્રભુ નહિ સુમરા ખીતી કમરા કાલ આમ મારે,
બ્રહ્માનંદ વિના જગદીશ્વર કોન વિપત ટારે.

(૬૫૯)—કવી તાનસેન—રાગ માલકોપ.

તેરી ગત અપાર, મોસે જરન ન જત નિરંજન નારાએન, તેરી.
તુહી ચાંદા તુહી સુરજ તુહી પવન તુહી પાની, તુહી કિગરન તુહી
નારાએન—તેરી.

તુહી બ્રહ્મા તુહી વિષ્ણુ તુહી અગમ તુહી નીગમ તુહી સુરજ પારાએન
તાનસેન કહે પ્રભુ તોષ કીધાવન, સુમર સુમર લાયે પારાએન—તેરી.

(૬૬૦)—કવી દમયંતી—

તેરે કીયે શેજરિયાં સળયેં રખુંગી સેયા તેરે કીયે.
ચુન ચુન કક્ષીયાં ખાસી ગરવા ગળાડેં સેયાં,
હારે ગર ઐયાં ગય પિત્તાયે રખુંગી સેયાં તેરે કીયે.
ખુતાને સંગ દીક્ષ કજડી હુમ મજનમેં રહેતે હયેં,
છસે જરગાદ કરને હયે કસીકે દ્વાતમેં રહેતે હયેં,
ગિરદાકી મરી નાર દિલમેં છુપાવું સેયાં;
આખો મેં અપની મેં ગિલાયે રખુંગી સેતા તેરે કીયે.

(૬૬૧)—કીશરસીંહ—

તેરી કુદરતકો અય મોહા કીસીને અગ તક ન જાની હયે,
વલેકો જાન સકતે હયે, એ તેરી મહેરમાની હયે.
કહીંપર રાગ જોર રંગ હયે, કહીંપર લાલ જોર મંગલયે,
કહીંપર હોંતા ઉગંગ હયે, કહીં ગમકી નીશાની હયે.
કહીંપર ગુલ ખીલા જાતા, નીરાસે રંગદો લાતા,
કહીંપર ગુલ હુવા જાતા, ગીરાગે છંદગાની હયે.

(૬૬૨)—સુદર મનહર ગાયન પ્રકાશ—તાલ ચોતાલ.

તેરેરી ગદન કમલપર આલી નંદા નંદન મોરલી નાદ કરત ગુંગર—તેરેરી.
લાલ ત્રીશંગી લાલ રોગ રોગ રમ રહે, કર ડારી કર માલ—તેરેરી.
જાકો સુખ દેખવેકું શંકર તરમત સોહી તાકે ખસ લાયે; (અભોગ)
કલ્યાણ કહે પ્રભુ કમળા પત ગીલવેકું પ્રાયો હું અપરમપાર—તેરેરી.

(૬૬૩)—સુદર મનહર ગાયન પ્રકાશ—તાલ ચોતાલ.

તેરી તો ગત અપાર, મોયે જરની ન જાન,
નીરંજન તીરાકાર નારાયન—તેરી તો.

સપ્ત દીપ સપ્ત સાગર અષ્ટકુળ પરવત,
મેઈં સેવ્યો સમદા નારાયણ—તેરી તો.
તું જગ થલ પવન તેજ તુંહી ધરતી આસમાન,
તુંહી ઉડગન સરવદા નારાયણ—તેરી તો.
તાનસેનકે પીયા, ઘટ ઘટ મેં કરત ગ્યાન,
અગમ નીગમ સકળ શ્રેષ્ઠ નારાયણ—તેરી તો.

(૬૬૪)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-પ્યાલ તાલ સુલદાગ.
તેરેતો મનમે કીતનોક ગુનરે, જો કહ્યું જાને સોહી પ્રકાસ કરે-તેરેતો.
પાહાણ પીગલાયન હરન ખોલાયન મેહુ બરસાયન સરસ્વતી બરે-તેરેતો.
હગહી જનત તુમ સુરેપૂરે જો સુર આવે સો સુર બરે-તેરેતો.
કહેત બીજી આવે સુને ગોપાલલાલ દોર દોર ગુનીયનકે
પાહી પારે-તેરેતો.

(૬૬૫)—ચંદ્ર મધુરી—

તેરે લીયે જોખનીઆં જનાએ રખુંગી સો તેરે લીયે.
સોનેકા ઘડવા હય ઓર ઘડે પર ઝારી-યાર,
ગંગાજલ પનીયાં ભરવાએ રખુંગી સો તેરે લીયે—તેરે.
કુલ ગંગાયા મયને તુરા જનાયા યાર,
કુલનકા ગજરા જનાએ રખુંગી સો તેરે લીયે—તેરે.
હાર બી પહેરા મેને પહેરી જંગરીયા યાર,
બુદ્ધિમે માતીઆં જંધાએ રખુંગી સો તેરે લીયે—તેરે.

(૬૬૬)—કબીર સાખ—રાગ બજન.

તેજ સાચું, તેજ સાચું, તેજ સાચુંરે,
હે રામજી કરે તેજ સાચું-ટેક.
જગમાં જન્મી જુડા, રટન કરો રામજીનું;
એ વિનાં જીવ્યું બધું કાચું (૩)
સદગુરુ શાસ્ત્ર સદુ, યાકયાં પોકાર પાડી;
તોય જીવ દ્રવ્ય ગાની રાચું (૩)

તો (૬૬૭)—અસીરે હીસે—

તોરી હલગલ હે પ્યારી, તોરી કલગલ હય ન્યારી,
કરો ખાત ન મોસે સાંવરીયા-જન.
તોરી બુદ્ધિ હે કાળી, તોરે ગાલોપે લાલી, તોરે ને રાકી લાગી કટરીયાં-જન.
જાઓ જાઓ નાદાન, મોહો ન જતાવો જન;
નેનાસે નેનાં મિલાઓ મોરી જન, એજ વાહ વાહ વાહ.
જાંકા સીપૈયાં તું મેશ સૈયા, ડાલુ તોરે ગમે બૈયાં,
હાં હાં હાં માન માન માન-જન.

(૬૬૮)—હસીન કાતીલ—

તોપે બાલમવા, ગય જઈ નિશાર પ્યારે સાજનવા,
દિલજાંસે હોંગી મંચ જલિહાર, જઈ નિશાર.
મત હોના શાકી હમ દમ પર, મનહર દિલખર તું ધસીઆન,
જોખન સારા તુજપર વારા જઈ નિસાર-તોપે.
મદન મોહન પ્યારા હય, નિરાલા જનસીવાલા, બેયાં ગરેડાર,
લુભાઈ દિલદાર-જોખન સારા તુજપર વારા જઈ નિસાર.
લટકાલી જલદારાલી નિરાલી હય નાગન કુનકાર-તોપે.

(૬૬૯)—દારા ઔરંગજેબ—

તોરે શરન સખ જહાંન, તુહી સખપર મહેરખાંન;
ચુન ધુન તોરી દાર દાર, છાધ પ્યારી ન્યારી તોરી શાન-તોરે.
તનમન ધન તોપેં કુરખાન, નિશદિન તુહીનીગાહ ખાન;
નયી નયી ખુશી ભરી કુદરત બારી, તીહારે અત અન-તોરે.

(૬૭૦)—કલે નજર—

તોરે ધુધર વાલે ખાલ ખીછધુ જયસે કાલે,
દરશનમેં ખાલે ખાલે આશતકે હેં પરમાલે,
જયસે કાનન કુંડલ ડાલે—તોરે.
ગોરે ગાલ ઓર ગાલપર કયસે સોહેં ખાલ,
જું ચંદનકે રૂપસે લાપટે ખીછધુ વિખ્યાલ.
ભેહરી જેહરી જેહરકો. ખચતે રેહના મતવાલે,
નખ લાગસે નાગન હેં પાલે—તોરે.

(૬૭૧)—તાજે નેકી —

તોરી હલખલ સગરી જની
ચલચલ હટ ઓ દીવાની કયા તુફાની લાખ પરેશાની,
નાગલાની કયા શયતાની દાની જનમ જનમ સહું સીતમ સનમકા.
ગમ ખાઈં દુખ ઉડાઈં હમદમકા જવો મોરે આગેસેરે,
લપક અપક ચટક ચટક બેઠંગી દુડો દુડો સગરી નગરી.

(૬૭૨)—મુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-પીલુ-કાશીયા-તાલ અધ્યા.

તોરારે ખીરાના મોકુ છેર, હેરી નનદીયારે-તોરારે.
તોરારે ખીરાના મોકુ નીત સમજાવે,
હમસે કરત નીઠાર-તોરારે.

(૬૭૩)—મુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-રાગ-અડાણો કાનસે.

તોરી હખી મોહે પ્યારી ભગતહે,
કેવો ભગમો ગુલાલ માલ તે-તોરી.

રસકી ભરી મદમાતી નેના,
અધર અજન અખ કારે બનારે-કેવો લગાયો.

(૬૭૪)—શારદા વિજય—

તોફાની દરીયે નાવ તમારૂં ગોથા ખાયરે,
મસ્નાની દરીયે નાવ તમારૂં ગોથા ખાયરે.
માયા પી સુતા શું મુરખ, જાગી કરો ઝટ સહાય—તો.
પાપી પવનના ખાય પછાડા, લાડે જઈને ભગાયરે—તો.
મહાસાગર માપી આવ્યા, ખાડે ખુચી જાય—તો.
લક્ષ ચોર્યાસી જાંદર કીધા ફેગટ ફેરો થાયરે—તો.

(૬૭૫)—જનિશાર—

તોરી સાવરીયા હય જાડુ બરી અંખીયા,
રસીલી કરીલી નુકીલી હય, વાહ વાહ.
—મેરે ભોલે ભાલે આશ્કે નાદાન, સુરતકી ગરશી ગાલોંકે કુરખાન,
દે ડાલો દે ડાલો ધધર ઉધર કે ગાલોંકા બોસા અય ખ્યારી જાન.

(૬૭૬)—ભુલભુલૈયા—

તોસે લાગી નગરીયા, ઝટપટ ચલો સાંવરીયાં.
કયસી મોરી ખીસારી ખજરીયાં, કયસી પાગલ થેલ સારી નગરીયા.
આઝોજી આઝોજી લગન લગાઝો. ચલો જલની સાંવરો સજરીયા.
આઝો છળીલે સજનવારે, ચલ ચલ ખ્યારી તોરી ખારી ઉગરીયા.

(૬૭૭)—ગાયન દર્પણ-રાગ શુદ્ધો, દીપવંદી-ફોરી.

તોરે ધ્રીજમે નારકાં ઠોરી, સામરેને હમસે મચાલીની હોરા-‘સામરેને’
અપનેરે અપને મંદીરસે નીકસી, કોઇ સાંવરી કોઇ ગોરી.
કોઇ અત્તર લીનો, કોઇજો ચંદન લીનો,
અબીર લીયો બર જહોલી ‘સામરેને’—તોરે.

(૬૭૮)—સનાતન ભજનદિપિકા-રાગ દેશ.

તોહિ ડગર ચલત કહા બયો રી વીર,
કહૂં પગકી પાયલ કહૂં શિરકા ચીર.
ભાઇ ખાવરી ન કુછ સુધ બુધ હે શરીર.
તેરે મતવારન સગ મૂગત નયન,
મુખ લાપત હૈ તૂ અતિ વિરહ જયન.
મનો ધાયલ કાહૂંને કરી દગન તીર,
મેસો નાસાયલુ જિન જિન રખ દુરાય.
જો તૂ ઠહેગી સોઇ મૈં તેરો કહૂં ઉપાય,
જાસો રોગહૂં ઘટે ઘટે સકલ ખીર,

(૬૭૯)—તારા મુદરી—

તોહે મોરા સખર લઈ જાય દરજી, અંગીયા કમલું ટુંકી કરદી—
કપડા તો મેં માપકે લાઇ તોહે ટુંકી સિલાઇ, દીલવાય દરજી—

(૬૮૦)—ભક્ત ધ્રુવ—પદ-રાગ-કોશીકી કાનરો.

તોરે શરનમેં આયે, સતપનસે આનંદ મચાયેરે,
ભટકત નિતગન મોરે દયાજન, તુમજિન ધીરજ ન પાયેરે.

(૬૮૧)—ભક્ત ધ્રુવ—પદ. રાગ દેશ.

તોરે ડેરે આઝોજી મયા દાતા રખેં,
મોરી ખોઇ લાજ ગિધાતા રખેં.

થ (૬૮૨)—અંદ્રહાસ—

થતોરે દુઃખદ કલેશ, સહુને પર વિશે મનમાં સહુને,
કેમજ મુકું મિત્ર જીવનને
એક તરફથી મિત્ર વળગતો, બીજી તરફથી બેન મારા—કેમજ.
મન મુસ્કેલી ઉપજી છે મોટી, કેમ ચાલુ કરી ન્યારા—કેમજ.

(૬૮૩)—મહાશ્વેતા કાદમ્બરી—

થઇ પ્રેમવશ પાતળીયા, ૨) મારા મનના માલિક મળીયારે...થઇ.
પ્રિતે કરો મુખવાસ સજનવા, રાજ હૃદયના વાશી...થઇ.
...પ્રેમદા પ્રીત જ્યોત પ્રકાશી(૨ ગારા મનની મનોરથ ફળીયારે...થઇ.
....ભાગ્યવંતં કર્યો ભગવતિ મુજને, જીવન સફળ થયું મારું,
કરો શ્રીહરિ શુભ તમારું...મારા મનના માલિક મળીયારે...થઇ.

(૬૮૪)—માલવકેતુ—રાગ ગઝલ કંવાલી.

થયો ચારે તરફ ભવમાં, મહા વિસ્તાર માયાનો;
કરે છે પ્રેમયા પુરો, સદા સત્કાર માયાનો—થયો.
થયું પાપી નરકવાસી, યતાં સહવાસ ગાયાથી;
સગજતા તોય ક્યમ થાતો નથી, ધિક્કાર માયાનો—થયો.
નજરથી નિત્ય દેખાયે, જગત સંહારનારી છે;
જતાં કંઈ કરે કાળાં, લઇ આધાર ગાયાનો—થયો.
નથી એ માર્ગ મુક્તિનો, અચલ સુખનું ન સાધન છે;
તથાપિ રમ્ય દેખાતો, વિકટ આકાર માયાનો—થયો.
ન છુટે કોઇ કાળે તે, દસાયો જે જરા એમાં;
હૃદય પાપી જાને પૂરું, યતાં સંચાર માયાનો—થયો.
કર્યું જો એક પાતક તો, શરી બીજા બહુ પાપો;
પાતક પાપની શરકાવણી, એસાર માયાનો—થયો.

ફસાયો હુંય હું એના, પ્રગળ ફન્દમાંડી આજે;
થયો છે ચિત્તમાં મારા, પ્રગળ અધિકાર ગાયતો—યયો.
થયો સંહાર આ સંહાર, ને તુપ જાળકો કરો;
નહિં તો મગ મરણ યાતા, થયો સંહાર માયાભે—યયો.

(૬૮૫)—વીર કેસરી—રાગ-ગઝલ કન્વાલી.

થવાનું ના થવાનું કહે, નજુમી કાણ એવો છે,
ન જણ્યું જનકીનાથે, સવારે શું થવાનું છે.
હતી શ્યામ રૂપે અહલ્યા, જગતમાં વાત જહેર છે,
ન જણ્યું જ્ઞાતી જોતમે, સવારે શું થવાનું છે.
હતા ફોરવ અને પાંડવ, જગતમાં મહાજળી ચોદા,
ન જણ્યું લીખ જવાએ, સવારે શું થવાનું છે.
રમ્યા જુગદ સહ સાથે, વિભુતી સો ગયા હારી,
ન જણ્યું ધર્મ જવાએ, સવારે શું થવાનું છે.

(૬૮૬)—લવ-કુશ--

થઇને શાન્ત મુણો બે બોલ, જગત જોશે તે કરશે તોલ;
જગત ઉપરથી તો ઢગડોલ, માંડી છે મોટું પોલ-પોલ—થઇને.
પતિ ઇચ્છા તે આપણી ઇચ્છા, પતિ બોલ્યા તે ઇશ;
પતિ તેં સેવા પતિ તે દર્શન, પતિ જગતે જુગદીશ—થઇને.
બીજ ચંદ્રને સહ કામ નગતા, પુનમ ખાલી જય;
થાય જગત ત્યમ આપણુ થઇએ, તો જગમાં રહેવાય—થઇને.
દયા ધર્મનું મુળ ખરેખર, પાપ મુળ અભિમાન;
શાણી દયા કદા નવ પરહરીયે, જ્યાં લગી ધરમાં પ્રાણ—થઇને.

(૬૮૭)—મદહાદં ચરિત્ર—

થાઉં ત્રિલોકનાથ, બસ-બસ વર આવ્યો છે હાથ,
અમ્મરોને મારું ઠાર—વિષ્ણુનો કરું સંહાર—થાઉં.
મરણ શરણ હવે ગયું છે, આયુષ્ય મુજ અમ્મર થયું છે;
બળ મારું પ્રકુલિત થયું છે, સુરસાથ-મિહુ બાથ—થાઉં.
ડરથી નિડર થઈ ગયો છું, અજીત ચોદો હું રણો છું,
સહુનો શિરમણી થયો છું, સુરસાથ-મિહુ બાથ—થાઉં.

(૬૮૮)—વીસમી સદી—

થઈ પ્રભુની મહેર, જાઓ ઉડાવો લહેર,
શીખો સદા સંભાળીને ચાલતાં;
સદા રહો સંગાથ, હમને નીભાવ હે મારો નાથ,

રહો ઉમંગે કુલતા શલતા.

દીઠરા ખોડીઆ કદી દીધાં તે હાથ સહુ મુજ હેઠા,
નળે છે ફનીયા કે જેવા આપ તેવા બેટા.

(૬૮૯)—ઉમાદેવડી—

થર થર કર મુજ સેખિની હાથ લેનાં;
હડ હડ જળ વહેતા નાથસુ નામ દેતાં,
સખિ કર ધરિ કોરી પત્રિકા વાક્ય કહેવાં;
વિરહ હૃદયવાસી પત્ર નહિ દે લખાયા—
ચોડુ લખ્યું ઝાઝું વાંચી લેજો—
હુઃખ તણી દરીયો હૃદયે બર્યો,
પ્યારા હાલ લખું કેવી રીતરે—લખ્યું.
લેતારે લેખણ કર મુજ થરથર,
આખે આંસુડા વહેતારે ઝરઝર;
કામળ કોરો દેજો કરમાં,
કહેજો મોઢે સદેશો ચતુર નર—લખ્યું.

(૬૯૦)—ચંદ્રહાસ—

થયા હોરે પતિ તેજ પ્યારો તનના ઉર હસી વરી આજે,
છેલ છબીલા રૂડા રંગીલા, રાજપુત પ્રખ્યાત,
જોયા બાગે, અનુરાગે, ચિત્ત લાગે, કેમ લાગે,
પ્રભુ તે વખતે મેં તનગન તમને અર્પ્યું થંધ રાજી-થયા.
કૃષ્ણ કૃપાએ તમોજ મળ્યાં દિલમાં ચિત્ત ચાક,
નહોતું નક્કી, નહોતી વધી, નિશા પક્કી, વિધિ લખી;
પ્રિયા ઉત્તમ તન બની હતી દેવસુંદરી પદગણી મળી આજે-થયા.
મહેલ જતાં તે દિ તરછોડી હવે ન મુકું હાથ,
આમો આવું, ગન બાવું, કેમ નાવું, પ્રિય કહાવું;
હવે હાજર છું તન મન ધન દેવા, જેમ પ્રેમ છાજે.

(૬૯૧)—કુચુક ચન્દ્ર—

થંધ વાર નાવ્યો હવે વાંભો, ધરે જુએ બેઠી વાટ;
છડે નવા નવા ધાટ, કરે કમરી ઉસાટ, કાળો વેઠેસે કહોસો-થંધ.
જો વિતી જહે રાત, તો તો થાઈ જુડી વાત, મારી ખુન કરે ધાત;
નહી પ્રણવાની મુરખો માલો-થંધ.
આવા આવીસે હાંઝ, તોય નાવ્યો મારાજ, હું તો થાકી ગયે આજ;
બેઠી બેઠી કાઢ્યો દન કામો-થંધ.

(૧૫૨) વોલ્યુમ ૧ હુ. ધી ફાનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

(૬૯૨)—લગન સંહાર—

થવાનું ના થવાનું કહે, નળુમી કાણુ છે કોવો;
ન જાણું જાનકીનાથે, સવારે શું થવાનું છે.
અરે લોકેશ બહુ બળાયો, થયો બે હાલ ન જાણું;
જગત સી દાખલા આપે સવારે શું થવાનું છે.
જુવો પાંડવ અને કૌરવ, બહુ બળીયા મણાયા છે;
ન જાણું શિષ્ય જવાએ, સવારે શું થવાનું છે.
થઇ રાજ રમ્યા જુગદું ગુમાઈયું પત્ની સૌ સાથે;
ન જાણું ધર્મ જવાએ, સવારે શું થવાનું છે.
અરે થઇ નારી શલ્યા તે, કહો શું વાત જાની છે;
જણાયું તે ન જોતમણી, સવારે શું થવાનું છે.
થવાનું તે થવા દેજે, બસે મન મરત થઇ રહેજે;
ખતી મસ્તાની જાણું ના, સવારે શું થવાનું છે.
હજારો હાથ નાખે છે, હજારો મોજમાં મશગુલ;
હજારો શોચમાં છે કે, અગાડું શું થવાનું છે.

થા (૬૯૩)—ફવી ભદ્રકાળી—

થા અધીરા ન આમ અલી લેલી
વિલાસ આશ પૂરિ થશે - (૨)
એ...પૂરિ થશે પૂરિ. થશે પૂરિ થશે—યા.
આ જોખનિયું આવે, મદન મુઝો સતાવે;
હાય હૃદય રમણીનું જાણિ હસેરે—યા અધીરી.
રસીલો આવી જ્યારે, કર કંઠમાંહિ ધારે;
છાતી હર્ષરસથી જનકાઇ જશેરે—યા અધીરી.

(૬૯૪)—કુસુમચંદ્ર—

થાવા ઘો લગન નાટકિયા
પછી બસે પિંજાએ જટિયા—
સાડી ઓઢી પહેરી પોલકું, માથે પાકું તરીયાં
સોંપી મૂછાળા સાથ મુછાળો પ્રેમી યુગલ છટકિયાં—
માની ડાહ્યો મનમાંહી પુરે મોતીના ચોક,
જેતાં મોંદું શામલો મુકે બાપની ચાક.

(૬૯૫)—કૃષ્ણલીલા—

થાશે થાશે પ્રગટ અવીનાશી ર
કરવા પાપીનો સંહાર,
કરવા પાપીનો સંહાર ર
ઉતારવા હુ બાર—થાશે.

ભક્ત વાસ ઐ ભુધરો હરશે સહુના દુઃખ,
દેવકી ઉદરે અવતરી મારશે અસુર ભુપ.
વદાલો ચડશે તે સહુની વદારે રે—કરવા૦

(૬૯૬)—સરસ્વતીચંદ્ર—

થા પ્રિય કુસુમ હૃદયેશ્વરી
પતિની નેત્રગણી થઇ રહે મનદરણી—
વરખાળા જન વિસરી—
બહેન વચન તમ દિતર માની,
પતિ ચરણામ્બુજ મેલી;
સતિ સૌભાગ્યવતિ સુખદા, થા;
ગણી પતિ પ્રભુ, ગૃહદેવી.
રહે સુખી સાગર સંગમ પામી.
ધેલી ગંગા ગૌરી.—

(૬૯૭)—સુકન્યા સાવિત્રી—

યાઓ શ્રીગણ નાયક સહાય. (૨)
વિધન હરણ હિમ તનવા તન,
હરિ હર નંદન ગુણ રાય—યાઓ૦
લક્ષ લાભ પરિવાર મનોહર, દિર શુધ બુધ.....(૨)
દુઃદાળા દુઃખ ભંજન, કરવા જન મન રંજન;
શિશુગણ સ્વાય—શ્રી૦

(૬૯૮)—રમાદેવી—

દયા ધરમ નહીં મનમેં, મુખડા કયા દેખો દરપનમેં,
કાગજ કે એક નાવ જનાયા, છોડા સમદર જલમેં.
જુગરા બેઠન વાલા કુળે, સગરા તરણય ઉનમેં—મુખડા.
મુઠ સમારી પાધડી પાંધી, તેલ લગાવત તનમેં,
હંઘારકા પાની જોખનકા લટકા, ફલજાનેગા ખીનમેં—મુખડાં.
ઝોર કયામાં પાસ ઉગત હયે, ગોમ્માં ચરત હયે જનમેં,
કહેત કંપીર મુનો ભાઇ સાધુ રહ ગઇ મનકી જનમેં—મુખડાં.

(૬૯૯)—મીસ કાલીબાન—રાગ ખરવા, તાલ દાદરા.

હમ મારે તુ પુરકવાને ધેર લખરે;
આપ જગે આર મોવકા જગાવે, મેરી એક લાખ રૂપૈયેકી નીંદ ગવાંધરે—દ.

(૭૦૦)—સરદારખા—

કશા કરે તે કોઇ ન કરશે મુરખ કરે અભિમાન,
પ્રાણી જિયાડે પુરખ મગતર, કાળી કયા અણુજણ.

હું પદમાં ગરડાઇ મરે પણ, ધાર્યું કરે લાભવાન-દશા.
નિરધનીઆ પળમાં ધનવંતા, ધની થયા લાચાર,
સદા સુખી કે સદા દુઃખી, નહિ કોઇ જગમાં રહેનાર-દશા.
કુંપળ હસતી પાન ખરંતા, તે પણ છે ખરનાર,
નામ અગર રાખે તે જુગ જુગ, જનમ્યુ તેજ જનાર-દશા.
નાહક આકીન છોડે નીજ જન, સત સહાયક કીરતાર,

(૭૦૧)—રાગ આજ સંબંધ-રાગ કવ્વાલી.

દર્શણ દિયા કરો તો, બંશી જાગતેવાલે,
છવી સાજ અપની અનુપમ દીખાતેવાલે.
મજમે જનમ સિયા હે ભક્તોકો સુખ દીયા હે,
અસુરો કુમાર પલમે સુરપુર પહાતેવાલે-દર્શણ.
ઈન્દ્રને કોપ કરકે અજકો કુઆના ચાહા,
કરપર લઠાયા ગિરવર, અજ જન બચાતેવાલે.
કુંજનમે આતે જાતે હરગાર ગોપિયોસે,
લે કાહુન દાન ગાખન ખાતે લુટાતેવાલે-દર્શણ.
મનમોહન રસિલ ચિતવન ચુલાકે દિલકે,
અબ કયોં ન પાસ આતે, હુંસ હુંસ રીઝાતેવાલે.
નિશદિન ચરણ તુમ્હારી હે મજીલાલ પંડીત,
પદ ભક્તિ શ્યામ દીજે સંચય મીટાતેવાલે-દર્શણ.

(૭૦૨)—કૃષ્ણલીલા—

દર્શન કરાદે મૈયા તેરે જાળકા, દર્શન કરાદે મૈયા તેરે જાળકા;
ગોકુળ ખીસે ભયો ન દલાલ કૃષ્ણ કાનકા કૃષ્ણ કાનકા મૈયા તેરે કાનકા-દ.

(૭૦૩)—અઘ્ઘાનંદ ભજનમાળા-હૂમરી-ખમાય.

દર્શન ગિન નિયરા તરસે—ટેક.

ધડી ધડી દિન દિન પલ પલ છિન છિન કલ ન પડત નહિ ધરત ધીર મન
નીર નૈનસેં ખરસે.

ગિતતી હમારી અબ સુનો ગિરધારી તુમ જાવું બલિહારી તેરે ચરણકમલ
તોપે વારી મેરી જાન જિમરસે.

કીજિયે સુનાઇ મેરી દેર કયોં લગાઇ અબ ઓર ન સહાઇ તેરે બિના
પદરાઇ મુઝે લીજિયે જયાઇ નિજકરસે.

દુપણ હમારો સખ દિલસેં બિસારો પ્રભુ અઘ્ઘાનંદ નિહારો નિજ
નેન તારો ભવસિંધુ લહરસે.

(૭૦૪)—કૃષ્ણ-ચન્દ્ર—

દહિં હું મુજ પતિને ધિકાર, એ વીણ આવું ન વપથી ધાયે.

હુમ્મી બુદ્ધિ વિચાર, હાય મુજ પતિને પિઠાર-હઉં છું.
સમજાવ્યું હશે નૃપને ઉલટું, પોતાનું સમજીને સુલટું;
હજી કુમુદ સુકમાર, હાય-હઉં છું.
આવા પાપીનો પૃથ્વી ગા, બક્ષ કરી જાતી નથી તું કાં;
સહન કરે શીઠ ભાર હાય-હઉં છું.

(૭૦૫)—“શ” માંડલીક-રાગ કબાલી.

હઉં કોષ કોને હાં સમયની જ્યાં ખલિહારી;
સમયની જ્યાં ખલિહારી, મનુષ્યની ત્યાં છે લાચારી.
હતો હમ દેશ આતે જ્યાં પ્રભુ અવતાર પશુ લેતા,
અરે આ દેશ એનો એ, સમયની છે ગતી ન્યારી.
અગારા દેશના ચેતન, અગારા તેજને ગૌરવ,
અકાળે હાય કરમાયાં, હજી એ શી થનારી છે.

(૭૦૬)—અહલ્યાખાંડ—

હવા કોષ દીક્ષની લાવો, વિરહાનળ યુગ્મવો;
કોષ ગારો કથ રીઝાવો, ખતી છું ખહાવરી ખાળા.
આંખમંડી રહે છે રાતી, વાલમની વાટ જોતી;
પ્રીતમ તમ વિશ્વ સધળા, લાગે સુખ ભોગ લાળા.
યોવન દીન રેન સતાવે, અંતર રમર ધુન જગાવે;
આઠે પહોરે અકળાવે, ધારી મનહર માળા.

(૭૦૭)—રાગ સાજ સંઘલ-રાગ મજન, કાશી.

દયાનિધી તોરી ગતિ લીખી ના કરે;
ધનસે ધરમ, ધરમસે અવરમ, અકરમ કરમ કરે—દયાં
પિતા ખચન મટે, પાપીસો પ્રલહાદ કરે;
વાંઠી ખંદી છુડાવનકો, પ્રભુ નૃસિંહ રૂપ ધરે—દયાં
એક ગઉં જો દેત ત્રિપ્રકો, સો સુરસોક તરે;
કોટી ગઉં રાજ નૃગ દિન્દી, ગિર ગિટ હવે કૂપ પરે—દયાં
ગુરુ જસિષ્ઠ અતિહી, ગુણ આગર રચિ રચિ લગ્ન ધરે;
સિતા હરણ મરણ દશરથકો, બિપતીમે બિપતી પરે—દયાં

(૭૦૮)—સર ફરોશ—

દલા લાઉં, પેટ ખડાઉં, ખાઉં જલેખી ઔર શીરખાવ;
રખ્યું શીર મોટરં ગાડી, પીઉં ગીદી તાડી.
મંજુડી દીપ અતાઉં, મૈં ડખ્યા ઉડા જાઉં,
મોટા હું જોસે બેસા, રેસર હોવે મેરા નામ.

(૭૦૯)—સ્નેહલતા—

હયા દીક્ષાં દીનની દાઝે દેખી દીનને દેતા દાન,
ધીર ધરીને ધર્મ ધારતા ધન્ય ધરા ગાંધી ધનયાન.
ટેલીયા ભટની ટેલ છે દાતારને મન સહેલ છે,—
સંત સરીતા સમીર મેઘ તે સદા કરંતા પર ઉપકાર.
પ્રીત ધરી પરમારથ કરતા ધરતા ઉરમાં નર્દા અહંકાર,
ટેલીયા ભટની ટેલ છે દાતારને મન સહેલ છે—

(૭૧૦)—અહ્લાનંદ ભજનભાગા—હુમરી ખગાય.

દર્શન ગિન તરસે નૈના-ટેક.

સાંવરી સૂરત પ્યારી ખનગાજ ગલધારી જગસે નિહારી સારી તનકી
વિસારી સુધ પડત ન ધરી પત્ત ચૈતા.
જમુનાકે નીરે તીરે વિગલમગીરે સખી ધીરેધીરે ગાવે નદલાલ ગ્યાલ
ગ્યાલસંગ મધુર મધુર સ્વર ઐતા.
શ્રીશમુકટ કટિપીતનિમજપટ રાસકરતનટવર ખનકુંજન પગનપર ધુન છેતા.
સુંદર અલક જલક શ્રુતિ કુંડલ અહ્લાનંદ પલક નર્દી ગિસરત સકલ
મનોરથ દૈતા.

(૭૧૧)—શ્રીમતી મંજરી—

દરશન લોભી દેહ છીદાકર નેન ગનાએ ગાંસી,
તટ હોટનસે લગે કન્ડીયા ચીર ગુન ગાએ અંસી.
તોરી નીલી છગ, છાછ કન્ડા દય્યપેની લેદય નયનામે ડારે,
નીલેહી રંગસે રંગા મોરા ચોલા નીલેનેનીયા મોહકી
ચોરે છાછ કન્ડીયા.

(૭૧૨)—અહ્લાનંદ ભજનભાગા—હુમરી, તાલ અલિત.

દર્શન વિન જિયરા તરસે રે મેરે નૈન ધાર જલ ખરસેરે-ટેક.
મૈં પાપન અવગુણકી રાશી કેસે કરે પ્રભુ નિજ દાસી,
કાયા કંપત ડરસે રે.
પનિત ઉધારણ નાગ તુગારા દીગે મુઝકો ચરણ સદારા,
દેખો દયા નગરસે રે.
શરણ પડી મૈં આય તુગારી માફ કરો અગ ભૂલ દગારી,
ભુગ્મ ગણો નિજ કરસે રે.
તુમગિન ચીર ન પાલક મેરા અહ્લાનંદ મરોલા તેરા,
ગિનતી કરે જિગરસે રે.

(૭૧૩)—શ્રીમતી મંજરી—

દરશન દે ગએ નાથ દગારે નેત્ર રહે દરશનકે પ્યાસે,
સુખે ધુપા નયનોકે હોતે સુખેસુખી કયા કહે ધરાસે.

મુકતાહી રહે ગયા દરપન બની છલાવા દરજન છાયા,
 છે ગમનમે છબી તો છીપકર આંખોકો કુચ્છ નજર ન આયા.
 અબીઆનાઓ કાના તોહે જાને ન દુંગી રખખુગી બનસી છુપાયકે,
 મોરે માંખનકે ચોર તોરી ચોરી કરંગી લુંદુંગી ધરમે ખુલાયકે.
 તોરી દાસી ઉદાસી રે બાંકે બેહારી, બીગડીકો જાના બનયાકે.
 કબી છોડે ન મંજરી તેહારે ચરણુ તોહે, પાયા હય જગકો ગવાયકે.

(૭૧૪)—ભદ્રકાળી—

દશા ખરે છો તું દોરંગી, પલમાં કરે તું ભંગીરંગી,
 અજળ તહારી માયા, સકળ વિશ્વે છવાય,
 લક્ષપતીને તુંજ પ્રતાપ, ન આપે કાષ્ટ પાષ્ટ—ખરે છો.
 નમ્ર જે જન સમુદયી ગંભીર પ્રકારે ગાજતું,
 તે આજે સૂન્યવૃત્ત ધમ, સમશાન વૃત્ત લાગતું.
 પડી ધડ શીશ કંઠ રણુ ભૂમીમાં વીર નરનાર વડે,
 કંઠ જનોનાં બાળ બીચારા નીરાધાર થઇ અડગડે.
 ખરે છો તું દોરંગી, પલમાં કરે તું ભંગીરંગી,
 જય જય ભદ્રકાળીનો જય, જય જય, આર્યબાળાનો જય.

(૭૧૫)—સરદારબા—

દગો રમી દુષ્ટ દસાવે શું આગ,
 ડર પ્રભુનો લુડા દીલમાં નથી, મ્હોત તને મુકનાર અરે નથી.
 હેયે હરિની છે હામ—દગો.
 બાષ્ત તમારું ગળાડયું શું કહોને, ન્યાય અન્યાય તો તોળી જુઓને.
 સાચાનો સાચક વિદ્ધ વિનાયક છે જગનાયક.
 બળીઆના બે ભાગ બધે એ ન્યાયનો સાર તમાગ—
 અળ દીધું છે રંકે બચાવવા, નહિ નિરદોષીને તે મારવા.
 ચલો કાકા રામ રામ—દગો.

(૭૧૬)—વીસમી સદી—

દમયાં મોરે ચંબેલી બનછા રહો.
 ચંબેલીકા હરવા ચંબેલીકા ગજરા ચંબેલીકે કંગન બના રહો—દમયાં.
 ચંબેલીકે બાજુબંધ ચંબેલીકા શહેરા ચંબેલીકે ચદર બના રહો—દમયાં.

(૭૧૭)—મુંદરે મનહરે બાયન પ્રકાશ—કેરબા અથવા કાહારવો.

દગા તોરી બતીયા ન માનુંરે, જુઠે ચાર ભોરી બતીયા ન માનુંરે—દેક.
 સાત ધમધમ કૈયા કરવત લે ગ્યો, અપની ગરજ ન લગાય ખીન છતીયા.
 સાત કેતમે ખીયા ફહરી મકાવું, હોમયે ભોર પીસર ગયે બતીયા—દેક.

(૭૧૮)—સીલ્વર કીંગ—

દરસ દિખાઓ અપની પ્યારીકો પ્રેમકી મારીકો.
તુમરે દરસમે રોવત અંગીયાં આઓ લગાઓ છતીયાં, અપની પ્યારીકો.
ખીનતી સુનો મેરી નાહી સખ અપની ફુલારીકો,
મુખ નહીં ફેરો દરસ દીખાઓ, અપની પ્યારીકો.

(૭૧૯)—બુતુને વફા—

દરબાર ધરબાર છુટા હય સાર; તેરે સિવા નાહી કોઇ હમારા—દરબાર.
ઉંચે ઉંચે મંદિર હાકિમ હુકમરાન, દરબાર આલીશાન સગ કુછ છોડા;
તેરી મદદપર તેરા સદરા... .... દરબાર.

(૭૨૦)—સનાતન ભજનદિપિકા—ગઝલ.

દરશ અપના જો તુમ રધુવર દિખાદોગે તો કયા હોગા.
જો તુમ લાનૂ સો કુલલાનૂ તેરા માનૂસા હૈ મુખડા,
ખુશા હૈ દિલકમલ મેરા ખિલાદોગે તો કયા હોગા.
મસી સંસારસાગરમે મેરી નૈયા જો જલતી હૈ,
નિકટતટકે જો તુમ રધુવર લગાદોગે તો કયા હોગા.
મસી સંસાર રજનીમે મુઝે આતે હૈં ખુરે સુપને,
સોઝે અજ્ઞાનસેજપર જગાદોગે તો કયા હોગા.
તેરે હી નિત્યદર્શનકી લગી હૈ ખ્યાસ હૈ ભગવાન,
ખરસા કર સ્વાતિકી ખૂંદે ગિટાદોગે તો કયા હોગા.

(૭૨૧)—સનાતન ભજનદિપિકા—રાગ કાલિ ગડો.

દયાનિધિ તેરી ગત લખિના પડે—ટેક.
પિતા જયન ટારે સોઇ પાપી સો પ્રહલાદ કરે,
તાહી ઉગારનકો શ્રીરધુવર નરસિંહ રૂપ ધરે.
એક ગડ જો દેત વિપ્રકો સો સુરલોક તરે,
રાજ નૃગ કોટિન ગડ દીની સો કાહે કૂપ પરે.
ધનતે ધર્મ ધર્મતે અધરમ અકરમ કર્મ કરે,
હિરણ્યક્ષ દશકન્ધ વિરોધી કુટુંબ સહિત ઉતરે.
વેદ પુરાણ જોઇ જસ ગાવે તિસ ખલિ યગ કરે,
તાહી પકડ પાતાલ પઠાયો કેસે સૂર તરે.

(૭૨૨)—ઉજ્જૈણી યાને સોમનાથનો ઘેરો—

દશા શું અજળ એક તારૂંજ કાગ! ધડીમાં કરે રાયને તું ગુલામ;
દીયે રંકને તું અમીરી તમામ, અજળ દોર તારો અજળ છે દમામ.
ચઢી રાજધાની રમે દિવ્ય ધામ, કઇને ધડીનો મળે ના વિરામ;
અજળ મંથ તારો અજળ છે કલામ, દશા દીવ્ય દેવી હજારો પ્રધામ.

(૭૨૩)—મહાભારત—

દશા હરે તે ખરૂં, મનુષ્ય જીવ તે આગળ છે પરૂં—
 નવે ગ્રહોનો હતો નિયંતા, રાવણુ લોહું ખરૂં;
 દંડ દશાના ભોગવનાં, યદ્ય બેઠો જાનર ખરૂં-મનુષ્ય.
 ધનુષ્ય ખાણુ જે હરતે જાણ્યું, તે કરમાં ગજ ધરૂં;
 મણીધરનો મેડક થઈ ગાળે, કાપડી વેશે દરૂં-મનુષ્ય.
 અગણીત સૈન્ય સમીપે, રહીને, લઢવા નહિં ડરૂં;
 સમય ઓળખી સત્ય પાળવા, કિંકર કારજ કરૂં-મનુષ્ય.
 પુરજનો—

(૭૨૪)—તારા-મુંદરી—

દષ્ટિ કરજો દયાની ભવાની માજી—દષ્ટી.
 ગાય ગરીબડી શરણે આવી, આપ વિના કોણ લેશે જવાની;
 હાય દશા શી થવાની—ભવાની.
 પાપ પીંજરમાં પંખી પુરાયે, આશા ગર્ભિણી હરણી કપાએ;
 દેખતી દુનીયા દીવાની—ભવાની.

(૭૨૫)—હરીશ્ચંદ્ર—

દાન, જ્ઞાન, ધ્યાન, નિશ્ચદાન તેરો, પલ છિન યાવર. સળપર,
 જનન, પ્રાન, જામ રખતી તોહે, દુનિયા સમી,
 જીસે પ્યારી, ધર્મચારી, જગધન. સરવર.
 ગાન ખાનદાન રોશન જયસે માહે અનવર,
 મિહરે ખરતર, નિત સમ્યાધ, છાધ ધરધર-દાન.
 પ્રજા પ્યારી, નરયા નારી, તોપર વારી, જો દિતકારી,
 જનો તન, ધ્યાનો મન, માલોધન, ગરદન સર-દાન.
 નાગવર, દાદગર, જી વકર જી હુનર,
 દરખાર આલી સરકાર, સરકાર વાલી દરખાર.
 હરકાર નેકી આસાર, હરખાર, હામી કરતાર,
 નેકીયાર હોખિસયાર, આલગચાર હો ખલહાર.
 ખાજો ખાર, ઝેમુલજર, રહે હલખાર, કુસે ખિલકર.

(૭૨૬)—મુરદાસ—

દાસ પરે દયા લાવોરે દયાળુ દેવા દાસ પરે દયા લાવો-ટેક.
 સંસાર સંબંધ તોડી, જીવ આપ ચરણે જોડી;
 હુંતો જની બેઠો આવો ખાતરે—દયાળું.
 આંખ વિના સંકટ આવું, ખાડામાં ગોથા ખાવું;
 બહાર અવિનાશી આવો, આવોરે—દયાળું.

(૭૨૭)—નવલ કુસુમ—

દામની છે દુનિયા તગામ, માન મુરખ મનવા દામને સંજાળરે-દા.
દામ વિના નર તે ખર સગાન.—મુ.

દામ મળે માગ્યાપ કહે, કરગી કુળદીપક મારો;
નહિ તો કહેશે ક્યાંથી પાકયો કુળમાંથી અંગારો-રે મુરખ.
ગરથ હોય જો ગાંઠ, તો નારી, રહેશે પતિવ્રત ધારી,
નહિતો સુતો મુકી સરકસે, જાતીમ રમવા જાતી-રે મુરખ.
હશે પાસ પૈસો જો તો, પુત્રો પણ સેવા કરશે,
નહિ તો કહેશે ખાતો મક્કતનો, ક્યારે જુઠા મરશે-રે મુરખ.
કોણ માતને, કોણ તાત વળી, કોણ પુત્ર, કોણ ખારી,
રનેહ અને સગપણ સહુ સમજે, દામ તણી સહુ યારી;
સમજે દામની દુનીયાદારી, સમજે દામતણી બહીદારી-રે મુરખ.

(૭૨૮)—યોગ કન્યા—

દાડ ધરનો ને ખાલી ધરાઈ, હો ખારા ધીમેથી પીજો ધરાઈ.
જાસ લાવ, લાવ બહાલી, પી જાઉં એક ખાલી.

દેદે જરાક તાલી. કર ખાટલીને ખાલી.

વીરકી હું પાઉં કહોતો, બાન્ડી લઈ આવું,
કહોતો એકસ્ટ્રા નંબર વન-દાર.
-આ દાર ને હોય તો આખો સંસાર સુનો છે.
વાવા ઉમંગ છે. રંગીલી રંગ છે ઉડાવો પતંગ-દાર.

(૭૨૯)—હમીરચિંહ—

દામ કરે કામ, સો સો દામને સલામ,

વિના દામ આ જાંદગી છે નકામ—દામ૦

છે નાણાંની જો ખાણ, તે તો ધરડો જુવાન,

ગણો ગાંડો મુજુવાન, કદર્યો રૂપવાન—દામ૦

બબુચક કે મુખ્તો તોએ, પામે બહુ સન્માન,

નમન કરીને ખુશામતીઆ, ગાયે તેના ગાન,

જોગી સંસારી તગામ, લક્ષ્મી દેવીના ગુલામ—દામ૦

વસુ વિના નરપશુ જેવા, જગમાં દિસે ખાસ,

હરદગ હડધુત થાતાં નક્કી, બળબુદ્ધિનો નાશ,

બીજા દેવોતું શું કામ, પ્રેમે પૈસાને પ્રણામ—દામ૦

(૭૩૦)—સુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ-ચતરંગ ખ્યાલ વીતાલ.

દાનવ ચતરંગ દરબાર, ચહુડકા જાંબી કોપલા,

ખડગ સીમપર ધાયે ધાયે—દાનવ.

સા સા સા સા-ધ, ની ધ પ મ ગરેસા;
ની ધ ની ધ પ મ ગરે સા-ધ;
સા સા રી રી ગ ગ ગ ગ ગ મ મ મ ગ પ પ પ
ધ ધ ધ ધ ધ ધ ધ ની ની ની ની સા—દાનવ.

(૭૩૧)—લક્ષ્મી ધ્રુવ—

દાતા દેખ ત્રાતા મોરે ભાગ ફૂટે,
સાંવર સજન દિલદાર છૂટે.
તુમરી ગિનતી કરી આસ સખ તોપે ધરાં,
દયા ના કીની જરી અસ કાંહે રૂટે.

(૭૩૨)—ધરતીકંપ—

દાદાર આલમના નમે બધી કોમ સદા,
સુરોમાં સુર સગ તાલમા હું ધારું એ આસ જગરમાં;
શરમ ભરમ રહે ધરમ જગતમાં.

(૭૩૩)—યોગ કન્યા—

દાતા છે ત્રાતા છે ત્રાતા શ્રી પુરપતિ પ્રતાપી,
સુકીર્તિ રથાપી અવનીમાં અનિતીના મુળ ઉથાપી.
જલધર જેવી રીતી જોઈ સહુ ચહે છે રનેહે કલાપી,
શે આપી રીપુ જનોને કષ્ટ પ્રજના કાઢે કાપી.

(૭૩૪)—લજન મનોરંજન-રાગ પ્રભાત.

દામોદર રમાનાથ શંખ-ચક્ર-ધારી,
ગોવિંદરધુવીર ધીર કૃષ્ણરામ બન શરીર;
મરુકધ્વજ હાથીકેશ જનકી—વિહારી.
પરશુરામ-દર્પ-દમન લંકાપતિ દગુજશમન,
મુષ્ટિક આણૂર હિરણ્યકશિપુ ઉર વિહારી.
પુણ્ડરીકલોચન ભવમોચન કૃપાસિન્ધુ,
કોશલેશ નારાયણ દેવન ઉપકારી.
શંકર શંકર સુરેશ શંકર કાટી કલેશ,
કોને તકસીર ખખરિ લેત ના વિહારી.

(૭૩૫)—લજન પુષ્પાવલી-કવિત.

દાતાઉ મહીપ માનધાતાઉ દિલીપ જેસે,
જાકે યશ અજહું લીં લીપ લીપ છાયે હેં.
બલિ એસે બલવાન કો કયો જહાનખીચ,
રાવણસમાન કો પ્રતાપી જગ જાયે હેં.

ખાનકી કલાનમેં સુખન દ્રોણ પારથસે,
 બકે ગુણ દીનદાસ ભારતમેં ગાયે હેં.
 કેસે કેસે શૂર રચે ચાતુર વિરચિબૂને,
 ફેર ચકચૂર કર ધૂરમેં મિલાયે હેં.
 ચક્ષે ગયે હિરણ્યકશિપુ હરનાકુશસે,
 અર બલિ બાધે સો પાતાલમેં ચક્ષે ગયે.
 ચક્ષે ગયે રાવણ અર કુંભકર્ણુ મહાયોધા,
 કેતેહૂ નરેશ ગારે ધૂરમેં રક્ષે ગયે.
 રક્ષે ગયે જરાસંધ શિશુપાલ જૈસે વીર,
 દુર્યોધન ખીચ મહા ગર્વકે ગક્ષે ગયે.
 ગક્ષેગયે કેતે એતે અસુર મટાનગ,
 કેતેહૂ જમીનપર હો હોકે ચક્ષે ગયે.
 શ્વાસંકે બરોસે ગદ ગાસમેં નિવાસ લિયો,
 આશા મનમાહિં રાખી માન ન શરીરાકી.
 બડે, બડે, શૂરવીર દેખ છોડ, ગયે મૂર્ખ,
 રહી ના નિશાની જગ શાહાં ઓ વજીરાકી.
 ભજ દુઃખભંજન નિરંજન કો રે રે મૂઢ
 નિત રોજ સુધ લે જો પાહનમેં કોરાકી.
 કહે કવિ ચારામલ સુગરન કી યહી પલ
 એક એક ઘડી, જાત લાખ લાખ હીરાકી.

(૭૩૬)—ભજન પુષ્પાવલી-કવિત.

દાસ તો તિહારે જો ઉદાસ તો તિહારે દૂર,
 પાસ તો તિહારે આગખાસ તો તિહારે હેં.
 દીન તો તિહારે ગતિહીન તો તિહારે જો,
 નવીન તો તિહારે પરાચીન તો તિહારે હેં.
 દૂર તો તિહારે ગુણપૂર તો તિહારે રાચે,
 નૂર તો તિહારે સાંચે શૂર તો તિહારે હેં.
 ભાયક તિહારે યશગાયક તિહારે,
 હો સહાયક હગારે હગ પાયક તિહારે હેં.

(૭૩૭)—આત્માનંદ ભજનમાળા-ભજન, ગઝલ.

દિલસે ગઇ ન શેખી, તો મૂડ, ક્યોં મુડાયા,
 હૈવાનહી બનાહે, ઇન્સાન ક્યોં કહાયા.
 કંઠી ગલેમેં બાધી છાપા, તિલક લગાયા,
 એ તો સખી નકલ હે, ઇસકા અસલ ન પાયા.

મન શાય જાત યહ તો, કિ તૂ કહાસે આયા,
કયોંકર જહાં અબૂવા, કિસ દેવને બનાયા.
નૃપ યોગ ધ્યાન તપમેં, કિતનોને મન લગાયા,
દેખા ન જ્ઞાનદષ્ટિ બિન, નજરોંમેં જો સમાયા.
શમ દમ સમાધિ ઉપરતિ, પરકર્મ જો સમાયા,
પાયા ઉસીને ઉસકો, નિસકો સવોને ગાયા.

(૭૩૮)—કામલતા—

દીલ માઈ માને નહિ, મનહું દરે નહિ, ત્યારે કહું શું તાતજી;
મેં જોયું ફરી ફરી, જોડી મળે નહિ, કોને વરું હું તાતજી.
“નયણેં પ્રીતી ઝગકી હતી, અહીં આવતાંજ સગાઇ ગઇ;
ઉર્મી અંતર ઉછળી હતી, નૃપ દેખતાંજ દગાઇ ગઇ.”
હીરક્ષો અમુલ્ય ખરીદવા, ઉમંગમર આવી અહીં,
પણ અંતરે અંકુર ન ઝુટીયાં, પ્રીતી પ્રગટાવી નહીં.
છતી આખે દીવો લઇને પડી, કુવાર્મા હું હુળીહું તાતજી. દીલ.

(૭૩૯)—જલસા સંગ્રહ—રાગ ભજન, ઝીંજોડી-પદ.

દીનકો દયાળ છાંડ કવન શરણ જાઉં,
એક નામ નિરંકાર, સોહી ફળ પાઉં—દીનકો.
જાકે મુખ રામ નામ સોહીધટ સાચા,
રામ નામકો પ્રતાપ ત્રિભુવનસે ઉંચા—દીનકો.
તુંહિ રામ તુંહિ કૃષ્ણ તુંહિ ગુર દેવા,
ભગતનકી લાજ રખો, એહી માનું સેવા—દીનકો.
તુંહી ગરીબન નવાજ મેં ગરિબ તેરા,
એકબાર કહો દયાળ તુજશીદાસ મેરા—દીનકો.

(૭૪૦)—અસીરે હીસ—

દીનાનાથ મોહે ડુખતા તારો ઉગારો કરૂણા નૈયાસો.
ભયકે ભવરનસોં ઉદ્ધારો કરદો વાર, ભવસાગર મતકારોં.
તુમરોહી નામ નિશ્ચિન, સરનકો જગ મજ ઠાગ.
તુમહી દયાકે રામ, જ્યામેં હય હામ, તોકે તજે હુમે સાગર. ન સંસાર.
જાને નહીપાર રહે મજ ધાર હોવેં નિરધાર—દીના.
તોરી લીલા જો કાઇ બૂલા, વાકો નહિ દાર હશ્રકો સંભારો—દીના.

(૭૪૧)—મીસ ગૌહર—રાગ-દાદરા.

દિલજની મે તુંને મેરી કદરબી ન જાની, દિલજની મેરી તુંને
જશ આઝો સૈયા, ન સતાવોં. સમયાં, નજર આઝો સૈયાં (૨)
ન સતાવોં સૈયાં.....દિલજની મેરી તુંને.

જો ચમનસે ગુજરે તો, એ શીખા તું કેના ખુલખુલે જરસેં
કે ખીજાંકે દિનબી સાગને, લગાના દિલકો બહારે દીલબી મેરી તુને
(૭૪૨)—મીસ ગૌહર—રાગ પહાડી—તાલ ત્રીતાલ.

દિલદાર દિલઆરા તન મન ધન સખ તુગપર કુરખાન કરેં,
ધડી ધડી પલ પલ ધડક, ધડક દિલ ધડકતે હે—દિલ.

ખુદકે વારતે અખ તો ચાર પહેલુંમે,
ન તેરા વસ્ત્ર હૈ, મુશકીન નતાળ હૈ દિલાકો;
અજીબ તરહકા છતાહી, અજીબ હે દિલકો દિલ.

(૭૪૩)—મીસ જાનકીબાઇ—રાગ ભૈરવી, તાલ દાદરા.

દીલ દેદેપરી તું હમારી હમે, ખોસા નદીયા દુસવારા હમેં—દીલ,
ગરોકો ખોસા, હમકો દિલાસા, ચેતો નહી હય ગવારા હમેં—ખોસા.

(૭૪૪)—મીસ ગૌહરબાન—રાગ ખગાય, તાલ ત્રિતાલ.

દીલ કીસીસે ન લગાના, ખુરા હૈ, જાને મેરી જમાના—ખુરા હૈ.
હમસે અદાવત ગૈરસે ઉલજત, દીલ જલેકો જલાના—ખુરા હૈ.

(૭૪૫)—મીસ કાલીબાન—રાગ જલ્લા—તાલ કબ્વાલી ગઝલ.

દીલ હેં ગુલસ ચારેંને, કફન રંગીન પહનાયે હૈં,
તમાસા હૈ, કે કુસ્તેકો, તેરે દુલ્હા બનાતે હૈં.
મેરે મુરકદ કો કુકરીને કયામત બનકે આતા હૈં,
પદાહુ આનકર મેહયાં તો યેં મુઝકો સતાતે હૈં.
હલીના જહાં રખતે હૈ શાયદ દર્દકા શીવાહ,
જગહ હોતા હૈ જે દીલમેં ઉસીદ દિલ દુખાતે હૈં.

(૭૪૬)—ગઝલે દાગ—રાગ ગઝલ.

દીલકા કોઇ હામી હમે ખિસમીલ નહીં હોતા,
કમખખત કહેજાબી, તો શામીલ નહીં હોતા.
તીર કિસને લગાયા વહ, લગા આકે જીગરપર,
કમ સીનહે વહ કયા જાને યહાં દિલ નહીં હોતા.
દીલ તુગને લીયા હૈ તો જરા તોહો લીયે હજરત,
ચુટખામેં મિસલનેકે લિયે દિલ નહીં હોતા.
અયે દાગે મુસીખત મૈં હું કુછ કલ નહીં પડતી,
જો, છીનતે હો મુઝએ જુદા દિલ નહીં હોતા.

(૭૪૭)—હુસ્ન આરા—

દીલો જાન કરેં કુરખાક સુરતીયાં મન બસ ગઇ,
મેરી જાન સુરતીયાં મન બસ ગઇ.....દીલો.

તોરે બલ બલ જાઉં ફરનાઉં ફરનાઉં,
માનન કર અનમાન જન.....દીક્ષો.
જય ગયા હયે મેરી આંખેમેં જો જોજન તેરા,
છોડ સકતી હું બલા, અળ કાષ દામન તેરા.
દુર ગત કર દીલગર દીલસે નહો ખેજર ખીસ, મીતસે,
મધુર મધુર જતીયાં કરોજી છતીયાં લગોજી છતીયાં, તજોજી હાં આં...દીક્ષો.

(૭૪૮)—ભુલભુલૈયા—

દીલદાર ચાર હૈલાસે નૈના લગાયેંજે, નૈના લગાયેંજે સૈના લગાયેંજે—દી.
ચારમેંજા આલા જોજનમેરા જાલા, સુરત મોરે સૈયાંકી દીલકો નબાયરે—દી.
જાત મેરી મોલી ઉગર મેરી કોલી, આંખગર ગજસે નૈના લગાયેંજે—દી.

(૭૪૯)—જનિશાર—

દીવાના હું શયેદા હું તલજગાર હું તેરા,
અયે જાને જહાં તાલીખે, દીદારહેં તેરા.—દીવાનાં
જાઉં મે કહ અળ તેરી, દેવડીસે નીકલકર,
રહેનેદે મુઝે મયે તો, ગીરજતાર હું તેરા—દીવાનાં
દેખા ચહક અખત તુજકો મહબતકી નજરસે,
ગરજુર્મ હયે એહ તોમય ગુહનાગાર હું તેરા—દીવાનાં

(૭૫૦)—“રા” માંડલીક—

દિવ્યદેશ અમ ઉજવળ કરવા, ક્યારે ઉગશે દિવ્ય પ્રભાત દિવ્ય પ્રભાત.
.... અંધારનાં વાદળ ભેદી,
ચંદુકુળમંથિ દીનમણીના સુચશું ક્યારે નાદ-અંસીનાદ.
દેશ દેશની ગધુરી મૈયા, દિવ્ય અમારી ભરતભૂમિ,
.... સુર મુનિવર યુગ યુગ પોંચાયા.
જેનાં ચરણ સરોજ ચૂમી, એવી અમ જનની,
.... જગ વિખ્યાત ભારત માત—દિવ્યં

(૭૫૧)—રામવર્ષા—વૈરાગ્ય, રાગ ગઝલ.

દિલ ગારિલ નહો મક દગ ચહ દુન્યા છેડ જાના હય,
જગીયે છોડ કર ખાલી, જમી અંદર સગાના હય.—ટેક.
જાન નાજુક ગુલોં જૈસા, જો ભેટે સેજ પુલોંપર,
હોવેગા એક દિન મુરદા ચહી કીડોંને ખાના હય—૧
ન ખેલી હોયગા ભાષ, ન ખેટા જાપ ના માષ,
કયા ફિરતા હય સોદાષ, અમલ ને કામ આના હય—૨
પિયારે નજર કર દેખો, પડી જો માડિયા ખાલી,
ગયે સળ છોડ શાની દેહ, દગાજાજીકા ખાના હય—૩

પિયારે નજર કર દેખો, નખેશોં મેં નહિ તેરા,
જનો ફર્જન્દ સળ કુંકે, કિસે તુઝકો છુડાના હય—૪
તમાગી રૈન ગફલતમેં, ગુન્નરે ચાર પાછ પર,
ગુન્નરે રોજ ખેલોમેં, નજર કર કયોં ગવાના હય—૫
ગફલત ફેહમી યહી તેરી, નહી આરાગ હય ઇસ જા,
મુસાફર ખે વતન તૂ હય, કહાં તેરા કિકાના હય—૬

(૭૫૨)—દગાબાજ દુનિયા—

દીકરી ગાય સગ કહેવાય, દોરે વડીલ ત્યાં જાય-દીકરી.
બાલ્ય કાળમાં માતતાતના આશ્રયથી રક્ષાય;
યૌવનમાં લલના લજ્જનું, રક્ષણ પતિથી થાય-દીકરી.
વૃદ્ધાવસ્થામાં સુત રહે, પરાધીન પ્રેમદાય;
ત્રણે કાળમાં સ્વત્રતાથી નારી દુર જણાય-દીકરી.

(૭૫૩)—મયૂરદવજ—

દીડો દૂરથી અર્ધ આવતો અનૂપ, સર્વ ચકિત થયા જોઇ એનું રૂપ.
મારી ખુખાર ત્યાં અશ્વે એક બારી, ચોક્યા સૈનિકા જૂએ છે તેને ધારી.
સ્વર્ણ પત્ર શિરે સત્રનું સોહાય, સૂર્ય કિરણ પડે નયન ઝંખવાય.
ઉચ્ચી ઓવાળી કમાન મનોહારી, પૃથ છે વિશાળ પ્રૌઢ અંગ બારી.
સ્વર્ગ સુધી ગતિ કરાવનાર દીસે, ચાલ નીરખી વીરતણાં હૃદય રીઝે.
પુણ્ય પુંજ પૃથિવી વિચરતો જણાય, ધન્ય સ્વામીએનો સર્વથી ભણાય.

(૭૫૪)—મી સ્તવન સંગ્રહ—(મને વજવાસ છે બહાલો) રાહ.

દીનાનાથ દાસને તારો (૨) પ્રભુ પ્રિતે પાર ઉતારોરે,
ભાવે અનેક ભક્તો ઓધાર્યા, કૃપા કરી યદુવીર;
શેઠ સગાળશાહ ચંગાવતી, સુત કહેલો ધીર.
કૃપાનાથ વિનતિ સ્વિકારો (૨) દીનાનાથ.
અજભેલ ગજ ગુણીકા, અને પ્રદહાદ પુરો દાસ,
રંકા વંકા અને ધનો ભક્ત, અમાર રોહીદાસ;
અવીનાશી આશરો તારો (૨) દીનાનાથ.
ધૃત અંબરીષને નરસિંહ મહેતા, સાચો સદનો કસાઇ,
દગાહળ વિષ પીયુષ કરી, તારી મીરાંબાઇ;
રામજી તું રાખણ હારો (૨) દીનાનાથ.
કર્માબાઇનું જુહું ભોજન, જુહાં સવરીના ખોર,
વિદુરને ઘેર જમ્યા બાજી, પ્રેમે નંદ કિશોર;
ગીરધારી તું ગોકુળવાજો (૨) દીનાનાથ.
પાન્ડવોની પ્રતિજ્ઞા પાળી, રાખી પંચાળીની લાજ,

સુદામાનું દરિદ્ર ટાળીયું, અનુજ ભેટને કાજ,
બક્તિવસ લુધર પ્યારો (૨) દીનાનાથ.

અનેક લીલા આપની હરજી, પામે પાગર શું પાર,
માયાના પ્રબળ બંધે બંધાયા, પ્રાણી સંસારમાં સાર;
નથી કાંઈ સુકિતનો આરો (૨) દીનાનાથ.

પુત્ર માંગે પિતા પાસે, જોઈએ જે જે વસ્ત,
દયા સિંધુ દયાળુ દેવા, ઝાલો મહારો હસ્ત;
અધમને અવિનાશી ઉધારો (૨) દીનાનાથ.

(૭૫૫)—સ્વદેશ સેવા—

દીન દીન કરી દેશ દેશ વ્યર્થ ધર્યો રંક વેશ,
કરી સંગે મુજ કલેશ કલેશ—દીન
બંધવ કેમ જાય, ત્યાગી વૈભવ સહુના સહેવાય,
ઝેર ઝેર અંગગાય કરી ગમ સંગે કલેશ કલેશ—દીન

(૭૫૬)—લવ-કુશ—

દીયરજી સુકી ગયા વનમાંરે, સીતા શોચ કરે મનમાં રે—દીયરજી.
મોરનું ધ્યાન જીવો વરસાદથી, અંદરનું ધ્યાન ચક્રાર કરેરે;
પણીઆરી ઘટ ધ્યાન ધરે રે, રામનું નામ સીતા તનમાં રે—દીયરજી.
નટનું ધ્યાન જીવો જેમ દોરથી, ગધુકર ધ્યાન સુપુષ્પ હરે રે;
ફુળીઆરા જગનાથ સ્મરે રે, રામનું નામ સીતા તનમાં રે—દીયરજી.

(૭૫૭)—દારા ઓરંગઝેબ—

દીલદાર ન રહેરા છુપાવજી,
મહોરદાર મયે હજીરહું આઝોજી—દીલદાર.
તુમ દોસ્તીમેં કયું કરતે હો જતલાઝો,
તુમ ચટની ગંગની પટ ખ્યાહ જનાઝોજી વાહજી—દીલદાર.
મેરે હાતોમેં તુમ અપના હાથ લાઝોજી,
લોપે ઓરબી તમના શરમાઝોજી,
ઝાલે ખીલગ જાઝોજી,—નહી અલગ જાઝોજી,
જબ તુમ કાટો રસ્તા,—યે હમ કૌન રાસ્તા.
જલ જાઝો ટલ જાઝોજી મર જાઝોજી—દીલાવર.

(૭૫૮)—કળીયુગની સતી—

દીઠા પ્રાચીનીઓ જ્યાં ત્યાં આ ફનીયામાં,
બદ દાનતે શરે દીનભાગીયા અરે;
એ દુરગુણીયા અવગુણીયા જાણીને જીંદગી આખરે મરે.

(૧૬૮) વોલ્યુમ ૧ હું. ધી ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

કામી કુછંદીઓ ભવ એળે બોળતા,
પરતાઇ પાપ કર્મ નીજ આંખ બોળતાં.
મુકું ના પાપી એ મુકું જઇ સપડાવા ના મુકું,
એની ઇજત પર થુકું કુકર્મ નહી કરે કામી.

(૭૫૯)—બ્રહ્મકુમારી—

દીલદાર દેને દીદાર હાય જન ગારો જાયે,
જન ગારો જય તારા વિના ના રહેવાય.
તુંજ રૂપમાં રમું છું દીવાનો થઇ બમું છું,
બ્રહ્મકુમારી તુંજને મળવાને મનકું થાયે.
આજ રાજ્ય સુખ પ્યાડું લાગે મને અકાડું,
ધરૂં ધ્યાન એક તાડું સુખ ગાન એજ ગાયે.

(૭૬૦)—બ્રહ્મકુમારી—

દીશે જંગલ મંગલ નાથ સાથથી સદાએ,
અરસ પરસ પાસે વસવાથી, શીલા પ્રકાશે પારશ્વનાથી;
દીપે એકનાથી બીજે સાથી સદા થાએ-દી૦
શશી શોભે છે સુરજનાથી, નીલા દીપે શશી પ્રગટવાથી;
પડે રંગમાં અંગ રંગ જેવું રંગાએ-દી૦

(૭૬૧)—ભરથરી—

દિલથી તમ નોકરી કરીએ બાપ! બાપ હો, હું થા સો સચવાએ,
બધી ખિજગત આપની જળવાએ;
સારૂંજ નજરે ન જોઈ કાંઈ—દિલથી,
ધણો અનર્થ હવે તો થાયે, નિર્દોષી પણ માર્યા જાયે;
શીદ રૂક્ષત આપો છો આપ—દિલથી.

(૭૬૨)—સત્યનારાયણ—

દીન તણા બેલી રે, અરજ આ છેલ્લી રે,
બહાલા વિભુ વિનતી સુણો.
બહાલા નહિ આવો તો જશે અમારું બધું હીર, ધીર, વીર—બહાલા.
લટકે આશા તાંતણે, તારાં આ બે બાળ;
વર્ત કુવે નહી વાઢશો, આવી થ્યો સંભાળ—બહાલા.

(૭૬૩)—સત્યનારાયણ—

દીલમાંહિ લાગ્યો મદન દમવા,
પ્રશ્ન કરવા આલ રમવા, નાહી નાહી લાગ્યો.
ચંદ્ર તેજ સારી સેજ દુઃખગય થાય,
અજબ ઢંગ અજબ રંગ અવનવું સુણાય—નાહી.

તેલ ને કુસેધં વેલ, તું મધુરી આલ;
 નાના બા નાના,
 ઓય ઓય કંઈ કંઈ અહીં થાય.

(૭૬૪)—સત્યનારાયણ—

દીલ મહારં લઈ શીદ આલ્યા સહુણા ?
 મહને હડીલી જવા દે-ઉં હું-મુકી દે-અરે ના ના ના.
 ઘેલી કરી ત્વમે ગુણીઅલગ મહારા,
 ખોટું વદે શું રહેતારે-ઉંહું-મુકી દે-અરે ના ના ના-દીલ.
 આશી રૂપાળી લટક મટક-લઈ લીઓ ઓ લ્હાવ,
 આંહાં ઉભીરે' અટક અટક-ભાવ બહુના ખાવ;
 પર્યરે રતન ના પટક પટક કેવો રૂડો શીરખાવ,
 પ્રીત ન પીતી ઘટક ઘટક-દીલ દઈ બસ જાવ;
 તનની તું ને મનની તું ધનની તું છુ માલીક જાણુ-દીલ.

(૭૬૫)—દીશારસીહ—

દીન જન પ્રતિપાળ થાય સત્ય સહાય પ્રભુ દયાળ,
 સહુ પ્રતિ સગમતિ જગપતિરે.....દિન.
 સત્ય ધર્મ ઉદ્ધારનાર સજ્જન ત્રાતા સ્વામી,
 હણે દુર્જન કામી હરિ અંતે રૂબે પાપ આપોઆપ;
 કૃતિ ગતિ સત્યમેવ જયતીરે.....દિન.

(૭૬૬)—મધુ ખંસરી -

દિલની છે દિલ દવાઈ, આહે મારો વા ઉગારો-દિલની.
 હતી પ્રેમની હું કામી, કરી જ્ઞાનયોગ દસાણી ! વિણ નેહ એ નકામી-આ.
 પ્રીત ભાવની હું ખ્યાસી; નહિ કાગ મોહ દાસી, નહિ ભોગની વિલાસી-આ.
 પ્રભુ સ્નેહના છે રાગી, સુરલોક સ્નેહ રાગી, વિણ સ્નેહ સો અભાગી-આ.

(૭૬૭)—પીતૃભક્ત મવણ—

દીવાનો થયો ડાહ્યોરે ઠંઠનપાળ,
 હુંતો જીમનાજીમાં નાહ્યોરે ઠંઠનપાળ.
 ગંગા નાહ્યો ગોમતી નાહ્યો નાહ્યો કાશી કેદાર,
 તરવણીના તટપર નાહ્યો હુંતો લાવ્યો પદારથ ચારરે-દીવાનો.
 ગુરુગમ પાયો ભક્તિ કગાયો લાયો લાયેણી નાર,
 આતા પીતૃભક્તી સેવા શીખી અભ્યો હુંતો આનંદે ઠંઠનપાળરે-દીવા.

(૭૬૮)—મી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—રાગ-મનન.

દીલના દીલદાર મહારા દાસીની પ્રીતી નીલાવળે.
 નીલાવળે પ્રીતિને મારા માણુક નર્મીના વાલા-દાસી.

ચટક ગટક ચાલ મને મીઠી લાગે છે.
 મનાહર આ મુખ જોષ દુખ ભાગે છે.
 ભાગે છે દુખ મારું ભોગી બ્રમર વાલા-દાસી.
 વહાલા વૈદરાજ તમે પુરા પ્રતીષ્ઠા છો,
 કોક અલોકીક ઓષધ જમાડો વહાલા-દાસી.
 “અકલ કરો આસગંધ બીકળી ગોરડનો શુંદર,
 ત્રીશળા ને આંખળા મુસળી સાલમ મુંદર.
 જાયશળ કાયશળ કેસર કરતુરી એવા,
 રસિક રડો પાક જમાડી કરે હું કુમુદ જોવા.” (૨)
 દીલના દીલદાર મારાં

(૭૬૯)—સુધા-ચંદ્રિકા—

દીવ્ય મનોહર મહાલય આ મીનાકારી કારીગીરીથી છાજે,
 સગીર સુખદ શીતળ આવે, સુરપુરી સગ મન લોભાવે.
 શોભા આ શી શશીની કળા, આનન ધ્યુનિ છે નમ ચપળા;
 ઝુલે રાજકુમારીકા—હાં—

(૭૭૦)—શકુન્તલા—

દીલમાં લ્યો વિચારી દુનિયા છે ખારી,
 પ્રીતીનો પંથ કારી વહેમ કાંટા ભારી;
 દેતાં દીલ લ્યો વા-દીલ.
 સંગત સોનાની સારી રંગત અંતરની ખારી,
 મરવું મારું ધારી-દીલ.

(૭૭૧)—પ્રલહાદ ચરિત્ર—

દીનદયાળ વહારે ધાવ, દાસ જાણીને બચાવ;
 તુજ વિના હે નાથ મારા, ક્યાં ખાઉ જઈ મારી રાવ ?-ટેક.
 નામ તારું નહી છોડતાં મૃત્યુ થાય છે માણસ;
 પત જાનાની રાખ તારા; રામનામ ખરું કરાવ-દીન.
 પ્રેમની કોરી પ્રભુ, બહુ તાણતાં દુટ્ટી જશે.
 અપટ કપટ જવાળ, ટાળ, કરી કસોટી ન સતાવ-દીન.

(૭૭૨)—શુંદર રાગ-ગઝલ કંવાલી.

દિખાસો દેખસો ક્યોં ના અદા કિસકી નિરાલા હે,
 ખડે હો દોનો હિલમિલકે ઉમર દોનોંકી ખાલી હે.
 તુલારા રયામલા રંગ હે હમારા ગોરા બોલા પન,
 તુલારે પાનકી લાલી હમારે મિસ્ત્રી કાલી હે.

પુલારે સિર ચુકટ સોહે હગારે સિરપે સારી હે,
પુલારે હાથમેં બંસી મેરે મેહદીદી લાલી હે.
પુલારા નામ નંદલાલા તો હગ હેં વ્રજકી બાલા,
મેહની રયામસુંદરને, બલી દુનિયામેં ડાલી હે.

(૭૭૩)—સાહિત્યમંજરી સંમહ—

દિર દિર તાદિમદીમ્ તાનાના દિરના, તાતાના દિરના દીમ્
તોઝોમ્ તાન્ને દિરના, નાદિર દિર તાના દિર તાદારે દાની.
તાના દિર તાના દિર દિરે તાદીમ્ દીધમ તાના,
ઝોદેન્ના તાનાના દિરના દીમ્ તાના દિર તારે દાની.

(૭૭૪)—બુલબુલે બંગાલી—ગઝલ.

દીલ કીસીસે ન લગાના, જનાં જવાની પનમેં,
કયા દાગ દે ગયોરે, જનાં જવાની પનમેં.
સુરત દીખા દે પ્યારી, દીલકો હે બે-કરારી,
કયસે કહું ન જરી, જનાં જવાની પનમેં.
નયોંનેક કર કટોરે, પાનીકી ઝીલી હેરે,
આંસુસે મોંડ ધુલાના, જનાં જવાની પનમેં.
માદીકા કર બીછાના, ઇટોકા કર સીરહાના,
તન ખાકમેં ગીલાના, જનાં જવાની પનમેં.
મહબુબે જાને જનાં, મેં હો-ગયા દીવાના,
શેહરેંકી ખાક છાના, જનાં જવાની પનમેં.

(૭૭૫)—બુલબુલે બંગાલી—ગઝલ.

દીલ તુમકો દે-ચુકા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો,
આશીક તો બરગાલા હું ચાહે બોલો યા ન બોલો.
પરવાનેકી તરેહ મેં અય સગઝે-૩ તુમહારી,
કુરકતમેં જલ રહા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
હિલફતમેં તેરી લયલી, આલમમેં ગીસલે મજબુ',
તશહીર-હો ચુકા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
દીલ બેચ કરકે અય જા', ખાજાર ધરકમેં મેં,
સવદાયે ગમ લીયા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
કુરકતમેં તેરી કાતીલ બેખાક જરે ખંજર,
સરે અપના મેં ધરા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
સરસે તેરે કદમ પર અય સાહે મુલકે ખુશી,
તાઅમ્મીમકો ઝુકા હું, ચાહે બોલો યા ન બોલો.
તકસીર કયા કુષ હે, -મઝહરસે સાદ કેહડો.
અય જાન બે-ખતા હું ચાહે બોલો યા ન બોલો.

(૭૭૬)—બુલબુલે બંગાલી-ગઝલ.

દીલો જન મેરા લેકર દીલબર કહાં ગયોરે,
મુન્કો ગનાકે મુઝતર દીલબર કહાં ગયોરે.
કાઅમેમેં તુન્કો હુંડું યા બુત-કદમેં અપ બુત,
જાઉં કહાં કહાં પર દીલબર કહાં ગયોરે.
કુરકતમેં ઊસ પરીકે દીવાના વાર બનબન,
ફેલતા ચેહી હું દરદર દીલબર કહાં ગયોરે.
અબતો ખબર લો આકર વોહ ઇસ્કા જગર પર,
કારી લગા હે ખંજર દીલબર કહાં ગયોરે.
દીખલા પ્રોહ અપની સુરત જો તુરકી હે મુરત,
ખે-પરદા અજ સરાસર દીલબર કહાં ગયોરે.
ઉલકત બડહાકે પ્યારે હમસે હુયે કીનારે,
હયરાં બહોત હે મઝહર દીલબર કહાં ગયોરે.

(૭૭૭)—શારદા વિજય—

દીવાના દીલડાં ડાહ્યું જરી તું થારે,
મસ્તાના મનડાં, માની જરા સ્થિર થારે;
કાં નાહક મરવા બની પતંગ દીવે ધારે-દીવાના.
દીવાને દરકાર નહીં બળી બળી મરે પતંગ,
એવો જાડા જાણ તું જુકો પ્રીતીના રંગ;
એવા જુકા રંગે ન રંગારે—દીવાના.
જે મુરતપર મોહીને તું તરડી મરે અહીં,
તેને તારું સ્વપ્ન નહીં, મીઠી નીંદર મહીં;
મિથ્યા આશા તાણે ન તણારે—દીવાના.

(૭૭૮)—બુલબુલે બંગાલી-અશઆર

દીલ ઉસકા દીજયે આપસે જસપર કે આયે દીલ,
ઓરેકે દીલસે આદમી કયુંકર લગાયે દીલ.

(૭૭૯)—બુલબુલે બંગાલી-અશઆર.

દીલ હસીનોકો નદે ચાહને વાલા કોઇ,
કે ઝમાનેમેં કીસીકા નહીં હોતા કોઇ.

(૭૮૦)—ભજન સંગ્રહ-રાગ પ્રભાત.

દીનકો હયાળી જાંડી, ક્રાંત શરન જાઉં,
એક રામ નીરંકાર, સોઇ ધામ પાઉં—દીનકો.
એક બચન એક જ્ઞાન, એક પત્ની શ્રેષ્ઠ,
એસે પ્રભુ જાંડકે હમ, કોનકું બજુ લેયા—દીનકો.
જસ ઘટમેં રામનામ સોહી પદ સયા,

રામકો સ્વરૂપ જાને, સોહી શુરકા બચા—દીનકો.
બક્તનકે કાજ મહારાજ સચુણુ ધારી,
સખનકો કરી ઉધાર, પિંબળા ઉદારી—દીનકો.
પ્રભુ ગરીબનકે નીવાજ, મેં ગરીબ તેરા,
એકબેર કહો દયાળ, ટુલસીદાસ મેરા—દીનકો.

(૭૮૧)—લાઝીમીય—

દિલ માઈ આ દીવાનું ફટકું ફરે છે ક્યાં ક્યાં ?
જેમ જેમ લગામ ખેંચું જઈ જઈ મરે છે ક્યાં ક્યાં ?
પૂરાઈ પીંજરામાં હું પંખીણી ખુશીયા,
તોહ પછાડી પાંખો ફોકર ફરે છે ક્યાં ક્યાં ?
જીવાનીઆ મુંઝવે, પણ સત્ય કેમ છોડું ?
તોયે હૃદય પ્રયજની પ્યાલી બારે છે ક્યાં ક્યાં ?
ક્યાં ક્યાં જીગર ચીરાયે, ક્યાં જીંદગી સુકાયે,
આણું ન આંખમાંના આંસુ ખરે છે ક્યાં ક્યાં ?

(૭૮૨)—સ્નેહ સરીતા—

દિલના દિપક હોરે, દયા નાથ દિલના દીપક હો,
હાંજી મારી આંખોના પ્યારા રોશન હો દિલના દિપક હો.
વાદળ વરસ્યાં પ્રેમ પીયૂષનાં ચાતક મુખની માંજ,
ચાતક ઉરમાં આનંદ ફિર્મિ આજે રહી ઉભરાય—હાંજી.
પંખી અપંગને પાખો કનકની, આપી કર્યો ઉપકાર,
ઉડુ આકાશમાં તાતના સાથમાં તોડીને પિંજરહાર—હાંજી.

(૭૮૩)—માલતી માધવ—

હીકરી પણ ફુખનું ઉડું મૂળરે, ફુનિયામાં દોડું—હીકરી.
સાહે મા બાપને—એ શુળરે [૨] ફુનિયામાં.
પુત્ર તણી માતા મહુ મુલાવતી બણાય,
તેમ જનેતા પુત્રીની અતિ દુરબાગી બણાય;
લોકો ઉચરે છે એ શું જીલ (૩) રે—ફુનિયામાં.
હજો લહે માબાપને કુંવર કુંવારા અનેક,
પણ કોઇને ત્યાં નવ હશે કુંવરી કુંવારી એક;
મેટા બેટીનું—જુદ મુલ (૩) રે—ફુનિયામાં.

(૧૮૪)—અશ્વત્થામ નાજનમાળા—ગઝલ.

દિલમે લિયા હે મેરા વો નંકે દુલારે,
ખનિયા બરન ગઢયા જમના નદી કિનારે—ટેક.
સિરપે સુકકે જડાયા કાનો કુંડલ પડાયા,
પનપટ નિકટ ખડાયા કર પ્રમતે હસારે.

गल गीय पुलभाला बोयन परग रसावा,
 कटिमेभला गिरावा तनपीत वसन धारे.
 अंसी अधर वगाध मधुरी धुनी सुनाध,
 तनकी अजर लुकाध धर काज सग गिसारे.
 सुंदर छभी मोहनकी हिलमे वसी सोहनकी,
 अल्लानंद मेरे गनकी आशा पुरानकरे.

(७८५)—अल्लानंद लजनभाणा—गजल, तास धमास.

दिलाहे नाथ गण दर्शन भडा हुं द्वारपे आकर,
 सुना नग गीयमे तेरा नभीसे नाग लवतारण;
 शिरा में पूछता तेरी अजर के लजल लकर.
 नही लायक हुं मैं गरये तेरे दीदार पानेक,
 क्षमा कर दोष के मेरे दया हिल गीयमे लाकर;
 न गांगु लोग दुनियाके न वांछा मोहकी केवल,
 तेरे दरबारमे मुँहके जनासे अरथका आकर.
 न लवुं द्वारका नगरी न मथुरा दूँने तुझके,
 वो अल्लानंद धटधटमे दिलाहे रूप करवाकर.

(७८६)—अल्लानंद लजनभाणा—गजल राग पीलु.

दिलाहे भीष दर्शनकी प्रलु तेरा बिजारी हुं—टेक.
 यला कर दूर देशन से तेरे दरबार मे आया,
 भडा हुं द्वारपे हिलमे तेरी आशका धारी हुं.
 शिरा संसार अकरमे लटकता राग दिन विरथा,
 विना दीदार के तेरे लभेशां में दुजारी हुं.
 तुँहो माता पिता जंधु तुँहो मेरा सहायक है,
 तेरे दासोंके दासनके अरथका सेवकारी हुं.
 लरा हुं पाप दोषयुसे क्षमा कर भूलका मेरी,
 वो अल्लानंद सुन गिनती अरथमे मैं तुमारी हुं.

(७८७)—अल्लानंद लजनभाणा—गजल राग पीलु.

दिलाहे नजरसे वो जलवा तुमारा, गुदाधका पडदा करे दूर धारा—टेक.
 तेरी भूष सुरत है शकले नभीपे, तुँही स्वर्ग परीयोंका सुंदर नजारा,
 कई क्या पडाध मैं तेरे हुसनकी, लजते हैं सुरज वा अंदर सितारा.
 करे कीन तेरे गुणोंका निरपण्य, किताने कविअर मुनिअर भी हारा,
 सुनो मेरी गिनतीका हिलसे दया कर अल्लानंद अरथमे दीने सदाश.

(૭૮૮)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ, તાલ ધમાલ.

દિખાદે રૂપ ઈશ્વરકા મુઝે ગુરદેવ કરણાકર-ટેક.
કોઇ વૈકુંઠકે ઉપર કોઇ કૈલાસ પર્વત મેં,
કોઇ સાગરકે અંદરમેં જતાવેં શેષશય્યાપર.
કોઇ દુર્ગા ગમનનકો કહેં જગદીશ સુરજકો,
કોઇ સખ સૃષ્ટિકા કર્તા ચતુર્ભુજ દેવં પરમેશ્વર.
ધરેં નિત ધ્યાન યોગીજન કોઇ નિર્ગુણનિરંજનકા,
કોઇ મૂરત પુનરી હૈં કોઇ અગનીકે હૈં ચાકર.
સકલ સંસારમેં પૂરણુ કહેં વેદાંત કે વાદી,
વો બ્રહ્માનંદ સંશયકો મિટાકર તાર ભવસાગર.

(૭૮૯)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—દુમરી રાગ ઝંજોટી.

દીનકે દયાલ પ્રતિપાસ સખ જગતકે, પરમકૃપાલ હરિ હરો ભવખંધકો.
શંખ ચક્ર ગદાકર શીશપે મુકંધર, કાનન કુંડલવર સોહે મુખચંદકો.
ચતુર્ભુજ વિશાલ ગલખીચ જનૈંગાલ અલકકુટિલ ભાલ હાસ મંદમંદકો.
ક્ષીરસિંધુમેંવિલાસ શેષનાગપેનિવાસ, દીનિયેદરસદાસ જન બ્રહ્માનંદકો.

(૭૯૦)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ, તાલ ૩

દીનગંધુ માન મેરી અરજ આજ જરૂર હે,
દરપે તેરે આનકરકે મૈં ખડા હું દેરસે;
દેખલે અપની નજરસેં એકબાર હજૂર હે.
યહ દોઉ નેના તેરે દર્શન લિયે તરસાર હે,
અખતો દિખલાદે જરા અપને બદનકા તૂર હે.
છોડકર સખ કામ દુનિયાં મૈં શરણમેં આપડા,
અપને ચરણોંસેં મુઝે અખ ઠીજિયે નહિ દૂર હે.
પાપદોષોંસેં જરા હું સખ તરસે મૈં સદા,
બ્રહ્માનંદ દિદાર દીજે કરકે માફ કસૂર હે.

(૭૯૧)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ કંવાલી.

દીનદયાલ દયા કરકે ભવસાગરસે કર પાર મુઝે-ટેક.
નીર અપાર ન તીર દિસે કિમ ધીર ધરૂં અખ મૈં મનમેં,
મેરી નાવ ડુબાય રહી ગગમેં શરણાગત જનકે તાર મુઝે.
આહ બસેં બલવાન બડે જલ ઘેર પડેં જહુ આરગમેં,
બાજ રહી વિપરીત હવા તુંહી એક ગચાવન હાર મુઝે.
છૂટ ગયા સખ સાથ મેરા કુછ હાથમેં જોર રહાબી નહી,
અખ નાથ નદેર લગાય જરા નિજ બાંહ પસાર ઉપાર મુઝે.

તેરા નાગ જહાજ પડા જગમેં સખ વેદ પુરાન બતાવત હૈ,
અહ્લાનંદ જપું દિનરાત સદા પ્રજ્ઞ કીજિયે પાર દિનાર મુઝે.

(૭૯૨)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા—રાગ કાશી, તાલ ધમાલ.

દીનાનાથ રમાપતિ ભવદુખ હગારા હરોરે—ટેક.
કરમેં ચક્ર સુદર્શન પકડો શીશ કિરીટ ધરોરે,
ગલ બેજંતી ગાલ દાલ કરપીતવસન પંહરોરે.
વાગ અંકમેં લે કમલાકો ગરડ સવારી કરોરે,
અહ્લાનંદ વિલંબ ન કીજે શરણ તુમારી પડોરે.

(૭૯૩)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા—રાગ કાશી તાલ ૩

દીનાનાથ રમાપતિ મૈં હું શરણ તુમારી—ટેક.
કાગ ક્રોધ મદ લોભ લુટેરે રાખીયે લાજ હમાસીજ,
સ્વારથકે સખ મિત્ર જગતમેં કેવલ તુમ હિતકારીજ.
ભવસાગરમેં ડૂબ રહા હું કીજિયે બેગ ઉખારીજ,
અહ્લાનંદ દાન મોહે દીજે નામ તેરા સુખકારીજ.

(૭૯૪)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા કરતૂરી તાલ ૩

દીનાનાથ દયાલ સુતે મૈં ભક્તન હિતકારી—ટેક.
હિરણ્યકશિપને ખાંધ ભક્તકો ચાલુક જળ મારી,
ચંભ ફાડકર પ્રગટ બયે હરિ નખસે કમર ફાડી.
ગજકો પકડ લે ચલા આહ જળ જલમેં બલકારી,
ગાર ચક્ર મહા સિર કાટા ગજકી વિપત ટારી.
ખીચ સમાકે નગન કરી જળ પાંડવકી નારી,
દુઃશાસનકી લુળ ચીર કો ખેંચ ખેંચ હારી.
ધ્રુવને નામ લિયા જળ દીના અચલ ધામ ભારી,
અહ્લાનંદ દેર નહિ કીજે અળ મેરી વારી.

(૭૯૫)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા—ગઝલ તાલ ધમાલ.

દિખાદે પાર અળ મુખડા ધુંગટમેં ક્યું છિપાયા હૈ—ટેક.
હુસન તેરેકા હૈ સાગી ન દૂળ ખીચ દુનિયાંકે,
કહું ક્યા મૈં સિશત તેરી ચાંદ મનમેં લગ્યા હૈ.
નળરા પ્રેમકા ભરકે લગાયા હૈ જિગર મેરે,
જુદાઇકા અળી પડદા ખીચમેં ક્યોં ગિરાયા હૈ.
તેરે ગિલનેઠી ખાતીરકો હજારોં લોક તરસાવેં,
ખુલે કિસ્મત પડી નિસકી વહી દીદાર પાયા હૈ.
નહી હૈ આશ ઇસ તનકી ન ધનકી લાલસા મુઝકો,
વો અહ્લાનંદ હૈ દર્શન ચેહી દિલમેં સગાયા હૈ.

(૭૯૬)—ભક્ત મુન—રાગ પીલુ.

દિક્ષણા જાની-સતા જ્ઞાન યારી જસ.
આવોજી આવ,-તૂ આલા ગુલાલા ગાલા જોખનવાલા.
વારી વારી જાઉં તોરે મુખપે,
સજન મોહન આવો આવો.
વિરહા અગિન કો ખુઝાવો.
કારે નયનાં લાગે જાન.

(૭૯૭)—વીસમી સદી—

દીલમર દીલદાર કા કનકધારે-પ્રાણ પ્યારારે,
રમાડું રજની પ્રીને,-લહેજત છે આજકાલ;
ખતાવું હવે હું ચંડાલ,-ગોરા તુજ ગુલાખી ગાલ.

(૭૯૮)—શુદ્ધર મનહર ગાયન પ્રકાશ-કારી તીલાનો તાલ ત્રીતાલો.

દીર દીર તાનુગ તનન દેરના, તદારે દાગી નીતરગ તદેરના,
તનનનનનન તનદેરના, સાગી સાગરે મગરે;
સાગી સાસા રેરે ગગ ગગ પ. ગપધ નીસા ધની ધસા નીધપ.
પની ધની પધપ ગગ ગપમ સની સાગરે મગરે-દીર દીર.

(૭૯૯)—શુદ્ધર મનહર ગાયન પ્રકાશ-તીલાનો તાલ ત્રીતાલો.

દીમ ઓદતન ન ન ન ન દેરના,
દેરના દેરના દીગ તાદીમ દીમ તાનુગ;
દર દર દીમ દારો દીમ તન ન ન દારો દીમ-ઓદતન.
તાલ સુરનસે ગાવે તરાના, સપ્ત સુરનકો ભેદ પુદાના,
નક કીડી નક તક ધુમકીડી. નક તક, તક ગડાન તકધા;
ધા ધા નક કીડી નક તક ધુમ કીડી નક તક તક ગડાન તકધા-દીમ.

(૮૦૦)—સનાતન ભજનદિપિકા-ભજન.

દીલ લેકે ચલે જાઓગે, કૈસે જીવેંગી હમ.
તેરી કાલા કાલી જુલફે હૈ, ગોરાસા હૈ ખદન,
જખ યાદ આવેંગી તેરી, રૌ રૌ મરેંગી હમ.
હમ કહતી પિયા તુમસે, પરદેશ ના ગવન,
હાહા કરેંગી તેરી, પૈયાં પડેંગી હમ.
પદ છપી તિહારે મુખકી, જસી મેરે હરદમ,
અપ્પ સુર સ્વામી કૃપા કીજે, દાસી તેરી હમ.

(૮૦૧)—ઉજ્જેણી યાને સોમનાથનો ચેરો—

દીનજાંધુ હયા કર કાંધ-ખરે.
હુખ કરીએ રહી હું મુઝાધ; નક્ષીય નવાધ કળ એ ન કાંધ,
ઉલટ સુલટ પટ પલકની માંહિ, વૈભવ જાએ સેજાધ-દીન.
વિરહની વાદળા યોગમ છાધ, વેલી સુકામળ જાએ સુકાધ,
રસીક મળે હવે ક્યાંધ-દીનજ.

(૮૦૨)—ઉજ્જેણી યાને સોમનાથનો ઘેરો—

દીનાનાથ હે દયાળ દીનમણી પ્રભપાળ,
ગાયે ગુણને રસાળ બહાલ ધરી બાળ આજ.
રેલ છે આનંદ હિર, અવિચળ પામ્યા નૂર,
છાઇ કીરતી મધુર, વાસના શું ભુગિમાંજ.

(૮૦૩)—સયરે અમન—રાગ ભેરવી.

દીલ ફેરવે પરી ઓ હગારી હમે, બોસા ન દીયા દુબારા હમે—દીલ.
મેહશીલમે ગયરોંકી બી બુલાના, નયનોસે કરના પ્રશ્નારા હમે—દીલ.
ગયરોસે હંસના હમસે નબોલના, ચે બાત નહોં હે ગવરા હમે—દીલ.

(૮૦૪)—દારા ઔરંગજેબ—

ફતીયામેં દેવે દાર, કારે બદ ગુમાની;
સલુકાઇસેં ધી ટાઇ, ના ફરમાની.
બેસવાબી દગા બાજી, જોરો જુદમ ઇજદાર,
શીતના ઓ ફરેબો ફંદ, જુટ જખાની.
હીર્સ ઔર તમા ખુશ ખલ્લ તેંસે મગરૂબ;
હમ દમોમેં કીના ખાર, ખવારીકી નીશાની.

(૮૦૫)—દારા ઔરંગજેબ—

ફતીયામેં હક હય ચલતા સખકો નતીજ ગીલતા,
હરદમ યહી કુદરત કરે હક બાતકી ખહડતી કરે;
જીનહાર છગગગ ના ચલે, લો ધ્યાન...મેં,
નાસવાલ હય કલ્લ ચલાનહક લડતા હક કહેના.
હક કરના શરમાં ઇજદાર અય સરકાર, હય દરખાર,
કીર દીગારકા—નેકસેં—ટેકસેં—સાનસેં જ્ઞાનસેં,
દાયમ ગમખાના, સુખપાના, હક જતા સચમાન—ફતીયામેં.

(૮૦૬)—લવ-કુશ—

દુઃખી વિરહિણી રહી મરતી, અહોં આવી હું નહીં કરતી;
ધર છોડ્યું ગન જોડ્યું વનમાં,
રામને માટે અરે મહેં નહિ ત્હોય નિરભય ફરતી—દુઃખી૦
રામ રામા રામ નામે, જપ કરતી શરતી રહી સંહી;
ગન ગભરાયે કંઈ કંઈ થાયે હર કરગરતી—દુઃખી૦

(૮૦૭)—મુંદર મનહર ગાયન પ્રકાશ—રાગ ડુમરી.

દુખવામે કેસે સહુ મોરી સજની તલપ તલપ જીયા જીય—દુખવામે.
મે જાતુ પીયા કાહા શીધારે, મોહે કલના પડત એક ધડી પલ છીન,
મોરી કેશી કટે રજની—દુખવામે.

(૮૦૮)—મારે આસતિ—

ફલનીઆ જના રહે તોરા રાજ,
ચુન ચુન કલીયાં મેં સેજ ખીજાઈ, સોવે સાસજીકા છેવા.
નનંદકા બેયા, હમારા સૈયાં, ગમે ખીચ બેયા.
સોનેકા ધડવા ગંગાજલ પાની, પીવે સાસજીકા છેવા,
નનંદકા બેયા, હમારા સૈયાં, ગમે ખીચ બેયાં.

(૮૦૯)—નિર્મળ-ગંગા—

ફુનિયા દોરંગી દોરંગી ફુનિયા દોરંગી, સદ્સજ્જનની નહી સંગી—ફુનીયા.
પ્રપંચીયા પાલખીએ બેશે સાચાને શીર ભારે,
સજ્જનોને કષ્ટ દીએ છે, અવનિર્ગાં એ ધારો—ફુનિયા
મીઠાં ખોલાં મોજ કરતા, ભુખે મરે સાચા,
કુડા કપટીઓ હોંસે ફરતા, એળે ગયો જન્મારો—ફુનિયા

(૮૧૦)—સુક્યેદ ખુન—

ફુનીયા એક મુસાફીરખાનાં હય, પ્યારે ના મન અટકાના.
સાંજ સમજકે આપ બચેકે હય, ભોરકો હય જના,
ચુન ચુન મટી મહેલ જનાયા, લોગ કહે ધર મેરા.
ના ધર તોરા, ના ધરા મેરા, ચિઠીયા રેન ગસેરા,
મત લલચાના, દિલ લગાના, હરકા ગુન ગાના.

(૮૧૧)—અહલ્યાખાધ—

ફુનિયા અજગ રંગ ભરી—
જલ વાદળ સગ પલ પલ પલટે રંગત સ્થિર ન જરી,
એ વિષવેલી દુઃખ ભરેલી, વિષન વિષય રસ ધરી.
એક વિપત્તિ જ્યાં વિચરી, ત્યાં અનેક આવે ફરી,
જોધ વિપત્તિ મનની જાતી, સમતા સધળી સરી.
જગ અવટીમાં સહુજન ખાતા, ખતા ખંજત કરી,
તોપણ તૂળ્યા આશા ત્યાગી, બને ન લાવધી હરી.

(૮૧૨)—ના. મુ. ના. અંધ સારંગીવાળો—ગઝલ.

દુઃખી સ્થાતી યદ્ય ગારી, રૂદ્ધનથી શું ગમે ચારી,
વધા ગદ્ય સર્વ આજીજી, ગળી ગદ્ય ધુળ સો ખાજી.
સંખંધી મિત્ર સો નાહા, જન્મા જહુ ફર શી આશા,
મતુખેની મંદક એવી, દિવાસો રેતની જેવી.
વિપત્તી શીર ભસે આવો, દુઃખો સો ત્રાસ ઉપજવો,
નથી ડરતો કશાથી હું, મરણથી ત્રાસ વધતો શું.
હઠો આવો ન મુજ પાસે, જગત સો સ્વાર્થમય ભાસે,
હરી હું હું શરણ તારે, લવાખંધીથી ઉગારી લે.

(૧૮૦) વૈદ્યુમ ૧ હું. ધી ફેનોઆઈ માયન સંમદ.

(૮૧૩)—બુદ્ધદેવ—

હું:ખીને ડરાવે શાને, મરેજાને ગારે શાને,
ગળેજાને ખાળે શાને, વૈરી વિધિ
રીઝાવી સતાવે શાને, સતાવી રીખાવે શાને,
રીખાતી જીવાડે શાને, દયાના વિધ.
શશિને કલંકો દીધાં, ગુલાબો ગનોહર કીધા,
નિયંતા તે આવી શાને, અનિતી દીધી-હું:ખી.
ચંદનને કુસુમ નાં દીધાં, સાગર જળ ખારા કીધાં,
અમૃત કહી જેર દીધાં, જીવન અકારાં કીધાં;
રમણી હૃદયે આશા, નિરાશા દીધી-હું:ખી.

(૮૧૪)—સાગર સરિતા-રાગ ભજન.

દુરમતીશે નથી દેખતો, ચેત ચેત નાદાન,
દીન દશા પાંચ મુકામ છે, ભાવે ભજ ભગવાન.
આ જગમાં સાચો કોઈ નથી સાથી, એક પ્રભુજી સુખદાઈ છે. (૨)-દુર૦
સ્વારથનો સહુ સંગંધ ધરતા જગની જુડી ડગાઈ છે,
તનધન જોગન કનક કામળી મૃગજળ માયા છાઈ છે.
અંત વખત કોઈ કામ ન આવે, સાચી પ્રભુતી સગાઈ છે.
અમીર ગયા ડિગરાવ ગયા, ન સહુને મનની મનમાં સગાઈ છે,
સત્ય વાત સાણા નર સગજો, સાચી પુન્ય કમાઈ છે.

(૮૧૫)—મનુમણી—

હું:ખીઓ આ હું:ખીઆમાં, હું અકાંથી તંડી અથડાઉં,
ચકતી પડતી દશા ચક્કરે, ચકતાં ગોથાં ખાઉં.
કોણ કુટુંબે જન્મ થયો, ખાળ કાળ શી રીતે ગયો ?
હૃદયે ચઢી ભવસાગર, મોજે નીચો પડી પછાડાઉં-હું:ખીઓ.
વિરંગી રંગે રમીયો બહુ જંગલ જંગલ ભગીઓ સહુ,
ખમતો હું:ખ મુખ સર્વ તરેહનાં, અજળ સ્થિતિ પથટાઉં-હું:ખીઓ.

(૮૧૬)—અહલ્યાબાઈ-રાગ ભજન.

ફનિયા તણા દિવાના, દીલબર મળ્યો હુરે,
હુરે જીવન દોરી, આશા છતાં ન હુરે.
ખાળક મટી યુવાની, આવે ભલે દિવાની,
તન ધન મળે તરણી, આશા છતાં ન હુરે.
આવે પછી, બુદ્ધાપો, ધોળા થતાં નીમાળા,
રે' બાકી લાકી લાળા, આશા છતાં ન હુરે.
પડી જાય દેહ પાપી મરી જાય મન કલાપી,
મળી જાય માટીમાં સહુ, આશા છતાં ન હુરે.

(૮૧૭)—અસીરે હીસી—

દુનિયા મતલબકી ગરજ, અળ મેહિ જન પરી.
જળ લગ બયેલ ગહે, કોદલુમે તળલગ પ્રાત ખરી,
થકા બયલકો પુછત નાહિ, ભટકત ગલી ગલી.
હરા બક્ષ પક્ષી આ બયેકે, રટકે નામ હરી,
ઉડ ગએ પતે ઉડ ગયે પન્થી દુનિયા, જગતકી રીતઅરી.

(૮૧૮)—ખુશરૂ હશીના—

દુખીયારી હું મારી હું ગમકી, મેરે આસ નહીં કંઈ દીલમે જરા—દુખીયારી.
આપ ક્યોમકે હો બએપારી, ધંધા ધંધા જરી,
ખીના ધન દાનકે લેનાં ન દેનાં, મએ ઓરત હું બીજારી—દુખીયારી.
કામ નહીં ગીસકીનોંકા, યહાં નહિં બએરાત,
જા અપની તું રાહ લે, કર માયાકી ખાત—મેરે.
નએ દએલત હી રહેગી, નએ સાગાં હોગા,
ગોરે તારીકો નનકયા, તને ભેંગા હોગા.
ધન માયા કુચ્છ કામ ન આવે, આવે કરની કામ,
અએસી કરની કર ચસો, જો પાછે બાજે નામ—મેરે.

(૮૧૯)—રનેહલતા—

દુઃખ દુઃખ શું વહો જગતમાં દુઃખ દોહલું ગજે,
કાયા માયા કયાં છે જુદી જીવ જીવનમાં ભજે.
દુઃખ છે મીડી સુખ છાયા, શાંતી માને તેમાં ડહા,
પાણીના પરપોટા સગ સુખ સુંદર જોતાં બાસે.
ઝાઝળા જિંદુ મોતી જેવું જુગા ચગકતું ઘાસે,
પલકમાં જોતાં થાય બિનાશ, સગજ કરો સુખના ક્યાસ.
ચડતી પડતી ધરી અનાદી ઘડા ઘડામાં રરતી,
માનવ જીવન રથનાં પેંડા, તાપ છાય દયો વરતી.
પડે જે માથે કારમું દુઃખ, માનવું તેને સાચુ સુખ,
માયા મમતા ધરીને મનમાં, કરે સુખ અભિમાન.
છકીને છતમાં ધન મદ ધરતાં, એ નર નહીં નાદાન,
ખરે જેમ પીંપળ પરથી પાન, ભટકતા બૂખીપર જેમ ધ્યાન.

(૮૨૦)—ગાફીલ મુસાફરી—

દુનીયામે જો ચલા નેકીપર ખેડા ઉસકા પાર હવા,
માલ ખરીદા જસને અચ્છા નક્ષા મીલા જરદાર હવા;
ખોટા સએલા જસને કીયા તુકશાન ઉઠાયા ખાર હવા.
પરખા જસને અપને આપકો દીલકી કસોટી પર કષ્કર,
શરમીન્દારીકે દુનીયામે ધનસાન ન વોહ જનહાર હવા.

(૮૨૧)—વિદ્યાવિનોદ ઉર્ફે પાપનું પ્રાયશ્ચિત—

દુનિયા દુનિયા અજળ ગજળ તું ન્યારા ન્યારા રંગ ખતાવે (૨)
 વૃદ્ધ જનો પ્રેમાંધી ખનીને કન્યા વિકૃત કુર ચાલ ચલાવે,
 નીર્દોષ ખાળાનો ભવ ખગાડે અજ્ઞાનીને જળે ફસાવે—હ.
 કામની કાંચન સુખ ક્ષણિક છે વિજળીનો ચગકા.....રો,
 કામી પુરુષો આંખ ઉઘાડો, ભોળી ખાળાનો ભવ સુધારો—હ.

(૮૨૨)—સુધાચંદ્ર—

દુનિયા કોઇ કહે સ્વર્ગજ આરો, કોઇ દુઃખોનો ભારો હોજી,
 દુઃખમાને સુખમાં ફરક એક એ, નિજ ઘટ કાળો કે રૂપાળો રે;
 જાયે હુગી રૂપાળો વા કાળો હોજી, છિદ્ર પડે કર્મોનાં ઘટ ગાંઠિ,
 બીતર વારિ જાતું માળોરે—જાયે.

નાથ હાય તારણ રધુનંદન, ભર દરિયામાં તારોરે,
 સ્મરિયે સંતો જગજીવન સ્વામી, જન્મ નહિ આ હારોરે—જાયે.

(૮૨૩)—જલિમ દુલિયા—

દુર જરે દુર જરે દુર જરે દુર જરે દુર જરે દુર,
 બોલ કેવા બોલતી તું, નહીં જરા દગ બોલતી તું.
 ધીમે ધીમે, જરી કાંઈ ધીમે ધીમે,
 નહીં કંઈ ગીર કરે તું, અનિશ્ચ શોર કરે તું
 અવસર જોઇ સરેના, અપયશ જોઇ ડરેના,
 હાય ડરું શું, પાપ કરું શું, કાન્ત વર કાં પ્રાણ હરું
 કાં હાલ મરું કાં ફર—

(૮૨૪)—ચાલુ જમાનો—

દુનિયા છે ડાઢ ડાહી, ને ઘોડી° બેલગામ,
 પેટે પાટા બાંધીને ભેગા કરે છે દામ.
 દમડી કદી છુટે નહીં, છો દુટિ જાય ચામ,
 કરે છે વેઠ જાધી ભેડ દામના ગુલામ.
 પલગાં જળ નાખા અજળ, દેખાડીને કસળ,
 લાવી લાલચ તલળ, હુંડી લોભી બેઢળ,
 તાગડધિન્ના ધુતારા કરે.
 ધરતીમાં માલ મટે, લોભિને રાંડિ રાંડ,
 તેને લાગીને ધરમાં, ખાધયે સદા ધી ખાંડ.
 ફિકર કરી જવું મરી એ વાત છે હરામ,
 ભાંડ ભાષ, બેઠા નહાષ, રામ બોલો રામ—પલમાં.

(૮૨૫)—ચાલુ જમાનો—

દુનિયા ભરેલી દગાની, સતિયાની થાય હાની,

દીન જનની ખરી કગાળી, દોલત ગણી દાદાની—
 બેગરમ થઇને ઉઠાવે, કંકર પથર માની—દુનિયાં
 લાજ મૂકી રાજ કરતા, હાથ હથાઇ હલાલી,
 કાળું ઘોળાપર કરાતું, નીતિ રસાનળ ચાલી—દુનિયાં
 જોર જગતમાં જૂહનું જ્યાં, પછી મનમાં ભય શાનો ?
 જુહું તરતું સાચૂ જો, એવો ચાલુ જમાનો—દુનિયાં

(૮૨૬)—કુમુદ-ચંદ્ર—

દુઃખ હરનારા મારા પ્રાણ પ્યારા, પ્રેમેથી વારે પધારજોરે;
 હું તમ નારી બની દુઃખીયારી, રનેહથી શ્યામ સંભારજોરે.—દુઃખ.
 પરવશ થઇ છું ત્યારે દુર ગઇ છું, રહી છું રટી તમ નાગારે;
 મુન્તી તમારી રહું રહે ધારી, અળગો કરી આરામનેરે.—દુઃખ.
 મુજ પીતુ રામે ધાર્યું ગામ સામે, માલીયા સંગ વરાવવારે;
 ગહુ દુઃખ ધારી મેં તો ના પાડી, અનાડી કર્યો ફસાવવારે.

(૮૨૭)—કુમુદ-ચંદ્ર—

દુઃખની વાતો દુઃખીયાં જાણે, સુખીયાં શાને જાણેરે,
 દીલનું દરદ ન દેખે કોઇ, દીલડું પીડ પ્રમાણેરે.
 ચંપા વનની કોયલ કેવી, ગાવળ વનમાં બોલેરે,
 પ્રેક્ષક કોઇ પ્રવીણ ન પાસે, દીન દીન દુઃખમાં ડોલેરે.
 સમૃધ્ધી સારી ઉરમાં ધારી, ઝટ દીલ ચડતું ડોલેરે,
 ગરતી એકલડી મૌન્ય મુઝાઇ, મનનો મરમ ન બોલેરે.
 નાજ સ્થિતી જોતી ગતિ મતી ખોતી, જોતી જંગલ દ્રષ્ટેરે,
 સુખથી ન સોતી રોતી રોતી, કાળ વિતાવે કળેરે.

(૮૨૮)—વિરાટ-પર્વ—

દુપદ સુતા મએ શ્રીહરી ભગીની પાંડવ નૃપ જાયા,
 સંકટમેં કોઇ નહી વાલી ઇશ્વરકી ગાયા,
 ખેલ હંએ કીસમતકે, કહીએ દોશ કીસે દેના ?

(૮૨૯)—મૃચ્છકટીક—

દુઃખ વીતે પર સૌખ્ય યદી હોવે, દીપ જ્યસા ધન તીમીરમેં સુહાવે;
 તીમી સુખકે પ્રજ્ઞાત દુઃખ હોવે, દેહ હોતે તે વહ મનુજ મૃતકીનાઇ.

(૮૩૦)—ભદ્રકાળી—

દુર દુર જા ડગારીં નીચ નારી વાણી તારી બંધકર,
 'હવે ન વધુ ઉચર, 'બનશે ખરેખર ખર.
 'ગાતુની એ મનહર, 'પ્રેમદા છે પ્રાણહર.

રમા રૂપાળી કામલુગારી, સુંદરી શૃંગારસેર,
 'શું વહો છો નાથ આપ, 'હાય વળગ્યું ક્યાંથી પાપ.
 'નથી ધટિત આપ કામ, 'જસ ચુપકર ગુલામ.
 છોડ લવારી કુટીલ નારી, અહીંથી ત્હાડું કાળું કર,
 'અવમ મતિ આ શાથી યમ, 'જ હવે તું ચુપ રહી.
 'થાતી છે લાગ્ય રતિ ભુરી, 'થાશે તારી નિશ્ચય ભુડી.
 વિષમ વાણીઓ અભિગાની હવે ના તું ઉચર,
 'આપ ભુક્ષિ ક્યાં ખશી, મનમોહિની એ ઉર્વશી.
 'પસ્તાશો નાથ ધસી, 'ગમ છે તવ મતિ ધસી.
 અવિચારી અધમનારી, વેગે અહીંથી તું વિચાર.

દે (૮૩૧)—મૃચ્છકટીક—

દેખ જડા ઘર ધનકે કારણ ચોરી કરને આયા,
 નસીય ખોટા ઉસ તરકરકા નહી કુચ્છ કસને પાયા;
 જગ ભરમે ભારી હોગી અપકીર્તિ મેરી.

(૮૩૨)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ કબાવી.

દેદે પિયા દર્શન તો મુઝે મૈં તો શરણ તુમારી આય પડી-ટેક.
 માત પિતા ધરજાર તબ તેરે કાજ મેરી સખ લાજ ગમ,
 મૈં તો છોડકે આશ સખી જગકી તેરે દારપે ધ્યાન લગામ ખડી.
 સખ જોખનકે દિન ખીત ગયે અખ મૈં મનમે પછતાય રહી,
 કહ્યા કર અંગ લગાય મુઝે તેરે સંગ વિના ચૈન ધડી.
 મેરે જૈસી અનેક ખડી દરપે તેરે દર્શનકો તરસાય રહી,
 તેરી જનકે દાસન દાસ મુઝે મેરી પૂરણ કીજિયે આશ ખડી.
 કર માફ કસૂર મેરે સખડી અખ દેખ દયાકી નજરસે મુઝે,
 બ્રહ્માનંદ તેરી સુખ ધામ છપી પ્રભુ નિત્ય મેરે દિલ જડી.

(૮૩૩)—સુરદાસ—

દેખો દેખો, મેરા નામ, ગાયા મહાન ગણદુર હે,
 મેરા ન્યારા હી આલમમેં તુર હય, જોગી ભોગીકું મેરી જરૂર હય.
 દીલમેં ચું રહે, ન કોઇ મુજશે દુર હે, વાહજ વાહ, વાહજ-દેખો

(૮૩૪)—જહરી સાંપ—

દેખુંગી પ્યારે અળાકા મુખડા, પ્યારા પ્યારા પ્યારા પ્યારે.
 ભુલે હુવેથે હમે અળ તક દીલસે, જયગા સારા, સારા સારા,
 સારાહી એક મુરતકા દુકડા-દેખું.
 રખેંગે ઉલકત, વહગ અળ સખ હું જળાકું જળા,
 શીરતા યા ગારા ગારા ગારારી, દીલ ઉખડાહી ઉખડા-દેખું.

(८३५)—अह्मानंद लजनभाषा-प्रगाती ताल दादरा.

हेभ सणी कृष्ण यंद्रकी छणी सुहावनी,—टेक०

सिरपे मुकट आलक जाल, अरुण कुंडल दग रसाल;

गलेमें भाल, जुन विशाल, पीत पट धरावनी.—

आणुणंद कंगण हाथ, कंगर गण्डी तिलक भाथ;

जंसी अधर गधुर गधुर सरस राग गावनी.—

यंद वदन मंद हास, सपियन संग करत रास;

पगमें छनन छनन नूपरोंकी धुन जलवनी.—

सज्ज मेघ शाम, रंग संग राधिका डगंग;

अह्मानंद श्रीमुकुंद यरण रति लगावनी.—

(८३६)—भीस कासीजन-राग जनन, ताल दीपयंदी.

हेभो ओक जाला जोगी द्वार हगारे आयो हेरी.

आसन गारे आंगन जिय जैठो, वरतो मोनिन गांग बरावे हेरी.

बिक्षा देता नही लेता वर, थारद थरसका भांगे जेगनवा.—हेभो०

(८३७)—भीस दोआ-राग साहेली, ताल त्रिताल

हेभनको मन ललयाये पीयाके हरस पाछ ननहि, जया न गाने मोरा.—हे०

रात सनद पीया सुपनेमें हेभे मोर जये नजर न आयाये;

पीयाके हरस पाछ ननहि, जया न गाने मोरा.—हेभनको०

(८३८)—अह्मानंद लजनभाषा-लजन राग देश.

हेभ सणी जनको यदे आन राम हैं—टेक०

दशरथके कुंवर जाल कोमल तन जुन विशाल,

जनक सुता संग जल अंग वाग है.—

जटा जूट सोहे माथ धनुष जाल धरे हाथ,

पीत वसन कंगर भीय मुंज दाम है.—

भूपति वर दिया दान धर्म हेत तजे प्राण,

इकल नादान किया कठिण काग है.—

भूमीके भार हरण आये सुर काज करण,

अह्मानंदके शरण मोक्ष पाग है.—

(८३९)—जवाये हस्ती—

हेभी नाही अतुर सुधड कोस नारी, नीत नेक यजनपर वारी वारी.

प्रेम मंदीरया मोहनी आभया, थारी नजर नजर भीय लज्या,

शुनसे मोहे मन, जगतकी थारी.....हेभी.

(૮૪૦)—અહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ કવ્યાલી.

દેખો સખી ગિદરાગનમે વો તો બસરી શામ બજાવન હૈ—ટક
 ધર્મકે પાલન કારણસે હરિને વજ્રમે અવતાર લિયા,
 ગિર ગાલન બાલનકે સંગમે જમુના તટ ધેનુ ચરાવત હૈ—
 સિર મોરકે પાંખરી ટોપ ધરે મકરાકૃત કુંડલ કાનનમે,
 ગલમે અનમાલ વિરાજ રહી કટિમે પટ પીત સુહાવત હૈ—
 બન કુંજનમે હરિ રાસ રચી સખિયાં સંગમે ગિર ગાન કરે.
 ભાગ્ય બડે અજ ગોપિનકે હરિ હાય મિત્રાય નચાવત હૈ.
 મધુરી મુરલી ધુનકો સુનકે સખ દેવ સમાજ જુડે નમમે,
 અહ્માનંદ નિહાર છપી પ્રભુકી અપને મનમે સુખ પાવત હૈ.

(૮૪૧)—ખુબસુરત બના—

દેખો ચારો કયા ઝક મારા બીબી અયસી લાએ,
 કે જસને આતેહી મેરા દીવાલા કુક વાએ.
 ચારોકે સાથ હોટલમાં, અંખીનકી બોટલ ખુલવાયે,
 ઓર યહાં તો મીસ્ટર ખેરસદ્વાકા હજમ્બાગુલ હો જાએ.
 મિત્રે જસકો જોડે અયસી, વોહ ખહાર દેખે કયસી,
 લાગનત બંજે ચારો અયસી, જોડકી અયસી તયસી.
 કોઇ આવે સાયકલ લેકર, ઓર કોઇ લાવે મોટરકાર,
 મીયાં તો ધરકો ખાય હવા, ઓર બીબી જાએ ખહાર.
 ગયરેકો દેકર હાય બગલમે—રીરતી હય બજાર,
 અયસી ફેશનેબલ ઓરત પર હો ખુદકી માર-મીલે.
 બટકે વોહ રાતકો નાટક ફાટકમે, ઉલજલુલ,
 મિયાં રોકે તો બીબી કહેતી, બી, કવાઈટ, યુ, ફુલ.
 દેખો ચારો “હા” તુમબી ન કરના અયસી જુલ,
 વરના તુમહારી બી થેહ કર દેવેગી હજમ્બાગુલ.

(૮૪૨)—ભરથરી—

દેખા નહીં કહુ સાર જગતમે દેખા નહીં કહુ સાર;
 મોહ બિપે મત લપટો ચારો, દેખા નહીં કહુ સાર.
 ચોદ ચોકડી રાજ મીલે પન, ત્રસાકા નહીં પાર,
 ભોગ ભોગતે ઈંદ્ર અપ્સરા, તૃપ્તી નહિ લગાર;
 તૃપ્તી નહીં લગાર— જગતમે.
 જૂઠા રંગ રૂપમે જુલી, કીડા કરત ગમાર,
 રૂપ વીર્ય બલ નાશ ફુવા તમ, નહીં હૈ અપની નાર;
 નહીં હૈ અપની નાર— જગતમે.

ધ્યારી મેરી જાની પિંગળા, હુળ રહા એક તાર,
તોભી કીયા કૃતદાની રાણી, અશ્વપાલકું યાર;
અશ્વપાલકું યાર— જગતમે.

અશ્વ જાળનકા એહી તમાસા, દુઃખહે અપરંપાર,
બેશક ઇશકા ત્યાગ કરો તુમ, દેર પસ્તાના યાર;
દેર પસ્તાના યાર— જગતમે.

એહી ભટ્ટહરિ નાર ભરંસે, ભુલી હુવા ખુવાર,
એહી બેખસે, જગત શિખ દઉં, નવ હુખો સંસાર;
નવ હુખો સંસાર— જગતમે.

(૮૪૩)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા-ગઝલ રાગ પીલુ.

દેખો નજરસેં વો જાતી ઉમરિયા, કપી હાથમેં ફિર ન આતી ગુજરિયા-ટેક.
દિન દિન ધરી પદ્મમેં છિન છિનમેં જાવે જૈસે નદી બેગ પાની લહરિયા.
ક્યા સો રહા હે બે ફિકરીસે ગાફિલ ફિરે કાલકી તરે સિરપે ચકરિયા.
માનુષકી દેહીકો દુનિયામેં પા કર ગિરથા ન ખોવો રતનકી પિટરિયા.
સુમરો સદા નામ દિલસેં નિરંજન અહ્લાનંદ સખ બવ અંધન હરિયા.

(૮૪૪)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા-ભજન તાલ કવ્વાલી.

દેખો વૃન્દાવનકી કુંજમેં રીં નાચે નંદ કુમાર,
મોરમુકટ સિર ઉપર સોહે ગલ ફૂલનકે હાર.
પીતાંબર કટિ ખીચ ગિરાજે મુરલી અધર સુધાર,
વીણા તાલ મૃદંગી ગાજે ગાજે ઝાંજ સિતાર,
છનછનછનછન નૂપર ગાજે કરકંઠણુ ઝનકાર.
સખિયાંકે સંગ રાધા નાચે નાચે અજકી નાર,
ગ્યાલ બાલ સખ નિલકર નાચેં કરકરકે સિંગાર.
જલચર મોહે થલચર મોહે મોહે નભ સંચાર,
અહ્લાનંદ મુનીશ્વર મોહે અંસી ધુન નિધાર.

(૮૪૫)—પ્રતાપ લક્ષ્મી—

દેખો સખી કનૈયા રોકી ઠાડો મો ગેલ
પનીયાં ભરન કએસે જાઉં મોરી આલી-દેખો.
મયેં જલ જમુના ભરન જાતરી
ખીચમેં મીલ ગયો નંદકો છેલ, ગાગ રોકી ઠારો મો ગેલ-દેખો.

(૮૪૬)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા--રાગ સારંગ હુમરી તાલ.

દેખો દેખોરી લંગર મેરો રોકત ડગર મેરી બંધરા પકર તલ
પટકી ગગર મૈતો જોડતકું કર નહિ માનત ખિદાની-દેખો.

સિર મુકટધાર ગલપહનહાર સંગયાલહાર નિતકરતરાર મૈતો
 ગધ હાર ગડોઢીઠ અનારી-દેખો૦
 સખી નાગરનટ હાડો જમુનાકેતટ કર કપટઝપટ મેરો હરલિયો
 પટ જાંસીગટ ઝટપટ ચડ ગયોરી મુરારી-દેખો૦
 ધરમુરલી અધર સ્વર ગાત મધુર મૈતો ધુન સુનકર સુધ ગધ
 ખિસર અહ્લાનંદ નજર ખિય જસો ગિરધારી-દેખો૦

(૮૪૭)—વીર અભિમન્યુ—

દેખો પ્રેમકા પંથ નિરાલા.
 નયનાં થકત પ્રેમ રસ પીવત ભરત ન પ્યાસ પિયાલા,
 દુધ ઉઠત હય મહા વેગસે, જળ લાગત હય જવાલા.
 ખેડ જન હય વાહીછિન જળ જલકા છોટા ડાલા,
 કડીન કાષ્ટ કે બેદનમે' જો રહતા હય મતવાલા.
 કલમ નાલ કળહુંના વીધત, વોહી ભૌરા કાલા,

(૮૪૮)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા-રાગ જિલા-હુમરી તાલ.

દે દર્શન મોહો આજ સાંવરિયા, ગિન દર્શન મન ધીર ન ધરિયા-ટેક.
 સાંવરી સૂરત મેરે દિલમે' સમાધ, ખાન પાન તન સુધ ખીસરાધ;
 કલ ન પડત નિશદિન પલ ધડિયા—દે દર્શન૦
 જિમ ચાતક વર્ષાગિન હોધ હરિકે ગિલન ખિન મમ ગતિ સોધ;
 તડપ રહી ખિન નીર મછરિયા—દે દર્શન૦
 મેરે અવગુણ નાથ ખિસારો, કર કિરપા મમ ધામ પધારો;
 જનમ જનમકી મૈં દાસ તુમરિયા—દે દર્શન૦
 અહ્લાનંદ દરસકી ખ્યાસી, કરણા કરો જનન નિજ દાસી;
 જાસ્વાર થેલિ માંગ લમરિયા—દે દર્શન૦

(૮૪૯)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા-ગઝલ, તાલ ૩

દે પિયા દર્શન મુઝે તેરા પિયોગ સતારહા-ટેક.
 છોડકર ધરમે' મુઝે તુમ જા જાસે પરદેશમે',
 યહ મેરા દિન ચારકા જોગન મુફતમે જાનહા.
 ખાના વ પીના સોવના ધર કામકાજ ભુલાદિયા,
 દિનરાત મન મેરા તેરે મિલનેકી આશ લગારહા.
 તેરા કહા માના નહી યહ બૂલ મેરી હૈ સહી,
 અજતો દયાકર માફકર દિલ હૈ મેરા પછતારહા.
 જનનકર દાસી સદા અપની મુઝે ગિલ જાધયે,
 અહ્લાનંદ શરણ પડા કરજોડ અર્જ સુનારહા.

(૮૫૦)—સ્વદેશ સેવા—

દે જગના નાયક તુહો વચન તુજ વાણી દાયક,
ચરણ ચરણ ગૃહી આજે—દે.
દીન જાળ ઉમંગે ચાચીએ, કરી અમપર મયા પ્રેમે,
નુતન આ કાર્યમાં, સરજતા પામીએ,
વામીએ વામીએ વિઘ્ન સૌ—દે.
અંતર આજ્ઞા અવનવી, ઉંચ ધર્યો આ દેશ,
સરજ થવાતે સ્નેહથી, પુર્ણ કરો પરમેશ,
રંગજે રંગમાં સ્નેહીના સંગમાં,
અંગમાં એ ભાવનાઓ ભરજો—દે.

(૮૫૧)—ભક્ત ધ્રુવ-૫૬ રાગ ખેડાગ.

દેખોરે ગિધતા મોરે, નાહી કામ જિન તોરે,
નાથ આસ તોરે સગરી જાતિયાં છોરે.
ખોધ લાજરી, સારી સરદુખ લારી.
ભારી વરકી મારી મારી, જિયા હારી, પતહારી.
કળ તું જંધન છોરે—દેખોરે.

(૮૫૨)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ગઝલ, તાલ ૩

દેખસે નજરેસે પ્યારે ઈશકા દરખાર હે-રેક.
બૂમી ગલીચા હે ગિછા આકાશ તંબુ સુહાવના,
રવિ ચંદ્ર દીપક રોશની સજ વૃક્ષ બાગ જહાર હે.
નદિયા ફુવારે ચલ રહે પંખા પવન જૂલે સદા,
સાગર સરોવર શોભતે સજ પર્વતોંકી દીવાર હે.
ન્યાયકારી આપ ઇશ્વર જીવલોક સભાભરી,
રાજા વા રંક સગાનસે સુનતા સખીકી પુકાર હે.
સ્વર્ગ બૂમી ઈનામ સુંદર નરક જલ જગા જાની,
બ્રહ્માનંદ ગિસે સખી ફલ કર્મકે અનુસાર હે.

(૮૫૩)—સનાતન ભજનદિપિકા-રાગ ગોરી.

દેખોરી યહ મુકુટકી ભટકન, દેખોરી યહ મુકુટકી ભટકન;
રાસ સિયે નૃત્યત રાધા સંગ, વેજંતી બેસરકી ભટકન.
પીતાંબર છુટ જાત છનૈછન, તુપુર શબ્દ પાંચનકી ષટકન;
મુરશ્યામ યહ છબિ નિરખતકી, મૂઠા જ્ઞાન યોગકી ભટકન.

(૮૫૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા રાગ મારવાડી.

દેખ નજરેસે ભાષ પરમેશ્વરે તોરે તનમાંહી,
અંગ અંગ જોસે કુલનમે ગંધ સમાધરે-રેક.

કયા મથુરા કયા કાશી જાવે, જાય હિમાલય કયોં દુઃખ પાવે.
કર સતસંગ વિચાર બેઠ સતગુરુસેં પાઘ રે.—દેખ૦
હાડ ગાંસકા પિંજર કાયા ચેતનકે બલ દિરે શિરાયા;
ખાજીગર જૈસે પુતલીકો નાચ નચાઇ રે—દેખ૦
કસ્તૂરી મૃગ નજ વિરાજે ધાસ સુંધતા વન વન ભાજે;
ગિન જાને મૂરખ ગિરથા ગાહિર ભટકાઇરે—દેખ૦
વિષયોંમેં તું સુખકો ગાને બ્રહ્માનંદ સ્વરૂપ ન જાને;
ઉલટ સુરત સંભાલ ભરમ ગનકા મિટ જાઇ રે.—દેખ૦

(૮૫૫)—સનાતન ભજનદ્વિપિકા—રાગ ભેરવી.

દે દર્શન મેરે પ્યારે મેરે નેનોંકે તારે,
દે દર્શન કિત ગયો સાંવરો તરસત નેન હગારે,
વા શોભાકો તરસત હું મેં મોર મુકુટ શિર ધારે.
વનવન વ્યાકુલ દિરત અકેલી, શ્યામહી શ્યામ પુકારે;
જ્ઞાનભક્ત મોહે બેગ મિલો અગ તબૂ પ્રાણુ તેરે દારે.

(૮૫૬)—ભજન સંગ્રહ—ભજન.

દેવ વિનાનારે દેવળ સૂનાને, ગંદીર સૂનારે બાઇરે દીપક વિનાનાં
લોચન કાજળારે વિના રે મારી દેહ સુતીરે, હરીના ભજન
વિનાની કાયા સુતીરે, રામના નામ વિનાની—ટેક૦
નીર વિનાની રે નદીઓ સુતીને,
સમુદ્ર સુનારે બાઇ રે હંસલા વિનાનાં.—લોચન૦
જોમ વિનાનારે જોગીરે સુના,
બ્રહ્મા સુના રે ચારે વેદ વિનાના.—લોચન૦
કહે મંદોદરી સુનો પીયા રાવણ,
નીરધનીયા સુના બાઇરે જન રે વિનાના.—લોચન૦

(૮૫૭)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—હુમરી રાગ ઝંજોટી.

દેખ લે ચતુર નર અગ તો નજર ભર,
ધડી પલ છિન તેરી ખીતત ઉમરિયા.—
દીપકકી લોચ જૈસે અંજલી કો તોય તૈસે,
કળ હું ન હોય થિર જાવરે ચુમરિયા.—
પશુ મૃગ રાજ ધરે ચિડિયા કો જાજ હરે,
તૈસે યગરાજ કરે પડે ન ખગરિયા.—
પાપન સે ડર નર હરિકા વાજન કર,
બ્રહ્માનંદ મન ધર જાત રે હમરિયા.—

(૮૫૮) - ભજન મનોરંજન—

દેખો કલિયુગ રાજનીતિકો તમાશો યદ,
વાસો ત્રિયો આપ હરએકકી અકલપે.
પાનદાનવ રે પાનદાન લિયે દૌરત હે,
તાન ગાન ગારે બૈઠિ જેવત મહલપે.
ગ્યાલ કવિ કહું ચાર ચતુરનકો ચૈન હે ન,
રોસગે રહત બસે કૂર ચઢે બલપે.
મલમલ ધારે જે વે ધૂર રહે મલમલ,
પરગ લખાન વારે સોવે મખમલપે.

(૮૫૯)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—હોરી કાશી તાલ ધમાલ.

દેખ સખી જગદીશરી કેમે હોરી રચાઈ-ટેક.
પૃથિવી રંગભૂમિ સુખદાયક ગગકિનાન લગાઈ,
વૃક્ષબગીચે પવેત સાગર નદિયાં નીર ભરાઈ-કૈસી.
એકહી રૂપ અનેક ભાંત કર સુરત યુગલ જનાઈ,
પશુપક્ષી નરદેવ દતુજ સખ મિલકર ફાગ મચાઈ-કૈસી.
ળીજ સે ળીજ જના કર નૂતન રંગત ખૂળ જગાઈ,
એકસે એક ગિરન નહિ પાવે યદ પ્રભુની ચતુરાઈ-કૈસી.
પાંચ ત્રિપચકે રંગ મનોહર નાના કિસમ સુદાઈ,
બ્રહ્માનંદ જીવ સખ ભર ભર ખેલ કરત સુખદાઈ-કૈસી.

(૮૬૦)—સુંદર રાગ-ધુરપદ ચૌતાલા.

દેખોરી નવલલાલ લાંઠે નાલાસી વાલિ
મધુર મધુર ચત્રત ચાલ સુરલી મુખસોં જળય,
રાજત સિરમોર મુકટ કતક લકુટમાલ જટિત
નીલો પટ ઝિલગિલાત તારાગણ સો સુદાવઃ
ચિતવન ચહુ ઓર જોર કાજરકી સ્યામકોર
બુકુટિન કો તનમરોર બૈસત પાંજન છિપાય.
મોહું સુરસે સુખન નારદસે કરત ગાન
જોગી જન ધરત ધ્યાન સ્યામસુન્દર રહો ગિજાય.

(૮૬૧)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ભજન રાગ મારવાડી.

દેખો નંદ મહરક ધરમે પ્રગટે કૃષ્ણ મુરારજી-ટેક૦
મધુરા ગાત દેવકી જાયે ગોકુલ યશમતિ પુત્ર કહાયે,
ધર્મ હેત અવતાર ધરાયે, ગોપી ગોપગાલ સખમિલકર ગાવે મંગલચારજી.-
દેવ જાકાસુરકો ધરમારા કાલીનાગ નાથ કર ડારા,
અપને કરપર ગિરિવર ધારા, ખેંચે કંસરાજકેકશ ડારા ધરણી મારજી.-

જમુના તટપે ઘેનુ ચરાઈ વન્દાવનમેં રાસ રચાઈ,
દ્વારો નગરી જાઈ જસાઈ ગિત્ર સુદામા મહલ રચાયે, બકતનકે હિતકારણ.-
અનકે અર્જુનકે રથવાહી કૌરવ સેના નાશ કરાઈ,
યાદવકુલપર ભાસ ખવાઈ પ્રભુજી આપ પધારે ધામ ભુગિ ભાર
ઉતારણ.-દેખો નંદ૦

(૮૬૨)—તાજે નેકી—

દેખી અચસી અતર સુધર સુન્દર નાર,
ગુન અચન ચસન મનવા લેત માર.
આન જ્ઞાનકી શાન રખત હય ધન સતપતકે કાર,
પાછ દુનીયામે માન જનન કર કરનીસાર.

(૮૬૩)—જીદમે નારવા—

દેખ તેરા મુખડા ગય વારી વારી જાઉં, મોરી ખ્યારી દુલહનીયાં.
શાદી રચાલે દુલહા જનામે, તોડે લાઉ જનારસકી સાડી પહેનાઉ.
હાથમે કંગલી નાકમે નયની, અચ્છે અચ્છે જેવર તોડે પહેનાઉ.
હટ મુખે દુર ન કર દીલકો રંજીત, અજી કયુંકો મગર મુજે કહેતી હો દુર.
મેરી આંખોકે તુર, નહીં માનેગા જાત અરે કિલ્લુકી જાત
દુર સુરત કર કાલી, વાદ મેરી આલી હું તેરા સવાલી
મોરી ગોરી મતવાલી.

(૮૬૪)—ખજાનયે ગયેખ—

દેખો તો દાના કયસા માના, મેલમાનીકા શુકરાના,
અસકે ધર જના અસકા જાના, કિસકાહી સર કટવાના.
આશક અનજના સર ટકરાના, જરકી લાલચ દીખલાના,
મતલબકી માના જી લલચાના, કિલરી સીંધી સમજાના-દેખો.
મારાના જુટા દીખલાના, ઘોડેકા ભરકે પયમાના,
સરકો સોલજાના ભેજા જાના, દેખો જગકા વારાના-દેખો.

(૮૬૫)—ખુને જગર—

દેખો, કિસ્મતકા ખેલ, ચલી ઝંઝટકી રેલ, સારે ગાઉમે
નહીં માચલુમ, ટીકીટકા નંજરબી, ગયા ટીકીટ,
ગઈ સાથ ઓરતબી,
અવવલ આખીરકો દો ગાડ, જેર લે ગયે જાદુજીત.-દેખો.
પંજાગસે માલ ગાડી જો આઈ, અદમાની, કોસે બ્હો ભર ભરકે લાયે,
હમતે ખરીદે, હમે, ઉતસે પટગયે,
લડા, જંગલનયે, આકર, ચ્હો, પંજાબ મેલ,
ચહડી ઉલરતકે મંડવેયે જીલ્લકી ખેલ.-દેખો.

(૮૬૬)—ખુને જીગર—

દેખો. ચલો ચલકર ન, ચાચેગે, તીંગનીકર નાચ,
દોનોં સુસરે ગચાચેગે, શોરો પુકાર હાં, હાં,
મેં હું, સંડા, પુરા સુસટંડા, ઉડાઉ ઝંડા, ફેડું સખ બંડા.
દોનો હચે ગંવાર, હાં, હાં,
દીખાઉ, અખ દાઉ, શીર ખાઉ દુધપાઉ,
ખુખ ગડગડ કરે જા કે ઝગડા કરે,
સરપે ખીંચકે મારે, સપાટ, હા,હા,હા,હા,હા,હા,હા,હા,હા,
હા, હા, હા, હા, હા, હા, હા, હા.—દેખો.

(૮૬૭)—સિદ્ધાર્થ બુદ્ધ—

દેવી ક્ષમા કરો અપરાધ, નમું ઉદાર દિવ્ય દિલને.
રંકને શરમાવો ના નાચ, આપ સાગર હું ગિંદુ ખરે!
ગાલકગલ સમ કુણા હેવાને, છુંદી ગયો આ કૂર.
ખીલે કમલ બલે ચંદ્ર વસે દૂર, પ્રીતિનાં બેતાં પૂર.
પ્રભુ, જ્યાં પ્રીતિનાં બેતાં પૂર,
નમું ઉદાર દિવ્ય દિલને-દેવી.

(૮૬૮)—સંગીત સિદ્ધ સંસાર—

દેખકે દીદાર ઉસકા દિલ દિવાના હોગયા,
તેજસે બરબુર હે વો રવી ધરસે જલ રહા.
બંધ આંખે હે રખીપર ચમક ઉસ્મે છારહી,
જળ ખુલેગી વો તબી કયા કયા ખુસુમ હોગા યહાં.
તીર જસે હે બવે, દિલ ચાક ઇસ્મે હોગયા,
શાંન્ત સુરત દેખતે હી દિલ નીશાના હોગયા.

(૮૬૯)—સંગીત સિદ્ધ સંસાર—

હહ મેરા આજ તુમરે દર્શસે પાવન હુવા,
અજ શરનમેં લો પ્રભુ વર્ન જીગર જલ જાયગા-ટેક.
સકત રંગે ગગસે જલતા આજ ચે કલતન બદન,
હે તુશમે જાજ મેરા પલકમેં કુખ જાયગા.

(૮૭૦)—પ્રલહાદ અશિત્ર—

દેખો ઇશક કંદકા હાલ, નીકલ જતીહે સખ ખાલ,
નાચો નાચો મેરે બાલ, પીછે કરે ખ્યારકા ખ્યાલ-દેખો.
રંડીકી યારીમેં ખ્યારી દેખો સખ સરદાર,
મુસાદ હાંસલ હો મધ દેખો રંગીલીકી ખહાર-દેખો.

(૮૭૧)—સંગીત સિદ્ધ સંસાર—

દે ગયો હા સુપનેમેં વો દરશન.....ટેક.

કહું કયસે મેં શરમ સતાવત,

સુધ સારી વો લેં ગયો, હાં મનવાસો વો સાંજન.

(૮૭૨)—સતી સવિતા—

દેખો સખીરે ડોનરીયો કાલંદ્રીને કાંડે ઉભોરે,

બદવ બદુનો ભરીયો કાલંદ્રીને કાંડે ઉભોરે.

ત્રીભંગી આંગે ઉભા ત્રીકમજી, મુખપર ખંસી ધારી મોહનજી.

રાધા રસિકવર પ્યારો—

વેણુ વગાડે ને ઘેનુ ચરાવે, માડી મીડી કુકે ગન લક્ષ્યાવે,

ભરવાડ સંગ ભગનારો—

(૮૭૩)—અશોક—

દેશ ધર્મ દ્રોહી બને તે જનને ધિક્કાર,

ઝોવા આ સંસારમાં પથ્થરવત્ બૂભાર.

ધરણી-જનની! તુંજ દ્રોહીને જન્મ દેતાં વંધ્યા થજે,

વંધ્યા થજે તેવા કપુતને દેખવા અંધા થજે.

તારાં અન્ન જળ લઇને અમારાં જીવનો ગને,

ઉસટાં કૃતદ્વની થશે તો મરતાં પુરે નરકે જશે-ધરણી.

(૮૭૪)—બુદ્ધદેવ—

દેવ ! દૈવી સન્માન, મોંઘા મૂલ્યના મેહમાન;

અખિલ જગમાં, તવ માન પ્રસરાળે.

કીર્તિવાસ વિન્ધ્યા આખે સુહાળે છાળે (૨)—દેવ !

શીળી છાયા જગ આખે છવાળે,

દિવ્ય વાસનાના ગાન યુગે યુગે થાળે;

નમીયે ચર્ચુ પડી ધર્ચુ (૨) સકળ વર્ણનો,

તું શર્ચુ એક થાળે થાળે—દેવ !

(૮૭૫)—કુમુદ-અંદ્ર—

દેખો સમયકે સાધુ, સરવજન દેખો સમયકે સાધુ,

નોતમ નારી ના મીલી જહાંતક, વહાંતક રહેત અખાધુ-સરવ.

રહન દીયે તહો એક છીન ત્યાગીકો કર તંત,

ભગતનીકોં દે ભાવસેં, મનહર જગો ગહંત;

સનમૂખ બંકે, સાધુવાનીકે, નાયત નચાવે જ્યોં બહુ-સરવ.

સાધુનકું મુખ શાંતીસેં, મીલે ન અનભર પેટ,

બાનીક ભગનીકો મીલે, શીરા પુરી ભેટ;

કહેનાં કીસ બીધ કીસકે આગેં, ઇન્દ્ર મટી લે અખાધુ-સરવ.

દે (૮૭૬)—સિદ્ધાર્થ બુદ્ધ—

દેવી શી માયા સુતપર છે તાતની !

આત્મ પ્રતિગિજ સુત, એ સત્ય, અતુલ પ્રીતિ ઝરતી,
એ પ્રીતિ નિરખવા આવ દેવ પથ ઉતરી.

(૮૭૭)—બેધારી તલવાર—

દેવ ગતી બદલતાં અવની બદલતી,
અવળું સુચવતી ગતી આ કરગની,
ગિત્ર બને ધાતક શત્રુને સુધા થાય છે પ્રાણ સંહારણી.
હુબવનારી થાય તરણી,
શાહ હોય તે ચોર બનેને, ગૌર આચરે કાળી કરણી.
ખસી જતી પગ મુકે ધરણી.

કો (૮૭૮)—તારા-સુંદરી—

દોસ્તી સાચી દવા સંસાર, દીયે દિલ દુઃખનિવાર;
ઝાડ પહાડ શુદ્ધ ગીરનાર થકી નહિએ મળનારી—દોસ્તી.
સ્વાદ સુખદાદ જોમાં, કહુતા ન લેશ તેમાં;
નહિ સ્વાર્થ ધેન લગાર—
ત્રિવિધિએ તાપ હરે, કુંદન શરીર કરે.
મોઢી માત્રા એ ક્યાં મળનાર—દોસ્તી.
વિમળ હૃદય સંયોગને, રસિક રસીક વ્યવહાર;
દિયે ઓષધી, કારગી, વિરલા સેવે સાર,
માથું દોસ્તી દવા કિરતાર—દોસ્તી.

(૮૭૯)—ફીરોજી ગાયન-(જીવને શિક્ષા) રાગ ખિલાગ, પદ, આસાવરી.

દોહી ધડીકો આશ કરે મન, લાખ બરપકી આશ,
તનકે શુદ્ધકો નાહી ભરસો, પલમે હોવે નારી.
તળામ મહીલકો બાંધત જતો, જીવન અગણિત ગાશ,
કુંદન કંચન વૃદ્ધિ દેખત, રહત મગન તું આશ.
કોહીલી નહિ સંગ ચલે જળ, છોડ ચલેગો આશ,
પીવત તૃણ્યા બહુત હી રાખે, કામ ધેનુકી આશ.
અમૃત રસકો ત્યાગ કરી, તું ખાવે ખારે ધાસ,
પાતકમે નિશદીન તું શુભાવે, નહિ ભક્તિ અવકાશ.
સત્ય નામ સૌ ઝગડી હોવે, પંચ દેત્યકો દાસ;
અબહુ હી હૈ સમય સમજલે, નાચ નાચકો રાસ,
એસિ કરણી કર ફીરોજકે, રહ જાવે ફૂલ આસ.

(૮૮૦)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગનજરા તાલ ૩.

દો દિનકા જગમે મેલા, સળ ચલા ચલીકા ખેલા-ટેક.
કોઇ ચલા ગયા કોઇ જાવે, કોઇ મઠડી ખાંધ સિધાવેજ,
કોઇ ખડા તિયાર અકેલા—સળ૦

કર પાપ કપટ છલ ગાયા, ધન લાખ દરોડ કમાયાજ,
સંગ ચલે ન એક અધેલા—સળ૦

સુત નાર માત પિતુ બાધ, કોઇ અંત સહાયક નાહીજ,
કયો ભરે પાપકા ડેલા—સળ૦

યહ નશ્વર સળ સંસારા, કર ભજન ઈશિકા ખ્યારાજ,
બ્રહ્માનંદ કહે સુન ચેલા—સળ૦

(૮૮૧)—સૌન્દર્ય વિજય—

દોડો દોડો ડંડેઆળે માર મારવા આવ્યા છે,
મારો ખુજ ખુજ હાથે આવ્યો છે એ પાજ;
ડોશી અમારાં રંગે રંગવામાં જહુ સારાં શબ્દો છે.
પી ટો.—ના. ના.

ચરખી ઝોની તાવો તાજ,
શાયર જદગાશ જાન્યો ખુટ્ટીનો દાસ;
કર્યો જેવો વિલાસ એને ઘો એવો ત્રાસ,
તમને સમજાવું શેજી;—જળશે ન કાંધ કહેજી.
કેવો છે કરતાદ કવાજ પ્રેમ કુલનો ત્રાસ-દોડો દોડો.

ધ (૮૮૨)—સતી દ્રૌપદી—

ધરો કાંધ હિત શિખાગણ ધ્યાન, ગર્વથી નથી નાય કલ્યાણ,
કસંપે રહ્યું કોણ આરાગ, મેળવ્યું કોણ મહીમાં માન.
અભિમાન પર્વત છે મોટો, હેઠળ ઉડી ખાધ.....
ચડ્યા પડ્યા તે નર પછડાયા, છરમાં ગમા છુંદાધ-ધરો.
લંકા સરખો ગઢ દુર્ધટ ને સમુદ્ર સરખી ખાધ,
લંકાપતિ પણ લંક ન લાગ્યો, રણમાં ગયો રોળાધ.
હિરણ્યાક્ષને હિરણ્યકશ્યપુ જળરજંગ બે બાધ.
નૃસિંહરૂપે તખે વધેર્યો, ગાને ગયા મરડાધ.....ધરો.

(૮૮૩)—દેવકન્યા—

ધરી સરસ સોળ શણગાર આજ, પિયુ કાજે હું મલપત્તીરે,
વાહ જાની જોખન મદવતીરે, કસકસી ને ચોળી તંગ અંજમા;

નાચુક બદનતીરે—વાહ.

ચપળ નેનમાં 'સુંદર કાજળ, લાલી ગાલપર ખીલી રહીરે,
વેણી આ નાગણ સમ ગુંથી, શોભા બદનતીરે—વાહ-જાની.

(૮૮૪)—ફીરોજ ગાયન—(જીવને શિક્ષા) રાગ, બેરવી-ગઝલ.

ધરી દાલ ડર ગુનાહ ના કર, ખુદા તુજ પર ખફા થાશે,
વળી કયાગત દિને તુજ ખત પઢી ઝટપટ જફા થશે.
તજ નેકીની મીઠી જાગ, ખદી ઝહેરી પીયે તમાગ,
ખુદાનુ નહિ તું લેતો નામ, અરે દોજખા દશ થાશે.
ખરો રોજગાર હકક નાકર, સદા નેકિયા ના તું ફર,
જરા સખતી જોધ ના ડર, કબુ નહિ બેવફા થાશે.
પડી છે લાલચો લાખો, સડી સગજ તજ નાખો,
ધડી ના જો ખુલી આખો, સ્વર્ગની રાહ સફા થાશે.
અશો જરથોસ્ત પૈગામ્બર, કરો તેને સદા રેહબર,
ધરો કદમો બલી રાહ પર, સર્વ ફીરોજ નફા થાશે.

(૮૮૫)—મીઠા જહર—

ધર ધીર ધીર ધીર મનસે પ્યારી, કર દગ બદગ ન અરક પારી.
લખયે રખના આહો જારી જારી દુઃખદેખના નહિ જાયે છયા લરબર આઝે,
અલ જાનંદે ટલજને દે. અરી માન, માન, માન, માનવારી.—ધર૦

(૮૮૬)—“રા” માંડલીક—

ધન ભાગ્ય મારે આંગણે આવ્યા, સોરઠતા શીરતાજ,
વધાવે! રાજ કુમ કુમ થાળ જરીને આવજ.
ચન્દ્ર સુરજ સગ તપો અવિચળ જગમાં તારૂં તાજ,
અન્નદાતા તારી જુગ જુગ કીર્તી પ્રસરે મહારાજ-ફધાવે૦
.....સોરઠ તણા સુખા અગારે આંગણે આવ્યા,
સુરજ ઊગ્યા સોના તણા. અગ અંતરે બાવ્યા.
ગિરનારના આધાર, મારા ધામ દિપાવ્યા-આ૦

(૮૮૭)—રાગ સાજ સંઝહ-હનુમાન રતુતિ-રાગ-ગઝલ.

ધન ધન મહાવીર બજરંગ, રાવણ લંક જલાને વાલે.
આશા રધુનંદનકી પાય, પહુચે ગઢ લંકામે આય;
કોપિત હો દી આગ લગાય, રામકે કામ જનાને વાલે-ધન ધન.
રાવનકી બાટીકા ઊગરી, મારા અક્ષય કુમાર સુરારી,
ફસ ગયે બ્રહ્મ પાશ એકવારી, લીલા લલિત દીખાનેવાલે-ધન ધન.
ચઢી દુગ અશોકપર હર્ષાય, દિન્દી ઝટ મુદ્રિકા ગિરાય,
ચરનન ગિરે સિતાકે આય, પિયાકી ખજર સુનાનેવાલે-ધન ધન.
શક્તિ મેધનાદને મારી, વ્યાકુલ બયે લક્ષ્મન જલધારી,
ભાયે સંજવની સુખારી, લક્ષ્મન પ્રાણ જમાનેવાલે-ધન ધન.

(૧૯૮) વોલ્યુમ ૧ સું. ધી ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

ગાયા રચ અહિરાવન ધાય, જળ હર લે ગયા દોનો ભાય,
રામકો લક્ષ્મન સહિત કહાય, જળ પાતાલમેં જાનેવાલે-ધન ધન.
દુષ્ટોકા મારો તત્કાલ, ભક્તોકા કરિયે પ્રતિપાળ,
શરણાંગત દિજ મન્ત્રીલાલ ધન બિધા ગતપાને વાલે-ધન ધન.

(૮૮૮) — પીતૃભક્ત શ્રવણ —

ધન્ય છે પીતૃભક્ત પુત્ર દેવી કુંવર કહાવે,
દેવી કુંવર કહાવે જેની તુલ્યના ન થાવે — ધન્ય૦
સંસાર માંડી સાચો મેવો માતને વળી તાત છે,
દેવના પણ દેવ એવો શાસ્ત્રમાં સિદ્ધાંત છે. — ધન્ય૦
જણો સકળ તીર્થ સાર માનો સ્વર્ગ કેડે દાર,
વેદ ત્રિગળ યજ્ઞ ગાવે જેની —

(૮૮૯) — મિત્રની ફરજ —

ધન્ય માતને તુજ તાતને, ધન્ય મિત્ર તુજ અવતાર છે,
તારા સમે ગને જગતમાં, નહિ મિત્રકો મળનાર છે.
જગતમાં ધણા જન ભાળિયા, કોષ સ્વર્થર્થને કોષ તાળિયા,
કોષ વ્યસની વિષય નીહાળ્યા, કોષ દુર્ગુણનો ભંડાર છે. — ધ૦
ત્રાકમ તું સમે એક તુજ છે, જોડી તારી જગતમાં જુજ છે,
બ્રાત જગણો મારો તું જુજ છે, નિજ બોલનો પાળનાર છે. — ધ૦
મુજ શિર સારે શિર આપવા, કષ્ટ સરવે મારા કાપવા,
મુખમાં સદા ગને સ્થાપવા, ઉરખાંત તુજને અપાર છે. — ધ૦

(૮૯૦) — સોમનાથનો ચેરો —

ધન્ય ધન્ય છે નરરીરને, વળી ધન્ય છે નર ધીરને,
પુરણ તેજ પ્રતાપી, સ્ફુરે કિરતીવાસ અઘાપી — વાર૦
કદી ચંદન પાવકમાં પ્રભળે, નિજ ગંધ તથાપિ ન લેશ ટળે,
પ્રણ પ્રાણ જતાં નવ ધર્મ ચુકે, ભક્તે બ્યોમ તૂટે નવ ટેક મૂકે,
જ્યાં ભાં સ્ફુરે જય નાદને, અતિ યોગ્ય છે ધન્યવાદને;
નમું તે તથા નિત્ય પાદને — પુરણ૦

(૮૯૧) — રંગ તરંગ —

ધ્યાન દેવા જોગ છે (૨)

ગુણાબ્જ બદલે કાંટો ગંગાજળ છાંટો,
ધ્યાન દેવા જોગ છે.

કુત્ર માળાની વકી હતી ભાં નાકળી નાગણ્ય કાળી,
શું ધારું તે શુંએ નીપજ્યું વીવાની વરસી વાળી;
સો બાજી ઉધી મારી —

કેમ કવી ઘેડ ઉતારી — ધ્યાન દેવા જોગ છે.

મણી માનીને હાથ ધર્યો ત્યાં અંગારો ચંપાયો,
પડદામાંથી પલીત નીકળ્યું દેખીને ગભરાયો પુરેપુરો પસ્તાયો.
જગ ભગત પરખાયો—ધ્યાન દેવા ભેગ છે.

(૮૯૨)—સોમનાથનો ઘેરો—

ધન્ય દહાડો રે ! ધન્ય આજની ઘડી,
ચિત્તાહ માંડ્યો રે ! સોને નાંખશે મડી.
મારો ગાડીઓ રે ! જેસે હાથાએ ચઢી,
આગ્યા રાજમાં ભગત, થયા પ્રભુ પ્રસન્ન,
આજ રજ્યો છે દન, યસ મગન મગન;
શેઠાં સાથેરે, ગજે શાલ પાધડી—ધન્ય—
ભણ્યું ગણ્યું નેવે મેલ્યું ભણતાં ભુલી જઇએ,
ટૂલ કરી જે ધર ફરીએ તો ધ્યાન ભેગા થઇએ.
કળા સાચીરે આમણુ ભાધને જડી—ધન્ય—

(૮૯૩)—નૌતમચંદ્ર—

ધન્ય આવા મિત્રો ભવો ભવ પુન્ય છે,
સંપત્તિને, વિપત્તિમાં સ્હાય સદા થાય છે.
મિત્ર ધર્મ રત્ન ભાગ્યશાળીયા ધરાય છે,
ધિક એવા મિત્રને જે સ્વાર્થ સોમલ ખાય છે.
ફંદાઆ રસાય છે ભાગ્ય શરી નય છે,
પાપીઆ પીલાય છે, હા ! બેહાલ થાય છે.

(૮૯૪)—નરસિંહ મેહેતા—

ધરણીમાં વ્યાપક જગ સ્થળે શ્રી “જગતનાથ” છે,
સુજનને કૃપા ખળને સજ્જા તેને હાય છે.
ભક્તને સુખે દુઃખે દુઃખી દયાળુ થાય છે.
દુષ્ટની કરી કળ સુખી પ્રજા કરવા ધાય છે.—ધરણાં

—(પુન્ય પાપ એ મનથી! ગાન્યા, પોયાં યોયાં જાણો)

(મરજી મુજગ ચાલી જગમાં મોજ મળની ગાણો)

—ઠાલા ભુલા ઠાકર હાર ખાઝી કાં મરો,
ખાઝી કાં મરો એ મુરખા કળ્યાં કાં કરો...ઠાલા.

હડકાયા થઇ હડીયું કાઢો, ઠામે નાં ઠરો,

હાસો દલનો બાવ હોય તે ક્યાં સેષપરો.....ઠાલાં

.....ધરણીમાં

(૮૯૫)—પવિત્ર લક્ષ્મી—

ધનુષ ભકુરી ખેચકે, ફેંક નયનકા તીર;

સંતનકો જખમી કીયા, દીવા કસેજ ચીર.

ભજ ભજ ભજ રામ નામ મન, ભજ ભજ ભજ ભજ રામ-ભજ.

તીલક છાપા તુળસી ગાળા મુખે હરિકા નાગ;

નાબુક નારી હાથ લગે તો દીવારાગ.

બસ દીવારાગ, બસ દીવારાગ, બસ દીવારાગ—બજ.

બુચી ને બેડોળ ગળે તો નારાયણ, ધુત નારાયણ, ધુત નારાયણ

ધુત નારાયણ,

ગોરી ગુલાબ જયસી હો તો સીતારામ, ચલ સીતારામ, ચલ

સીતારામ, ચલ સીતારામ—બજ.

(૮૯૬)—પ્રહલાદ ચરિત્ર—

ધન્ય ધન્ય થયો આજરે પ્રહલાદ વિજય,

થઈ અવતારી ! નરપિંડ ધારી ! પ્રભુ પધારી;

પાપીને મારી ! ભક્તને તારી ! લીધો હરીભય,

રંગરે.....હરિ રંગરે.....હરિજય—ધન્ય.

(૮૯૭)—બુદ્ધદેવ—

ધન્ય ધડી મંગલ કર આજે, આપ તણું દર્શન પામ્યા;

જીવેન અમારું સફળ થયું, અમે ત્રિવિધ તાપ રહેજો વામ્યા.

લણિક સૂન્ય જગ દુઃખે ભરેલું, અતિ દુસ્તર છે તરવાને,

વિજ્ઞાનતણા આધાર વિના, નથી માર્ગ જીજ્ઞે ઉગરવાને.

ગણી અંગના મને આપની, દેવ! દયા મુજ પર કરશો;

જગસેવાની છું અધિકારી, અરજ મમ અંતર ધરશો.

ધર્મ સંગ લખ આપણુ જન્મે, જગસેવા અર્થે ફરશુ;

દગ્ધ જીવેને ઉપદેશીજન, મન શીતળ નિર્મળ કરશુ—ધન્ય.

(૮૯૮)—મૃચ્છકટીક—

ધનકા મીલના અથવા જતા દૈવાધીન રહેતા હયે,

હસી જાતકા દુઃખ હયે મુઝકો મીત્રાનેલી લાગા હયે.

ગજ ગંડ સ્થલ મદ બદનેકા સમય ખીત જળે જતા હયે,

છાંડ કસે તળ અલીંગણુ સારા અન્ય દીર રત હોતા હયે.

(૮૯૯)—ભદ્રકાળી—

ધર્મના ધામ જેવું શ્રેષ્ઠ અન્ય સ્થાન નહીં;

નાયુ નહીં વન્દિ નહીં મેધનું તોફાન નહીં—ધર્મના.

વિશ્વના ચક્રમાં હું ધૈર્યથી દીન રાત રૂં,

સ્નેહ નહીં દ્રેષ નહીં, બીતિનું કે ભાન નહિ—ધર્મના.

ધર્મનો છે દુર્ગ જ્યાં લાં, કામ રીપુથી કેમ ડર,

આશા નહિ પાશ નહીં, મોહ નહીં, માન નહીં—ધર્મના.

રહું હું લીન ભજને, ઇશના નિષ્કામ થઈને,

ગાયામાં લેશ પણ માઈ હવે તો ધ્યાન નહિ—ધર્મના.

(૯૦૦) — મુન્નકટીક —

ધન્ય ધન્ય નર ચેહી ભાગ્યવાન જગમાંહી,
ચીર નીરસે ભીગે જીનકે, એવસી યુવતી આપહી હોકે;
દેવે આર્જીગન સુખ આકે, જન પડે મોહી.

(૯૦૧) — ભદ્રકાળી —

ધન્ય ધન્ય શાણી સુજણ, વાણી તાહારી મધુરી સદ્બુદ્ધી બરી.
તું સાચી સતી ખરી.
નાથ નેહ વરસાવી વારી, હવે હદ કરી, તું સાચી સતી ખરી.
આપ ચરણની દાસી કીકરી છે પ્રીતિની પ્યાસી.
વાહ સુંદરી સુખરાસી ટળી ગારી ઉઘાસી, તું ગાગ દક્ષ ખરી-તું સા.

(૯૦૨) — દેવી દમયંતી —

ધર્મ સદા પાપને વિદારશે અખળા ઉગારશે,
પાર પ્રભુ મારો ઉગારશે તરણીને તારશે.
તોળી તુલામાં વિલુ ન્યાય દેશે, નહીં પક્ષ કોઇનો ધારી;
પાપીને શીક્ષા ને ધુર્ગિને મુક્તિના બિક્ષા દેખધો નિવારી,
લેખ ગિ.થ્યા લલાટના નહીં ધશે—ધર્મ.

(૯૦૩) — દેવી દમયંતી —

ધર્મ બંધને મન દદ રાખી ધૈર્ય ન પરહરિયે, નીતિને સદેવ આચરીયે—ધર્મ.
નહી આઝકળો ઉતાવળમાં પાકે, બહુ દોડનાર જન ઝટપટરે થાકે;
નિજ શિષ્ટ જગેની અનુમતિયા, સંસાર ભાર ધરિયે—ધર્મ.

(૯૦૪) — અભિજ્ઞાન શકુન્તલા —

ધન્ય જીવ્યું તેનું કરે લોકનું કલ્યાણ,
દીનજનોને દીધાં દાન, ધટમાં ન ધર્યું ગુમાન—ધન્ય.
ચાલે નીતિ પંથે પ્રીત ધારી, દાપાવે ધારીને ધર્મ દેહ સારી.
હયા ભક્તિ નિત ચિતમાં છે પ્યારી, પુન્ય વાધે કરે વિશ્વ તો વખાણુ—ધન્ય.

(૯૦૫) — વીર કુણ્ડલ —

ધન્ય તે ધર્મ ધુરંધર નરને, પર જન હિત આચરતા.
કહે જે પરધન પત્યર માત, પંરનારી ગણતા માત સમાન.
દેવ ગણી પીતા માતને ભજતા, છળ તરકટને તજતા.
યયાં બહુ ધર્મ નીતિના ધામ, વધાર્યું ભારતનું અભિમાન,
તેજ નરવર ભૂષણ થઇ ફરતા, કરી કરુણા હિત કરતા.

(૯૦૬) — નવલ શકુન્તલા —

ધન્ય માત પિતા તે પુત્રીનું સુખ જોઇ સુખને માણતા,
પાત્ર જોઇ પરણાવે પ્રીતે, પિત્ર ઝણને ઉતારી.

સોનામાં સુચંધી ભરીને, કન્યાદાન દે વિચારી,
સંતોષે ગાય ગિચારી, આશિષ્ય કન્યા તણી લેતા.
જશ કરગી જનમી જગમાં જાણતા—ધન્ય.

(૯૦૭)—સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—

ધન્ય ધન્ય નરવરમી પુરેપુરા પ્રતાપી,
અમૃત પાત્ર મુખથી લાગી વિષનું પાન કરતા જે.
પ્રેમ જ્યોતિ જોનામાં જેણે પતંગવત જીવ ત્યાગા,
આપે પ્રજાળી અગ્નિમાં પ્રીયજન શાન્ત કરતા જે.
શુદ્ધ ગંગજળ જેવા સુર તર અમૃત રળ તેવા,
માનો નરવીર યોગેન્દ્ર મહી મંડળની શોભા છે—ધન્ય.

(૯૦૮)—પીતૃભક્ત શ્રવણ—

ધન્ય ધન્ય શ્રવણ સપુત પીતૃભક્તી ધારી,
પીતૃભક્તી ધારી કર્તી અચળ સુપ્રશારી—ધન્ય.
ઇંદ્રચંદ્ર દીન કરગણી નારદ શારદ ગાવે,
નક્ષત્રે નીવાસ પામ્યા આનંદ ઉર છાવે—ધન્ય.

(૯૦૯)—પીતૃભક્ત શ્રવણ—

ધર્મને બહાને છુતી ખાવાની ખાસ દુકાન આ મંદીર છે,
ભોળા જનને ભરમાવાની કપટખાણ આ સુંદર છે.
બાવે ભેટ જઈને ધરતા મુરખા મહંત તણે ચરણે,
સંસારને એકના સાસાં મહંત દશ નારી પરણે.
ક્રોધ તપાસે ઝીણી નજરે પોલપોલ શું અંદર છે—ધર્મ.
જ્ઞાની પુરૂષને હરીનું પુજન સતીને પત્નીની છે સેવા,
સપુત કુંવરને આ સંસારે માતપીતા મોટા દેવા;
દીન જનોને દાન કરો એ સત્ય ધર્મ એકંદર છે—ધર્મ.

(૯૧૦)—વીણા-વેલી—

ધન્ય તમને (૨) લુલાવી ભમાની ભોળાને ભોળવો;
ધિક તમને દયાવી (૨) પટાવી થાપણો ઓળવો.
રહેશે ભરૂં જે તમારે પ્રથમ મારો ઠાર (વાહ વાહ)
પાછ સાડ ધર્મ વેચોરે ભરે બજાર.

ચોરોના ચોરો તમે લુચ્યાના લુચ્યા તમે ખુતીમાં ખુતી
તમે-ધિક

ના મળે વિશ્વાસી તો ઉદાસી દિલ થનાર,
પાપ માજન પાછ માજન મરતીમાં રહેનાર,
સાદુકારીનો ભલો આ તો ખતાવ્યો સાર—

(૯૧૧)—સતી દ્રૌપદી—

ધર્મ ધુરધર શ્રીયદુનંદ જયજગ વંદન સ્વામી રામ,
જગદાનંદન કંસ નીકંદન પંકજ ચરણ નનામી રામ.
સંત સતી સુખદાયક જનના, સહાયક દીનના,
વિશ્વંભર વ્યાપક જળ સ્થળના, શશી દીનકરના.
ગોબ્રહ્મણ પ્રતિપાલ લાલજી, પાંડવ રખવાળ જોને,
દ્રૌપદી કરા દાસ દયાળુ કૌરવ કુળના! કાળ જોને.
ભારત ભવજગ તારક સ્વામી પાર્થરથના ગામીરાગ.

(૯૧૨)—કૃષ્ણલીલા—

ધન્ય ધન્યરે નંદ કુમાર, નંદ કુમાર તવ આધાર,
કીધો ઉપકાર ધણો આવાર, ગોવર્ધન ધારી લીધા ઉગારી.
ગર્વ ઉતારી કીધો આભારી ભીડ હારી,
કૃષ્ણ મોરારી અસુર મારી ઉનાર્યો ભાર-ધન્ય૦

(૯૧૩)—કૃષ્ણલીલા—

ધન્ય જસોદા (૨) વણ પ્રસવે તું થઈ માતા અરે હાંહાં-વણ.
હારે તેં તો શું કીધારે પુન્ય, ભુખ્યાને તેં આખ્યાં ભોજન;
કે થઈ કોઈની અન્નદાતા—વણ૦
કે ગૌદાન આખ્યાં, કે રૂષીના ચરણ ચાંખ્યાં;
કે રોગીજનને પગાડી સાતા—વણ૦
તારા તો હવે માગ્ય ફળ્યા, કમનશીએ હમે દુઃખીયા થયા;
કે તમે થયા પીતુ માતા—વણ૦

(૯૧૪)—મુકુન્દા-સાવિત્રી—

ધન્ય ધન્ય અમારી ભરત ભૂમી, પદ રજ ચક્રએ તુજ ચરણ ચૂમી-ધન્ય.
કુમકુમ છાંટી પાવન થઈએ, રસનાએ ગુણ તારા ગઈએ,
તુજ અંતરની આશીષ ચક્રએ, અગ ભરત ભૂમી (૨)
પૂજન અર્ચન ભૂમી તારે, જનગન વાંછિત ફળ દેનારે;
તુજ નામ સ્મરણ લાગે પ્યારે, અગ ભરત ભૂમી (૨)-ધન્ય.

(૯૧૫)—કંસવધ—

ધર્મ કાજે અવતાર પ્રભુએ, ધરણી પર ધર્યા,
એમાં પૂર્ણ પરબ્રહ્મ રૂપે, કૃષ્ણ અવતર્યા.
ધર્મ ધેનુનો ઉદ્ધાર કરીને, જગત દિત કર્યાં-ધર્મ.
જન્મ ધારી, મથુરાંથી વૃજભૂ વિચર્યા,
લીલા કરી ગોપાલ, લાલ રાધિકા વર્યા;
અસુર ગણ હણી ગોવિંદે, ભકતોના લાય હર્યા,
દેવકીનંદને કંસ નિકંદન, કરી માતા પીતા મુક્ત કર્યાં-ધર્મ.

(૯૧૬)—વિજયા વિજય—

ધન્ય ભાગ્ય પધાર્યા ભમરા-છો દિલ્લહર ડાહ્યા ડમરા—
કમળાપતિ આપ હું કમળા-રસીઆ રસીક શલ્યુમાર.
તું પ્રેમ ગતાવે ખોટો-પાતર ધર પ્રીતિ તોટો,
નહિં ગુલાગ હળરી ગોટોરે-તું છટકેલ છોલી નાર.
શ્રંગાર મઝા નહીં ગાગી-ફોગટ સમળે જીંદગાની,
છે ધરમ કરમ ધુળધાણીરે—શ્રંગાર-રસીઆં—
છે વિષય વિષનો પ્યાલો-જમપુર નકી જ્યાં ઝાલ્યો,
ભવ એજે મદનથી મહાલ્યોરે—છે—છટકેલં
હજુ કુંવર તમે છો કાયા-નથી શીખ્યા મદનની વાચા,
નથી નયન મુરલીએ નાચ્યારે—હજુ—રસીઆં

(૯૧૭)—વિજયા વિજય—

ધન્ય તને (વાહ વાહ) રંગ તને (ઓહો)
દાખલ કરવાવાળી મોહ જાગમાં—ધન્ય.
ભરી જાગરે વિદ્યા શીખી કુમારને શીખવવા આવી,
ભોળી સુરત એ ભાળીને ભુંડી શું તારે મન ભાવી.
જાજ કુવડ ફરતાં કુદાં ફાંદે નાળી પેઠ ભરીખા—ધન્ય.
ધંધો તારો, વ્યભિચારીનો નાચ હળરો નિલ નવા છે,
હેયે ખીજે હોડે ત્રીજે જોષ લેજે આ પતિવ્રતાને ધન્ય.

(૯૧૮)—સરસ્વતિ—

ધન્ય ધિર વીર, ડુગતિલી નીર, પ્રાણુ જોખમેં તારી;
નીરાધાર ધધ, કોને કહું જધ, ખરો તું પરોપકારી.
જીવના ગયાવનાર, શું તુંને દઉં, પ્રાણુદાન આપ્યું એ, ઉપકાર લઉં;
બ્રાત તાત ડુગીયાં સહુ—ધન્ય.
નાત જાત આપણી એક છે કહું, સુંદર મુખ નિલ જોવા ચિતથી કહું;
ખાનદાન તનયા હું—ધન્ય.

(૯૧૯)—સરસ્વતિ—

ધન્ય ભાગ્ય મોજેં લુનારો, સરસ્વતીનાં સુખનો આરો;
દીસે દીલને ખુશ કરનારો, માશુકનાં મુખ પર ફરનારો.
ગન હરનારો, રંગાલ સારો, પ્રેમ પ્યારો, કરશે ખારો,
ગુમાનસીંહના પ્રાણુ હરનારો—ધન્ય.

(૯૨૦)—જગતચિંહ—

ધરીશ વીરતું હું નામ ધરામાં—
મારીશ કરીશ લોહીપાન લધ જાન

ઐ નાદાન ન શુભાન, ધર નશ્ટ નિર્જન,
જેને હવે વેરમાં સાર અરે ઐ ગમાર—ધ૦
માન મુરખ અપમાન કરી મારું
નાહક થઇશ રણ મુજ કર સંહાર—અરે ઐ ગમાર.

(૯૨૧)—જગતસિંહ—

ધરી ઉરે શાન્તી શાશ્વ ક્રોધી રાજ વિચારે ન કાં,
નાહક શાને તારી બાળે છાત્રિ વિચારે ન કાં.
ક્રોધી જન આ જગતમાં જરા લહે નહીં સુખ,
ઉર બાળે તે આપનું, દિયે અન્યને દુઃખ—ધરી.

(૯૨૨)—પ્રેમકુમારી—

ધર લીને હે જોખનીયા પ્યારે સાંવરીયા,
પતશી કમર હે લયકાયો જામના,
લગી મેરી ચારસેં નજરીયાં, પ્યારે સાંવરીયાં
રસિક બસો હે મેરે મન અંદર—હાં હાં મન અંદર,
લગી નજર જયસે કટરીયાં, પ્યારે સાંવરીયા...પ્યારે.

(૯૨૩)—પ્રેમકુમારી—

ધરી મેં પ્રેમની કકુની પ્રભુના પ્રેમને માટે,
સૂકાતો હૃદયનો વિકાર પ્રભુના પ્રેમને માટે.
મૂકું આ તન મન ને જન પ્રભુના પ્રેમને માટે,
કદી શીશ ધકયા જુદું યાય પ્રભુના પ્રેમને માટે.
કદી બારે દુઃખો આવે પ્રભુના પ્રેમને માટે,
તજુ ના એ પવિત્ર પ્રેમ કદી હું પ્રાપ્ત જો જાયે ધરી.

(૯૨૪)—ભકતરાજ અંબરીષ—

ધડક ધડક ઉછળે ઉર મારું,
ભકિતનું ખંડન કરું હું નિકંદન.
ઐ ગમારનો શું માર-કરું ખુવાર;
અહં મહં મહ ઉતારું.—ધડક
તજે ત જોએ ભકિત કંઈ.
ધિક ધિક મુજ તપ પ્રબંધ.
મારું અગર મહં પથ ન હારું.—ધડક.

(૯૨૫)—બલિરાજ—

ધન માત ને દુષ્કલિ તજી, વમને વરયો પાતાળમાં,
પામન રૂપે છળ કરી હવિ, બલિને ચલાવ્યો તારમાં.

છડીદાર થઈ રહેવું પડ્યું, હરિતી કળા હેડી પડી,
સાચા વચનથી શોભીયો, બલિરાજ ધન્ય તુજ આ ધડી.

(૬૨૬)—સુર્ય કમળ—

ધન્ય વર ભાગ્ય પીયું રહીયાળા,
મધુરા મુઘા સગાના વચનો રસાળા;
આલો ચતુર લાક્ષ્મી મધુ પ્રીતમજી મારા,
આર્જીગનથી અનિ પ્રેમથી સાગર સ્નેહે રમીયે લાલા (૨) ધ.
મેના મીઠી કલરવ કરતી કોયલડીને ટોકે;
રસભીનાથી રસજસ ધતાં રસભીની તું ચમકે,
હેયાના હાર મારા ચતુર સુજળી વહાલા,
મનગમતી મણ્ડીમય નમણી...ધ.

(૬૨૭)—ભક્ષ્મ પ્રતિજ્ઞા --

ધન્ય તે નેડી ટેકી પિતૃપ્રેમ ધારી,
પ્રભુસભ પ્રેમ ધરે, આજ્ઞા ન લોપ કરે
સુનીતિ પંથે ચાલે સદા સંભાળી, ભાળી—ધ.
પુત્રરત્ન ભુવનને સ્વર્ગ કરે, દુઃખ હરે, સુખ કરે;
જઈ એવા સુપુત્રપર હું વારી, જોણે નિજ કુળવેલી તારી;
ધારી ધારી, પિતૃપ્રેમ ધારી.—ધન્ય.

(૬૨૮) ચંદ્ર-તારા--

ધર્મ રૂપ ભુપ રાજ, ધન્ય ઉદયસિંદ મહારાજ.—ધર્મ.
આનંદ આનંદ કરે અપાર, આજે સકળપુર મોઝાર,
શત્રુ દેખી પામે હાર, જામો જશ કીર્તિ અપાર.—ધર્મ.

(૬૨૯)—પવીત્ર લીલાવતી—

ધર્મ નીતી તજી પણ કદી, નહિ ધમકાવ્યો નામ;
સમજણ વગર સ્વતંત્રતા, આપતાં થયું આમ;
સુંદરી કાંઈ નથી સુઝવું. એ ટેક.
સંસારમાં મુત સુંદરી, છુટા મુકતાં છેક;
પસ્તાવું પડશે પાછળ થકી, વંઠી જતાં વિશેષ.—સુ.
નિંદાય છે નાત જાતમાં, હુઝો કહે એને લોક;
હલકો પડ્યો સગા વહાલામાં, વિવાહ કરશે શું ફોક—
સ્વામી હવે હું તે શું કરું.
બણવું ને ગણવું ભુલી ગયો, અળગો મુક્યો આચાર;
જાતો નથી જન મંદિરે, વળી તજ્યો વહેવાર.—સ્વામી.

(૯૩૦)—ભક્ત બોડાણા—

ધધ ધધ ગમધ ગમરે સાસા, રેરે ગમ ધધ ગમ રેરે સાસા;
ધધ સાસા રેરે સાગમ રેરે સા, ગમધ ગમરે સાસા સાનીધધ,
ગમની ધધધ ગમ ગમરેસા.

ધા (૯૩૧)—ગુલબા સનોખ ચેકદે—રાગ જિંઝોરી ગરબી.

ધાન મએ પીસુંગી, ધાનમે કંકરા,
પીસને પીસને લાલા કરતી હએ નખરા—ધાન૦
ખુદા મેરા મર્દ ગયા હએરે ગળરકો,
આએગા ધરમે જગ કરેગા ઝંઝડા—ધાન૦
દાહડી કસકી પકડ, લગાવુંગી થપડ,
નહી તો ચુલેમેસે ખીચુંગી લકડા—ધાન.
લકડી ગ્હો લેગાતો, કાતતી લુંગી લાતમે,
મારેગા મુઝકો ગર, બીરકાવુંગી ફીકરા—ધાન૦
ચલરી લાલા તું પીસ, ખાતાં કરતી ક્યુંરી ?
ચુપકે ચક્કી ચલા, ખાતે છોડ સતરા—ધાન૦
જલો મેરી કીટકીટ, જલો મેરા ગકવા,
પીરતે પીરતે આગ, સારા હએ ખીખડા—ધાન૦

(૯૩૨)—સ્નેહસુધા—

ધાર્યું એક ધણીનું થાય, આપણું કયું કાંઈ નહિં થાય ધાર્યું.
રામચંદ્ર જેવા સત્ય પુરુષા, શીદ વનવાસે જાય ?
સીતા જેવાં ગદા સતી તે, શીદ દોષીત દેખાય ?
દશાનન રણમાં શીદ રોળાય ? વિધીની કળા ન કળાય—ધાર્યું.
ધર્મ ધુરંધર ધર્મરાયને, શીદ દ્યુત રંગવા જાય ?
પાંચ પતી જોતા સતી કરી લજ્જા શીદ લુંટાય ?
હતા હાજર બેલી ચંદુરાય—છતાં શીદ દુઃખમાં તે દુભાય ?
કરો ને બલે અનેક ઉપાય—છતાં ભાવિ નહીં હુ સાય—ધાર્યું.

(૯૩૩)—માયાવી વીર—

ધારો નિરંતર ધ્યાન હો બ્રાતા ! ધારો દયાનું ધ્યાન—
ક્ષમાને હૃદયમાં રાખી અરિ નવ હણીયે હાર્યો,
કીર્તિ મળેલી એળે જાય એળા;
અપમશ અતે એળા જગમાં ગવાય બ્રાતા—ધારો.
રિપુજન ઉપહારોના પાસે પલકમાં ગાધે,
દોષો વિસારી શુભ માય માની;
પરિજળ પ્રેમે સર્વે અનિનું સમાયે બ્રાતા—ધારો.

(૯૩૪)—મહાભારત—

ધ ઓ સહુજા ક્યામ, આવો કૃષ્ણ વીર આ કામ,
પડ્યા પિયુષ તમામ, વીર છતાં નિર્ગત આમ;
રહી છે હવે એક તારી હામ, ગિરિવરધર દુઃખહર જાંધુ—ધા.
આ ભર સલાની માંહ, પ્રભુ ચીર મારા ખેંચાય,
પત મારી અહાં જા, એ લાંછન ટુચને થાય;
છે આ છેલ્લી તક કર તું સાદી, નનમની વંદુતવ પાય—ધા.

(૯૩૫)—ચંદ્રહાસ—

ધાઈ હું હરિ ધ્યાન જ્ઞાન મનમાં, સાધી જમાધિ વિધિ,
સંયુ હું પ્રભુ પ્રેમ હેમ ઘટમાં, સાચો વિચારી નિધિ;
યોગિની ત્રત નેમ જેમ ધરતી, પ્રેમે સદા પાળતી,
તેના કીર્તવરાય નાથ પનિતું, આયુષ્ય લંબાવતી.

(૯૩૬)—કુસુમ-ચંદ્ર—

ધારી વરમાળા, મદભરી ચાલે ચપળા વર વરવા,
ગનના કોડ પુરા કરવા—
વદન સુધામર સુંદર ઝગકે, મયંક મદ હરવા—
કેકે જન્મના તપતું ફળ, આ જન્મ સફળ કરવા,
રતિ સમ સહચરી ભાગ્યશાળી જે.
મેળવશે તે તરણી ભવ તરવા.....

(૯૩૭)—વસંતસેના—

ધાર્યું હતું શું મનમહી શું શું યદ્ય ગયું હા! અરે!
ફીરતારની લીલા કળાતી ના બળાતી કંઈ ખરે-ધાર્યું.
ફાગટ ફુલાતો માનવી નવ રીત વિત મહી કરે,
હું હું કંઈ કહી માન લેતો સ્વાર્થ છેવટ શું સરે?—ધાર્યું.
જાંધી મુઠી આવ્યા છીએ જાવું ઉપાડે હાથરે,
માટે મુઠી અલિમાન માનવી માન શું કુલ્યો શરે-ધાર્યું.

(૯૩૮) મનહર મેના—

ધાર્યું ધણીતું યાય મનવા જ્ઞાને તું અચડાય,
આજ ક્ષણે ક્ષણે અદલાય પામરજનો ઘયા પસ્તામ,
ક્ષણ દુઃખ ક્ષણ સુખ ચડતી પડતી બારી મુરખ શીદ મુઝામ.
ભાગ્યમાં જે લખેલ હોયે,
તે મીથ્યા કરી ન શકે કોઈ એ ઉરમાં સમજામ.—મનવાં

ધી (૯૩૯)—અંજમે અક્ષવત—

ધીર ધર, ધીર ધર, અંખીયા ન નીર ભર, ફીરપા હરકી હોગી,
તમપર, નીત ઉઠ મુખ રામ નામ ધર,

સીસ કરપર ધર, અહા તુ ન ભર, રાખ આસ પ્રભુ જગ દયાલપર.
જગત જુગતપર પરમબ્રહ્મ દર, પંછી પાનકી ધચ્છા લાવે બર.
શ્રીજધર ગીરધર દયા તુમપર રાખુ, સીસપર જગતપાલ કર,
જનમ જનમ ભર સગર નગરપર, અષ્ટપ્રદર નીત રાજપાટ કર,

(૯૪૦)—ભવહરી—

ધિક્ક યુવા ધિક્ક મુજને, ધિક્ક કામ વિકારજ,
જેણેરે ભુલાની મુને સત્યયા, કર્યા નીચ વિચારજ;
બેખરે ઉતારો રાજ ભરથરી.

ક્ષમા કરોરે રાક્ષ રાંક છું. નારી અજ્ઞાન જાતજ,
અન્ય વખત આવું નહીં કરું, લાજ્યા માતને તાતજ;
બેખરે ઉતારો રાજ ભરથરી.

—કપટ રૂપી રાણી પિંગળા ! એ શું ખોસે વચનજ,
રાજરે તજ્યું તુજ કાનણે, જે તું વિચારીને મનજ;
ભિક્ષા દેને મૈયા પિંગળા.
તુરે ખોટી ખોટું રાજ છે, ખોટો સારો સંસારજ,
અલખ જગાવું વને એકલો, જેધા પામું ઉદ્ધારજ;
ભિક્ષા દેને મૈયા પિંગળા.

(૯૪૧)—જાલમ દુલિયા—

ધિક્ક તને શરમ તજ શું તું લવે હરામી નાર અરે.
અતિશય નષ્ટ તું નિર્જરે દુષ્ટાત્મા દુર જાગ.
મલીન મનની, દૂષિત તનની.

નાર-હા-દુર યા.

પણ દિસે ધરી, રહેમ કરી, જવા દઉં છું આ પળે—ધિક્ક

(૯૪૨)—મોહિની ચંદ્ર—

ધારી ધારી સુંદરી જરા ધીરી, તારા વાંસે લીધી છે ફીરી,
નયન મીલાવે પ્યારી હસી બોલાવે, આપીશ આખી અમીરી એજ,
રૂપે રીઝાવું કહો તો સોને મઢાવું, દુર કર તું દીલગીરી એજ.
ધીરા ધીરા કુંવર જરા ધીરા, સગી માડીના જાયા એ વીરા,
જેવી પોતાની તેવી નારી પરાધ, પર સ્ત્રી પરભવની પીડા,
રાવણ રાજાણો દુર્યોધન દયાણો, કીચકવા થયા ચીરા.

(૯૪૩)—સૌભાગ્ય સુંદરી—

ધીમા ધીમા આલોને મારા પ્રાણરે પમ નાજુક તમારા આ
મથકાધ જશે, કમર લથકાધ જશે, એ સુખચરે.—ધી

સાખી { નાજુક વેલી કુલ સખી, કોમળ આ તુજ કાય,
ધડકે છાતી ધાસથી, એ અંતરથી ઝોળખાય.
પરસેવાના બિંદુ ગાઝયા મુખે, મુખ રાતું થયું થાક અતિ દીશે એ.
આ છાતીપરે હ્યો વિસાગો મુખે, ઝો—ઝો મુખજુરે.—ધી૦

(૯૪૪)—લક્ષ્મી વિજય—

ધિરી વિરી એની અલબેલી, મનમોહન આવે, ઝો આવે પ્રેમધેલી,
રહો છાતી શરમાવો શું સાહેલી : (તારા) તનમાં લાગી છે તાલાવેલી.
સખિ જો પેલી કોડીલ રહી, કરતી ટહુકાર અધીર થઇ,
(ઝાયત્રડી અધીરી....એની તુએ છે, સખીરી વાદ) (શરમાવો શીદ)—ધી૦

(૯૪૫)—ભગવત ગીતા—

ધીક્કાર (૨) નારી જાતીને ધીક્કાર,
કોઇ કોઇ કાંઇ નવા, આ કળીયુગમાં સદ્નાર—ધી.
લિંબોળી જાણી હ્યો નિશ્ચે, ઉપરની પ્રીયકાર,
મીઠી તો એકે ક્યથો, પણ-કટુતાનો નહી પાર—ધી.
નારીવશ થઇ પ્રેમે ચરે, તે નર નહિ વાનરધાર,
ખત્તા ખાશે અખર ખર તે, અનુમતતા ઉદ્ગાર—ધી.

(૯૪૬)—મેવાડી સૂર્ય—

ધીમેથી ચાલો ચંદ્ર આ, લંક જો લયકાશે,
નવ લોચન નીચાં દાળ આ, લજ્જા સરકી જાશે.
આ સજની કામજુગારાં સંતાડ મોતી તારાં;
હુટાશે મન હરનારાં, છે હંસને એ ખ્યારાં.
ક્યાં પ્રેમ મોતીની માળા, એ જાણ્યા તારા ચાળા;
જ્ઞાને શરમાવો જાળા, એ મનમથના ઉછાળા.

(૯૪૭)—પ્રભાવતી—

ધીક ધીક મુરખા મોહ પામી પર ભામાને ભજતા,
નારી પોતાનીને તજતા.
કરમ કાળાં કુંડા કરતા, પરાયું સુખ જોઇ બળતા,
અનાચારની ઝેરી જાળમાં પતંગ થઇ પડતા;
પલકમાંથી સળગી મરતા.....ધીક ધીક.
પ્રપંચની ગાથ રમતાં, ભડકા ઉઠે વહેમના,
પછી પુજો મુકે પ્રેમમાં, ગાયું કુટતાં કચરાતા;
અતી કુટાતા અંતે મરતા.....ધીક ધીક.

(૯૪૮)—નીલમ-માણેક—

ધિઃકાર તે નર તારને, બાળે હૃલય સંસાર,

પાપી પુરાએ પ્રાણીયા, ધિઃકાર જગ ધિઃકાર.
જો પેટના પુરે ભરાયે, તો મૂકો તલવાર,
નહિતો પીયો ઘેળી અશીજ, ઓ પાપીયો આવાર.
નિર્દોષ જાળાનો ગગાડો કાં રૂડો અવતાર,
સારું થશે કયા જન્મમાં, ધિઃકાર નર ધિઃકાર.

(૯૪૯)—ચંદ્ર-તારા—

ધીક ધીક ગતી તારી ગમાર (૨)
અતીચારી, દુરાચારી, ધીક ધીક વ્યભીચારી;
નકટ દરામી જરા વીચાર વીચાર—ધીક.
ખર સમાન શું ગર્વજ ધરતો દયાન સરીખો ભસમસ કરતો,
ધીક તુજ કામ, નીમકદરામ ઓ ગદવામ. ખની એકામ,
કર કર દયાન.....ધીક.

(૯૫૦)—પવિત્ર સીલાવતી—

ધીક વ્યભીચારી દુનીઆદારી સર્વ વિસારી,
હાહા!!! નગરશેડ સુખી હું દિગ્ગીર છું ભારી-ધીક.
રોજ કામના જુઓ કાયદા શી એમાં સત્તા મારી,
ત્રાંપટના આગળ લાચારી-ધીક
પરના ખેતરનું વાવેતર, કદી આપણા ઢોર ચરે,
પરને સંજા શકાય ન મારી-ધીક.
ઝેર દળાદળા જે મુરખ જન, યોતાની મેજે પીશે;
કેનો દંડ કરે દરબારી-ધીક.
કુળાચાર ગણિકાનો એ છે, એ નથી દરતી અપરાધી,
વૃદ્ધ તમે છો જુઓ વિચારી-ધીક.

હુ (૯૫૧)—જનસા સંગ્રહ—રાગ-પીલુ, ડોરી.

ધુમ મચી ગોકુલ નગરીયાં, ફાગનકે દીન ચાર રમઠયાં—ધુમ૦
કંચનકી પીયકારી બસી હએ, હીરા મોતી રતન જરાવ જરઠયાં—ધુમ૦
દાલ દાઓ મુખ ઉપર કેશર, હોહી જેવે નંદલાલ કનઠયાં—ધુમ૦
કૃષ્ણ રંગધર સાંસ લરેખી, દેહ ઉશ હન જાએ કેમ હીયાં—ધુમ૦

(૯૫૨)—ખુરશીદે ઝરનીગાર—

કુવેકી ગાડી ઉડાય લીયો જાય, અયસા ફીરગી પૈસેકા લોભી-ધુ૦
ચકચકચક, ગાડી ઉડાય લીયો જાય.—ધુ૦
જાત નહીં દેખે, જમાત નહીં દેખે, એકહીમે સગકા ગીકાય લીયો જાય-ધુ૦
હીંડ મુસલમાન બંગી અગારસે, દીકીટકે રૂપે ગીનાય લીયો જાય-ધુ૦

(૯૫૩)—દુખિયા દુલહન—

ધોતી પપળગા ઓર પતલુન, એહ સારે તેરે હય મંજનુન,
લે લેકે ખોસે ગુના ગુન, કરેદેગે આરીસ ખુતાખુન.
શટ અપ યુ કુલીશ ડોંકી, ઘે સીગ દુ મી ઓલ મંકીજ,
દિ'મત દગે કયા ઉનમે', લે લો છુરી એદ મેડમ તુંગ;
કાટો કીરી કે કતનકો જળ્યાનકો લો ધરસે કામ.
સળ દગે ગુલામ મેરે બેદામ કરેગે કયા કલામ.

૧ (૯૫૪)—સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર-રાગ કવ્વાલી.

ન સમગ્રુ સ્વામી શી રીતે, ચરણ સેવા જળવું હું,
ન એવી કોઇ વસ્તુ જે, પ્રભુ તમને રીઝાવું હું.
તમે હો પૂર્ણ વ્યાપક બ્રહ્મ, અનંતા નંત બ્રહ્મડે,
કયું સ્થળ ખાલી છે તમની, કે જ્યાં સ્વામી જોલાવું હું.
સદા નિર્મળ નિરંજનને વળી નિર્વાસ ને નિર્લેપ,
પછી જળ રનાન ચંદન ધુપ, કયાં પુષ્પો ચડાવું હું.
જગત સૌંદર્યના આધાર, અને સંગાર સૃષ્ટિના,
કયાં સંગાર વંચો એ, રાગંજરને વીટાળું હું.
સ્વયંભુ તાતના તેજે, તપે રવિચંદ્ર ને તારા,
મહા જ્યોતિ દીપકની અદ્ય જ્યોતિ હું બતાવું શું.
સુમન બાવે સુમન પૂજ, સુમનસહ તન કરે અર્પણ,
હો અંતરયાત્રિ અંતરની, પછી તમને જણાવું શું.

(૯૫૫)—વિક્રમ-ચરિત્ર—

નજર કરો નાથ જરા, ઝોળખી દ્યો નારી,
હું છું કે ખીજ, કંથ આપનીજ ખારી—ન૦
સાખી { હેમ ખ્યાલો હાથમાં, ને માહી અમૃત દુધ;
{ પીધું સામા સાથમાં, શું તેની જુલ્યા શુદ્ધ.
કાણ દતી કંથ તે દુધની પાનારી—ન૦
સાખી { મુવાં કીધાં જીવતાં, પરચો બતાવ્યો પુર,
{ યાદ છે કે રાજજી, એ જોગણીવું...હુર.
છાતો ગંત્ર શીખવ્યો છે, એજ આ ઠગારી—ન૦
વિના વાંકે દંડીયામાં, કેદ મુને કીધી;
ચતુર સસરાથી સખત ચોડી, તમોએ કીધી,
કરી બતાવી મેં સાખીત સરત સર્વ મારી—ન૦

(૯૫૬)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગઝલ તાલ ૩.

નજરોંસે દેખ ખારે ઈશ્વર હૈ પાસ તેરે,
કયા દૂડતા હૈ જનમેં તનમેં કળી ન હૈરે—ટક.

પૂર્વકો કોઇ જાને પશ્ચિમ દિશાકો ધાવે,
 પ્રભુકા ન ભેદપાવે ગિરધા શિરે હે ફેરે—નજરોસે.
 ભૂતલ આકાશ ગાંધી ઉસકા અકામ ન હી,
 હુનિયાં રહી ભુલાઇ જાને નહી હૈ નેરે—નજરોસે.
 • વો હૈ સખી દિકાને ધટપટી ગાત જાને,
 ઉસકો જો દૂર માનેં વો મૂઠ હૈ ધનેરે—નજરોસે.
 જગમેં જગા ન કોઇ ઇશ્વર જહાં ન હોઇ,
 અહમનંદ જાન સોઇ સુન સલ વાકય મેરે—નજરોસે.

(૯૫૭)—અનસુયા—

નર તીલુ જગમાં નાર તપ્પી, કીમત કોહી કહાવે,
 હસકું ભોહી ગપ્પી અગગાનું, જુઠ્ઠા આળ ચડાવે—ન૦
 વહાલા પલુ વેરી યધ ખેસે, જેને જગ દાવે તેગ ખોસે,
 કંધ વિનાની કામનીનું, છવતર તરણાં તોલે—ન૦
 કુડ કપટની ભરી કુલટાઓ, દાસય દધ વસયાયે,
 ભવરણમાં ભરથાર વિના, માગિની લાજ હુટાવે—ન૦

(૯૫૮)—વિક્રમ-અરિન્દ્ર—

નયનમાં નિદ્રા ન આવે જરી, મારો રામ ગયો વનવસરે—ન૦
 હંસ વિનાનાં મારાં સરોવર સુનારે, વાધ વિના વન વાઢેરે—ન૦
 પંખી વિનનાં મારાં ખીજર સુનારે, મંદીર સુના સિતા રામરે—ન૦

(૯૫૯)—રામવર્ષા-રાગ સિદ્ધાર, તાલ દીપચંદી.

નહીં અળ વક્ત સોનેકા, સોયે દિલકો જગા દેતા,
 જો બોટા ગોઠે ગાદલતમેં, વહાંસે અળ કહા દેતા.
 ન જાગે ઇસ તરફ ગર વહ, તો ઝટ ઉસકે કાનેંમેં,
 ઠંડોરા ચાર વેદોંકા અળ અરીદન સુના દેતા.
 હૈ આત્મ ઓર અહ અકો, નહીં ઇસમેં દરક કુચ્છ બી,
 મગયે ગાને-વ-મતલજકે વહીં, ઇસપર કરા દેતા.
 હૈ કુન્યા ખેલ જાદુકા, કહો ચા ખ્યાગ હી ઇસકો,
 અગર કુચ્છ શક હો ઇસમેં તો યુક્તિસે ગિટા દેતા.
 નમૂદ ઇસકી હૈ ખ્યાલોં પર, હકીકતમેં નહિં કુચ્છ બી,
 સખોત્રતમેં કહાં લાસે. હૈ વેહબી યહ જતા દેતા.
 સર્વ દ્રષ્ટા સર્વાધાર, સચાસે મરે જો હૈ સૈતન્ય,
 વહીં આનંદ ધન વ્યાપક, વહીં આત્મ ભક્ષા દેતા.
 જીસમેં છવ ઇશ્વરકી કમપના હૈ પડી હોતી,
 વહીં પ્રકૃતિ હો લાસે, હમહ વહ હૈ જતા દેતા.

હમદકા લઈજ બી જીસ ગિન, નહીં રખતા હૈસીયતકો,
ગહી વહ હૈ હમહ ફજી, મુદરસન વહ સુઝા દેના.
કહાં દૂધ કહાં વહદત, કહાં ચરલી કહાં નકલી,
હે કેવલ એક હી ગોવિન્દ, સગક આગર પદા દેના.

(૯૬૦)—ધર્મી ગુનેહગાર—

નભતી નયા ન નભશે, કાયગ સદા શાહી,
રહેતી નયા ન રહેશે, હુશનાઇ ગાદશાહી.
પહોંચ્યાં હજુરે વાત્રી, લઇ જાને હાથ ખાલી,
શીકંદરો સિધાવ્યા, મુકી તનાગ આંહી.
હુકમત થતા હજરો, કંપે જગાનો સારો,
મુદલીસ હો માલદારો, રહેશે ન સાથ પાઇ,
કોઇ લલાકે યુરા, ભરતા હો પાપ કુંડા,
સંતો મકંત આલ્યા, દેવા જવાબ ત્યાંડી.

(૯૬૧)—અનસુયા-ભજન.

નહિ કોઇ ચીજ ગળી, ગરજ સગ, નહિં ચીજ કોઇ ગળી;
માનવંત નિજ માન મુકી, દુશમનને પડતા હળી-ગરજ સમ.
બળીયા પણ નિબેળને નમતા, રાય રંક ધર જાય,
સોધું પણ મોધું યઇ ખેસે, કળા શકાય ન કળી-ગરજ સમ.
સમયાધીન યઇ ઝેર હળાહળ, પીવું અમૃત ગણી;
જઇ મહાસતિને શીશ નમાવો, જાય આખદા ટળી-ગરજ સમ.

(૯૬૨)—સરોજની—

નખરાળી જોખનવાળી આ બુલબુલને જોલાવો,
મયકાળી મેંદીવાળી, આ બુલબુલને જોલાવો.
કોઇ સલુણા સંગે માણું, મોહનમાળા પહેરી,
મદન જંગનું જોર જણાવું, લાલ કોઇ છે હહેરી.
હાય ભાવ રસ ભેદ જતાવું, સગળવું સો વાતો,
ગયો વખત પાછો નહીં આવે, માણી હોય મઝા તો...આ૦—

(૯૬૩)—મીરાંખાઇ—

નહીંરે જાંધુરે રાણા તાગ, ન જાણું કાંઇ, પરણી મારા ત્રિભુવનની
સંગાય બીજનાં મેહજ. —નહીંરે જાંધુ.
ચાર ચાર જુગની રાણી ચોરીઓ ચિતરાવો, કાંઠલીલુડા માંડવા હેઠ-ખી.
ધર્મનો ઘોરીયાને પંથની નૈયાં, કાંઇ સતની જનડીયો હ્યો સંગાય—
કરણીનો દોરડોને મનની વરમાળા બાઇ, વરત્યા વરલા ચોળી મંગળચાર—
ખાઇ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરનાં ગુચ પરણું મારા ત્રિભુવનની સંગાય.

(६६४)—**उर्वशी-पुत्रवा—**

नयने निहाल्यो भूरा नटवरने,
 धट धट व्यापी ढाढो, हृदये रमे गारा हृदये रमे.—नयने०
 अलभ्य निरंजन लवलय भंगन,
 ढाढो विहारी भूरा हृदये रमे गारा हृदये रमे.—नयने०
 सायो सलुखो स्वागी, नाथ गड्ड गामी,
 विश्व विराभी भूरा हृदये रमे गारा हृदये रमे.—नयने०

(६६५)—**उमादेवही—**

नया जगतमां साथ संगंधी विना त्रिभुवन नाथ,
 शुं दोगट झांझ गारे मुरभडा भरे आलस्य जाथ.
 कमल पत्रपर जगजिंदुने सुकतां शी वार,
 आवलुनी जग जरी वादणीयो विभरातां शी वार.
 अवतर सगजवुं तेवुं आपर न सेवुं देवुं,
 अव जवुं छे जाली हाथ, अंतमां पाप पुण्य संगाय.
 पंथी अव पागी गयो, नरलव नगर जगर,
 सोदागर सगज जग कंगे पुण्य वेपार अव जवुं छे जाली हाथ.—

(६६६)—**लक्षाधिपतिना रमण—**

नहीं नीचतणी संगत करवी नहीं, स्वार्थीनी पंगत धरवी,
 नहीं पापीनी प्रीत लरवी, संगतता इण०—आ. हा. हा. हा.
 आ, रमण हतो धर्म शुभे—आजकीत आणक ओ पुरे,
 ययो संगतथा आवो लुरे, संगतता इण०—आ. हा. हा. हा.

(६६७)—**अक्षानंद लजनभाणा—गजल ताल धमाल.**

नजरकर देखले मुझको शरथ तेरी मैं आया हूँ—टेक.
 कोध माता पिता जंधु सहायक है नहीं मेरा,
 कम अरु कोध दुःखमनने जहुत दिनसे सताया हूँ.
 लुलाकर यादको तेरी पडा दुनियांकी लालचमे,
 भायाके जलमे यारों तरफसे इसाया हूँ.
 कर्म सज नीच है मेरे तुमारा नाम है पावन,
 तार संसार सागरसे गहन जलमे डुआया हूँ.
 छुडाकर जन्म जंधनसे शरथमे राजसे अपने,
 वो अक्षानंद मैं मनमे येही आशा लगया हूँ.

(६६८)—**नवल-कुसुम—**

नकरे हो काणी कोयलही टहकार—नकरे.
 हूं कोयल भरी नार-गारे भोले नया लरथार—नकरे.
 अरमर अरमर मेहुलो वरसे, वीज करे यमकार,
 तेमां पापीणी पीयु पीयु जाली, शुं? काणज मारे कटाररे—नकरे.

માત મરી ગઈ તાત ગયા મરી, બ્રાત ન બાળ લેનાર,
પરને પનારે હું મરી છું—મરેલીને નહિ મારરે—નકરરે.

(૯૬૯)—અક્ષાનંદ ભજનમાળા—ગઝલ તાલ ધમાલ.

નજરગર દેખલે મુઝકો શરણમે આપડા તેરી-રેક.
તેરા ફરખાર હૈ ઉંચા કડિન જાના હૈ મંજિલકા,
હજરોં દૂત મારગમે ખડે હૈ પંથકો ઘેરી.
નહોં હૈ જોર પૈરોમે ન દૂજ સંગમે સાધી,
સહારા દે મુઝે અપના કરો નહિ નાથ અપ્પ દેરી.
નહોં હૈ લોગકી ખાંછા ન દિલમે મોક્ષ પાનેકી,
પ્યાસે દર્શનકી હૈ મનમે સફલ કર આશકો મેરી.
ક્ષમા કર દોષકો મેરે બિરદકો દેખકે અપને,
વો અક્ષાનંદ કર કરણા ગિટા દે જન્મકી ફેરી.

(૯૭૦)—સુકન્યા સાવિત્રી—(નાતરીયા ન્યાતનો ફોતો).

નવ ગમે ધરખાર, બરી દુઃખની વખાર, બલ્યો સંસાર નાતરીયા નાતનો.

...દીહું નારનું જગર વહેરી વ્યર્થ વહે બાર,

જેમાં મળે નહોં મેળ કોઈ વાતનોરે—બલ્યો.

ફગ કરી થાય કહો પ્રીતિ પરાણે,

“કરે જીવતાં મોહકાણુ મુવે હોય તાણાતાણુ.”

...બાદ બાદનો વહેવાર ચાલે લાતનોરે—બલ્યો.

(૯૭૧)—અક્ષાનંદ ભજનમાળા—ગઝલ તાલ ૩.

નજરોંસે દેખ પ્યારે ક્યા રૂપ હૈ તુઝારા,

આપનેકો જૂઝ તનમે બાહિર ફિરે ગંવારા;

કરમે કંગણુ છિપાવે દૂડનકો દુર જાને,

શિરકે સમીપ પાવે મનમે કરોં વિચારા.

મૃગનાલિમે સુમધી સૂર્યે વો ઘાસે ઝંદી,

દુનિયાં સખી હૈ અંવી સગમે નહીં ઇચારા.

જિગ દુઝકે મયનસે મિલતા હું ધી જતનસે,

તિમ ધ્યાનકી લગનસે પરઅક્ષા લે મિહારા.

જડ જામ દેહ સારી ક્ષણભંમ ફગમકારી,

અક્ષાનંદ નિર્વિકારી ચેતનરૂપ ન્યાસ.

(૯૭૨)—ચમકતી બીજલી—

નકશે જીહાં પ્યારી તનમન બે કરાર,

જીયાં કરો નહીં બેજાર દેવે સખ તુમે કિરતાર;

ઝરમર ઝરમર મેવલા યરસે બીજ કરે ચમકાર;

કેવલ પાપની પીયુ પીયુ બોલે તિર કલેજકે ખર.

(૯૭૩)—**અહ્લાનંદ ભજનમાળા**—ગઝલ તાલ ૩—

નજરોસે દેખ પ્યારે યહ ક્યા દિખા રહા હે,
સળ ચીજ સળ જગામે ઈશ્વર સગા રહા હે.—ટેક૦

પ્રભુને જળી મિયારા જગઠા હુયા પસારા,
ચોદેં ભુવન નિયારા મનસે બના રહા હે.
કહોં નર બના હૈં નારી કહોં દેવ દૈત્ય બારી,
પશુ પક્ષી રૂપ ધારી બન બનકે આ રહા હે.—

ભૂમી વહી અગન હય પાની વહી પવન હે,
સૂરજ વહી ગગન હય નિર્ગુણ ગુણ રહા હે.
તજ બેદ ભાવ મનમેં બનમેં વહી હય તનમેં,
અહ્લાનંદ જ્યોં રવખમેં રચના રચા રહા હે.—

(૯૭૪)—**લિખ્મપિતામહ**—

નમસ્કાર છે ગુરૂ જનોને, સુણો પ્રતિજ્ઞા મારી;
અખળા છું પણ પ્રખળા સમજે, સ્ત્રી હડને પિયારી.
છું પરશુરામની ફરશી, તે લિખ્મ લોહીની તરસી;
—સાહસ બાળા નહિ કર એવું, બીબા અહ્લચારી,
અહ્લચારી પણ જોશે પ્રભુતા, સ્ત્રી સીતમગારી.—ન૦
સ્ત્રી ધર્મ મારો વણસાડ્યો, બીબે ભવ મારો બાળ્યો;
—કર ક્ષમા ભવાની બીબને, કુરૂં નંદન વૃત ધારી,
વૃત ધારી જોશે સ્ત્રી પરચો, કોપી મહાકાળી.—ન૦
હું પ્રસન્ન શિવને કરોશ, મુજ ભુજયાં લિખ્મ હણીશ;
વર મેળવી પુરૂષ બનીને, વેર હું લેનારી...ન૦

(૯૭૫)—**અહ્લાનંદ ભજનમાળા**—રાગ માડ, તાલ દાદરા.

નર કરલેરે સતસંગ તેરા જન્મ સદ્ગત હોય—ટેક.
કાશી ગયા ફત્તારકારે કોટિન તીરથ નાય,
મિન ગુરૂકે કપદેશસેરે મનહી મૈલ ન જાય—તેરા.
સિર પર જટા રખાવકેરે અંગ વિભૂતિ રમાય,
છાપ તિલક તનમેં કિયેરે મોક્ષ કળી નહિ પાય—તેરા.
સદા રહે બનવાસમેરે કીનો તપ અપાર,
મનહી તૂણા ના મિટીરે મિલે ન સર્જનહાર—તેરા.
તજકે મનહી બટકના રે સંતનહી કર સેવ,
અહ્લાનંદ મિટાયગા તેરા ભવબંધન ગુરૂદેવ—તેરા.

(૯૭૬)—**મીસ મલકાબન**—રાગ-ભૈરવી-તાલ-કહરવા-લાવની.

નખજેબન વાળીકા મઝા લુંટા, પતલી કમર કર યુટા—ધસસે મઝા લુંટા.
સોનેકી થલીયોમેં ભોજન પેરોસુ, ખાકે ખિલાકે મઝા લુંટા.
સોનેકા બડવા ગંગાજળ પાની, પીકે પીલાકે મઝા લુંટા—નખ જોબ.

(૯૭૭)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રેખતા તાલ દાદરા.

નરસિંધ તેરા રૂપ મેરે દિલ સગા રહા,
વ્યાપકપણા જગમેં તેરા સગકો બતા રહા—ટેક.
નરકા અકાર સંગમેં મૃગરાજકી છત્રી,
નિકતકે અંભ બીચસેં ગર્જન સુના રહા—નર૦
ગિજલીમી છત્રકી છટા આંખેં અગન ભરી,
ધરણી પે દેવરાજકો નખસેં ગિરા રહા—નર૦
ભગતકી કની પાલના દેવતકા કુળ દરા,
શરણાગતોંકી બેનનીકા શલ દિખા રહા—નરસ
સુમરણ કરે જદાં કોઇ તું હૈં કિસી જગા,
બ્રહ્માનંદ તેરે ચરણમેં મનકો લગા રહા.—નર૦

(૯૭૮)—સિલવર-કીંગ—

નયના લગાકે જરમાએરે મોહન મન લોભા ગયો;
જાદુ ચલા ગયો જીમે સગા ગયો—નયના.
શસલે ગુલ તુજસે મેરા દરતે જાનું યાદ આયા;
દિન બાલે આયા મેરા મોસમે શરિયાદ આયા.
જાતે શીરીકે લીચે આશિકે નાસાદ આયા;
નાજ ઉડાનેકે લીએ, કોદસે શરદાદ આયા,
નયના લગાકે જરમાએરે, મોહન મન લોભા ગયો.

(૯૭૯)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ મંગલ, પંજનપી કાશી.

નહિ આતે હો નહિ આતે હો, ક્યોં અપના રૂપ છિપાતે હો—ટેક.
કિતનલ દૂડન જાવાં તેનું મારગ કોન બતાવે મૈનું,
દિલકા હાલ કહું મૈં કેનું ક્યોં મુઝકો લટકાતે હો.
ગિરહોં બાણ લગાયા દિલમેં પ્રેમ કાસ કારી મુઝ ગલમેં,
બૈકી યાદ કરું પલપલમેં સૂરત નહીં દિખાતે હો.
જિમ જલ બિન માછલી હૈરાની બિન દર્શન મૈં શિર દિવાની,
અજ તો આકર મિલજા જાની ક્યોં કર દૈર લગાતે હો.
કેસી મનમેં ધરી નિકાઇ દિલસેં મેરી યાદ બુલાઇ,
બ્રહ્માનંદ સકલ જગમાંહી દીનખંધુ કહલાતે હો.

(૯૮૦)—હુસ્ન આરા—

નહી પ્યાર દીલ આરા નીરાવારે લગે તન મનમેં બાલા,
સખીરી નાહી માને એહ જોખન બાલા;
બીન સધ્યાં હારી ગુધ્યાં, ઉડત તન જવાલા—નહી.

ચરખને મુઝકો હએ જસ તઓર બનાયા તનહા,
યુન યા રગ હો કોઇ અપનાં પરયાં તનહા.
રંજે ગમ ગએને બિઠાયા, સો બિઠાયા તનહા,
કીસી આશકકો ન રખના તુ ખુદાયા તનહા.
ખીરહા જરાએ જયા, જએ-મોરાહાએ મોહન ખીરજાસી—તહી.

(૯૮૧)—**હેવકંઠ્યા**-રાગ ભૈરવી, હુમરી.

નજર મોહેલાગીરે જાલાપનમે, નજર મોહેલાગી ખિરહ જોત જગી, ખાલા.
દેહલી શહેરસેં બેદ ખુલાવો, નખજ દિખલાવો નજર ઉતરાવોરે.—ખાલા.

(૯૮૨)—**મીસ ઝોરા**-રાગ સોહેની, તાલ ગઝલ.

નકાળ ઉઠકર જો તેરા આરિઝે રોશન નઝર આયા,
હુવા સાખીતકે ખુરશહે, કતે આદાળ કર આયા.
ખુદુંગે નાઝે કે, જના કીસ, ધડી સીનેમેં જપાયા,
દીલે નાઝ હું જરખાદ, હુવા વો, બેખીર આયા.
નીગાહે લુક્તસે ગોરાકો દેખા, હમ હુવે બિસ્મીલ,
ખુદુંગે નાઝ તુગને કીસ તરફ ફેંકા કાધર આયા.—નકાળ.

(૯૮૩)—**મીસ જનકીબાધ**-રાગ સિંધુ, ભૈરવી, દાદરા.

નનંદીયારે જયા ન ગાને મોર, હાયનખી રેન થોરીરે—નનદી.
રઘુપીયા ગોરી યુનનહી જનો, લાળ ગગઝા બંકર જોરીરે—નનદી.

(૯૮૪)—**ધી. ડી. રે. સૌ. બુક**-રાગ ગઝલ

નયના કસુંખી રંગ હોગયે, ગુલાખી રંગ હોગયે, પીયા જગે સારી રાત-કેસુ.
એકતો મેં જાલી મેં જાલીસી-ભોલી મેરા સૈયાં હે નાદાન-નયના.
એકતો મેં પાનુંસે પતળી-મેં પાનુંસે પતળી-સજલે સોળ સતગાર-નયના.
એકતો અંધેરી અંધેરીસી રતીયાં, ધન છાયા ધનધોર-નયના.

(૯૮૫)—**મી. મહમદ હુસેન**-રાગ અલ્લા, તાલ દાદરા.

નજરીયા મીલજ હોં જનેવાલે, હો જનેવાલે ગજજ બિઠાને વાલે,
આપ ધર આનેસે આરાગ જો પાતે, જતે કુછ. મુસાફરકી ઔરહા.
કુચ્છ તપસીલ સુનાતે જાતે દિલ દિલદાર, મેરે સીનેમે જગા જાતે,
તેગ અગર મેરી ગરદનપે ચલાતે જાતે, હમને સળ દેખી નજર
આંખ ગિલાતે જાતે.

અળ ન છોડું મેં તેરી સાંવરીયાં, સેજરાંયાપે આજ—નજરીયા.

(૯૮૬)—**દાગે હસરત**--

ન શરમેં હોંસ જાકી હય, ન તનમેં જાન જાકો હય,
ગગર હાં, દીલમેં તેરે વરસકા, અરગાન જાકી હય.

મદદ અય જોશે વદશત, આશ્ચિકોમે' જાત રહે જાયે,
ગરેણાં ફટ ગયા તો કયા અભિ દાગાન જાકી હય.
ખુદાકે વારતે અય ચારાગર લેખી ખખર જલદી.
તેરે ઉલકતમે' અબી કુછ જાન જાકી હય.

(૬૮૭)—આનંદ લહરી—

નજરમાં ન્યાયરે નજરા, નહોય નરપતિ અરે નીચ ખરા—નજરમાં.
જૂમિના રસકસ ધન હુંતનારા, પૂરી કેદ જનને દુભવતા—નજરમાં.

(૬૮૮)—સ્નેહલતા—

નટવર ન્યારી લીલા ત્હારી, નિગમ વન્દે નતી નતી,
અગમ અકળ અલિહારી... .. નટવર૦
એક દીન ઠાકર ફરતા થઇ ચાકર, ખાતા જે સાકર, સાંસા છે લાખર,
વસત મહેલે ફરતા વેરાને, નામે શિર હારી.... નટવર૦

(૬૮૯)—મનોહરની રંભા—

નરવરને પરણીને વસતી મહેલ મહિં રાણી;
વનવાસી કરતાં પણ દુઃખી રાણી જનાનાની-ટેક.
પિંજરમાં પોપટડી રાણે, તેમ ત્યાં રહેવાની,
જન્મ કેદની શિક્ષા ભોગવવા જન્મી રાણી-નરવર.
દીધી છે ભગવાને સોને સ્વતંત્રા જ્યારે;
પશુ પંખિ પણ ઉડતાં ફરતાં મન ગમતાં ત્યારે-નટવર.
તો કાં જનપદની પટરાણી કેદી જનમ ગાળે ?

જુદમ નથી શું રાજવીરોનો, અમુઝાવી મારે!-નટવર.

(૬૯૦)—પ્રતાપ લક્ષ્મી—

નહિ અંધથી કંઈ કુંદન કીંગત થાએ ના અંકાયે,
અધમ શું જાણે ઉત્તમ જનમન—નહિ.
કાગને કથને કોયલને નીંદે,
મૂરખ એ જનનાં તજવા વચનને—નહિ.

(૬૯૧)—સુધાચંદ્ર—

નજર હું માગું ખુદાઇ, ના જીજ છે વિનેતી હા,
જીગર આ જાયે સુકાઇ, એ નૂર જે નિરખું ના—નજર.
નિગાહે મીઠી હું રીઝું, જે પ્યારા ખોલથી હા,
હસે જે આંખ ફહારી, હું સુખીને ક્ષેમતો હા—નજર.
કદિ હું હોડિં ગુનાંહા, દેવું શાપ ઝાલિમ,
રંદમ હું રંક એ માંગું, આ નેતોની રોશનીથી—નજર.

(૬૯૨)—જલસા સંગ્રહ-ભેરની-હુમરી.

નદીઆ તટ ઠાડોરે, કાહાન જમુના તટ ઠાડોરે-મદીઆ.
દાથ લકડીઆં, ખાંધ કમલીઆરે; ધનસી ખજાએ ઠાડોરે-નદીઆ.

(૯૯૩)—પાંડવ ગુપ્ત નિવાસ —

નશ્ટ ઓ પેટ તુંને ધિક્કાર અમોપર તારો જુલિમ અપાર,
 મુઠ મન કરતું લેશ વિચાર, અગને ગણાવે મજાળ ગમાર.
 હાથ હાથ કરી નોકરી નીચ તણી કરનાર,
 અણધરતું પણ કંકણ કરતાં થવું ગરતકપર ધરનાર-ટેક-નશ્ટ.
 ઢોલ વાગતાં ઢોલ ધડાતાં થવું મુખ સરદાર,
 જ્ઞાન સાન બહુ હોય બલે પણ બની જવું નિઃસાર-નશ્ટ.
 પ્રતાપને પરિતાપ બધો આ છે તારો નિરધાર,
 કહું વધારે હજી કેટલું ફરી રી રી શીટકાર-નશ્ટ.

(૯૯૪)—અદલધન્સાફ-રાગ-ભજન.

નડે છે પોતાને અંતે નીજનું પાપ નીજનું પાપરે,
 છુપાએ નહીં તે કદીયે ઢાંકતા હોજી.
 ખોદે નર પાપી ખાડો, આવે તેને એ આડો,
 અંધ થઈને પડે આપો આપ, આપો આપરે—છુપા.
 બલે પાપી પુલાએ, પુરો પાછળ પસ્તાએ,
 તપે છે જ્યારે તેના તનમાં તાપ, તનમાં તાપરે—છુપા.

(૯૯૫)—પાપી પરીન-રાગ કાલિંગડો-છપકા.

ન બોલો ગાઈ માઈ—ન તાઈ ન માઈ—ન બોલો ગાઈ માઈ,
 વાગે જમનું નગાઈ—તો તાઈ ન માઈ—જો હોય પ્યાઈ પ્યાઈ—ન૦
 મેહેલ વજ્રા ગાઈ માઈ—ખાવું પીવું શાઈ શાઈ,
 મુરખ આખર અંધાઈ—વાગે જમનું નગાઈ—તો તાઈ ન માઈ—ન૦
 કહો આ સંસારમાં—કોન નરો કાયમ રહ્યા,
 ન શીકનદર રહ્યા—ન દારા ન જગશીદ રહ્યા.

ફુન્યાથી જવું છે આખર એક દી-સમજ એ નાદાન આખર એક દી-માઈ.
 જવા માર્ગ સ્વર્ગે શાઈ—બળે હર હર નામ પ્યાઈ.

માનો સર્વ અકાઈ—વાગે જમનું નગાઈ—તો તાઈ ન માઈ—ન૦

ખોટી ગાયા કાચી કાયા—તજ ધનશા અભીમાન,

સુખ સંપન્ન સમજે સગના હર નીત ભજ ભગવાન.

ફુન્યાથી જવું છે આખર એક દી-સમજ નાદાન આખર એક દી-માઈ.

(૯૯૬)—નયરંગે નાજ—

નયનોંસે નયનાં લડાય યાર જાની,

અરમાન દીલકા મીટાય યાર જાની-નયનોંસે.

ઉસકે અશ્વેપે વારી ઉસકે ગમજેપે વારી,

હુલાય હુલાય નજર, જીગર દીલદાર જાની-નયનોંસે.

ધ્યારા કલંદર, હોગા ખારીસ્ટર, લાયેગા કલ્લે દો દો કનીસ્ટર,
હુંગી મીસીસ મેં, હોગા વોલ મીસ્ટર,
જલેગી નેગર જલેગી સીસ્ટર—નયનોંસે.

(૯૯૭)—શહીદ નાજ—

નયના કટારી સોહે મારીરે સાંવરીયા ધ્યારા,
મોહત સોહત છગ ન્યારીરે સાંવરીયા ધ્યારા—નયના.
અયા લુભાયે છલગલ ધ્યારીરે સાંવરીયા,
વારીરે સાંવરીયા, ધ્યારીરે સાંવરીયા;
પલપલ જાઉં તોરે જલહારે સાંવરીયા ધ્યારા—નયના.

(૯૯૮)—હંતેકામ—

નજરીયાકી કારી કટારી મોહે મારી.
કેસ જાંકે સીપૈયા સાંવરીયાકો દીલ દેકર મેં હારી.
મોહની સુરત ભોલી ભાલી જતીયાં,
મન તન ધન સગ તોપે વાડું પીયરવા તો સારી જતીયાં.
પીયા ધ્યારે મેં તોપે જાઉં વારી—નજરીયાકી.

(૯૯૯)—નાજ-રાગ મુસદ્દાસાત-શેઅરખવાની.

નહીં જળ કનકી રહી હુકમત, જો સારિ દુનિયાપે હુકમરાં થે,
મિલેં વડ સગ ખાકમેં કરાસર, જો નામવર યકમેં જહાં થે.
હુવે વડ મિટ્ટીમેં મિલકે મિટ્ટી, ખજાને જો ખાકમેં નિહાં થે,
કિધર ગયે તેરે જાપ દાદા? જહુત વડા મગરે પલલવાં થે.
તુઝેભિ યક દિન યુંદી હગ મરના તો શિર બલા ધરસે પાયગા ક્યા?
કુપાકે જેરે જમીં ખજાના બલા તેરે હાથ આયગા ક્યા?

(૧૦૦૦)—ગોપીચંદ—રાગ-ઝિઝોરી-લાવની.

નગર સગર ગુન ગાવે તિહારો ગયનાવત અશાન!
જિધર નજર ભર દેખત, પાવત સુખ સમ્પત ધનસાન.
ગોર જંગલેમેં તિહારો માતા જયસો ગાન,
ગોપીચંદ કય પુત તિહારો પ્રજા દેહકી જન.
હમ અલ્લાહસે હરદમ હકમેં તેરે દુઆ કરેતેમ,
તુમકો રેકકો ચમન અમનસે ખુદા બલા કરેતેમ.
કેવલ અસ્ત તક ચાર ખુટમેં કયસે તેરો રાજ,
પુત તિહારે ગુન જલમેં હો સરતાજેંકા તાજ,
ગુગ ગુગ જિવજો ગાતા! ધર્મી, કર્મી, પાલનહાર,
આશિશ રા કલજે મુઝના એરા દેવી અવતાર.

❖ શું વાંચશો ? ❖

એ તમે નોવેલો વાંચી કરાળી ગયા હોવ તો પણ
હમારા સ્પેશિયલ “ ડિટેક્ટીવ નોવેલો ”

— એકવાર જરૂર વાંચો —

આ “ ડિટેક્ટીવ નોવેલો ” ક્યારાપટ્ટી નથી, જ્ઞાન સાથે ગમ્મત
આપનાર અદ્ભુત પ્રાકૃતિકોથી ભરપૂર અતિલોકપ્રિય થઈ પડેલા છે.
જે એકવાર વાંચ્યા બાદ શરી હાથગાંથી મુકવાનું મન થતું નથી.
એક એકથી ચઢીઆતા છતાં, કાગળની મોંઘવારી છતાં કીંમત બધીજ
જુજ રાખવામાં આવી છે.

હુસુમાનની મુર્તિ.	૧-૮-૦
તુરકી સામે ઇટાલીયન કાવતરું	૧-૪-૦
ડિટેક્ટીવ હારમાળા નં. ૧ થી ૧૨ વાર્તાઓ.	૩-૦-૦
ખૂની બેગમ.	૧-૮-૦
દરીયાની ડાકણ. પાકું સોનેરી પુકું ગ્લેઝ કાગળ.	૨-૦-૦
ડિટેક્ટીવ કુતરો.	૦-૧૦-૦

❖ નવી બહાર પડેલી બુકો. ❖

કઠોર કચ્છી કે ઉછળતું મુઠકું ભાગ ૧ લો.	૨-૮-૦
” ” ભાગ ૨ જો.	૩-૦-૦
સુધારાનો સાર કે કિસ્મતનો પ્રદાર ?	૧-૮-૦

— ઇસલામી ભાઈઓને માટે ખાસ ઉપયોગી —

આ કીતાબ દરેક ઇસલામી ભાઈઓએ
ઘરમાં સંગ્રહ કરવી જોઈએ.

“ હઝરત મોહંમદ ”

ઈસલામના મહાન પેગમ્બર સં ની જીંદગીનું જીવનચરિત્ર.

કીંમત માત્ર બાર આના.

મળવાનું ઠેકાણું,

બુકસેલર લલ્લુભાઈ નારણદાસ.

લીમડાચોક-મુરત

ખાસ ઉપયોગી નવીન નોવેલો.

ચેરાગે ઇલમ યાને સંસારનો સાથી.	૨-૦-૦
શાહનદી શહેરા.	૧-૪-૦
ખલીફ હાફેઝ અલ-રસીદ.	૧-૮-૦
ઈસલામના સાચા મોતી.	૦-૧૨-૦
અકબર રાજ્ય રહસ્ય ભાગ ૧ લો.	૨-૪-૦
” ” ભાગ ૨ જો.	૧-૮-૦
કુંજ કીશોરી	૨-૪ ૦
મૃગલોચની ભાગ ૧ થી ૪ દરેકની કીંમત	૧-૮-૦
” ભાગ ૫-૬-૭ ” ”	૨-૦-૦
” ભાગ ૮-૯-૧૦ ” ”	૩-૦-૦

મેમણ ભાઈઓને ખાસ ધરમાં રાખવા લાયક

મેમણ તવારીખ.

આ પુસ્તક મેમણ ભાઈઓએ ખાસ ધરમાં સંગ્રહ કરવા જેવું છે, હજારો રૂપીઆ ખર્ચતાં કદી નહીં મળે તે પુસ્તક ફક્ત ત્રણ રૂપીઆમાં.

ગઝલ કવાલીયોકે શોખીનોકે લાયકે ઉર્દુ જખાનમેં

દીલખુશ કીતાબો.

ગઝલે મહેફીલ ઉર્દે પરસ્તાને કવાલી.	૧-૦-૦
મહેફીલે મંજલ ઉર્દે ગૌહરે કવાલી.	૦-૧૨-૦
ચમનમેં પુર ખહાર ઉર્દે કવાલીએ ગુલઝાર.	૦-૪-૦
ગઝલે ખહાર ઉર્દે ગુલશને કવાલી.	૦-૪-૦
પરસ્તાને મુખર્ષ ઉર્દે ખહારે ખુલખુલ.	૦-૪-૦
ગઝલે દીલારામ ઉર્દે દીલખુશ કવાલી.	૦-૪-૦
ગૌહરે ઇસ્ક ઉર્દે ખુલખુલે કવાલી.	૦-૪-૦

મળવાનું ઠેકાણું—

શાહ લલતુભાઈ નારણદાસ બુકસેલર.

લીમડાચોક-મુરત.

વોલ્યુમ ૨ નું.

ગાયનોનું સ્પેશીયલ શીલેક્શન (સંગ્રહસ્થાન.)

ધી ન્યુ

❖ શેનોગ્રાફ ❖

ગાયન સંગ્રહ.

અથવા

રેકર્ડ ગાયન માળા.

ભાગ ૫-૬-૭-૮--૧૦૦૦ગાયન.

પ્રકાશક,

શા. મંગળદાસ લલ્લુભાઈ બુકસેલર
લીમડાચોક—મુરત.

સોલ એજન્ટ,

શા. લલ્લુભાઈ નારણદાસ એન્ડ સન્સ.
લીમડાચોક—મુરત.

કોમિટ રૂ. ૧-૮-૦

કંપલીટ સટ ભાગ ૧ થી ૮ ની કોમિટ

રૂ. ૩-૦-૦

— ખાસ ચુટી કહાડેલા —

સંગ્રહવા યોગ્ય પુસ્તકો

કાયદાનો શિક્ષક	૧૨-૦-૦
પીનલકોડ	૭-૦-૦
ધરવકીલ-ધણી ઉપયોગી બાબતોથી ભરપુર	૬-૦-૦
સીવીલ પ્રોસીજર કોડ સંપૂર્ણ ટીકાવાળો	૮-૦-૦
હિન્દુ લો-મેઇનફ્રેમ ઇંગ્રેજીનો તરજુમો	૮-૦-૦
પુરાવાનો કાયદો અમીરઅલીની ઇંગ્રેજીનો ગુજરાતીમાં તરજુમો	૮-૦-૦
પોલીસ પટેલનો કાયદો (મુખીનો)	૧-૮-૦

અથવા સંસારનો સાથી

— અથવા સંસારનો સાથી —

આ કીતાબના વાંચનથી એક માણસ પોતાના સંસાર, વ્યવહાર, ધરખાર અને પોતાની આલાદને, માલમીલકતને, સગા વહાલાંઓને અને એકંદરે દુનીયાના ધણાંક કામોમાં ફતેહમંદ ધોરણે રચીને પોતાની જીંદગી મુખી સતોષી અને આનંદી બનાવી શકે છે. ખરેખર આ કીતાબ જીંદગી જોગવવાનો એક સાચો ભોમીયો છે. પાકું સોનેરી પુકું કીંમત બે રૂપીઆ. પાંચેજ અલગ.

મળવાનું ઠેકાણું,—

શા. લલ્લુભાઈ નારણદાસ બુકસેલર

લીમસાચાક—મુરત.

ધી ન્યુ ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ

અથવા

રેકૉર્ડ્સ ગાયનમાળા.

ભાગ ૫-૬-૭-૮.

(૧૦૦૧)—ગુલર ખસાર—

નજર પડે આપ ચંદ્ર ચાદત જો જનીયાં—નજર.
ફુદરત સખ છંદ સખી સહેરદી જતીયાં,
દેખત સુખ રહે કે કબી ગશર ન મુન્યાં;
કરૂંબી જાન ન ધતીયાં કે તોસે લગી લગનીયા—નજર.

(૧૦૦૨)—જલસએ દીલપસદ—રાગ ભેરવી—ગઝલ.

નદી પાતે હએં ઐસી દમ એક રાત,
કે સોવે લીપટ કર સનમ એક રાત—નદી.
રકીગો કરો અએશ કમ એક રાત,
કે મેરેસે હો વો ગદમ એક રાત—નદી.
તકપતા દએ જીભારે ફરકત તેરા,
ખાંસર સે આ ધસીએ દમ એક રાત—નદી.
તેરે હીજમેં ગ.એરને મહેરો ગાદ,
ગ.જયા એકદીન હએ; સીતમ એક રાત—નદી.
કટી ગ.એરોકે ધરમે રાતેં દખ્ખર,
હમી પર નહીં કયા કરમ એક રાત?—નદી.
અસરવો મેરી આહોમદે ખુદા,
કે ખીંચ આએ કાશીર સનમ એક રાત—નદી.
વો દીનકાહું ગએં મુન્તહર અગઓખુન,
કેરીનકકા હો તુઝકો ગમ એક રાત—નદી.

(૧૦૦૩)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ—રાગ પીલુ. પદ, તાલ દીપચંદી.
નમનતાઈ દે છે સુખી ઝીંદગાની, વળી એજ છે મોટપણની નીશાની—ન.
વધે છે ન્યામત શુણો શુકળી તો, સદા શોધથી તો યશો પુષ્પ માની—ન.
મીનજી થયાથી કીનો જન્મ પામે, ગહોખ્યત વધે જો કરો મહેરબાની—ન.

(૧૦૦૪)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ—રાગ પીલુ, લાવણી, તાલ ત્રિતાલ.

નગર તુમારા રખો મુસાફીર, ચલો ખતન અપને,
બોલા ચાલા માફ કરો, અગ આપ મીસે સ્વપ્ને—નગર.
હમ પંછી પરહેશ મુલક, મુલકોકે સહેલાની,
અસે તુમારે ગાગમે, જયા લગયા દાનાપાની—નગર.

કધુ યાદ મત રખીયો, દીલમે જલતક ઝીંદગાની,
બલે હોત યા ખુરે હોત, ગાયા રખીયો મહેરયાની—નગર.
ઇસ દુન્યા દરમ્યાન જાતનદાર, નહીં કોઇ રહેવાસી,
આજ ચલે કોઇ કાલ ચલે, મુસાશીર હે સય પરદેશી—નગર.
સાળી હગારા ચલા રઝરમે, હગબી ચલનેકે,
જાતન હગારા દુર પીછે, હગ નહીં શીરનેકે—નગર.
કહાં ગોકુલ કહાં ગથુરાં નગરી, કહાં પીદ્રાખન કાશી,
ખડે ખડે શાહુકરે સારે, આલમ પરદેશી—નગર.
કધુ યાદ મત રખીયો, દીલમે દુઆ સલામકી,
કહતે હય હમ કર જોડ પ્યારે, ચીત મત રખીયો કિદાસી—નગર.

(૧૦૦૫)—સુધા-ચંદ્રિકા -

નહીરે ચુકું હુંતો નહીરે ચુકું, મહારી શ્રદ્ધાને ભક્તિનેરે, નહીરે ચુકું,
મહેલમાં કે જેલમાં, તુંડી તુંડી તાર છે, દુનિયાની માયામાં નહીરે ચુકું—
મારે સનમ સાથે, માયો સગન્ધ મે, વનરાજ પ્યારાને નહીરે ચુકું—
કપડીની જાળમાં, નહીરે ફસવાની, માની ગુમાન મોંપર, અરે હું ચુકું—

(૧૦૦૬)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ—રા. માંડ, પદ, તાલ જલ્દ ત્રિતાલ.

નર મુરખ પંછી કિસ મારગ મત જાય.—કિસ.

કામની તનકા તાર જહાં હય, કિસ પરજાત દુઃખદાય,

કામ મહા બડ બીલ ખુરા હય, સય અરતુ લેત છીનાય—કિસ.

(૧૦૦૬)—પૃથ્વીપુત્ર—

નતીન પ્રેમરસબીની મૃગનયની ભાન તું ક્યાં બૂલી આવી,
શાણી સલુણી મદન ગદ ગીણી કાણે તને ભરવાની ખ્હેન—ભાન તું.
સરવર તટપર જલકીડાએ સહજ સખી એતો આવી,
ચંપક છાંયે ઉભી રહી એને લોગીએ ભરગાવી;
અરસપરસ અગ આંખ મળી મને લોચનીએ લલચાવી—ખ્હેન.
માર્ગે જતાં મળ્યો મધુકર નિકટ ગમ અણજાણી,
મદભર રસીકા રસ લૂટતાં રસ ઘેન મહોં ઘેરાણી;
મન મગતાની મોજમજમાં ફુલવેણી તીખરાણી,
ખ્હેન ભાન તું ત્યાં બૂલી આવી—

(૧૦૦૮)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ—રા. કામોદ, ખ્યાલ તાલ એકતા લેહ.

નષ લગન લગલી, તુમસે મહમદશાહ,

પ્યારે સુગરન કરત, રહત નીશ્ચીન, ધડીપલ છીન—નષ.

ઢીકછીન પલછીન ચટપટી,

જ્યામે રહત હય સુનલે મુરખ ખાન—નષ.

(૧૦૦૯)—પૃથ્વી પુત્ર—

નથી પરવા જીવન ધનની કૃના અંતે થનારં છે,
 તો સ્વામીના વચનપરથી સમર્પણ સૌ અગારં છે—
 અભિક્ષ જગમાં વિરલ મિત્રો વિરલ આત્મા સમર્પણ છે,
 પરાયે આ જીવન દેવું વિરલ જનનેજ પ્યારં છે—
 અને સુરભો નયનનો તો નયન મારા ધરું ચરણે,
 અને જીતા ત્વચાના તો શરીર સ્વામી તમારું છે—

(૧૦૧૦)—દામોદ ગાયન સંબંધ—રાગ ઝીઝોટી, પદ તા. જશ્દ ત્રીતાલ.
 ન ખુદા વણ પેહેલું ખરે કંઠરે ન ખુદા વણ મોહું ખરે કંઠરે,
 ગહુ મેહેર કરે પુજવાયા રવી, સહુનો સત્ અહુરમજદ ધણી-ન ખુદા.
 ખુગ આતશ ખાક હવા હું બાણું, વળી આગ અનાસર ચાર ધણું,
 ખીજ જે ચીજ એવીજ થઈ છે ધણી, સહુનો સત્ અહુરમજદ ધણી-ન.
 અમશારુપંદ ઓરાસ્ટર અન્યા તું યકી, નદી પદાડ સરોવર સિંધુ નકી,
 ખુખી ભારે દીસે સુર ચાંદ તણી, સહુનો સત્ અહુરમજદ ધણી-ન ખુદા.
 રચના ગંધી ખાકી મીનોછ વળી, રસગંગા એક સુ એક મળી,
 મુજ આંખ રખાવ નિત્ય તું બાણી, સહુનો સત્ અહુરમજદ ધણી-ન.

(૧૦૧૧)—સુર્યકુમારી—

નવઆણી દયા લેશ ધારી, અમને જાળેવેશ,

કૃત્રિમ કુસુમખાણ પ્રકાશે કરે.

પિયુ વિનાની હું તો એકલ વેલડી,

એકાંતે ઉર મ્હારં લાડકે ગળે.

સાખી-ફરે ચકોરી બહાવરી પિયુ પોકારી બ્રાંત,

અંતરમાં ઉદ્ભાસસે મળશે પ્રિય શરીરકાન્ત.

હૈત હશે સાચુ જે અંદરમાં ચકોરીનું,

પ્રદીપ્ત થાશે પાછું પ્રિય દર્શન કીશેરાનું.

સખી ચકોરી થાશે શાન્ત મળશે જન પ્રિય શરીરકાન્ત,

હું તો ફરતી અશાન્ત લાવું ક્યાંયો પ્રિય કાન્ત,

નહી એકાન્તે શાંતતા—એ નવ.

(૧૦૧૨)—કવી ભદ્રકાળી—

નમ્રતા સદગુણ એક મહાન, વિશ્વમાં દુર્ગુણ છે અભિમાન,

લઘુતા પ્રભુતા ગાન, વિશ્વમાં પ્રભુતા લઘુતા ગાન—વિશ્વમાં દુર્ગુણ છે.

લઘુતામાં પ્રભુતા વસનારી, પ્રભુતાથી પ્રભુ દૂર;

કોડી શાકર ખાય અને ગજ, શિરપર નાખે ધુળ.

નયનાં વચ્ચે કરી પરિધાન.—વિશ્વમાં દુર્ગુણ છે.

તાડ વધે છે ઉંચું પણ તે, હોય અલ્પ ગુણવાન;
અમૃતક્ષ્ણો દેનાર આમૃતરૂ, સદા નમ્રતાવાન.
કરવું વિનયમુધાનું પાન.-વિશ્વમાં ફરુણ છે.
અલ્પવિધ ગર્વિષ્ટ હોય છે, નમ્ર મહા વિદ્વાન,
કૃપસરોવર સગ નદિ છલકે, સાગર વારિનિધાન;
ધરવું વિનયમૂર્તિનું ધ્યાન.-વિશ્વમાં ફરુણ છે.

(૧૦૧૩)—સુર્યકુમારી—

નળી કોઇનું કોઇ આ જગમાં, સહ સકના સ્વાર્થમાં રમતાં.
પુત્રી ગારી સહ કહેતાં ધરતાં, અંતર પીડા નહીં ઉર ધરતાં.
પાલક મટી સંહારક યાતાં, બેસી હવે ત્રીશુવન ત્રાતા.

(૧૦૧૪)—દગાબાજ દુનીયા—

નહિ બોલ કોયલ કરી કરી ટહુકાર;
મને કાળજે લાગે કટાર, હજી હું છું કુંવારી નાર,-નહિ
વસંતનો રંગ જામ્યો લતાને, વૃક્ષ ભેટી કમા ખાય;
યોવન પુષ્પ જે ખીલ્યું અગાડું, લોગી વિના કમાખાય;
ગારી જાગી જાગી રાત જાય, તેમાં તું વળી વેરણ થાય.-નહિ.
જાને ખતરાજ, ખાલી ગદનનો આ બાળામાં લાવે વિકાર;
હારી રવીનાથ, જોડીને બે હાથ, વિનવું છું અહીંથી પધાર;
મારો નાથ નળી આધાર, તારા મદને ઉતારી દેનાર.-નહિ.

(૧૦૧૫)—દગાબાજ દુનીયા—

ન્યાયધુરંધર સોલીસિટર હું, પરધનથી પોકોટ ભરનાર;
ખટપટ છે તાજ, કાળાં ધોળાંની જાજ;
ધનવાનો રાજ, રાખું બોલીને હાજ;
અહીં કતર તહીં કતર ન પાપનો જરાય કર, જે જણાય જર.
લાઓ, લાઓ, લાઓ, ગોલ્ડ કોઇ લાઓ.
લાઓ બિની કોઇ જાતલાઓ, લાઓ ડોલરને ખખડાઓ.
પૈસાયા બેડો પાર પાર-ન્યાય ધુરંધર.

(૧૦૧૬)—સંગીત સિદ્ધ સંસાર—

નટ ખટ પાપી કેસે તું હે નારી વિકારી.....ટક.
અમૃતકા ક્યસે પદ્યાને જહેર ભાગી હાંવસી તું નારી,
ક્યા જ્ઞાન જને મૂઠા વિચારી.

(૧૦૧૭)—કુમુદ-અંદ—

નહીં નહીં નિરખું શરિ એ રતી, વિકળતા ઉરમાં પ્રમટી અતી,
મધ કહીં છટકી ચટકીલિ એ, ફુખ વિશે પટકી લટકીલિ એ.

નથિ નથી મુજને શુધિ તો રહી, ચતુર અંચળ ચાલી ગઇ કહી,
ઉર હિમંચલ તમે કર્યું ફરી, અરર અંચળમાં મુખડું ધરી.

(૧૦૧૮)—કુમુદ-અંદ્ર—

નહીં કરો દુઃખથીને દુઃખી,
હું ભોળા ભરવાડી ક્યાંથી થાઉં નૃપની સાથી;
રાજ રીત તણી પ્રીત કરી જાણે મુમુખી—નહીં.
શું મારામાં એવું રૂપ (૨) આહું બાવ ધરિ ભુપ,
એને નારીઓ અનુપ, આપ તુલ્ય આભા કુપ;
વનવાસી હું વિરૂપ, જાત્રા ઘો મુજને આ મારી,
ઉરમાં અરજ ધારી, રાજ સંગે રમી રંગે થાઓ આપ સુખી—નહીં.

(૧૦૧૯)—કુમુદ-અંદ્ર—

નહીં ગળો જો નર રાજ આવી, નહીં લીઓ જો મુજને મુકાવી,
રવી તણી રાત વિતીત યાતાં, કદી ખચેલી નહિ હોય કાન્તા.

(૧૦૨૦)—દારા ઔરંગજેબ—

નહિં તું ઇન્સાન મગર પકા હેવાન,
જરે એકમક જા દ્યાનત હજાર હમ;
હાંચેલી એક બન રોજગાર હય—નહિં તું.
રાતી ફુકર હય,—ગિલકુલ ખચર હય;
પાજ હય પકા મુરદાર હય,
કમતી કયું રહું યે જિયાર હય—અજી કમતી—નહિં તું.

(૧૦૨૧)—કુમુદ-અંદ્ર—

નકી નાથી ગઇ નારી, વાલી મુજને વિસારી—નકી.
ખ્યારી પાળી સકી નહીં પ્રીત, હેતરીને ખચીત,
ચોરી ગઇ ચીત, વિરહ શર મારી—નકી.
હું તો વિધવિધ ધારી વિશ્વાસ રહ્યો તો ખાસ,
હરે કરી આશ, હદાસી વધારી—નકી.
મને કીધી ન કાંઈ વાત, જવાની પ્રભાત,
પણી કરી ખાત, ભુલાવ્યો ભારી—નકી.
દીકું કપટીનું એણે કાગ, મારાથી મુદામ,
કુટીલ બની કામ, અરપી આજરી—નકી.

(૧૦૨૨)—દારા ઔરંગજેબ—

નહિ હય રજ મરનેસે સચ્ચા આખિર મરજના,
ધુરાઇ કરકે મરનેસે બલા હય મુંહી મરજના.

(૨૩૨) વૈદ્યુમ ૨ જું. ધી ફેનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

જનાયે ખાકકા પુતલા મીલેગા ખાકમે આખિર,
અગર હય ખાક દામનગીરતો ઇસ્સેં કયા ગમીજના.
નેહાયત જુટયે આલમ તગના છોકજી ઉસ્કી,
ખુશી હો આજ મરનેસેં હોગા બેહસ્તમેં જના.

(૧૦૨૩)—તારા-મુંદરી—

નશ્ટ જીવ ઝટ ચેત શરીર આ પરપોટા છે તારો તારો,
ફટાક દધને જુડા ફૂટે ફટ ફટ રે જનમારો જનમારો.
રમણી રંગે બની અનુરાગી, ગસ્ત યદ મલકાણો મલકાણો,
સદાયરચુ શુભ મતિ તેં લાગી, કરમે રહેશે પહાણો પહાણો—
રેતીના મગદળ શીદ વાળે, કાં જનમારો ગાળે ગાળે,
તજમાંથી તો તેલ નીકળશે માંખણુ શીદ મહિં ભાળે ભાળે—નશ્ટ.
રંગ જંગમાં મદદી મદાલે પાપી હસ્તા હેંશે હેંશે,
પર આપર જમ કિંકર જોશે, પોકે પોકે રોશે રોશે—નશ્ટ.

(૧૦૨૪)—દારા ઔરંગજેબ—

નહિ હાય કોઇ ચારા, મેરા દારા જાયે મારા—નહિ.
સદા ન જતા જખમે સીતમગર, હુવા કલેબપાર,
સુને કૌન મેરી પુકાર, જનાનાચાર, દુઃખીચારા—
નહિ હાય કોઇ ચારા.

(૧૦૨૫)—તારા-મુંદરી—

નથી સાહ્યગી સદાય કોઇની ટકી ટકી,
પુર નદીનું પળમાં રે વહિ જશે નહી—નથી—
હાથી તણા હોદે ચઢી ઘડી કાગડા કાંક ફુલાય,
હોઠ તણો તજ અમૃત કાળાયો ઉકરડે જીવ જાય—કોઇની.
જોખન ધન પલકમાં પલટાશે જોગ સંધ્યાના રંગ,
ધોર પછી અધકાર છવાશે જાગશે જાગ જંગ—કોઇની.
શરદ રતુની વાદળી જોગ પળપળમાં પલટાય,
ચાર ઘડીને કારણે શીદ મુરખ મન મલકાય—કોઇની,

(૧૦૨૬)—પ્રેમની પુતળી—

નહીં નહાં સુખ શાંતવના પ્યારી શશિવદની વિણ હૃદયે નહીં,
ચંદ્રકળા હુખી અસ્તાર્ણવમાં આશા ગમ સધળી અંતરની હાય ગમ—સ.
ધુતી અલખની ગજવી ભુતલમાં, મન પળી ઉડી જ નલ તલમાં રહે જમ.

(૧૦૨૭)—પરમહંસ—

નટ તારો (વધીનાટય ધાર નટ.....નટ.
ખેલ તું કીરતાર..... તારો.
રાયે તારો નખરો ખેલ,
નિખત જન લેનારો... તારો.

તારે તુંજ મારે સો આધારે,
 ચાલ તારે (૨) તારે તુંજ;
 જન કિર ઇશ રહેનાર, ગતી મતિ તું દેનાર,
 વાંડુ વહાલે.....તારો.

(૧૦૨૮)—સતી સંયુક્તા—

નવી પ્રાણુ થકી તું પ્યારી, તારા પર હું વારી વારી;
 મેઢા મેઢા બોલ ક્યારી, કાળજી ગારં લીધું કાઢી.
 મોહું તારં મનહર જોઈને હૈયું આ દરખાય;
 આમ તારાને આપો દારો બેશી રહું એમ થાય.
 મોટા ભાગ્યે ગળા નવી તું લાલે લાલે અવતાર—નવી.
 આવ્ય મારી ગાપુડી આવ દવેધરમાં—ગંગા આવતા,
 ઓ તારો લટકે ન ઓ તારો ચટકે—હાં—નવી.

(૧૦૨૯)—બેધારી તલવાર—

ન છોડારે જગવાસી મદિરા પિયો પિયો,
 સુસ્તી રજે દહાડો મજે મુકતી મજે...ન છોડો.
 મોહું રાતું ચોળ થાય, ગહુ ખનાય ને ગવાય—
 પ્રીય છે પીએ પ્રેમે મઝની પ્યાલીઓ,
 છાંટો લેશે પછી આપ કહેશે એને જીયો જીયો...ન છોડો.
 છેલા સૂના સૂરી એ ન છુની સમજશે એને,
 છો લોક બોલું બોલે તાળું ન મોઢે જગને,
 મનમાં મુંઝાય, રણમાં જુંઝાય, લીયો લીયો...ન છોડો.

(૧૦૩૦)—બેધારી તલવાર—

નવા બચુટી વધુ નખરાવાળા હું ખરી ખુશી આ મુખડાની લાલી—
 કરી નયને સંધાન, કશં ધાયલ દીલજનન,
 લાલ લોભાવું લટકે ચાલી, ગાંઠ હોંસે હસીને કવાલી;
 ક (રંગ) રીઝશે કાઠ રખડતો મવાલી, ગારં જોખનિયું સુંદર ખતાવીને
 રં દામ ખાસ વરને હસાવીને, જાયે સદા તે વારી વારી વારી,
 લહાવ લઈયે જોખન લુટાવીને, સાર હુત વાત લવાનીએ લાગારે.

(૧૦૩૧)—સિદ્ધાર્થ બુદ્ધ—

નવેલી સાહેલાને શણગારીએ,
 હેમે મહાવીએ, રતને જડાવિયે;
 માણેક માતીયા આપાવિયે—નવેલી.
 સળા રતિ તણો અવતાર છે,
 રતિપતિના હેયાનો હાર છે;
 રવર્જે રંભા સમી સોમનાર છે—નવેલી.

(૨૩૪) વૈદ્યુમ ૨ જું ધી ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

(૧૦૩૨)—મૃચ્છકટીક—

નહી હયે હાયમેં જોભી કલગ લક્ષ્મી દીખાતી હયે,
કલીત કલી હયેં કાગ તરૂંડી જનુ તલ્વાર યે ઉરફી.
દેખહીમેં વીલવ જસકા કુલ સ્ત્રીલી તરસતી હયે,
રતી સુખડે લાયે જાને હંસ ગગના સુહાતી હયે.

(૧૦૩૩)—ભદ્રકાળી—

નમામી હે માતું, પરમ સુખ દો કારોંણી;
દયાળા કૃપાળી, અડગશુ શસ્ત્રો પારોંણી.
મહાદેવી કાળી, ખગ દળ તું વિદારોંણી;
ત્રીપુરારી તું તો, અધમજન આદ્યારોંણી.

(૧૦૩૪)—રૂવી દમયંતી—

નહિ ચિંતા કર સખિરે, સધળા શોક સમી જશે;
દુઃખની નિશા ક્ષીણ થાશે, સુખનો દિનમણિ દેખાશે-સધળા.
કૃષ્ણ પક્ષમાં ક્ષીણ નિશાકર થાય,
શુકલ પક્ષમાં પ્રકાશતો દેખાય;
અસ્તોદયનો એ ન્યાય-સધળા.

(૧૦૩૫)—પીતૃભક્ત શ્રવણ—

નથી મનડું ધીરજ ધરતું સેવા તજ સ્વામી તણી,
જરી કર ન શીકર પ્રિય તું સીધાવો સતી પીયર બણી-નથી.
ચંદ્રની પ્રીતિ ચક્રેરી તજે નહિ આતક સ્વાતી જળ વીસરે નહી,
મને ગમતું નથી જવું દુર સેવા તજ-નથી.
શાષ્ટી સોચ હૃદય નવ ધરશે જમ માતાની સેવા કરજો,
વળજે વહેલાં જરૂર સીધાવો સતી પીયર બણી-નથી.

(૧૦૩૬)—વીણા-વેલી—

નહિ કર્મની કયા કદાપી વ્યર્થ જનારી,
પતંગ રંગની પેઠે પલ્લકમાં ફરનારી—
દશાની દડી ચઢી ચઢી ધડી ધડી પડે,
દશાનું કૂલ ખુણ ખીલીને ઝટ ખરી પડે—
હોલત અને દગામતો શુભાન નકામો,
જાદુથી જ્યાદા છે ખરે દશાના દગામો—

(૧૦૩૭)—પીતૃભક્ત શ્રવણ—

નૃપમણી જય વિજયકાર, વિજય ભૂમંગળમાં સદાય-નૃપમણી.
જામો ત્રીશુવન કીર્તી અપાર, ઇંદ્રપદ ભૂમીપર રણુદરબાર,
સૂર્યવંશ પ્રતાપ છાપ, અરી બળ પદ્મિન ચાન આપ-નૃપમણી.

(૧૦૩૮)—બુદ્ધદેવ—

નહિ ટકશે કદી હુંરામનું જર નરીયે.
જેના પ્રતાપમાં આપણે, ઉજવળ થઇ શરીયે;
તે અમલદારાનું અનિષ્ટ કરતાં કહે કેમ હરીયે? (૨)—નહિ.
મહાપાપ વિશ્વાસઘાત છે, તેથી જાહુ હરીયે;
ગુણ કરનારાના ગુણ માટે, મસ્તક દબ મરીયે. (૨)—નહિ.

(૧૦૩૯)—નૌતમ-ચંદ્ર—

નખી પટારે પાઈ, વળી ખાવાને કાંઈ;
શાળી કરો સફાઈ,—ગસ ચુપ, ચુપ, ચુપ!
છાની રાખો છેલાઈ, જાશે જગમાં ગવાઈ.
લોકો જોશે ભવાઈ—ગસ. ચુપ, ચુપ, ચુપ!
લેલે આ હાર અને હીરાની વીટીઓ. સિત્ત સિત્ત સિત્ત!!
જાણી સફાઈ, એતો શોખાની સીટીઓ.—
ચુપ, ચુપ, ચુપ—નથી.

(૧૦૪૦)—સોમનાથનો ઘેરો—

નવિન નવિન પામી જોખન રસીલું, નયનથી ભલભલા નચાવું;
રસીક રસીલા રાજકુંવરને, પ્રેમ જગીયે પ્રીતે ખીલાવું—ન૦
હું ભમરી એ ભમર રસીલા, જુક્તિ જોડી મળી હું હરખાઉં—ન૦

(૧૦૪૧)—નૌતમ-ચંદ્ર—

નકટી તારં નાક વઢાયું,
તારં!.....રાંડ તારં!!
ચુથુ જગતમાં થાયરે—નકટી.
પ્રીતિ કરતી, જોખન હરતી—
હું કેવી?.....રાંડ જોયા જે તી!!
જીવન કરતી ઝાંયરે—નટી.
તેં ભવહીરા, કંઈના ચોર્યા;
હા, હા, હા,.....રાંડ લેતી જા.
ચોરી ચાસન થાયરે—નકટી.

(૧૦૪૨)—નવલ શકુન્તલા—

નયન સલુણા નાંખે નિસાસા નિરંતર,
નગુણાઓ આવો સલુણાઓ આવો—નયન.
વાટડી જોઈ વાલગ થાઈ રાતડી પીતી જાય,
ધડી ધડી ચમકું વિરહે વહાલા તણખ તણખ તન થાય;
તલસાવો, કલપાવો, ચમકાવો શું?
.....આવો સ્વાગ—નયન—

(૧૦૪૩)—છત્ર વિજય—

નથી દીધાં દુઃખો તમને ન ત્રાસે તમને પાળ્યાં છે,
અગારાં પાળતો હક દષ્ટ તમારાં પાળ પાળ્યાં છે.
અગારાં દેહનાં દૈવત નીચેથી તમને અર્થો છે,
કરાળી પાન પયનાંને જીવન તમને સગપ્પાં છે.
અરે આ હિન્દના વાસી શું બદલો એહ આપો છો,
બનાવી અર્થના જોડા છરાથી ગળાં કાપો છો.

(૧૦૪૪)—બ્રહ્મકુમારી—

નયને લોભાતી છેલા છેક શું, પ્રીતવદીથી હું થઈ ઘેલડી-લી.
દામની કેલી, રે અલખેલી, પ્રેમે પ્રતીગા, પુરી ભરેલી,
વીંટી રહી વૃક્ષ વેલડી—હું તો.
વાણી રશીલી તારી છબીલી (૨) ઉરે ઉતારું રશ રેલડી—હું તો.

(૧૦૪૫)—વસંતસેના—

ન નડશે વારે ને ઘાટે મન મેલડા,
કીકી ખડખડી તનહું જાયે હરી, અનંગ પાળે અંગ;
ખડાવરી પનાવી દસધેલડા, આધા રહેને અલખેલડા-ન.
ગાત્રોની લાલી વાદ કયસી નિરાસી,
ભાલી ભોળી મુક રકઝક તું કાલી,
જાઓ જાઓ દુર જાઓ ન રીયાવો
ન સતાવો છેલડા—આધા રહેને અલખેલડા—ન.

(૧૦૪૬)—અંદહાસ—

નથી નથી એની મુજ જનની, શુદ્ધ સતી શુદ્ધ મનિ;
શુદ્ધ છતી શુદ્ધ ગનિ;—નથી નથી.
મુખ કિયરો કુળ કીર્તિ લજવાએ છે, બહુ સગજુ તણું ભૂષણ તો
બન્યો છે. શા છે, શાણા વિદ્યા ભણ્યા—નથી.
અંધ અતિ મંદ ગતિ થઈ છે તમારા ઘણી,
શુદ્ધિ છોડી, બુદ્ધિ થોડી, શું વદો ખોટું હે પિતા;
બહુ ચાલી, આતી કાલી, પછી પરતાશો, પૂરા ચાદ કરો—નથી.

(૧૦૪૭)—સુર્ય કમળ—

નખરાળી નાર હું જોખન છકેલ છું, રૂપે રતીજ છું રંગ રસીયા.
રંગીલી નાર તું ખાસો ભરથાર હું છેલખડાઉની તું મોહના.
મોતીની માળા મંગાવજો.—યસ .....યસ.
હીરાની જંગડીઓ લાવજો.—ઓ યસ.

હીરો હું છું તું કુંદન છે.

પત્નાની પોંચીયો પહેરી હરખાઉ—નખરાળી.

મનગમતારે વીછવા અણવટ લાવજો (૨)

રાધાનો કાનો જન્યો હવે,—પોપટજી લટપટ,

બેટો મેના ઝટપટ,—જીવે લોકો લાજે લાજે જાળ હું—નખરાળી.

(૧૦૪૮)—વિજયા વિજય—

નખાં પ્રેમ નીપજતો કાંઈ વાટે કે ઘાટે,

નથા પ્રેમ વેચાતો મળતો દોરીડાંતી ઢાટે.

લોભના લગડે નહિ લાધે-પ્રેમ તણું પરવાળજો,

સ્વાસ્થ કાકાકૌઆ ઢાટે નહી પ્રીત મોતી માળજો.

પ્રેમ રતન ક્યાં પાકે પ્રેમદા બોલો વચન રસાળ જાળા,

પરમ બેદ પ્રેમાળ જાળા-પરમ બેદ પ્રેમાળ—નથી.

રસીક હૃદયથી રસીક હૃદયને બેટાડે ભગવાનજો,

કોમળ સરળ હૃદય સંગમ એ પ્રેમ રતનની ખાણજો.

રાજા નહિ શું રસીક હૃદયના ગદયી મહાવિકરાળ રાજ,

ધુતારા ધોતાળ રાજા ધુતારા ધોતાળ—નથી.

(૧૦૪૯)—પવીત્ર લીલાવતી—

નગીનારે નેહ નજર કરી આજ,

અદનિશ હું અધીન અલભેલા, પણ નડવાની પીડાજ.

મુ-રે ગણિકાને હું નહી ગાંઠું, મનથી કરે છો ગિજનજ;

રસિલીરે, રાત રહો અહીં આજ,

લે આ વચન તન મન ધન તારું, નથી એ કરશાનું કાજ.

મ-હું પણ કોલ કરાર કરું પતિ, આવીશ નીત અહીં આજ-નં

હું-રે ભરવાડજી સરજી, પુરવ પુન્ય ૧૦માંજ-નં

(૧૦૫૦)—ઢાંચે હસરત--

નજર ધસ તરફકો તો કર જરા, તુએ કુચ્છ ખખરબી હએ બેવફા;

મહા દરીયા ખુનકા જહે ગયા, તેરે ગમમે દીદએ જરસે-હાય ખ્યારે.

(૧૦૫૧)—સરોઢે અમન ગાયન સંગ્રહ-રાગ માંદ.

નહી જોશે મુખ એ મારું રે, સત્ય કહેવાય રે—

પર પુરુષ કેમ ને મળું એ છે પ્રતીજ્ઞાય,

ધર ન છોડી જાઉં ખીજે જીવ કદી બલે ભયરે-નહી.

શાહ હઠ જેવો જણાવો તેવો સી હઠ પણ સાચ,

ખાળ હઠ ને જણજો તણુદસ હીરો ન થાયે કાચ રે-નહી.

જોગી જનને જોગ તળવે માતાને પ્યારે પુત,
ભગવતી શું ડરસે દેખી જોર કરે જમદુત નહી.
સિંહ મુછનો વાળજ લેવા મણી ભોરી'ગની સાથ,
મુમલુ ધનને સતીનો પાલવ જીવતાં નાવે હાથ રે-નહી.

(૧૦૫૨)—હામાન—

નહી આગાહ જો મુજસે વોહ મેરી શાંન કયા જાને,
દીલે દાનાકે ભેદાંકો, કોઇ નાદાન કયા જાને—નહી આગાહ.
જલનમે જાનકી સુરત હયે મેરા રાજ પોશીદા,
લલા શીર જાનકી પએછાંન કો અનજાન કયા જાને—નહી આગાહ.
જો કોઇ અહેલે ખાતીન હો, વોહ મુજકો જાન સકતા હએ,
જો જાહેર દેખતા હો, વોહ મેરી પએછાંન કયા જાને—નહી આગાહ.

(૧૦૫૩)—ઝહેરે-ધરક—

નહી કુચ્છ હોશ હયે મુજકો મોહોખત અએસી હોતી હયે,
બુતોકે ઇશકમે આશકકી હાલત અએસી હોતી હયે;
લમે બાંગ કિસ સનમકો દેખકર મુસાબી કહેતે હયે,
ખુદાવંદા તરે બંદાંકી સુરત અએસી હોતી હયે.
જીગર થામે ખડે હય આહ કરનેકા નહી યારા;
નહી માલુમથા કિલકતમે હાલત અએસી હોતી હએ,
નહી દીલ એપના કાબુમે ગડા બોલ આગયા આગે;
સજાએ કીધ ઓર તકરીર નખવન અએસી હોતી હયે.
લડાકર આંખ તુગને લેલીયા આખીર દીલે એહસન,
ઇસીકા નામ શોખી હએ શરારત અએસી હોતી હયે.

(૧૦૫૪)—દાગે હસરત—

નટવર ગીરધારી કહે ચોલી મોરી કારી,
આવત જાવત રોકત ટોકત સજાકો કીશન મારારી;
કાહુકી ગાગર દરકાવત કાહુકો મારત પીચકારી-નટ.
કાહુકી ચુરીયાં કરકાવત કાહુકી તુગ કારત સારી,
છીન લેડે ગીલકર સજા સખીયાં,
મુરલી મુખટ એક દીના બીહારી-નટવર.

(૧૦૫૫)—હામાન—

નહો વેહ હંમસે, રહું સદા ખુશી જંગળંગસે, રહો તું મગસે-નહો.
મેરા દરજહો જરતર તુંગસે, મુજતર રહો તું મગસે-નહો.
કમતર જાને જરતર સરવરસે, કમતર રહો તું મગસે-નહો.
ખંડી ન હોવે બેહતર સરસે, કચુંકર રહો તું મગસે-નહો.

(૧૦૫૬)—કસૌટી ઉઠ્ઠે દારંગી દુનીયા—

નઈયા તોરી બધ્યાં પુરાની બધ, પુરાની બધ પુરાની બધ,
બાટ ન સુએ ઘાટ ન સુએ બોલે ખેલેયાકી હાની બધ.
અંધીયારા હએ કારા એ સારા જહાં,
નહી સાચા યહાં, ન સંગાથી યહાં બાવરે મન મોહન;
ખેલકે જાએ ખેલકે જાએ જાને કહાંસે કહાં—નધ્યાં.

(૧૦૫૭)—ઝહેરે-ધરક—

ન સમએ યે મુઆલે ધરક હમ યે એ ખજર પહેલે,
નતીજ હમસે કહે દેના થા વો બેદાદ ગર પહેલે
પુરા હોતા હએ હરએક કથેકા અપને હસે બડ જાના,
ખશરકો ચાહાયે અંજામપર રખે નજર પહેલે.
તુમહાંને રાહે ઉલહતકે સદરમે પેશ કદમી કી,
તમજા થી કે કદમોપે શીદા હોતા યે સર પહેલે.
તરીકે ધરકમેંબી પેશોપસ એહસન મુકદમ હએ,
વો પીછે રહે ગએ રખતેયે જો કરે સદર પહેલે.

(૧૦૫૮)—મધુ-અંસરી—

નવ આ બહેઆ પ્રાણ વિહરવા પ્રભુથી ન્યારા,
નવ કોમારે મહારે લાંછન, રનેહજ સ્વામી અંતરના-નવ.
નહિ પાપીને આ દિવ વરવા, પણ તનમન ન્યોછાવર કરે હા,
ખરા પ્રેમીનાં પુણ્યકરાં પૂજન ઉજવવા-નવ.

(૧૦૫૯)—જલજાએ ધરક—

ન આંખસે ગયા હું, ન કાનસે ગયા હું,
ક્યા આંખ ફાડ ડાલું, યા કાન તોડ હું—ન૦
જો દેખજી જિયા, તોં ક્યા છુરા ક્રિયા,
ખરાબ હું, છુરા હું, તુમી બતાવો ક્યા ફું?
ખુશીકા ઓસિયા હું, આંકુ સો કરું—ન૦
તું કોન બેહયા હય, તું કોન બેહયા હય,
બતા તું કોન હયરે, બતા તું કોન હયરે—ન૦

(૧૦૬૦)—પાછલો જમાનો—

નયનનમેં ફિરત જોખનકા રંગ, ચીનીકી પુતલી તોરે દંમ,
ખટક કરન હાય કાહે અટક રહે નયન નયનકે સંમ.

(૧૦૬૧)—અમતાર—

નહી, પાપીનું નાવ ઉતરે પાર.

(૨૪૦) વૌલ્યુગ ૨ જી. ધી ફાનોઆફ ગાયન સંગ્રહ.

કોટી વિચાર કરી રહે દીક્ષમાં, કુકર્મી ખેડો હુએ નિરધાર—
માનને પાનનો જીડો જમેલો સુકર્મ વિના ન ગમે સુખસાર—નહી.

(૧૦૬૨)—જલજળે ધરક—

નળદલો જરા નજર અપ હુર, હુવા નહી મય જો યાંહાપે હુજુર,
ગોફે નહીં હય ખના પ અખશો, હુવા હય ખયર કુસુર—ન૦
હર શય હર આન તુમકે મેરી જન હોગા મેરા સય ધ્યાન,
તુઝકોખી દીક્ષગર તેરા તસવ્વર થા અય યાર જુર—ન૦
તુગ ખીન દગ બર અયન અય દીક્ષગર હોવે મુઝે કયું કર !
ફસાથા કમતર એક જગહ પર, ઉરસે થા મજબુર—ન૦

(૧૦૬૩)—તીલસ્મે તેમુર— ૧

નકર શીક અય જનોગન પેશો પસકી,
રખ ઉગાદ અય દીક્ષમે ફરીયાદ રસકી—નકર.
વોહી હોગા ગુલ ઓર તુ હોગી ખુલખુલ,
અગર્યે હુમ કયદ કુનઝે કફસકી—નકર.
સદા ગગ કીસીકો જગાનેમે કય હય,
સુની જાતી ફરીયાદ હય ખારો ખસકી.
ન ધખરા જરા દીક્ષમે અય મેરી ખ્યારી,
ખુશી હોગી તુઝકો પીયાકે દરસકી—નકર.

(૧૦૬૪)—જુગલ-જુગારી—

નવી નાજુક નારી, નવા પીયુની ખ્યારી, ન્યારી ન્યારી ખુખી એ ન્યારી.
જોખનના યાગે જીવંતી લાગે, ખ્યારી ખ્યારી ખ્યારી ખ્યારી—નવી.
અરસ પરસ રસની રેલ, રમે રંગ બર છળીલી છે,
કાગીતી કુંદનના સગ કાય, કંથ મણીને ગદી ઝગકાય;
પ્રેમ ધુન ફરી અંગ અંગ બરી ખુમારી—નવી.

(૧૦૬૫)—કામલતા—

નૃપતિ ચક્ર ચુકામણી, શ્રી નૃસિંહ ગહારાજ,
કોડે કન્યા અર્પવા, આંહી પધારે આજ.

(૧૦૬૬)—જુગલ-જુગારી—

નુ ધારે લગીરે ક્યાં વારં મન માઈ ?
હું તો બેલી છું બનેલી, નહીં સાઈ ઉર ધાઈ—ન૦

સાખી { પહીકે કંપે કાળજી, જીવ અતિ અમુઝાય,
આજ એક ઘડી પીયું વાળેને નહીં રહેવાય.

શી રીતે આ ચિત્તે દુખ બાઈ સિલ ઠાઈ—ન૦

(૧૦૬૭)—ગજલસ્તાન-ગઝલ.

નજબ ના દેખો તજીબ હાત લગા ઝોર મુઝા,
મેરી ઇહે હાલત હે હાત છુઝા ઝોર મુઝા-નજબ.
લે તો ચલે હો લલા કુચેસે ઊસકે ઉઠા,
દેખીઝો અબ મેં જુદા ઉસે હુઝા ઝોર મુઝા-નજબ.
યારમે જબ લગ કે જગ જીસકે હે મુજ ઢંગ,
સમા સો યારો પતંગ જાકે ગીલા ઝોર મુઝા-નજબ.
સમકુ હે મનજલ કરીબ હગબી થકે યા નશીબ,
રાહ મુસાફર ગરીબ આહે થકા ઝોર મુઝા-નજબ.
દેલ ગોમ કર દેરા મગર તું અપની ન ચાહ,
નાગન હે જોલકે શીદા બીને દસા ઝોર મુઝા-નજબ.
કેહનેપે હસરતકે જા દેલનકી શીશે લગા,
એશકકા ફંદ હે ખોરા દેલ દીઝા ઝોર મુઝા-નજબ.

(૧૦૬૮)—સરોદે અમન ગાયન સંગ્રહ-રાગ માલકોસ.

નએ જાનપે સદમેએ આતે હએ, મુઝે મેહરકે મક જલાતે હએ-નએ.
મેરે ચારો વોહ બાઘ કએદી બને, ગગમે બાપબી જાનસે જાએ હએ-નએ.
પડી કનકી રેહાઇકી શીક મુઝે, કે વોહ કએદકે રંજ ઉઠાતે હએ-નએ.

(૧૦૬૯)—ભક્તિ વિજય—

નહિ નહિ હું તો ઉપાધિ અલગ કરી વરી છું વિભુને
હવ વદ ન આતો વાણી.

રસિકલાલ પ્રણતપાલે ગિરિધર છે, મુજ નાથ શ્રી નટવર-નર્દી.

છટ ધર માંહી અરચન કરું હરિનું હું,

રાજપાટ થકી નાયું નર્દી હદયે;

જીવરને બળું રાખી દિન પ્રતિ દ્રઢ મન,

ગણું શ્રેયકારી મુજ પતિ મુરારિ-નર્દી.

માયા છે વિષવધરી, જેતાં સરસ જળાય;

પણ એને અડવા થકી, જીવ પત્રકમાં જાય-નર્દી.

(૧૦૭૦)—ગજલસ્તાન-ગઝલ.

ત દીયા ખોશા ત મુંહ તુગને લગાયા મુંહસે,

આપ કહેતે રહે યુંહી હમે કેઝા કીઝા મુંહસે ત દીયા.

જાતે કરતા હએ જો હંસહંસકે મેરા ગુનએ દહન,

ખુશી જહરતી હએ હર ખાતમે ગોયા મુંહસે-ત દીયા.

રીશકસે ખુને જીગર અપના પીએગા કોઇ,

ત લગા અઝેરકે અઝેરકી ત સાગરે સહગા મુંહસે-ત દીયા.

સેજ શગ્મનદા જકનસે હએ તો લજસે અનાજ,
હએ ખીજલ ચશમસે જાદાગતો પુસતાં મુંહસે-ન દીયા.
જનસે મેરી નીકલ જએગી અએ આરતે જન,
તુને જનેકા અગર હરફ નીકાલા મુંહસે-ન દીયા.
તલખ કામીકા કીઆ મેને જો કુછ તુમસે જયાં,
તુરે કેઆ કેઆ ન અદુને મેરે ઓગાલા મુંહસે-ન દીયા.
હમ હુએ જસકે લીએ એક જગાનેસે ખુરે,
વોહ કેહતા નહીં હમકું ઝરર અજા મુંહસે-ન દીયા.

(૧૦૭૧)—જગદેવ પરમાર—

નથીએ પુન્ય માંરે (૨) બાપુ શુણેરે-નથી.
પુરૂં અન્ન તો પામતાં નથીજરે, સુવસ્ત્ર કપાંથી ધારે-નથી.
શેર મીકું તો બાપુ તણા રાજમાં, અમેને વાંધા વાળુરે;
એક ગામ તો નજીવું મારી માતને, આપ્યું નિલાવ સાંરે.

(૧૦૭૨)—ત્રિવિક્રમ—

નથી સમજતા આ તો કોઈ શૃંગાર વાત,
આડી આડી વાત કરે અતિ મતિ મુંઝાય.
સરસ રાગ રતિ રંગ ન જાણે, દામ ગચ્છુર છે સરવ આ,
પ્યારી નારી ચપળા કર્યા નકી ખાય લાત — નથી.

(૧૦૭૩)—ગજલસ્તાન-ગઝલ.

નહીં દેખ એદતર, સતાના કીસીકા, કુદાના કીસીકા, કુદાના કીસીકા-ન.
અઝીઝો, મેરે આગે જુઝ એકરે દેલખર, ન લાના કીસીકા ન લાના કીસીકા-ન.
મુઝે યાદ આતાહે હંસ હંસકે યારો, રોલાના કીસીકા રોલાના કીસીકા-ન.
કલુતો સુનાકરે જગ ગોશી દેલસે, ફસાના કીસીકા ફસાના કીસીકા-ન.
મુઝે યાદ કરકરકે આંસુ બદાના, બદાના કીસીકા, બદાના કીસીકા-ન.
ન સમજી તુ નાસેહ, કે મુદતસે મેં હું, દીવાના કીસીકા, દીવાના કીસીકા-ન.
ન હોવેગા દેલ, તારે મીઝગાન ખીન ઉસકે, નીશાના કીસીકા, નીશાના કીસીકા-ન.
ન માના કરો મેરી જનનેજસે અજ તુમ, લગાના કીસીકા, લગાના કીસીકા-ન.
કવાશી બદલકરે ઝંફરે પદક ગઝલકુ, રહેતા ન આગે કેકાણા કીસીકા-ન.

(૧૦૭૪)—શુકદેવજી—

નવ થાશે મિથ્યા વચન માંરે, નવ થાશે (૩)
એ તક્ક જેને કુંશટે રરતી જોજન ધરતી ફાટે-નવ થાશે.
વચન અસત્ય કદી ન ઉચારે, નિશ્ચય એનું મૃત્યું થનારું;
અહ્માથી પણ નહીં ફરનારું-થાશે-નવ થાશે.

(૧૦૭૫)—સરોદે ચમન ગાયન સમ્રાટ-અંગ્રેજી તર્જ.

નહી મેરા વહ રંજ જો ટાલેસે ટલજાય,
લગા હય ધુન જસ ચીજમે ખેશક વહ ગલ જાય.
ગમે નીહાકી હો ખાનર કીરકે દીલકો હાય,
ફલકસે દીલકે હાય કય ગમકા ખાદલ જાય.
દેખુ કયા દીખલાય ખુદા દેખુ કયા ચલ જાય,
જાયે હમરત જાનકી યા હમ અવલ જાય.

(૧૦૭૬)—તખ્તીલે કીસમત—

નઝેનાં કુસુમ્મી કુસુમ્મી કુસુમ્મી રંગ હો ગઝે,
કાહાં જાગે સારી રીત—નઝેનાં.

એક તો ગઝે જાલી ગઝે જાલી ગઝે જાલીરે બોલી,
ફુજે ડરી સારી રીત—નઝેનાં.

મોરે પીઆ ગર ખાઈયાં ડાઁ સોતનક મત રહીએ,
હમરી સેજરીઆં સુની રદત હએ કાસે એ ફુખ કહીએ,
અએશ પીઆ તુ જુગ જુગ જુઓ, ચરન ન ગઝે તો
ખસુબી કુસુમ્મી કુસુમ્મી કુસુમ્મી રંગ હો ગઝે—નઝેનાં.

(૧૦૭૭)—આતશી નાગ—

નહી જાનતે હું સેન્ડો પહેલવાન,—અમે જા વાહીયાત.

માઈંગા ધુંસા ઓર લાત,—ખુશહી અંપી ખનાવો.

સારા સેડોપન ભુનાવો,—આદા ચેદ લુચપન.

કયસે અફગક ઉદલુ હય ચેદ પુરે છુધું,

ખાયજે ડડોકી ગાર,—પુરા કાખીલે લાહોલ હય શયતાન,

ચુપ ચુપ ખચચર જાત,—ખામોશ જદ સીદાત.

તોડો પસલીયોંકી ડાટ.

(૧૦૭૭)—સરોદે ચમન ગાયન સમ્રાટ-રાગ પીલુ-હમરી.

નહી કીનારે લાગી દહેર, દહેકની દહેજતે હો—નહી.

મધુર પવન વાતો થંડ થંડ મદ મંદ,

કેવી કુદરતી મેહર દહેજતે હો—નહી.

હડીમાં ઉઠતો ધુંધવાટો સુસવાટો,

રહ્યો કુદરતી કહેર દહેજતે હો—નહી.

શીતલ વાય વા ધુમ તુફાને,

ધુળવે ગામ શેહર દહેજતે હો—નહી.

(૧૦૭૮)—જેહાંગીરશાહ ઓર ગોહર—

નઝેન લગીયાં પ્રાંન છીન લીનો રે,

મેઝે દીન રઝેન, મન સુખ ન ચઝેન;

ભયો ખદન ખાક, કષ્ટુ સોહન માંન—નઝેન.

આંસું ટપકત હએ, આગ અળ ભટકત,
રોએ રહી સારી રાત બહી;
રસ રંગકી મોએ ખાત ન બાવે,
કાહે અંખીયાં મોડત, મોએ કરત સએન—નએન.

(૧૦૮૦)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ—ગઝલ.

ન છોડા હમે દીલ દુખાએ હુએ હએ, જુદામકે સદમે ઉઠાએ હુએ હએ.
હયા દીલમેસે કનકી જતી નહી હએ, કે પરદેસે રખકા છુપાએ હુએ હએ.
ગીલા અખતકા એર ન રીકત્તા ફલકકા, દીલે ગમ જદાકે સતાયે હુએ હએ.
મઝારે શહીદા પર કાતીલ ચેહ બોલા, હમારે ચેહ સજ ધર અસાયે હુએ હએ.
પડી હએ મુશકીલ ન ધબરાઓ રંગીન, અલીબહરે ઇમદાદ આએ હુએ હએ.

(૧૦૮૧)—જેહાંગીરશાહ ઓર ગોહર—

નયનાં મારી સો મોરી જન છીન લીની રે.
અસી સુરત તોરી મનમે અસી રે.—નએન.
જેરા જેરી છુટા મન હમરા, આવરી બહોત તુને મોહે કીનીરે—અસી.

(૧૦૮૨)—લયલા—

નજરીયા મીલાયે જવોરે મોરે સૈયાં,
ચંદ્ર બદન મીર્ગ લોચનીરે મુક્રી અંગ સમાય;
પ્રેમ દાડ પીછયેરે કિમંગ રંગ મન લાય,
છવલ મીપૈયા કનૈયા સાવરીયા કમરીયા કટરીયા—

(૧૦૮૩)—જીવતું દોજખ—

નથી તારો નહ મારો કોઇના ચારો, જોડ તેપર ચન્દાપર તે દારો—નથી.
આપસે તે લાવસે તે થોળાયે થોળાયે,
દેખારશે તે કગીએ બન્દગી રાકાકરશે તે ગરજ તેનીતે લાવે;
મારો નહ તારો તે ડારો—નથી.

(૧૦૮૪)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ—રાગ ખીલુ-કુમરી.

નયના કંઠોની લગાય ગયો રે કોઇ—(એ વાર.)
બોલી સુરનીય મીડી રે જતીયાં;
નયનન ખીચ સમાય ગયોરે કોઇ—નયના.

(૧૦૮૫)—જેહાંગીરશાહ ઓર ગોહર—

નખરેઆજ, દીલનવાજ, તુજે કાહેકી ગમી?—નખરેઆજ.
મુઝકો બગાકે લાએ તુમ, ચાંદાં તજ અપને સાત,
ફેરકે મુંદ કયું ખડે લા જા ॥, કરતે કયું નહીં ખાત?—નખરેઆજ.
ચુપ ચુપાકે ખામોશીમે રમી, સારા કટા,
બોલો મીયાંજી, દાદડીપરે કયું તુમને ખાલા ધારા?—નખરેઆજ.

ના: (૧૦૮૬)—મીરાં લજન-રાગ હુમરી.

નાથ તુમ જાતન હો સખ ઘટકી, મીરાં લક્તી કરે પ્રગટકી-ટેક.
ધ્યાન ધરી મીરાં ગનમેં, સંભારે પુજા કરે અટપટકી;
શાલિધામકું ચંદન ચડાવત, બાલ તિલક ગિંદુ અટકી—નાથ,
રામ મંદીરમેં મીરાં નાચે, તાલ પડે જશે ચટકી;
પાકમેં નેપુર રંગજુગ જાજે, લાજ સંભારે ધુંધટકી,
ઝેરના કટોરા રાણાજીએ મોકલ્યા, સાધુ સંગત મીરાં અટકી;
લે ચરણામૃત પીયો, હો ગમ, અમૃતકી વટકી—નાથ.
સુરત દોરપર મીરાં નાચે, શિરપે ધડા કિપર મટકી;
મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, સુરત લગી જેસે નટકી—નાથ.

(૧૦૮૭)—જુગલ-જુગારી—

નાંહી બનશેજી પ્રીતિનાં મોતીનું મૂલ,
મોતીનું મૂલ આપી દુનીયા છે દૂલ—નાંહી.
હીરા માણેક દામ કરોડો,
પ્રીતીના લહેજમાં એ છે વસુલ—નાંહી.
સાગર રસનો-પીપ છે દિલની—
પાકે મોતી, પાણી જામે અતૂલ—નાંહી.

(૧૦૮૮)—માલતિ માધવ—

નાનકડી નાજુક નાર, હું-જાહુ નાનકડી-જાહુ-નાનકડી. (૩)
મારા, વહાલાની છું લાડકડી (૨) જાહુ લાડકડી (૩)
આંખ તણે પલકારે પટકું છું લાલને, નાની શું સમજે વહાલાના વહાલને.
હું તો જાહુએ સમજું છું, જાણી લોજો બરથાર તું જાહુ
માથે ચડી (૩).....નાનકડી.

(૧૦૮૯)—જલજલએ ઇસ્ક—

નાચો ગાનાં, નાચો ગાનાં વહે તેરા અય દીલરૂળા, હય અજબ
દિલ કુશા—નાચો.
રાગ વહે તેરે બયરાગ બરે હય, મીઠી સદા ચીર શીરી અદા—નાચો.
અય રહઅજબ બકાવલી કહાં હય, અજતક ન આપ સખ
ઘરકા કયા ?—નાચો.
કયા બહો પરસ્તાંકે પરદેસે શાયદ જાકે રહી હય કહી ચીર જ્વ—નાચો.
પુન હય કિસીકી તુ ઉસ્કો ખુલાકે ઇસ્કે હકીકીકા ગનાં સુના—નાચો.

હાહરો—હયા રહે સરકારકી, બરા રહે ભંડાર,
ખિલા રહે ગુલજાર વહે, સખ રહે દરખાર.
સુખ ફૂલે, લછગી ફૂલે, જલે ટલે ફૂલ ફૂલે,
ગરમીસે ધક્યાલકે ફૂલગન હોવે સર્વ.

(૧૦૯૦)—શૃંગીરૂષી—

ના.ના.ના. એ નહિ અને (૨) શરીર લભ નહિ ગમે મને....ના.ના.ના.
માછલડી સરવર જળ ખ્યાસી, ખારાં સાગરે રહે ઉદાસી,
મીઠું જળ માને સુખરાશી, તેનું મનકું ત્યાં રમે...ના.ના.ના.
આત્મ લભ ત્રિલુ જીવન કાર્, શરિર લભ શું કરે ખિચાર્,
જે-જેનું-તે તેને ગમે, ગાંડું ચિતકું ત્યાં બમે...ના.ના.ના.

(૧૦૯૧)—જલજલએ ઇશક—

નારી ગોરી ગોરી હોતી હય કીસ કામકી,
નાહિં પુછું જો પાવું મય બેદામકી—નાર.
ગોરે તનકા આદર્શી હય યસ હદીકા રંગ,
સરસ સલોના હય વહીકે જિરકા કાલા અંગ;
નાર ગોરી તો દુન્યામેં હય નામકી—નાર.
પીલા પીલા મુંદ અને જો એક દિન આવે તાપ,
ગોરી સુરત આપકી ધર રખિયે અપને આપ;
મુઝે દરકાર હય તો સિયહ શામકી—નાર.

(૧૦૯૨)—જલસા સંગ્રહ—રાગ શાહનો, કહાનરો, ખ્યાલ.

નાનકરા નંદજના હૈયારે, તું છાંડે મોરી બૈયાં—નાનકરા.
રોએ રોએ અંખીયા કાલ કઈંગી, નીરબઈ ગીરધારી,
ખીન્દાખનકી કુંજ ગલનમેં, જય પોકાર્ મે દેયારી—નાનકરા.

(૧૦૯૩)—ચમતકાર—

નાજીક નવેલીને હું લઉં ચુખન.
આપું અલબેલા આનંદે આલિંગન—નાજીક.
ખીજી માન ખાવા,—આવીશ મનાવા.
છેડું છજીકામાં,—મોત્યો નખરામાં.
પહેરાવી કંગન લુડુ નવજોખન,
પ્રાપ્તવેટ દંગલ કરી થપથ શીંગલ.
ખની જપથ સીમ્પલ સાહી પ્યારી અંચલ,
થેકયું ! થેકયું ! વુંમન ! વાહબાઈ હસન !

(૧૦૯૪)—ઓખાહરજી—

નારીની કેવી ખલિહારોરે બાધ, નારીની કેવી ખલિહારી...હાં.
નારીની કેવી દીલદારી, નારી સોના મન રીઝાવે,
નારીની લીલા છે ન્યારીરે બાધ.... .... નારી.
નારી વિના સૂતી આ સુષ્ટી, નારી પાછળ છે દીવાનીરે બાધ...નારી.
લાલ પાલ સૌ થાયે નારીના, ગાયા મમતા છે; નારીના બાધ...નારી.

(૧૦૯૫)—પાછલો જમાનો—

નાર નકી પતિવરતા વોહી શાદ જગમેં,
શાદ જગમેં વોહી આખાદ જગમેં—નાર.
નારી પતિવરતા નકી વાકો સ્વર્ગ હય જીતેજી,
લખપે હોગી ના શરિયાદ જગમેં—નાર.
પાધ જો કરકસા નારી જીતેજી નરક હય બારી,
સમ્પત હો સારી ખરખાદ જગમેં—નાર.

(૧૦૯૬)—દલપતસિંહ—રાગ-ભજન-૫૬.

નારાયણકો નામ જીયરા જપો, તન મનસે નારાયણકો નામ.
નાગહી સે કંટે જન તીરીયા, સોહી આતમ અભિગાન-જીયરા.
પ્રીત કરી વાંકો પાર ઉતારે, સોચીત રાખો શામ-જીયરા.
તીન લોકકો હૈયે તારન, સોધ હમારો ધન શામ-જીયરા.
નાગહી ગહીમા અગમ અપારા, સુખસાગર સુખધામ-જીયરા.
કરદો જોડ કહે દલપતસિંહ વિશ્વપતી દે ખીસરામ-જીયરા.

(૧૦૯૭)—પાછલો જમાનો—

નાહી જાઓ પિયરવા યિનતી કરતહું તેહારી,
ઝોરે સૈયાં તોરે પેયાં પરતહું જાઓ ન તનહા જનમેં;
દૂર વતનસે કરત જતનસે પાપ ગસો કધુ, ગનમેં ધનકે-નાહી.
કલપાના-તલપાના-ધસ ચાલસે ધસ જાલસે ફિલ હાલ હય હમકો,
હમખાન હયં યે ગમખાન હય યે કુસૂં સાજ હયેં યે બેધમાન,
અય જન કરો ધ્યાન મયં તુમપરસે કુરખાન.

(૧૦૯૮)—જલસા સંગ્રહ—રાગ બેરવી, ૫૬.

નારી નરથી શ્રેષ્ઠ તું માન.....નારી.
સહ સુખો આ, જગના વ્યથા વિના સ્ત્રિ ચતુર સુજન;
તેણી વિના તો લાખ કમાઇ-છે, સંકે ખાખ સમાન...નારી.
કુટુંબ મુલકપર રાજ્ય ચલાવે નર ખરો સુલતાન;
બેઠા બેઠી છે રૈયતને, નારી છે પરધાન...નારી.
નર નાખોદા હોડી ખેડે, નારી હાથ સુકાન;
ચીના સુકાની પાર પડે નહી, જ્યારે થશે તોધાન...નારી.
હંધક પતિના પ્રાણ બચાવા—ખોયા નારે જાન;
શીરોજ નારની કદર જો ખુજે, તેજ ખરો ધનશાન...નારી.

(૧૦૯૯)—પવિત્ર લીલાવતી—

નાયથી નિરાશ થઇ, મુંઝાઇ હું ગઈ—
લાલથી નથી હું લાડી, પ્રાણ વિના લાશ પડી,
મહન ગીધ આંચ ચડી, હાથ થું કઈ—

બહાલા વ્યલિચારી થયા, ઉંધતી મુકીને ગયા,
એક રાંડ રાખી રહ્યા, દામ ક્યાં ઠરે—

(૧૧૦૦)—સુકન્યા સાવિત્રી—

ના તરસાવ (૨) મધુકરે ડાંખ દધ ક્યાં ઉડે;
ફરી ફરી નહીં મળે આવો દાવ.....ના.
સ્નાન કરી લે તન સરવરમાં, કળશ કનકના ઘડીને કરમાં;
લલ લે સુખનો લલાવ.....ના.
ઝાકળનું જળ હોય ન મીઠું, જાણી જમશે કોણ અછડું;
તજ તુંજ ધ્યાન સ્વભાવ.....ના.

(૧૧૦૧)—પૃથ્વી પુત્ર—

નારો સ્નાનમાં સગળવે અધટીત ઘટના અતલાવે,
ઘડીક હસતી ઘડીક રડતી ઘડીક નયન નચાવે;
જૂદા જૂદા જહુ વેશ ભળવે ચાતુર ચીત લલચાવે—અધટીત.
(એમ નહીં; ત્યારે ?)

નર નારીને ભરમાવેરે નિત્ય ધાટ નવાં ઘડી આવે;
પુરુષ પર વિશ્વાસ કરે તે ત્રેમદા અતિશય ભોળી;
હથેળીમાં ચાંદ જતાવી પીવા પુરુષને ઘોળા,
તો નારીને નમતા આવે—

અહીં એ જણ વેશ ભળવે જુવો મારો નાનો દીયરીયા આવે,
આયડી લેવા આવ્યો પણ જ્યાં બહુનું પોગળ જશે;
ગાટળો ખુલ્લો થાશે તો પોક મૂકીને રોશે.

અહીં કોને કોણ ભૂલાવે —

(૧૧૦૨)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ—(નાથ કેસે ગજકો ખંધ)—તર્જ.

નાથ કેમ જાણીયે શક્તિ તમારી, મતિ, કૃતિ, અતિ અવળી અમારી—ના.
પંચમહાભૂતથી જગ સરજાવ્યું, કોઈ ના શકતું વિચારી,
વિવિધ રૂપો કરી ઉપજાવ્યાં પ્રાણી, અજળ ખુબી તેમાં ધારી—ના.
નટ યદ્ય વિધ વિધ રૂપે નચાવો, જીવની ઉતારો ખુમારી,
સર્વેના સૂત્ર હસ્તમાં રાખી, ગોવર્ધન ગીરધારી—નાથ.
તન માત્ર પંચ પ્રાણીના અંગે, સો તેના બનીયા પૂજારી,
અખંડ સ્પર્શરૂપ રસ ને ગંધ એ, કરતાં અતિશે વિકારી—નાથ.

(૧૧૦૩)—જુલમી જેસળ—

નામ નારાયણ સ્નેહે સગરજે, જહુ સુતો ઉઠ ઉઠ હવે તો,
મુઠ જરા તો અવસર ના ખો ગમ.

કાચના કુપા સગી તારો કાચા કણકાંચુર છે,
જવાની છે દીવાની છે જો ચાર દીનનું તુર છે.

सधगां सुणे मंसारगां अंते जवानां ज३२ फे.

में में करे शीद मनुष्य मेंडा काण व३ शीर दूर छे—अहु०

(११०६)—होमान—

नांझेका सुनवे हालत सारी अदहा मुह कावा,

नेकांडी हो सुरत प्यारी मुहपर उलथावा—नांझेका सुनवे

अदजतोका अदजातोमे आहतमे डावा,

नेकीवाले दर सुरतमे उनसे दये आवा—नांझेका सुनवे.

नेका हे गुणकाजी वोद नेकी हेनेवाला,

नेकीका गुलशनमे तेरे हुले गुलवावा—नांझेका सुनवे.

(११०७)—दागे हसरत—

नागन ये मेरे गेसु हंजे, अजर होना पीछछु हंजे,

हतोसे अजब लुलु हंजे, आपे हो आहु हंजे.

हंजे याद मेरे इअसार, अंदाज नीरावे यार गजग जहु हंजे—आपो.

भरते हंजे सदा हो आर, देअ रहतार मेनी दीलदार.

अजग देहलु हंजे.

(११०८)—आरा साहेब—राग सीधु, काशी.

नाही परत येन सजीरी, प्याकुल निशदिन, पीया पीन कल नही आवे,

रयाग मोरी सोतन घर कोठिनपट नदर, काछ हमरी पीया सुनावे—नाही.

घडी पल छिन हुक उठत हूँ, नीशदीन पिया पीन येन न आवे,

नने मोरे पीन हरशन तरमत को जवे, काछ याद पीयाको सभजावे—नाही.

(११०९)—अहानंद अजनभाणी—राग भारवाडी.

नाथ में शरण तमारी आज सुनो प्रभु अरज हमारी,

दीनदयाल दयानिधि अकतनके दिनकारीरे—टेक.

गजतो पकड आहु वश कीना, मनमें तुमरा सुभरण कीना;

पहुंचे गइ सवार पलकमें पाश निवारीरे.

राजने ध्रुवको निकलाया मनमें जकर ध्यान लगाया,

हे दर्शनकर दिया अखिल पदमें अधिकारीरे.

प्रह्लाद अकतने नाम डियारा पिता आंध आभुठसे मारा,

नरसिंह इप अनाम दैत्यकी देव विहारीरे.

अवसागरमें नीर अपारा अहानंद करे प्रभु पारा,

तुम पीन कीन सदाय करे जगदीश मुगदारे.

(१११०)—सुरदास—अजन, राग अजन पद.

नाथ कैसे गजको अंध छुडायो, प्रभु जोहा अजरज मोह आयो—नाथ.

अज जोर आहु लडत जल भीतर, लडत लडत मज हाथो,

जवभर मुह रही जल उपर, तज हरी नाम पुकार्यो—नाथ.

સવીરીકે બોર સુદામાકે તાંદુલ, રૂચી રૂચી ભોગ લગાયો,
 હરથોધનકો મેવો ત્યાગી, ભાજી વિદુર ધર પાયો—નાથ.
 પેઠ પાતાળ કાળી નાગ નાથ્યો, રણધર વૃત્ય કરાયો,
 ગીરી ગોવરધન કરપર ધાર્યો, નંદ ધર લાલ કદાયો—નાથ.
 અગાસુર માર્યો, અગાસુર માર્યો, દાવાનળ પાન કરાયો,
 સ્થંભ ફોડ હારિનાકસ માર્યો, નરસંઘ નામ ધરાવ્યો—નાથ.
 અજ મેલ ગજ ગુનકા તારી, દ્રૌપદીકો ચિર પુગયો,
 પયપાન કરત પુતના મારી, કુબળકો રૂપ ગનાયો—નાથ.
 ખોલ કોટડી પ્યાદલ ધાયો, ગરુડકો નહિ ખોલાયો,
 છુટો નહી રાધાજીકો કંગન, ઓ બાલ કહારે ગુમાયો—નાથ.
 જોગી જીનકો ધ્યાન ધરત હે, ધ્યાન ધરત નહીં આયો,
 સુરદાસ પ્રભુ તિહારે મીલનકે, જશોદા ઘેન ચરાયો—નાથ.

(૧૧૧૧)—અહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ જંગલા તાલ ૩

નારાયણકો ભજન કરો નર મનહી છોડ ભટકના સારી—ટેક.
 કયા મથુન કયા કાશી જાવે, કયા પર્વત જન ફિરત અનારી.
 જપ તપ યોગ કકિન કલિમાંહી, થોડી ઉમર કામ જહુ ભારી.
 શાસ્ત્ર અનેક પદો દિનાતી, મુક્તિ ન હો જિન ભજન તુમારો.
 અહ્માનંદ કટે ભવજંધન, હરિકા નામ સુમર સુખકારી.

(૧૧૧૨)—ફીરોજ ગાયેન (મનને શિક્ષા) રાગ મિહાગ પદ આશાવરી.

નાથ નામ રસ પીસે મનવા, નાથ નામ રસ પી,
 પીસે ભરભર પ્યાસે પ્યારે, નાથ નામ રસ પી
 કામ ક્રોધ અભિમાન મોહમેં, નિશદિન ફિરત ધી* (જ્યુદ્ધિ)
 લાગલ પાય મિઝાવત ઇ, + (+ કામદેવ—મજક)
 કપટ પાપ કબ લોટ પીનકે, કાલ જૂઠ કોધી, ખૂંડર મિહાઇ આવનહી.
 એસી કરની કરસો આગા, તજે નર્ક કર છીઃ (ઃખગળ વસ્તુને)
 ફીરોજ ધશ—મજ માન તજ— તુઝાર સાથે ઉચ્ચાર)

(૧૧૧૩)—જલસા સંગ્રહ—રાગ ભેરવી ગઝલ.

નામ જાનેકા નલે ધચાર મેં મર જાવુંગી,
 ધચાર મેં મર જાવુંગી દીલદાર મેં મર જાવુંગી—ના.
 ખુલ્લે, ખાલુશે શનમ, શાગને મત આયા કરો,
 તેરેકુ કુચ હોયગા મેં શીર પટક મર જાવુંગી—ના.
 પરી જાનેકી ખબર, મેરે દીલમેં કુષ શીકર,
 ખાદુંગી સેરે સકર મેં પીરોકુ મનાવુંગી—ના.

તેરી મેરી દોસ્તી આલગ દુનીયાં આ જાણે,
મેરેકુ કોઇ પુછેગા તો સાધ મુકર જાવુંગી—ના.
તેરી ગલીકે મનમ લોક મુજે ડરાતે હય,
એસી તો મેળી, નહીં લોકોસે ડર જાવુંગી—ના.

(૧૧૧૪)—અહ્મદ બજનમાળા—રાગ જંગલા, તાલ ૩
નારાયણુ મેં શરણુ તુમારી દયા કરો મહારાજ હમારે—ટેક.
માત તાત સુત દાર સહોદર કોઇ ન આવત કાજ હમારે—નારાયણુ.
બવસાગર જલ દુસ્તર ભારી. તુમરે ચરણુ જહાજ હમારે—નારાયણુ.
પાપ અનેક કિયે જગમાંહી તુમકો હૈ અપ લાજ હમારે—નારાયણુ.
અહ્મદ દયા તુમરોસે સગ દુખ જાવત ભાજ હમારે—નારાયણુ.

(૧૧૧૫)—જલસા સંમલ—રાગ કલ્યાણ, ઝીઝેટી—હુમરી.
નાણુકરો મારો જીવ સેજરીયાં તોરી નાવ ચલે—નાણુકરો.
ઊંચી અટારીયા ચંદન કેવારીયાં, કયસે આઉં મોરાળી—નાણુકરો.
મેજ ચલડત મોરી પાયેજ ગાજવે, યરયર કપિ મોરાજ—નાણુકરો.

(૧૧૧૬)—અહ્મદ બજનમાળા—જંગલા તાલ ૩
નારાયણુ જિતકે પરિપાલક તિતકો ધોન દુખાય શકે રે—ટેક.
અલહાદ બકાકો ડારા અગનમે રોમ ન એક જલાય શકેરે—નારાયણુ.
ગજકો પકડ આદનો ખેંચા નહિ જલ ખીચ દુખાય શકેરે—નારાયણુ.
દુપદસુતાકી ખીચ સજાકે રંચ ન લાજ ઉદાય શકેરે—નારાયણુ.
અહ્મદ જો હરિગુણુ ગાવે સો નિર્મય પદ પાય શકેરે—નારાયણુ.

(૧૧૧૭)—ગાફીલ-મુસાફર—

નાજ ગડા યા તુઝે હુસ્નો જોગનપર ?
હરદમ દુખયા તનમન પર ? દમખમ નહસે દુશમન પર ?
પુરજશ યા ગડા ના રહા, અગ તેરા કોઇ ન રાએદા હએ;
હમદમ અગ દુશમનુ સગ, ગદલા હએ રગ, હુટા મજબ.

(૧૧૧૮)—ચારા સાહેબ—રાગ પદાડી, દેશ, તાલ દાદરા.
નાહી નાહી સખી ખોલીન ખોલો મેં જોયા પહું તોરેરે.
અગ કાહે કઈ સજન, કરશન ગિના મોહેઝેન ન આવેખાત પાત પતાવતરા.

(૧૧૧૯)—અહ્મદ બજનમાળા—જંગલા તાલ ૩
નારાયણુકો નામ સુમર નર જન્મગરણુ દુખ જાય તુમારો—ટેક.
માનુષ મનમ મિલા જગમાંહી દાવ જીતકર કિં કિમ હારો—નારા.
જો પરલોક સહાયક તેરો ઉસ માત્રિકકો કાહે વિસારો—નારા.
કાલ ખડા સિર-ઉપર તેરે કયા મુખ સોવન પાંવ પસારો—નારા.
અહ્મદ વિના હરિસુમરણુ નહિ બવસાગર હો નિસ્તારો—નારા.

(૧૧૨૦)—સતી પાર્વતી—(નાટક. તું. દર્પણ)

નાટક દુનીયાનું દર્પણ રૂડું ગુણ દોષ જોવાનું;
આંતેથી જોઈ જોઈ, બોધ લઈ દીલડાનું દુઃખ ખોવાનું.
જ્યાં સુંદર મનહર ગાણું—રસ ભરેલ રૂડું ભાણું;
લક્ષે મૂરખડા લસી ગરે કે ધિગે ધિંગાણું.
ધડીક હસાવે ધડીક રડાવે, બધી બોધ બતાવે;
લે જોને મન જે—લાવે જયમ માર્યું ત્રાંખુ આવે.
રીતસર આવે રસ આવે—નહિં તો જગપૂરી જાવે;
કરમકુટ ઊંધું સમજે તો—કાને કહેવાનું.

(૧૧૨૧)—મેઘ-માલિની—

નાહિ ઠેસો વડાલા સુધા પ્યાલી,
આખો આ અમી લરી, જોવા સદાયે હું અધીરી;
માનો વિનતી આ જરી, પ્રીતડી હો ખરી,
યાયું હું કરગરી અરે હાં—નાહ.
અવર તા કાંઈ માયું, પિસરી સગાઈ આ હું,
તમ દરશને રાચું, મીઠી નજરે હું જાઉં તરી, અરે હાં—ન.

(૧૧૨૨)—અહ્મદ લજનમાળા—જંગલા તાલ ક

નારાયણ જિનકે દિરદેમેં જો કષ્ટ કર્મ કરે ન કરે—ટેક.
નાથ ગિલી જિસકો જલ અંદર બાહુસે નીર તરે ન તરે—નારાયણ.
પાન્સમણિ જિનકે ધરમાંડી સો ધન સંચ ધરે ન ધરે—નારાયણ.
મૂરજો પરકાશ ભયો જગ દીપકી જોત જરે ન જરે—નારાયણ.
અહ્મદ રૂપ જિન જાનો કાશીમેં જાય મરે ન મરે—નારાયણ.

(૧૧૨૩)—મીસ ગૌહર—રાગ ભેરવી, હુમરી, તાલ ત્રીતાલ.

નાહક લાયે ગયનવા મોરારે, મોરા, નાહક લાયે ગયનવા મોરારે.
જયસે ગયે મોરી શુદ્ધ હું ન લીની, ખીતો ખીતો જાત જાત જોયનવા મોરારે.

(૧૧૨૪)—મેઘ-માલિની—

ના સ્મરજો એ મોંઘા પ્રેમકોલને, એ જૂની ગોદને,
બૂલજાણ મીઠા ખાલ એ—ના.
નવ દેહ ધારો, વહાલીને વિસારો.

પ્રભુજીને ખોજો આવો, દગાવો પ્યારા ભાવો, છોડી મોદને—ના.

(૧૧૨૫)—અહ્મદ લજનમાળા—રાગ અરહંસ તાલ ધમાલ.

નાથ તેરી માયાજાલ ગિજાયા, જામે સખ જગ દિરત ભુલાયા—ટેક.
કર નિવાસ નોગાસ ગર્ભમેં દિર ભૂતલમેં આયા,
ખાન ખાન વિષયા રસભોગન, માત પિતા શિખલાયા—નાથ.
ધરમેં સુંદર નારી મનોહર દેખ દેખ લલચાયા,
સુન સુન મીઠી જાત સુતનકી મોહપાશમેં ફસાયા—નાથ.

ગૃહકાળનમે' નિશ્ચિત દિરતે સકલો જન્મ જિતાયા,
આશા પ્રજ્ઞ ભય મન ભીતલ નિર્બલ હો ગઈ કાયા—નાથ૦
પાપ પુન્ય સંચય કર પુન પુન સ્વર્ગ નરક ભટકાયા,
અહ્માનંદ કૃપા જિન તુમરી મોક્ષ નહીં કોઈ પાયા—નાથ૦

(૧૧૨૬)—મીસ કાલીજન-રાગ છલાકી ધુન, તાલ, તાલ લાવની.
નાજસે દેખો, ધસારા કરતે જતે હૈ,
હમારે દીલકો નાજક સે દો પાહાર કરતે જતે હૈ.
વહ ચરકે દેતે જતે હૈ, જશ યે- કરતે જતે હૈ,
જગર તો દેખીયે હમ અજ ગવરાં કરતે જતે હૈ.
ધલાહી ધરકને હમકો યહ કૈસા કર દિયા ગજનુ,
કે અજ તો દોસ્ત-ખી હમસે, કનારા કરતે જતે હૈ.

(૧૧૨૭)—શુકદેવજી—

ના ના નહાનડીયા (૨) નહીં જવા દઉં લાડકવાયા!—ના ના.
હજી તું છે નાનો આજી, તારે નથી તપનો આ કાળ;
નહીં જવા દઉં લાડકવાયા—ના ના.
બાર વર્ષ મેં ઉદરે રાખી, વૃથા વલ્લો શું ભાર ?
નહીં જવા દઉં નયન સલુણા (૨) આત્મ તણા આધાર રે—ના ના.

(૧૧૨૮)—અહ્માનંદ ભજનમાળા-ગરહંસ તાલ ધમાલ.
નાથ કૈસે નરસિંધ રૂપ જનાયા જસે ભક્ત પ્રદેહાદ અચાયા-ટક.
ના કોઈ તુમરા પિતા કલાવે ના કોઈ જનની જાયા,
થાંલ ફેડકર પ્રગટ ભયે હરિ યહ અચરજ તેરી માયા-નાથ.
આધા રૂપ ધરા પ્રભુ નરકા આધા સિંહ સુહાયા,
હિરણ્યકશિપ કો પકડ ધરણમે' નખસે' ફાડ ગિરાયા-નાથ.
ગર્જન સુનકર દેવલોકસે' અહ્માનંદક સખ આયા,
હાથ જોડકર જિનતી કીની શાંત સ્વરૂપ કરાયા-નાથ.
અંતર્યામી સર્વવ્યાપક ઈશ્વર વેદ જતાયા,
અહ્માનંદ સત્યકર સગકો યહ પરમાણુ દિખાયા-નાથ.

(૧૧૨૯)—અશોક—

નાર છે સંસારનો આધાર સાર, નરપર નારી તણા છે ધણા આભાર.
નારીને નિંદા નહીં નારી નરની આજી,
જે થકી રતનો નીપળ્યાં રામ, મીકૃષ્ણ સમાન.
કુલડાં રૂડાં સુગંધિદાર પહેકે વેલી ચકીરે,
મીઠડાં ફળાય લિજ્જતદાર હોકે ડાળી થકીરે.
ઝી જાતિ મૂળ પુરૂષોનું દેવતા સ્થાન,
પ્રાપ્ય જીવન ગોરવ માતાતી કુખે મહાન—કુલડાં૦
૨૨ શ્રી. વો. ૨.

ધરણી જનની જગતમાં કાર્યે ખેડ સગાન,
ધરણી જેવા છોડવા, મા તેવાં સંતાન,
થયા ઋષિ, મુનિ, ગુણવાન, ધીર, વીર, પ્રવીણ, બળવાન,
જેના સંસારમાં બહુ માન, તેમાં સાચું ગાને અભિમાન-નાર છે.

(૧૧૩૦)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—પરહંસ તાલ ધમાલ.
નાથ કેસે દુપટીકે ચીર બઢાયે, જાંકો દેખ સખી ગિસમાયે-ટેક.
કૌરવ પાંડવ મિલ આપુસમેં જીવા ખેલ રચાયે,
હાર કપટકા પાસા શકુની પાંડવ રાજ્ય હરાયે—નાથ.
દુપદ્મસુતાકો ખીચ સભાકે નગન કરણકા લાયે,
દ્વારકાનાથ લાજ રખ મેરી તુમગિન કૌન સહાયે—નાથ.
દુઃશાસનને પકડ કેશમેં ચીર બદનસે હટાયે,
ખેંચત ખેંચત અંત ન આયો અંખર ઢેર લગાયે—નાથ.
લીખ દ્રોણ કર્ણ દુર્યોધન સખ મનમેં શરમાયે,
બ્રહ્માનંદ જિનકે હરિ પાલક તિનકો કૌન દુખાયે—નાથ.

(૧૧૩૧)—દારંગી દુન્યા—

નાચો, પ્રીતમ ! નાચો, ખુશીના રંગમાં, વાહાલાની સંગમાંરે !—નાચો.
મલસે દારગ તો સો સો રે ! જાગકથી ખી ન્યારા—
જગજગથી ખી ન્યારા—છે પ્યારનો જાહાર, વાહ ! વાહ !—નાચો.
ચીચોરા આવે, ખુશીયા નચાવે ! રંગથી રીઝવે, હેતથી હસાવે !
પદસે આછ ને જાછ ને લાછ સહ છે ! પદસે, ચારો, સગાછ સવાછ ખી છે !
દીલદારી ખરી છે, જાંની, પદસાની આ દુન્યાના ઢંગમાં રે !—નાચો.

(૧૧૩૨)—અન્દ્ર ગુપ્ત—

નામ છે નામ છે નામ છેરે મારાં ઓષધનું સિંહરાજ નામ છે,
મારી જડીબુટ્ટીનું સિંહરાજ નામ છે.
ધામ છે ધામ છે ધામ છેરે મારી શાન્તિનું દુપરમ તે ધામ છે,
ગુપ્ત-રોગ-રાક્ષસ ઉપર રામબાણ છે.
સુધા રસ ઝરણું પ્યાઈ, સમણાનું સ્મરણ સાઈ, તેના વિના મરણ માઈ,
દિલનું મુકામ છે, અંતર આરામ છે, જન પ્રાણ કેઈ એ બહાનું વિશ્રામ.
તેમાં માઈ આ જીવન તમામ છે—નામ છે.

(૧૧૩૩)—મેઘ માલિની—

નાહિ સત વિષુ શરણુ તું ચિંત ધરરે,
દુનિયા સતપર જીવન જીવનમર,
નાથ કોઇ નહિ સત સ્વામી જ્યાં,
શિદ ગુલામી અવર કરે,—નાહિ.
મોહ લોભ તજ ચારી, મુક્તિ મન ધારી, હડી બરી,
જાંધન ખલક ખુવારી, આત્મ રાજ્ય એ સાચ સમજ—તું અચલરે—ના.

(૧૧૩૪)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા—જંગલા તાલ ૩

નાથ દિયો અખ દરસ તુમારે, મશલ કરો પ્રભુ નૈન હમારે-ટેક.
તેજ પુંજ મય અંગ મનોહર રવિ શશિ કોટિ લજવન હારે-નાથ.
શીશ મુકટ મશ્તિ જડિત વિરાજે કાનન કુંડલ મકરાકારે-નાથ.
શંખ ચક્ર કર કમલ સુહાવે, પીત અસન તન ઉપર ધારે-નાથ.
અહ્લાનંદ ચતુર્જી સુન્દર, મંદ હસન હરિ ગરૂડ સવારે-નાથ.

(૧૧૩૫)—બનામે ખુદા—

નાહી પડે શુકો ચએન, ઉન ખીન દુખી હાએ હાએ-નાહી.

સજનકો પાતી ધરહું અસાતી;

ખાર ખાર ઉન નએનન તકે હાએ આએ-નાહી.

(૧૧૩૬)—વિરાટ-પર્વ—

નાદર દર દીમ દીમ દીમ દીમ તનનન,

નીચુમ તુમ તુમ તદીયન તદરેદાની;

નાદર દીમ નાદર દીમ દીમ દીમ તનનન.

સખ સખીયન ગાવો અજવો;

ધાગેનકત ધાગેનકત તકધીકીટ તકધીકીટ,

તકધીલાંગ ધા તકધીલાંગ ધા તકધીલાંગ ધા.

(૧૧૩૭)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા—ગજલ તાલ દાદરા—

નામ નામ નામ જપો નામ રામકા,

કામ કામ કામ તજો કામ ધામકા—ટેક.

ખિના હરિકે નામ કળી સુખ ન પાયગા,

મરકરકે અંતકાલમે તું નરક જાયગા;

મિલેગા ખારખાર તુએ તન શુભામકા—નાથ.

કરતા હે શુભાન તું જોખન વા માલકા,

મહુમાન હે યહ પાસ તેરે આજકાલના;

પુતલા વિખર જાયગા તેરા હાહ્યામકા.—નાથ.

તપ યોગ યગ દાન કર્મ હૈં બડે સહી,

કલિયુગમે નામકે સમાન દૂસરા નહી;

મિલતા હે યતનસે ખિના ખિનાહી દામકા—નાથ.

પાકર મનુજકા તન જો હરિ નામ ના લિયા,

ચિંતામણીકા મૂઠ કાચસેં બદલ દિયા;

અહ્લાનંદ ભજનકે ખિના જુના ન કામકા—નાથ.

(૧૧૩૮)—ઉર્વશી-પ્રવરવા—

નાથ નેહે નિહાળો, ઉધાડીને નેણ, ઉધાડીને નેણ ખોલો બધાં વેણ.

મહામુદ મંદિર, સમય છે સુંદર, કામે કહાબું છે અમ સાથ કેણ.

ત્રાગી દીઓ તણ, શુંગાર થ્યો સણ, આપો પતાવી, અમાઈં ભેણુદેણ.

(૨૫૬) વૈશ્યમ ૨ જું. ધી ફાનોઆફ ગાયન સંગ્રહ.

(૧૧૩૯)—કૃષ્ણલીલા—

નાચો ગાવોરે સાહેલી સૌ સંગ, ગચાવો રંગ;

જમાવો રંગ, પ્રસન કરો રાજન.

આનંદ પ્રસરાવો ભુવન, ખુશી રહો સૌ મન.

(૧૧૪૦)—મહાન કવિ જયદેવ—

ના વિસારીએ રૂઝા હૃદયમાંથી રચામ—ના.

હરતાં જમ્મએ, ફરતાં જમ્મએ, કરીએ ધરનાં કામ,

ગોવિંદના ગુણ ગાતાં ભામ શું ખેસે છે દામ?—ના.

ચરણ આપ્યાં તીર્થ કરાને હાથ સેવા કરવા રચામ,

નયન આપ્યાં પ્રભુ નીરખવા, કીર્તન સાંભળવા કાન—ના.

શુભ શીખામણ માંભજો તમે નરનારી ધરી ધ્યાન,

અડધે નામે આવી ગયાં ગજ ગુણકાને વિમાન—ના.

(૧૧૪૧)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા—ગજલ કવાલી.—

નામ હરીકા લીના નહીં તૈને મૂળ્ય કામ નિકામ ક્રિયા.—ટેક૦

બાલપણે હસ ખેલનમેં સખ જોગન કામિની સંગ ગયા,

બુદ્ધે હુયે તન છીન લયા તળ રોગને આય મુકામ ક્રિયા.—

તેરે લિયે પરમેશ્વરને સખ વસ્તુ રચી બહુ ભાંતનહી,

યાદ ક્રિયા ન કળી ઉસકો તૈને ખાયકે ગાલ હરામ ક્રિયા.—

માણુષ જન્મ મિલા તુઝકો યદ મોક્ષ દુવાર ખુલા જગમેં,

ધર ખાર કે કાર વિહારણમેં તૈને ભુક્કે નાશ તમામ ક્રિયા.—

કાલ ખિતાય ચલા સખહી અળ તો કર શૌચ જરા મનમેં,

અહ્લાનંદ ખિના પ્રભુકે સુમરે તૈને નામ તેરા બદ નામ ક્રિયા.—

(૧૧૪૨)—ભક્ત ધ્રુવ—૫૬. રાગ પરજ—

નાહીં કરે જગતમેં કોમળી સજન ધ્યાન,

કરમકે ખૈરી છોડો સખી,

કામ ક્રોધ મોહ લોભ નાદાન કર સાહબંધા ધ્યાન.—

ઉગસ નાહીરે ધોર અધેરા, હુટેરે પાપવે આન ધેરા;

કહીં લૂટ નાલે મન ધન તેરા, ઠગોઠી વસ્તી સારીરે જન.—

(૧૧૪૩)—અહ્લર્ષિ વિશ્વામિત્ર—

નારી હું ભવ બ્રમણમાં ભમાવું એ મારી ગતિ,

નયનેથી નચાવું એ મારી ગતિ, નખરેથી નમાવું એ મારી ગતિ.—ના

નારીના નેત્રમાં ચઢે તે પડે ને મરે આખરે,

મુકિત ના થતી મુકિત સૌ જતી,

કોણ પ્રીતિ બીખારીની બીખારી અતિ-નારી હું.
થાય લીન જે પ્રેમમાં, જય ધર્મને ખોધ,
ટળી જય આ સ્વર્ગથી રહે છેવટે રોષ-નારી હું.

(૧૧૪૪)—ભાવિ પ્રાપ્ત્ય—

નાબુક નેહ બીના રસ યોગી, ભેતી કંઈ કંઈ થાય છે !
હડા અંતરનો ઉપસાગર, ઉમળકે ઉભરાય છે.—નાબુક
બળ્યું જોવાય નહિ, આંખોની કીકી સામે,
દિલ ખોલાય નહિ, દિલ્સારામ સામે;
કંઈક ખોલું ! હૃદય ખોલું !
ઉરે એમ થાય છે, દિલ શરમાય છે.—નાબુક

(૧૧૪૫)—ધરતીકંપ—

નાખી અને પ્રેમની તે દોરી દીન્યાર બહાલા,
પ્રેમ પીયાલો પાછ દીલ લીધું ચોરી દીન્યાર.
તમે ફરહાદ ખનશો હું શીરી કરી ચોરી,
તમે ખતો ચંદર તો હું ચકોરી.
જે નારી ભરથારની સેવા કરે અપાર,
તે નારી સંચાર તરીને ઉતરશે ભવપાર.
તુજ સરખી સતી નાર તજને બંને કોષ પરનાર.
તેવા નરને જાજખનો છેવટ છે અધીકાર.—તમે

(૧૧૪૬)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ પીલુ તાલ ૩.

નામ હરીકા સુગર લેરે પ્રાણી સખ હી ઉમર તેરી જય વિહાની. ટકો
કાલકી ગતી પલ પલ ચલ જાવે પવન બેગ જિગ ધિર ન રહાવે,
ખીત ગયા દિન ફિરકે ન આવે ટપક જાત જેસે અંજલિકા પાની.—
રૂદ્ર પુરંદર રવિ શશિ તારે શર ખીર નર ભૂપતિ ભારે,
કાલ બલીને સખ હી સંહારે માતુષ તનકી હે કવન કહાની.—
રાજ પાટ ધન લાખ હજારી સુંદર મહલ મનોહર નારી,
ગજ રથ વાજિ સંપદા ભારી પલક ખીચ સખ હોય ખિંગાની.—
જપ તપ યોગ જતન બહુ ભારે કષ્ટખંડુર તન ખનત ન સારે,
પ્રભુકા ધ્યાન કરે નિત પ્યારે બ્રહ્માનંદ યેહી હે મોક્ષનિશાની.—

(૧૧૪૭)—ધરતીકંપ—

નાર મારી તું નાર, ફરી સોલો સંગાર મારી લેવડી દીલદાર,
હાર કીધો બસ હાર મારી નયમોના માર, મારા દીલનો શીકાર ખનોવી.
હાર ગલાનો હાર મારો હીરો સરદાર મને ગલે લગાર,
પ્યાર આપીને પ્યાર મારા રૂડા સંસારને સુખી ધરજાર ખનોવી.

ખરો તું ચાર શુકર હજાર (છે ઓ પરવર)
થરમામીટરની થઇ લેવડી લેવડી હવે તો થઇ બેવડી,
હીરો તું મારો હીરો નકરો જગગગતો હીરો,
લેવડી તો હાથી જેવડી.

(૧૧૪૮)—કલિયુગની સતી—

નાથ જગ રચનાર ભંજન કષ્ટનો તું છે અહો વીલુ,
ભવ ભયદારણુ નાથ સુખદાયક તુંજ નામ સમરતાં.
અધમ ઉદ્ધાર શરણાંગતથી યાય, રાખજે પાળક શરણુ તારે,
જાળ વીરગીયે ત્રાતા, શાન્તિ અખંડ તું દાતા.
કરૂણા કરજે તું... .... નાથ.

(૧૧૪૯)—સૌન્દર્ય વિજય—

નાથ ધરી જગનાથ, લજ્જા શરણુજનની રાખજો:—
જનપ્રયત્ન અપૂર્ણ, બલિયસી તવકૃપા એ દાખજો:—
છો પ્રભુ દીનદયાલ, જાનાંતી પત રાખજો,
કાણે દાહી કાલ, ભાવીનાં પડે છૂપી;
દોરી તમકર સોંપી, વિભુ અમિદદિ અગપર નાંખજો:—

(૧૧૫૦)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ગજલ કવાલી.

નાગ લિયા હરિકા જિસને તિન ઓરકા નામ લિયા ન લિયા—ટેક.
પશુ પક્ષિ સગી જગ જીવનકો જિસને અપને સગ જન સદા,
સખકા પરિપાલન નિલ કિયા તિન વિપ્રન દાન દિયા ન દિયા.
જિનકે ધરમે પ્રભુકી ચર્ચા નિત હોવત હૈ દિન રાત સદા,
સતસંગ કથામૃત પાન કિયા તિન તીરથ નીર પિયા ન પિયા.
જિન કાગ કિયે પરમારથકે તનસે મનસે ધનસે કરકે,
જગ અંદર ફીરત છાય રહી દિન ચાર વિશેષ જિયા ન જિયા.
ગુરુકે હિપદેશ સમાગમસે જિસને અપને ઘટ ભીતરમે,
બ્રહ્માનંદ સ્વરૂપકો જન લિયા જિન સાધન યોગ કિયા ન કિયા.

(૧૧૫૧)—નરસિંહ મહેતો—

નાચો નાચો આલી મોરી તાતા થઇ તાતા થઇ,
ગાઓ ગાઓ સંગીન સુધારી.
લયશ્રુતિ ગ્રામકો જિયારી પે વારી, જેસી રીતિ બહેસી પ્રીતી,
છાંડો ભિતિ રાસ રચો.....નાચો.
તનન તતન તાના તોમ તાના તદેરે, વા કેસી સોહે,
બ્રહ્મદિ મોહે ઓ નભચારી, શુદ્ધિ જિસારી.
ગો ત્રણુ લાગ્યો હાં મન રાગ્યો, જ્યો સુધા પાગ્યો,
રાસ રચો..... નાચો.

માન તાન છાઇ રહો વજ્રમે સરિતાકો નિર અચલ બયો,
સુદ છવાઇ રહ્યો, આજ રંગ રોગ ઉમંગ બયો,
દિન યહિ ધન્ય હે ત્રિલોકીમે એસો કહું દિન નહીં એહે પ્યારી.

(૧૧૫૨)—સરસ્વતી—

નાથું તનમનની વરમાળ આ, પૂરા પ્રેમીને પરખી,
મહાભાગ્યોદયે પીયુષ મળ્યા, વાલા વાલમ જોઇ હરખી.
ધન્ય દીન આજે, મુવતીને છાજે,
સોનુ સુગંધ પ્રભુ મેળવે, દુધ માંહે સાકર કુદરત મેળવે.
લલના લાલને જોઇ, દુઃખ ખોઇ, રહી મોહી,
જોડું જોહી ગળી સરખી—નાથું.

(૧૧૫૩)—નરસિંહ મહેતો—

નાથ પ્યારા, ખોલો સુણી પ્યારા, યાયે કટકા છાતીનાં,
શાને ચીડો છો પ્યારા હું છું તમારી દારા,
કરું ના ધડી ન્યારા:.....નાથ.....નાથ.
રથ હાંકયો અબ્જુનનો, એવા દીનદયાળ,
સ્યે તમને આવે નહી, પ્રણત તણા પ્રતિપાળ.
ખોલો મારા કેમ ગમતા નથી, રામ રદ્ય કેમ રમતા નથી.
સ્વામી સુધા કેમ જમતા નથી, જગવંધને કેમ નમતા નથી,
એતો શાણા સ્યામ:.....નાથ.
નીકળ નીકળ વિષમ વચનની કહેનાર તું,
મલિન કરે છે મારું, સદન નફ્ટ નાર તું,
ખા. રી. વાણી તા રી છે.

(૧૧૫૪)—સરસ્વતી—

નારી નકામી જોડું વિચારી, પુરૂષ કાળજી કોરી ખાનારી—નારી.
નીરખી (૨) ખરેખર એ નીરખી, પરખી (૨) આજ ખરી પરખી,
અપણ ચિતની એ અવિચારી—નારી.
સરખી (૨) સદા નહીં એ સરખી, ચરખી (૨) પુરૂષની એ ચરખી,
રાત દીવસ એ લોહી પીનારી—નારી.
હરખી (૨) ખીજ્યા એ હરખી, મરકી (૨) મરદ ને એ મરકી,
નરને નચાવે કરી અસવારી—નારી.

(૧૧૫૫)—ગંગાશાપ—

નાઓ ગંગાજીમે આજ વાહ વાહ,
નીર પીકે પાવન હોવે વાહ વાહ;
પાપ જાયે સ્વર્ગ પાએ વાહ વાહ—નાઓ.

ચલે વાયુ ઠંડી, મીઠી લહેર આયે,
તીર આંમોડે ઝુંડ ખડે વાહ વાહ—નાઓ.
કટે પાપ ત્રિવિધ નામ દેતે,
યુદ્ધિ શ્રુતિ પુરાન હે કહેતે—નાઓ.

(૧૧૫૬)—જગતસિંહ—

નાઓ નાઓ બંદરજી નાઓ—થનગન, (૪)
હા હા ખુશ નાયુ કે વહેલો પરણીને રાયુ,
કહે છે તમારું કાયુ અરે વાહ વાહ (૩)
કાયુ ન રાખું રસિલાજી જો જો,
હાંહાં રસિલાજી હું તો,
અરે મુખથી ભુલાવી ખોળે નચાવી (૩)
વાહ વાહ (૩) હું—સંગડતજી—

(૧૧૫૭)—ભરથરી—

નારીના કટાક્ષ પાસે, પુરુષ છે થુલામ;
હાવ ભાવ કરીને, હરીએ પુરુષ હામ.
આ બ્રહ્મીનો વિલાસ, આરે મંદ હાસ;
મધુર વચન મંદગતિ, નાંખે પુરુષ પાસ.
રણને વિષે બાણ કાઢી, નર નિવારે ચર;
આ કટાક્ષ બાણ દાસી, પાડે ચોષ પૂર.

(૧૧૫૮)—બલિમ દુલિયા—

નાઓ નાઓ નાયરે બંદરવા મોરે, કપડે સિલાધ આજરે બંદરવા તોરે.
લેંધા પેહનવું આજ, સરપે ધરાવું તાજરે.....નાઓ નાઓ.
બંદરજી લકડી લે આના, બંદરજી લશ્કરમેં જના,
બંદરજી નખરે દીખલાના, બંદરજી ધુધટ ખતલાના...નાઓ નાઓ.
દેખો દેખો દેખોરે ધરકી બંદર દેખોરે, દેખો દેખો દેખોરે ધર બંદરજી દેખોરે,
તજે ખીલાઈ જરર લડવે મોતીચુર, હડકી કઈ તેરી ચુર—ચુર—ચુર—નાઓ.

(૧૧૫૯)—ગઢ પતન—

નાયે છે મોર આલી નાયે છે મોર, બહાલમની વાડીમાં નાયે છે મોર,
નાયે છે મોર મારા ચીતડા ચોર, બહાલમની વાડીમાં નાયે છે મોર.
પડે વર્ષા ચોધાર, ગાય યુવતી મદહાર, પ્રેમવીજાનો તાર, કરે વાળી જંઘાર.
કળા ભરી મોર કરે, ડહુ ડહુ શોર, બહાલમની વાડીમાં નાયે છે મોર.

(૧૧૬૦)—સરદારખા—

ના નહિ નહિ શીયળ રતન જીવ જતાં પશુ ચુકાય ચુકાય,
ખાપ દાદાની નિર્મળ નામના રાજ કુમારીની ખોળાય (૨)

રે જવાના ધનને જોખન, ને રહેવાનું શીયળ રતન,
જીવંતી જે કરે જતન, સતી ને સુષ્ટિમાં ધન્ય ધન્ય.
નામ તેવી શુગ્ધીર સતીના જગો જીગમાં પુન્ય પુન્ય,
લોભ માંહિ લપટાઇ તજે જે શીતળ તે કુલટા થુંકાય થુંકાય-ના.

ની (૧૧૬૧)—મીરાં ભજન-ભજન પદ

નીત નીત બજીયે તારં નામ, તારં નામ તારં નામરે;
પ્રેમ થકી પ્રભુરે મળ્યા હોજી.
અજ ન જાવે, નૈણે નીંદ્રા ન આવે, સેજલડીએ પધારે મારા શામ.
આની તીરે ગંગા વ્હાલા, પેલી તીરે જમના વ્હાલા,
વચમાં ગોકળીઉં રૂડું ગામ, રૂડું ગામરે—પ્રેમ૦
મીરાંબાઈ કહે, પ્રભુ ગીરધરના ગુણ,
છેલી બાકીના છે, રામ, રામ, રામ, રામરે—પ્રેમ૦

(૧૧૬૨)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ—(દાસ પરે દયા લાવે)—તર્જ.

નીતિ ધર્મ બીજ વાવોરે, સુજ સજ્જનો,
નીતિ ધર્મ બીજ વાવો— નીતિ૦
કામ, ક્રોધ, મદને મારી, મોહ માયા નિસારી,
પ્રાણી પ્રભુતાના પાવોરે— સુસ૦
વિનય વેલ વહેલી વધશે, સદાચાર કુલકાં ખીલશે,
સત્ ચિત્ આનંદ ફલ પાવોરે— સુસ૦
શાસ્ત્રમાં શ્રેષ્ઠ કર્મ, “અહિંસા પરમો ધર્મ”
માનવ તણી ફરજ બજાવોરે— સુસ૦
વિનવીએ વંદન કરીને, સાથે સહુ હસી મળીને,
નય ભરત ભુમીનો ગાવોરે— સુસ૦

(૧૧૬૩)—અલાનંદ ભજનમાળા—ભજન રાગ પદાડી.

નિરંજન પદકો સાધુ કોઇ પાતા હે—ટેક.
મૂલ દારસે ખેંચ પવનકો ઉલટા પંથ ચલાતા હે,
નાભીપંકજ ફલમે સૂતી નાંગન જાય ઉઠાતા હે.
મેરૂંડકી સીડી બનાકર સુન શિખર ચડ જતા હે,
ભરગુફામે જાય વિરાજે, જગમગ જોત જગાતા હે.
શશીમંડલસે અમૃત ટપકે પીકર પ્યાસ ગિટાતા હે,
ગગન મહલમે જાકર સોવે સુરતા સેજ ખિલાતા હે.
સખ કર્મનકી ધુની જલાકર તનમે ભસ્મ રમાતા હે,
અલાનંદ સ્વરૂપ મગન હો આપહી આપ સમાતા હે.

(૧૧૬૪)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ—રાગ યમન, કલ્યાન.

નિરંજન નિરાકાર, પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર,
એકહી અનેક હુધ બ્યાપો વિશ્વંભર—નિરંજન
અલખ જ્યોતિ અવિનાશી, જ્યોતસ્વરૂપ,
જગતારન, જગન્નાથ, જગતપતિ, જગજીવન, જગધર—નિરંજન.
વાહીમે સખ જીવજંત, સુર નર સુતી, ગુતી,
જ્ઞાતી નાભ કમળતે બ્રહ્મા પ્રકટે, તતસત.
પરમાત્માને નગઃ કહે જૈજીઆવરે વોહી બ્રહ્મ,
વોહી વિરાટ, વોહી ગનેશ, અવતાર ભયે ચોવીશ વપુધર—નિ.

(૧૧૬૫)—ભક્તબાળા—

નિર્ગુણ નિર્વિકારી નિરંજન નિરાકારી,
અગમ નિગમ જાણી નેતિ નેતિ વેદવાણી.
બ્રહ્મ રૂપ તત્ત્વમશી તેજ રૂપ સુર્ય શશી,
આપની અગાધગતિ પાર નવ પામે મતિ.

(૧૧૬૬)—તબદીસે કીસમત—

નીત ગુનકી ખાત સુનાવે, નેક સરૂપસે રંગ રચા રચા.
તનકે મનકે ગુલકો ખીલાવે ગાવે—નીત.
મુખકા કવલ ખીલા, આંખ કટારી, કમર,
લચક ડંગ બનાવે, હર ગુલકો ગાલોસે બાગમે,
લગવે ઝપાંવે, મીલ જુલ હીલમીલ કર હંસહંસ,
મનકો લુભાવે—નીત.

(૧૧૬૭)—બ્રહ્માનંદ ભજનબાળા—ભજન રાગ પહાડી.

નિરંજન ધરકા ભેદ સુનો સખ સંત-ટેક.
નહી કાશી નહી પુરી દ્વારકા નહી ગિરિ શિખર રહંત,
નહી પતાલ નહી સ્વર્ગલોકમેં ક્યોં શિરતા ભરમંત.
કાયા નગરી ખીચ મનોહર ત્રિકુટી મહલ સુહંત,
તિસકે ઉપર જાસે નિરંજન જગમગ જોત જગંત.
નેત્ર બંદ કર દૃષ્ટિ જમાવે નિશદિન ધ્યાન ધરંત,
આસન થિર કર સાધન કીજે બેઠે ભવન ધકંત.
પહલે પહલે રવિ શશિ તારે બિજલીકી ચમકંત,
બ્રહ્માનંદ સ્વયંભુ જોતી દિર પીછે દરસંત.

(૧૧૬૮)—સૌભાગ્ય સુંદરી—

નિશદિન સો હળી મળી જય જયની ધ્વની વદનથી ઉચારો,
શુભ શુભ નૃપ તારું નિલ ચિત્તમાં ધરો ઉચરો—નીશ.
સુરેશ સરખાં શુભ સુખ પામે જામે,
દરશ હુલાસભર સુખકર મુદયકી ગંગળથી ભુવનો ભરો ઉચરો—ની.

(૧૧૬૬)—મીસ અચ્છનખાઇ-રાગ ત્રિહાગ, ઢુમરી તાલ ત્રીતાલ.

નીંદીયા વૈરન દુખદેત, હારે, નીંદીયા વૈરન દુખદેત.

જોયી અટારીયારે, છુટના દેવરીયારે, રેન અંધેરી ડરદેત વૈરન દુખદેત.

(૧૧૭૦) જુલમે વહેસી—

નીલા પીલા પાયા સદા, આંખોંમે ડોરા પડા,
હોટ મોટે બાલ છોટે, કબી કાજલ ન ઉસને લગાયા;
વો ચોટી હમે દુમેસેબી હેટી, ગાલ પીચકે હુમે,
પેટ પેટી, ખાત ગાલી, ધાતવાલી, અએસી મોંડીસે
દીલ કયા મીલાયા—નીલા.

હાથી જએસી કમર, ખેશરમ બડી, દાંત કએડી,
નાંક ચએડી, ગાયા બજયા રીઝાયા તો કયા,
પાઉ દોનો ખાંબુ ગડીઅલ, દેખા દીખાયા સુનાયા.

(૧૧૭૧)—કાલી નાગન—

નીરગલ મુરત પીચુકી યું ઘટ રહી સગાએ,
જયું મેંદીકે પાતમે લાલી નજર ન આએ.
હમે ભુલ ગએ સાંવરીયા, કીયા યાદ કબી નહી શાદ કબી,
હીજમે જાં યદાં આપકે જાએ, હરદમ દહે જીગર તડપાએ;
હાય સુતો ફરીયાદ કબી.

(૧૧૭૨)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ભજન રાગ પહાડી.

નિરંજન ધુનકો સુનતા હે સંત સુજન—ટેક.
બેઠ ધકંત જગાકર આસન મુંદ ત્રિયે દોઉ કાન,
ઝીની ધુનમેં મુરત લગાવે કરતા નાદ પિછાન.
ધંટા શંખ બંસરી વીણા બાજે મધુરી તાન,
તાલ મૃદંગ નગારા પીછે ગર્જન મેઘ સમાન.
દિનદિન સુન સુન નાદ ધ્વનીકો હોવે મનગલતાન,
બ્રહ્મજોત ધટમે દરસાવે વિસરે કાયા ભાન.
તન મનઠી દુવિધા સખ મેટે કરે નિરંતર ધ્યાન,
બ્રહ્માનંદ મિટે ભવગંધન પાવે પદ નિર્વાણ.

(૧૧૭૩)—જલજલએ ધરક—

નીકલા હય કાતીલ તુંહી હગારા,
અપના જી હમને તુજ પર નીસારા.
કયદમેં હમકો ડાલકે ખચઠા હય તુ શાદ,
ગમી હમેં શાદી તુમહેં સદા મુખારકખાદ.

કયું કે હય આલમકા તું પિયારા—અપના.
એક નજર તો આનકર દિખાવે દીદાર,
દમ લખેપર આયા હય કર રહુમ અય વાર,
મર જાય તેરા કરકે નજરા—અપના.

(૧૧૭૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ભજન રાગ પહાડી.

નિરંજન માલા ઘટમેં ફિરે દિનરાત—ટેક.
ઉપર આવે નીચે જાવે શ્વાસ શ્વાસ ચલ જાત,
સંસારી નર સગએ નાહી ગિરથા ઉમર વિહાત.
સોહંમંત્ર જપે નિતપ્રાણી વિન જિજ્ઞાસા વિન દાંત,
અષ્ટ પદ્મમેં સોવન જગત કપહુ ન પલક રૂકાત.
હંસા સોહં સોહં હંસા વાર વાર ઉલટાત,
સતગુરુ પુરા ભેદ જતાવે નિશ્ચય મન દહરાત.
જો યોગી જન ધ્યાન લગાવે એક સદા પરમાત,
બ્રહ્માનંદ મોક્ષ પદ પાવે ફેર જન્મ નહી આત.

(૧૧૭૫)—જલસા સંગ્રહ—રાગ નટ, મલહાર, અષ્ટપદી.

નીશદીન ગરબત નૈન હમારે, નીશદીન ગરબત નૈન હમારે,
સદા રહત પાવસ રતુ હમ પર, જળતે શ્યામ સિધારે.
દગ અંજન ન રહત નિશિયાસર, કર કપોલ ભયે કારે.
આંસુ સક્ષિલ જલતમઘ પ્યાકુલ, નહીં જાત રસ ટારે,
મુરદાસ પ્રભુ ગોકુલ ખુડત, કોહિ ન લેત ઉખારે.

(૧૧૭૬)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ભજન રાગ પહાડી.

નિરંજન ગુરૂકા જ્ઞાન સુતો નર નાર—ટેક.
કયા ખોજે જન પર્વત કંદર કયા ખોજે જલધાર,
તેરે તનમેં દેવ વિરાજે ઉલટ સુરત સંભાર.
પાંચ તત્ત્વકી હૈ જડ કાયા ચેતન જીવ અધાર,
ધૃત્વિર અંશ જીવ અવિનાશી સતચિતરૂપ બિચાર.
સુરનર દાનવ પશુ પક્ષી સખ બિશ્વ સમાન નિહાર,
આંદર બાહિર ઘટઘટ પૂરણ એક બ્રહ્મ નિર્ધાર.
ઉંચ નીચ સખ ભેદ મિટાવો દ્વેતભાવ સખ ટાર,
બ્રહ્માનંદ સતસંગતસે દદ નિશ્ચય મન ધાર.

(૧૧૭૭)—દામોદર ગાયન સંગ્રહ—રાગ ઝીંઝોટી, પદ તાલ ત્રિતાલ.

નિર્મલરૂપ નિરંજન નિર્ગુણ, નારાયણ બહુ નામીજ,
સતચિતરૂપ સનાતન સુખમય, સકલ લોકકે સ્વામીજ—નિર્મલ.
જ્યોતિરૂપ જગત્પતિ યદુપતિ, અખીલ લોક અભિરામજ,
કમલનયન કેશવ કરુણાકર, સુખસાગર ધનસ્વામજ—નિર્મલ.

મુરલીધર માધવ મધુસૂદન, મોહન મંગળકારીજી,
કરુણાસિંધુ કૃષ્ણ કરુણાગય, સહજ સૃષ્ટિ તેં ધારીજી-નિર્મલ.
અશરણ શરણ અધમ ઉદ્ધારણ, અકલરૂપ અવિનાશીજી,
અગણિત નામ અનંતરૂપ ગુણ, ભક્ત મંડલ લે ઉપાસીજી-નિર્મલ
(૧૧૭૮)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ભજન રાગ પહાડી.

નિરંજનપુરકા પંથ કઠિન હે દૂર-ટોઁ.
ભાષેં યોજન પવેત ઉચા ધારી વિકટ કરૂ.
કરકર જતન-ફિરેં ગહુતેરે પહુચે વિરલા શુર.
તેજપુંજમય શિખરે જના હે ચમકે અદ્ભુત તુર,
ચહુંદિશ ધોર ધટા ધન ગાજે ગાજે અનહદ તૂર.
સૂરજ આંદ જલે જલાં દીપક નાચેં પરિયા દૂર,
ગગા જમુના નિર્મલ ધારા બેગ ચલે ભરપૂર.
ગગન ગહલમેં તખત ગિછા હે બેઠે આપ હજૂર,
બ્રહ્માનંદ જો ચલકર જાવે પાવે મોક્ષ જરૂર.

(૧૧૭૯)—જગદેવ પરમાર—

નિદ્રાથી જાગે હવેરે, કાંઈ વિરમતી ભરથાર, નિદ્રાયા! જાગે હવેરે.
કદળીના પાને આંખ ઘેરાણી વહો તાણી, શું સ્વપ્ને કરો છો વિચાર-નિ.
પહોંચ્યા યાકોને પૂરા લીધી સખીની ચરા, કાંઈ સાંસરીએ સંભાળ-નિ.
જોને રટો છો ચિત્તે પામે હળી છે પ્રીતે, કાંઈ ભેટ લેવા ભરથાર-નિ.
હાથ આવ્યા છો રાજા, હવે ક્યાં જશે આધા, કાંઈ પ્રતાપીરે પરમાર-નિ.

(૧૧૮૦)—જલસા સંબલ-રાગ સીધુરા, ડુગરી.

નેક નજર મારો મન ખસ કરવીતો આલી,
સાંવલાઆને જરા જોરાં બંસીઆ જામખ—નેકનજર૦
નીંદ નહી આવે સખી દીન રજનીરી, મોરી સખીયન,
ખિરહા સતાવે, ઇતની જિનતી મોરી સાસનદસુંકહીયો—નેકનજર૦

(૧૧૮૧)—દામોદર ગાયન સંબલ-રાગ પીલુ, પદ, તાલ દીપચંદી.

નેકી કરોરે કાંઈ નેકી કરો, બદીથી દૂર રહીઓ—નેકી.
નેકીથી મળશે જગતમાં એ સુખતે, સુખજીને શીયાણાઓ—નેકી.
નેકીને લલાછ આવશેજ કાગ, નેકીયા મળશે તમનેરે માન—નેકી.

(૧૧૮૨)—તબદીલે દીસમત—

નેહેસ હરગીજ નહીં હમ નેહેસ જનાંતેબી નહી,
નેહેસ હોતે તો નહુસતકો છીપાતેબી નહી—નેહેસ.
હમ હમે મમખવાર તેરે તુઝસે દગા કયા કરતે,
યારગારોંકો તો હમ પાસ પીઠાતેબી નહી—નેહેસ.
કહેતે સચ હમે કે નહીં પોહોંચ્યા તુઝે હમસે જરૂર,
અએસે હોતે તો દોખારા ચાંદાં આતેબી નહી—નેહેસ.

(૧૧૮૩)—કુલિન નાયકા-રાગ મઝલ.

નેહા લગાતે હય હમબી ખાલાપનમે,
હોતે હય શયદા કષ ઝોક ગુલોકે ચમનસે.
જદ મસ્તીયાં દીખાકે તક્કા યાર કરતે હય,
આશક હમારે હમપે જાનીસાર કરતે હય.
યે ખંજરે અખુશા કબીવાર કરતે હય,
ધાયલ હમારે નાજકે કષ આહ બરતે હય.
જળ આતાંહે સાવરીઆ જલાયે લેતે હય,
શીર સીસક મયલકે હસી ખુસીસે ખ્યાર દેતે હય.

(૧૧૮૪)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ-રાગ જુલા જરહંસ હુમરી.

નેકરે ઐસી નહી કાષ દેખી,—એ વાર.
નીસ દીન યાદે ખુદામે રહત હોયે,
હસકી રીત અજબજરે, ઐસી નહી કાષદેખી—નેકરે

(૧૧૮૫)—તખ્તીલે કીસમત—

નેક હોયે તેરા મુકદ્દર ખીલા ગુલશન ખનકર,
ન્યામતે તુઝકો મીલી કુલોંકા ખીરમન ખનકર—નેક હોયે.
રાહત અએ યાર મીલી મેરે સખખસે તુઝકો,
અખ ખતા તકતા હોયે કયું મુઝકો તુ હુશમન ખનકર—નેક.
પહોંચા જળ ફાએદા તો ગાન એ અહેસાનનાં મેરા,
નાહક અએ યાર ડરાતા હોયે તુ રેહજન ખનકર—નેક.

(૧૧૮૬)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ-અંગ્રેજી તર્જી.

નેહીકા આખીર નેક મીલા સમરા,
ખદી હોયે ખુશ ચલન,—નેહીકા આખીર.
ખાગ હરા નજર પડા કુલ બરા ગુલશન હોયે સારા,
અથ ઘેરા નગમસરા રવીશપર આ કહે યેહ શીરા;
મુજરા મુજરા મુનો મુખારીક મેરા,
શુકે કરીમ ચમનઆરા, જુલા પુરા સખુન સુત જરા,
ખીલા હોયે ચમન.—નેહીકા આખીર.

૫ (૧૧૮૭)—તખ્તીલે કીસમત—

ખ્યારી ખીન જરત રહું હરઆન, હાય લગત ફુખા છીન છીન ખાન-
તડપ તડપ નિત રહત મેરા મન, મીલયે કયસે જાનસે,
એકલ અંદ્ર ખદન ખીન હરનલ, લગા નેહકા ખાન, અખીર હય
જાન—ખ્યારી.

વો ગન ખ્યારો દિવદાર જૂલે નહિ, ઉસ ખીન અગ કલ આય નાં,
ખીન ખ્યારી સગ ધુલ મોહે કોઇ, કુલવારી ગન જાય ના,
મારો ચલો જરો ઉસે મનાઉં, ખસ્તી સભી ખીન જાન લગત
સુનસાન—ખ્યારી.

(૧૧૮૮)—સરોહે ચમન ગાયન સંબંધ—જુગની લાવણી.

પરદેસન જુગની લે ગઇ, પંખખન જુગની લે ગઇ,
મેરી દીલખર જુગની લે ગઇ.

મેરી જુગનીકા ધાગા કાલા, કોઇ લે ગયા કીસમતવાલા,
પરદેસન જુગની લે ગઇ.

મેરી જુગનીકે તાકા ચાત, જુગની લે ગયા થાનેદાર,
મેરી પીઆરી જુગની લે ગઇ.

મેરી જુગની જડી હય થગની, લો આઇ ઉસ્કી મંગની,
મેરી બોલી જુગની લે ગઇ.

મેરી જુગનીકા તાગા લાલ, જુગની રંગ ખરંગ કમાલ,
મેરી મોતીયન જુગની લે ગઇ.

મેરી જુગનીકા નાજુક મોતી, દીલ રએન શીરાકમે રોતી,
મેરી રંગીન જુગની લે ગઇ.

(૧૧૮૯)—બ્રહ્માનંદ ભજનભાળા—ખરહંસ તાલ ધગાલ.

પ્રભુ મેરી નૈયાકો પાર ઉતારો, મેં તો દૂખત હું મજ ધારો—૨૬.

ભવસાગર જલ દુસ્તર ભારી સૂઝત નાહી કિનારો,

ખીચ સમુંદર ગોતે ખાવે ખિનખેવટ લય ભારો.

લખી લહર ઉઠે પલપલમેં નહી જલથલ આધારો,

પરખલ પવન ચલે નિશવાસર ચહુદિશ ધોર અધારો.

આહુ જાયંકર ફાડ ફાડ મુખ સન્મુખ હોત હજારોં,

ધેર ધુમેર પડેં જહુ ભારી કેસે હો નિસ્તારો.

હાથ પેરમેં જોર ન મેરે નહિ કોઇ સંગ સહારો,

બ્રહ્માનંદ ભરોસો તેરો અગ નહિ દેર ખિચારો.

(૧૧૯૦)—સૌભાગ્ય-મુંદરી—

પહેરી જાળી, લટકા મટકા કરતાં આવ્યાં, રૂંચે બોળા સાઠી ઓઠી,

ગન લોલાવ્યાં,—ઝાંઝરના ઝણકારે, કર કંકજના ખખકારે,

કાજળયા ત્રેત દીપાવ્યાં—પહેરી.

હવે શરમાવો દાલા, શાને દીયરજી મારા, બોલો બોલો, બોલો બોલો.

મેં કેવાં તમારાં નખરાં તો જણાવ્યાં.....પહેરી.

(૧૧૯૧)—તબદીલે કીસમત—

પ્યારે કએસા મએં બનાં હું હુશીઆર દેખો દેખોરે,
પ્યારે ઉસે જો ન પાઉ મરૂ જાન મએં મવાઉ,
ઝટપટ ચોરીસે મએં જાઉ ઉસે ખીચકે લે આઉ, ખેકાર-દેખોદેખોરે.
પ્યારી માહનીઆં, ન્યારી સોહનીઆં, હોવેગી તેરી ગમખવાર,
હાં હાં—હોવેગી તેરી ગમખવાર.
સખસે મએં ફાંનાં સીયાંનાં હું યાર,
તેરા જનહાર નહીં યતખાર મીલે કંઈ યાર—દેખો.

(૧૧૯૨)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ—પીલુ લાવણી.

પ્યારી હમારી માઅસુમાકો કયુ દીએ તુમને જાન
ઉસકે જીન નહીં ચએંન પાવે દીલ મેરા એક આંન.
વાલીદને જળ કહા તુમારે હો ગઇ મએં મજબુર,
લે ગયા દીવાના ઉસે મએં રોતી રહી રજુર.
બહો યા પીદરહી ઉસકા ગરતો કરતે ચેહી મજબુર,
ઉસકોબી ધર અપનેહી હમ રખ લેતે અએ હુર.
લાવું ઉસે મએં કરકે તલાશ અજ હો ન કહી દઅરાંન,
ઉસકે જીન નહીં ચએંન પાવે દીલ મેરા એક આંન.

(૧૧૯૩)—બ્રહ્માનંદ ભજનભાળા—રાગ ધ્રુવપદ તાલ ૪

પ્રયમ સુમર શ્રીગણેશ ગોરી સુત પ્રિય મહેશ,
સકલ વિધન ભય કલેશ દૂર સે નિવારે.
લંબ ઉદરે ભુજ વિશાલ કર ત્રિશુલ ચંદ્ર ભાલ,
શોભત ગલ પુષ્પ માલ રક્તવસન ધારે.
ઋદ્ધિ સિદ્ધિ દોઉ નાર ચમર કરત વાર વાર,
મુષક વાહન સવાર ભક્તન હિતકારે.
પૂરણ ગુણગણનિધાન સુર મુનિ યજ્ઞ કરત ગાન,
બ્રહ્માનંદ ચરણ ધ્યાન સકલ કાળ સારે.

(૧૧૯૪)—સાગર સરિતા—

રસીડર કરા માંડયા ધંધા, ખોટા જગગાહી મોટા,
ધર ધર અંદર ગન્યા કલંકર મોટા હા મોટા.
જગમાં મોટા ધરના ખોટા, મોટા છે મોટા,
સધળે છે પોલ પોલા ભારી, અગડં બગડં નીયારી.
કેડીટ મારામારી ભારી, જગમાં પોઝીશનની બલીહારી,
મડબડ ગોટાથી યારી, સાચાની ખવારી—પ્હીડર

(૧૧૯૫)—તબક્કીલે કીમમત—

પમ મગ સાસા મમમ ગમપ પપ ગગ સાનીધપ સાનીધપ
ગમધપ રેગમ રેગમ રેગમ સા—
ધનીસા ધનીસા રેગમ રેગમ સારેગમ પધ ગપધસાની ધ મ ગપધ
ધધ પધની નીની ધનીસા સાસાગ ગસા—પમ—

(૧૧૯૬)—સરોહે ચમન ગાયન સંમ્રદ્ધ-જાનેરી લાવણી.

પ્રભુ તુમ કરતાર તુમ હમ સરદાર,
તુમ પાલનહાર તુમ ગાર તુમ તાર;
દાદગર તુમ પરવર તુમ તુમ એકજ સરજનહાર,
ચાહીએ મદદ આજ કાજ રાખી લાજ પાર ઉતાર.

(૧૧૯૭)—અદ્વાનંદ ભજનમાળા-ભેરવી તાલ ચલિત.

પ્રભુ તેરી શરણુ પ્રભુ તેરી શરણુ પ્રભુ તેરી શરણુમે આયા હું—ટેક.
ભવ જલ લહરી નદિયા ગહરી કર્મન ખેગ બહાયા હું—પ્રભુ.
પરખલ માયા જલ ણિછાયા ચારોં તરફ ફેસાયા હું—પ્રભુ.
ક્ષણુ ભંગારા વિષય વિકારા જન્મ જન્મ ભરમાયા હું—પ્રભુ.
અદ્વાનંદ દાસ દાસનકા ચરણુ કમલ લિપટાયા હું—પ્રભુ.

(૧૧૯૮)—અંબરીષ—

પ્રથમ પગથીયું પામર માટે, તપ આગળ જો તુચ્છ,
પ્રગટ પારખું જતલાવું સારે, દુર્વાસા મુખ મુચ્છ;
તપ સત્તા તું જોજો મારી, કઈ વૃથા હું ભક્તિ તારી.

(૧૧૯૯)—સરોહે ચમન ગાયન સંમ્રદ્ધ-ગરહંસ ડુમરી.

પડા કયું ચેહ બચ્ચર જન્દાન,
કુષ કુ સુંનકે મએ હયેરાંન, કીસકો જલાયા કીસીકો સતાયા
કીસીકો ફલાયા આંન—પડા કયુ.

માલ ચુરાના જલ જીછાંના ચાલ જતાના જાંના,
ચોર પુરાના હએ પએછાંના યા ડાકુ ધનસાંન—

(૧૨૦૦)—મહાદેવતા કાકંબરી—

પતિ વીના પ્રેમદાના મનના, પુરાય ક્યાંથી કોડ,
કહે સખી પુરાય ક્યાંથી કોડ.

સરજનહારે સરજ જગમાં નરનારીની જોડ. (૨)

પશુ પક્ષી વન વૃક્ષ નિહાળો-સૃષ્ટિ માહે સધળે જઈ લાળો,
નાના મોટા જીવ જંતુમાં, પણ એવી નથી જોડ—સ.
પતિ ભજ્યે પાતક સહુ ટળતાં, અખંડ મુખમાં સેજે ગળતાં,
પતિ વિના સાહેલી જગમાં, હરાય છતી હોડ—સ.

(૧૨૦૧)—અદ્વાનંદ ભજનમાળા—ગજલ તાલ ધમાલ.

પ્રભુ સખમે સમાયા હૈ સગાના હો તો એસા હો,
કરી સખ વિચીકી રચના રચાના હો તો એસા હો—રેક.
ગિના સામાન બાહિર કે ગિના હથિયાર કે કોઇ,
બનાયે હૈ ભુવન સારે બનાના હો તો એસા હો.
ગીબસે દેહકી પૈદા બદનસે બીજ્યા હોના,
ચલાયા ચક્ર દુનિયાં કા ચલાના હો તો એસા હો.
કોઇ પાતાલ કે નીચે બસાયે જીવ ભુતલ મેં,
કોઇ આકાશ કે ઉપર બસાના હો તો એસા હો.
આંદ સુરજ વા તારોંકા ફિરેં આકાશમેં મંડલ,
ગિના આધારકે કોઇ ફિરાના હો તો એસા હો.
બનાઇ દેહ માનુષ કી દિયે સખ ભોગકે સાધન,
ગિના ઉપકાર કે કર્યાનિધાના હો તો એસા હો.
ચરાચર સર્વ જીવનકી કરે નિત પાલના પોષણ,
સકલ સંસારકા માલિક કદાના હો તો એસા હો.
જગતકે આદિ સે પદમે રહે મોજૂદ આખિરમેં,
પિતા સંસાર સારેકા પુરાણા હો તો એસા હો.
શરણમેં જીવ જો આવે ગિરેં સખ જલ માયાકે,
વો અદ્વાનંદ બદનસે છુડાના હો તો એસા હો.

(૧૨૦૨)—બુદ્ધદેવ—રાગ ગઝલ.

પડતી હવે મુજને ખબર, તુમાં જણાયે હર્ષ નહિ,
આ જગતની જંજળની, ચતુરાઇ તેં દીધી નહિ.
જ્યાં પ્રેમ મારો ઝગદળે, ત્યાં તે દીધો બદલો ખરો,
ધરખારને છોડ્યા ગિના યુક્તિ કશી સુજી નહી.
હવે તો જો જરા ભગી (૨)
ચોળા વિશ્વતિ અંગ, બન્યો શું યોગી (૨)
સગાંધી ભૂટી દે ત્યાગી (૨)—હવે.

વિલાસી મહેલના વાસી, તને આ શી લગન લાગી (૨)
મધુરાં પુષ્પને ત્યાગી, પ્રણા કાંટા શું હીનલાગી (૨)—હવે.
ઉડી આશા ધારીને, મેં તારો સંગ કીધો તો,
લડેસો દષ ભૂલાવી આ! ચિરાગી શું ગયો ત્યાગી (૨)—હવે.

(૧૨૦૩)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ—બેરલી.

પ્યારે જાની સુનો ચેહે મોરી કહાની,
દીલસે તેરી ગએને જો બાત ચેહે માંની—પ્યારે જાની.
તેરા જો ફરમાં મેરા હયે ધમાં,
આલમમે હયે તુ લાસાની—પ્યારે જાની.

(૧૨૦૪)—બ્રહ્માનંદ લજનમાળા—રાગ પીલુતાલ ૩

અભુ આજ ચરણોમે આયો તુમારે દયા કર સખી દોષ દરિયે હમારે-પ્રેક.
નહી જનું ધ્યાન ન થોળા ન અરચા નહી સતસંગ ન જ્ઞાનકી ચરચા,
કેવલ નામ તુમારેકા પરચા મુઝકે સદા જગદીશ પિયારે-પ્ર૦
કામ ક્રોધ મદ લાલચ ભારી ખૂંક કપટ છલ પાપ વિકારી,
કુસ્તર માયાને જાલ પસારી તુમરે વિના કોન જાંધન ટારે-પ્ર૦
તુમ સગકે પાલક હો ઘટ ઘટ વાસી ભુવન ચતુરદશ વિશ્વ વિલાસી,
ચાંદ સૂરજ સગ જગ પરકાશી સખી જીવનકે હો નિત દિતકારે-પ્ર૦
સુત પિતુ માત જાંધુ અર મામ અંત સમે કોઇ સંગમે ન આઇ,
મેરે તો તુમહી હો પરમ સદાઇ બ્રહ્માનંદ રાખિયે અપને સહારે-પ્ર૦

(૧૨૦૫)—લક્ષ્મી વિજય—

પડે મોહી જન ગાયા કાચપર, ધર્મ મળી વળુસાવે,
મરે જોઇ તન તાપ દીપક પર, નરે પતંગ ઝંપલાવે.
પી એર જીવ્યાની આશ કરે, કોઇ કાળ કહો તે શુ ? ઉગરે,
પાતક પારાનું પાન કરે જન, મુરખ તે વિણ મોતે મરે.
લવ વ્યર્થ કરે... .... પડે મોહી.
જય સત્ય તણી દશ દીશ ગહી, સો શાસ્ત્ર રહ્યાં સિદ્ધાંત કરી,
કરણી સરખું ફળ દેઇ રહી, આ લોક અને પરલોક માહી.

(૧૨૦૬)—સરોદે અમન ગાયન સંગ્રહ—અંગાલી ખેમટા.

પરે ક્યું રંજ મે હાલ હયે કયસા,
આપસમે લરતે હો અછછા નહી હય,
સમજેગે સારે ક્ષ હાલ હય કયસા—પરે ક્યું,
હુકા બર લાદે તમ્બાકુ પીલનાદે,
લરકે ઓ લરકે ચાંડાલ હય કયસા—પરે ક્યું.
હાંજ ફરમાવો થોરા ગરમાવો,
હુકકે તમ્બાકુકા કાલ હય કયસા—પરે ક્યું.

(૧૨૦૭)—સુર્ય-કુમારી—

ધ્યાસ પ્રીતમ પ્રાણ સ્નેહી, મનના ગાન્યા કયાં મજે.
આ પિયુ પિયુ રટતી જાળ ચકોરી, વન વન ઘેસી યઇ ફરે,
ગાસ નાથ નગીના પરોમજ બીના, મુંદરોના
શીરતાજ સલુણા-પ્રયતમ.
બહાલા થઇને શું પિસારી, કાયા છાંયા જુગી ધારી,
આયા મોહનજી શું ઉતારી, શાણા એ શું રીતી સારી.
હું કીકરી રંજ પદની—ધ્યાસ.

(૧૨૦૮)—અદ્ધાનંદ ભજન માળા—રાગ આશાવરી તાલ ધમાલ.
 પ્રભુ ઇક નામ તેરા સુખકારી સખ દુનિયાં પરમ દુખારી-ટેક.
 ગર્ભવાસમેં ઉલટે તનસે ની દસ માસ ગુજરી,
 બાહિર આય પડા પૃથિવીપર માયા લિપરી તુમારી.
 બાલપણમેં પરાધીન નિત માતા ગોદ ખિન્નારી,
 સુખદુખ સખહી વ્યાપત તનમેં બચન સકે ન ઉચારી.
 જોખનમેં નિત કામ સતાવે મોહ લિયો મન નારી,
 બાલબચોંકે પાલનકે કિત પરધર દાસ બિખારી.
 વૃદ્ધપણમેં રોગ લગે સખ કાયા નિર્બલ હારી,
 અદ્ધાનંદ ભજન બિન તુમરે જન્મમરણ બચ બારી.

(૧૨૦૯)—સરસ્વતીચન્દ્ર—

પરણીને પરવશ થઇ રહેવું પીંજરમાં પુરાવું, સુખમાં ફરતાં સ્વતંત્ર
 જીવને જંધન માંડી બંધાવું—પરણીને પસ્તાવું વળી પાછું રંડાવું.
 રશ્મીના રંગ રશ્મીયા સાથે, રસમાં રસખસ થાવું,
 અધર સુધારશ પ્રીતિ અમૃત પીવુંને વળી પાવું.
 પરણી લહાણ કમાવું સુખી સંસારે થાવું,
 ભોગ તેટલા રોગ સમજવાં વીષય વીષ ન ખાવું.
 ઝેર હળાહળ અમૃત માની, નવ પીવું નવ પાવું...પરણીને પસ્તાવું.
 અગર અગરજ ફેસર ચંદન પુષ્પ સુગંધી પલંગે,
 અનંગ સરીખા પ્રગટ દેવની કરી આરતી ઉગંગે...પરણી લહાણ.
 પતિ દેવ પરમેશ્વર પોતે, સદાશીવ શંકર છે,
 પતી વીના પ્રેમદા શું કરશે, અન્ય દેવ કંકરને...પરણી લહાણ.
 પતિ દેવથા પરણી આખર પાપ કર્મ આચરવા,
 શુદ્ધ જીવના મલીન વાસથા. મલીન અંગે કરવા...પરણીને પસ્તાવું.
 રત્ની ઇશ્વરે સૃષ્ટિ એવી, પાપ ગણે તું શાની,
 શિવ સાધુ યોગેશ્વર તોયે, રાખે સંગ ભવાની...પરણી લહાણ.
 રહી ગાર્ગી જાળ કુંવારી સરસ્વતી પણ સાથે,
 પ્રવિણે પણ પતીને પરણ્યાની, પીડા નવ લીધી માથે...પરણીને પસ્તાવું.
 સગા મહોદર વસ્તી વાડી, એ સંસારના લહાવા,
 સ્નેહિ સંજમી છેયાં છોડે, લક્ષ્મી લાભ રમાવા...પરણી લહાણ.
 નહિ લહાવા એ દલાળા સગજી, સગી સ્નેહ નહિ સંતાપો,
 રહું એકલી જોગી જેવી, જપું અજંપા જામો...પરણીને પસ્તાવું.
 દહ યોગી પણ ભોગી જન્યા, માયામાં લપટાયા,
 ચંચળ મનના ચકડોળે ચઢી, બલા બલા ભરમાયા...પરણી લહાણ.
 સુંદર વનની કુસુમ કળા તું, બની હાર હયાનો,
 રસીકતાણે રહેવે વળગી કર સફળ હેતુ જીવ્યાનો...પરણી લહાણ.

(૧૨૧૦)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ—જંગલો હુમરી.

ધારા હમારા તુ હમે દે અગ્યા જાનેકી—(બે વાર.)

ધર ધર અયસી હય તો લાગે કૌન ઉપાય,

ફેર જદા જો મીલના હો તો ફેર મીલુગી આય—

ધારી હમારી જાન નહી કલ તુઝ ખીન પાનેકી,

કીમત સમપત અનધન લક્ષમી તન મન જીવન જાય,

નાર જો તુમસી હો ન્યારી તો કયસે જીના ભાય—

ધારા હમારા તુ હમે દે અગ્યા જાનેકી,

સતપતન જાને દૂ ન તુમારા દે દૂ અપની જાન,

સલ પતી રહીયો પીયુ ધ્યારે ખીનતી મોરી માન—

(૧૨૧૧)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—ખમાય તાલ દાદરા.

પ્રભુ કર સગ દુખ દૂર હમારે, શરણ પડે હમ દાસ તુમારે—ટેક.

સકલ જગત તુમને ઉપજાયા, તુમહી હો પ્રતિપાલન હારે—પ્રભુ.

સકલ વ્યાપક અંતરયામી, ધ્યાનત સુરનર મુનિ ગણ સારે—પ્રભુ.

નામ તુમારો સગ સુખદાયક, સકલ દોષ જાય પાપ નિવારે—પ્રભુ.

સત ચિત આનંદ રૂપ તુમારો, બ્રહ્માનંદ સદા મન ધારે—પ્રભુ.

(૧૨૧૨)—પ્રભાત—રાગ સાગમી.

પંદારે પોપટ રાજ રામના, સતી સીતા પદાવે—૫૦

પાસે બંધાવી પાંજરું, મુખે રામ જપાવે.

પોપટ તારે કારણે, લીલા વાસ પદાવું—૫૦

તેતુરે ઘડાવું પોપટ પાંજરું, હીરા રત્ને જડાવું,

સાકરના કરી ચુરમા, ઉપર ધી પીરસાવું—૫૦

પાંખ પીળા ને પગ પાંડુરા, કોટે કાંલો કાળો,

નરસંઘના સ્વામીને બળે, રાગ તાણીને રૂપાળો—૫૦

(૧૨૧૩)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ—હુમરી.

પયજાનત નાહી નેહાં લગાએ કહાં જાએ,

અયસેં હો જાએ અનજન, જમસે જાનત નાહી,

નેહાં લગાએ કહાં જાએ—પયજાનત.

જ્યા આહત ચુંહી તડપ પીયાસે કહેડ,

કયુરે કહન બે ઇમાન, મોરી માનત નાહી,

નેહાં લગાએ કહાં જાએ—પયજાનત.

(૧૨૧૪)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા—રાગ જિલા ટેહી તાલ ૩

પ્રભુજી તેરી કિસ વિધ કરું મૈં જડાઇ—ટેક.

બ્રહ્મા નિશ્ચિન વેદ ઉચારે, શંખુ ધ્યાન રાગાધિ ધારે,

સનકાદિક નરિંદ મુનિ બારે, અજકું પાર નહી પાઇ.

भूमी अमन पवन जल अंगर, सरवर सागर पर्वत कंदर,
सूरज खांद सितारे सुंदर तुम सग सृष्टि जनाध.
देव दनुज मानव नरनारी पशुपक्षि जलथल नभ आरी,
सकल जिव संतान तुमारी तुम पालक सुपदाध.
विश्व जनाकर नाश करावे नाश कराकर फिर उभणवे,
अहानंद पार नहि पावे अथरण भेन रयाध.

(१२१५)—कन्याविक्रंती कुरता—

पधारो प्राणु भारारे, मुज आंभोना छो तारारे... प्राणुपती.
दुःपना हरीयाभां हुं, दुभेली दासी, तेगांया तरीने थध आपनी प्यासी,
आव्या छो सुभ वारारे... .. प्राणुपती.
दुःपने अंत सुभ कळेवाये, सत्यनो विजय अंत होये,
स्त्रीकारो रनेक जाणारे-लक्ष्मी सती... .. पधारो.

(१२१६)—सरोदे यमन गायन संग्रह-मेरौ हुमरी.

प्यारे तुकडो नगर लग जोगी, प्यारे पनघट पर मती नछयोरे—प्यारे.
खांदसा मुणडा मुणपे नुरांगी, टोकेजे सारे लोगरे—प्यारे.

(१२१७)—अहानंद लजनभाणा-राग आशावरी ताल धमाक.

प्रभु तेरी भलिमा किस गिध गावुं तेरो अंत कहीं नहीं पावुं-रेक.
अलख निरंजन रुप तुमारे किस विध ध्यान लगावुं,
वेद पार अजहुं नहि पायो मैं कैसे जतलावुं-प्रभु.
गंगा यमुना नीर जहाये मज्जन किम करवावुं,
वृक्ष जगीये रयना तेरी कैसे पुष्प यदावुं-प्रभु.
पांय जूनका देह न तुमरी अंहन किम बिपटावुं,
सकल जगतके पालन कर्ता किस गिध लोग लगावुं-प्रभु.
हाथ जोड कर अरज कइं मैं आर आर शिर नावुं,
अहानंद गितादे पददा धटधट दर्शन पावुं-प्रभु.

(१२१८)—सती डवहुती—

पधारो प्राणु गारा सावरीयां नाथ लणी लणी जेधशुं वाट तमारी,
जग दुःप टाणी वैकुंठ पधारी, ओहवा पधारो मुरारी;
जओ सिवावेओ कंध रसीला.

वंड प्रभु वारी वारी अध हारीरे, तव अरलु कमज जलिहारी,
प्यारी गतोहाके हारी सुभकारीरे, मणुं अवध पुरलु करी भारी.

(१२१९)—सरोदे यमन गायन संग्रह-सारंग हुमरी.

प्यारा तु डओगा मेरा, हो प्रुधी दीवसे तु डओ प्यारे,
प्रीत गीमे अण मेरी तेरी दायम—प्यारा तु.

હોવે જો કુચ્છ હાલ તુમહારા, ઝોહી હોએગા હાલ હમારા,
નાજો અદાકે ફલકકા પ્યારા, તુ હએગા તારા.
પ્યારા તુ હએગા તારા, તન ગન ધન સખ તુજપર હાર,
નીસદીન પલછીન તુજપર વાર—પ્યારા તુ.

(૧૨૨૦)—અહાનંદ ભજનભાષા-જિલા ટોડી તાલ ૩

પ્રભુજી મેરા તુમ બિન કોન સહાઇ-ટેક.
માત પિતા બાધવ સુત નારી જગમેં સખ સ્વારથકી યારી,
નહિ પરસોઠ હોય હિંતકારી સખસે હોય જુદાઇ.
માલ ખળના મહલ ચુપારે કોઇ ન જાવે સંગ હમારે,
ચલ ચલ જાવે ભોગનહારે જગમેં થિર ન રહાઇ.
ભાડ ભડાકર પાલન કીના અતર કુલેલ સદા મલદીના,
વસતર બૂધણુ નિત્ય નરીના દેહ પડી રહ જાઇ.
તુમ સખકો હે પાલનહારા તેરી ગહિંગા ગઠી અપારા,
અહાનંદ દાન દે પ્યારા નામ તેરા સુખદાઇ.

(૧૨૨૧)—મોહિની ચન્દ્ર—

પ્યારી વાતો ગધુરી કરો પ્યારની, કાંઇ ખાતર કરો દીલહારની,
હ્યોને લેજત જોળનવા મંગારની, ખોલોખોલ ખાલા મદનના ખાહરની,
ધુધટ ખોલો, ખાળા ખોલો, દીવાની જુવાની દીન ચારની.
સુણો વાતો સુણાવું વેવારની, ખીક રાખો ખુદાના મારની,
ખધી ગદા મસ્તાની આ સંસારની, નહી ચાલે હજુર કીકરતારની

(૧૨૨૨)—સરોદે અમન ગાયન સંપ્રદાય-રાગ દેશ ગજલ.

પહલે હો કર જરદાર ન હો યા રગ પીછે લાચાર કોઇ,
દીન અયક્ષમે જીસકે ગુજરે હો વહો જાને કયા આજર કોઇ.
ગાનીમ વહ પ્યારા ગાનીમ જા, ઉલ્લસતમે મેરે દીવાના હય,
સુખમે દુખમે ચાહા સુઝકો, અયક્ષા હોગા કબ યાર કોઇ.
જુખા પ્યાસા વહો આયેગા, કયા આયેગા કયા પાયેગા,
ઇસ ગુગને મારા હય એસા, મારે જૈસે તલવાર કોઇ.

(૧૨૨૩)—અહાનંદ ભજનભાષા-ખગાય તાલ ૩.

પ્રભુ તુમ સહલ જગતકે સ્વામી ધટધટકે નિત અંતરયામી-ટેક.
નિર્મલ પૂરણ રૂપ તુમારો જીવન ચતુર દેશ જલ થલ ગામી,
તુમરા નામ લેત સખ ઉધરે પાગર નીચ જીવ ખલ કામી.
તુઝ બેસુખ સુખ કબહુ ન પાવે નરક કુંડ નર પડત હરામી,
અહાનંદ દયાલ દયા કર જાવ દુખહારણુ સખ સુખધામી.

(૧૨૨૪)—સંગતના ફળ—

પરમધામ થકી પંખી એક અહીં આવ્યો, આવ્યો, આવ્યો,
ચાંચ હેમતણી, રંગ રૂપાળો, કનક તણી બે પાંખ,
મેલી ચુંગવા ગાન સરોવર, માર્ગ હંસે લંબાવ્યો, મારૂ વાસમાં થંભાવ્યો.
ઉજડ રથમાં સુરજ તાપે, દાઢે કોમળ કામ,
પાણીનું ખુંદ ન પામ્યો, વ્યર્થ ઝાંઝવે બૂલાવ્યો;
પ્રાણ પંખીડે ગુમાવ્યો.

(૧૨૨૫)—સરોદે ચમન ગાયન સંગ્રહ-બેરતી.

પરી છત્રકા શાહા સનોબર બડા નાંખી હચ્ચે જગમે,
થા સનોબર ગુલપર આશક બારા ઇશક રંગ રંગમે.
મુજરીગ હચ્ચે એ બડા થે ઇરકે હાશી ચાર બાષ,
પ્રાદ કહું તો બાત ખુરી હચ્ચે ચારોંકી શાંગત આષ.
પીળી શહેકી ઇનસે ઉલજી કાલા મુંદ કરવાયા,
તીનતો શહેને માર લીએ વહી ભાગ ઇધર એ આયા.
તીરીઆ લરછનકા એ ગુરયા બોલ દીઆ લગમગમે.

(૧૨૨૬)—નર પિશાચ—

પળે પળે દુનીયા આ બદલાતી, પડતી માનવ પર છાંયા,
પલમાં રડાવે, ભિક્ષા મંગાવે પલમાં બનાવે મહારાયા—
સિંહ સ્વછંદે વનમાં ત્રાડે, વકરાઇ જન મારે ફાડે,
મળીયાના બે ભાગ નિહાળી, કાજુ પશુ નવે આવે આડે.
રંક સદા રિખાયા... .... બદલાતી
સાખી { ગરિબ કેરી દીકરી, બાલી બધાની થઇ પડે;
આમંતની બેરી બધાની, બેન સો' મે એ ચડે.
ફળ આપનાં જે ઝાડ જનને તેજ પથરા ખાય છે,
સુખડ સુગંધી આપતું તે પાવકે, પ્રજાપાય છે-પળે પળે.

(૧૨૨૭)—બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા-ખમાય તાલ ૩

પ્રભુ તુમ સગ જગ સર્જનહારે સકલ શક્તિમય (પતા હમારે-ટોક.
બૂપી પર્વત નદિયાં સાગર તુમરી રચના રવિ શશિ તારે-પ્રભુ.
સુર નર પશુ સગ જીવ જગતમે' તુમ અધીન સગ પુત્ર તુમારે-પ્રભુ.
નાના વિધ સગ ભોગ પદારથ સગકે સુખ કારણ વિસ્તારે-પ્રભુ.
બ્રહ્માનંદ શરણમે' તુમારી જન્મ મરણ ભય ભંજન હારે-પ્રભુ.

(૧૨૨૮)—જળંધર અને સતિવૃંદા—

પતિ પૂજ્ય તિરથ સમ માની, સેવે સદા જે સંભારી,
સતિત્વ તણા પ્રભાવે, શવે ના દુષ્ટ ચારી.

પતંગીઉ રૂપભાળી ભમે, લુલી ભાત ખારી,
 કંપલાવે દીપક ન્યાળી, બળી સહે દુઃખ ભારી—પતિ.
 “શીળ કસોટી સ્ત્રી તણી, પરખે કરતાં વાર,”
 “ગુણી અવગુણી પુરપતો, વિગતે કરે વિચાર.”
 તજીને મોતીનો માળો, સેવે સદા સુકી ડાળો,
 અરે ! પડતીનો ચાળો, રૂવે દેવને સંભારી—પતિ.

(૧૨૨૯)—**બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા**—રાગ આશાવરી તાલ ધમાલ.
 પ્રભુ તેરી મહિમા કિસ વિધ ગાવું તેરો અંત કહીં નહીં પાવું—ટેક.
 અલખ નિરંજન રૂપ તુમારો, કસ વિધ ધ્યાન લગાવું,
 વેદ પાર અજહું નહિ પાચો મેં કેસે બતલાવું.
 ગંગા યમુના નીર બહાયે મજ્જન કિમ કરવાવું,
 વૃક્ષ બગીચે રચના તેરી કેસે પુષ્પ ચઢાવું.
 પાંચ ભૂતકી દેહ ન તુમરી અંદન કિમ લિપટાવું,
 સકલ જગતકે પાલન કર્તા કિસ વિધ ભોગ લગાવું.
 હાથ જોડ કર અરજ કર મેં બાર બાર શિરનાવું
 બ્રહ્માનંદ મિટાદે પડદા ઘટઘટ દર્શન પાવું

(૧૨૩૦)—**ઉદયભાણુ**—

પ્રમદા છે પ્રીતી ભાંજન, મન રંજન બીડ ભંજન,
 જુકિતથી ફરીએ જતન, જોષએ નિત્ય ચઢતો દન.
 કોઈ ગાય દુઝણી લાવે, ચારો નહીં દુષ્ટ ચરાવે,
 પાણી પણુ નહિ પીવરાવે, ખાતાં પીતાં અકજાવે.
 ફળ કો તે કેવાં પામે, મુરખ જન,
 દળદર દેખે ને ચામે, નર તે નિરધન—પ્રમદા.
 પાળ્યું પંખી ઉછરગે,...દિન ચાર રમાડ્યું રંગે,
 પાલક પલટયો કુસંગે, નાંખ્યું પંખી ખોરખે.
 કો ? દુઃખીયારા પંખીના કેવા દન ?
 પાલકને કે ? એ, ? પંખીને ધન્ય ધન્ય—
 ચિન્તામણી રત્ન છે રમણી, વસી પારસમણી મન હરણી,
 કોમળને કાંચન વરણી, ધીર ગંભીર વચન રસ ધરણી.
 સંતાપે એ પ્રમદા—પામરજન, રૂક્યો ભગવત ને ઉક્યો તેનો દન—પ્ર.

(૧૨૩૧)—**બ્રહ્માનંદ ભજનમાળા**—રાગ આશાવારી તાલ ધમાલ.
 પ્રભુ તેરી મહિમા કોન બખ્ખાને જાકો બ્રહ્માદિક નહીં જાને—ટેક.

તું સર્વજ્ઞ ચરાચર પૂરણુ વ્યાપક સખી ઠિકાને,
 ઘટ ઘટ ભીતર જોત તુમારી દુંડત દૂર દિવાનો.
 કેસે દેહ રચી તુમને કિસ વિધ પ્રાણુ ચલાને,

હવ કહાં સેં આવે જવે કોઈ શકે ન પિછાને.
સૂરજ ચાંદ સિતારે પર્વત નદિયાં નીર બહાને,
બુવન ચતુર દશ રૈયના તેરી તુઝમેં સકલ સમાને.
તેરી શરણ પડે જો પ્રાણી મોક્ષ ધામ પહુંચાને,
બ્રહ્માનંદ વિના તુજ સુમરણ જન્મ જન્મ ભટકાને.

(૧૨૩૨)—સતિ તોરલ—

પ્યારે નયન ન મત મારો મય હાર ગઈ,
બાલા જોયન હય ખીચારો મય હાર ગઈ.
તીરછી નગરવાડે, બાન લગત હયે,
કોઈ હકીમ ન હમારો, મય હાર ગઈ.
મય દુધ ખેચન જાતી બિન્દા બન,
બેયા મેરોરે કાહન કારો મય હાર ગઈ.

(૧૨૩૩)—બ્રહ્માનંદ લજનમાળા—રાગ આશાવારી તાલ ધમાલ.

પ્રભુ તેરી મહિમા પરમ અપારા જા'કો મિલત નહીં કોઈ પારા—ટેક.
સકલ જગત કો આપ રચાવે સચકા પાત્રન હારા,
અંદર બાહિર સચ ઘટ પૂરણ સચસેં નિશદિન ન્યારા ?
કૈસે સૂરજ ગર્મ બનાયા શીતલ ચાંદ ઉગરા
જુદા જુદા નિત નમકે માંહી કૈસે ચમકત તારા.
ઉંચે ઉંચે પર્વત કીને સરિતા નિર્મલ ધારા
કૈસે બૂમી અચલ નિરંતર કયોં સાગર જલખારા
કિસ વિધ બીજવને બિરજનકે નાના બાંત હમરા
બ્રહ્માનંદ અંત નહીં આવે સુર નર મુનિગણુહારા.

(૧૨૩૪)—દીસેર દીસસેર—રાગ, છત્રા, હુમરી.

પછતાવો નહીં, આવો, ફિર જવો ધરસે,
નાહક પુરા હાલ કયું, હય પ્યારી કરસે—પછતાવો.
ગુજરી રચન આંધી, ઝટપટ આવો,
હાજર હું જાંદા મય તેરા, ખીદમત કરનેકો સરસે—પછતાવો.

(૧૨૩૫)—દંદ્રાવતી—

કર્મ રતિ અતિ અકળ અગમ છે.
બહાહરે વિધિ તુજ ગતિ ગહન છે,
નાથ કૃતિ કદિ નાંહિ કળાયે (૨)
ઘટ ઘટ વ્યાપિ મનહરખા, સુદરતા,
કુદરતની, રમણિયતા,
સુખ દુઃખ વારા ફરતી છાયા—

सुरनर मुनीवर मोही रखां छे,
नहीं भेद जानीतो जगणी सक्या ते,
सुभकरणी, अभिजरणी,
भधु वरणी,
प्रभा प्रभुनी अगम नीगम छे—३०

(१२३६)—अह्मदनंद लजनभाणा—मजन राग मारवाडी.

प्रभुछ राणो मेरी लाज शरणु पडी हुं तेरीयां—२६.

हुट हुशासन जुग पसारे मेरे तनसे थीर डितारे
पांडव जैडे सन्मुख सारे यारों तरफ् जडे सय बोक
जीय सभाक धेरियां—प्रभुछ राणो०

तुमहो दीनजधु अविनाशी सय जग पुरणु धटधट वासी
तुमरो नामपरम सुभवाशी निशदिन भक्तनके हितकार
सुनिये विनति मेरियां—प्रभु राणो०

अपनो सकल जगतके मांडी मेरा तुमही ओक सहाई
दूग कोछ सहायक नांही मेरी जेग अजर सो नाथ
कहां लगाई देरियां—प्रभुछ राणो०

जीपम द्राणु धर्म अक्षधारी सयकी दोभ डे तमतिमारी
धर्म अधर्म न करे विचारी अह्मदनंद झूठ में तेरे
यरणु कमजोरी धेरियां—प्रभुछ राणो०

(१२३७)—सौभाग्यवती—

प्यारे तोरी यतीयां के हुंगी मे, के हुंगी (३) प्यारे.....
भीडी लगत हयै गरज सयनको, गरज सरी जैद मेरी सयनको,
हरसकरनको तरस रहीथी, कवन आवे मेरे छको सय रनियां—प्यारे

(१२३८)—अह्मदनंद लजनभाणा—राग टोटी ताव ३

हरि तुम भक्तनके हितकार

भवसागर जल हुस्तर भारी लीजे मुझे उगार—२६.

गज अरि आइ लडे जय जलमे गज ने पाछ हार
भनमे सुमरणु किया तुमारा पडुये गरुड सवार.

तुमरे दर्शन कारणु ध्रुवने तप कीनो मनधार,
अयल राज्य तिसको प्रभुदीना दे अपना दीदार.

प्रीत देय प्रहलाद भक्तकी निकले यल विदार

हिरणु कशपको पकडकेससे पलमे दीनामार.

दृपदसुताकी लाज सभामे राणी थीर वधार

अह्मदनंद शरणुमे तेरी मेरी सुनो पुकार.

(૧૧૩૯)—મીસ મલકાજન—છાં, ઝીઝાટી, તાલ, દાદરા.
પનઘટ વાપે મોહે નજર લાગી, હો નજર લાગી—હાય નજર,
શીરપર, ઘડા, ઘડે પર ગાગર, દેખત છેલા લોટ, ભાગી—પન
જો દેખા યારોકાં દીક્સે, દેખત મલાલ હુવા,
દવાઈ ઉડતીયી ચહેરેપે, જો નિહાલ હુવા;
લીપટ લેઓ એ, પિયાસે સખે બીશાલ હુવા,
સજરજો મુખા હુવા થા, વહ તો નિહાલા હુવા.

(૧૨૪૦)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા—રાગ પહાડી તાલ કેરવા.
પ્રભુ સુન લે મિનતિયા હમારી રે—ટેક.

ભવ સાગર મેં દુખ રહા હું, લીજીયે એગ ઉપારી રે—પ્રભુ.
કામ કોઈ મદ દુસ્મન ભારે, નિશ દિન કરત ખુવારી રે—પ્રભુ.
સ્વારથ કે સખ બંધુ જગત મેં કેવળ તુમ હિતકારી રે—પ્રભુ.
અહ્લાનંદ આશ તજ સખ કી આયો શરણુ તુમારી રે—પ્રભુ.

(૧૨૪૧)—નીગાહે ગફલત—રાગ, કપ્યાન. હુમરી.

પરવરકો પાક જન, શામા સહર લગા ધ્યાન,
નાથ વો દયાવાન નિગાહ બાન—પરવરકો.
સુમીર સુમીર તું હરનામ, સખ મતલબ લાવે બગ,
નીતીમાન આંલીશાન કદરક્ષન—પરવરકો.
નગર, ડગર. શહરગામ, મયેં નાજીલુ કો હુંદું,
આનુ અનેક, જન ! માન ! માન !—પરવરકો.

(૧૨૪૨)—સંસારી સાવીત્રી—

પત્ર પહોંચ્યો તારો પ્યારી રે (૨) દ્રગો હારીરે—પત્ર.
એક એક અક્ષર પરે કોડ ગિરા કુરબાન
આશ વધી ઉરમાં હવે ક્યારે સુણું કાન—દ્રગો.
શરીર શહેરમાં જમીયું, કામદેવનું રાજ
હાર પમાડી તેહને, તરૂણી પહેરજો તાજ—દ્રગો.

(૧૨૪૩)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા—ગજલ રાગ પીતુ.

પ્રભુ મેરે દિલ મેં સદા યાદ આના,
દયા કરકે દર્શન તુમારા દિલાના—ટેક.
સદા જનન કર દાસ અપને ચરણુ કા,
મુજે દીન બંધુ ન દિલ સેં ભુલાના.
સખી દોષ જન્મોં કે મેરે હજારોં,
ક્ષમા કરકે અપને ચરણુ મેં લગાના.
ક્રિયા કામ કોઈ ન તેરી ખુશી કા,

અપના બિરદ દેખ મુજ કો નિબાના.

ફસાયા હું માયા કે ચક્ર મેં ગહરા,

અહ્લાનંદ અંધન સેં મુજ કો છુડાના.

(૧૨૪૪)—૨તીચન્દ્ર—

પ્યારે જોયન બગીચામે, આવ આવ આવ, ખેડી દેખું રાહન,
નાફસાવ—પ્યારે.

પ્યારે મોરે સૈયાં, મેનોરે, લલિત ખેંચા, મોરા કનૈયાકો, કાઠ
દીખાવ,—(૨) પ્યારે.

બહેકે ચંબેલી મોગરો ગુલાબ, પ્યારે પિયો યે, જોયન શરાબ,
પ્યાલા ભરકે તૈયાર. લાવ લાવ લાવ.....પ્યારે.

(૧૨૪૫)—અલ્પિ વિદ્યામિત્ર—

પધારો શુભ કૃતિ કરવાને ઋષિવર મન સંશય હરવાને
મોક્ષની મતિ આચરવાને મર્મને હૃદયે બરવાને.....પધારો.

સત્ય તત્વનું રહસ્ય જાણી બવજળ તરવાને
વિષ્ણુલોકમાં વિદાય થાઓ વર ગતિ વરવાને.....પધારો.

દ્રેષ રાગનો વિરાગ સેવો ચહિ ચિત્ત સમતાને

સુંદર મુખથી નમતાં બજતાં સુહસિત વરવાને.....પધારો.

(૧૨૪૬)—અહ્લાનંદ ભજનમાળા—રાગ પીંડુ ચલિત

સુન સુન સુન પ્રભુ બિનતી હમારિયા

શરણ પડે હમ આય તુમરિયા—ટેક.

બય બય હારી સખ મુખ કારી,

ઋષિ મુનિ ગણ નુજ નામ સુમરિયા.

દયા નિધાના સખ મુખ ખાના,

સકલ જગત નિશ દિન હિત કરિયા.

ઘટ ઘટ ગામી અંતર યામી,

સુર નરે પશુ જગ જીવન ભરિયા.

અહ્લાનંદ શરણ મેં તેરી જન્મ મરણ સખ સંકટ હરિયા.

(૧૨૪૭)—વીણાવેલી—

પ્યારે તોરે અંગનમેં ફુલનકી બહાર હય, સૈયાં તોરી અંગનમેં (૨)

ફુલનકે બાજુઅંધ ફુલનકે ગજરે, ઓર સોહે ફુલનકા ગલે હાર હે—પ્યારે.

પ્યારા કમળ ઓર ચહેરા ગુલાબ હય,

ગોરે ગોરે ગાલ સૈયાં, ગુલે અનાર હય—પ્યારે.

(૧૨૪૮)—અહુદ્યાબાધ—

પટેલજી પુને જમને પાઠ બણીને પોર

વેલા આપજો અલખેલા

હ્યો રામ રામ રામ
પટલાણી ધર ખેતરને માળની સંભાળ
લેજો આવશું પોર—
ખીજ વાવેતર કરવું કેવું
ખાતર કેવું દેવું
પુને જાળને સદુથી પહેવું
એવું શીખી લેવું—હ્યો રામ રામ૦

(૧૨૪૯)—અલ્લાનંદ ભજનમાળા—રાગ માડ તાલ દાદરા.
પ્રભુ હમારા સુનો પિયારા અર્ધ હમારી આજ—ટેક.
તું પિતા સખ જતનકા છ સખકા પાવનહાર,
ગતિ તુમારી મતિ હમારી લખે નહીં મહારાજ.
ભૂમી પવન અગન ગગન સુરજ ચાંદ સિતાર,
તેરે બનાપે લોક બસાપે ધન્ય તુમારા સાગ.
દેવદતુજમનુજ છવ સખી તુમારે દાસ,
સખસે ન્યારા રૂપ તુમારા તું સખકા સિરતાજ.
અલ્લાનંદ શરણમેં તેરી આય પડા દયાલ,
કાટો હમારે બંધન સારે રાખો હમારી લાજ.

(૧૨૫૦)—મીસ ગૌહરજન—રાગ, દેશ, તાલ, ત્રીતાલ.
પનીયાં જે ભરત ગઈ બીચ ડગર મોહો ઘેર લીયા,
એસા ચંચળ છેલ્લનિપટ નિડર નટખટ, હમરી કંઠુ નહી સુને;
લપટ ઝપટ પનગટપર; ગાગર છીન લીનો મોખે, ગગરી ગૌહર—ખ્યારી.
મેં તોસે કહું હું ધુન બાંસરીકા, મૈને સુનીરે—

(૧૨૫૧)—અલ્લાનંદ ભજનમાળા—રાગ સારંગ હુમરી તાલ.
પ્રભુ નિર્વિકાર જગર અનનાર મહિમાઅપાર નહિ મિલત પાર
કર કર વિચાર મૈતો નિશદિન હારો—પ્રભુ નિર્વિકાર.
સખ વિશ્વ ભરણુ ભવ તાપ હરણુ દીનનકે શરણુ દુખ દૂર કરણુ
મેરો જનમ મરણુ સખ બંધન ઠારો—પ્રભુ નિર્વિકાર.
તુમ જગતનાથ મૈ હું અનાથ મેરો પકડ હાથ રખ અપને સાથ
ધરૂં ચરણુ માથ દયા કરકે નિહારો—પ્રભુ નિર્વિકાર.
મેરી સુન પુકાર કરૂં બારવાર તેરી આશ ધાર પડો આચારદ્વાર
અલ્લાનંદ પાર ભવસાગર તારો—પ્રભુ નિર્વિકાર.

(૧૨૫૨)—મીસ જનકીબાઈ—રાગ, દેશ, તાલ, દાદરા,
ખ્યારે ખ્યારી સુરત દિખલાજ, સુરત દિખલાજ સુરત.
પહેલે થા દખ્તર ચે દુશવાર તેરે કુચેમેં.

કેસ્યા કો બી ન થી છત્યાર તેરે કોચમે,
અથ તો હયે મજમયે અચીયાર તેરે કોચમે,
જમાયે હૈ ખરીદ્દાર તેરે કોચમે... .. પ્યારે
હય મોહખ્યત મેં તેરી કહર ખુદાકટ હૈ અસર,
કરદીઆ એક જમાને કોઇ દીનસે અહુનર;
કુરં એ ઇસલામ હુવે દોનો ધરોમેં ગાયમ.
દેર દેરાહે તેરે અહમદમેં ક્યા હૈ ખરામ.
જમેહે કારીરો દીનદાર તેરે કોચમેં... .. પ્યારે.

(૧૨૫૩) સંગીત સિદ્ધ સંસાર—

ડકે હૈ ત્રીભુવન નાથ નામકે તેરે.
આયે હૈ આજ મહારાજ તેરે હમ ટરે—ટેક
યે માનસ સરકા હંસ કૃત યે તેરે,
કલુ મણીધર બૈકા આજ યહાં અધેરે.
જો સિદ્ધ આરકા તાપ સદાહી નીવારે,
વો જલતા હૈં કયું આજ વિપય અંગારે.
ગદ મોહ ફાજને સીદ્ધિ દુર્ગકો ઘેરા,
અથ મદ દેખ ગાફીલ હાલ યે તેરા.

(૧૨૫૪)—પ્રહલાદ ચરીત્ર—

પ્રભુ ચરજ હુની અંધ આવો, માંજરી આળ ખસાવો—ટેક
નેજા વરસે મુચ્યું હાંડતું મિનડીનાં તન માંહે
સોદેર અગની ફરી વળ્યોસે હાય હવે હું થાહે—પ્રભુ
અજાણે આ કામ થીયુંસે, વાંક નથી હમ્મારો,
લાજ હવે તુજ હાય હરિ સે, ઘણી હમારા ધાઓ—પ્રભુ
વાધરીએ હુતાસ જગાવી, ઉપર કાયમો મુચ્યો,
ઈ ટાણે તું માંવા મારા, મેલને લખને ઝુચ્યો—પ્રભુ

(૧૨૫૫)—શ્રીલા—

પ્યારા મને હીરાના કંકણ અપાવો
કંકણ અપાવો મોતી મળા પ્હેરાવો (૩) પ્યારા—
જે તું કહે તે માલ અપાવું.
લાવું હું કાલ મારી જન—તારા સોગન લાવું.
કાલ નહિં લાવો ને હાલ મહારા પ્રાણ,
માણેક્યોક માંહિ જાડે, રૂઝ દાગીના ઘડાવું;
મહારી દેવીને દીપાવું, આવીં કંઈ પ્રેમ પાન—પ્યારા—

(૧૨૫૬)—સંગીત સિદ્ધ સંસાર—

પતી વીહતા બીચારી નારી બીરહે જલે,
દુખીચારી અભાગી નારી બીરહે જલે—ટેક
કાંત હૃદય કડીન કરકે છોડ કયો ચલે,
નાથ બીનતી મોરી સુનકે સાથ લે ચલે,

(૧૨૫૭)—દેવી દમયંતી—

બન્યા જે માયામાં મસ્તાન તે સૌ પ્રકાશમાં આવ્યા,
ચયા જે ગોરીમાં ગુલતાન તે સૌ પ્રકાશમાં આવ્યા.
ગુરુ ગોરી છબી ચંટે અહલ્યા ઇન્દે ભરમાવ્યા,
સુરો પણ જે બન્યા સેતાન—ત્યારે
સુતાના રૂપના અંબાર બીતર અહલદેવને ભાવ્યા,
ન જેવા ધર્મ કે વીજ્ઞાન—ત્યારે
બીલડી જેવી ભામા પર મન મહાદેવે દોડાવ્યા,
નાન્યા નાથ મુકી માન—ત્યારે
અમે પણ જેઈ કે બુલમુલ ઉકાવી લાવ્યા કે ફાવ્યા,
પછી થઈ લાભ બૂલશું ભાન—કે સમજે.

(૧૨૫૮)—સુંદર મનહર ગાયન—રાગણી ધનાશ્રી તાલ ચૌતાલ

પશ્ચીમ પાહાડ દી, જગ જેત જવાળા મુખી
હેમગીરી હીંગ લાજ, કાટ પાપ નાસની—પશ્ચીમ.
દક્ષીણ દીસાસું દેવી, તુળિંગ ભવાની,
કાસમીર સારદા, બુધકી પ્રકાસની—પશ્ચીમ.
કામર કંમછા દેવી, રોમ રોમ રક્ષા કરે
સાયવંતી દેવ દેવી, ભગતન પ્રતિ પાળણી—પશ્ચીમ.
આગરે આનંદી માય, સંતન દયાળી હોત;
આંડકે પાહાડ પર, બીરાજે બાળા સુંદરી—પશ્ચીમ.

(૧૨૫૯)—લીલા—

જઉ છું વીર વીખુટી થઈ જઉછું
સુજ મનજીત વન માંહી મુકી
વીર જઉં-દુર-જઉં-દુખી મઉં-
જા તું જા
જા સુખેથી જા-જા સુખેથી જા-
જાઉં વીર મેલી, ચાતી નહી ઘેલી.
થાશે ઈશ ખેલી-
ધરી ધીર દીલગીર નહી ચાતી-વીર જઉં-જઉં છું.

(૧૨૬૦)—અસીરે હીસ—

પરદેશી સૈયાં નેહા લગાયે દુખ દે ગયો.
આવનકી આધિયાં કીયે ગયો, સુખ લે ગયો, દુખ દે ગયો,
સૌતન બિરમાય ગયો, બયરન લલચાય રાખો,
કહેકો અમૃત રશ ચાખો, કહેકે રશ બસ અબી લાખો,
હમસે બતીયાં કરકે, પતીયાં ન દ્યો—સુખ લે ગયો.

(૧૨૬૧)—સુંદર મનહર ગાયન—તાલ ચોતાલ

પ્રથમ મુની ઝોંકાર દેવ મુની માહાદેવ
ગ્યાન મુની ગોરખ વેદ મુની બ્રહ્મા—પ્રથમ
વીણા મુની સરસ્વતી નદી મુની ગંગા
સાજ મુની મૃદંગ નરત મુની રંભા—પ્રથમ
ગીતકો સંગીત મુની સંગીતકી સુર મુની
સુરકી અછર મુની દેવીમે અંબા; (અભોગ)
કહેત બીજી બાવરે સુનો ગોપાલલાલ
દીન મુની સુરજ રેન મુની ચંદા—પ્રથમ

(૧૨૬૨)—ઈન્તેહામ—

પાતિવ્રતા નારી પાતે હય, પતિ તકદીરસે,
ઐયાર કિસીસે કામ નહીં, કુછ પ્રીત એક અપને વરસે.
પર પુરખનને માનક મોતી, બદતર સમજે પથ્થરસે;
થુકે રેચમી સાડી પયરકી, રાજી આપનેહી ફટચીરસે,
સુખી રાટીસે ઠંડે નીરસે—પતિવ્રતા નારી.

(૧૨૬૩)—સુંદર મનહર ગાયન—તાલ ચોતાલ

પ્રથમ નમુ ગણપતી, તુંડી મોહે મોક્ષ દીજે—ટેક
ધ્યાન દીજે ગ્યાન દીજે, તન મન ધન દીજે
સાધુ સંગત દીજે; મોરી પત રાખ લીજે—પ્રથમ

(૧૨૬૪)—સુંદર મનહર ગાયન—કલ્યાણ તાલ રૂપક

પ્રથમ ખુશ સુખ પ્રથમ ખુશ સુખ, કરત ગુર બીધ્યાય;
બેબાદી સંગત સુર ગાય—ટેક

ઝોડવ ખાડવ સંપૂર્ણ, અસ્તાર્ધ સંચય;

તાન સેન કહેન ગુની સખ ગુનીયનમે સુખ પાયે—પ્રથમ

(૧૨૬૫)—જલસા સંમહ—રાગ, જોજેવંતી—ખ્યાલ.

પતિયાં લીખું અંખીયા ભર આવે, ધરકત છતિયાં ધરહુન સોહાવે,
સુનો ઉઘો માધાકી કુખળ, હમારી પતિયાં કોન સુનાવે—૫૦
પ્રેમકી બારી કોન ઉઘડી, બિરહ બિથાકી બેલ સંચાવે—૫૦
જોગણ હોકર સખ જગ દુંડું, મનખિન ધીરજ કોન બંધાવે—૫૦

(૧૨૬૬)—ખાનદાને હામાન—

પ્યારા તું હએગા મેરા, હો ખુશી દીલસે તું અએ પ્યારે,
પ્રીત નીલે અમ મેરી તેરી દાયમ—પ્યારા તું
હોવે જો કુછ હાલ તું મહારા, વૌહી હોયેગા હાલ હમારા,
નાજે અદાકે ફલ ન્યારા તું હએગા તારા.
તન મન ધન સમ પર વારં,
નિશદીન પલઝીન તુજ પર વારં—પ્યારા તું

(૧૨૬૭)—દામોદર માસ્તર ગાયન—ખેત.

પરનારી ઝેરી છુરી, મત લગાવો અંગ,
દશ શીશ રાવનકે ગયે, પર નારી કે સંગ,
પરનારી એક યૌરી હય નેહ કરો મત કાય,
બાંધેલી મર જાવેગે, મુક્તકહા સો હોય
પરનારી જુદી જગતકી. ભલે પુરે કે ખીચ,
ઉત્તમ સો અલગ રહે મીલ ખેલે સો નીચ.
પરનારીકા સંગ કરે ચોરી કર કર ખાય
દીનાચાર સંસારમે અંત સમુળા જાય, હસ
ખાય ખતા ફસ બેયડે, રાવન જેસે રાય.
ઝોર અનેક હુરે ઇસ રાહમે ગીનતી કોન ગીનાય
ખેત,

પરનારી એસી છુરી જ્યુ કાદેકી ખાન,
કોને બેયડે ખાધયે. બાહર પ્રકટે આન.
પરનારી પર મુંદરી બીરલા અંચે કાય,
ખાતા મીડી ખોડસી, અંતકાળ ખીખ હોય.
પરનારી ફસાવે તીનસુખ જે નર સંગે હોય
બકિત મુકિત, ઝોરે જ્ઞાનમે પેઠ શકે નહી કાય
પરનારી દે સંગમે સીધા નરકે જાય.
તીનકે જમ છોડે નહી, છોડે કોટીન કરે ઉપાય હસ

(૧૨૬૮)—સર ફરોશ—

પડે થે અઝકલ પર પથ્થર, જમાનેકી દોરંગી હએ;
મીલે ખુદ રેસમે જાકર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
ફસા બોલા શીકાર, ઇસ મતલબી દુન્યાકી મુઠ્ઠીમે;
મુરીદેશક રહે બન કર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
નયું તીરે હવલ છોડે કે હમ બી ચલતે પુરજે હએ;
સીતારે તોડ દે મીલે કર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
યેહ નીકલી કાલી નાગન ઝોર તુંમારે આસ્તી નીકલા;

ન મર જંજર ગૈહર પર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
 તુમ્હારે કીમતી આંસુ, ચુકાચે એક આનાગર;
 તો શીર તુમ સખસે હો ખંડકર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
 ફના હએ ખાકી પુત્રેકો, પડા હએ ખાએ ગફલતમે;
 હસો ગાશીલ મુસાફર પર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
 થેહ નેક અંજનમ મેરા, તેરે દીલ પર દાગે હસરત હએ.
 ન મર ખુનેગર પીકર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
 હુવા ફરહાદ જેશે ખાર, શીરીકે ન મીલનેસે;
 ચુહીં ફાફંગા અપના સર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
 ખનાયા થા ખુદાને સાથ, લયલા આર મજતુકા;
 જખડી તો લે ચક્કા આકર, જમાનેકી દોરંગી હએ.

(૧૨૬૯)—સુદર મનહર ગાયન ખ્યાલ તાલ ત્રીતાલ
 ખ્યારી નવલ લાડીલી રાધીકા

લાક કરે લાલનકી સંગ હસ હસકે ખતીયા કરત ખ્યાર—ખ્યારી
 રેસ રેસ આંગ નહીં રોવે
 સંગ લીયે ધરણી ધર ખ્યારે
 અંચલ જોખન ઢંગ સદા રંગ
 એરી સીતળ ખ્યારી—ખ્યારી

(૧૨૭૦)—ઠામેહર માસ્તર ગાયન—રા. માંડ, પદ ઠંકો દાદરો.

પ્રભુજી (ગુરજી) ખેગી આદખોરે, હમેરા આયુષ્ય ખીતા જાય. પ્રભુજી
 હરીહર (રામ) ચહો કે મત ચહો, હમ સખ તુમરે દાસ,
 ગુરકે સંગ ચાહત સદા, જગસે રહત ઉદાસ. ,,
 અલ્લાહ તું મ મત જાનીયો, તુમ ખીજરે હમ ચેન,
 દાઝી મનકી લકરીયા સલત રહત ઉદાસ. ,,
 અહુરમજહદ હમ સોવે તખ સ્વપ્ને મીસો, જાગે તખ મનમાંડી
 અખીયા આગે તુમ રહો, ખીજસ્ત કયુ હમ નાહી. ,,
 ગીતમ તુમ હમકો મીસો; સખ સખ દુઃખ કહે હમ રોય
 ચરનોપેં હમ શીય ધરે, પીછે હોના હોય સો હોય. ,,
 અરહંત હમ તો જોગી બને, પ્રેમ હમારા દેશ,
 જખ શુદ્ધ ન મીલી ગુરકી, તખ લીનો દેહ ખેશ. ,,
 ધસા દોરી પ્રેમકી (લકતકી) મત ખેચો તુટ જાય. પ્રભુજી
 તુડે ખીછે જો સાંધીએ, તખ ગાંઠ ખીચ પડ જાય.
 જીહોવા મીસો તો જીતા મીસો, મુવે મીસો કયાં કામ,
 લોહા જખ મરી જાયે, પારસકા કયા કામ. ,,

(૧૨૭૧)—વીસમીસદી—ગરબો.

સાખી.

પતિ પણુ નહી આગ્યા હજુ વીરહે જીવડો જાય.

શોધું ક્યાં જઈ એમને હશે ક્યાં ગુજરાય.

સુના સુના મહેલ બધા દેખાય જાણે કોઈ આમથી ખાવા થાય (૨)
મેના રહી પીંજર મહી ગલરાય પીયુ વીણુ સંગે રહી કોણુ ખાય
ઉપાધી નાથ વીના નહી જાય.

સરખી સાહેલી પણુ ના ગમે ધન્ય જાહેની તમને

(૧૨૭૨)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, પરજ સોહેની, પદ
પરધર ગમન સજન નહિ કરીયે, નહિ કરીયે નીત ડરીયે,
ધ્યારે સારે ન્યારે ઠારે, સુનકર-ગુનકર-પુનકર-ધુનકર;
ઠારે જાંની-ખાલે તાની-જીવતે—પરધર.

કૈસે મુન્ન ધુન્ન સાધન ત્યાગે, દરસ જંગાકો જટા ભંગ,
ન્યારે શીરાજ પીમદ જખકર, તમ પિવતે પિવતે—પરધર.

(૧૨૭૩)—સુંદર મનહર ગાયન—ખ્યાલ તાલ ત્રીતાલ.

ધ્યારે ખીના જીયરા હમારો તરસે,

રૂમ જીમ બરસે—ધ્યારે ખીના

કારો રેન ડરાવન લાગી દરપત મોસા જીયરા;

કમ ધર આવે હીમત વાત્રો, કેરી કડે રતયા—ધ્યારે

(૧૨૭૪)—હરીચન્દ્ર—

ધ્યારે હમારા તુંહમે દે આગ્યા જનેકી—ધ્યારા.

ધમ્મર ધમ્મજા અયસી હય તો લાગે કૌન ઉપાય;

કેરબદા જો મિલાના હુતો ફેર મિલુંગી આય—ધ્યારા.

ધ્યારી હમારી જન, નહીં કલ તુઝ ખીન પાનેકી.

દૌલત સમ્પત અનધન લક્ષ્મી તન મન જીવન જન,

નાર જો તુમસીહી ન્યારી તો, કયસે જીના બાય—ધ્યારા.

ધ્યારા હમારા તુંહમે દે આગ્યા જનેકી;

સતપન જને ન હું તુમારા દેહું અપની જન,

સત્યપતી રહીયો પિયુ ધ્યારે! જિનતી મોરી માન—ધ્યારા.

(૧૨૭૫)—સતી સંયુક્તા—

પૃથ્વીરાજ—

પૃથ્વી વરવી શું સ્ત્રીજન?—એ ટેક

રંભા મેનકા કે પોતે પાર્વતી શું હશે આતે.

કથી વિષ્ણુ વીણ્યુડી હશે કમળ—પૃથ્વી.

જો તે શુ આનંદ કંદ વંદ પુનમયંદ

કેવા અતર વિચીક્ષણ છે અપળ ? —પૃથ્વી.

(૧૨૭૬)—હામોદર માસ્તર ગાયન—રાગ, માંડ, ગઝલ, તાલ, પીરતો.

બજ મુખમે દીન દયાકરે, સખ જુઠા હય સંસાર,

કાઠા દીન આવેગા કાળરે, સખ જુઠા હય સંસાર. સખ.

આઠ, પહર ચોસઠ ઘડી, સુમીર હરીકો નામ.

જામે પુરન કામહો તુમે અંત મીમે સુખધામરે. સખ.

મેરાં મેરી કર મરેરે, સુત મેરી એક આત.

માયાતો સંગ ના બહ, સખ ગયે પસારે હાથરે. સખ.

ચાર દીવસકો આંદની, રાગ રૂપ વોહ રંગ.

છતેકે સખ ઝાર હય, કાઠા મુવે ન જાયે સંગરે સખ.

માટીમે મીલ જાયેગો, કમલુ તેરો શરીર.

જો બખ આવે તો કરો, કુછ યા દીનગી તડખીરે સખ.

ચીત્તદે હરી ચર્યા કરો હમરી શીખમાન

જખ તક ઘટમે પ્રાન હય તખતક ધર પ્રભૂકો ધ્યાનરે. લખ,

(૧૨૭૭)—જલસા સંગ્રહ—ભરતી, ધ્રુપદ.

પ્યારી તોરે નયન ક્યસે મુગહી કટક જયસે,

અતહિ અનેક અયસે, પ્રીતમકો પ્યારે હય—પ્યારી.

હંસન ગજ ગતી ચાલ, મોતનકી ગણે માલ.

લોચના બને હયલાલ, રીસ બાલ કાલે હય—પ્યારી.

ભકિંગી બ્રમુકી કમાન, મુખ હીસોં ચન્દ્રગન.

પ્રીતમસે કરત માન, પ્રેમગાણુ ડારે હયે—પ્યારી.

ભરનત બીરા બીએક, કિતકી યુખી અનેક,

દોહનકે પ્રાન એક, પીગરદો ન્યારે હયે—પ્યારી.

(૧૨૭૮)—સુંદર મનહર ગાયન—

પ્યારસે બહલી ક્યુ નજર તોરી—પ્યારસે.

એકહી સફરમેં અખીયા ફેરી, નન મન જલ જલ જાય.

ચલતે નગરસે એક અતાયે, કાલે મોહે બહ હય હીઆય—નજર તોરી.

રંડીકે ઘરમે બનીયા છેડી, હમ સંગ હીલ મીલ જાય.

અયરીને તોરી મત બેલકાઠ મોહે દેખ કશુ ન લગાયે—નજર તોરી.

(૧૨૭૯)—જલસા સંગ્રહ—રાગ, માંડ, સારંગ, ખ્યાલ.

પલન લાગી મોરી અંખિયાં, આલી, પિયા મોરે છયા ગભરાયે,

ચેન નહિ આવે ઘડી પલ, છીન દીન રેન—પલન૦

બિર પતંગવા લે જાઓ સંદેસવા, પિસાસન કહીયો અમારી બિહા.

તુમારે દરસ તરસત નેણુ૦—પલન૦

(૧૨૮૦)—દામોદર ભાસ્તર ગાયન—રાગ કેદારા

સુમરીન સુરતી લગાવકે, મુખસે કહ્યુ ન ખોલ,
આહરેકે પટ દેખકે, અંતરકે પટ ખોલ. ૧
જો કલ્પે તો હરી હય, અનકલ્પે હય સોય,
સતગુરુ મીઠી કલ્પના, સદાજો હોયસો હોય: ૨
મન ગયા તો જાને દે, દર દર રાખ શરીર.
ખિન ચઢે કુમાનકે, કૈયસે લાગે તીર. ૩
દોસ્ત દોસ્ત દોરીઆ, જલ્લાં લગી મનદ્રી દોર.
દોર થકી મન સ્થિર મયા, યસા દોરહકી દોર. ૪
હમતો યોગી મનદ્રી કે. તનકે હયસો ઝોર,
મનકો યોગ લગાવતો, દશા ભદ્ર કહ્યુ ઝોર ૫

(૧૨૮૧)—સુન્દર મનહર ગાયન—

પટવે નાલીસ ફરંગી પોલીસમે
તે મેરા બટવા ચોરાયા હો પરપે—જાહીર ફરંગી—
બટવા ચોરાયા દોરી ચોરાધ
છોટાસા જોખન છીના મુકનમે હો પટવે—નાલીસ
હો જંગલોમે બંગલા બનાદે બનાદેરે મોહન
ધ્રુવા દેરે મોહન મેરી જાન.—જંગલોમે
નાકે નાકે સીપાઇઆ રખવાડે—(મે વાર)
ખોલી ખોલે હુકમ દાર—જંગલોમે
દો પૈસા કે લોભી શીર ગવારે આયુ (મે વાર)
તાંતો ખેડા સુખેદાર—જંગલોમે

(૧૨૮૨)—અશોક—

ધ્યાર પરનરતો નવ કરીએ સન્નારીઓ ! પતિવ્રત—પીયુષે વિષ નવ રેડીએ,
શીયળ કદપતર વર નવ બાળીએ સન્નારીઓ !
ધુળે સૌન્દર્ય—કુસુમ નવ રોળીયે—ધ્યાર.
પ્રીતિ નિજ પતિની સાચી, સતીએ ત્યાં રહેવું રાચી,
પતિ ચરણ નિસરણીધી સ્વર્ગે જઇએ—સન્નારીઓ.

(૧૨૮૩)—સતી સંયુક્તા—

પ્રબળ છો રાજવી પોતે —એ ટક
સકળ જગમાં, રાજન જનમાં
વિજય વ્યાપ્યો, સુજશ સ્થાપ્યો.—પ્રબળ.
કર્તિકોટ ઉપર ધ્વજ દંડ, પૂર્ણ પ્રતાપી અને પ્રચંડ.
અબળા જન મનમાં આનંદ જયજય રાજભણિ જયચંદ.

(૧૨૮૪)—ચલતા પુર્ણ—

મૂરખ છાંડ ત્રયા અભિમાન અવસર ખીત ચાલ્યો હય;
તેરો દો દિનકો મહેમાનરે—મૂરખ
બુપ અનેક ભયે પૃથિવ પર, રૂપ તેજ બલવાન;
કઠિન બચાયા કાલ ગાલને, મિટ ગયે નામ નિશાન.
ધવલ ધામ ધન ગજ રથ સેના, નારી ચંદ્ર સમાન;
અંત સમય સખડીકો તજ કર, જાય બસે શમશાન.
રે મન મંદ અંત જન ભટકે, મેરો કહ્યો અખ માન;
નારાયણ અજરાજ કુંવરસો, બેગ હિ કર પહિયાન.—મૂરખ.

(૧૨૮૫)—દામોદર માસ્તર ગાયન—રા. (થયા છોરે પતી) તઝ.

પ્રભુ! આવો હવે બહુ દીન વિત્યા, આપ દરશ કરવા.
આપ વિયોગે ક્ષણ ના રહે, અંતર વૃત્તિ મુંઝાય,
મન બળતું, નવ કરતું, ચણુચણતું, દુઃખ ધરતું,
સ્મરી પ્રેમ તમારો ક્ષણ ક્ષણ નયને માંડે નિર ભરવા. પ્રભુ.
આપ પિતા બાલક ના દોષો, જોશો ના ધરી રે'મ,
પદ લેજો, સુખ દેજો, રદ્યે રહેજો, કર અહજો,
ત્રણ અંક શિશુ દયાનંદ ઉગારો નિજસ્વરૂપે વરવા. પ્રભુ,

(૧૨૮૬)—શકુન્તલા—

પદશા તુહી પરમેશ્વર પરમેશ્વર પદશાયળા.
પદશાની પૂજા થાતી પદશાની બોલબાલા,
પદસો નીતીનો સાચો પાપીના મોઢાં કાળાં
પદસો ઉડીને જનો લાગે ખંભાતી તાળાં.
જર જર જપતાં નર ધર ભટકે કરતાં કંઈ ચાળાં,
ધિકાર પદસા બહાલા... ..
... ..જીવતર પદસો... ..દળદર.

પેટ કરરવે વેઠ જગમાં પેટ ઝલાવે માળા

(૧૨૮૭)—પ્રભાવતી—

પંખીડા કહેજે સદેશો મારો,
રહે જ્યાં હૃદયનો રમન્સરો;
ચોમાસું ચાલ્યું જશે, વાવેતર નહીં વવાશે
ખાસે શું ખેતરનો ખેડનારો.....રહે,
કલી આ ધૂલીકલી કરમાશે કોમળ કાલી
પસ્તાશે પ્રેમી મધુકર મારો.....રહે.
અખળા આ આંસુ ઢાળે પળ પળ ખીધું પોકારે.
એવો પ્રેમ પંથ પ્રખળ શું ન્યારો રહે જ્યાં રદ્યનો.

(૧૨૮૮)—સતીના શાપ—

પતિ પૂજ્ય તીરથ સમ માની સેવે સદા જે સન્નારી;
સત્તિવતણા પ્રભાવે, ફાવે ના દુષ્ટાચારી.

પતંગીડિ રૂપ બાળી, બમે ભુલી બાન ખાળી;
ઝખાવે દીપ ન્યાળી. બળી સહે દુઃખ ભારી-પતિ.
શીળ કસોટી સ્ત્રી તણાં. પરખે કરતાં વાર;
ગુણી અવગુણી પુરૂષનોં, વિગતે કરે વિચાર,
તજીને મોતીનો માળો, મેવે સદા સુકી ડાળો;
અરે! પડતીના ચાળો, રૂવે દેવને સંભારી-પતિ.

(૧૨૮૯)—દામોદર મારુતર ગાયન-રા. (સુનો તુમ યાર પરદેશી)રેખતા

પ્રખલ યહ સૈન માયાને, ચલાઇ હય કૃપાસિંધુ,
અચાલે જલસે તેરી, દુહાહી હય કૃપાસિંધુ. પ્રખલ.
ગર્ભમે કોલથા મેરા, ન ભુતુ ધ્યાન મેં તેરા,
જહો બાતે ઉસને છલખલસે, ભુલાઇ હય કૃપાસિંધુ. પ્રખલ.
હમેશા લોભસે રહેતા હય, મન મેલા બના બેશક,
દાખાનેકો યહ ઉપરકી, શકાઇ હય કૃપાસિંધુ. પ્રખલ.
પડા અજ્ઞાનકે વશમે, તડકતા હું મેં મુદતસે,
તેરેહી હાયમેં મેરી, રીકાઈ હય કૃપાસિંધુ. પ્રખલ.
નહીં હય દોષ કુચ્છ તેરા હુવા જો હો રહા હોગા,
એ સુખ દુઃખ સગકો, કર્મોકી કમાઇ હય કૃપાસિંધુ. પ્રખલ.
બીના ભક્તિસે દયાતુ ને, અગ્નમેલ પાપી તાર્યા હય,
ઉસીસે જગતમે તેરી, બડાઇ હય કૃપાસિંધુ. પ્રખલ.

(૧૨૯૦)—નીલમ માણિક—

પ્રભુ દીનકયાળુ તું છે મયાળુ કંઈણુ કૃપાળુ રે;
વિનતી ધ્યાને ધરો, આશ મહારી પૂર્ણ કરો—પ્રભુ
દીકરી ગાય દોરે ત્યાં જાય, રંક બિચારીનો નહિ ઉપાય;
એક આધાર છે તારો કિરતાર
આપણે ચરણે પડીશું ચરણે, હાય !
માળું સહાય તારી, અરજ સ્વીકારી-દુઃખવિહારી,
દો જન્મ સુધારી.....પ્રભુ

(૧૨૯૧)—જલસા સંગ્રહ—ખમાય હુમરી—

પત્નીઆ જાડંગી મોહે મત રોકો-પત્નીઆ,
સગ સખીઅનકે સંગમે પત્નીઆ;
જન દીઆ બર આવુંગી-મોહે પત્નીઆ.

(૧૨૯૨)—આંધરે બહેર—

પરાયે હાંથ દીલ વેચી કમાયા રંજ દુખ આપત.

ગભાવી આપર સુખ મોજ રાખી ઇશ્કની દાવત.

પડયું રડતું કરીને દોસ્તી તે સંગ દીલ ખુનની.

હસાયા દૂસ્મનો દીદારમાં થઇ દારની દાલત,

થઇ યુસુફ હું વેચવા સરે બજાર જઈ ઉભો,

ખરીદ્યો ના જલ્દીખાંચે મલી જીલ્લત ગઇ હુરમત.

(૧૨૯૩)—દામોદર માસ્તર ગાયન-રાગ. ભોપાલી, ગરબો, તા. દાદરો.

પડશો નવ કોઈ કુસંપમારે લોલ,

સદગુણ તજશો લાખ થશે ખાક, નીતિ ભંગમારે લોલ. પડશો.

ખોરડીનો સંગ કરી કેળ તુરે, હીંગ ભેળ્યું અત્તર દુરગંધ છુટ્ટે,

પતંગ થશે કાળી, લાલી ગળી સંગમારે, લોલ, પડશો.

દુધતો ખટારા સંગથી ફના થશે, છાંય મુલો લીમની મોં કડતું થઈ જશે.

અશ્વ અશીલ જત કસે લાત, ખરો સંગમારે, લોલ. પડશો.

ધસાઈવાસ વન શીરોજ સર્વ બાળશે, જાડ ભલાંને જુઓ નદે શું આવશે,

જોડે જડલાલ થશે આળ, મુંદર નંગમારે, લોલ. પડશો.

(૧૨૯૪)—ફાંકડો ફીતુરી—

પ્રપંચોનો એન્ધકાર છાયો ત્યારે સુંજે કેમ

ગ્યાન વીના મુખ ખ્યાલ રાખે ગન્દા

નેક ચાલ અશો ખ્યાલ રાખો મીનોઇ છે એ

નેકીના ઉમરબર ગરી રાખો ધન્દા

નીતિ અતીના ગવાહો છે એ રાખો ધ્યાન

દીનનો તુ સુરજ રાતનો તુ ચન્દા

(૧૨૯૫)—મહાભારત—

પ્રણામ લેજો વહાલા વિરાઓ વન જાડું છું રે

રહેજો સહુ સંપમાંડી ચિત્તમાં જાડું છું રે

આત્મા શીર ધરજો ધર્મ બ્રાતની ભળાડું છું રે-વહાલા

ચિંત્યા રહિત થાઓ, શુકન જોઇ સાંચરોરે

વિજયી થઇવે વહેણ વાધજો, વધાવશુરે-વહાલા

(૧૨૯૬)—લવ-કુશ—

પડયો હું દુઃખીઆરો, તવ પાયે ઇશ્વરા;

બહાલીથી વિરહી થયે, કડું શું હવે;

મળું ક્યાં જવે-સીતે સુખ દારા-તવ૦

આવી શું પ્રાણુ? અરે. રામ આ રા

વિરહે ખરે, પ્રીયે પ્રીત ધારા-તવ૦

(૧૨૯૭)—લલિતપ્રિયા—

પરણાવે માયાપ છોકરા જોડ જીવે નહીં સુખકારી.
 યાથ કળેડાંમાંથી ખોટું અપજનનનું દુઃખ બહુ ભારી.
 અણુગમતો વર અબળાને એ બહાનુરમવાને જારી.
 સમજેરે શ્યાણા સદ્ભાગી દિન દિન વધતી ખુવારી;
 નામે મ્હોટા કામે ખોટાં લાલ બને થપ્પડ ગારી,
 બાળને પાળી નવ જાણે એ નર મુછાળી નારી,
 કુળ જોધ ફળવાળા બનતા રડે રાંડિયા અવીચારી,
 ફટફટરે ફોફટ ફૂલણુ બાળકતે નાંખ્યા મારી.

(૧૨૯૮)—સુયં કમળ—સાખી

પલ્લવ પટ હડ ધરી ગ્રહી કળી વ્યાકુલી થાય;
 કોમળ કળી સમ બાળના મનડાં આકારશાય.

ક્યાં છે બહાલા લાલ આવો નણુદી વીરા,
 છે સુગંધી શાણી... ..

(૧૨૯૯)—સ્વદેશ સેવા—

પ્રભુ આપ સમા નર રડે દરજે અમ દીનની દાસુ દીસે ધરજે.
 અની તારક અન્ય પડી તરજે સહુ ભારત આ અંતર ભરજે.
 સ્નેહ દયા સંભાળ દુઃખીની કોઈ વાણું પુન્ય કાય આણું
 જીવનનું સાદૃશ્ય આ જગમાં સેવન છે નિજ દેશ તાણું.

(૧૩૦૦)—ફાંડડો શીતુરી—

પ્યારીની કસોટી છે દુખતો દીલદાર
 ભુલે નહીં કદીની જે સાચો હોય પ્યાર
 વેચાતો એ નથી ખરીદી જેને કોઈ ગવાવાર
 મજનું ફરહાદ બનીયા શાદ દુઃખની યાદ માંડી
 પ્રેમ કીધા જેડાપાર
 ચાહુ છું પ્રીતોથી મીનોબને
 તેથી જીત થઈ છે ગજાનો હાર

(૧૩૦૧)—મહા ભારત—

પ્યારી નવ થાઓ અંધીર અતીશ.
 ગતી મતી ધુની અતી ગૃહી સતી નહીં કરો રીશ પ્યારી.
 સહુથી શાંતી ભુપણ સજો સર્વે સીદ્ધ પમાય છે
 વિકટ સમય વ્યતિત કરો
 ધરી ખરું ઉર શુરપુર નુર-સમરી સદા ઇશ પ્યારી.

(૧૩૦૨)—નવલ શકુન્તલા.—

પરધન પત્થર છે પૃથ્વીમાં સદા ન રેશે શાય, પિતાજી
કપુર સમ હડી જશે પલકમાં અંતે ધસશે હાય. પિતાજી
ધન મદ ધરવો જગમા ખોટા

કાયા પાણીનો પરખોટો

થઈ ન કોઈની થવાની કોઈની ભરો ધુમાડે બાય:—

ડરતુ દીક્રે કંઈ પાપ કરતાં ઇશથી સંસારમાં.
ભરતું સદા પગતું ભતુ. એક ન્યાયના વ્યવહારમાં.
કરતું રૂઠું કાયા થકી કલ્યાણ સૌનું પ્રીત ધરી
મરતું સજી ભાતુ ભતુ પુન્ય દાનતું ભજીને હરી:—

(૧૩૦૩)—સૌહર્ય વીજ્ય—

પ્યારા મારા રંગથી રમીશું
પ્યારી મારી થાળીમાં સાથે જમીશું,
ખૂખ કરીશું આરામ બાદના ભરીને જમ,
સાડી બનારસની હું મંગાવું;
સાલ એાદું કાસમીરી હું ખાસ,
આશુક માથુકની લીલા, કરશું;
ધાડી ઘોડામાં ઠાકે ફરીશું;
એક ચાંદનીની રહેલો કરીશું,
મોજ માણીને,
સાથે મરીશું,
એવી ન વાણી વદો છેલાજી;
મરે હુશ્મન ને આપણે હસીશું—પ્યારા.

(૧૩૦૪)—સુર્ય કમળ—

પદ્મણી.

પ્રથમ હું કહું પદ્મણી લક્ષણ ગજગગમની કહેવાય,
રંગ અગતો પદ્મ સમોવડ અમીરસની છલકાય...સં
પતીવ્રતામાં પુરી શુરી નીતી ધર્મ સચવાય;
કુટુંબમાં છે સંપ સદાયે પુજે પતીના પાય...સં

(૧૩૦૫)—ગુજરાતી ગાયન માળા—

પરોપકાર એ આત્મ વિભુતિ, સજ્જન મન ગણતા ગણતા;
વિશ્વ સકળને કુટુંબ ગણીને, સૃષ્ટિમાં ફરતા ફરતા;
નિશ્ચિત ક્રમે જન હૃદયોને, ત્રિવિધ તાપ બાળે;
સુધાકર સરખા શાન્ત મહાજ્જન, નિર્જ વચ્ચે ઠારે ઠાર.
વિશ્વ સકળનું ઉત્તમ હિત, પ્રાણાન્તે કરવું કરવું;
જન સમૂહના પ્રબળ હિતાગ્રે, ભલે પડે મરવું મરવું.

(૨૯૬) વેલ્યુમ ૨ ગુ* ધી ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

(૧૩૦૬)—ગુજરાતી ગાયન માળા—

પહેલી ચૂમીનો લેવાને લાવ,
આમ થાઓ કાં ઉતાવળા ?
કોઈ દેખી જો જય મરં લાજી હું હાય,
મીટ હાસ્યમાં બોલાવે અધર,
કેમ છોટાં રહું જય ?—પહેલી.
મોંઘાં નવી સ્ત્રીની પ્રીતીનાં મૂલ્ય છે,
તેમાં અમાદી ચૂમી તો અમુલ્ય છે.
એકવાર ડરં એ પાન.
જાઉં થઈ હું તુજ ગુલામ ચુમીનો.

(૧૩૦૭)—મીરાંબાઈ—

...પરણી નીજ ધરણી કરી નવ તમજ ગીરધરલાલ,
અવિનાશી...તમ દાસી...કરી પ્યારી.....
ગયા નાસી...પરણી
પ્રભુતપાળ...પ્રભુ...દિનદયાળ...ધરી ઉર વહાલ
દીઓ દરશ હાલ...તજશ દેહ કરીશ ખેહ
સરવ રનેહ
અધમ એહ ...સખધ આગળ...હા...ય...ન...વ
છોડશો.....પરણી

(૧૩૦૮)—મૃચ્છકટીક.—રાગ—ગારા તાલ દાદરા.

પવન રૂપ વેગ્યાન અશ્વ હમે છમે જલધાર.
શરભારહી હાથમેં બસે.
બાજત ધનસેરી ધોર ફડકત ધ્વજ બીજલીકેર
શશી શોભા કર લેકર જાત મેઘજનુ નસ્વર
બલ શાલી નૃપ લેવે ખંડ ચૈારમે

(૧૩૦૯)—યોગકન્યા—

પડી અજગ્ય ઉપાધી શિરે પ્રભુજી,
અબળા જનની સુણજો અરજી;
આશા દોરડી અંધવચ તોડી, પીડે ઉદ્ધત પાપી,
છો કરૂણા સિન્ધુ તમે, દિનઅન્ધુ વહાસે વંડું;
હરજો ઝટ સંકટ આ હરજી.

(૧૩૧૦)—યોગકન્યા—

પકડી જકડી ગરદન મારું, ક્રોધાગ્નિમાં બળથી બાળું;
મરડું કરડી કરીને આંખો, હું વેર તણો બદ્ધો વાળું.
પાંખો તોડું ફાડું બસ બસ, છોડું નહિ શિર જાતાં;
દાર કરી દારું અંતરને, દિલમાં નાંહી દયા ધારું.

(૧૩૧૧)—અભિજ્ઞાન શકુન્તલા—

પનીઆ ભરન ચલી
 શીર લે ગગરીઆમે...પનીઆ૦
 શામ સુંદર આયે
 તટપે કનૈયા
 તક તક મારે મોહે
 તાકી કંકરીયા.....પનીઆ૦

(૧૩૧૨)—ચંદ્રહાસ—

પરમ સુમિત્ર મારા પ્રીતમના પ્યારારે, રહેશે નહિં તો દહ સોગન
 હું મારારે.
 વડવિધિ મિત્રતા લક્ષણ જાણો, આગ્રહ અંતર તણો ઉર ધારારે,
 મેં પણ ખાતર કરી ન તમારી, ભોજન જમાડ્યાં નથી કરી
 સારા-સારારે-પરમ.

(૧૩૧૩)—ગુજરાતી ગજલ સાગર.—

પંકી પસ્તાઇ શું કરશે, જરા તો આંખ ઉઘાડો,
 તમ્હે કરશે તમ્હે ભરશે, અપંગ ને આંધળા યાશે,
 વિના પાણી ભૂખે મરસો જરા તો આંખ ઉઘાડો.
 તમ્હે તો જખ્મ મારો છો ખુદા બેલી ગરીબોનો;
 ખુદાનો કર દિલે રાખો, જરા તો આંખ ઉઘાડો,
 ગરીબો શું અરે ? કરશે ? જીગરની આહતે દેશે;
 ખુદા બદલો તેનો લેશે અરેરે ? આંખ ઉઘાડો.

(૧૩૧૪)—ચંદ્રહાસ—

પ્રભુ વિલંબ ન કરશેરે પત્રની માંહી,
 કાંઈ મનમાં ન લાવે વહેમ બ્રાત;
 એજ કુંવરને વરવું મારે, મનમાં નિશ્ચય મેં કર્યો
 કયે બ્રાત મુજ વાત વિચાહની;
 કરી કરે દિલ શાંત— પ્રભુ.

(૧૩૧૫)—કુમુદ ચંદ્ર—

પ્યારા સખીઆ પ્યારને (૨)
 મરવા તકનું મનમાં ધારી, આહત પુરી શીરે ઉપાડી
 આ અધારી કાળી રાતે ભણું હૈયાના હારને. પ્યારાના.
 સૈથી વેર વધારી બહાલી, ચંચળ ચીત્તથી જાઉં આલી
 મળવા મન વ્યાકુળતા ધારી એ ઉરના આધારને. પ્યારાના.

(૧૩૧૬)—સરસ્વતિચંદ્ર—

પ્રભુના ચરણથી ગંગા અવતરીરે,
 ઐ તો ઢળી ગઇ શંકરનાં શીરમાંજ;
 ઐ ગંગા રે—શુદ્ધ રંગા રે,
 રે ઢળી ધરણીધુળમાં બ્રહ્મ થઇ ગઇ ત્યાંજ.
 ગંગા સરીખાં નિર્મલ મનમારે,
 ઐ હું વારીરાજ ભરશે ન કાઢવરાજ,
 ઐ યંદારે—મતિ મંદારે,
 અ અણુઘટતા મારગ ચતુર ન જશે રાજ,

(૧૩૧૭)—તારા સુંદરી—

પરમારથ કાળે તે કુળ લાળે પ્રાણ બળી દેનાર
 જરા ડંકા ગાળે બંકા રાળે જુગ જુગ જગ મોજાર,
 કોઇ નથી અમર જગમાં જન્મ્યું આપ્પર જનાર;
 પર ઉપકારે જુએ પ્યારે તે અમર થાનાર,
 કિરતાર કર નિતિનો જયકાર,
 ભૂમિનો ઉતારે ભાર પાપીનો કરી મંદાર—

(૧૩૧૮)—કુમ્ભ—ચંદ્ર—

પ્યારેથી પ્રાણ પ્યારી, લઇ આવું આ ધડી
 દારેથી દુષ્ટ કેરે, છોડાવું આ ધડી.
 ભુજ ભારી માલીયાને, જોડાવું આ ધડી,
 જાનીમાં એ છળીલી, શોભાવું આ ધડી.
 કદી હોયે મધ્ય કીડલા, તો તોડું આ ધડી
 કદી હોયે કાળ ચોકી, તો મોડું આ ધડી
 કદી હોયે સિન્ધુ પારે, પ્યારી તો આ ધડી
 પડુ દેકી પાર પેલે, હું ચિતો આ ધડી. પ્યારે.

(૧૩૧૯)—ગંગાશાપ—

ગાં—પકડકર હાથ કર્યો મેરી દસસી હે કર રહી પ્યારી,
 મેરી હેં કિરતી ભુલી હેં થ'કા દિલ મેં કર્યો ધારી;
 સ્ત્રીં—યે સાડી કેસી પહેની હેં યે ચોલી કર્યો સળાઇ હેં
 અને હો નારી કર્યો સ્વામી ધન કેસી બનાઇ હેં;
 ગાં—અને યે ઇચ્છી યે દેખો મેરે શ્રીપાથ ગિરધારી,
 યે યુદતી પ્રિયાસે મીલનેકી હેં મૈને બી અપ ધારી,
 સ્ત્રીં—અને હો અર્થ અભિમાની દિશા સન્ધી કુપીતે હો,
 હુયે હો પાની પાની મગર ખાતે બનાતે હો;

(૧૩૨૦)—કુમૂદ-અંદ—

પતો પેટીનો કાંઠ, પેટીનો કાંઠ ન સુજે આંહી—પતો.

આલી ગઠ હશે પાણીને પુરે, કાંતો ડુબી જળમાંહી [૨] ન સુજે.

જોખમ જાણી જોઈ લઈ ગયો કાંઈ હશે છળથી છુપાઈ [૨] ન સુજે.

પૂરી છે અંદર પ્રમદા રૂપાળી હશે મરતી મુંઝાઈ [૨] ન સુજે.

(૧૩૨૦)—પ્રેમકુમારી—

પ્રભુ તું છે જગ આધાર.

પતિત ઉધારણુ જગતું તારણુ

હું ગરીબને તું ઉદ્ધાર, પ્રભુ તું છે જગ આધાર

વિનવું વિશ્વનાથ સદગ કર મુજદામ

મન્તજનોને તું ઉદ્ધાર—પ્રભુ

(૧૩૨૨)—રા' માંડલીક—

પ્યારા પ્રીયતમ રસમાજ અમને આજ રીઝવો

લટકાળી લલના કાજ સૌ શણુગાર મંગાવો

સાચી સાડી ચોળી લાવો પાટણના પટકૂળ મંગાવો

હીરા મોતી ટાંકી પટકુળે પાડી ભાત કરૂંથી કોર મુકાવો

લાડ લડાવું તમને શાણી જે માંગો તે આપું આણી

હોંશે સ્વામી મારા મનડંના પુરો કોડ

મોંધી હાઉસ બંધાવો

(૧૩૨૩)—કુમૂદ-અંદ—

પ્યારી પેટી પ્યારી પેટી તું છે પેટી પ્યારી

પુરી છે મેં તારી અંદર સુંદર પ્યારી મારી

દરશન તારું લાગે સારું, મુજને આનંદ કારો

મુજ જીવિતનો સાર ગણું, દુનીયામાં મુરતી તારી.

દુઃખ હરનારી તું ભારી મેં તુજને સુખ કર ધારી

તેં તારામાં રાખી દારા મુજ મનને હરનારી

લે આલિંગન આપું તુજને ભાવ ધરીને ભારી.

પ્યારી.

(૧૩૨૪)—લોલા શીકાર—

પ્યારી પ્યારી તુરી શાન શાહકી લેત આજ મન હરવા

દખ છખ આલી દમક નીરાલી લાગત હય મોહ મધવા.

જાએ હૈમ બલહાર તોરે નામ નીસાર,

પ્યારે ઇસ સંસારમે ભાંત ભાંતકે લોગ.

હીલીયે મીલીયે પ્રેમસે નહી નાંવ સંજોગ,

નામપે નીસાર તોરી શાનપે

(૧૩૨૫)—સંન્યાસી—

પલમાં બ્રમર ધનુષ્યે કરી નિજદૃષ્ટિસર સંધાનને
બીધી હૃદય સંહારતી યિરહી જનોના પ્રણુને
પલમાં લલિતા લાજતી દૃષ્ટિ રહી નીચી ધરી
જાણે લગ્નમણી વલ્લિકાં પર પુરૂષ સ્પર્શે લાજતી.

(૧૩૨૬)—મેઘ-માલીની—

પહેરું હારો હૈયાનાં જ હાં,
હૈયામાં ભરી છે મધુરી સુધા,
હું આજે બની છું દીવાની અહા !
મધુલી સંભારી હેતેથી મહા !

—જ હાં.

(૧૩૨૭)—સંન્યાસી—

પળમાં રીસાતી રતિવતી પતિસ્પર્શ કરતાં અંગને
પળમાં ચહે પ્રિયતમસમાગમ, હૃદય ધરી આનંદને
ચેષ્ટા કરે વિધ ચતુરા ચાર ચંચળ કોચના
નવયૌવન પુલકિતમના ચંદ્રાનના દુઃખમોચના

(૧૩૨૮)—વિરાટ પર્વ—

પ્રખલ પાપીકા દેખાવીર.
સાગર અનીતી અબ્બ ઉમટ રહ્યાં લહેરે હય ભારી;
બીધના એહ મોરી ડગ મગ ડોલે નાવરીયા લગા પાર,
બાદલ ડરાને સરઘે છાયે રહે
છત્ર બન મેરો અબ્બતુ અગ્ર દાતાર.

(૧૩૨૯)—નંદખત્રીસી—

પ્રણામ પ્રાણુ મારા છે છેલ્લા પ્રણામ
આ ભવનું થયું પૂર્ણુ હોલું તમામ—પ્રણામ
સાયવી છે નીતી પૂરી
આ શરીરે ધારી ધર્મ ધુરી
સ્વર્ગે રીશું તમારું નામ—પ્રણામ

(૧૩૩૦)—પરસ્તા ને ગૌહર—

પ્યારે તેરે પ્યારી શાને તુઝમે શીદા મોરી ગ્નન,
બાંતોમે દીવદારી નયના હે મતવારી
જાદુ ભરી સારી સયન બાન-તુઝમે
ગુલુ કે ધસ્કને છતા, મુઝે જંગલ કીયા,
તેરી રફતારને ઝાંઝીમ મુઝે પાયમાલ કીયા,
છોકા લુંભાતી હેઆન બાન. મુઝમે નિરાત્રી હે ગ્નન
પ્યારા તુ લાસાની બે ગુમાન—તુઝમે.

(૧૩૪૪)—સરસ્વતીચન્દ્ર—

પ્રાણ પ્યારા સરદાર યૌવનવા પ્રાટિકા વિહારી પતિ.

જાણું બહાલા મહાભાગી હું બાળા સુંદર,

પામી તમ જેવા વરણીગી બમર.

પિયુ મળી પ્યારી જીવાની,

પ્રિતિરસ પાછ પીયાની;

બની જોડ પ્રેમી પ્રિયાની,

સારસ સમાન સદાની;

વાહ પ્યારી, રસઝારી બલિહારી છે ત્હારી;

તન મન ધન વારૂ તૂંપરે

(૧૩૪૫)—ગુજરાતી ગાયન માળા—

પાય કોણુ મને પ્રિતીના ગુટડા,

ગોત્યા મેં કૈક કુલ કાલ્યા ને કુટડા-પાય .

પરણો પડ્યો રહે છે પારકી પંચાતમાં,

મુને બોલાવે નહિ દીમાં કે રાતમાં,

વરતો મળે હગ્ગર નાતરીયા નાતમાં,

મનના રીઝે એવી વાતમાં-પાય

(૧૩૪૬)—ગુજરાતી ગાયન માળા—

પ્રાણુ પ્યારાં એ,

મીઠડાં એ રતિસમાં એ લગ્નયે સુહાયે નેનરે-પ્રાણુ

રતિવી કામણુગારી કાયા

મદન મોહન વાહ થયા !

ઉતરી આલમ મોહ માયા

વરી આ બહાલમને !-પ્રાણુ૦

(૧૩૪૭)—સરસ્વતી ચન્દ્ર—

પ્રાન પ્યારી હમારી દિલ્લહારીયે દિલ્લકો મનાલે હાં

મહેરબાની કરગની સહેલાનીસે નયનાં મિલાલે હાં

દૂર ઓ પ્યારી કહેનારા ઠગારા.

પૂરી ખુવારી લે ધારી ધુતારા;

તજી અવીચારી તારી દુરાચારી જા-જા-જા

માન ગોરી દિલ્લખર, કિશોરી ગલે લગાગ્ગની મોરી

જા રે વ્યભીચારી છોડ લવારી છે પરનારી.

ઝેરી કટારી નફટ જમ્મશ જીવન હારી જા-જા-જા

(૧૩૪૮)—સન્યાસી—

પ્રાણુ મનહર સુખકર છોજી મારા,

મારી નયનોના બાણ શાણી સુંદરી મુગળ,
જહાલા લટકે મટકે ને ચટકે લોભાણી હું તારા-પ્રાણ
દીલ સોંપ્યું મેં નાથ, હાથ સાથ તે નીભાવો
પ્રેમ રસ પાઓ.

અલ્પમેટ્રી આમ આવો, છખીલી શું સતાવો,
રસ પાછને રીઝવો એજ ના, ના, ના.

(૧૩૪૯)—સૌન્દર્ય વિનય—

પાંખ હવે પંખીડાને આવી,
મહારી મેનાને કાળે.

રૂં પાંજરું મંગાવો.

હીરા મણિકો જડાવો,

મોંઘાં મોતીડે મઢાવો,

સુંદર ધરનો શણગાર જાઓ જીવનજી વસાવો લાવો;

જગથી અન્નજીવું ભોળું ઉડું ઉડું કરેનવ જાણે એ શિકારીતણી બહીક
જાળથી અન્નજીવું ક્યાંક ભુલીને ફસાએ માટે પાંજરાનું બંધનએ દીક-મહા

(૧૩૫૦)—મુરખમગ—

પાપે ઘટ પુટી ગયો જેવું લાવ્યું તેવું લણ્યું આવી બન્યું રે
ચાપે નહિ દગો સગો આવી નડ્યા માથે પડ્યા કામો કાળા રે
ધીક જાત જાત ધીક માત તાત

પાપી ધન પ્રસે થાય ચોરીનું ચંડાળે જાય

પાપીયા બેહાલ આ દશાના થાય

પાપી પુરી ત્રીપુટી આ ભુલ્યા હુલ્યા—પાપે.

(૧૩૫૧)—ઝવ-કુશ—

પ્રાણ પ્યારી ભેટી લે તું આવી આ વરશે છખીલા

છખીલા-છાગાળા-રૂપાળા-વાહ-વાહ-વાહ-પ્રાણ

મારી જીડી મહેને કાઢી શું કરવા ?

મહેણાં ખાઈને આંસુડાં ભરવા;

એવું હતું ત્યારે શે આવ્યા વરવા ?

જહાલીની સાથે મઝામાંહિ ફરવા,

લાળે લાળે આજે. નહીં લોકો જીવે છે હડીલા-પ્રાણ

(૧૩૫૨)—સતી સચીતા—

પાયલ મોહે ધડાદો આલમવા

ધુધરે નીકે લગાદો પીહરવા

ગુલાબી રંગડી ચોલી સીકા દો

સંઘલી સાડી મંગા દે, પીહરવા
સજ શુંગાર મય આવું મંદરવા
શીર ગલેસે લમાલો પીહરવા

(૧૩૫૩)—સુનેહરી-સિતારા—

નારદ-પાપી જગ મારા
સખ જુડા હય યે ધન યે રંગ યે ઢંગ ન્યારા ધુન્
હય માયાકારે સખ પસારા
જગત ખિસર મનહારા

(૧૩૫૪)—કિર્વશી-પુરવા—

પ્રાણુ પ્રિયા, સુખરૂપ ફરી વળજો વનથી વેહેલાં વહેલાં...
વંદન મુજ મુનીવરને કહેજો રાગી જનપર પ્રસન્ન રહેજો. પ્રા
કિર્વશી—રાજસુવન તજ વનમાં રહેવું શીદ ઇચ્છું ઉરમાં હું એવું,
પણ નીરપાયે જવું પડે છે, વીધ વીયોગનું ખાવું પડે છે...પ્રા.

(૧૩૫૫)—સતી-સવીતા—

પાલક હે પ્રભુ પ્યારા, દયા કર જગ રચનારા
માતા તણી વાત મનમાં ન રચે,
આતા તણા વેણુ અંતર ખુચે—

વિત હર વેસ્યાના ઘરમાં વસી છું
કરે સાહાય શંભુ હું દુઃખમાં ફસી છું—

(૧૩૫૬)—વિણુ-વેલી—

પાતળીઆ પરિશ્રમ દ્યો શાને પોઢોને મારા સમ મારા સમ છે
આલોને ચપળા આવું હું આટલે, નાજ મારા સમ મારા સમ છે
ચિન્તાને ટાળવી પુક ન ભાળવી લુડીને પાળવી,

આ.....પ્રાણુપતિ મારી વતી-પાતળીઆ

(રસીલી તું તો રોજ હસ્તીને હસ્તી)

(સતી પાસે છતાં પતિને હેાયકે તસ્તી)

અલભેલી રાખે રમણ સુખી-વાહરે તેને ધન્ય તેને ધન્ય છે
પતિની ઉદાસી ટાળી રહે ઉદાસી- સતી પ્રીતિ પ્યાસી—

આ.....શાણી સતી...ભાગ્યવતિ-પાતળીઆ

આલ્ય આલ્ય તોયે થોડેક આવું)

(જવો ત્યારે મારેજ નથી જવું)

તારા જેવી સતી સુંદરી પામે વાહરે તેને ધન્ય લાખો ધન્ય છે

મોહનની માળા જપે ખેડી બાળા છમીલા હોમાળા,

આઆ.....શાણી સતી—પાતળીઆ

(૧૩૫૭)—સુનેહરી-સીતારા—

પાલાગુરે સનમવા મોહે કાહે નીજયે
કોઢે તીજયેરે તોરા રામ નામ ભજયે.
પાલાગુરે સનમવા મોહે કાહે તજયે
કાહે તજયેરે તોરા નામ ભજયે
તુમરે બિના કધુના સોહે
દર્શન દિખાવો મોહે
આવો રસીયે મોરે કહાં વસિયે.

(૧૩૫૮)—છત્રવિજય

પાલવ પાથરી મહારાજ માયું ભીક્ષા મુજને દેશો.
કરગરી કહું છું કંઠણ હૃદય નવ કરશે.....માયું
માનિતાછો મહીપતિ મોટા, મોટપ મનમાં ધરશે,
આશાભરી આ અબજા આવી નીરાશ તાત
ન કરશે-માયું,

(૧૩૫૯)—દગાબાજ દુનીઆ—

પ્રાણુ ભુલી જજે હેમતારી પ્રણય દે વિસારો હવે
નારી પ્રેમી આ કન્યા કુમારી, થશે અન્ય નારી હવે-પ્રાણુ
આત્મા શિર મેં જનકની ચડાવી શુદ્ધ પ્રીતિ પ્રણયને બનાવી
તે થયું જો હતું હાય ભાવી પ્રણય દે વીસારી હવે-પ્રાણુ
તું થયો આજથી, બંધુ મારો સર્વ છુટયા રક્ષના વિડારો;
થઈ ભલે અન્યનો પ્રાણુ પ્યારો પ્રણય દે વીસારી-પ્રાણુ.

(૧૩૬૦)—પ્રેમની પુતળી—

પ્રાણુ પ્યારી તું મારી ચાલી ન જ પ્રાણુ પ્યારી,
હાય હારી હવે તો દોને રગ-હાય હારી.
આગ્યો છે હાય હવે તારો આ હાથમાં
બાજો ના બાજો ના ધાલો નહિ પાથમાં
બાપુડી બચ્ચી દઇ જા.
હારી હાય હારી હવે તો.

(૧૩૬૧)—છત્રવિજય—

પાતલીઆ પાલવ છોડો કોઈ જોઈ જશે,
નખરાળાં શીદ તરછોડો મારો જીવ જશે.
ભોળી ભાળી હું બાળ કુંવારી,
બાળો ભોળો હું છું બ્રહ્મચારી.
છોડો છોડો મારો હાથ મરડાઇ જાય છે—

આના આંવા ચાળા જોઇ લાલ લાલ થાય છે,
કાં થું થાય છે ?

મારો જીવ જીવ છે અરે હાય હાય હાય

(૧૩૬૨)—મહાશ્વેતા કાઠમંબરી

પ્રાણ જાયે રમણી વિયોગે

હવે જીવતું ધીક અરેરે—પ્રાણ૦

કુર વિધાતા કઠિન થઇરે,

હંયું સઘળું સુખ માઈ અરેરે—પ્રાણ

ચતુરા વીણુ નવ ચેન પડેરે,

મળશે હવે ક્યાં હાય અરેરે—પ્રાણ૦

(૧૩૬૩)—યુધ્ધદેવ—

પાછ મને પ્રેમની તેં પ્યાલી

સરલા ! જ્ઞાલી ગાછ મને પ્રેમની તેં પ્યાલી,

પ્રકુલ થયું મન માઈ જોઇ રસીલી,

ચિતહર ચતુરા મદથી ભરેલી સરલા જ્ઞાલી—પાછ.

અમીરસ પીવા પદ્મિની શોધ્યા દેશ અનેક;

તારા સમ નીરખી નહિ, પ્યારી સરલા એક—પ્રકુલ થયું.

સરલા—મુજ માટે વન વન ભમ્યા સંકટ સહ્યાં અનેક

પ્રેમાંશી ઉદયન પૂરા, ધન્ય તમારી ટેક.

મન વશ માઈ કયું. તેં રસીક વિલાસી

ભ્રમર પ્રવાસી કમળ વિલાસી—સરલા જ્ઞાલી

(૧૩૬૪)—આનંદ લહરી—

પાધરે પંથે જી ગુમાની પાધરે પંથે જી.

સુંદરી સામા જોઈ જાદુગરી અખના ન કર ધા;

રસીયાજી આંવી નાજુક વયમાં અવળા લક્ષણ આ,

હઠીલા પાધરે પંથે જી રસીલલા પાધરે પંથે જી;

વાત કરે જરા છાતીએ આંપુ કે ચુંબન આપું હા,

દંત દંખે એવા અધરામૃતની સાફ ધસીને ના;

છોગાળા પાધરે પંથે જી છખીલા પાધરે પંથે જી,

પી (૧૩૬૫)—કામલતા—

પીયુ પરદેશીને કહેજો પ્રણામ હમારા કેજો કે ગઇ તુજ દારા—પી૦

કહેજો મને તજી દીધી તેમ ખીજીને તજશે નહી.

કાઇ પ્રીતી વસ અખળા બિચારી ભોળીને ઠગશે નહી,

કહેજો તને સંભારતી વીપપાન એ કરતી હતી.

છેલ્લોં નીકળતા આસ તાઈ નામ એ જાપતી હતી.

કેજો કે દાસી થઇ અન્ય જન્મમાં સેવીશ પ્રીયુજ કામળ અરણ્ય તમારી—પી.

(૧૩૬૬)—ઠામોદર મારતર ગાયન—રા. બહાર પદ. તાલ ધીમોત્રીતાલ
પ્રીતમ મુજમેં પાયા મેરા પ્રીતમ મુજમે પાયા.

આજ આનંદ અપારહી મેરે તનકે તાપ ખીલાયા.

ખોજત ખોજત દીન બચે કેતે કરતહી કોટી ઉપાયા,

જમનેં મીસે સદગુરુ ભેદુ તિનહી પલમે મીલાયા. પ્રીં

ખેલત ખેલાવત અંતરગમખી જન બહુ નામ ધરાયાં.

સો પીયા મોંપે પલ નહી ખીજુરે પ્રાંતપતિ જે કહાયા. પ્રીં

પડી પરિક્ષા તમ હર્ષ બયા સકલ મન ભાયા

સમભાવ હુવા તમ દેખા સકલમે નીરબે નિરંજન રાયા, પ્રી

(૧૩૬૭)—સતી સંયુક્તા—

પ્રિયા કહું કે દિલદાર કહું કે હુંતો તમને શું કહું

અર્ધાંગના કહું વાર જીવ જન કહું કે શુ કહું—પ્રિ,

જો પ્રિયા કે દિલદાર કહું તો જીવદાય આપણે કરે.

જેને સોંપ્યું સર્વસ્વ તેને અર્ધાંગના શી રીતે કહું—પ્રી,

પત્ની કાન્તા જન છટ એપ્રિતીને જાજે નહી,

કુર્યાન જેને કાજે જીવજન તેને કહેવાય શું.

રંભા કે રાધાજી કહેતાં લાંગે કલંક પ્રેમને,

વિયોગપછીનો પણ ના ભેદો સિતા શી રીતે કહું—પ્રી,

પ્રિતીને જે પત્ર છે તે પ્રેમ મુરતી માત્ર છે,

તેને દેવી દેવી એજ શબ્દ હા. હા. હા. હીક છે—પ્રિ,

(૧૩૬૮)—અંદગુપ્ત—

પિયા પાંખ હીણુ સૂતી પંખિણી જનપંગ હું છું.

ઉડાયે ન એક પાંગે જીવન મહાન આકાશે,

કેગ કરી એક આંખે અંતરાક્ષરો હું હું.—પિયા

ગૃહ આશ્રમ કલ્પદ્રુપમે દાંપત્ય રૂપી ડાળ,

પ્રિય પતિ પત્ની પંખિડા ત્યાં ફળ ખાય રસાળ,

ક્યારે સ્વામીસંગ થાયે આનન્દ બાગે જવાયે,

પ્રેમ બ્યાં પવને જીલી લ્હાવો સ્વર્ગનો લડે છુ હું પિયા.

(૧૩૬૯)—કુંદખાળા—

પ્રિતમ જન ન છોડી તુ નિરાધાર આમ;

યા દે ન છોડી પિયું દિલથી તમામ પ્રિ

દતું છો પ્રીતમ પ્રાણુ તું છો આધાર;

તજીશ જો જશે પ્રાણુ તું છો આધાર;

હલુલી છું હું પાણુ એ નથી મોટી બુલ

નમી માણુ માશી પિયુ કર કહુલ, પ્રિ.

(૧૩૯૦)—વસંતપ્રભા—

પિયું રસ જુલેજુલે જનપો જગ રંગતરંગે હા બયુ જગ રંગનરંગ
જીવનતો એ છે મીઠો લ્હાવ—પીયુ

હું રસભીની વાદ્દલડીને તું રસભીનો નાથ
થેવનનાં મદ ભર્યાં તરંગે હીચીયે જોડી હાથ—પીયુ.

(૧૩૯૧)—ઝમોદર માસ્તર ગાયન— રાગ સોરઠ ગરબો તાલ ત્રીતાલ

પીયાકા સંધેશા મેરા કહીયો જય જરે જરે કાગા જરે, પીયાકા

પતિવ્રતા પતીકા બજે તાહી ન ઝોર સોહાય,

સીહનં ભુખસે જો મરે તોભી ધાસ ન ખાય. પીયાકા.

પતિવ્રતા તય જનીયે જરા ન ઉધરે નેન.

અંતર ગત સાચી રહે બોલે મીઠા બેન.

પતિવ્રતા મેલી બઝી, હોય કુચ્ચાલ કુરૂપ

વાકે યક યક બાલપર, વારે કોટી સ્વરૂપ પીયાકા.

ઉંચી જાત પપૈયાકી પીવે ન નીચા નીર,

કે જાએ ઇંદ્રકો કે દુઃખે સહે શરીર, પીયાકા.

છીપ પડી સમુદ્રમે કરે પીયાસ, પીયાસ,

સકલ સમુદ્ર તુચ્છહી ગીને સ્વાંત યુંદ્ધી આસ. પીયાકા.

મેઘ. વીજ, પવનસે ડોલે નહી ગીરીરાય,

પતિવ્રતા ચક્ષે નહી હમરો આદન ખાય. પીયાકા.

(૧૩૯૨)—ખુદ્ધદેવ.—

પ્રિયા સરજા ક્યમ વિસરાયે રહી હૃદય વસી પ્રેમદાંએ—પ્રિયા.

અંપક કળી મલે હોય સુવાસીત મધુકર નવ લોભાયે,

પ્રેમી વસ્તુને પ્રાણુ અર્પનો કેદી કમળમા થાયે પ્રિય.

અન્દ્ર ભાન્તિ એ પ્રેમ ચકોરી અગ્નિ પ્રીતથી ખાએ,

એજ સનાતન રીત પ્રીતની અન્યને શું સમજાવે—પ્રિય.

(૧૩૯૩)—જીદમેવહેસી.—

પ્રીતમ મેરા થાતો હાએ ગદ પાતી પાકે વાકે યુલાએ

ઉસતક ચાંસે જાકે આએ શાહા મએ લખોટી,

ચલી ગોલી જએસે શીરી મએ બી વએસે.

દેખા પડાયા વોહ મુઆ દુખ પાએ—પ્રીતમ.

(૧૩૯૪)—સીતાદેવે અંગરેક્ષી—

પીયા પ્યારે નાહી જીયા ગમરાવો સૈયા

માનો મોરે પીયરવા નાહી ધરવા;

ધતીયા તુરત વાહી રતીયાં ચલાઈયાં
બતીયાં બનાઈયાં સીપાઈયાં દોડાઈયાં.
માનોરે ખીચરવા જીયરવા જમાઓરે કહનુવા.
દમમે તુરત ફસત રડત દૂશમનરે રાખો પ્યારે જીયારા સકત.

(૧૩૭૫)—સંસ્કૃતિચન્દ્ર—

પ્રિત કરીશુ તરછોડી પરદેશી...હા છોડી પરદેશી (૨) ...પ્રીતી,
ડંશ દધ અહો બ્રમર કુમુદને હો છોડી પરદેશી...હા છોડી(૨) પ્રીતી
પુરી પંખીણી પ્રેમ પીંજરમાં, આખરે પાખ મરોડી પરદેશી,
હાં મરોડી પરદેશી.....મરોડી પરદેશી.....પ્રિતી.
ત્યાગી કુમુદ વન ભટકી ઓ ભમરા આગ્યો અહી શું ફરી દોડી.
હાં દોડી.....પરદેશી.....હાં દોડી પરદેશી.....પ્રિતી.
ઉડીજ ઉડીજ પંખી મુસાફર રેન રહી છે હવે થોડી પફદેશી.
હાં થોડી પરદેશી.....હાં થોડી પરદેશી.....પ્રિતી.

(૧૩૭૬)—દામોદર માસ્તર ગાયન—રાગ, કાશી, હોળી તાલ દીપચદ

પિયાળ કે સંગ ખેલો હોરી. સમતા બસત સજોરી. પીયાળ.
વિવેક રાગ કે દલકો લેકે મોહરી સૈન હનોરી,
પાંચ પચીશકો ભરમ કરકે સોતો ડોરો તોરી,
સખી સીખ માનલો મોરી, પીયાળ.
મનકો રાગ અપને થીર કરકે સુમતકી દ્રાગ રચોરી.
કુમત અખીર ઉડાય કે ખેલો કાચા નગરકી હોરી,
ક્ષમા ધર્ય લાવત જોરી. પીયાળ.
શીલ સતોપકી કર પીચકારી પ્રેમકો રંગ ભરોરી,
લાજકે ઘૂઘટ ખોલ પીયાસે સુરતકી ચોટ ચલોરી.
તખ તોરો લગોરી.
અવસર ચુકે બહોત પજીતયા માન લેવો મતી મોરી.
અપને ઘટકો ડફડી બજાઓ રદ્યમે સુતાલ ટકોરી.
ગાઓ બજન શમ ભોરી.

(૧૩૭૭)—એકજબૂલ.

મેના—પિયુજ ગદ્ય વિસરાઈરે.
હતી કેવી પ્રિતિ મુજ માથે મંચુર રે ? પિયુજ.
એ સુખ તે શું સંમણાં થઈ ગયાં ?
આપ થયાં પરનારે.
હવે જીવું પિયું ? કહે! કોનાઉપર ? રે—પિયુજ

(૧૩૭૮)—બુધદેવ—

પિયુ પિયુ પોકારતીરે, પપેયા વધુ ઝૂરે વનમાં
 વિરહ અંગાર ઉઠે તનમાં અતિશય બળી રહી મનમાં—પિયુ.
 ખીલતી આ કળી કુસુમની ભોગી વિના કરમાય;
 જુલતી આ લલિત પાંખડી ભોગી મધુકર ચ્હાય—પિયુ.
 આળા રસાળી અંતરે આકુળ વ્યાકુળ થાય;
 નમ્ર નવોઢા નૌતમ રમણી રસીક ચ્હાય,
 હંસણી દુઃખી થનીરે કોગળ માનસ ઉપવનમાં.

(૧૩૭૯)—કુપ-જીવ—

પીતમ હમટા છાંડકે બશે કહાં તુમ જાએ.
 અબતો મનમાં બસ ગર્હ મરૂગી મએ બીસખાએ.
 એરી સખી જીયા ન ઢલપાવો દરશન દેગે પીયરવા.
 ઉનખીન મએ તરપત હુ કલ ન પડે કયસે કરું.
 હાં હાં ધરો ધીર સજની એરી સજની.
 કલ ન પડે જીયાકો પીયુ ખીના અબ
 હાય હાય ખીરહાકી ખીયા.
 જલાવત જીવા ફૂલડાવત હીયા કાહે કરું—

(૧૩૮૦)—હામાન—

પીદર દેતેહો ક્યુ સીતમપર સીનમ.
 ગુજરતે હયે હમપર અલમ—પીદર દેતેહો!
 કાંહા કામે જગ હયે કાંહા જામે જમ.
 ના રખીયેગાં જમકે કદમપર કદમ—પીદર દેતેહો!
 કરમ કીજીએ થા મેરા સર કદમ,
 પીયે મીલકે ખાદા ખહમ પર ન હમ—પીદર દેતેહો!

(૧૩૮૧)—અહ્લાનંદ ભજન—રાગ પહાડી તાલ કેરવા

પિયા ચલો નગરીયાં હમારી રે ટેક
 તુમ ખિન હાર સિગાર ન ભાવે,
 સૂતે મહલ અટારી રે. ૧
 સુદર તન જોખન પટ બૂપણ.
 વિન પ્રીતમ સખ ખારી રે. પિયા
 મેરે અવગુણ યાદ ન કોળે,
 દાંસી જન તુમારી રે, પિયા
 અહ્લાનંદ દરસ મોહે દીજે,
 અરબુકમલ બલિહારી રે પિયા

(૧૩૮૨)—સરોદે ચમન—દારડો માંદ,

પીલે દારડી, બાલમ પીલે દારડી.
દારુ તો મારુ પીએરે રાતા રાખે નેન,
સુતો સંહેમો જંગશે તો થાશે રંગતી રેન. બાલમ
થોડા મેરા કથ ચલેરે દીન થોડા ધર દૂર.
સેજ છોડી કામીની થાર જોખન જાયે ભરપૂર,
સાંહાંજ પડેને સાહેમો મારેં દારડી પીવા જાય,
અડધી રાતે આંગણે આવે મારેં નાજૂર જીવ ગમરાય.
કચે પાયે દોલીયો દીલી પડી નવાર.

સાહુડો રંગ બીજીયો કાંધ રમ્યો રાજ કુમાર,
રાત પડેને સાયમેક મારો ના આવે મુવા ઘેર,
સોકનડીને ગેર જઘ સુવે મારી આખમાં આવે જેહેર,
દારડો દગ દગ કરે પીયાલો કરે પુકાર,
ભર દેવે મરગ લોચની તમે પીયોની રાજ કુમાર.
સુરજથાને પુજશેરે ભર મોતી રે થાર.
દો ધડી મોડો ઉગજે મારો સાહેમો ખેલે શીકાર,
ઉચી નીચી સેજડી મોંસે ચડયો ન જાય,
દે જો મારા કંથને મને ગોદીમાં લઈ ગડી જાય,

(૧૩૮૩)—કિશોરસિહ—

પિતલડી હું બાધું કોઈ છબીલાની સાથે.
મુવો ધરડો ભરથાર ભાંગ્યો માથે.....પિતલડી હું,
નારી ચરીત્રો કંઈક નચાવું—ચતુરા હું સટકી જાવું;
પ્રેમ કમળની ભોગી ભમરી રમથું કેસુડાની સંગાથે...પ્રીતલડી હું.

(૧૩૮૪)—નંદનચીશી—

પ્રિતમ પ્યારાની પ્રીતી ઉર જાગી
જાલા દહેરી લાલની લાગી
નવી દ્રષ્ટી ખીળી છે રસાળી
સ્નેહ સુપ્ટી આજે મે નિહાળી
પ્રેમ પથે પળી
સગે મળી.....દહેરી લાલા
સુખ સ્વર્ગના હું પામી
મળીયા સલુણા સ્વામી
પ્રેમે પુખ્ત કરે હું પ્રભુ ગણી

૨ગીલા-૨સીલા-છખીલા તણી

ચિત કામણુ કટારી વાગી-બહાલી.

(૧૩૮૫)—સરોદેચમન બેહાગ

પીતા કમરસે સાદીર જુણુની ગુન્હા ચરનજુ આઝેરે,
કન્યા જો યાં ચન્દ્ર મુખીથી શયકો દીખાત શાહારે.
કરે ન બન્હા ઉજર કબીબી, બ્યાહહો શીતાખ મોરારે.
કરા જો કીરપા ખુશી હો કમરકી નીડર નીડર મઝે.
કહત તુંમ સની-પીતા કમરમે,

(૧૩૮૬)—બ્રહ્માનંદ લજન—

પિયા મિલનકે કાજ આંજ જોગન વન જાવુંગી. ૧.
હારસિગાર છોડકર સારે અંગ વિભુત રમાવુંગી
સિંગી ચેલી પહર ગલેમેં અલખ જગાવુંગી. ૨
કાશી મથુરા હરદ્વાર સખ તીરથ નાવુંગી
ગય હિમાચલ કરં તપસ્યા તનકો સુકાવુંગી. ૩
ઋષિ મુનિયોંકે આશ્રમ જાકર ખોજ લગાવુંગી
અંદર બહિર સખ દુંદુ નહિ અટકાવુંગી. ૪
નિશદિન ઉસકા ધ્યાન લગાકર દર્શન પાવુંગી.
બ્રહ્માનંદ પિયા ધર લાકર મંગલગાવુંગી. ૫.

(૧૩૮૭)—સતી દેવહુતી—

પિડા તો કળાતી નથી તારી વળગ્યો છે કોઇ વ્યાધિ વિષમ દુઃખકારો.
અંતર ખોલાને ખોલખેની શરમાન, શજની શું દુઃખ તારે શરમાળી.
સતી મદમાતી હતી જણાયે સુકાતી જતી;
યુવાની ઉપાધી વધી રતિ શું લાગી રતી,
બારે ભ્રમણામાં તને ભાળી ગભરાના ઘેલી-સું.
નાજીકડી વેલી આલી નયીન ઉપાધિ તારી;
નયને જણાવે નહિ ઝપટ જાહની કારી,
વખતે હોય વીરહ વન્હિ એ બળી સમજાય નહી.—શું.

(૧૩૮૮)—સીધ્યાર્થબુધ—

પીજો પ્યાર, પૂજન પ્રેમ ધારી;
પડુ હુ પાયે દેવ મારા-પીજો.
આવી આવી આભારી હુ તમારી;
વનમાળી છો વિહારી હ્યો સ્વીકારી—”
સ્વીકારી લેજો બહાલા;

નેવેદ ધરે તમ બાળા;
બાલતણા રસભીના અંતરનાં
હુઃખ હારા.

(૧૩૮૯)—કળીચુગની સતી.—

પ્રિય પટરાણી કળી સતિ શાણી સુંદરીનાં શીરતાજરે
જાઓ ખુશામતખોર ધુતારી શરમાવો શા કાજરે
ખાનપ કરો ગાન રૂપાળાં રાજી રહે મહારાજરે.

(૧૩૯૦)—સરોદેવ્યમન—ભૈરવી.

પીતા નહી દેઓરે નાહક ગારી સુનાઓ સો ગાંરી,
પીતા નહી દેઓરે.

સખ સચ બાત આપ કહી દેગા રે,
નાહક ગુરકીઆ બતાઓ સો ગારી પીતા-નહી.

(૧૩૯૧)—બ્રહ્માનંદ લાનમાળા—ગજલ તાલ ધમાલ.

પિલા દે પ્રેમ કા પ્યાલા પ્રભુ દર્શન પિયાસી હું.
છોડ કર ભોગ દુનીયાં કે યોગ કે પંથ મે આઇ
તેરે દીદાર કે કારણ ફિરં વન વન ઉદાસી હું
ન જનનું ધ્યાનકા ધરના ન કરનાજ્ઞાન ચરચાકા.
નહી તપ યોગ હું કેવલ તેરે ચરણોં કી દાસી હું
ન દેખો દોષ કો મેરે દયાકી ફેર દષ્ટિ કો
ન દુર્ગ આસરા મુજ કો તેરે દર કી નિવાસી હું
કોઇ વૈકુંઠ બતલાવે કોઇ કૈલાસ પર્વત કો
વો બ્રહ્માનંદ ઘટ ઘટ મેં રૂપ કી મૈં બિલાસી હું

(૧૩૯૨)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, ખમાચ, હુમરી.

પ્રીતમ પ્રીત લગાકે સુરત મોરી કાંઠ બીસરાઈ રામ-પ્રીતમ
તેરે ઇશ્કમે પ્યારે, સખીકું હમને સહે સારે,
શીર મયે મનકે મારે, કે મહિલા મેરી લાજ ગુમાઇરે-પ્રીતમ

(૧૩૯૩)—સરોદેવ્યમન—કાશી, હુમરી.

પિયુષી ચીત્ર બન પીતમ પ્યારે મન ખેરાગી મોરા રે.
અપને પીયુષે તન મન વાર જો વાર શો થોરા રે,
આવો પીયરવા ગલે લગાડે જગમે જુના થોરા રે.—
આંધી આંધી રાત કોએલીઆં બોલે બનમે બોલે મોરા રે,
નહી કીનારે શારસ બોલે મેં જનુ પીયા મોરા રે.—
લટપટ ચાલ છાંડે ગોરી ઘટહી બસે પીયા તોરા રે,
જીસે પીયા ચાહે વોહી શોહાગન કયા સાંવરા કયા ગોરા રે.—

(૧૩૯૪)—અહ્લાનંદ ભજનાવળી—

ગજલ કવાલી.

પ્રીત કી રીત ન જાને સખી વો તો નંદ
કો ખાલક સાંવરિયા ટેક.

જમુના તટ જાય કે ગાય ચરાય બગવ
કે બંસરી ગાવત હય સખિયાં સંગ ફેલી
કલોલ કરે દમિ લુટત ખેલત ફાગરિયા ૧
સંગ લેકર ગ્વાલન ખાલ ધને મગ રોકત
હય બ્રજ નારિનકો તનસે ચુનરી પટકો ઝટકે
સિર સે પટકે ચલ ગાગરિયા ૨
બિંદરાવન કી ધન કુંજન મેં મિલ જોખિનકે
સંગ રાસ કરે પગતુપરલ્ય ધુન ખાજ રહી
નિત નાચત હય નટ નાગરાયાં ૩
નિજ બકતન કે હિતકાર પ્રભૂ બ્રજ મંડલ
બીજ વિહાર કરે અહ્લાનંદ ન રૂપકો જાન
સકે બદ્ધ ખાત બનાવત સાવરિયા ૪

(૧૩૯૫)—સુકન્યા સાવિત્રી—

પ્રિયતમ ! પદ સેવા, યાચું છું જોડી પાણિ,
ફળ ફળ સમિધો હું, નિત્ય આપીશ આણી;
નરવર ઉરધારો, દાસીની દીનવાણી,
પરિચય નથી મ્હારે, રાજ છું છું અગ્નણી.
હું અગ્નણી રાજ ! તમથી છેક છું અગ્નણી,

(૧૩૯૬) નીલમ માણેક—

પ્રીત સુધારવા પાન પુરા પ્રેમી વીણ કોણ કરે ?
પ્રેમી ઓ ખરા પ્રેમમાં મરે,
માન સરોવરના મોતી તો, હંસ વિના કોણ ચરે—પ્રેમી
અંદનને કાપો કે બાજો, સરસ મુગંધી ન પરહરે,
સેરડીને સંચે પીલો પણ, મધુરતા મવ ટળે—પ્રેમી

(૧૩૯૭)—શંકરાચાર્ય—

પ્રિય છોડો પાલવડો છોડો નહિ, છોડો નહિ. મારો કેડો લઈ
સતાવે શું સલુણા આમરે કંઈ તો શરમ રાખો
હવે હું છેક હારી છું ન બેડી પ્રેમની નાંખો
સખી લોભી ન ચાતાં આ મુવા ઉપવન લુટાવી દો
નથી જોતું વધારે કંઈ અમારો કર સુકાવી દો

(૩૧૪) વોલ્યુમ ૨ જી ધી ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

બની ધાયલ બીચારી હું બીચારી કઈ નવી લાગી,
દવા દાવો સખી દીલની કટારી કાઢની વાગી.
નથી કાતિલ કટારી એ મદનનાં બાણ વાગે છે,
દવા દેનાર બદલમાં અધરરસ પાન માગે છે—

(૧૩૬૮)—સરોજની—

પિયુ ન જાશે મોહન મેલી, શીદ રોડા રસીલી યદ્યં ઘેલી...પિયુ-
હિદ અશુભ અતી, મતી નથી ઠરતી, શીદ દુઃખ દરીયામાં દયો ઢેલી—પિયુ-
સુખ દુઃખની વાદલીઓ એતો વરસે,
પણ એકલડી પિયુ તમ વિના પડવું કયા પ્રસંગે;
હરી સાચું શરણુ સદા એલી... ..પિયુ.

(૧૩૬૯)—વીર હમ્મીર—

પિતાથી વિદુટી હું તો પડી દીન બાળારે,
અરેરે અહીં તો ક્યાંથી આવી હું, દિન બાળારે;
નથી આંહી માઈ રોઝ રોઝ રોઝ આંખડીરે,
કઈ લાલ આંસુડાંથી અરી દલમાં પડીરે.
કઈ લાખ કાલાવાલા દયા કોણુ લાવશેરે,
રડું હું ગરીબ બાળા પ્રભુ તું બચાવજેરે.

(૧૪૦૦)—કળાવતી—રાગ, છલા, નિલાનો.

પ્રિય આવો પતિ આવો હો.

દેવધાની મન યયાતિ જેવા, તેવા મારે મન બાવો, હો,

કઈ તનમન ધન અરપણુ, મમ દરપણુ પ્રાણુજીવન કહેવાઓ હો—પ્રિય.

ઘડી ન વિસાડું સ્મરણુ તમારું સ્વામી,

પ્રાણુ પ્યારા નયનો તારા, ગુણીયાળા રૂપ રસાળા;

તમ આધાર આ દિનદારા, સ્વામી મારા છો છોગાળા,

કામણુગારા કંઈ રખવાળા આવો. હો... .. પ્રિય.

(૧૪૦૧)—સ્નેહ લતા—

પ્રિયુ પાતળીઆ પુગ્નું પાવડીઆ

મારા સુરત બુવનના છો શામળીઆ

પ્રિયું

પ્રીતી વચનની વાંસળી વાગી હૃદય દ્રઢ લાગી

તરત હું તો જાગી

[ન સમજ્યા એ તો પ્રેમની નિસાની

(ત્યારે આ પ્રેમીને નિશાની શાની)

કાયાની કામળીઆ, સોંપુ છું સ્નેહથી આ

પ્રિયું

સકળ સંસારમાં એક સારમાં તું સાર મ્હારે

જુઓ દીલદારતા દેદાર રસીલા હારમારે
(આ હારથાં હુંજ, હા બહાલા ચદ્ર તમેજ)
પામી પ્રીય સજ ચતુર ચંદ્ર એક ભુવનમાં રે
ચતુરા ચંદ્રીકા તુજ કાન્તી શાન્તી ચિત હારે પ્રિયુ.

(૧૪૦૨)—સરોજની—

પિટથો મેરલો, હાય મેણુલાં મારે; (૨)
જરી કહું છજુકો ત્યાં ધિંગો ધોકો ઘઘ ધમારે—પિટથો.
હું પણ બળમાં, તેમજ કળમાં, ક્યાં છું એથી કાચી,
એ હિમામે ખોટી છકકડ હું દહું સાચી—પિટથો.
બળ્યા ઘણી તો રહે બળડતા આપણુ રહીએ રમતાં,
તો પણ હું તો હારી ગઇ છું દુખડાં ખમતાં ખમતાં—પિટથો.

(૧૪૦૩)—મીસ અમીરજન—રાગ, મતાર, તાલ, દાદરા.

પીયા પ્યારે ન જરે સોતન, દારે માનોજી મોરી આત,
બિજલી અમકે મેંહા બરસે, છાપ અધેરી રાત.

આઓ આઓ સાંવરિયા, પિયા જાતે કહાં ધંહલાતે.

તમન્ના હે હમે દિલસે તેરે કુચેમે જાનેકી.

લગી હય અળ યહી વહશત મહોખત આ જમાનેકી;

અન્ને નિયાજ ઇસ્કકે કામિલ નદિં રહા,

જસે કિલપે નાજ થા, મુઝે વો દીગુ નદિં રહા,

(૧૪૦૪)—રનેહુ લતા—

પ્રીત પાન ક્યું તે ક્યું રસીલી કેમ બૂલ્યું ભુઝાય

કળી કળી બમનારો બ્રમર રખે, કંઈ કમગનહી ગુઝાય પ્રીત.

પામી પરાગ બ્રમર નાહ નાસે

સ્થીર થઇ ખેસે મુખ આશે

ખીલ્યુ કમળ કાલે કરમાશે

એજ વિચાર બ્રમર વિકાસે

ચંચળ જાત બ્રમરની પ્યારા કાંઈ નહીં કહેવાય

હું નહીં, ના નહીં.

(૧૪૦૫)—ખેધારી તરવાર—

પિયો પિયો પાતળિયા પ્યારા મધુર આ મધ પ્યાલી

થાયે રંગી પિયે જો દિલગીર અજમ અકસીર,

મહબરી રંગી મહિરા સમીજ તું મારી મહિરાલી નારી.

ખીલેથી આંહનીમાં મધ આ વિકાર કરે,

ગળામાં નાંખી હાથ દાર તે વિકાર હરે.

હસાવી રમાવી બસ.....ગિયો,

(૧૪૦૬)—મીસ કાલીબન—સગ. પીલુ. તાલ દોરડા.
પીયા બીના મેકા પડે નહીં ચેના.

ચાંદીકા પીંજરાં, સોનેકી મેનાં તક ઉડ ગઇ મેનાં
તકદો નૈના તકદો નૈનાં પીયા બીના મેકા પડે નહિ ચેનાં

(૧૪૦૭)—પીતૃભક્ત શ્રવણ—

પીતા સત્ય પરીક્ષણ પ્રમાણે

આઘ શક્તિ જનુનીને જાણે

ગુણ ગણ તેના ઉરમાં આણે

સહુથી મોટા દેવા

હું શ્રવણ કરીશ સાચે સાચે મુજ માતપીતાની સેવા

(૧૪૦૮)—સોમનાથનો ઘેરો—

પીયો પીયો (૨) પ્યારે મોરે પ્યાલી આ દુલધાગી,

સુંદર પ્યાલી એ ગુણવાળી ઓર મિકા મહેદાર;

સાર સકળ સંસાર કો હય સજ્જન શોખીલા સાર,

નીકે કોક ગમાર—પીયો—

(૧૪૦૯)—રામસીલા—

પીતથ પદ પંકજ પ્રાન આધાર મોરા રશીયા રાજકુમાર પીતમ

મનકી સોસા જ્ઞાન રતનસે તન શોભા શીંગાર,

બન પાયે રસ કુલનસે પ્રાણ પતીસે નાર—ચીતમ.

પ્રેમ રતન ધન સુહાવન પ્રેમ અચલ નીરનાર

પ્રેમ પીયાકો હાર હીયાકો સખ સંપત સંસાર—પીતમ,

(૧૪૧૦)—નૌતમ ચંદ્ર—

પ્રિયુ પાતળિયા પૂષ્પ પાવત્રિયા

મારા સુરત ભુવનના છો શામળીયા—પ્રિયુ.

પ્રીતિ વચનની વાંસળી વાગી હૃદય ગઢ લાગી,

તરત હું તો જાગી—

(ન સમજ્યા એ તો પ્રેમથી નિશાની !)

(ત્યારે આ પ્રેમીતે નિશાની શાની !)

કાચાની કામળીઆ, પ્રીતિની પાગરી આ

સ્વિદારો જામળીઆ, સોંપું છું બેઢથી આ—પ્રિયુ

સકળ સંસારમાં એક સારમાં તું સાર મ્હારે

બન્યો દીલનાદારના દેદાર, રસિલા હારમારે

(આ હારમાં હુંજ !)

હા બહાલા ચંદ્ર તમેજ !

(૧૪૧૧)—સેમનાથના ઘેરા—

પ્રિતમ ધર ભાવોરે અળગા રહીને શું અમુકાવે પ્રિતમ
કમળ ખિડાએ મનભરાએ,
પંખાણી વિનવે લળી લળી પાયે
ચંદ્ર છુપાઈ છુપાઈહૃદય લોભાવોરે પ્રિતમ
જ્વાલ ધરીને વલ્લભા જ્વાલમ જોતીચાટ,
તુમ દરશન વિષુ શામળા અંતર થાય ઉત્તાર,
શાંત શાંત તું સુંદરી શાંત સમય એકાન્ત,
હૃદય ભાવના રેડવા આવે તારે કાન્ત—પ્રિતમ

(૧૪૧૨)—મહામહાસેન—

પીયાકે આનનકી, સુનત ખખરીયાં બાટ મુકત હમ નેક નજરીયા
જો પીયા હમસે રુસ રહેરે છાય રહી જેસી કારી આદરીયાં—પીયાકે

(૧૪૧૩)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, હોરી.

પીયા બીન ક્યસે ખેતું સખી મેંતો પીયા બીન ક્યસે ખેતું—સખી મેં
ફાગ દીનન મોએ કછુના સોહાએ. કીનપર રંગ મેંતો ઢોલું—સખી મેં
તનમન તરસત યું ચતચાવે, કંચ હુંઢકે દોરં -સખી મેં
મોતનલાલ તેરોહી દેશ, હસ હસ ધુંધટ ખોલું—સખી મેં

(૧૪૧૪)—પુડલોક—

પ્રીય મારી કંકરી બાણ, જો પ્રીનડી કરી તો કરી જાણજો.
સોંપ્યાં મેં પથુ તન પ્રાણુ હૃદયે સર્વ રહી સુખ માનજો,
અંતર ઘટ રનેહ કંકરી વાગી.
લાલ લગન લલનાને લાગી
વાગી તેવી સામી વાગી નયન નચાવી મુખ મલકાવી
પાણુ' ફરી મારી.

(૧૪૧૫)—અણતસિહ—

પીસે પીસે જમાનેમેં થોડા જીના બહેતી ચક્ષી હય શરાબકી નદીઆં.
અર્ગવાની હય એ પાની પાતે હય કોઈગાની લાયે જેવાનીકી નીશાની
પીસે પીસે રંગ પાની,
હૃદય તખલી આતા હય મસ્તે શરામે જાનમેં,
બહાદો અપની નાવકો શરાબ કે તાજાખમેં.
કુચ્છ તમ કુચ્છ હમ મહીં બન જાઓ એક શરાખમેં.
જીસને યે પયછાની સુરત ઉસકી હય નુશાની.
શીર ન શીસા ન પાની ન હોમી મેમાની.
પીનેમેં સાંસ મત મો ડખ જાઓ શરાખમેં,

(૧૪૧૬)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, કાકનરા—આહાર ખ્યાલ.
પીઅરવા મોરો ધર આપણો,
મેં કરંગી સીંગાર સીંદર તીલક પલમે પગડારું હરન ભરન,
દગ અંજન બંજન બનાપણો—પીઅરવા૦

સુધ સુધાર લીઓ ચીર કુદન, જડત જડત નગીના.
હીરા મોતી અનમાલા—અનવટ મિછવા ઓર ઝાંઝર,
નીરક પરક છગ અપની મોરી મુસકાપણો—પીઅરવા૦

(૧૪૧૭)—ખુને નાહક—

પીયુ મીલનકી બતીયાં મુન આપ હું રતીયાં,
ધર છોડા દર છોડા હે આજ,
પ્રેમકી લાગી મોહો, એ દીવપાર હે કતીયાં.
કારી લાગે ભારી લાગે રચનન દૂશમન બની
મન ગળરાયે છયા અકલાવે ફટે છતીયાં,

(૧૪૧૮)—મીસ કાલીજન—રાગ, પીયુ, તાલ, દાદરા.

પીયા બીયા મકા પડે ચૈના પડે નહિં ચૈના.
ચાંદીકા પીંજરાં, સોનેરી મૈના ઉડ ગધ મૈનાં,
તકદો નૈના, તકદો નૈનાં પીયા બીના મૈકા પડે નહિં ચૈનાં.

(૧૪૧૯)—સૌભાગ્ય સુંદરી—

પીલે શરામ મોજેંદાર મેરે ચાર—પીલે.
બહર દીલકો જોશમેં લાંચે, રંજ હટાવે હગર મેરે ચાર—પીલે.
દર્દ તમામકો મર્દ કરતા હે સદરમે બહોત બહાર મેરે ચાર—પીલે.

(૧૪૨૦)—રામ રંતન—

પિયાસે લગી હાં નજરીયાં હમારી,
સાંવરેને આજ મોરી આલી । પ્રેમ કટારી મેહી મારી...લગી૦
શેર { લોહકા નહીં મિંદુ નિકલા, પ્રાનદ્ય મુર્છા નહિ;
{ કોઉ અખજ જોશ એ દર્દ ઉભરે, શુંદગી પલટ ગધ.
દીલ જનીયેં મયેં હું નિસાર.....લગી૦

(૧૪૨૧)—અલાઉદ્દીન—

પીયો પીયોજી રાજ રંગીન રમ.
રંગીન રમ યે અપીન રમ—પીયો પીયો,
રાજકો મોરે બના બનાઉં કે અને હો કમ—પીયો.
રાજકો મોરે મેં દારુ પીલાઉ બેવડા પીલાઉં મેં ફેની પીલાઉં.
ક્યાય પીલાઉં મેં ગરમાગરમ—પીયો પીયો.
રાજકો મોરે મેં લગન લગાઉં કે લગી હોમ કમ—પીયો.

(૧૪૨૨)—અંબરીશ—

પ્રિતિ બાંધી અમે હડિનનછી,
 હરિનનથીરે આદી નથીરે શુદ્ધ મનથીરે પ્રીતી.
 જેની આજ લગી જપતા માળા;
 મળ્યા ચતુર ચિત્તનથીરે, પ્રીતી,
 વિવેક ઘટે નહી વહાલામાં
 શોભીએ આપ સજ્જનથીરે, પ્રીતી.
 નેન એન તમ પ્રેમીજ પુરા,
 વુરે કિરણુ થા નદનથીરે. પ્રીતી.
 કુમુદ દિનકરથી કરમાતું,
 ખિલે ચંદ્રજવનથીરે પ્રીતી

(૧૪૨૩)—લક્ષ્મી વીજય—

પ્રિતમના પુજ્ય પાચ, પુરણુ પ્રેમ કરી,
 હાં પ્રેમ કરી, બહુ પ્રેમ કરી, સેવા ધારીશ સદાય, નિત્યે નેમ ધરી,
 હાં નેમ ધરી, ગહુ નેમ ધરી,
 શિખામણુ પરમાણુ વશકરું વહાલથી,
 લઘશ સુખો સંસાર તણાં મુજ લાલથી,
 એમ કે.

હા, બા હા,

પુરો પ્રિતીનો અધ્યાય બાણી ચૂકી હુ ખરી—પ્રેતમનાં

(૧૪૨૪)—ખુખસુરત બલા—

પીયા બીન ચયન સાથે મે હે જીકી કયા કાસે કહું.

હેરી દધ મદન મોહન મિન સુધ યુધ ગધ મોરી હાં,

શએર. } તાકુ જાશો રીશો ફરીયાદ ન આએ અત્યતક
 અત્ય એક શએ હય મગર પીરતી કહાંતક કમતક
 રહમકર દરદે જીગર જાન નીકલ જાએગી
 ધનની બીનતી વાસે કહે! જા તમ બીન આવરી

(૧૪૨૫)—મીસ અચ્છનલાલ—રાગ, પહાડ તાલ, દાદરા.

પીયાસે સખીરી નયના લગો અરે હાં—પીયા.

અમી હલાહલ મદ ભરે, સેત સ્યામ રતનાર.

મરત જીવત જુકજુક પરત જીહી ચતવન ઇકવાર—પીયા.

(૧૪૨૬)—અખરીપ—

પ્રિયા માતું તારો ઉપકાર, હૈયાહાર પ્રીયાં નાર

તે આવાર સિળ રાખ્યું જતું જે સર્વાધાર—

શિળ જતાં સત્ય ધર્મ રિસાયાં
ભકિત દેવી સત્ય વિષ્ણુ તળયાં
વિના ભકિત કિરતાર કાપાયાં
ધન્ય છે શિયળ આહાહાહા—પ્રીયા;

(૧૪૨૭)—સુનેહરી ફરેબ

પીતમ વઝરીયા મીલા ગયો એ,ર—ઓઈ—પી
કચસી નીરાલી સગ ધજ ઓર યયા ભોલી સુરત પાઇ
હાય આપને ખાલીકને કયા પ્યારી શકલ બનાઇ
ચીતવનકી બરછી લગાએ ગયો—હાય હાય—
ગોરા—ગોરા મીચારા પયારા મુખડા ભોલા.
ભોલા મુખડા—પીતમ—

(૧૪૨૮)—લક્ષ્મિ વિજય—

પ્રિતિ નિતી સુજનમાં પૂરણુ સદા કરો,
કિર્તિ લક્ષ્મિ પામે કલેશ તજી સહુ મળો,
રસકસ વતિ મધ ભૂમિ સદા મળો.
પ્રભુ છો મોહમદ હારી, ન્યાયી પીતા.
આપો રિદ્ધિ શુદ્ધમતિ આ ભારતી
બળપ્રતિ અમિ દષ્ટિ કરો—પ્રિતિ નિત.

(૧૪૨૯)—એશીહી-સિતારા—રાગ ડુંભરી.

ચીયા તોરી બતીયાં જાદુ ભરી
જએસે બનમે બાજે ગોયા હરકી મધુરી અંસરી.
તું જો બંકા ડનધયા મએ રાધા પ્યારી,
તેરી બાતોપેં અમ તો મય છયા હારી.
ચાહ રખો હું મએ ચેરી નુમ હારી,
હાત તુમહારે હએ લજ્યા હમારી.
મેરે સાંવરીયા તીરછી નજરસે મારે કટારીયા.
.....ધાયલ હુવા દીલ હાએ,
બાંકે બલમાં બલહારી મએ જાગી—તોરી૦

(૧૪૩૦)—મહાધેના કાદબરી—

પીંજડં પડ્યું શુનું મારું (૨)
પ્યારા પંખિડા વિના...પંખીડા વિના પીંજડં—
સુંદર શરીર જણાય કાન્તનું પ્રથમ હતું જેવું
વિકસિત કમલ શમાન નાથનું મુખાર્વિં તેવું
પ્યારા પંખિડા વિના—

સહજ હોલા નેત્ર લલાટની કાન્તિ પણ એવી
ગુંછળાંવાળાં કેશ આકૃતિ પ્રથમ હતી તેવી
ધ્યારા પંખીડા વિના—

(૧૪૩૧)—ખુને નાહક—

પીયા મીલનકી બતીયાં, સુન આઘ હુ મેં રતીયાં,
ઘર છોડા દર છોડા, હે આજે પ્રેમકી લાગે મોહ.
યે દીક્ષપાર ગમ્મ હે દુનીયાં, કારી લાગે,
જમી દુસ્મન બની, મન મનરાયે, જીવ અકલાયે, ફાડે છાતીયાં.

(૧૪૩૨)—જીલમી જેસળ—

પ્રીય તન મનના અધીકારી મુજ મુગટ મણી પીયુ મારા—
વિરામ વિષયને વિષમણે મતી દુષ્ટ તજે શીવ સારા
ક્યાથી આવી તું ધર્મા. ચાલી જ અહીંથી દુષ્ટા
સમજે ના સ્વામી શીખ શેવની તમારી—
ચયું રહે છાની જાંચી ડાહ્યાં ન થઓ રાણી—
ચૂપ નકટી નાર નીચ જ મકાને તારા.
વા પ્યારી મનોહરી પ્રીય નારી ચાલો વ્હાલી
ચાલો પ્રીયતમ મંડપમાં મારા.
સ્વામી મતી બ્રહ્મ કરો.
બસ.

જ—પ્રય તન મનના—

(૧૪૩૩)—મીસ મલકાજન—રાગ, જીરજા, તાલ, દાદરા.
પીયા તેરી તીરછી નજર લગી પ્યારીરે,
એરી તુમારે શામ સલુને, નેન જાદુ ભરેકે કઠારીરે.
મધભરે નૈન તકતક... મારી સૈન સુધ વિરશ ગમ્મ હમારીરે,
પીયા તેરી તીરછી નજર લાગે—પ્યારીરે.

(૧૪૩૪)—પ્રેમની પુતળી.—

પિયુ આવેરે મને મારે કામ બાણુ
મારા વિંધાયે છે પ્રાણુ—પિયુ.
જોલતાં ચાલતાં હાલતાં મારો, કોમળ જીવ ગમ્મરામ,
અંજે અંજે મને કામનાં બંધન, કાળજી યર યર ચાલ
મારું કાળજી યર યર ચાર—પિયુ.

(૧૪૩૫)—સીલા—

પ્રીય પ્રિયતમ પ્રાણુ પોઠો પક્ષજે ચતુરસુભાણુ
પ્યારી મ્હારી નહિ દુર જાવો.

ફર જઈ ન દિલ દયાવો,
અજબ બની ગુલાબનું ફુલ—પ્યારી—
જમ્મો જમ્મો આમ શું કામ બનાવો ?
રસિક રસિકા થઈ શું બુલ ? પ્રિય—
બુલ નથી ભાવી સુભાવી બન્યું છે.
તન મન ધન આ બધન પરબુલ—પ્યારી—

(૧૪૩૬)—ખુને નાહક—

પીયુ મીલનકી ખતીયાં, સુન આંધ હું મય રતીયાં,
બર છોડા દર છોડા હય આજ;
પ્રેમકી લાગી મોહો એ દીવપર ગઈ હય કતીયાંકારી.
લાગે ભારી લાગે રયન દૂશમન બની,
મન બખરાવે જીયા અકલાવે, ફાટે છતીયાં—પીયુ.

(૧૪૩૭) સતી સંકુતલા.—

પ્રિયે આનં ઉર ઉભરાય, નિરખું, હરખું મુખકું;
માનુની તું મદભરી, તને નિરખી સુંદરી,
મારી ચિત્તવૃત્તિ ઠરી—પ્રિયે.
કાયા ન્યારી કરી કિરતારે, જન જીવાઈ ન ધારે;
સુંદરી જન્મ સફળ મન માનું,
વાહ, વાહ, પ્યારા પ્રાણુનાથ, સદા રહું રસીલી—સાથ;
આનંને લ્યો તાળી હાથ-હા પ્રિય.

(૧૪૩૮) નીલમ માણુક—

પ્રીતમજી ન્યારી ગતિ ભારી.
પ્રજુની ગલિહારી;
સુંદરી આ અંતરના રસીલા મદિરમાં
છે પ્રીતિ મુર્તિ તહારી;
સુખકારી-હરિયાળી—
સુંદર મહારા શામળા છે; ભવતારક ભગવાન;
સુખ—સૌમાગ્યના ચંદ્રગણી છે, ચિન્તામણી ચિત્ત-પ્રાણુ.
રંગીલી રસીલી છબીલી સગુણી પ્રાણુપ્યારી—પ્રીતમજી.

(૧૪૩૯)—લીલા—

પિયુ આવો ના સંતાવો મ્હને ખંસી લાલ,
લગાડી પ્રીત—(૨)
ખિંસી વગાડી વ્હાલની લાલે લાલાનું
એરીયું ચિત્ત—

નાથ વેરણુ નિઠ્ઠાડી થઇ

શોખ સાલ્જી ગમે ન ગીત

તાન બંસીની બંસીનું નિત—બંસી—પિયું

તન મન ધન મહારી નથી, તણુખ તણુખ જીવ થાય.

મદન અગન ખુઝાવવા. લીલા લાલ ? મુંઝાય—બંસી—પિયું.

(૧૪૪૦)—મુંઝરે મનહરે—

પીયા પાપી ન જગરે...મેજગાય હારીરે—ટક.

ઉરડે નનંદી ચલો જલ પાનીરે

મેરા છોટા દેવરીયા ન જગરે—મેં જગાય હરી

નીચું બહે ગંગા ઉપર કાશીરે

એક ચીરીઆ ખોલી. મેરા પીયા ખીજ વાસી—મેરા પીયા ખીજ

વાસીરે—મેં જગાય હારીરે.

(૧૪૪૧)—ચાંપરાય હાડો—

પ્રીય મિત્ર વિના હો ભાષ. કોણ મહોત્ત સાચવે આંહી—પ્રીય ટક

જે માયું દીઅ તે મિત્ર જગ કહે પ્રણ કરું વિચિત્ર;

તે કરી દેખાડયું ભાષ કોણ મહોત્ત સાચવે આંહી—પ્રીય

ધન્ય પ્હાડ સિંહ તુજજતુની; ધન્ય ટક મિત્ર તુજ મનની;

મૃત્યુના મુખમાં જઇ—કોણ મહોત્ત—પ્રીય.

તે જણી દોસ્તની રીતી તે જગત જણાવી નીતિ;

આ દિલ્લી શહેરની માંહી—કોણ મહોત્ત—પ્રીય.

કદી હોય સહોદર ભાતા નહી રમે સાહસ જીવ જતાં;

નહી મળે જોડ તુંજ ક્યાંધ—કોણપ્રીય —

બહુતાલી મિત્ર જગ મળતા. કોષ બસન લાજથી;

ભળતા, નહી મળે ભાષ ક્યાંધ—કોણ—પ્રીય,

કરવી તો મિત્રતા આવી હું છું જગત જણાવી;

બીજી નામ તણી મિત્રાધ—કોષ—પ્રીય.

જો ક્ષત્રી પૂત હું સાચો વળું તુર્ત તહાંથી પાછો;

જો રજપુત તન સગાધ—કોણ—પ્રીય,

(૧૪૪૨)—સારદારખા—

પ્રીતીનો ખાલો ખોડી પછી જે વટલાવે

બહેતર તે હરામી જગમાં ન મ્હો બતલાવે—

એકવાર કલા દિલ્લારે પછી તે સદાના

સાકના હીરા ગળ્યા ગળ્યા ન થવાનાતી પ્રીતિ

પડોળીએ ખાત પડી પડી તેતો પડી પડી

સાચી પ્રીત સમજવી નવી એક મુદ્દી
ફાટતાં બેઢાલ થતાં ભાત હીસે ખડી ખડી
પતિવ્રત પટોળીએ પ્રીત ભાત તેવી પડી
કમળત પતિવ્રત રત્ન અરેરે ગુલાવે—૫૬૦

(૧૪૪૩)—સરોદે અમન ગાયન સમ્રહ—

કાહારવો પીઉ મારો બાયમ દૂર થયોરે.—(બે વાર.)
દૂર થયો દૂર થયો દૂર થયોરે.—પીજી મારો.
આંખેથી દૂર થયો હરખોથી દૂર થયો,
દૂર થયો જરે ચકચુર થયોરે.—પીજી મારો.
મુશીખત હતી ભલી અજીઅત હતી ભલી.
મુશકેલોઅપમાં જતો રમેઓ રે.—પાજી મારો.

(૧૪૪૪)—સાચી પ્રાખલ્ય.—

પ્રીતમને પેખતાં મારા હૃદયમાં આવે ઉછાળા.
વિલાસોના ઉમંગોનાં તરંગોમાં મુલે બાળા—પ્રીતમને.
પ્રીતની વાંસળી વાગે, રસીલીનું હૃદય જંગે;
મુલે છે આજ અનુરાગે, અધીરી પહાવરી બાળા—પ્રીતમને.
ઝીણું માનો વીણા મોલે, જમત એ આનંદમાં ડોલે;
ચડાચું ચીત ચગડોલે, તે નાદુગર વીણાવળા—પ્રીતમને.

(૧૪૪૫)—મુંદર મનહર—

ખ્યાલ તાલ તીલવાડે (બા જિપર સમ)
પીયા મોસે કરત રસીલી બાત-ટેક
બોત દીનન પીછે પીયા ઘર આછલો
આજ શોહામકી રાત-પીયા મોસે

(૧૪૪૬)—મુંદર મનહર—

પીયા બીના જીયા મેરા ભયોરે ઉદેસ-મેવાર
ઉડેરે કોચાલીયારે જો દીન મોરારે
મોકુના સતાવો મેરા પીયા પરદેસ-પીયા

(૧૪૪૭)—સરદારબા.—

નાદાન બનીચારીણી, રંગ દૂરાચરણી
મને મમાર માની ઠમાઇ ચકાની જાણી
ભગવત તારો આધાર
સાચાને તું સ્થાયકાર-અરે નાથો-અસકર

(૧૪૪૮)—જગદેવ—

પિતા શી કરો છો વાત (૨) નસીબ મારું મારી સાથ,
ચારો સહાય વિશ્વના નાથ. પિતા
દાંત દીધા ચાવણું દેશે, ખખર કેમ નહીંજ લેશે,
રાખશે ન રંક વેશે. શી.
તોડ્યું વચન મુખથી તાત શિખવ્યું મારી અપરમાત;
શેર સોનું શી વિસાત શી.
સ્વપરાક્રમે પ્રાપ્ત્યાત ભુજખળેથી ખાઉ તાત;
નિરમ્યું નજરે ધારા માત શી.
આવી નથી બાપ કમાઇ આજ લઉં પ્રીતિજ્ઞા અહીં.
જાજીં છું વિદેશ માંહી શી.

(૧૪૪૯)—અહલ્યાબાઈ—

પીટયા મરજો મા ને બાપ કળેડલુંરે
મુવા મોટા ઘરમાં આપ જોડ્યું કળેડલુંરે
રંગ ન જોયા ઢંગ ન જોયા જોયું ન રૂપ કરૂપ
કાળમીઢને આપી કપુરી કરમે લખીઓ કુપ
મને વળગાડ્યું એ પાપ જોડ્યું કળેડલુંરે
મુકયો કાળજડાપર કાપ જોડ્યું કળેડલુંરે
(૧૪૫૦)—સુંદર મનહર ગાયન હુમરી (રેન ઉપર સમ)
પીયા બીના ગુજર ગઇ રેન.

અજહુ ન આયે પ્રીતમ મોરે
મોહે તલપત બીની એક ઘડી પત્ર છીન-પીયા બીના
ઉતકો ધ્યાન તન મનમે બીલમ રહે
બીહરત નાહી મોરે હીત ચીતસે
તબ હોવે મોરે નેન એન-પીયા બીના

(૧૪૫૧)—જગદેવ—

પ્રિય પ્રીતમ ક્યાંથીરે (૨) ઓર્થાંતાં ક્યાંથી અહીં કૃપા કરી છે
સાસરીયે પ્રીય;
વગર આશુસે વગર સંદેશે આમ જવું છે ક્યાં મમ પિયરની
વાત ગ્રહી બહુ મેહેર કરી છેરે, વિરહાનબ તો કાર્યો-પ્રીય

(૧૪૫૨)—સરોદિ અમન—

પીયારી સુન સરધુન કલપા ન જ્યા,
પીયાબીન કબ કલ પામે મોરા જ્યા—પીયારી
હોગી ઈશિમે જગત હંસાઇ સચગી નગરીમે તો રુચવાઇ
જાઓ જાઓ જાઓ સારી મોહેકે સતાઓ નારી

પીયારી માન ખો ન જન હો નાદાન ન ઇસ્યાન;
પરેશાની ચેહ હયરાંની કીનીશાની હય દીવાની—

(૧૪૫૩)—પૃથ્વીપુત્ર—

પ્રીતી નથી ત્યાં કલહ શો માયા નથી ત્યાં માન શાં
જ્યાં સ્નેહ મંદિર શુન્ય છે ત્યાં સ્નેહનાં સન્માન શાં
જ્યાં સ્નેહ કેરી કદર નહીં ત્યાં હૃદયનાં રસપાન શાં
ચપળા હૃદય ચંચળ અતી ત્યાં ભાવનાનાં ભાન શાં
જાણ્યા જીવન તમને જાણ્યા પ્રપંચી પીછાણ્યા

શાને માયા લગાડી ધનશ્યામ

નહોતું જાણ્યું તમારા પ્રેમમાં પસ્તાવું પડશે.

હું શું જાણું કે મારા ભાગ્યમાં એ આવી નડશે

દાળો સજીવણી શાની નયનો અણીવાળાં શાને

વચનોના બાણ મુઝે મારો મરમાળાં શાને

જીવન તમને જાણ્યા.

(૧૪૫૪)—સુંદર મનહર ગાયન ખ્યાલ તાલ ત્રીતાલ (કટા ઉપર સમ)

પીયા ખીના લાગત ખુદ કટારી-ટેક

જીનકે પીયા પરદેસ શીધારે

વો કીયું જીવે ખીયારી-પીયા

આંખુ વાકી ડારીચન કોયલીયા બોલે

પપૈયા બોલત કારી-પીયા

(૧૪૫૫)—ચાલુ જમાના—

પિયુ તારાં પ્યારાં લોચન લાગે સુંદર રસિક મોહન

પ્રીતિ નારીની છોડોના જાડું વારી વારી રાજન—લાગે.

બોલો મીઠા બોલ સ્વામી શાને રીસ કરો નકામી

બોલો બોલોને બહાલા મારા આવી બેટો સાજન—લાગે.

જ્યારે હું વિનંતી કરું રીસાઓ છો નાથ

ને જો હું રીસાઉં તો પકડો પ્રેમે હાથ

છે કેવી ટેવ નહારી બાધ હું તો છોજ હારી-બોલો બોલો.

(૧૪૫૬)—સરોદિ ચમન—

પ્યારી કાહે કાહે કરત પુકાર

કોન સપન પ્યારી અખીયન દેખા

ડરત નીદરીયાં હાંક માર—પ્યારી કાહે

તો પર વારી હમ બલહારી મીલકર સારી પ્યારી જન

કયુ પુકારી કર કર જારી ખાલીક બારીકી અમાન

દેખી બાલી દેખી કાલી કાળે તુને શોરો શર
કર બયાં બેગુમાં ડર ડર કર પ્યારી—પ્યારી.

(૧૪૫૭)—સુંદર મનહર ગાયન—

પીયાકી બોલી નાહી બોલ પપૈયા પાપીરે-પીયાકી
જેસુન પાવે મોરી બહુકી માતી;
ડારંગી ચાંચ મરોડ-પીયાકી બોલી
મોરહી બોલે પપૈયા બી બોલે
કાયલ કર રહી શોર-પીયાકી બોલી

(૧૪૫૮)—લડકાળી—

બર્યું ડગલે ને પગલે આ આખા સંસારમાંહિ જોખમ;
જોયું બીષણુ આકારમાંહિ જોખમ-બર્યું.
જંગલને જૂંપડીમાં જોખમ નગરને સુંદર આગારમાંહિ જોખમ;
જોખમ નવરાસમાં તેમ વળી મોટું મોટા વ્યાપારમાંહિ
જોખમ-જોયું.

લેવામાં જોખમ ને દેવામાં જોખમ મૃત્યુ અવતારમાંહિ જોખમ;
વ્યાપક પ્રભુસમ નવ્યાણું ટપાનું સઘળા વ્યવહારમાંહિ જોખમ-જોયું

(૧૪૫૯)—પવિત્ર લાલાવતી—

પ્રીતિ પાતરની કરનાર સરવે મુરખના સરદાર,
નીતિ નિયુજ ગણે નાદાર પીડા પામે અપરંપાર
જેની સાથે જવ તત્ત બાળી માત પીતા પરણાવે
તેને ત્યાગી નિરભાગી નર આપણી પાસે આવે પ્રીતિ
પતિ સુખ પકવાન સરીખું તૃપ્ત થયા નહી તેથી,
ગણિકા ગમન વમન સમ ગણવું અરે થશે શું એથી-પ્રીતિ
શું એનાથી કારજ સરશે એ શું સાફ કરશે
આન સમાન સદા અથડાઇ મોત વગર તે મરશે.

(૧૪૬૦)—અભિજ્ઞાન શકુન્તલા—

પ્રિતિની ખુબી ન્યારી,
પ્રેમીની બલિહારી (૨)

રસિક હૃદય બાણે

પીડા એતો પરમાણે

માણીગર કાઠ માણે

હાણુ-હાણુ-હાણુ...પ્રીતિની

ગાન ગાધર્વ ગાયે

વિશ્વ આ વશ તો થાયે

પ્રીતે પ્રેમી કાંઈ દેતા

પ્રાણુ-પ્રાણુ-પ્રાણુ...પ્રીતિની૦

(૧૪૬૦)અ—લક્ષ્મી—

પ્રીતિની પીરશી થાળી, વાટકી રહી રે ન્યાળી

વાલમ મંદીરે પધારો.....

પ્રેમના પીરશું પકવાન પ્રેમનું પાઉં પાણી

પ્રીતીના ધરાવું તંબોળ કચાશ પ્રેમની વાણી.

વાટકી રહીરે ન્યાળી વાલમ મંદિરે પધારો

સિંહાસન સુંદર સગવડું મોહન મુર્તિ ત્યાં પધરાવું

પ્રેમે ચરણ પ્રભુના દયાવું.....

પ્રેમના કીર્તન ગાઇ વાટકી રહીરે ન્યાળી

(૧૪૬૧)—પવિત્ર લીલાવતી—

પ્રિયા મારીરે પ્રાણુ થકી તું છે પ્યારી,

ગાલ ગુલાબીએ બીડુ બીરાજે મૃગમદનું મનોહારી-પ્રિયા.

કનક કળસ કૃષ્ણ કંચુકી કસીઆ સ્પર્શ સદા સુખદારી-પ્રિયા.

નિરૂપમ નાનું તને નીરમળી કર્ણેમાં નીરમળી-પ્રિયા.

રોજ રહીશ તુજ સમીપ રસિકી, સ્વજન સમય વિસારી-પ્રિયા.

(૧૪૬૨)—કીશોરસિંહ—

પ્રિતમ પ્રિતિ જાણું સાચી,

છે મુખ કથની નહીં—પ્રિતમ૦

મીન મરે મૃગ વિધાયે પદમ વારિ વિષ્ણુ સુકાયે

રિતિ એ પ્રેમીની સમજી રહી—પ્રિતમ૦

(૧૪૬૩)—વીર દુર્ગાદાસ—

પ્રીય પ્યાલી પીયો મતવાલી પ્રીયાના હાથની

પ્યાલી બ્હાલી ગુલ વાલી, પીતાં પ્રગટે છે લાલી

હૃદયના બ્હાલની...પ્રીય૦

આવો પ્યારા આવો રંગત હ્વાવો રંગ જમાવો

પ્રીતપાન કરું રસવાન કરું

પીયુ પરમ સુખદ છે સ્યામ

જપું નીત્ય નામ જીવન આરામ.....પ્રીત૦

(૧૪૬૪)—શ્રીમતી મંજરી—

પીલી પડ ગઇ સખયોંકે બોલનસે

તુમબી મંગાવો સખી ઇચ્છીશ ગવનકો

ફેસન બહારદાર નાર સીખના-પીલી પડગઇ

નજર બદલ સકલ સપ્ત્યાં.
તાને દેકર દીખાઈ અપ્પ્યાં,
ચતર સુધડનાર—પ્રીતી પડ ગઈ.

(૧૪૬૫)—સ્વદેશ સેવા—

પીડા અંતર એ પ્રેમની જમાડનારી કોકીલા
વીરહીને બરછી નિશાન આણુ મારનારી કોકીલા
કલરવ ઉલ્લાસે કરતી

ઝરણું આનંદનું ઝરતી

દર્દી દીલડાનાં હરણીને

(૧૪૬૬)—ચંદ્રહાસ—

પિતૃ આને કહોમારે તપી શિશુ વયમાં કૃપી તનમાં

નહીં કરમાં નથી બળી હા—પિતૃ

કરો કરણા નહીં જાવો બોલો શુભે શિર ધરી લે,

જુલમજ છે જો આકરી ચાકરી બળથી સોંપશો—પિતૃ.

જુઓ મુખડું, તમે એનું ઘણું સુકયું મુણી ચિંતા,

અકકલનું એ રે ઉમદા, કાજુમાં કરશે બિચારો—પિતૃ.

(૧૪૬૭)—લીંગમ પ્રતિજ્ઞા—

પ્રીતમના રંગયા મારું અચાનક દીલ રંગાયું છે.

અરે આ કામની સેના, હૃદયગઢ ઘેરીને બેઠી !

ફુસમ આ યુધના ધાએ હૃદય મારું વિંધાયું છે.

પ્રીતમનાં

સખી એ વેદ બેલાવો આ તાલાવેલી મટવાને

છુટે પ્રસ્વેદની ધારા આ ચીર મારું ભિંગાયું છે.

પ્રીતમનાં

કદમ ના ઉપડે અહીંથી નયન પંખી થયાં તરસ્યાં

રંબે રંબે રંગે રંગમાં વિરહવારિ સીંચાયું છે.

પ્રીતમનાં

(૧૪૬૮)—શ્રીમતી મંજરી—

પીકે હમ તુમ જો ચલે જુમતે મયમાનેસે

ઝુકકે કુચ્છ ખાત કહી શીશીને પમમાનેસે

હમને હેખી હય કીસી શોખ કી મસ્તી બરી આંખ

મીલતી જુલતી હય છલકતે હુવે પમમાનેસે

પીડું પકયાવે પકયાનીવે આયુને રહયાર

હયમાં પયરાનું લાકે મે હંદી તેનું વેખણ ચીક

વીમ પેંદી

આ મેરે દિદાર થક ગઇ અખ્યાંને અયુને રલયાર
યાર ગયા તે મુડન આયા પતા નદસ્મા ખત ન પાય
જરસ પીયા ગલલા આસાં રખ્યાવે—
અખ્યાની નેવે આસુને રલયાર

(૧૪૬૯)—ચંદ્ર-તારા—

પ્રિયતમ હૃદય અતિ હરખાય—(૨)
તમવીણુ પલ એક જુગ સમ જાય.
સ્વામી આપ વિયોગ ન સ્હેવાય—હૃદય
આપ દર્શનથી મૃદુવચનથી
રસીક નયનથી હાસ્ય વદનથી
આનંદ અતિ ઉભરાય સ્વામી માહારા—હૃદય
શાણી સતિયોનું એધાણુ—પ્રીયતમ
વાણી વચન પરમાણુ—પ્રીયતમ
જ્ઞાણિ અતિ તું મમ પ્રાણુ—પ્રીયતમ
તમચક્રી નથી હું અગ્નણુ—પ્રીયતમ
પ્યારા પતિ હું લાગું પાય—પ્રીયતમ-હૃદય

(૧૪૭૦) કૃષ્ણકીલા—

પીયુજ પાછા અહીં પધારજો
જ્ઞાલી આ દાસીને નહી વીસારશે
પ્રેમ પીંગરમાં પુરી નહીં સોહાવજો
બાંધ્યો પ્રેમ નીભાવજો
મુજ મંદારીયે વાલા વેલા આવજો.

(૧૪૭૧)—કુમુદ-ચંદ્ર—

પ્રાયા મારી (૨) નહીં કર રીસ રતી હું ગુનામાં નથી પ્રીયા.
વહાલી સહુ છે વાત આ ખોટી અંતર બાજે શીદ અતી
ચૂખ છોડી સતી. પ્રીયા.
ભરમાતી છે તુજને બોળી મલીન કરે છે શીદ મતી
ક્યાં છુપાઇ ગતી. પ્રીયા.
સોગન ખાઇ કહું છું હું સાચું પ્રીયા ન દોષીત તારો પતી
જરી જો જીવતી. પ્રીયા.

(૧૪૭૨)—ભર્તૃહરી—

પ્રિયાદા સમાગમ સખસેં હે પ્યારા
રતિકે શ્રમસેં પરસ્વેદ મિંદુ માનો શોભત હે તારા;
ભારી નિતબ પરી ઉર ઉપર અંગે ચંદનકી ગારા.—પ્રીયા.

(૧૪૭૩)—મૃચ્છ કટિક—

પ્રીયોત્તમે દૈવ્યગતી કબી વીચીત્ર શુભ અશુભ ભયો
વસાલાલ તીલકલાલ ગલે ખીચ માલ લાલ
વધુવર ઉદ્ધકાલ પ્રાપ્ત જનુ ભયો
વધ્ય પટહનાદકીમી લન વાધ નાદજીમી
લાગત હયે મધુરતીમી મુદીત મન ભયો

(૧૪૭૪)—ત્રીજયા વિજય—

પ્રિતમની પાછળ હું જોગણુ બની
જ્ઞાલાની વાંસે વિજોગણુ બનીરે-પ્રિતમ
લજ્જા હુમી પ્રીતિ હુમી હુખ્યું આશા ફલ
સ્વાર્થ સાધન જોગ સાધે વિજયુ ધારી ત્રિશુળ
જોગણુ બની-પ્રિતમ
મમત બાંધી મરત બનીધું-લાગતાં કલંક હંખ
સીતાજી પેઠાં બળતી ચિતામાં કાઢવા કાળું કલંક
જોગણુ બની-પ્રિતમ

(૧૪૭૫)—સતી અનસુયા—

પ્રિયતમ ન હોયપ્રીતની રીત [૨]
વાલમજી તરુવર પર સુંદર, હુ વિંટલાઈ વેલી
મોહનજી મુખ મચકોડી તરછોડો આ મદ લેલી-પ્રિય.
દોષ્યાચળ પર વાસવસીને રોગે રહી હું ઉદાસી
પીડે તૃષા સરવર તટ પાસે ઘટ ઘટ પ્રકટ પ્રવાસી-પ્રિય.

(૧૪૭૬)—શારદા—

પ્રીતીની વાંસલડી વાગી
હૃદયમાં અજળ થયો ચમકાર—પ્રીતિની
અજળ ભાવના અજળ ભામિની
અજળ ગણું બલુકાર
પ્રેમી જનના ચિતડા માંહિ પ્રેમ કરે ચમકાર—પ્રીતિની
પ્રેમ અજળ રસ વિશ્વમાં વીરલા નર પીનાર
રંગ રંગ રાગ રમી રહે રંગ રાગ રમનાર—પ્રીતિની.

(૧૪૭૭)—બોલતો કામળ—

પ્રિયકર દર્શન કાજ પ્રિયતમના
તલસે ધડી ધડી લોભી લોચનીયાં
મનના માન્યા વિષુ મન ના મનાય
કમળ રવિ કિરણે વિકસાય તન પુલકાય
બેઠવા પ્રિય ઉર કરે તનમનીબાં

મુહુરત સાંધી મળો મમ મનહર.

માગર કુલડાં વેરં મોહન વર

આવોજી હળવે હળવે વ્હાલા વીરનર

હૃદય હિપવન કેરા માળી જીવન સોધ્યું આ તનમન

લ્યોને આનંદ વ્હાણુ-પ્રાણુ-રે ગુણુ ખાણુ

(૧૪૭૮)—શ્રી નવલ શકુન્તલા—

પ્રીત પરદેશીની નવ કરીએ ઓ સાહેલડી

દીપે દગોરે મન મેલડા—

દીલડુ પરદેશીને નવ દધએ ઓ સાહેલડી

સંચરે છાંડીને એ છેલડા—

લાજ લાખેણી લુટી માયા મોંધી લે જૂંટી

ફાકટ કરવું છું ફટકેલડા—સાહેલડી૦

પ્રીત સારસની સાચી રંગત દુનિયાની કાચી

મનને મોરી મરવું એકેલડા—પ્રીત

(૧૪૭૯)—લવ-કુશ

પીયુ પ્રીતમ આવી મનાવી લ્યો

આ દારા તમને તલશે છે

પ્રીતિ પુષ્પથી પ્રાણુ વધાવી લઉં

મુજ તન મન તમ પર વારી જાઉં—પીયુ૦

પળ પળ જોતી વાટલડી

આંસુડાં ભરતી આંખલડી

પીયુ આવોને લ્યો લ્હાવોને

ઉર દાસી વિનંતી લાવોને

મુજ અંગ અનંગ મુવો બાળે

જૂંટી ચારુ વસંત બધે ડાળે—પીયુ

(૧૪૮૦)—લવ-કુશ—

પીયુ પ્રીતમ આવી મનાવી લ્યો,

આ દારા તમને તલસે છે.

પ્રીતિ પુષ્પથી પ્રાણુ વધાવી લઉં

મુજ તન મન તમ પર વારી જાઉં.

પળપળ જોતી વાટલડી,

આંસુડાં ભરતી આંખલડી;

પીયુ આવોને (૨) લ્યો લ્હાવોને,

ઉર દાસી વિનંતી લાવોને.

મુજ અંગ અનંગ મુવો બાળે,

જૂંટી ચારુ વસંત બધે ડાળે.

પીયુ૦

પીયુ૦

પીયુ૦

(૧૪૮૧)—સન્યાસી—

પીટવા હૈયા ફુટાને, હું હાથમાં રમાડું
એ ધરડા ધુતડને, હું નખરે નચાવું
જો કહું કરો સલામ, કહે આપનો ગુલામ
તો તો લીલી માઈ નામ
પીવાડું પાંદડે પાણી, ફરું હું થઈને શેઠાણી
કહું પ્યારા છો મારા, તમારી હું દારા; દસીને હસાડું
પહેરીને પુલ રેસ, ફરું હું ફેશનમાં
ન ચાલું જમીનપર, ઉડું જલુનમાં
હાથોમાં. બાથોમાં. બહાણની રહીને પ્રીતિરસ પીવાડું-પીટવા

(૧૪૮૨)—લવ-કુશ—

પ્રીયુ પ્રીતમ આવી મળજોરે, સારંગ પાણી;
શાળીયા બોલે પળજોરે, હું અગ્નણી.
પળ પણુ તમને જોઉં ના તો, ઉર ધરું નહી ધાર;
ગાંડી નારી ઘેલી શું થાતી.....
.....નણુદલડીના વીરરે—

પ્રીયુ પ્રીતમ૦

સ્વારથ સડકો સાધતા, આ જગમાં જનમી જાણુ;
પરમારમાં દેહ સોપે, તેહ જીવ્યું પરમાણુ રે—

પ્રીયુ પ્રીતમ૦

(૧૪૮૩)—શ્રી બ્રહ્માનંદ લજ્જનમાલા—

પુરુષાર્થ કો કરો સખ નર કર્મ કર્મ તું કયા ગાવે
એસી વસ્તુ નહિ દુનિયાંમે પુરુષાર્થ નહિ પાવે ।
પુરુષાર્થ વિન હોય દરિદ્ર દોષ કર્મકા બતલાવે
સકલકામના સિદ્ધહોયજો પુરુષાર્થ મનમેલાવે ૧
કિરપાકર કેજગદીશ્વરને માનુષત નયહદીનાહૈ
હાથ પાંચ સખ અંગ મનોહર એકસે એક નવીના હૈ
સખહી જૂનકે અંદર સુંદર એક નગીનાહૈ
પુરુષાર્થ બિન વ્યર્થ ગમાવે મૂર્ખ કદર નચીનાહૈ ૨
પરમેશ્વર ને જગલ અગીચા તુમરેકાજ બતાયાહૈ
કિસમ કિસમ કે ફલફલનસે સુંદર ખૂબ સગયાહૈ
પુરુષાર્થવાલે પુરુષોને તોડસો ડહા બાબાહૈ
મૂઢ આશ્વસી બેઠેકેમે બિરથા મન લલચાયાહૈ ૩
બાલપણે નમિ વિદ્યાસીખે બિરથાવકલ ગમાતાહૈ
જોબનમે પુરુષાર્થ કરકે ધનકો નહિ કમાતાહૈ

ભાવીબાત કબી નહિ સોચે બિરથા ખરચ કરાતાહે
 બિના ક્યંત કોઇ બાત ન પૂછે ખૂદે પણ પછતાતાહે ૪
 પુરુષાર્થ કરનેસેં ક્રુવને રાજ્યપિતાકા પાયાહે
 ગંગાનદી ભગીરથરાજ પુરુષાર્થસે લાયાહે
 રામચંદ્રજીને બાકર લંકા રાવણનાશ કરાયા હે
 વિશ્વામિત્રજી પુરુષાર્થસે બ્રહ્મઋષીકલ લાયા હે ૫
 પુરુષાર્થ કરનેસેં બીજે કામ નહિ બનઆતા હે
 ઉસકો ફિર ફિર કરે શોચકર અંતવહી બન ગતા હે
 બિનબિચાર કે જતન કરેજો સો પીછે પછતાતા હે
 હિંમતહારહટે નહિ પીછે સોનિશ્ચય ફલ પાતાહે ૬
 કર્મગતીકી બાતજો વેદ પુરાણ ગ્રંથમેં ગાઇ હે
 વો તો મનકે શોચ ફિરકે રોકનકો સમજાઇ હે
 સૂતેપડે સિંહ કે મુખમેં નહી શિકાર સમાઇ હે
 પૂરે ગુણઅરુન્યાય ધર્મસે ખૂબકરો ચતુરાઇહે ૭
 બાલપણમેં વિદ્યાસીખો જોબનકરો કમાઇ હે
 માતપિતા નારીસત બાંધવ અંધકે બનો સદાઇ હે
 વૃદ્ધપણમેં પરમેશ્વરકા ભજનકરો મુખદહા હે
 બ્રહ્માનંદ મોક્ષપદ પાવો જન્મ સફલહો ભઈ હે ૮

(૧૪૮૪)—ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ—

પુનેમ ચાંદની ખીડી પુરી આંહીરે, શોભે રજની, રજની, સુંદર આજ-
 હેને રમીયે, સૈયર સંગાથે આપણેરે.

સૈયર કંકણ, સોનાનાં કરે ધર્યાંરે, માહે જડીયા છે નીલમ મણી
 નંગ-હેતે.

સાખી { મળીયાં આજે આપણે, સજી સોજી શણગાર;
 કર કંકણ સુડી ચમક, ચન્દ્ર નેજ એક વાર.

હીરા રાત્રી જડીત ઉર હાર છેરે, મોતી ગુચ્છ લગકે છે બાજુબંધ-હેતે.

સાખી { અંબોડા કુલે જડયા, સર સેંથે હીંગુળ,
 ડીધા કુમકુમ ચાંદલા, મુકતા માળા ઉર.

આરસપારસ મણી જડેલો આકછેરે, તેમાં રમતાં વાસતાં હેડે
 નણુદલવીર-હેતે.

સાખી { પહેયાં જાંઝર પ્રીતથી, ઝણ ઝણ કરે ઝણકાર,
 ફરીયે સહયર કુદડી, આ રજની મોળર.

સખી વેલીઓ કુલી વીધવીધ બાતનીરે, તે તો આપે છે સુંદર સુગંધ-હેતે.

સાખી { કયા શીયળની સાંભળી, પ્રીતમ ઉપર પ્રેમ,
 વરો સખી વીરહી થઇ, મળે ત્વરાથી કેમ.....પુનમ.

(૧૪૮૫)—શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજનમાલા—

પૂરણ બ્રહ્મ સનાતન તું મહાદેવ સદા

શિવ શંકર હૈ ટેક

અંગ વિભૂતિ વિરાજ રહી નિત સંગ બસે
ગિરિ રાજ સુતા સિર ઉપર ગંગા તરંગ ચલે
ગલ મિય ભુજંગ વિષં કર હૈ ૧ પૂરણું
ચંદ્ર કલા શુભ મસ્તક મેં દગ ત્રીન મનોહર
જૂટ જટા કટિ મેં મૃગ ચર્મ સુહાય રહા
કર બીચ ત્રિશૂલ બચ કર હૈ ૨ પૂરણું
કૈલાસ કે મિય નિવાસ કરે ગણુ યુથ નિરંતર
સાથ રહેં મુનિ ધ્યાન ધરેં મન બીચ સદા
સુર વૃંદ સખી પદ કિંકર હૈ ૩ પૂરણું
ગણુખાન વિમોક્ષ નિધાન સદા શરણુગત જન
દયા કરકે બ્રહ્માનંદ કરો પ્રભુ દાન મુઝે
તોરા નામ અપાર સુખં કર હૈ ૪ પૂરણું

(૧૪૮૬)—અક્તબાળા—

પુરણુ બ્રહ્મ પરમેશ, નમન વિષ્ણુ અરજ અકામી, મટમી ઘટ ઘટ વ્યાપી.
સ્વામી, શ્રી સુરો સુરારી, વીધવીધ નામી, અવીચળ ધામી, અંતર્યામી.
દીન તણા દુઃખ ટાળક દેવા.

(૧૪૮૭)—અહલ ધન્યાક—

પુરણુ કસોડીએ પરખી લ્યો પણુ ના કાળું કનક પડનારં,
નૈન અરીસામાં નીરખી લ્યો, રસીયા જણુારો હેત તમારં.
તન મન વારં છો સરવસ મારં—પુરણુ.
નીરે સંયોગી માછલી જીવ તજે નીર સુકે,
તેમ તમો વીણુ આ પ્રમદા પણુ પ્રાણુ તજે પલમાંય,
સારસડી સ્નેહી વીયોગે વીધાય—તન મન.

(૧૪૮૮)—મહાશ્વેતા કાકંબરી—

પ્રેમબિજ રોપ્યું હૃદયે જીવન આધાર મારા.
પ્યારા પત્ર તારો બાળી, કુટ્યાં નવપલ્લવ ડાળી.
ખીલી પુષ્પે દોહલવાળીરે (૨) જીવન આધાર મારા.
મહન પડીને પુઠે, મીઠાં પ્રેમ પુષ્પ સુટે,
મારી કુલડી છુટે, (૨) જીવન આધાર મારા.

(૧૪૮૯)—સન્યાસી—

પ્રેમબાથ હૃદ મયો, આવ પ્રાણુ સાથે ભઈ મયો.
પ્રવાસી ક્યાં રીસાઈ મયો, સન્યાસી છુપાઈ મયો.
ભુલી હું ખોઈ જાન આ—
વશ વેશ મંમજથી, હસ્તના કમડળથી

ભાલચંદ્ર મડળથી, વાણી મૃદુ ચંચળથી

ભુલી હું જ્ઞાન ધ્યાનમાંજ—

હસીને હસાવી ગયો, નયને લલચા ગયો

વિરહે રીખાવી મારું ચિત્તએ ચોરી ગયો

નણુલ વીર માન્યા મેં તો ભગવત ભરસે મેં તો

દે એ વર ભૂધર દેતો, લે આ અરજી ઉર લેતો.

(૧૪૯૦)—રતનખાઈ—રાગ, ભજન, પદ.

પ્રેમ પ્યાલો મેં પીધોરે, સુણોરે સતો પ્રેમ પ્યાલો મેં પીધો,

આરે જગતડાને કોઈ નીવારોરે, અમર પછેડો કાણે લીધોરે.—સુણો.

મારા શીરના સુખે સુખડારે, તે અમે ત્યાગી લીધોરે.—સુણો.

મારા મનડાને બહુરે સમગ્ગવ્યું મેં, શોધ જંગલનો મેં કીધોરે.—સુણો.

ગુરના પ્રતાપે બોલે રતનખાઈ, કનકાપુરીનો મારગ લીધોરે.—સુણો.

(૧૪૯૧)—પુંડલીક—

પ્રેમ ધ્વજ સમ ઉડતાં અચલ શીઠ દબાવે અંમે ?

યુવતી જોખન રણ મેદાને મદન ચડયો છે જગે,

એ ઢંકાય ના, ઢંકાય ના, આલી ઢંકયું ઢંકાય ના;

શાનુ રણ ને શાની ધ્વજ ! એ વાત તર્જને સહુ આડી,

આવ્યા કે નહી પ્રીયતમ હૃદયું હેરે વસ્ત્ર હટાડી,

એ કહેવાય ના કહેવાય ના, આલી કહેતાં કહેવા ના;

ભરમ કમાન મચી સાંધીને તીર—નેત્ર આણીયાળાં,

વીધે વીરહી હૃદય મદન ફોકટ છુપાવ્યાના ચાળા,

એ છુપાય ના, આલી છુપાવ્યું છુપાય ના;

કમાન શાની ને વળી તીર એ મુખપર ક્યાંથી આવ્યાં ?

લે ચન મનડાને વશ નાચે એ મન તણાં નચાવ્યાં !

એ કહેવાય ના; આલી કહેતા કહેવાય ના—મદન.

(૧૪૯૨)—ભકતરાજ અંબરીષ—

પ્રેમવશ થઈને જીવન તજી જામાં, જીવન તજી જામાં ગમનકરી જામાં—પ્રેમ.

તારી પરખ મેં ન કરી સાચી સતી તું સુંદરી,

જો હત ખખર આવી, તો ન રાખત દૂર પરી.

સાહસ કરી ન જા મુજ જીવ જાય તો જાય,

એક વાર હું થી બોલી, બલે જાય તો જાય.

તારી પાછળ હું ભવમાં ભટકું આ તન મને,

કેમ શોભે હે સ્યામા, શોભે હે સ્યામા રહો રમણી રામ—પ્રેમ.

(૧૪૯૩)—આનંદ લહરી—

પાધરે પંથે જી ગુમાની ! પાધરે પંથે જી,
 સુંદરી સામા જોઇ જાદુગરી આંખના ન કર ધા;
 રસિયાજી ! આવી નાજુક વયમાં અવળા લક્ષણુ આ,
 હકીલા ! પાધરે પંથે જી, રસિલા ! પાધરે પંથે જી;
 વાત કરં જરા છાતીએ આંખું. કે સુખન આપું હા-
 દંત ડાંખે એવા અધરામૃતની, સાફ ધસીતે ના;
 છોગાળા પાધરે પંથે જી છખીલા ! પાધરે પંથે જી

(૧૪૯૪)—સર ફરોસ—

પડે થે અકકલ પર પથર, જમાનેકી દોરંગી હએ;
 મીસે ખુદ રેસમે જાકર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
 ફસા ભોલા શીકાર, ઇસ મતલબી દુન્યાકી મુકીમે;
 મુરીદશક રૂહે બન કર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
 નયું તીરે હવસ છોડો કે હમ બી ચલતે પુરજે હએ;
 સીતારે તોડ દે મીલ કર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
 ચેહ નીકલી કાલી નાગન ઐર તુમારે આસ્તી નીકાલા;
 ન મર જંજીર ગાહર પર જમાનેકી દોરંગી હએ.
 તુમહારે કીમતી આંસુ, ચુકાવે એક આનાગાર;
 તો ફીર તુમ સખસે હો બંડકર, જમાનેકી દોરંગી હએ,
 ફના હયે ખાંકી પુતલેકો પડા હય ખામે ગફલતમે;
 હંસો ગારીલ મુસાફર પર, જમાનેકી દોરંગી હએ;
 ચેહ નેક અંજમ મેરા તેરે દીલ પર દાગે હસરત હએ;
 ન મર ખુને જીગર પીકર જમાનેકી દોરંગી હએ,
 હુવા ફરહાદ જેશે ખાર શીરીકે ન મીલનેસે;
 ચુહી ફાફુગા અપના સર, જમાનેકી દોરંગી હએ.
 બનાચા થા ખુદાને સાથ. લયલા ઐર મનનુકા;
 જબહી તો લે ચલા આકર, જમાનેકી દોરંગી હએ.

(૧૪૯૫)—ચલતા પુર્જ—

ખારી બની હો દુલનિયા તુમ્હે લગ જાવેગી નજરીયાં જાન;
 ચાહે સખી મારો ચાહે ગરિયાવો, સંઘયા તે લુટે જોખનવા,
 દિલકે અરમાનકા પયદા હયે અસર આંખો પર:
 મહેરબા આપકી ખિદ્દત મેરે સર આંખો પર.
 દિલ ચહે કહેતા, હયે ન આંસુકયે ખુલે રોજ દિલી;
 જતો કહેતા હયે કદમ મુમકે ધર આંખો પર.

ચાલો જાઓ ન સતાઓ મુઝે અયશી ન બનાઓ;
ઝેપ ગધ ઝેપ ગધ વાહ વાહ ઝેપ ગધ—ચાહે સખી.

(૧૪૯૬)—અશોક—

ખાર પરનરનો નવ કરીએ સન્નારીઓ ! પાતિવ્રત-પીયુષે વિષ નવ રેડીએ
શીયળ કલ્પતરૂ વર નવ બળીએ સન્નારીઓ ?
ધુળે સૌન્દર્ય કુસુમ નવ રોળીએ—ખારે.
પ્રીતિ નિજ પતિની સાચી. સતીએ ત્યા રહેવું,
પતિ ચરણ નિસરણીથી સ્વર્ગ જઈએ—સન્નારીઓ.

(૧૪૯૭)—આંપરાજ હાડો—

પ્રીય મિત્ર વિના હો ભાઈ, કોણ મહોખત સાચવે આંહી—પ્રીય ટેક.
માયું દીએ તે મિત્ર, જગ કહે પણ કરવું વિચિત્ર:
તે કરી દેખાડયું ભાઈ, કોણ મહોખત સાચવે આંહી—પ્રીય.
ધન્ય ખડા સિંહ તુંજજતુની; ધન્ય ટેક મિત્ર તુંજ મનની;
મૃત્યુના મુખમાં જઈ કોણ મહોખત—પ્રીય.
તે જાણી દોસ્તની રીતી, તે જગત જણાવી નીતિ;
આ દિશ્વી શહેરની માંહી કોણ મહોખત—પ્રીય.
કદી હોય સહોદર બ્રાતા, નહી રમે સાહસ જીવ જતાં;
નહી મળે જોડ તુંજ કમાઈ કોણ—પ્રીય.
બલાતી હું મિત્ર જગ મળતા કોઈ વ્યસન લાળથી;
બળતા નહી મળે ભાઈ કમાય કોણ—પ્રીય.
કરવીમિત્રતા આવી હું કહું છું જગત જણાવી;
બીજી નામ તણી મિત્રાઈ કોણ—પ્રીય.
જો ક્ષત્રી પૂત હું સાચો વળુ તુર્ત તહાંથી પાછો;
જો રજપુત તન સગાઈ કોણ—પ્રીય.

(૧૪૯૮)—સતીના સાપ—

પતિ પૂજ્ય તીરથ સમ માની સેવે સદા જે સન્નારી;
સતિત્વતણા પ્રભાવે, ફાવે ના દુરાચારી
પતંગીહ રૂપ બાળી, ભમે જુલ્હી બાન ખાળી;
ઝંપલાવે દીપ ન્યાળી બળી સહે દુઃખ ભારી—પતિ
શીળ કશોટી સ્ત્રી તણી, પરખે કરતાં વાર;
મુણી અવગુણી પુરૂષનો, વિગતે કરે વિચાર.
તજીને મોતીનો માળો, સેવે સદા મુકી ડાળો;
અરે ! પડતીનો ચાળો, રૂવે દેવીને સાંભરી—પતિ.

(૧૪૯૯)—આંધરે બહાર—

પરાયે હાહલીલ વેચી ડમાયા રંજ દુઃખ આપત.
ગુમાવી આખર સુખ મૌજ રાખી ધરડની દાવત.
પડ્યું દડવું કરીને દોરતી તે સંગ દીલ જુતની,
સાયાં દૂશ્મનો દીદારમાં થઇ દારની હાલત.
થઇ યુસુફ હું વેચાવા સરે બાબર જઇ ઉમો,
ખરીદ્યો ના જલ્દીખાંચે મલી જીલ્લન ગઇ દુરમત.

(૧૫૦૦)—ભાવી પ્રખલ્ય—

પ્રોતમને પેખતાં મારા હૃદયમાં આવે ઉછાળા;
વિલાસોના ઉમંગોનાં તરોમાં ઝુલે બાળા—પ્રોતમને.
પ્રીતીની વાંસળા વાગે, રસીકીનું હૃદય જગે;
ઝુલે છે આજ અનુરાગે અધીરી ખ્વાવરી બાળા—પ્રોતમને,
ઝીણા ગાનો વીણા બોલે જગત એ આનંદમાં ડોલે.
ચડાવ્યું ચિત ચક્રોલે તે જાદુગર વીણાબાળા;—પ્રીતમને.

(૧૫૦૧)—જલશા સંગ્રહ—

પનીયા જાડગી મોહે મત રોકો—પનીઆ
સખ સખીઅનકે સંગમે પનીઆ;
જન દીઆ ભર આવુંગી—મોહે—પનીઆ.

(૧૫૦૨)—લલિપ્રિત—

પરણુવે માયાપ છોકરાં જોડ જીવે નહીં સુખકારી,
થાય કળેડાંમાંથી ખોટુ અપજશનું દુઃખ બહુ ભારી;
અણુગમતો વર બાળાને એ ખ્વાનુ રમવાને જારી.
સમજેરે શ્યાણા સદમાગી દિન દિન વધતી ખૂવારી;
નામે મ્હોટા કામે ખોટા લાલ બને થપ્પડ મારી
બાળને પારી નવ જાણે એ નર મુસાળી નારી.
ફૂળ જોઇ ફળવાળા બનતા રહે રાંડિયા અવિચારી.
ફટફટરે ફૂલણુજી બાળકને નાખ્યા મારી.

(૧૫૦૩)—અદલ ઈન્સાફ—

પુરણુ કસોટીએ પરખી લ્યો પણુમાં કાળું કનક પડનાર.
નૈન અરીસામાં નીરખી લ્યો રસીયા જણાસે હેતુ તમાર.
તન મન વારું છો સરદાર માર.—પુરણુ
નીર સંયોગી માછલી જીવ તને નીર સુકે.

તેમ તમે વીણુ આ પ્રમદા પણ પ્રાણુ તને પચાયા,
સારસડી સ્નેહી વીણેગે વીધાય—તનમન

(૧૫૦૪)—સ્વદેશ સેવા—

પ્રેમ શીરોમણી રંગ રસ લીના મુગટ મણી મારા,
વિમળ અચળ મમ સ્નેહ આપી કરે નયનો ના તારા,
મધુરા તારા શબ્દ રસાળા કમળા કરનારા,
દુર હટોળ તન પર ધસતા પ્રપંચ રમનારા (વાહ વાહ,
ચપળ વદનના સરળ વચનમાં છળથી છળનારા (છોછ)
પ્રાણુ જીવન ધન અર્પણુ તુજ પર તું મુજ રસ ધારા,
મોહ ભરેલા છો મદ્યેલા તનમન હરનારા—વાહ

(૧૫૦૫)—સ્વદેશ સેવા—

પ્રભુ આપ સમાનર સહુ કરજો અમ દીનની દાઝ દીલે ધરજો,
અની તારક અન્ય પછી તરજો સહુ ભારત આ અંતર ભરજો.
સ્નેહ દયા સંભાળ દુઃખની કોડ ધણું પુન્ય કાય આણું ?
જીવનનું સાક્ષ્ય આ જગમાં સેવન છે નિજ દેશ તણું;

(૧૫૦૬)—ચંદ્ર બકાર—

પંડિતજી ચલ્યા કાશીથી ઠગનું આઘ્યું ગામ,
“ ફિર તો કહે ફર ” અર્થ ન જાણ્યુ ખોયો માલ તમામ,
આજ કાલનો જીવો જમાનો મોટું રાખે માન;
કહે સુધારો “ ફર ” નહિં સહમતે બધા તામ મસ્તાન.
પહેરે ઇસ્કી કપડાં ચરમાં તેજ બણેલો છે ?
નહી આચારે સમજે તે ધર્મી બનેલો છે ?
બપકામાં નહી સાર જરાપણુ ભણ્યો ખરો જે ગણતો જ્ય;
તેજ રહેજમાં પાર ઉતારે બણે ગણે જ્ય જ્ય જ્ય થાય;

(૧૫૦૭)—રતનખાઈ— રાગ ભજન. પદ.

પ્રેમ પ્યાલો મેં પીધોરે. સુણોરે સંતો પ્રેમ ત્યાલો મેં પીધો,
આરે જગતડાને કોઇ નીવારેરે અમર પછેડો કોણે લીધોરે—સુણો.
મારા શીરના સુખે સુખારે તે અમે ત્યાગી દીધોરે—સુણો.
મારા મનડાને બહુરે સમજાવ્યું મે શોધ જંગલનો કીધોરે—સુણો.
ગુફના પ્રતાપે બોલે રતનખાઈ, કનકાપુરીનો મારગ લીધોરે—સુણો.

(૧૫૦૮)—મહાશ્વેતા કાલમખરી—

પ્રેમખિજ રોધ્યુ હૃદયે જીવન આપાર મારા.

પ્યાર! પત્ર તારા બાળી કુટયાં નવપલ્લવ ડાળી.

ખીલી પુષ્પે તો હલવાળીરે (૨) જીવન આધાર મારા.

મદન પડીને પુકે મીઠા પ્રેમ પુષ્પ ચુટે

મારી ફલવાડી લુટે (૨) જીવન આધાર મારા.

(૧૫૦૯)—લક્ષ્મીરાજ અંબરીષ—

પ્રેમવશ થઈને જીવન તજી જામા જીવન તજી જામા ગમનકરી જામા—પ્રેમ તારી પરખ મેં ન કરી સાચી સતી તું સુદરી.

જો હત ખબર આવી તો ન રાખતું દૂર પરી

સાહસ કરી નજ મુજ જીવ જાણ તો જાયે.

એક વાર હું થી બોલી ભલે જાય તો જાયે.

તારી પ્રાછળ હું ભવમાં ભટકું આ તન મને,

કેમે શોભે હે સ્યામા, શોભે હે સ્યામા રહો રમણી રામ-પ્રેમ-

(૧૫૧૦)—સતી તોરલ—

પ્રેમ રંગે હું અનંગે બરી યુવતી.

રસ બસ થઈ પ્રીય નરને પ્રીતે રોઝાવતી—રંગે.

મધુકર મોહનજી રહો યૌવનના બામમાં,

રમી લ્યો રનેહ સાથ મધુર પ્રેમના પરાગમાં-

જુલાવતી અંગ પ્રીયે કળી વીકસાવતી પ્રેમ—રંગે

(૧૫૧૧)—સાગર સસ્તિ—

પ્રેમરંગ જુલે જુલો હૈયાહાર ઝોલો આ જોખનનો બહાર વ્હાલમાં.

કામણગારી જાડે હું વારી ચોરું ચિત શાણા સરદાર આજ મારુ.

પ્રેમે ફસાવી દીવાની બનાવી હું પણ દીવાનો દીલદાર આજ બન્યો.

(૧૫૧૨)—ખ્યાલે હસતી—

પંખના હોતો ઉડસકું એ પંખ ઉડાના જાય.

બિધના અયસી ખાત કરે કે પંખ દે લમાય.

ચીડીયા બનકે મખ ઉડ જાડે કાચલીયા બનખાસી

બનબન દુઃખચારી કહું અહીયનકર જીયરા કુકું.

અગમ દુઃખ અગીયન ઝોડું,

એકલ મતવારી ડોલું. અપના અપના દુઃખ કાસે બોલું.

બીરહા બીખ હીરદે બોલું.....ચંખના.

(૧૫૧૩)—ઉદયલાલ—

પંથી પરદેશી ચિત સોંપી હું આ આ...લી મનને ભાવે તે કરને

પુન્ય...સાલી

સાખી

{ તરસ્યાને ટીંગળાવવા પડે રાખી મીતર
પાંચ પ્રવીણ પંથીએ પ્રાણ મામતી રાખી

શુભ સંદેશો લઈ સંચરજો હું આ આ...લી

સાખી { મહા મહીનાનું માવહું જંગલ મંગલ ગીત;
સમય વિનાનું બોલવું ત્રણેની એક રીત.

બહેલા મડમ માહી મળજો હું આ આ...લી.

(૧૫૧૪)—લક્ષ્મી વીજય—

પૈસા સાટે વેચે જે સુતા પ્યારી નકનો તે નર અધિકારી
બાળા બાંધે વૃદ્ધ કોટે અવિચારી નકનો તે નર અધિકારી
દોરે ત્યાં જાનાર ગરીબડી કન્યા ગાય બિચારી
પિંડે પાપી દુઃખ આપી તે નિચ કશાઈ લ્યો ધારી—નકનો
દિકરી કેરાં દામ મેળવી બોટી ધરે ખૂમારી
દે દાટી થાય માટી...ધનની બને અતે ખુવારી—નકનો

(૧૫૧૫)—સતી પાર્વતી—

પખીડાં તારુ જાણીશ જમમાં ન કાંધરે
ધન નહિ તાર તન નહી તાર સુદરી સુત માઈ બાઈરે
કર્મ સેલાણી એ આણી પુર્યા ફાગટ ફુલ્યો ફસાઈ અ.
સોહ સાચો ભજ ભવ તરવા માયા આ સર્વ પરાઈરે.

(૧૫૧૬)—કબીરભજન—રાગ ઝીઝાટી પદ.

પાંડવ કોણુ દ્રુમત તોએ લાગી દીનાનાથ જ્યારે અભાગી—પાંડવ
જીવોકી વેધકસુ ધરમન કહીએ સધરમકી કહીએ ભાઈ—પાંડવ.
બડબડે મુનીવર મીલકદ બેટે ઇઆમે કોણુ કશાય—પાંડવ.
ચારોઈ વેદ તુમ જપજપ જાણ્યો તો જ્યું બર લાધ્યો ભારા
રામહી નામકો મરમ ન જાણ્યો તો કયુકર ઉતરેગા પાશ—પાંડવ.
પઢપઢ પોહી ભવનજો ભરાયો અંતર બેદ ન પાયા,
કહેત કબીરા સુનભાઈ સાધુ દુનીયા ધંધે લગાયા—પાંડવ.

ક (૧૫૧૭)—રંગતરંગ—

દેશનનેબલ બૈરીનો સ્વામી સંસારે રવડે છે,
ધન ખર્ચી ધરમાં ઢેમકુલ લાવી દુઃખમાં સપડે છે;
રંગતરંગ ઠાઠમાઠ દેશન પર જીરતી શીટતી,
કેશ ઉશ ઉશ ત્રેશ બીલકુલ એકદ્રેશ સમ દીસતી
અથ નાચે કુલટા ફેલ ફંદા સંધળાકછેક;
બની ગુણીકા બેપરવા.....દેશનેબલ
વોચચેન પેનફેન ઉન્સી હેન્ડ કર શીપ ધરતી
શુટખુટ લાવ લાવ ઝોડર પર ઝોડર કરતી

જાય: મીઠાસમાં ખૂબ છે હોટલમાં લાય લાગે
ઉરમાં અંતરમાં.....ફેશનેઅલ

(૧૫૧૮)—મીઠા કાલી જાન

ફનામે અહમે, શરિઆતમે શીયોમે નાલોમે,
સુનાઉ હર્દ દિલતાકાત અગર હો સુનને વાલમે,
તુમ્હારા ઉકકે જાના ઝોર મરીજ ગમકા મર જાના.
મેરી જાન ફક્ક હોતા હૈ યહી તો મરને વાલો.

(૧૫૧૯)—ખોલ્લો કાગળ—

કુલચુલ કુલોમાં ઝાઝા કુલ્યું કુલ કુલી કરમાશે
કુલી કરમાશે ખીલેલું આખર ખરી જાશે,
સરખા દીવસ ન ગયા કોઈના તેમ નહી જાશે.
રેંટતણી છુટાળ બરાશે બરાધ ફલવાશે,
ઉજળુ એ સહુ દુધ આજ દેખાશે,
જ્યારે પડશે કાળ અપાયે ત્યારે સમજાશે.

કુ (૧૫૨૦)—બુદ્ધિ—

કુલની પાંખડી લ્યો પ્રાણ-કુલની ગણી અંતરની ઝોળખાણ-કુલની
સ્થામ સલણા અમ ધર આવ્યા શા કરીએ સન્માન;
નાથ નગીના પરિમલ બીના મન માન્યા મહેમાન-કુલની.
ઝાઝુ શુ કહીએ સમજીને સખી નયનના બાણ;
વિમળ કમળ આ સરોવર જળનું ભોગી ભ્રમર સુગણ-કુલની.

ક (૧૫૨૧) આનંદ લેહરી—

અંસીવાલા છેલે લગનીરે લગાવી લગનીરે લગાવી પ્રીતલડીરે જમાવી
પહેલાં નવ જણ્યું કાંઈ પ્રીત શું હસેરે પામ!
હવે તો ગઈ ધવાઈ શુદ્ધ બુદ્ધિ સૌ જુલાઈ
જાદુગરા સ્થામે ભોળીને ભરમાવી કામચુગારા કાને ભોળીને ભરમાવી.

(૧૫૨૨)—અલતા ખુર્શ—

બાવરી બાવરી હુમયા નાદાન ભોમ બાવરી હી જાનીએ;
બાવરી ખુમયાં પિતા કારન—નાદાન ભોમ.
જોરે જોરે મુખપર અબકી ઉઠાસી કારે કરે મંચતો દરસનકી પ્યાસી;
યુ જગરા નજારી વારી વારી વારી—નાદાન ભોમ.

(૧૫૨૩)—દેનેહલતા—રાગ ખીત,

બુટો પરણીને જાયે બાળકી વાગે છે કંઠાં.
પૈસા આપીને પરણે લાડકી લુટી છે લંકા,

પત્થર સાથે રત્ન પછાડ્યું થાસે જગમાં ડંકા,
કાળળ અને કંકુ એકજ થઇ ગયું લુટી છે લકા—ખુદા

(૧૫૨૪)—વિદ્યાપ્રતાપ—

બની જોગણુ ધરી દુકની પતીને શોધવા માટે—પતીને શોધવા માટે,
જાઉં પ્રેમની વાટે હું નાવા પ્રેમને ધાટે;
મજે તો મેળવું ફળ એજ મારા પ્રાણને સાટે—પતિને
સાગર પ્રેમને મોઝાર હું પ્રેમ તું બડે તરનાર;
મુખથી પ્રેમનો ઉચ્ચાર કરતાં પહોંચ્યુ પેલે પાર—પતિને.

(૧૫૨૫)—દુશ્મને ધમાન

ખાંકી તીરછી અદાને લુભા દીની
દીલપે બરછી નજરકી લાગા દીની—ખાંકી.
કાફીર અદાપે હાય મંગ તો મચલ હાઈ.
હડતા હયે દરદે જીગર હોંતી હએ રોતમસર.
સમો કરાર છીના ગેકસ કીની—ખાંકી

(૧૫૨૬)—જલસા સંગ્રહ—

બતાદે પ્રાણુ જરા મોકો શરણુ કિરકે તું જાતુ હૈ,
દીદાર મેં તુ બચત દેકે—તિકસકે કયુ જમતા હૈ,
પ્રભુ કે ખાન પાનોકો—તયા તુ ભુખ કે મારે,—૧
અરે મન મુઠ જો હોકે બજન તુંજકો ન બાના હૈ—૨
હુજા કોપ અધિક દાંતા નિકાલો હુઠ જગત્કિર કે;
ઉસીકે જો તું દેનેમે નહી સતોષ લાતા હૈ—૩
ચલામ ઓર દારોંયે તજ ધસ રાજ્યધાનિકા
અવિહિત કર્મ પાનીમે જનમ અપના દુખાતા હૈ—૪
જહાંવોના તુજો દેખે જગ શીરાજ બના એસી;
કયુ છુપકે પ્રભુસે જો તું કરને પાપ ચહાતા હૈ—૫

(૧૫૨૭)—અદલ ધંસાફ—

બહાદુર બંકા નહી કરો શંકા હરવાને પરધનને,
બહુ વેશ ધરો બે શીક કરો દીલમાં ન ધરો કરને.
લુંટફાટ કરો જળખળથી દયા નવ ધરીયે અટપટ કરીયે.
જઇ દુશ્મનને હણીએ .....
બોળીને નાખો પાંખડમાં ધુતો—દુશ્મનનાં ફાંદમાં.
શાખ મુખે માણો સંગમાં ગોઠાન મેં ગમે જયજય.

(૧૫૨૮)—મુદ્રાપ્રતાપ—

અહુ ધીરજના ફળ મીઠાં એન ધીરજના ફળ મીઠાં છે;
કહે ઋતુ વિષ્ણુફળ ક્યાં દીઠાં એન ઋતુ વિષ્ણુ ફળ ક્યાં દીઠાં છે.
તરવર તહાં તરવરની છાંયાં કંથ તહા કામની ક્યા;
જન અહુ મથન કરીને થાકે ઉતાવળે આંખા નવ પાકે;
મન કરીએ ન અજીડાં એન ધીરજ

(૧૫૨૯)—રજની ચંદ્ર

આજી અગડી તો ગઈ દૂષ્ટ જનના સંગે રંગે.
પાજી હાજી હા કહીં સુખથી રહે રંગ ચંગ
ખટપટીયા ખુશામતીયા વળી મસલતીયા મોઢાજ.
ચાડી કરીને રાજી રાખે હલકા ઉપરી આજ
રાખી અંતરમાં છરી ફસાવે સજનને ઉમંગે—આજ
ધંદ્ર ધનુષ્યનો રંગ જીઓ જયમ સમય સમય અદલાય
ઉદય અસ્તનું કાલ ચક્રમ જાણે નહી શઠ કાય
માયા કાષ્ટની ના થઈ વહોતી જે સલિલ તરંગે —આજ

(૧૫૩૦)—વીર અભેમાન્યુ—

બિના પતિ સુનો સંસારે,
પતિ હિ અત હય પતિ હીય તપ હય પતિ હય કીરતાર.
પતિ હિસે પત હય તખલો પતહયય બીનપતિ બિપત હમર.
પતિ હશે પત હય ઇસતનકી પતિ પત રાખન હાર.
જખલો પતિ હય બીનપતિ બિપત હમર.
જકો નેહ ચરણમે પતિકે વહી પતિવ્રતા નાર
એક પતિવ્રત રહે જગતમે તો સખ બરત અસાર.
બિના પતિવ્રતકે નારીકા જીવન હય ધિકાર બિના,

(૧૫૩૧)—ભજનામૃત—ભજન મીરાંબાઈ

અલીહારી રસીયા ગીરધારી સુંદર સ્યામ હો તજી અમને
મથૂરાંના વાસી આવા ન બનીયેજ
વાંસલડી વાગે વહાલા ભણુકારા વાગેને વૃજ વાટ લાગે ખારી
સુંદર સ્યામ હો તજી અમને મથૂરાંના વાસી આવા ન બનીયે હોજી
જમૂનાનો કાંઠો વહાલા ખાવાને દોડેને અકળાવી દે છે મૂને ભારા યુ
વદાવન કેરી શોભા તમ વીણુ અમને તો નવ લાગે હવે સારી—સું
ગોવરધન તોળ્યો વહાલા ટચલી આંગળીયે ને અમપર દેળ્યો ગીરધાર
મીરાંબાઈ કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ સુંદ્ર પ્રભુ લેજો માહરી.
સુંદર સ્યામ હો તજી અમને મથૂરાંના વાસી આવા ન બનીયેજ, સું

(૧૫૩૨)—સુરદાસ લજન—રાગ હોરી

જનમે હરી ધુમ મચાઇ ગોપી સરવે દેખત આઈ.
 ઇતસે આઈ નવલ રાધીકા ઉસસે કુવર કનાઈ;
 હીલ મીલ ફાગ ખેત્રે પરસ્પર શોભા યરની નહી જોઈ
 નંદ ધર બાજ બંધાઈ
 રાધે સાન કર સખી અનહુ જુઠ જુઠ ઉઠવાઈ
 પકરો પકરો મન મોહનશે સખ સંપ કરે પાઈ
 તને કયું ન લેત છોડાઈ

તદલ પખાજ વેણા વાંજત વાજે મંજરા સરણાઈ,
 ઉડત ગુલાલ લાલ જાયે બાહલ સધળી વ્રજ સોહાઈ.

માનુ બાગવા જરાઈ.

મુગટ પીતાંબર છીન લીયો શીર પર મુંદડી હોડાઈ;
 નેતું જોયે નભ નેતુ બીચ કાજળી નેકવેસદ પેરાઈ

લાલેકુ નાય નચાઈ.

કહેત રાધીકા સુન હોને કૃષ્ણજી કહાં ગઇ ચતુરાઈ;
 કહાં ગયો તેરો નંદબાણજી કહાં ગઇ જશોમતી માઈ.

માનુની નાર બનાઈ.

ફગવા લીયા બીન જાને ન દુંગી કરો મા કોટી ઉપાઈ;
 લગી કઠોર કસર સખ દીનકી મસ્તી નાય નંચાઈ.

ખોત દીન સાંખ ઉખાઈ.

મુગટ પીતાંબર દોયોને રાધીકા ફગવાં લીયો મન બાઈ;
 સુરદાસ કહે જીમી કહાં લગી યરનુ એસુખ અધકુંઠ નાઈ,

કરત જન કોટી ઉપાઈ,

(૧૫૩૩)—યોગકન્યા—

બની આતાર હું લાચાર હૈયા હાર વીના
 જોવી જામિની લાગે ચંદ્રના ચમકાર વીના
 જાણે બહાલા વિના વનીતાની વૃથા જીદગી.
 વાવેલી જેમ વૃક્ષના આધાર વીના.
 શુ કર કોઇને કહું હાયરે મુઝાઉં છું,
 મીધાવે કોણુ મારો માનિતો કીરતાર વીના.

(૧૫૩૪)—મીસ અમીજન—રાગ ગજલ તાલ દાદરા.

અહકાને વાલે આપકે સખ પાર બન ગયે.
 સમઝાને વાલે મુદત ગુન્હેગાર બન ગયે
 હમને દીયાયા દીલ ઉન્હે દીલદાર જનકર

વહ લેકે મેરે દીલકો દીલ આગર બન ગયે,
કુબે હેયદરસે જો આપાદ હે સીના મેરા
બન ગયા દૂરે નજીક દીલકા નગીના મેરા
ઉસ ખુલ બગેર રાતકો અતી નહી હે નીદ
બીસ્તર કે તાર હકમે મેરે ખાસખાન બગેરે

(૫૩૫)—મહમદ હુસેન—રાગ ભેરવી કવાલી
બહુ તેરો સમજાયોરી લાખનખાર દીલ હમારે વે માનત નહિરે.
મન સમજ પસ્તાયોરી લાખનખાર-બહુ તેરો.

(૧૫૩૬)—ખ્યારા સાહેબ—દાદરા.

બટવા ગુથન દેરે મીઝજીયા બટવા ગુથન દે.
હારે મેરે સોરેકા બાલા જોબનવા-બટવા ગુથન દે.
એક તો ચીકના ગોરીકા પત્તા દૂસરા ચીકના ધી,
તિસરા ચીકના ગોરીકા જોબના ચારેકા લલચેજી-હારે
નહી કિનારે બગુલા બૈકા યુન યુન મછલી ખાય
સીંગી મછલીકા કાંટા લગારે મોરા તલપ તલપ જીવ જાય.

(૧૫૩૭)—મીસ અબદુલહુસન—રાગ ગજલ તાલ દાદરા
બહાર આપ હે ગુલ ફૂલે હે બાદલ દીરકે આપે હે,
મદીનેકા ચમન ઇસ વખત આંખોમે સમાએ હે.
બને સમસો કમર જો રહે બને સખનુર કે ચહેરે.
ખુદને આપ આપને નુરસે તુમકો બનાયે હે
મીસેગા એક મોતીકા મહલ શીર ખૂદમે ઉસકો
મમે હજરતમે જીસને એક આંસુબી બહાયા હે.
ગમે હજરતમે વહહે જીસને નારે દોઝખકો ખુઝાયા હે.

(૧૫૩૮)—ન્યાય સીધુ—

બાજી ગરની રચના જેવી સયમ રમત રમનારોરે,
સમયે રામે રાક્ષસ હણિયા ચતા સમય ફરનારોરે,
સીતાને રાવણુ હરી ચાલ્યો ગર્વ અતિ કરનારોરે,
કૌરવ સૈન્ય સંહાર્યુ અર્જુને ગાંડિવનો ધરનારોરે,
સમયે ભૂટાચો તસ્કર હાથે સમય પંથ છે ન્યારોરે.
મુદ્ધ કરાવ્યું મહાભારતનું કંઈ સગ લડનારોરે.
સમયે હણાયો, બીલને હાથે કૃષ્ણ મહા બળવાળોરે,
સમયે પૃથુરાજે શ્રી કીર્તિ ધોરીના સંસ્કરે.
સમયે પૃથુરાજે શ્રી કીર્તિ ધોરીના સંસ્કારોરે.
એજ ધોરીએ પૃથુને બાંધધો ચતાં સમય મરનારોરે.

સમયે મહેલ મેડીમાં વસતો ઝુપડીનો વસનારોરે.
સુમય સમયનો હેરો ફેરો સમય સમયનો વારોરે,

(૧૫૩૯) — શ્રી સિંધ સત્યેન્દ્ર — રાગ હોરસ ચોપાય
(બ્રહ્માણુ અગ્નિ હોત્ર કરે છે હોત્ર કરે પંડામ કરે છે
પૈસાની બાર બીડી લઈને પીયે છે શીયા
અંધારે અજવાળૂ થાય ચોર આવેતો નાસી જાય.
દીવાશળીની સાથે ડાબલી પછી
પુર્વરૂપી સંતાન આપણે મૂખ માંહી અગ્નિ ધરીએ,
વડીલ થકી પછી નામ સવાયું આપણે કેમ નહિ કરીયે.
હોઠ બળે ને મુખ ગંધાય દાંત દુઃખે વળી જાય સળી
હૃદય બળે ક્ષય ખાંસી થાયે પણ છુટે નવ આ બીડી
સાની ગુરૂ આચરતાં આમ તો જોઈ શિષ્ય કેમ નવ શીખે;
મોટાનુ જોઈ શીખે છોટા શસ્ત્ર વચન એ સાક્ષી દે.

(૧૫૪૦) — મીસ જાનકીબાઈ —

બાળ બંસીયા તાન રસ બનીરે... બાળ
સુતી શ્રવન ડેર ચીત ભયો ઉચાટ મોહે રહ્યો
બાવવીસી કર દીની..... બાળ
મૂંલીકી ધુન સૂત આંધ કહાન કહાન હીઠ કરત કલોલન સખ સખીયન
ધાધ ધાધ ધાધરે કહાન હેરત ચોર ગાયે સખ ગુની — બાળ

(૧૫૪૧) — સુરદાસ —

ખોલુ કયા મેરે પ્યારેકી બતીયાં ખોલુ કયા મોરીછોટીસી છતીયાં
ન ધરિ ચેન રેન ચૂમિ બદન શયનમેં દુઃખી કર ડારો
પકરી જુગલ કર બસન અધગ કર કિય પરહરી ડર છતઅધરતરપર
સાખી { મરોર ડારે જોરસે મેરો કોમળ અંગ
એસે નિરદય નાથકો મેં સુપને કરું ના સંગ

(૧૫૪૨) — મીસ જાનકીબાઈ —

ખીતે અધવચ સેવા આવત મોહી કેસોમે ફાગ ખેલો વૃજમાહી
ફાગુન જોહે બહુરી ફીસ્ત એહે ગયેલો ફરી જોબન આવત નહી

(૧૫૪૩) — મહમદ હુસેન — ગજલ કવાલી

ખુતોમેં કયોં યે શાને કબરી આઈ હોતી જતી હે.
કે ઉનકે કબજેમેં સારી ખુદાઈ હોતી જતી હે.
મેં ઉનકો પ્યાર કરતાં હું વો ગાલી મુજકો દેના હે.
બલાઈ કરતા જતા હું ખુસઈ હોતી જતી હે.

મેં ખરસોસે કહા થા મુદતો રસે બચડેં.

ખુદાકા શુક હે અબ તો રસાઇ હોતી જતો હે.

અગર મીલના નહિ મંજુર થા તો સાફ કહ દેતે,

યેં કયોં દરપર દાહ હમસે, બેવફાઇ હોતી જતી હે.

(૧૫૪૪)—મુરીદશિક—

ખુદી પીલાકે લુભા ગયા કોઈ મુઝે ખુદી પીલાકે લુભા ગયા કોઈ,

બડે સવેરે જો કોઈ છાને બાકી લાંબી દીઠ.

ઉડતી ચિડીયા બહ પહચાને ગિરી સડકસે ઇટ સવેરે ફેર છીનેગી બંગ

દુસરા પહેરે જો કોઈ છાને જ્યાં માંદોકી કીચ

ધરકે જાને મર ગયે ઓર આપ નસેકે બીચ સવેરે ફેર છીનેગી બંગ

તીસરા પહેરે જો કોઈ છાને જ્યાં આપહી આપ.

દો જોડે દો સુરરેકા હો છ બચ્ચેકા આપ સવેરે ફેર છીનેકી બંગ.

(૧૫૪૫)—હિંદયભાષુ—

બોલો મારા પ્રેમી પોપટજી બોલો બોલો બોલો મેના બોલાવે

બોલો રંગ રશીયાજી ડોલો ડોલો ડોલો પ્યારી ડોલાવે,

મેનાં તારા વચનની વેણા વાગી લાગી લાગી લલિત લેહ લાગી,

મેના બહાલી મેના કે ના કહે પશુ જાગી જાગી અજબ જોત જાગી.

પહેલાં પોપટજી પ્યારા રામજી સંભારો વાહ મેનાં શું સતી સીતા વીસારે

ચતુર સુગ્ધણી સીતા રામ અચારાવો.....બોલો

પોપટજી પાંજર સોનાનું સગ્નવું લાડીકી હું લલચુ નથી કે લલચાવુ

સોને રૂપે શું બીડ ખિતરની બાગી.....લાગી.

રૂંડા સુડાને રંગે રમાડુ પાંખે ધાલીને ફળ મીઠાં ખવાડું,

ભાવના ભુખ્યા શું બાપી ભાવના ભુલાવે ?—બોલો,

(૧૫૪૬)—મહાપ્રેતા કાદમબરી—

બોલો બોલો અંતરના બેલી નાથ વિનવું કરજોડી

પીયુ જાણો કયાં અમને છોડી પ્રિની જન્મો જન્મ તણી તોડી...બોલો

સાખી { હાથે આવી હંસલો ઉડી ગયો આકાશ,
જઈ બેઠો દુર દેશમાં હવે મળવાની નહિ આશ.

મરજાદા મેં કુળની છોડી (૨) તમ સંજે મેં પ્રિતિ જોડી (૨)

ઉઠો ઉઠો ને અંતરની કરીમે વાત રાત રહી હવે થોડી...બોલો

(૧૫૪૭)—રામવંર્ષા—સાકી

મેઠત રામહી ઉઠત રામહી બોલત રામ રહ્યો હય,

આવત રામહી પીવત રામહી ધામહી રામ પયો હય,

નગત રામહી સોવત રામહી જોવત રામહી રામ લહયો હય,
દેતહુ રામહી લેતહુ રામહી સુંદર રામહી રામ રહયો હય.

(૧૫૪૮)—સરદારખા—

બંસીવાલા આજોરે મોરે દેશ પ્યારી સામરી સુરત પ્યારે ખેસ—બં.
આવન આવન કહે ગયોજી કર ગયો કોલ અનેક,
ગીણતાં ગીણતાં ગસ ગધ મોરી આંગળીઆની રેખ.
સાંવરીયા રસીલા સલુણા પીયાને પીયાને જીયાયે કરુચે નીશાર,
હમતો જોગી પ્રેમકેરે પ્રેમ હમારો દેશ,
શુદ્ધ નહી પાપ પીયુકી કબતક લીયો આવેશ.

(૧૫૪૯)—લજનામૃત—

બંગલા ખુશ બના મહારાજ જ્યાંમે નારાયણ ખોલે—ટેક.
ઇસ બંગલમેં દસ દરવાજા બીજ પવનકા થંભા,
આવત જાવત કોઇ ન દેખે જોહી બડા અચંબા—બં.
ઇસ બંગલમેં આજાં બાજો બાજો સાંજ સમેરી
તાજ પખાજ જોર મૃદંગ બાજો રાગ છતીશે ગાવે—બં.
હાડ ચામકી દેહ બનાઇ તામે નાડીકા કોટ
બાજંગરને ખેલ મચાયા રંગ ખુશ ચઢાયા—બં.
પાંચ પચ્ચીસકે પાતર નાચે મનુષા તાલ બજાવે
સુરતકી નુરતકી મૃદંગ બાજો રાગ છતીશે ગાવે—બં.

મ(૧૫૫૦)—વીસમીસદી—રાગ કવ્યાલી.

બરેલો કુપ અગીનો વખત આવેજ શેષ લગી,
બર્યો મલ મુતનો કોડો નહી માતા રહો વળગી.
મધ્યું છે ચામ ઉપર હા તમેને લાગતું પ્યારં,
મીચીને આંખ સૌ નીરખો દીસે છે ઘોળું અગર ખારં.
સૂન્યા સૂંગાર ઉપરના ઉધાડી આંખ જે વહાલા.
જતા જગ છોડતા સવળા સંબંધો સહેજ ખોવાનો.

(૧૫૫૧)—અશોક—

ભારત નરનારી ઉમંગ અંગ ધારી આવો કરીએ સ્વદેશ ઉધ્ધાર,
થઇએ સંપે જોડાવા તૈયાર ભૂલી કોમ કોમના દ્રેષખાર—ભારત.
હિન્દુ મુસલમાન પારસી ઇસાઇ બાંડુ શાં ભેટી આવાર,
હિન્દી કહેવાઇએ એક બની જઇએ જાણે કુટુમ્બ પરિવાર;
જેઇએ માતૃ ભુમીનો જમકાર—ભારત.

(૧૫૫૨)—ભાવી પ્રાબલ્ય—

ભાવિને કોઈ નવ પહોંચે ભલે પુરુષાર્થને કોચે—ભાવિને
પુરુષાર્થમાં રાખે ન ખામી બળ બધું ઉલેચે,

ભયંકર શસ્ત્ર અસ્ત્ર સજ્જને વિમાનમાં ચડે હોયે;

—નીચે પડતા શોયે—ભાવિને

વશ કર્યા વરૂણ વાયુ વીજળી વિજ્ઞાન વિદ્યામાંથી,

તદપિ અવસ્ય ભાવિનો ભાવા ભવન્તિ મહતામપિ;

બલે ચડે છેક ટોચે—ભાવિને

(૧૫૫૩)—મનોહરી રંભા—

મરમાવી દુનિઆં ભોળીરે આવો ચાલ્યો બભૂતી ચોળી—ટેક.

દોરા ધાગાને ચીકી કરીને આપે ગણકાર ગોળી;

જીવને હણતાં દયા ન આણે જોમ ભીલ કાફર—કે કોળી.

નિત નિત દર્શન નીમ ધરાવે ઘેર આવે—તરણીની ટોળી;

માધ માધ કરીને આવો બોલાવે હોયે કામની—હોળી

સધળા શિષ્યને ભેળા કરીને ખાય ખીર—ખાંડને પોળા

ભોળો ભગત કહે ભવ સાગરમાં આવે માર્યાં—મોળી આવો

(૧૫૫૪)—અલક રંભા—

ભાવીકી ન્યારી હય ન્યારી હય ન્યારી હય

ન્યારી ખૂખી ન્યારી—ભાવીકી.

રાયકો રંક બનાવે પલકમે

પલમે રંક રાય અધિકારી

અધિકારી અધિકારી ખૂખી ન્યારી—ભાવીકા

ભાવીકે ચક્રશે કોઇ બચેનાં

ભાવીકે આધીન હય દુનીયાયે સારી

યે સારી યે સારી ખૂખી ન્યારી—ભાવીકી

(૧૫૫૫)—ચીત્રસેન—

ભાગ્ય વિના નરભમતા ભવમાં ભલા ભારી

અતિ દુઃખયાગી હાલત ધાત્રા દે તુ વિદારી—ભાગ્ય.

કેક કરતાં લાચારી કેક નર છે ભીખારી,

કેકને છે અશ્વ અસ્વારી કેવી લીલા છે પ્રભૂ તારી—ભાગ્ય.

અંદ્રીકા મમળે પ્યારી વિયોગે અતિ દુઃખીયારી

આપ તીથી ભે ઉગારી કષ્ટ કાપો કરૂણા કારી—ભાગ્ય.

કથું કષ્ટ શું ગીરધારી વાણી ન પહોંચે ખીયારી

વિનતી આલે વિલુ મારી ઇશ દયા કર આ વારી—ભાગ્ય.

(૧૫૫૬)—કળીર સાખ—

મજ્જલે શ્રી રામ મૂરખ હો મનવા

આ ભવ જળ તરવા શિરપર ધૂમે જમરાયજી

ગર્વ મહી ગાજો પરમ સુખ દેખી દાઝે
હરામિ ન લાજો પાછળ પસ્તાવો ચાયજી
પાપી પલિત પાંડા ખાતે શિદ ખોદે ખાડા
અંતે એ આવે આડા કુરાન પુરાન પ્રોતે ગાયજી
આંખ તું જોને ખોલી માન દેહ અણુમોલી
દૂનીયાં રહી છે ડોલી રહ્યા મુઠ તેમાં શુ લોભાયજી
બહાર કરીલે બહેલી મુસાફરી છે આ છેલી
ભાવે ભર ભકિત થેલી દિન કપીરો મુખે ગાયજી

(૧૫૫૭)—સુરરયામ—

ભકિત સુધારસ માર જગમાં સત્ય સમજો નરનારીરે
ભકિતને વશ થઇ ગીરધારી આહીર સાથે ગાયો ચારી
કપટી મામા કંસને મારી દાસી કૂચળ તારીરે—ભકિત
વ્રજ વનિતાનું વહાલ વધારી રાસ રમ્યા વિકૂલ વનમાળી
છદ્મતણું અલીમાન વીચારી ગોવરધન કર ધારીરે—ભકિત

(૧૫૫૮)—મુદ્રા પ્રતાપ—

ભલા ભલા વિશ્વમાં વિશ્વાસે કુટાય છે
વિશ્વાસે કુટાય છે ભરુસે ભુત ખાય છે (૨) ભલા.
દેખતા પણ આંખ છતાં અંધ જની જાય છે
અમૃત જાણીને વિષ પાય પી જાય છે
અને એવા અધર્મીનું જડમુળ જાય છે (૨) ભલા.
પાપનો ઘડો જ્યારે પુરો ભરાય છે
ઓચીતો એકવાર ફટ ફૂટી જાય છે
અંતે પકડાય ત્યારે પુરો પસ્તાય છે (૨) ભલા.

(૧૫૫૯)—અદલ ઇન્સાફ—

ભોળી હું જમમાં ભુલીરે જુઠા જગમાં
ફાકટ ફેશનમાં કુલીરે જુઠા જગમાં
ઝાકળને મોતી જાણી અજળા હંસ અટવાણી
પહેલા પરખ્યું નહી પાણીરે—જુઠા જગમાં—ભોળી
નરદંબ પ્રેમમાં ડોલે હું તારો એમજ એલે
મુખ અમિ અંતર વિષ ઘોલેરે—જુઠા જગમાં—ભોળી
દેખ્યા વીણુ ડગલું ભરીએ મવરણમાં ભટકી મરીએ
જોઇ થામ પ્રેમ તો કરીએરે—જુઠા જગમાં

(૧૫૬૦)—મનુ મણી—

ભલે આવ્યા ગુરુ મહારાજ દુઃખડાને હરીયાં
સો સફળ થયા અમકાજ ચીતડાં આ હરીયાં

તમ ચરણ શરણથી નાથ પાપો સૌ જાયે

જન્ય જનમ મરણના ત્રાસથી પણ છુટાયે

ધન્ય ધડી ધન્ય આજ તણો દહાડો

ખલુ પધારીયા શીરતાજ ભવ ભાવટ દહાડો—મલે.

(૧૫૬૧)—વીર અલીમન્યુ—

ભારત વીરોંકી યાદમેં યહ ગાના બી રોના હય

પાનીબો નહિં હય પાવમે આંશુઓ સે મુંદ ધોના હય

હુવે ધર્મવાન ધનવાન ધસી ભારતમેં ઓરખડે વિધાન

ધસી ભારતમેં થી બલવાનોંકી ખાન ધસી ભારતમેં

યા સખસે ઉંચા જ્ઞાન ભારતમેં અખ ઉન્હીકે હમ સન્તાન

હુવે અજ્ઞાન મીટા સખ માન ગધ સખ સાન હાયા આલસ્ય

ઓર ઉન્માદમેં સખ ખોયા ઓર ખોના હય

યહ ગાના બી રોના હય

(૧૫૬૨)—હરિચન્દ્ર—

ભંગકા લોટા હા હા હા

મન મેલ મિટે તન તેજ બડે દે રંગભંગકા લોટા

સૌ સોગ ટલે સો રોગ ચળે કરે ભંગ અંગકા મોટા

જખતાર જમે આજાર રમે તો હાય બડેજી મોટા

તન સાફ મન સાફ હો સાફ આદમી ખોટા લેકંદ દૂધમેં ધોલા

તો ભંગ બના અલ મોલા કરપાર ભંગકા ગોલા

હરખાર ખેલ ખૂંખ ભોલા છીંભોર નહાકે ગંગ ચઢાલે ભંગ

જમાલે ઢંગ નિરાલે ઢંગ દીખાદે જંગી ફૂંદી સોટા—મનમેલ

તનહસ બદનહરા ખીલાહુવા ચમન હરા ચારો તરફ જમીઓ આસમાન

સખ હરે હરે સેત ધાન પ્રાન ઓર ખેલ બાગખાન સખજ ભંગખીંકે

દેખલે જહાં સખ હરે હરે ચાટમેં મીઠાસમેં ઉચ્ચાટમેં કમી ન્હોરે

દેખલે મીઠાધકી દુકાન સખ હરે હરે

(૧૫૬૩)—ખુરશીદે જરનીગાર—

ભરકે જમ સાકીયા પીઝાના શાદીયા મયાના પિયાકે સંગ

સોહાના સોહાના અજબ રંગ શહાના જમાના પયમાના આહંગ

તરાના જુનાના જુમાના બજના ખૂશીકા જમાના હય જનતાં ન સંગ

જમાના રંગ બનાના દંગ દીખાના દંગ આલા

હાં ચમન ચમન બજતેં અમન દીલ હયા મગન ફૂલનકા

(૧૫૬૪)—ખોડાણો—

ભલી ભકિતની માળ મણી માણેકને આળ

સને સકળ જન અમુલ ભુપલ્ય એ...ભલી
ધરી માળા પ્રહલાદજીએ કરી સહાય નરસિંહજીએ પ્રીત ધરી ધરીએ ભલી
ધન્ય છે હુવરાજ શુકમાં અચળ છે આજ ભક્તિ મોતીને હંસ ચરને
જનની જણે તો જણ દાતા કે શુરજન
નહિ તો રહે વાંઝણી નુરના ગુથાવ જન
ધન્ય છે ગંગામાતા વાળી શ્રી સ્થામ તોળાતા ભક્તિ ભુપલ્ય રાજજે બ

(૧૫૬૫)—રાજકઠીઆરાની વર્તા—

ભરત ખંડમાં સુંદીર ગામ ક્ષત્રિઓતું મોટું ધામ
જજગ્ન નામે પુરનેઃ ધણી સ નામે રાણી પદ્મણી
એક દિવસ નિશાએ રાય પાસે રાણી આંપે પાય
રાત દીવસનો પડયો વીવાદ હોડ કરી કીધો સંવાદ
ચદા ઉતરી બેને થાય રાજ હઠમાં આવી જાય
હાજી આએ હાજી હા કરી કાળી રાત અપોરે દરી
મર્મવંતી ગુણવંતી નાર મુકી રાત્રે વન મોઝાર
રેતી પિટતી રાણી ગધ વનમાં પ્રસૂત પીડા થઈ,
જયો કુંવર કન્હઈઓ કહાન જણે બીજે ભુત નિધાન
પણ પતી વીણ સતીનું મન કચવાય જૂવે પુત્રને રોવાઈ જાય
રાણી સોઠ અધીક મન ધરે દીકરો લઘ દક્ષિણ પરવરે
ભૂખ દુઃખના આવ્યા દીન સતીનું શરીર રાતુ ક્ષીણ
પુત્ર ઉગારી માતા મરે સીદ્ધી સ્વર્ગ વીશે સંચરે
મરતાં માંદળીયું દીધ હાથ માતાએ આપીય સંગાથ
કુંવર પછી કઠીઆરો ઠયો પીતા ક્રોધથી કુંવરી વર્થો
સતીએ દળદર કાઢયું દુર ત્યાંથી આવ્યા શ્રી સીધપુર
કપટે કંઠે વગડે ઉપડે સતી સસરાને પાલવડે
કહો જોગી પતી કયાં જઈ રહ્યા !
જંગલમાં જોગી થઈ ગયા;
કહો જોગી સસરાનું શું થયું ?
પુત્ર વધુ પર ચીતજ ગયું;
કુંવર તાતથી કેમ પમાય !
સતી પતીનો સમાગમ કયાં થાય
ઉત્તર સામી આંખ્યો કરો દક્ષિણ સામી પીઠજ ધરો
જયો પિતાશ્રી જોવાણુ નાથ લે સતી તુજ પતીનો હાથ

(૧૫૬૬)—**માયુ સાહેબ**—રાગ ભજન (અલભાવ એકયતા)
 બાપ નામ સમજીને બેસી રહીએ આત્મ ચીન્હી મનમાં મગન થઇ રહીએ
 રામને રહીમાન તમે એક કરી જાણજો કૃષ્ણને કરીમ એક કહીએ
 બીસ્તુ બીસમીલામાં ભેદ નથી ભાઈ અને અલ્લા અલખ એક લહીએ
 ગપુર ગોવિંદ તમે એક કરી જાણજો મઓલા માધવ ગુણ ગાઇએ
 હરી હક તાલાનો ભેદ મેતો જાણ્યો હવે ચોર્યાસી માર નવ સહીએ
 પરવર દીગાર પરમેશ્વર એક કરી જાનજો નખી નારાયણ ચોટયા હૈયે
 ચોખા ને ચાવલ પણ ડાંગર એક એવું સમજે તેના ચેલા થઇ રહીએ
 બાપુસાહેબ નામ પાક છે ને બીજું નાપાક એવું સમજ્યા કહો કયાં જઈએ
 જેને સાધન કરે તેમાં પડે છે સાંસો અમે બ્રહ્મ જગમાં નીત ન્હાઇએ

(૧૫૬૭)—**માલતી માધવ**—

બાબી મારા ડાહ્યા ડમરાં શા માટે શરમાવો તમે શા માટે રીશાવો
 ઓ નાની નણદલ.....આ કોણુ !.....તારો પ્રાણુ !
 હવે શા માટે શરમાવો (૨).....ઓ.....

(૧૫૬૮)—**કુસુમાવતી**—

બલે જન કોટી યત્નો કરે નસીમના લખ્યા લેખ નવ તજો
 પાપીયા પાપી પગલા બરે અંતમાં માયુ પટ્ટી મરે
 હરિઅંદ્ર મહારાજ જીવોને નિચ ઘેર સેવા કરે
 થઇ સેવકી સતિ લેખથી ગુમાન શાને કરે—નસીમ.
 પાંડવ સરખાં ધર્મ ધારી પણ વન વન રવડી મરે
 ચીર હરણુ થયાં સતીનાં પ્રભુ કૃપા ત્યાં કરે—નસીમ.
 સતીયા સુરજન બલે કૂજનથી કદી પીડાતા ફરે
 સત્યમેવ જયતેજ સમજજો ન્યાય નીચંતા કરે—નસીમ.

(૧૫૬૯)—**ધી-ડી-રે-સોં બુક**—ભજન કોલીપા કબ્યાલી

ભજ રામ નામ પ્યારે કયો ખરથા જન્મ ખોયા—ભજ
 બિસયોમે લીન હોયા હરી પ્રેમને ન રોયા
 તારી હય મીરાબાઇ ધના સુદન કસાઈ
 હસને દયાલ હો કર કઈ ઓરબી હે તારે
 નીરદઈ તુને ભઇ ન કીની કુછ કમાઇ
 કળન મુહસે ખોશો ધન શામકે જે કારે—મનરામ

(૧૫૭૦)—**મહલાદ વિજય—વિરભાકત**

અકિત નોકામાં બેશીનેરે ભવ તરીયે
 ભવ તરીયેરે જમથી જાને ડરીયે—(૨)...અકિત,
 અમૃત અજણ કરી વિષ શીક પીજીએરે

સૈયા-છોડીને શીઘ્ર લુખી થરીયેરે જંગથી શાને ડરીએ (૨)-ભક્તિ
જુહી છે જગની માયા પ્રભુપદ સાચુરે
હેનં કરીને હરિવર વરીયેરે જંગથી શાને ડરીયે...ભક્તિ-

(૧૫૭૨)—સુકન્યા સાવિત્રી—

ભુલે ભલભલા ભુલેરે (૨)—જાવીનો ભરમ કોથી નવ ખુલે
મુખ મન ભલે પુલાવ્યુ પુલે-ભૂલે
અતી ઉમંગથી કાર્ય આદરે ધરી મન મોટી આશ
અધવચથી વાડી લુટાછ જાએ આખર થાય નિરાશ-ભૂલે
કાળ હીચોળે આજુ માત્રનું જીવન ઝોલા ખાય
રહે દુર નિરધાર્યું ધાર્યું ધરણીધરનું થાય—ભૂલે

(૧૫૭૨)—ચલતા પુર્ણ—

મૂરખ છાંડ તથા અભિમાન અવસરખીત ચાલ્યો હય;
તેરે દો દિનકો મહેમાનરે—મૂરખ
ભુપ અનેક ભયે પૃથ્વી પર રૂપ તેજ અલવાન;
કઉન અચાયા કાલ ગાલતે મિટ ગયે નામ નિશાન.
ધવલ ધામ ધન ગજ રથ સેના નારી ચંદ્ર સમાન
અંતે સમય સખ હીકો તજ કર જાય અસે શમશાન
રે મન મુઠ અંત જીન ભટકે મેરો કહયો અખ માન
નારાયણ જગરાજ કુંવરસો બેગ દિ કર પહિયાન—મૂરખ

(૧૫૭૩)—વીસમી સદી—

માનો શીખ માનો સહુ સમજવું હું કમ્મર આંધી હામ
વાંઠા રહેવામાં દુખ છે સઘળું લીયો હવે છે રામરામ,
ચડવા દીએ નહીં કોઈ ઝોટલો ધરતું સરવે કરવું કામ,
કરે આડોશી સૌ પાડોશી લીયો હવે છે રામરામ
દલતું પણ હાથે ભરવું પાણી કામો શીર તમામ
શંધી હાથે ખાવું કમાવું લીયો હવે છે રામરામ
અરીવાલા કરે ન દોસ્તી પીવા પાણી દીએ ન જામ
જોઈ વીનાતું અધું નકામું લીયો હવે છે રામરામ

(૧૫૭૪)—વીસમી સદી—

મોહનીયા નયન મતવાલે નયન મતવાલે—માર મોહયલે
ઓ છલબલ વાલે કનૈયા નયન મતવાલે—મોહનીયાં
અખી તો મેરી છોટી ઉમરીયાં—નાજીક હય છતીયાં,
જલત મોરા જીયા દુલહયા નયન મતવાલે—મોહનીયાં.

(૧૫૭૫)—મુઘા ચંદ્ર—

મુગ જળવત જગના આ મોહિની માયા
લીતા છે આત્મની અતેરી સજ્જનિયાં
સાચી આલમ છે સાચુ મન સારી કાયા-મુગજળ.
રામ સમાન જગે જે અવતરે રાયા
તથા યજ્ઞ સત્યના મંડાયા સજ્જનિયાં-સાચી.
તન જે પુનિતમાં કૃષ્ણ કનૈયા પધાર્યા
બલ્લ ત્યાં વિહારયા સંતાનિયાં સજ્જનિયાં-સાચી.

(૧૫૭૬)—મિત્રની ફરજ—

મિત્ર મારાને આવારે છેડાવું જઈને
અરે જોખમથી એનો જન બચાવું
મુનમયંદુનું દેવું હું દઈને—મિત્ર
જે મિત્રે મુજ કારણે કીધા કામ અપાર
તેને જો મરવા દઉં તો મૂજને ધિક્કાર—અરે
બોલાવું બારીસ્ટરો મુખ માગ્યા દઈ કામ
મિત્ર બચ્યા વીણ મહારે છે અન્ન લેવું હરામ
મિત્રને બદલે મારી છાતી ચીરીને
આપીશ માંસ મુજ આનંદિત થઈને—પુનમ.

(૧૫૭૭)—આંપરાજ હાંડો—રાગ લાવણી

મુજ ઉપર ગુજરી પીતા પાદશાહ જાણી
હું હવે ગુણીકા નથી હાડાની રાણી
એણે નથી દીડું મુજ મુખ વાત છે સીધી
હઠ ખરી આટલી વાર વાતમાં લીધી—મુજ.
આબ્યા છે જ્યારથી હાડો આપની પાસ;
હું જપ તપ કરતી નાદ રહી ઉદાસ—મુજ
હું હતી મહેલમાં પતિ ધ્યાનમાં નારી
એકદમ રાજજી આવી ઉઘાડી બારી—મૂજ
મુને કહ્યું તારે માટ શીર જાએ
મિક ધિક અબજાની જાત પણ બોવાયે—મુજ
મેં પગ નથી દીધો બહાર બુદ્ધી ફાટાથી
હું થઈ નાટકા નાર આરોપ બોટાથી—મુજ
કરી કસોટી મુજ ભગવાન તમારી દૃષ્ટે

મુજ લજજા રાખી નાંધ પહોંચાડી કલે—મુજ
જે રાખી શરમ હું નાવત આપ ભૂવનમાં
મુજ પતિ તણી રહા જત મનની મનમાં—મુજ

(૧૫૭૮)—ગાફીલ મુસાફર—

મત બાંધો ગઠડીમાં અપજસકી
અપજસકી અઝોર પાપરસકી
જવાની દીવાનીકા આંખોમે નશાહુએ
ઉડેગી પલકમે હોકર બુ એહ ખસકી
દાગ લગેલા આખીર દામનો દીલય
નજર પડેગી પ્યારી જખ્મસકી

(૧૫૭૯)—હમીર સિંહ—

મુરખનર મમતામાં તુ મરે મારું તારું કરે—મુરખ.
મિથ્યા માયિક પદાર્થ માટે બાથડિપા તું ભરે
સાચું ખોટું હરદમ કરીને પાપ પુન સધરે—મુરખ.
અવસ્ય જનશે તેજ પ્રસંગે જે ધાયો વિસ્વેસ્વરે
થશે સુખી તે સત્પુરુષો જે શાંતિ દિલમાં ધરે—મુરખ.
ત્યાગી તાગ્યકર તૃષ્ણા છોડો શુભ નિષ્ઠા શંકરે
શુદ્ધ ચિતથી ઉમેશ ભકિત તાપ ત્રિવિધ હરે—મુરખ.

(૧૫૮૦)—જયદેવ—

માનીતી છે તું મોહન તણી હો વાંસલડી
તુને વ્હાલમ કરે ધણું વ્હાલરે-હો વાંસલડી
મીઠો આવડો શો શોર મોહયો નંદનો કિશોર
તારું આવડું શું જોર બૂંડી કાળજડુમાં કારે-હો
એકીવારે તું હણી નાંખને હો વાંસલડી
બૂંડી થોડે થોડે કાં મારે રે-હો વાંસલડી
જોતો તું કાષ્ટ કરો કરકડો હો—વાંસલડી
તુને આજ મળી છે હકરાતરે હો વાંસલડી
ચોરની સંગે શીખી ચોરવા હો વાંસલડી
વ્હાલે માખણ ચોયું ને તેં તો મન રે હો વાંસલડી—મીઠો.

(૧૫૮૧)—માનવી પ્રપંચ—

મારું જોખન ઝોલાં ખાય ખીલ્યું નવરંગી
કુલ્યુ નવરંગી.....ફાલ્યું નવરંગી
મારે અંગ અનંગ ઉઝાળા રસીલો રંગી
ખીલો રંગી.....હઠીલો રંગી

તાકી મારે તીર સોંસરા વાગે
આંખલડી મારો ઝગકીને જાગે—જોખન.

(૧૫૮૨)—માનવી પ્રપંચ—

મને કીધી અતી ઉપકારી બહુ દયા તમે દરશાવી
મને અધીક એ કીધું કાંઈ મારી ફરજ મેં બહેન બજારી
જયમ નર વિષુ સરીતા સુકી
ત્યમ આપણે પતિ વિષુ દુઃખી
હું તો તમ સુખે હવે સુખી—મને
મને પીયુની બકિત પ્યારી
બજાએ કર માળા ઝાલી
હરી કરજો સહાય અમારી—મને

(૧૫૮૩)—મધુબંસરી—

મોરી બૈયાં નયકર ગિરધારી સ્યામ
ચલી બરન નીર જમુનાકે ધામ મોરી
તુમ તો ભયે સોતનસંગ રહેતે
આજ તો સદન પ્યારી સ્યામ—મોરી

(૧૫૮૪)—મનહર મેના—

મોરી નાનુક કમર લચકાય અજી છોડો પ્રીયા મોરી બાંચ
જ્યા ગભરાય સૈયાં નહીંસોહાય.....હાં હાં
રાત બાલમ હમસે લડે હો નિહુર નિર્લજ પીધું પડે હો
જોખન લુંટી લીનો હાય કહા નાહી જાય સહા નાડી જાય—મોરી,

(૧૫૮૫)—રજની અંદ્ર—

મેને મેરા બાલા જોખન દે દીયો ચારકો (૨)
દે દીયો ચારકો—મેરે દીલદારકો (૨) મેયેં
ધીટ લંગરવારો—ગુમાની રસિયો
મારે તીરછી કંટારી લાલ નયના શરાબી મજેદારવો—મેને
મે બનીતા બની રૂપ લતા લલિત લોલ સિગાર
મોહી રહી છબી ચારકી દિલકે સુખ અંગાર
આલ ચલત જીવ—હોત બોલસતીય—(૨)
કરકે રંગ—પે અનંગ—દીલ હમંગ—સુખ અંગ બેદરકારવો—મેને

(૧૫૮૬)—વીર બીજય—મિત્ર-ધર્મ—

મિત્ર વિના સુખ સંપતિ જગના લાગે અકારા ખારા (૨) મિત્ર
મિત્ર વિના જીવતર છે જનનું વૃથા આ જગમાં પ્યારા—મિત્ર
સુખને સમે મિત્રો થવા આવે ધણા આ જગ વિષે (૨)

દુઃખને સમે જે ભાગ લે તે મિત્ર કે વિરલા હશે
તરછોડી ગાલ્યો શું મુજને પ્રિય મિત્ર મારા—મિત્ર
માતા તજ પિતા તજ્યા મેં મિત્ર તુજ એક કારન (૨)
છે મિત્ર ફરજ તારી મિત્ર મારા તાર ગ્રહી મુજ બાહ્યને
રાત દિવસ બટકું તુજ માટે થાય હવે શું ન્યારા—મિત્ર

(૧૫૮૭)—મનુમણી—

મનહરણી આ મન હરી લીધું તેં આજ બહેલા આવજો હોરાજ
લટકે લોભાતાં લોપી લલના એ લાજ—બહેલા
ભામા ભાને ભુલાવ્યું ભુલો ભમું તુજ કાજ—બહેલા
રસીયા રસીક તમે છો રંગ બીના મહારાજ—બહેલા
અનુરા ચીતડું ચોરી રમી રહિ ચિતમાંજ—બહેલા
જીવન ખમા ખમા છે ધણુ જીવો શીરતાજ—બહેલા
(૧૫૮૮)—અહલ ઇન્સાફ—

માર મન મોહું સુધરેલ આ સંસારથી
આવા સંસારથી ફેશનની બહારથી—માર મન
એજ્યુકેટેડ હું તો ઇન્ડિપેન્ડેન્ટ પુરી
હવે થઈ છું નીરાળી જૂના જંગલા અવતારથી
અવતારથી વીચારથી—માર મન
મારી જોમન ફૂલવાડી ખીલી છે રંગે ઢંગે
માણું પલેઝર હું રુડી સરવે સહીયોની સંગે
હવે થઈ છું નીરાળી જૂના જંગલી અવતારથી
અવતારથી વીચારથી માર મન

(૧૫૮૯)—અળીરાજ—

મારી સજની તુ ક્યાં રમી આવી રજની સાચું બોલ બોલ બોલ
શાણી સધયર તું શીદને આજ ચડાવે કેડો છોડ છોડ છોડ
હમણા માળા ગૂંથી હતી તે હમણું કેમ કરમાણી
પરસેવો તને ક્યાં વળ્યો તારી ભમર ક્યાં બીજાણી—કેડો.
ઠાળો ભમરો શીર પર મેઠો ઉડાડતાં ગભરાણી
લાપોટે લટ છુટી ગઈ મારી ભમર બાજાણી—કેડો.

કસ્તુરી તારા અંગે મહેકે કુસુમ કળીના હારો

નયન રજા છે નાચી નવેલી મળીયો કાણુ ફગારો—સાચુ.

ચંદ્ર સરોવર નદાવા ગમતા બાટે મળ્યો એક માળી

છાબ ભરીને ગજરા આપ્યા હું તો તમથી હારી—કેડો.

(૧૫૯૦)—વીર અભિમન્યુ—

મોહ પીછી ડગરીયા દિખાદો સખી બાટ તકત મૈતો હાર ગઈ.
 અંડે ભોર ગયે પરસોં રણમેં, દો રોજ ભય મોહે દર્શનમેં
 નહીં નૈનમેં નીંદ નકલ મનમેં, ભય બેઠ બિઠાયે ગિરહન મૈં.
 પર મોરે લગાકે બિઠાદો સખી—મોહે,
 બિન નીરકે મીન જીયેગી નહીં, બિન પીયકે તીય રહેગી નહીં.
 જમલોં મુખ ચંદ્ર લીખેલી નહીં, તમલોં ચેહ ચકોરી છોકેગી નહીં.
 મોરે ચાંદ કોઇ ઉગાદો સખી—મોહે.

(૧૫૯૧)—વીર અભિમન્યુ—

મેરો દરદ ન જાને કોઇ મૈં તો પિયાડી દીવાની—મેરો
 ધાયલ કી ગતી ધાયલ જાને દુજે ન જાને કોય.
 સ્ત્રી ઉપર સેજ પિયાડી, કિસ બિધ મિલના હોય,

(૧૫૯૨)—વસંત પ્રભા—

મોહ્યત અજ્ય છે પાની; દીલયાગ યાગ બહેવાવે,
 દુનિયા બને મસ્તાની, અજ્ય દિવાની કોઇ પ્રેમ જમ પીવરાવે—મો.
 પ્રેમ દિવાના માનવી, તેમાં શી નવાઈ !
 ઇશ્વર પણ તરસ્યો ફરે, કોઇ મોહ્યત શરાબ પાય ?
 મોહ્યત સરીખી ચીજ કોઇ બતલાવે—દીલો

(૧૫૯૩)—ઉદયલાલ—

મન માયાના કરનારા, જરી જોને તપાસી તારી કાયા,
 પુછી જોને તું પડીત પુરાણારે, કોના અમર છે લેખ લખાણ.
 કાચી છે કાયા, માટીની માયા, છે માટીના ખેલ બનાયા,
 શાણા તો સમજી અલગ થયા, પણ બાળક બિચારા લપટાયા.
 લાખોની પાંખો ગઈ છે પીંખાઈ, જેના મુછપર લીંચુ ઠરાયા.
 કાળના કુહાડાથી કોણ બચ્યું છે, બલે રંક બલે હોય રાયા.
 સંધ્યાના જેવા રંગ સોનરી, વધ્યાને લાડ લડાયા,
 જોબન ને તન ધન, તેવાં સમજવાં, પાણીમાંના પડછાયા.

(૧૫૯૪)—વિક્રમ ચરિત્ર—

મને સહાય કરશે મેઘસરી, બહાર ચાલે મોવસ્થાના.
 અહલ્યા ઉમારી, મીરાંબાઈ તારી. મેલી સીતા હરીશ નહિ પારી—મને.
 મંજરી બચ્ચાને બળવાં ઉમારી, મોહા દીધાં બળેબને તારી.
 દોષદીપા ચીર પુર્વા, ચારો તે સહાયકારી—મને.

(૧૫૯૫)—નંદખત્રીસી—

મન લુલાવે, મન લોભાવે, મન ચક્રોળે ચડાવેજી,
 શુદ્ધ પવિત્ર નિરમળ આત્મા, કાદવે રંગોળાવેજી.
 જોવાનું ને નવ દે જોવાં, નહીં જોવાનું બતાવેજી,
 અમૃત મૂઢી ત્રિપતે વળગે, નરક મહીં લોભાવેજી.
 વાર વીતા બિંધ મહીં, છે કોમ ગોરી, કોમ કાળીજી,
 ત્રપતી છે સંતોષ મહીં, નથી સુખકર વૃદ્ધી બાળીજી.

(૧૫૯૬)—વિક્રમ ચરિત્ર—

મને રોકો ના રસિલા, છેલા મુકોને મારો લાય,
 મારો હુંકડો ના છમીલા, બહેલા મુકો ને લાય.
 હેરે ઝૂકો અલખેલા, છેલા આલું સંગાય,
 મુકો દડો, લાગ્યો છેડો, છેડો છેડો.
 સાથે તેડો, લાગ્યો નેડો, ભોળી નારી કામલુગારી,
 હું તો હારી, વાહરે ખ્યારી—રોકો ના.

(૧૫૯૭)—રાગ સાજ સંગ્રહ—રાગ ગઝલ.

મયા આનંદ ગોકુળમેં નગર ગર હો તો એસા હો,
 ભયે શ્રી કૃષ્ણ યસુદાધર શુભ અવતર હો તો એસા હો.
 ભય જયકાર ત્રિભુવનમેં સુરોતે કુવ અરસાયે,
 કરી અસ્તુતી હરન ભૂભાર, ધધર હો તો એસા હો.
 બધાધ ચૌ તરફ બાજી, ભયે ખુશ નારીનર વૃજકે,
 નશીબા નંદકા જગ મુકદર હો તો એસા હો.
 કીયા જગ કોપ ઇંદરને, કુબાના વૃજકો ચાહાયા,
 ઉઠાયા નખપે ગોવરંધન જોરાવર હો તો એસા હો.
 ભયંકર કંસ પાપીને ઉપદ્રવ વૃજમેં બહુ કીન્હો,
 સમરકર ધર પકડ પકડા બહાદર હો તો એસા હો.
 દિખાઈ નીત નમ લીલા, છપીલે છેલ મોહનને,
 હરે મન ગોપીકાઓંકે મનોહર હો તો એસા હો.
 કિયે બસ જીવ જડચેતન અધર પર બનશી સુનકારી,
 પરમ અમૃત સદશ સુંદર મધુર સ્વર હો તો એસા હો.
 પહારી પૂતના કાગા બકાસુર દુષ્ટ સંહારા,
 નખામ શકું કુહ મનમેં જો બેડર હો તો એસા હો.
 ખેલત મેંદ લુમનામેં ગિરા જગ કુદર અપટ,
 લિયા જ નાથ કાલીકા હુનર વર હો તો એસા હો.
 પુકારા દ્રૌપદિને લાજ દુઃશાસનકે કર જાતે,

લગાયા ઢગ અંબરકા ત્રિપદ હર હો તો એસા હો.
કી પોકાર ગજે જળમેં ખચાવો ગ્રાસસે સ્વામિન,
ગરૂડ તજ નગન પગ દોડે, ત્રિદવર હો તો એસા હો.
શરણ મન્નિલાલ પડીત હે, સદા વૃજયન્દ્ર પ્યારેકિ.
દિવસ નિશ ગાવે ગુણ સુન્દર, સુયશકર હો તો એસા હો.

(૧૫૯૮)—વસંતપ્રભા—

મૃગ નયની, યુવતી રંગીલી, હાં, છમીલી હાં,
શોભતી મધુરી શી શિયળવંતી.....મૃગ.
શોળ સજ શણગાર સતિ, યે, પંથ પીયુનો જોતી,
રશ ઝરતાં નયણું હરખે, રતિ સરખી મન ગમતી...મૃગ.

(૧૫૯૯)—કામલતા—

મને આવે છે ફેર, ઝુલે માઈં મન. હો સખી,
ખેસું રથમાં શી પેર, ઝુલે માઈં મન, હો સખી—મને.
કેફ ચડી કોઈ કારમી, હુ. સમજું ના જોન, બહાવરી મને કરી,
હ્યો વિસામો સુંદરી, ઝીલી આ દેહેર—ઝુલે માઈં મન.

(૧૬૦૦)—મી. મુરાદઅલ્લા—રામ, હોરી, કાશી, ગિસ્તાદી બજન.

મદીનેમેં મોહમદ આયો, દીવબર સરતા દીન જગાયો,
સરવર સંચો દીન જગાયો.—મદીને.
જુમ્મેકી રાતકો જન્મમજ ધરીયો, અમીના ધર જાયો,
દાઇ હલીમા પાલના ઝુલાવે હરાયે મંગલ ગાયો;
અમદલ્લા ધેર અનંત વધાયો.—મદીને,
નખી મોહમદ ચલે મહેરાનકુ ચોથે અંરસપે આયો,
ચોથે અરસપે એક શેર ખડા દા, અંમુહી નખિસે પાયો;
મુંદત પરદેમેં દીખાયો.—પદીને.
ઉંસ પડેમેં નખીકું ખીકાયો, અનહક બેદ ખતાયો,
આશુક માશુક દોનો હીલમીલ બેડે, આશુક માશુક મન ભાયો;
ન ખીજ મહેરાન સીધાયો.—મદીને.
નરકી પગરી નરકા જમા, નરકી સેજ ખીજાયો,
નરકા લુહરા, નખીજકે શીરપર, ચોતીયન મેહ અંરસાયો;
નખીજ મહેરાનસે આયો —મદીને.
કલમા પદો નીત નર નખીકા કલમે દીન સોહાયો,
લાખલાહા, કલ્લીલાહા મોહમદ સમીલાહા, કલમા મુખપાક પઢાયો,
નીરોયા તોરે કલમેમેં આયો.—મદીને.

(૧૬૦૧)—વસંતપ્રભા—

મદમરી જુવાની ચાર.

રસ લેજે લુંટી દીલદાર, અહો દીલદાર, હાં હાં—મદમ.

નાજુક ખીલતી હું—ચમેલી,

તું રસીલો ને છખીલો, બ્રમર મધુ પીનાર, અહો પીનાર હાં. હાં.—મદમ.

(૧૬૦૨)—મોહીનીચન્દ્ર—

મને કોઈ મેળાવેરે, મારા દીલ દેવળનો દેવડો;

હાયરે ધુતારાએ નાથ દુભાવ્યારે, પીયુ મારો સુવડ ગરીબડો (૨)

જે કોઈ મીલાવે, તેને મોં માંગ્યું આપું પીયુ મારો સુવડ ગરીબડો (૨)

આપું જે માંગે મારો જીવડો, (૨)—મમ.

(૧૬૦૩)—મીસ અચ્છનખાઈ—રાગ, મહાક, તાલ દાદરા.

મન માનત નાહિ, સ્યામ ખીના, મન માનત નાહિ,

મંદીરવા ચે તજકે બિંદાવન પ્યારે ખતનસે;

હુંબેકો સખી આપહી નીકસું, કરકે જોગીયનકો ખેસ-મંદીર.

(૧૬૦૪)—મીઠાં જહુર—

મનમોહન તોરે નયના, અજબ રસીલે, નિર્ભય નીપટ નસીલે-નયન.

મદમતવાલે પ્રેમકે પ્યાલે, કહરકે, પીલે, પીલે, પીલે,

મટકી લે, ચટકી લે, ખટકી લે—તોરે નયના.

(૧૬૦૫)—અહલ્યાખાઈ—

મને એવો પરખ્યો ભાવે જોલ્યુ સાંખે લાડ લડાવે,

નોકર થઈને નમતો આવે લાગે પાય પાય પાય.

મન ગમતાં વસો લાવે હીરા મોતીડા મંગાવે,

પ્રેમે પ્રીતિરસ ખીવડાવે ચિતકું ચાચ ચાચ ચાચ.

મીઠી બંસી હું એ મણીધર મધુર નાદ પર ડોલે,

નયન ઇશારે થન થન નાચે ખમા ખમા કહી જોલે.

... ... નમતો જાય જાય જાય.

બલે મેઘ એ હોય સ્યામ હું વીજળી થોડી થોડી,

કામજુગારો કૃષ્ણ મણીને ખનુ રાધીકા જોડી.

... ... જીમતી ચાચ ચાચ ચાચ.

{ ધોળે દિવસે રાત કહું તો હાજી હા જે કરતો, }
{ બની દીવાનો રૂપ રમમાં પાછળ પાછળ કરતો. }

(૧૬૦૭)—અસીરેહીસ—

મળ દેતે હય કયા યાર, તેરે બાલ ધુધટવાલે,
 નીકલે મેરે દીલસે આહ, જતાથા વે રશકે માહ.
 દેખા દુસ્મનને હમરાહ, દોનો હાથ ગલેમેં ડાલે,
 પહેલેથી મુજશે તકરાર, અગ તું કયું કરતા હય પ્યાર.
 અગ તેરી તરફસે યાર, મેરે દીલમે પડ ગયે છાલે,
 તેરી ભવે હય યા શમશીર, તેરી ચીતવન હય યા તીર.
 હય આંખે ખુતે બેપીર, યા હય જહોર ભરે દો પ્યાલે,
 કોઇ દમકા હું મેહમાન, એક નજર મધરબી જાન,
 તેરી આંખોકે કુરખાન ઓ, મુંહ ફેરકે જાને વાલે.

(૧૬૦૮)—હાગે હસરત—

મય શીરીકા હું દીવાના, કયા માલ હય જાન ગવાનાં.
 નસીહત આપ કિસ આનકર, સાહબ સુનાતે હય,
 બયાખાને આલમમેં ફિરકે, મરનેસે ડરાતે હય.
 યહે સચ કહેતે હય હજરત, આપ યા સીર્ફ અજમાતે હય,
 કહી જાં બાજ અપને કોલસે, બીખાજ આતે હય;
 કુછ ખાત નહી મરજના—કયા.

યહાં તો તનમેં ખુદ બાકી હય જાને જાં થોડીસી,
 ડરાતે હો કિસે તુમ ખીંચકર તરવાર થોડીસી;
 મુજે ઇસ વારતે હય અન્દગી, દરકાર થોડીસી,
 કે દીલમેં રહે ગઇ હય, હસરતે દીદાર થોડીસી.

એક ખેલ હય ખુન બહાના—કયા.

(૧૬૦૯)—રાગ સાજ સંઘહ—શક્તિનામ સ્તુતી, રાગ, ગઝલ, કબાલી.

મહા શક્તિ તુંહી કાલી ભવાની ભારતી તૂ હય,
 મહા શક્તિ સતી ગૌરી જ્યન્તી મોહિની તૂ હય.
 તુંહી રાધા મહામાયા તુંહી સીતા તુંહી કામા,
 મનોરમા મહાલક્ષ્મી રમા શાકમ્બરી તૂ હય.
 તુંહી તારા કલા તુષી, તુંહી ભામા તુંહી પુષી.
 સુશીલા સંકટા ન્યોતિ લક્ષ્મી ભૈરવી તૂ હય.
 તુંહી ગંગા શુભા પ્રણ્યા, તુંહી સ્વામા તુંહી ગુણ્યા,
 વસોદા મંગલા સિદ્ધી, સિધ્ધિધરી તૂ હય.
 તુંહી દુર્ગા વાગન્દરી, તુંહી શ્રદ્ધા તુંહી ખુદી,
 ખીસાકા હિંગલા મેડી મનોબા આગિની તૂ હય.
 તુંહી જ્વાલા ભવા ભગ્યા તુંહી દેવ્યા તુંહી કવ્યા,

મહા વિદ્યા મહા સુદ્ધી ગિરા બાગેશ્વરી તૂ હય.
જગતડી હય તૂ આધારા ભરા તુંજસે જગત સારા,
જહાં દેખા વહી દેસી બિરાજી શંકરી તૂ હય.
મેરે મનમેં જો હય કચ્છ વો મિલ જાગે મુઝે બિલા,
તૈ આયા હું શરન તેરી જગતડી સ્વામિની તૂ હય.
જો દેકર ધ્યાન યાં દેખા મિલા મુઝકો ચડી લેખા,
કિરશમય સિદ્ધીડી મીડી, ગિરાબી ભગવતિ તૂ હય.

(૧૬૧૦)—અનસુયા—

મહારે મંદીરે પધારો યોગીરાજ, મહારાજ ભોજન કરાવું મન ભાવતાં,
દેવર ધારી જલેખી શીરો સુખડી, મોતીયુર ને મેસુર. ભાંગે ભુખડી.
તજું તતખીરે કાચલી, વડી તમ કાજ—ભોં
નેહી નીપજવું, શાક ભાતભાતનાં, રડાં રાધતાં બનાવું, જાત જાતનાં,
અતિ જુગતીથી પીરસું-પ્રીતે ઘરી બાજ—ભોં

(૧૬૧૧)રીલયલા—

મજેહદારી ગીલોરી ભરી લાલીયાં. ચાતુર હું ના કહું ન્યારા આરપાર.
મેરે પાનમેં ચાર ફસે શેઠ શાહુકાર,
જાઉં પીનાઉં મચ ખીડા બનાઉં, બાડીમેં છપ્પન મસાલે મીઠાઉં.
લગ્નોંગ, મલાયચી ચાર છાલીયાં, શહરખીચ આછ હય પાન ખીડાં લાછ.
પટ્ટી પટ્ટી કલીયાં, ગીલોનીયા બનાછ,
ખડી મગ્ગલ પાછ, જો રંગીલે કલુ ખાછ.
માનકો પાન હય, જાનકો પાન હય. લેલો, આવ આવ.
ગીલોનીયા. આવ આવ ઇશ રંગ લાલીયા.

(૧૬૧૨)—પિતૃભક્તિ પુંડલીક—રાગ, ગઝલ, કબાલી.

મને તુ માફ કર શાણી, વચનપર ફેરવ્યું પાણી,
ખરે હું કર છું પ્રાણી, ગુન્હેગારી અમારી છે.
લક્ષ્મી હો ધૃતારા છે, ઠગારા આપ હો પુરા,
અધુરા લેશ ના ભાશે, હૃદય માંહિ કટારી છે.
લક્ષ્મી હું ધૃતારો છું, પરંતુ દાસ તારો છું,
જગતના પાપની ઉપર, અખત્યારી હમારી છે.
જણ્યા રાંડે રતન જેવાં, ખરેખર આપને બેટા,
લડે છે શીંગલા ઘેટા, ભયંકરતા ચમારી છે.
અમે મસ્તાન પંખીડા. અમે મહોબત તણા કીડા,
વડીલો પણુ હતાં એવાં, કયુક્ત એ અમારી છે.
શ્યાળી જેડ છે જામી, ટળી જાપા ચયાં સ્વામી,

રહી ના લેશ પણ ખામી, કહો (આ) છેડ સારી છે.
ધનરો તો નથી લીધો, રશીલી ગાજ નખરાનો,
હવે તલતાવ ના પ્યારી, વિરહની આ બિમારી છે.

(૧૬૧૩)—કનકતારા—

મય તો મારવાડકો બનીયોરે—અંબધ શહરકો આયો.
મારવાડસે નિકલ્યો જ્યતો પાંડમે નહીં થો જુતો,
ધાસલેટ (લે-ધાસલેટ)કી ફેરી ફરીને-પાંજરાપોળમાં સુતો;
મયતો મારવાડકો બનીયોરે, અંબધ શહરકો આયો.
બ્યાજ બટાકો ધંધો કરીને પૈસા પાંચ કમાયો,
આધી આધી જમે કરીને, લાડીજીકો લાયો.—મયતો.
લાડીજીકો મુખડા ઘોલો, મોરો મનકો ભાયો,
લટક મટક કર ચાલી જાણુ મોરે જી લલચાયો—મયતો.
(અયે! રામ રામ જીયો બાધ ગંગારામ દીયા દાન છુટે ગ્રામ
—ત્રાંખા દાન—પીતળ દાન,)

(૧૬૧૪)—સતિ સીતા—

મને એકલડી મુકિને, શેજે સુતેલી તજીને,
ક્યાં સિધાર્યા રામ.....ક્યારે ગયા.
રણુમાં રવડતી કરીને, વનમાં વીખુડી કરીને,
ક્યાં સિધાર્યા રામ.....ક્યારે ગયા....
જમકીને જટ હુતો જગીરે, જોઈ તો જંગલમાં આગ લાગી,
રઘુપતિરામ ક્યારે ગયા.

સાખી { ભયંકર ભાદરવા તણી, ધોર અંધારી રાત.
ગરજે ગન ગંભીરો, વરસે જળ વરસાદ.

જાણુ પુરમાં તણાઇ વેતાં. નિરમા હુમાઇ—રઘુપતિ.

(૧૬૧૫)—વસુધરા ઉર્ફે બેધારી તલવાર—

મૃગલોચની (૨) જોભરી હલકાતી, મૃગલોચની.....મદે.....

મુખે મૃદ મૃદ હસી મલકાતી, પળે પળે પીયુના પ્રેમે ભિંજાતી(૨) મદે.

પડી નવ યૌવન નિહાળે, ધડી સરમાઇ વજ્ર સમારે,

સખી જો એની ત્રાંસી, આંખ મીંચાતી (૨) રે.....મદે.

(૧૬૧૬)—ફસાને અમમયમ—

મયાના મિયા જન ઉધમ ન એસા મયાના મિયા જન

મિયા ન એસા જોર બનાવો મય તેરી દીલ બફળન ઉધમ ન એસા.

જી નહિ, નહિ, ધડી જનમ જની, ધડી આના જની,

ધડી બોસા બાજી, ધડી હીલા સાજી, ધડી હોના રાજી.
 દહો આવે દાજી, ધડી હમ તુમ ફેર મિલકે પ્યાર—કવમ ન.
 નમેરે જોરે નમેરે લડકા અલ્લાસે નાતા મુંતમ. જી હાં. હાં.
 કરો હમસે ચારી-મૈં હું તુમસે આરી-મૈં તુમપે વારી હાય
 કયસી ખુવારી.
 ગલે મીલન જાની, નહિ મેરા સાની, મેરા દુર હીસે-હૈ ખસ
 —સલામ ઓઘ ઓઘ.

(૧૬૧૭)—મીસ જાનકીઆઈ—રાગ, તાલ, ખીમટા.

મઝા લેલે રસીયા નધ ઝુલનીકા.—મઝા લેલે
 ચે રસીયા, પરદેસવામાં છાયે, હમ ધર ડાલે, ગલે કર ફલીયા—મઝા.
 મય બાજ આઘ દીલકે લગાનેસે,
 મોહિ સંગ લીયો છયલા. બહાનેસે—મય.
 આજ શીર અપના ગયા વકત, મુઝે ચાદ આયા,
 જેરે દીવાર દોઘ આશકકે નાશાદ આયા,
 દીલ ચુરાંનેકો યો વોહી, બાનીને બેદાદ આયા,
 મયતો આઘ્યાર થા, એહ મેરાબી ઉસ્તાદ આયા.
 મીલનેકો આઘ ગુધયાં, સાજનકો લાઘ,
 હગી મેરી મહેનત ફીકાનેસે—મય.

(૧૬૧૮)—મહમદ હુસેન—રાગ, છંયા, નટ, ધીમા, ત્રીતાલ.

મન મુંદર લે ગધ માર પલક.
 ખલક, પલક, ખલ, ખલક. જેશે, જીયા, ખીય, ઉં મુખડેકી ઝલક.
 ખીય ધાર સીલ સીલ જમુનાકી, ઝલક જેશે જોત. ચંદમે જાત ચમક.
 તીરછી બુઝે મેં રાજ હરમ, જોસે દેખ ચુકા સારા આલમ,
 મઝે તો મરતા હું મેરી જાન સનમ. એક બારતો કીજે મુજપે કરમ.
 શબ્દ હીજમેં રોયા ખીલ ખીલ—મન.

(૧૬૧૯)—કબીર ભજન—રાગ પદ.

મન તુ રાધા કૃષ્ણ બોલ, તેરા કયા લમેગા બોલ,
 દસ પાંચ દાસ નહીં ચલના, તેરા હાય પાંહ નહિં હીલતા;
 તેરે ગાંઠસે દામ ન ખુલતા, તેરે દીલકી ગુંડી બોલ—તેરા.
 મન તો રંગી, ઘોડા—ઘોડે દો પાંચ બહેરા,
 તું કરતા મેરા મેરા, કાચામેં કયા હે તેરા, ઘોડેકી આંખ મરોડ—તેરા.
 કર દાલ જગતમેં આયા, માયા કે સંમ લપટાયા,

થે માયા હય જગ હગની, તું હગનીકા સંમ છોડ—તેરાં
ગોવિંદ ગોવિંદ ગાઓ પ્યારે, ફેર જનમ નહિ પાહે,
યાં કહેવે દાસ કંમારા, તું ભવસાગરકો છોડ.—તેરાં

મા (૧૬૨૦)—સ્નેહલતા—

મારી કમર મચકી હાય (૨) મારું જોખન લચકી જાય (૨)
અમર ભોગી વિના, ખીલી કળી કરમાય.—અમરં

... .. રમ છલકાય.—મારી.
અંગ અંગમાં ખીલી કળીઓ, સુગંધ ઊર ઉભરાતી—મારી.

(૧૬૨૧)—અશ્રુમતી—

મારા હૈયા કેરા હાર, નજર ક્યાં આવશેરે,
મારા નાળુક શુકની ભાળ, અરે કોઇ લાવશેરે.
લલીત વચનની, લેહ એક લાગી, સુંદર વરણથી પ્રીત જાગી,
ચતુર સુજાણથી, મેળવી વિયોગ ટળાવશેરે.
માગ્યા મુક્તાકળ આપીશ, દેવ ગણીને દીલ પીંજર સ્થાપીશ,
હાજર હરનીશ રહી, ચરણ તુમ આંપશેરે.
કનક કાયાનું પીંજર કરશું, હાવ ભાવ રત્નેથી જડશું,
પોપટ પગમાં પલક કરો, રથ ભાવશેરે.

(૧૬૨૨)—રમણસુંદરી—

મારે સ્વામી છતાં રંડાપોરે, આપજી જુનીનું જોર ન માય;
ધર ગધેડે ચડ્યું, નંદલાલ નરકે જાય.
જાય જાય ધરતું ધોલાકું થાય, મોઢાણું નીત્ય મંડાય,
ગોળાનું પાણી સુકાય, ધર ફીટે ધર જાય—મારે
જોષ ઝહોરી મેં—જાત, રાંડ નીકળી કમજાત.
અરે લ્યો દાગીના આપું છું નાચજી ? ધરમાંથી જો પાપ જાય;
હાય શેઠ હોય, એ તો મેં બહરાંનો લાવો, અંદર ગુલામસિંહનો દાવો.
અરે મેરે પીટયા વાંઝીયા—કૂટું તારા જાણ્યાં;
હાય તને, હાય તને, હાય, હાય, હાય.—મારે

(૧૬૨૩)—વસંત પ્રભા—

માનો માનો ને રસીલા, માનો ને મારી વાત,
એક આમ થું કરો છો મોભાવે જાઓ તાત—માનો
રસીલી પ્રેમપાન, અમૃત તેજરસિ, હાજી પ્રેમવાત, જાણું છું પ્રીયા.
કટાક્ષે વિધાઇ, કેદી ચપ્પ રહ્યા;
વિતી જાય સંત, માતે માય થું, થેલા થેલા—માનો

(૧૬૨૪)—સતી સંયુક્તા—

મારી પ્યારી પ્યારી, અરે શું કરતી હશે, નિરવિના માછલી મુંઝતી હશે—મા
મનથી ખડી કરી આકૃતી મારી, બાળી નયન નીર ભરતી હશે;
સંભારી સંભારી મમ ગુણ. રામ નામ સમ રટતી હશે—મા.
અકળાઇ જશે બાગ બગીચે, પાછી પાછી પડતી હશે;
નિંદ્રામાં પણ નાથ નિહાળી, જાગી ઝળકતી ચમકતી હશે—મા.
આ નિરબાગી, શું કરમમાં જાન્યું, રત્ન નહી, ને સરજ્યું હશે.

(૧૬૨૫)—પવીત્ર લીલાવતી—

મારો પાવન કરીયે પલંગ. પ્યારા પ્રાણનાથ પંધારી;
રમ્યા રશિક રશીકાથી રંગ, વિરહ દુઃખ નાથ નિવારી.
આજ ઉપજી શીતળતા અંગ, મને સ્વામીનાયે સ્વીકારી;
શરદ્ રત્ન સોહામણી, પુરણ ચન્દ્ર પ્રકાશ,
મંદ પવનની લહેરમાં, બહાલા વિક્ષો છો વિવિધ વિલાસ.
અંતર:પુરમાં એકલા, છાના રાખું છેલ;
આ રતિને રતીપતી તમે, રમી રસિક કરો રંગરેલ.
તન મન ધન અરપણ કરી, રંજન થઇ દીન રાત;
હાજર રહીશ હજુરમાં પ્રભુ અવર પુરૂષ બ્રાત તાત.

૧૬૨૬—મહારવેતા કાઠંબરી

માલીકના બાળક સૌ માલિક સૌના શ્રી જગનાથ (૨)
કર્તા હર્તા સૃષ્ટિના, સૌ બાળ એને હાથ.
ઝાણાતું બંધે આવી મળતું, 'ખાલ્યું' નવ કોઇનાથી ખળતું,
જગત માત્ર તેને આધીન છે, અનાથના જે નાથ.
નહિં પીંડ આ પોતા તણો, પોતાતું કાંઇ ન જાણવું,
સૌએ શુભાશુભ કર્મને, પોતા તણુંજ પ્રમાણવું.

(૧૬૨૭)—બોલતો કાગળ—

માલી વિનાની ખાલી જોયન તણી કુલવાડી;
હાથે, સુકાઈ ચાલી, પણ નાવે જીવન માલી.
ગાલ ગુલાબ તણી ગઇ લાલી, હરગીશ આંખ નમી મદલાલી;
હ્યો સંભાળી, જીવન માલી. પાણી વિનાની ડાલી,
તાપે.....તપે હરીયાલી.....માલી.....

(૧૬૨૮)—બુદ્ધદેવ—

મારી ક્યારીમાં બહેક બહેક બહેકી હો રાજ; કોઇ કુસુમ હ્યો કુસુમલ્યે.
મીઠાં યૌવનના બોગી રસીલા હો રાજ—કોઇ કુસુમ.
પ્રીતે પધારો પ્રવાસી અમ બાગમાં,
પાથરીશું પ્રાણ અતિ અંતર સુહાગમાં;
એક દિન યાએ એકમાત્ર હો, વિલાસીરાજ—કોઇ કુસુમ.

(૧૬૨૯)—શુદ્ધદેવ—

મારે અંતર બગીચે ખીલી પ્રેમ ફળી.
કરમાયે રસથી બીની રસિયા રસમાળી વિના;
પાંખડી તલસે વિલસે, અમૃત મહેરામણુ વિના,
સહુ પરાગ ભરી, છે સુવાસ ભરી—મારે.
અમી ભરી કુંજ જેવા, શાણા છે રસથી બીના,
ભુરકી નાખી ક્યાં નાસો, નાથ નગિના;
આવો આવો (૨) તલસાવો શાને વિલાસી બની—મારે.

૧૬૩૦—સાગર-સરીતા—

મોઘ ડોલી.....જગર દે ખોલી, ઓ લવલી જોલી, ખોસો મધુર
કંઠ ખોલી...મોઘ ડોલી (૪)
કમ ડીયર...આશકપર પ્યાર કર...નહિ મળશે કો આવો જાનરનર,
કમ ડીયર.....તું દીલહર. શરમા ન છું ઘટપટ દુર કર;
જાઓ જાઓ આ શો ઢોંગ-કમ એલોંગ-સીંગસોંગ લીવલોંગ-મોઘ-ડોલી.

(૧૬૩૧)—સુર્ય કુમારી—

મારા શ્યામ મનાવો દીવારામ મનાવો કોઘ,
પ્રિય તમ તણા દર્દી દીલની દવાઓ બતાવો કોઘ.
ભવસાગરમાં નાવડી—લાધી હૃદયા રામ,
અધવચમાં ડુબતી—મુકી ગયા સુકાની શ્યામ.
હુએ મારી નૌકા આજે તરાવો-કોઘ.

(૧૬૩૨)—સૌભાગ્ય સુઢરી—

મારા મનમાં તનમાં બર્યો છે, કર્યો છે, ભય જાડું જગ જોતી,
વળી શુભાવ્યું મેં ભાગતાં ભાગતાં નકવેશરતું મોતી...મારા.
હાલવું ચાલવું, હારી છું હાથ, જીવ મારો ગભરાય,
કેદી ફરી મારું મળશે મોતી...ગોરી હું કાઢી...મોતી...મારા.

(૧૬૩૩)—નરપિશાચ—

મારું જોયનીયું છલકાય, મારા છેલ્લે છપીલા આવો,
હજી હું કુંવારી છું નાદાન. કરતા નયન તણી કોઘ સામ.
જોધને મોહતા ધસી જીવાન, તેની ઝીડી નીધાથી અચાવો,
હજી હું જોણી બાળી નાર, ખાલી વાત વીતીમાં હાર;
હસાવે મને પછી દીલહાર, જાવો મનહાર કેમ સતાવો-મારું.

(૧૬૩૪)—મહમદ હુસેન—રાગ મહાડ, તાલ, દાદરા.

મારો જ્યેન ખીતો જય, બાદીલાં બેગે આયોરે,
પ્રીતમકું ચીઢીયાં લીખું, તાપર લીખું સલામ;
જીસ દીનસે પીયા પરદેશ સીધારે, નૈનાસે નિંદ હરામ.
કોડે ઉપર કોડારી, સોના ઘડે સોનાર,
પાયલ મોરી બાજનીરે, બીજવેકી ધકનાર.

(૧૬૩૫)—મીરા અમીરજીન—રાગ, સહરા, કવ્વાલી.

માલન બનાકે લાઝ, કયા લાજવમ સહરાં.
મોતી દમક રહે હૈ, કલિયે મહક રહી હૈ;
દોલત હુંટા રહા હય, કયા બેહીશામ સહરા.
નૌસા બનાં સલામત, સહેરા ખુદાકી રહમત,
હાડીયાંહે તારબારીસ યા બે હૈ શરામ શહરા.

(૧૬૩૬)—ખુને નાહક—

માનો માનો માનોરે, પ્યારી બતીયાં,
જગ નાહી દોખાવે તુજ છતીયાં, એહ બતીયાં, સુરતીયાં,
બોસા દે એક ગોરે ગાલકા, પ્યારી જાન, બોસા દે એક ગોરે ગાલકા,
ચલ મુવે, હટ મુવે, ધુસ તું મનહુસ મુએ,
મય જો જલકં તો પચતાકંગી-દુલ્હા કહાં મુજશા પાયગી.
નીકલ નીકલ ઉધરકો ચલ, ન અપ મચલહાં.

મો (૧૬૩૭)—મીરાંબાઈ—

મીરાંને પુર્વ જનમની છે પ્રીતરે, મીરાંના હૈડે લખાણા,
હરીના હેતરે, નામ નહિરે, છાંડે હોજી.....મીરાં.
રાણાજીએ આપીયો, ભુતડાં બેજો વાસ,
ભુત પ્રેત ભાગી ગયારે, મીરાંનો ધન્દભુવન ચયો અવાસ...મીરાં.
વિખના પ્યાલા મોકલ્યાં, દેજો મીરાંને હાથ; અમૃત કરી આરોગીયાં.
મીરાંને રાખણહારો રઘુનાથ.....મીરાં.
રાણે વિષધર મોકલ્યો, દેજો મીરાંને જઠ, પુંજ મીરાંએ પ્રેમથી;
મુર્તિ સાળીગરામની ચહ, રાણે રમ આપી પછી કાઢી ગણીને કાશ.
મીરાં ચાલ્યા મહાવ્રતાં, બાઈ ભાવ્યો છે વૃજનો વાસરે.....મીરાં.

(૧૬૩૮)—કંસવધ—

મુજને માર ના સમશેર, બહાલા વિર તું,
મારી સંગ થું છે વેર, વધને વિર તું
મીંઢળ જોઈ કર તું મહેર. આજા બરી જતી હું બેર તક જો વિર તું.
જો ધધર વસે ચોમેર, ન કરે કંસ કાળો. કેર-ડરને વિર તું.

(૧૬૩૯)—ન્યાય સિંધુ—રાગ-ભજન.

મૂરખ મન મસ્તાનરે, માયામાં મોહ ધરી,
હરિ હીરો ગુમાવેરે હીણભાગી હાથે કરી-મૂરખ૦
કામ ક્રોધ મદ મોહ તમેજી, રોડા રામ દિન રાત,
ધન યૌવનનું માન નકામું, ચાર દિનની વાત.—મૂરખ૦
હરવા ફરવા પાય દીધાજી, હાથ ધરમને કાજ,
મુખ દીધું છે હરિ ભજવાને, કરણી જોઇ લાજ-મૂરખ૦
ઝાકળ જળ પગમાં ખરી જશે, કમળ પત્રપર પાણી,
કાયાવાડી તારી એમ કરમાશે, કાળગતિ ના જાણી-મૂરખ૦
હાડ ચામ મળ મૂરે ભરેલી, કાયા કુપ્પી કાચી,
ફોગડ ફૂલી ફાંફાં મારે, રામ રસે રહે રાચી-મૂરખ૦

(૧૬૪૦)—સતી પાર્વતી—

મુનીવર કાયા આ ગાળે છે, શ્રી શિવશંકર વર વરવા,
હોંશ ઘણી છે એને હૈયે, ત્રીલોચન કર ધરવા.
ઓ હે! શું બોલો છો બાળા, પતિ પરખમાં પુર્ણ અજાણ,
ભંગી જંગી એ ભોળાથી, તારું શું થવાનું કહ્યાણ.
ક્યાં રાહ ને ચન્દ્રચાર, ક્યાં રત્ન સાથે નવ શોભે પહાણ,
ડુંગર ખોદે ઉદર કાળે, ધન્ય ધન્ય છે તારું જ્ઞાન.
રૂડા કે ભુંડા શિવજીને પામ્યે, થવાની લીલા લહેર,
પરહરી અમૃત શીદને શાણા, જાણીને ઘેળે છે ઝેર.
ખેર ઝેર કે અમૃત એ છે. કયા તમારે શી તેની,
મનહર મળતાં મંગળમાળા, બાળા મન માને ખેની.
કાણો કુખડો ઘણી મન માન્યો, સુંદરી સમજે સુરરાય,
પ્રીત પુષ્પની મધુર સુમધી, જડ જોગીથી શું સમજાય.

(૧૬૪૧)—કળીર ભજન—રાગ, કીરતન.

મુખડાં કયા દેખો દરખનમેં, તેરે દયા ધરમ નહીં મનમેં.—મુખ૦
જેથી કુલ રહી કુલવાડી, બાસ રહિત નીજ કુલમેં,
એક દીન એસી હો જમખી, ખાક ઉડેગી તનમેં.—મુખ૦
ચુવા ચંદન, અખીર અમરજા, સાંભે જોરે તનમેં,
ધન જોખન દો ઘડીકા સાથી, છુટ જાવેગા ક્ષણમેં.—મુખ૦
કોડી કોડી માંખા જોડી, સુરત રહે નીજ ધનમેં,
દશ દિવાળ બાંધ રહે તો, રહે મધ સખડી મનમેં.—મુખ૦
વાસનકી એક નાવ લગાધ, ભે ચામે જાંબલમેં,
ધરમી ધરમી પાર ઉતર ગયે, પાપી કુચે જલમેં;
કહત કળીરા સુતો બાંધ સાધુ, એ કયા લમ રહે મનમેં.—મુખ૦

(૧૬૪૨)—કૃષ્ણ સુદામા—કબાલી. ગજલ.

મુઝાવી કયાં મને મારે, જવા દે કૃષ્ણને દારે,
ખલકનાં ખેલ છે ખોટાં, જેવા પાણીનાં પરપોટા.
માથે ભય મોતનો ધારે, જવા દે કૃષ્ણને દારે.
શિખામણ માની લે સ્યાણા, મેળવને ભક્તિનાં નાણા,
ત્રીકમ વીણ કો નહિં તારે, જવા દે કૃષ્ણને દારે.

(૧૬૪૩)—શૃંગીરુષી—

મુનિરાજ ક્ષમા હું યાચું,
પતિતપાલન, અધમોધારણુ! શરણુ આપનું સાચું...મુની.
ચંદન શીતળ ચન્દ્રમા, વૃષ્ટી કરે અમૃત તણી,
એ સર્વથી શીતળ કૃપા, શાસ્ત્રે મહજ્જન તણી ગણી.
દોષ રોષ અમણાં નવ ધરશે, દૃષ્ટી એક દયાની કરશે,
લક્ષ ચોરાશી હરણુ મુખ રાસી, શરણુ આપનું સાચું...મુની.

મેં (૧૬૪૪)—શ્રી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—

મેના મધુરી એકલી મુઝીને, પીયુષ પધાર્યારે,
પ્રેમ પીંજર પુરાછ સ્વતીની આશે લલચામ.
... ..આત્માનંદ ઉદારારે.
દીનાનાથ છો દયાળુ કૃપા કરો છો કૃપાળુ.
... ..બહાલા કષ્ટ વીદારજેરે.

(૧૬૪૫)—સુરદાસ—

મેં ભયનો છોડ્યો ભાસ. નયનો કરી ન્યારા,
ઘટ ઘટમાં કરજો વાસ પ્રીતે પ્રમુગ્ધ પ્યારા.
વિઠ્ઠલ બહાલુ ગિરદ વિચારી, આ સેવકને લેજો ઉદ્ધારી,
વ્યાધિ વિદારી શરણે સ્વીકારી. ટાણે હરો મુજ ત્રાસરે—મેં.
આંખ વિના અતીશય દુઃખી થાશે, જીંદગી આની શી રીતે જાશે,
યાશે હવે શું ગભરાવે હવે શું.
શાને બનો છો ઉદાસરે—મેં ભયનો.

(૧૬૪૬)—કામલતા—

મેં દુનીયાં સધળી જોઇ, કોઇનું ન દીઠું કોઇ,
સ્વારથની જાળ પરોઇ, સગપણ સૌ નાંખે ધોઇ.
આજ હોય બહાલા કાલ તેજ થાય વેરી,
અજબ સરખી એ તો રીત, પ્રીત કેરી.
પોતાના સ્વારથને મારે, અવરને નાંખો નીચોઇ.

(૧૬૪૭)—મહમદહુસેન—હોરી, કહરવા.

મેં કેસે હોરી ખેલુ'ગી, સાવરીયાકી સંગ-મેં કેસે.

લહે'ગા તેરા ધુમ ધુમીલા, ચોલી તેરી તંગ,

ખસમ તુમહારે બડે નખડું, ચક્ષો હમારે સંગ.

કોરે કોરે કલમ મંગાવે, જમે ઘોલા રંગ,

બર પીચકારી મુખ પર, મારી ચોલી હો ગઇ તંગ.

તખલા બાજે, સારંગી બાજે, ઝોર બાજે મરદંગ,

કાન્હાજી મુરલી બાજે, રાધાજી સંગ. રંગ મેં.

અ (૧૬૪૮)—મીસ અમ્મનખાઈ—રાગ, બરવા, ઢુમરી, તાલ, ત્રીતાલ

મેરે ખેદીકા રંગ જર જાય, હારે સુરજ મુખ ન જમ્યોરે-મેં

સાસ મોરી ભાંજે નનંદી ડર આવે અરે નાહી જોડોરે-મેં

(૧૬૪૯)—શહીદ નાજ—

મેરા દીલ તો દીવાના જન, તેરે લીયે, બાલ બાલ ગજ મોતી પરાઈ.

મેરા બાલાશા જોયન, તેરે લીયે.

નાલેશ કરોગી મેં કરને ન હુંગી, મય છોડા જમાના જન, તેરે લીયે.

(૧૬૪૯)—સુરદાસ—

મેરે રંગીલે યાર, ખીલી કયસી જોયનકી બાલે જોયનકી બહાર.

હારે મેરે બાલે જોયનકી બહાર-પૈસે ખિતા,

કયસે કરું કહો પ્યાર—દેદો થેલી મેરે દિવાને દિલદાર—મેં

થેલી મેં કયસું હું, પ્યારી નવેલી, યે હય જીવનકા અધાર.

થેલી છુપાના, ચમન ઉડાના, હોતા ના બરસો હજાર;

લો એ થેલી માયુક મજેદાર, આપયો, મેંતો જાતી હું હોકે હુશીયાર.

(૧૬૫૦)—મીડા જહર—

મેરી ફલતી ફલતી જોયન કાલ, રખમુંગી કયસે સંભાલકે.

એ જવાતી દીવાની આ ગઇ, કહાં રખમું મય છંડો સંભાલકે,

યહાં જોયનકો હમલે ખીરાલે, યહાં કંગનકે પાઉ નીકાલે.

પડે દો દો મુસીબતસે પ્યાલે,

ઉસે નલ્લાસ કરને જાઉં, તો ઇસ્કો રખમુંગી સંભાલકે-મેરી.

(૧૬૫૧)—મીસ ગૌહરજાન—રાગ, ઝીઝોટી, તાલ, દાદરા.

મેરે દર્દ જીગરકી ખબરહી નહીં, ખબરહી નહીં કુછ અસરહી નહીં.

નહીં કોટોસે કટતી હય, કુદરતકી શત, મારગ ક્યા ઇસ્કી ખબરહી નહીં.

દીલકો લગાકર ક્યા ફલ પાય ગૌહર, એસે સજતમે સમ રહી નહીં-મેરે.

(૧૬૫૨)—મીસ જાનકીબાઈ—

મેં કેસે રાખું પ્રાન સ્વામ. માધો બન ગયે, માધો બન ગયે, લો ન આયે.
લીખ લીખ પતીયાં, શામકો મેં હારી, કમલગ પ્રીયા બો ન આયોરે.
અરે શામ માધો બન ગયે, બો ન આયોરે.

(૧૬૫૩)—મીસ જાનકીબાઈ—રાગ, ભેરવી, ચાચર, તાતત્રિતાલ, હુમરી.
મેંબી ચલુંગી તોરે સાથ, ન સાથ હોંદીયાને હા લગાયરે જાત-મેંબી.
આજ પિયા બિન કલન પરત હય, કેસે કટેંગી દીનરાત-મેંબી.

(૧૬૫૪)—મીસ જાનકીબાઈ—

મે ન લડીથી સૈયા નિકલ ગયે (૨)

અસ નગરીકે દસ દરવાજા, ન જાનો કોન ખડકી ખુલીથી-સૈયા.
સાથ સખી મેરી આગે ખડીથી, ધનકો પુછો મૈને કહુના કહીથી-સૈયા.
સુનીયોરી મેરી સંગકી સાહેલી, કાલ સેજરીયા, એકલી પરીથી-સૈયા.
કહત કમાલ કખીરકા બાલક, ધન ચારીસેં ખ્વારી બલીથી-સૈયાં.

(૧૬૫૫)—મીસ જાનકીબાઈ—રાગ, ખરવા, કખીર, ભજન, તાલલાવની.
મેરા હીયરા હેરાય ગયો સગરે મે-મેરા.

કોઇ પુરખ કોઇ પશ્ચીમ બતાવે, કોઇ પાની કોઇ પથરેમેં—મેરા.
સુરીયો નર મુની સિદ્ધ અમુલીએ, ચે ભૂલભૂલે નખરેમેં—મેરા.
કહત કખીર મુનો બાઇ સાંધો, બોજલે મનકે ભિતરમેં—મેરા.

(૧૬૫૬)—મીસ અમીરજાન—રાગ, કહરવા તાલ, દાદરા.

મેરીબાન બુલારી બોલાને પીલી બંગ,
ઝારેને ભોયા મોદ બાજરા, એને જોઇ બંગ.
ઓરોંક સૈયાં હંસત બોલત હૈ, હમસે કરત હૈ જંગ,
ઓરોંક સૈયાં તાડી પીચત હૈ. ચેને પીલી બંગ-મેરી.

ઓ (૧૬૫૭)—અંબરીષ—

મોહનજીને મલવા તલપે મારું-ચિતરે મોહન.
પ્રેમની આંખો, પ્રેમની પાંખો, પ્રેમના ગાંઠો મુખે ગીતરે—મો.
સાગર સંગે, સરિતા ઉમંગે, મળવા દોડે ધરી પ્રીતરે—મો.
પ્રેમે મળથું, જ્ઞાનમાં મળથું, વહેલા વળથું, હાં ખચીતરે—મો.

(૧૬૫૮)—દાગે હસરત—

મોરી મોહનીયા, તોરે જોરે જોરે ગાંલ,
મોરી મોહનીયા, તોરે લંબે લંબે બાલ.

મદસે હું મય મતવારી, મતવારી મોરી ચાલ.

કાંટા લગા પ્રેમકા, મય હો ગમ બેહાલ,

આખો તોરી મદ ભરી, ડોરે બરે લાલ (૨)

હુમક હુમક ચાલ ચલે, કમરીયા જયસે ચાલ.

(૧૬૫૯)—મીસ કાલીજન—રાગ, કાફી, હોરી, તાલ દીપચંદી.

મોયે બરબેરી કર રંગ ડારોરી, વહ જો કહત હે નંદ,—

મહરજો છોરા-કરો મોયે બારા જોરી.

લાખ કહી જાતી, એક હું નામાની, કતિધ કરો ના ડોરોરી.

કર કુચન પીચકારી એસી મારી, ભીંજ ગમ સીમ બદન સમ સારી.

મોજમે આ મોરી જૈયા, મરોરી મુખ ચુમત પટ ડગાડે.

(૧૬૬૦)—હલપતસીસ—રાગ, ભજન.

મોહન તારી મોરલીરે, વ્રજનારને વેરણુ થઇ,

કામળ સુરે કાળજી કાર્યુ, ચીતહું ચોર્યું સધ...મોહન.

કામ તો હવે કાંઈ ન સુજે. સાંભળતા સુદ્ધ ગમ...મોહન.

પ્રેમના પાસમાં પ્રાણુ બંધાયો, આકુળ વ્યાકુળ થઇ...મોહન.

માત પીતા તણી લાજ તણે, વંદાવનમાં ગમ...મોહન.

આવાં તમારાં દારમાં કામણુ, શામળા કીધાં સધ...મોહન.

દુઃખડાં કેરાં કુંગર દોલ્યો, માવા પાડી લ્યો ભધ...મોહન.

હલપતસીહુના દેવને મળવા, ગોપીયો ગોકુળ ગમ...મોહન.

મં (૧૬૬૧)—મહાવેતા કાફી—

મંજરીએ મનહું મોહુરે, મન ગમતા મારાજ, મારા મનગમતા મારાજ.

એ શું દીક્કડું અમ પ્રોયુરે...મનગમતા.

(શું આ પુષ્પ તમને બહુ ગમે છે.)

સાખી } “મનને તો ગમતું ધણું, મુખથી કેમ મંગાય,
વીણુ પ્રીંછે વીણુ પારખે, ઘટે માન મુનિરાય.”

સાખી } “માગે માન ઘટે નહિ, જ્યાં જ્યાં દાતાર,
સુખે સ્વીકારી પુષ્પ આ, ધરો કર્ણ મોઝાર.”

અતિ ઉદાર દીલ તમ જોયુરે...મનગમતા.

(૧૬૬૨)—ચલતા પુર્ણ—રાગ-મઝન.

યું જુલમ કર ન જલ્દીમ, હુરે કરમકે બદલે;

એક દિન તુએ મીલેગે, જુલ્મે સિતમકે બદલે;

ધસ જુલ્મે નારવાહી, આખર સખ મિલેગી;

દોલખકા ગાર દોગા, આંખે ધસમકે બદલે.

ધંશ અયશે આરજી પર, કુલા હુવા હય નાહક;
મીટટીકી કમ્મ હોગી, જા હો હશમકે બદલે.
દોલત ન સાથ દેગી, અજમ તન પાશ હોગી;
દીડે કકનમે હોંગે, જાહો હશમકે બદલે.

(૧૬૬૩)—દુર્ગાદાશ—

ચૌવનના રંગે રંગાતા આતેન અગે અનંગતું ઘેન—યૌવન.
કળી કુસુમની ખીલી ગુલાબી અલી સતાવે દીન રેન—યૌવન.
મીડી મુરતીએ દોડી દાવાની થઇ છુ ન આવે મન ચેન—યૌવન.

ચ (૧૬૬૪)—કમળી સ્વયંવર—

યમુના તણા કીનારે, ગોપાળ ગૌ ચરાવે,
સંગીત સ્વર ઇશારે, રાધા નીકટ ગુલાવે.
ખંસી ધ્વનિ સુણીને, શુદ્ધ દેહની ભુલીને,
નીકળીને ઘરથી રાધા, ગોપાળ સાથે આવે.
યમુના સરિત કુંજે શેયા કમળ ખીલાવી,
શ્રીકૃષ્ણ કર કમળથી, રાધા ચરણ દખાવે.

(૧૬૬૫)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, ભેરવી, તીલાનો.

યજ્ઞમનુ યજ્ઞેલી યજ્ઞાલે યજ્ઞમનુ યજ્ઞેલી યજ્ઞાલે,
તન નાદરદાની તુમ દરદાની, રીતરામ તદરે દાની...યજ્ઞમલુ.
અખતો સાદી રેન ગુજરી, હીજરમે રેતે દિતે રહેવે,
અખતો તેરા ચાહ હોગા, શુખેકે હોતે હોતે તન નાદરદાની...યજ્ઞમલુ.

ચાં (૧૬૬૬)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, ધાકી, હોરી.

ચાં ધિજરમે હોરી ખેલે કામીની, માથે તિલક ઓર ચમકે દામિની—યા.
જનકે પિયા પરદેશ ગવન કિન્હો,
કાણુ દેશ પ્રિયા છાઇ છાવની, માથે—યા.

(૧૬૬૭)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, પરજ, હોરી.

ચાં સાંવરે રંગડારી, ડર લાગત ભારી—યા.
સહેજ સોભાવ જાત જમુના જલ, પહેની જરદ રંગ સારી.
આપ ચડ બેડે કદમકી છબ્યાં, તો હાથલીએ પીચકારી.
લાલ મોહે સનમુખ ભારી—ચાં સાંવરે.
સાસ હઠીલી નનદ છખીલી, દેત કસાકસ ગારી,
યા નગરીકે ધાક ચવેયા, વાંકી રીત હવે ન્યારી;
સખી ડર લાગત ભારી—યા. સાંવરે.

લાલ શુલાલ ડારત, મુખ ઉડત ન કંઈ શંક ખીચારી,
નંદલાલ આજ રચતા હીની એસ ચતર ખેલારી;
સખી કે હોસન પર વારી—યા સાંવરે.

(૧૬૬૮)—જલશા સંઘ—રાગ, ભેરવી, હુમરી.

યાર સાવરીયાં મેં તો, મન હર લીનારે,
સુરત મેરે મન ભાવે, ચલો ચલો કહાન જોગન રશ લીનારે—યાર.
અધિક ખાંસુરી ખાજન લાગી, સખત સુરેન ઔર ગ્રામ,
ગાયન ગાયન ગાયનરે, બિજકી નારી સખ ભધરે મગન—યાર.

(૧૬૬૯)—મીસ જાનકીબાઈ—રાગ, ભજન, તાલ, લાવની.

યાર ખોલી ન ખોલો ચલે જાયગે.....યાર.
કોડે પે ચાર ચાર પહરેકી નસીયત હય,
સોહ બાતમેં કોઈ બજમે કોઈ બાકા મસ્ત હય.
હમં લોગ આને પાતે નહી અંદોઝસ્ત હય,
તુમ કયા કરો મિઝબહી પાજી પરસ્ત હય.

(૧૬૭૦)—મીસ અમીરજાન—રાગ, ભજન. તાલ, લાવની.

યાપરથી મુની દરને સાધુ કેસો ખેલ મચાયો હૈરી,
પાન ડાલકર દુનિયા બનાઈ વાકો ભેદ ન પાયો હૈરી.
દુનીયા! હમમેં હમ દુનિયામેં આપમે આપ સમાયો હૈરી;
ગંગા જમુના દરશન કીનો, માયે તિલક લગાયો હૈરી.
સંસાર દુનિયા ફિરત આવરી, હરકો ભેદ ન પાયો હૈરી.

(૧૬૭૧)—ઝા. રેકાર્ડમાંથી દો જોડે વાલેકા કીસ્સા—

યારો ! મેં દો જોડે વાલા, દો જોડે વાલા, દો જોડે વાલા, હા—યારો.
એક પકડે ટાંગ, ઔર દુસરી પકડે કાન, દો જોડે વાલેકી કમગમતી
ખીચમે તાનમતાન—યારો.

એક માંગતી હય લડુ, દુસરી માંમે ખાજ, એક જોડે વાલા મીયાં
સખમે હમ જાગ—યારો.

(૧૬૭૨)—આનંદ લહરી—

રે...આવ્યો કલિયુગનો આ જમાનો, જહેન વેચી ભાઈ પેટ ભકવાનો.
નીતિ ને ન્યાયનું નામ નહિ રેશે, અપંગ ધર્મ ચવાનો.
સંતને મહંતને કોઈ નહી માને, ધુર્ત ફંની શવચમો.
વજુજ વેપાર દગાખાંચી ચાલશે, વચન વહેવાર જવાનો.
કેન્ધા વિક્રમ કરી જાત તાંત સચશે, પરપોષી પરપોષી તબાવશે.

(૧૬૭૩)—આનંદ લહરી—

રસભર લીચો સરસ મધુ પીચો છેલા ! વારી જકં;
મદભર થાઓ જોખન ન ગુમાવો ઉઠાવો—રસભર.
મારી નેન કટાર કાં ધાયલ કાય કરાય ?
કારી દરદ દીક્ષે થતાં હારી જીવ મુંઝય. ”
ખેલ ખેલોને રસીલા ? રંગ રેલો રંગ ભીના ?
ત્રેમની આ સુધાને પીઓ પાઓ—રસભર.

(૧૬૭૪)—ન્યાયસિંધુ—

રોકે ઘાટ નહીં ધર જાને દે, નટવર નાગર ગિરિધારી.
દર ભયી મોહે જાન ન દે... ...રોકે.
નજુદ હઠીલી, સાસ અનારી,
ધતની ખીનતી, માનો હમારી. જા.....ઓ...રોકે.

(૧૬૭૫)—આનંદ સહરી—

રે પાણીડાં જ્વાતાં ભરવા સ્નેહ સરોવર આરે,
રે આનંદ મદ ભરિયાં ભોળાં આશાને ઉલ્લાસે.
જલ ભરી પાછા વળિયાં ખેડાં હેડાં ઘાટે મૂક્યાં,
જલ ભરિયાં કે ઝેર ભર્યાં એ જોતાં ઘેલાં ચૂક્યાં.
દોમધખે દુઃખડાંના તાપે તરસે કંઠ સુકાયા,
હોંશ ધરીને ભરિયા પ્યાલા પીધા પ્રાણ બચાવા.
રગરગમાં વિષ વ્યાપ્યું કાયા દોમળ બળવા માંડી,
જાણનાર કોઇ વેધ તેડાવે જીવ જશે ઘટ ઝાંડી.

(૧૬૭૬)—સુધાચંદ્ર—

રે અંસરી થકી વનમાલી; કોમલ દિલહર સૂર સહુ પુજત,
સુખન પ્રભુ ધિજહારી, અમૃત ઘાડી; કુષ્ઠ દુલારી,—રે ?
પ્રીતિ રસની ઝારી, નયનો નચાવત, મનડાં મનાવત,
એજ ગોપીજન પ્યારી—રે ?

(૧૬૭૭)—જયદેવ—(કે. હ. ધ્રુવ.) અષ્ટપદી.

રતિ રસ મનમાં ઝંખી વનમાં વિચર્યા હરિ અલખેલી !
વિલખ જવામાં કરમાં હાવા, મોહનને મળ વહેલી.
યમુના તીરે ભારી અધારે કુંજે કુંજ વિહારી,
રમરમદ મદન, સહિરસવર્ધન વાટ જુઓ પ્રભુ તહારી.
જ્યક સરથી પુરી પુરી મુરલી પિયતમ નામક માવે,
રંગતુમ પમતી ગણી મારમતી કુળા હાવી વધાવે—પમ.

(૧૬૭૮)—મહાસાગર હમીરસિંહ—

રંભા જેવી રામા પામ્યો, કાન્તિનો અંધાર,
અમ્યો અંદો ખર્ચી નાણું, બામાનો ભરથાર;
મોહિનીને છાજે તેવા શોભિતા શણુગાર,
પ્હેરી પ્રમદા ચાશે ખુશી, રંગીલી દીલદાર.
અહો શી નાણુકનારી, ચિત્ત ચોરી વશ કરનારી,
કટાક્ષ પાસે ધાયલ કરતી, સુધારસ સિંચનારી (કોરસ)—રંભા
હૈયા સાથે હરદમ રાખું પ્યારી પ્રાણુધાર,
જે માગે તે લાવી આપું, લગાડું નહિ વાર,
સુંદરી સાથે શોખ કીધો, તે છે જગમાં સાર,
જીવાનીનો શો ભરસો પળમાં વિપળનાર,
અહો શી નાણુક નારી, ચિત્ત ચોરી વશ કરનારી
કટાક્ષ પાસે ધાયલ કરતી, સુધારસ સિંચનારી (કોરસ)—રંભા.

(૧૬૭૯)—સુધાયંદ્ર—

રહી જશેજ આશ અકુથી, બાપુ ! લે તું જન્મ સુધારી.
માયા છોડી દે તું સારી, બાળની શેહારી—બાપુજી ?
આત્મનરને આલિંગી લે તુ ના ફળશે દેહચારી,
આત્મ અમીરસ જ્યોત ન ઝીલી, સૃષ્ટિ સૌ અંધારી—બાપુ ?
સુખ દુઃખ છે આ નવ આલમમાં, ભીતર સુખ દુઃખકાર,
તમે હંદ સંસાર તણા સૌ એક અલખ નિહાળી—બાપુ ?

(૧૬૮૦)—જલશા સંપ્રહ—(રામ, કાશી-૫૬)

રધુ વીરસે જ કહીઓ મોરી,
કહીઓ મોરી સુનધઓ મોરી—રધુ વીરસે.
સુનો હનુમંત અંજની નંદન કહીઓ સદેશાકી હોરી,
શીશ નમાએ ચરણ મહી લેજો,
કીજો બિનતી મોરી,—રામસું દોહું કરજોરી—રધુ.
મે રધુપતીકી કીર્તી સુની હએ, જીનકો ધણુપજીને નોરી
તે જૂજબળ અવહી કીત દુરીવટ,
રાવન દુષ્ટ હનોરી—કહેત હે જનહકી છોરી—રધુ
દીન નહી ચેન, રેન નહી નિંદ્રા ખાન પાન ખીતરોરી.
ખન ઉપ ખનમે આપ પરી હું,
તેરોહી ધેઆન ધરોરી—રામ રામ સુખસે કહુરી—રધુ.
કેતીક દૂર લંકા ગઢ તુમસે જીતસ સુધી રચોરી,
સુખીવ કષ્ટ હરોરી—મનન પ્રતીપલ કરોરી—રધુ.

(૩૮૨) વૈલ્યુમ ર જુ' ધી ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

કહે હનુમાન ધીર ધરોમત લંકા કરંજી મેં હોરી,
રાવન કુંભકર્ણુ સમઢી માર હું
મેધનાદ હનુરી-દેડ તેતી સંબંધ છોરી—રધુ.
તુલસીદાસ પ્રભુ તે હારે મીલનકો, અવધ આશ રહી ચોરી,
પ્રાણદાન દીજે રધુનંદન,
ગાળીં મે કિર્તી તોરી-પરત અગ્ર કર હું બહોરી.—રધુ.

(૧૬૮૧)—જલસા સંગ્રહ—કાલીંગડો-૫૬.

રધુવંશી રાગ હે રામ કનૈયા,
દશરથ સુત વાસુદેવકો ઊયા—રધુવંશી.
અન્નેધ્યાકા રાગ મથુરેકો બાસી,
એક ધનુષધારી એક મુરલી અબ્યાસી—રધુવંશી.
અધ્યા તારી કુમળ ઉગારી,
શર્ણંગત પ્રભુ ગુણિકા ઉધારી—રધુવંશી.
રાવન મારે કંસ પછાડે,
વિભીક્ષણ તારે અકુર ઉધારે—રધુવંશી.
સીતાપતિ રામજી લક્ષ્મીકો સ્વામિ
તુલસીદાસ પ્રભુ અંતરગમી—રધુવંશી.

૨ (૧૬૮૨)—માયા મોહિની—

રહો વર્ષોના વર્ષો મવાલી, લાવું જૈરી હવે મશ રૂપાળી,
હોય વિધવા કે ભરથાર વાળી, આવી વાંઢા મેણું નાંખે ટાળી.
શેઠ ? છે આ જમાનો મવાલી, કોઇ આવી જશે ઝાડું વાળી,
હોય આ આજરૂથી આરપાર ખાલી, હોય વિધવા પણ મે અચ્ચાવાળી.
નહિં, નહિં, જૈરી લાવીશ, બચ્ચા વગરની.....(હાખ...છી)
કેવી ઓચાંતી છીંક તું—હાખછી...હાખછી...હાખછી...હાખછી.
ચાંડ નકટી કરં નાક વાઢી, વાત વિધેનોની આ કેવી કાઢી,
તારી સુરત બનાવું હું કાળી, જૈરી આપી જશે લાથ તાળી...રહ્યો.

(૧૬૮૩)—કંશવધ—

રમીયે આનંદમાં હરિ રસ રંગમાં, રહી રંગમાં-જંસીનાદ સુણી.
સુતી જગી, નીંદ બીક ભાગી, ભીંજી પ્રેમ રશમાં—રમીયે.
રૂડી ચાંદની પ્રકાશી શરદ પુનમની, રંગે રસ ખેલો, સંગે સુંદર સ્થામની.
' સુખદ સંગ શ્રી કૃષ્ણનો, સુખદ શ્રી વૃજ્યન,
સુખદ શરદની ચાંદની, સુખદ સદ્ગુણ જીવન '...રમીયે.
આવી આપ હજુર મહિ, નવલ કુશમ કળી,

રંગે લાલા ભારમાં, રસ લેતા ના છળી.

પ્રિતમ સર્પસ થતાં સમ્યું, દેહતણું અભિમાન,

વિસરી હું પોતા તણું, ગોવિંદમાં ગુલતાન.

આવો આવોને આજ, રસ ઝીલીએ, રંગે રમીએ મલ્યા મોહનજી,

થાશે ન અળગા ધડી જગજીવનજી, રસ ઝીલીએ. રંગે રમીએ,

મલ્યા મોહનજી—રમીએ.

(૧૬૮૪)—ઉદયભાષુ—

રસીલો રસીલી ચાંદનીનો, સમો સાંધી, તજી સવળી ઉપાધી, ગયા ઉપવનમાં,

ગુપચુપ વાતો કરે, નેનના ધસારા કરે,

સંગે હસે હસે, રંગે રંગે ધુનમાં—(પછી)

પળમાં રિશાયા છે રશીલા, ભાન ભુલિ ભામની,

માનતા મોહન નથી, હાથે પગે થઈ માનુની,

વેળા રશીલા વહી જશે પરતાવો પાછળથી થશે.

માન મોહન માન જશે, કાળ કાણી રહી જશે.

તું માન બલે ના માન, મને પરવા નહી.

જીવ જન તને નહીં. અલગ કરું તનથી.

પ્રીત વચન વીણા રસના રશીયા મન વસીયા સારજી—રસીલો.

(૧૬૮૫)—કામલતા—

રસ બધું જોમન જાય, રસિક રંગીલા વિનાં,

અંગ ભર્યા આ રંગ સુકાય. રંગી રંગીલા વિનાં.

સાખી { સુંદર બાગ શરીરનો, ખિલ્યો છે નવરંગ,
અંગ કુવારા ઉડતા, માળી જ્યાં અનંગ.

કુલ પ્રેમ રૂપી કરમાય, મીલાવે કાણુ ભોગી રંગીલા વિનાં.

(૧૬૮૬)—ખોલતો કાગળ—

રહો આધેરા અલખેલા જાણું, જીવન છો મનમેલા.

આ રનેહ અધિર હેલા, તરસાવો જ્ઞાને આમ.

પ્રાણપ્યારી વિયોગી બાકી, અને લાચારી સત્ય કહું સ્યામ,

જહાજી પધારીને પ્રીતી વધારી, આ નારી આભારી તમારી સુખમામ.

હૃદયદાન, દીધું સુજાણુ, તમને સ્યામ પુરણુ કામ,

વસી રહી હૃદય પ્રેમી મુર્તિ, આ પ્રિય રંગે ભરી;

નીશદીન જોઈ વાટ દષ્ટિ, પ્રીતી રંગે ભરી. સ્યામ...સ્યામ, સ્યામ.

(૧૬૮૭)—સાગર સરીતા—

રહું રંગે પ્રિતમજીની સંગે ઉછરે, સૌ જગમે આર્તિ અંગે અંગે—રમુ.

(૩૮૪) વોલ્યુમ ૨ જી ધી ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

ચટક લટક ચમકદાર શી તમારી દીલદાર, બહાલી રસીલી જઈ બલીહાર,
કીધી પ્રેમવેશી ભોળી આવાર, ભાવ ધરી પ્રિયપ્રાણ ભેટલે ઉમંગે-રમુ.

(૧૬૮૮)—ખુખસુરત બલા—

રખડીશાન, ન્યારી, ન્યારી, બલહારી, તોરી કહાની,
ધર ધર માની જાની, ચક્રતાઈ. ચતરાઈ ખ્યારી સારી-રખડી.
યહ જહાંમેં કલ કામ કરતા, નેકીપે અદોકા ધ્યાન ધરતા,
કોથ કામસે મુદામ ડરતા, હવસ કપટ ડરત ફિરત છલકી;
મારી દુનિયા સારી, બદકારી, નરનારી હવ ખ્યારી-રખડી.

(૧૬૮૯)—મીસ જાનકીબાઈ—ભેરવી, ડુમરી, તાલ, ત્રીતાલ.

રસીલી તોરી અંખીયારે, જીયા લલચાય, જીયા લલચાય-રસીલી.
ઇસ જોખન પર વ્યાકુલ જાનકી, તેરી દેખતે સુરતીયાં જીયા તો લલચાય-ર.

(૧૬૯૦)—મીસ રોઝા—રાગ, ખમાચ, તાલ રાવણી.

રસ્તેમે કહાના ઘેર ખડા, મે ક્યારે કરું તદખીર,
જરા ઈધરસે હક જરે કહાના, ભરને આઈ નીરરે;
પદ્મા હમારા છોડ દે કહાના, ફટ ગયો દખની ચીરરે.—રસ્તેમે.

બાલા જોખન કયા ઉમગા, જોશે નદીયા નીરરે,
મોહ હાથ મત લગાઓ કહાન, છુતા મોરા શરીરે.—રસ્તેમે.
સાસુ નનંદ મોરી જાનકી, ખેરન ભરભર મારે તીરરે,
મેં હું ગુજરી કંસે રાજકી, તુમહી જાન આહીરરે.—રસ્તેમે.

રા (૧૬૯૧)—કબીર ભજન—પદ.

રામ સુમીર, રામ સુમીર, રામ સુમીર બાઈ,
રામ નામ સુમીરન ખીન, ખુડત બવ માંહી. રામ૦
વનીતા સુત દેહ ગેહ, સંપની સુખદાઈ,
ધનમેં કહુ નાહિ તેર, કાલ જાત ખાઈ. રામ૦
શુકર કુકર પોની બ્રમત, તોહ લાજ ન આઈ,
રામ નામ છાંડી અમૃત, કહોડો હો વિશ્વ ખાઈ. રામ૦
અજમેલ ગજ ગણીકા, પતિત કર્મ કીને,
વોળી ઉતર પાર ગયે, રામ નામ લીને. રામ૦
સતકર્મ સજ સુધર્મ, રામ નામ મેહી,
ગુર પ્રસાદ જન કબીર રામ કર સ્નેહી. રામ૦

(૧૬૯૨)—મીરાંબાઈ—બજન, રાગ, ધનાશ્રી.

રામ રતન ધન પાયા મેંયારે મૈનો રામ રતન ધન પાચો—મૈયા.
ખરચો ન છુટે, વાંકો ચોર ન છુટે, દિન દિન હોત સવાયો—મૈયા,
નીર ન કુમે, વાંકો અગ્ની ન જરે, ધરણુ બર્યો ન સમાયો—મૈયા.
નામકી નાવ, બજનકી બતીયાં, ભવસાગરસે તાર્યો—મૈયા.

બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધર શ્રણે ચરણ કમળ ચીત લાયો—મૈયા.
(૧૬૯૩)—ધના ભગત—બજન—

રામ બાણુ વાગ્યા હોય તે જણે જોલ્યો મુરખ મનમાં ન આણે.
ધ્રુવને વાગ્યાં, પ્રસ્થાદને વાગ્યાં, ફરી ને બેઠાં, ઠેકાણે,
અર્જવાસમાં શુક્રદેવને વાગ્યાં, એવું વેદ વચન પરમાણે—દામ.
મેરદજી રાજનું મન ફરી લેવા, મ્હારો વાલો આખ્યા જે ટાણે.
લક્ષ કરવત મસ્તક પર મેલ્યું, પત્ની પુત્ર બેઠે તાણે—રામ.

મીરાંબાઈ ઉપર કોપ કરીને જોલ્યો રાણોજી ખડક તાણે,
ઝેરના પ્યાલા મ્હારા ગીરધર લાલે, આરોગ્યા અમૃત ઠેકાણે,—રામ.
નરસીંહ મ્હેતાની કુંડી શીકારી, વ્હાલે ખેપ ભરી ખરે ટાણે,
આગળ સંત અનેક ઓધાર્યાં, એવું ધનાભગત ઉર આણે—રામ.

(૧૬૯૪)—માહાશ્વેતા કાઠંબરી—રાગ, બજન, પદ.

રામ બજન રોકડ નાણુંરે, વેપારી સંતો રામ બજન રોકડ નાણું.
લક્ષ ચોરાશી કેરા ફેરામાં ફરીએ તોએ.

નહિ તારું દામ કે ઠેકાણુંરે.....વેપારી સંતો...રામ.

બીજની વાત માંડી ડાહયો બહુ ચાતો પણુ.

તારું પોતાનું તે ન જાણુંરે.....વેપારી સંતો...રામ.

કાળની દાહો વચ્ચે વિશ્વ ચવાતું રે,

સો કો છે કાળનું ચવાણુંરે.....વેપારી સંતો...રામ.

(૧૬૯૫)—મહાશ્વેતા કાઠંબરી—

રામ બજ તું પ્રાણીયા, તારા બવની બાવટ બાંખરી (૨)

તાર દેહનું સાર્યક થશે.....રામ બજ તું.

“ જોલો રામ, સીતારામ ”

પંખીડા તું જો વિચારી, કર્મ તારાં લે સંભારી,

વાસના નહારી તુને રૈરવ નહ નાંખશે.....રામ.

મૂઠ તેં મતિ વીસારી, મતિ તેવી મતી તારી,

ઉડજે સંભાળી, તારી કાયા કંચનની થશે...સમ.

(૧૬૯૬)—સંગતના કૃષ્ણ—

રામ બજન થકી લાગીરે, લગન મને રામ બજન થકી લાગી,

અવનિમાં આપી વાલા એક દો બેઠો નથી.

પ્રિતી સંસારીયાની લાગીરે અમને.—રામ બજન૦

ચૂર મળ્યા શાની એણે, શબ્દ સુગાવ્યો,

સુરતા સિતાપતિની જાગીરમનમાં મને.—રામ બજન૦

(૧૬૯૭)—હાદુરામ—રાગ, બજન. પદ.

રામ બજન કરી લેજે જીયરા, રામ બજન કરી લેજે.

સાહેબ મેરા માંગેઆ તમ, કિતર ક્યસે દીજે—જીયરા.

આગે જાહ પછતાવન લાગા. પલપલ યહુ તન છીજે,

તાસોં જીય સમજાય કહું, તોહે સુકૃત અમતેં કીજે—જીયરા.

રામ જપત જમકાળ ન લાગે, સંગી રહે તનજીરે,

હાદુરામ બજન કરી લેજે, હરિકી રાસી રમીજે—જીયરા.

(૧૬૯૮)—હરિચંદ્ર—રાગ, ભેરવી.

રાત એક સ્વપ્નાં, મયને બદ અય પ્યારે. આજ દેખા.

જય પહુંચી મય એક દેશમે, હય રાજ્ય દુર હો જાતે ઉસકા તાજ દેખા.

જાતે ઉસકા તાજ દેખા, હું જાતે સય તાજ દેખા.

સુખપર પરતે ગાજ દેખા—રાત૦

રાજ વારાજ દેખા, તાજ મહતાજ દેખા.

રાજકા રાજકા આદતમે, અયે સરતાજ દેખા.—રાત૦

રી (૧૬૯૯)—સુર્યકુમારી—રાગ, કવ્વાલી.

રીમાયો છું ? દસાયો છું ? કુટાયો છું, લુટાયો છું.

દુમાયો છું, મુઝાયો છું, અમારી આમ ગાયત છે ? “પણુ તે ચયુ કેમ”

પકડતાં જાળમાં ઉંદર, ભરાયો સર્પ તે અંદર,

હયું ઘોડા બદલ ખચ્ચર. અમારી આમ ગાયત છે ?

ખીજણાં નખરાણાં, મુઝાણાં જોપ ઘોટાણાં.

પછીથી મળ્યો તો પુંછડાવાળો, અમારી આમ ગાયત છે ?

તમારાં કદ સઉ ટળશે, અવસ્યે આય પણ મળશે,

તમારાં શત્રુ સપડાશે. અમારી એ કમુલત છે.

દ (૧૭૦૦)—મીસ જાનકીબાઈ—રાગ, ગાડ, મલાર.

કમજુમ, રમજુમ, બાદરીયા વરસે, એરી કિન ખીન જીયરા તરશે.

ચલત પરવાઈ, સુમસનનનન નના, ઝોગરવા બોલે, તજુ કનનનન.

કેચી મદલિમા, ખીજવા બોલે, ચલત કંગરવા કરકે.

(૧૭૦૧)—ઉમાદેવડી—

રડી રડીઆળી રાત, ચાલોને રમવા, ચતુરા ચોકમાં,

લાગે હૃદય રડીઆળી રાત, આનંદ લે છે ત્રણ લોકમાં;

મહાસે મહન જોગન વનમાં.

હારે લાગી તાલાવેલી તનમાં, ઓય યાત્રો યોદ્ધામાં—૩૬૦

સાખી { “ જુવે ચકોરી ગાભરી, ચંદ્ર ઉદયનો ઘાટ,
વીરહે આકુલ વલ્લભા, બહાલાની જુવે વાટ.”

રતીરસે રમણીયો, ખની રંગની રાતી, નચ્છીના વીરા વીના છતી ભરાતી.

સાખી { “ જેને પ્રીતી જગતમાં, તે પર પીડા જણ,
શાકરના શોખાનને, ભુખ્યાનું નહીં બાન.”

શીદ સતાવોરે સુલક્ષણા શીદ સતાવોરે, પ્યાલો ધરીને પાસે બહાલા
શીદ ટળવળાવોરે.

લાજ ન આવેરે ડગરા, ચન્દ્ર લાજ ન આવેરે;

નારી નીસાસાનો સાગર, નાહક ખળભરાવોરે.

સાખી { પાર પત્રક્યાં પહોંચવા, દીનાનાથ દે દાવ;
આશા સાગરમાં મુક્યું, શ્યામ સમાગમ ન્દાવ.

જુવે બહાલાની વાટ, યાજાઓ બેશી ધરના ગોખમાં;

આવ્યા પીયુ પ્રભાત, ઝંઝર ઝળખુ ઝમક્યાં ચોકમાં.

(૧૭૦૨)—મહાપ્રેતા કાદંબરી—રાગ, ભજન.

રૂપે શું મન રાચોરો, કાયાનો રંગ કાચોરો. ભગવાન ભજો (૨)

લાડ માંસ ને રૂધીર ભરેલું, મદ્યું ચામડે અંગ (૨)

ગંદી દેહનો મલે નકામો, કાયાનો રંગ પતંગ;

ભરેલા નહિં સાચોરો. કાયાનો રંગ કાચોરો—ભગવાન ભજો.

(૧૭૦૩)—સાગર સરીતા—

રૂડી ખિલી કુલવાડી રસાળા;

મધુરી મદવાળી જોખન ફળવાળી, રસી સમકામ શી,

કુસોથી રૂળી ફાલી, આછી ગુલાબની લાલી;

ખાદ શુકાદ ચાલી, માળી વિનાની ખાલીરે ખાલી.

મળે જો વનનાળીરે માળા, ખનાવે હરીમાળીરે નીરાળા;

ખીલાવે હદ ખાળીરે—૩૬૦

(૧૭૦૪)—સિંમપિતામહ—

ઝડા રૂપાળા મહુ ખડુ જોયા, પશુ અંતરના મેલા,

ઉપર હદ્રામણા સરીખાં, અંદર ઝેર ભરેલા.

સુગંધથી સમજાસે સધળા કસ્તુરીકે કાળજ છે...૩૬૦

હરી આકરી પુરૂષ પરીક્ષા ગુણના સાગર ગોતી ભ્યો;

જલ સખ શેવાળ સમાને, મહા મુશ્વનાં મોતી ભ્યો. ૩૬૦

૮ (૧૭૦૫)—ખાલસો કાગળ—

રંગી, ઓ દુન્યા નારંગીએ રંગી ભેરંગી, દુન્યા દોરંગી...રંગી.

સાગર પાણી શીતળમાં વડવાનળ તેના લળમાં આખને પાણી ખન્યા સંગી

આ આજે અંગી મનાતાં કાલે જીજંગી ચાતા

કોણ જીજંગી...કોણ અંગી...રંગી...

વાયુ જે દીપક કારે. આગને એજ વધારે;

પ્રજ્વળી પ્રજ્વળતા દોરંગી.....રંગી...આ ફનીયા...

(૧૭૮૫)—અર્થ કુમારી

ઢાલા ઢાલા લાગે તારા જોલ કાલા ઘેલા.

આધીન રહીશ તારા પ્રીતમ સલુગા પ્યારા;

દાસ ગણી હ્યો દસી મનમાં.

વારે સલુગી શાળી તારી મુર્તિ મધરી તારી.

પ્યારી પ્યારી વાસી મારા મનતાં ચાલો જીવનમાં ફરીયે ચમનમાં,

તમે મારાં પ્રાણપતી છો, હું તમારી દાસી.

જેજે મુજને છેતરતી તું દષ્ટ ગળામાં ફાંસી-જના હાં હાં

હાજજડાની કોર મારાં ચિતડાની ચોર, તુંતો મનડાની મોર વસે મનમાં

(૧૭૮૬)—સર ફરોશ—

લાઈ લાયા, ગળ્યા. વીન નીકલા ઘોડા મેરા, ચમકા કીસમતકા તારા.

લાયા હું કીસમત અચ્છી, લાયા હું જેર અચ્છી.

લાયા અચ્છા દોસ્તદાર, વીણટે કવન ગુડ મોટરકાર,

જલ્દેમે અંગે જસ્ટ ચાર, આધી બી ન હું ઊધાર.

મેર-યેહી ધુન હએ દે અમ મય રેસમે ઘોડેકો દોડાઈ,

ખરીફું મુશકી ઘોડા. નામ મકંડા ઉસકા રખયાઈ.

વોહ પહેલે હો પીલેસ ચૈરવા કયમે વીનમે કરવાઈ,

મળ જમ હએ પરજન્ટ પાકે, ખાલી હાય મંમ આઈ.

(૧૭૮૮)—વીસમી સદી—

લખ્યા કર્મના ભેખ કહો શે ટળશે,

ખાવસને પાણી પાવ કદી નહી આત્ર કલો મળશે.

મત્યાજન સત્યે મળશે, કામી કુકર્મી ટળશે,

પાપીઓ પંથે પલશે, આખવ મંડલમાં ધર્મ કર્મનો બાર લઈ ઉધરશે.—ખા.

મુખ ધર્મી મુકર્મી વખે જાની ગુણ જાન કિયરશે,

અંતે ધર્મે જય પાપે ક્ષય સીદ્ધ ઠરશે...ખાવલ.

(૧૭૮૯)—મિત્રની ફરજ(ના. વ. કકર)

લોનો કીધો માયું ફેડીને પુરો અબ્યાસ;

ને લંડનમાં ડીનર આપીને કરી પરીક્ષા પાસ;

આ ગાઉન સાથે લીધી બેસીસ્ટરની ડિમી ખાસ,

જોય કોટ ન્યાતે કીધા પૈસાનું સહ્યાનાશ;

ઝોહ ખીલકુલ નથી કમાણી, નહીં આપે કાઠી કાણી,
ખીસાં ખાત્રી લોચરનાં પોજીશન પર ફરતું પાણી
યુરોપમાં જઈ આવ્યા તેથી ફેસન ન છોડાય;
ને ભગવવા પોજીશન ચીજે કડિટ પર લેવાય;
પણ જ્યારે ધરમાત્રિયાં કારટમાં ડિકીઓ થાય;
ત્યારે ઉધારીયા બેરિસ્ટરનો કમ્પો ગુલ થઈ જાય-ઝોહ

(૧૭૧૦)—શકીક બદમાશ—

લાજ શરમ રખમે પ્રભુજી મોરી

સકલ જગતકા પાલન હારા

આસ કરત હું મય તોરી તોરી પ્રભુ તોરી-લાજ.

ખેમ કુશલ સંપન સુખ ગાવે, સંકટ સમ ટલ જાએ

બજન કરે ભગવાનકા, તો મનકી પાએ આસ

યયસી ખુશાલી નીરાલી હય આલી

ચેહ ધથરકી હમપર હીરણ હાં હાં-લાજ.

(૧૭૧૧)—મિત્રની ફરજ—

લાવો લાવો મુદ્રિકા મોરી લાવો બનાવો નહીં નારીને

કહો કહાં ગુમાવી એ બતાવો

જણાવો પ્રિય પ્યારા બનાવો નહીં

કોણુ ધુતારી મળી એવી તમને,

મુદ્રિકા પ્યારી પડાવી ગઈ ?

સાચુ બોલો વાચા બોલો.

તે વનિતા વહેમિ ન થા, સત્ય કહ્યું તે જાણુ

તે ઠાલા બોળી નારને, ઠગો નહિ પ્રિય પ્રાણુ

બહાલી-બહેન-તજીદે આવો

જાઓ જાઓ ન બોલાવો-જાઓ.

(૧૭૧૨)—હમીર સિંહ—

લીન બની પ્રેમી પતિ સ્નેહ સાગરે

શપવતી યુવતી કાચ, અર્પણુ કરે-લીન.

સુખ દુઃખની સહચરી હું દાસી,

શકત પ્રણય સુધારસ પ્યાસી,

કોમળ જીવ બન્ધન દહ શંસી,

નાખુ નાચ જશો ક્યાં નાશી,

હરિયાલી પ્રિય ચિત્ત મગ્ન કરે-લીન.

જ (૧૭૧૩)—માલતિ માધવ—

દયે મંદરી સુમનની માળા, જઈ કહેજે પ્રણામ હમારા.

માળા નહિ પણ કરમાળા, સુંદર વર ઓ...શરમાળા.
મુખ દર્શનથી મન ચોરી (૨) ચિત હરી ગઢ બાળ ચકોરી,
તમે કિશેર એ નવલ કીશોરી, મટકે મોઢાં મટકાળા...લ્યો.

(૧૭૧૪)—તુલશીદાસ—બજન, (લક્ષમણને રામે કહેવું !)
લક્ષમણ મોરે ખીર કઠીન હે અનકા રહેના,
તુમ લખન કમરકે પારે પૈરાંમે પડગે છારે, કે કોમળ તુમકો શરીર.
યાં કુલસેજમે સે વો, બહાં ધુપ દેખકે રાવોં, કે કારો પરબખ શરીર.
તુમ માત પિનાકે પ્યારે હો, સખ જીગ ધીજીજ્યારે. બતાવો ઉનકે ધીર.
યોં તુલશીદાસ જય ગાવે, પણ લક્ષમણકો સમજાવે, લિખા જો
હય તકદીર—કઠીન.

(૧૭૧૫)—સાગર સરીતા—

લઉં તારોં બહાલારે ઓવારણા.
છે દિલમાં ને મુખમાં મીડી સુધા, નિરાશને ઉગારનાર દિલદારના સખા.
વારી જડં આભારમાં.....લઉં

સાખી { “ભાળ લીધી વિયોગમાં, વિર્યા નહિં મુખયુ,
ચિરીને દુઃખ વાદળો, ચમક્યાં વિધુત પ્રાણ.”

એ બહાલમાના દૂતનો છું જાણમાં,
આ પુષ્પને ખિલ્ય વગર મિત્રનુજ ચંદ્ર થા વારી જડં આભારમાં—લઉં.

(૧૭૧૬)—કન્યાવિક્રયની કરતા

લખ્યા જે લેખ લલાટરે, નહિ મીઠ્યા યશેર.
સૂર્યશી સત્યવાદી, હરીશ્વંદ્ર ગણાય.
નાય છેર મજુરી કરતાં, પાપી પેટ ભરાય,
વિધીની કૃતિ ગતિ ન કળાય (૨)—લખ્યા.
પુર્ણ પ્રતાપી પુણ્યશાળી, પાંડવો કહેવાય,
ભાગ્યહીને રાજ તણે, જંગલ ગોયાં ખાય.—લખ્યા.
મન ધારે કે હું કરું ને કરવાવાળો કોય,
આદર્શ અધવચ રહેને પ્રભુ કરે તે હોય—લખ્યા.

શ્લોક (૧૭૧૭)—સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર -

લાખ વાતમાં એક વાત લેજો શીખામણુ સાચીરે,
નીતી ભાગ્યોદયની રીતી શીખામણુ સાચીરે.
—ગુરૂ શીક્ષણુ દાતા સતસંગી શીખામણુ સાચીરે,
તે બગડે તો સ્વીતી કદંગી શીખામણુ સાચીરે.
—વેદ જીવન પોષણુ કહેવાય શીખામણુ સાચીરે,
કુમારે આદે તો દુઃખ થાય શીખામણુ સાચીરે.

—શાહી શાહવેતા નીરમાણ શીખામણ સાચીર,
વર્તે બિચારે તો મેઢાણ શીખામણ સાચીર.

—મી રતન જગતની માંય તજે પતીવૃત તે કમજત.—શી,

મીથી સર્વ જગત સાર સરખો શીખામણ સાચીર,

—નીચ નારી અગાડે નર નીરખો શીખામણ સાચીર.

શીખણ જતન કરોતે સર્વે સડીયો શીખામણ સાચીર,

નીતિ રક્ષક ખોતોતે હિન્દ બાહ્યો શીખામણ સાચીર.

(૧૭૧૮)—મહમદહુસેન—રાગ, પીલુ દહરવા.

લાખન મે ગરી દીવાય ગયોરે, એસી સેજરીપે ન જાઓ બાલમ—લા.

જાલોડી કુરતી, બનતોડી અંગીયા, મેરા ગોરા અહન કુમદા ગયોરે—લા.

સોતીયા મેં રંગ ભુવનમેં, સોતીકા આન જગાય બયોરે—લા.

(૧૭૧૯)—સુકન્યા સાવિત્રી—

લાગી લગન મને તારી, ઓ લલના—લાગી.

સુરપતિ, મતિ શું વિસારી, સુંદરી સચાચી અધીક સુખ આપું (૨)

પટરાણી કરી સ્થાપુ કિંચાપું ન વચન મનોહારી—ઓ લલના.

(૧૭૨૦)—સુ. મ. ગાયન પ્રકાશ—રાગ પીલુ તાલ દીપચંદી.

બાજકી મારી મેં કહન સંકત મોરી બરી હો રંગસે ચુંદરીયા-ટેક

ભોગ લુગાધ ચવાધ કરત. હે ખેર ન હમારે લગેયાં,

સુંદર સ્થામ હોરી જો ખેલે જોગી બેજો ખજરીયાં—લાજકી.

લે (૧૭૨૧)—મહમદહુસેન—રાગ, એમન, કલ્યાણ, તાલ લાવની.

મે ગયો ચીર મુરારીરે મેં કેસે કશં હરી-મેં કેસે.

ચીર ચીર હથ જામદીસે દેખે જલસે નીકસી જાયો ન્યારીરે-મેં કેસે,

જો હમ કહના જલસે નીકસી લાજ જાગી તિહારીરે-મેં કેસે.

(૧૭૨૨)—જલસા સમ્બહ—રાગ, કાફી પદ.

મે ગયો ચીર મુરારી (૨) કૃષ્ણ કનેયા, કદમ અડી ખડે,

હમ કાઠી બિજલાલ જમૂતામેં—મે ગયો.

લે (૧૭૨૩) ચન્દ્રાવલી—

લો ફૂલ જાની લેલો ફૂલ જાની લેલો

ફૂલેમેં ફૂલ ચમેલી નરગીસ ખડી રશ્મીલી લો,

ગજરે સુકાની લેલો, ફૂલ જાની લેલો,

માલન હુ હેલ છામીલી ફૂલેસે હું મે રંગીલી:

ચંપા ફૂં નાની ચારો લો ફૂલ જાની લેલો લો.

ગજરા ખેમન વાલી નાદાન વે તોરા નખરા,

માલેપે લાલી હે તોરે નિરાલી ખાતોમે હે બોલી બોલી

ઝાલ ઝાલ કંઠી લાઝ ઝાલ ઝાલ ઝાલ ઝાલ ઝાલ ઝાલ વે તેજ નખ

૪ (૧૭૨૪)—મુંજાણીયા—

વિનવણી વિજુ ઉર ધારો આશરો એક તીહારો
 દુઃખ દરિયે દીન બધું મુંજાણી, મોહન સહાયક મારો
 રંગ તરંગે ચઢે અંતરમાં એક જડે નહીં આરો
 ક્યાં ક્યાં જાઉં કોને કહું હું હાય બળ્યો જન્મારો—વિ.
 વૈભવ વેલી ખીલી કરમાતી કાણુ બચાવણુહારો
 આશા પંખીણી હાય ઝુંદાતી હરી હરી આપ ઉગારો
 ખાળા અનાથ, બળે દુઃખ દવમાં કાંક દયા કરી હારો—વિનવણી.

(૧૭૨૫)—કાનવી માયા—

વિશ્વપતિ માયા તારી, બ્રામિક બાસે છે બારી,
 ધતિ જાયે માનવ હારી;
 જીવ જરી ન શાન્તિ પામે, મોહ મમતામા વિરામે,
 સારંગ પ્રાણીને વિસારી—વિશ્વ.
 મુગજળ છે માયા વારી, માનવ થાકે ગોથાં મારી.
 બ્રહ્માંડ સ્વામી ! શે ઉગારી—વિશ્વ.

(૧૭૨૬)—કાંકડો ફીતુરી—

બાલાં બાપુડાં કેમ બહાલ નહીં આવે,
 અન્નાંપર જે આફત આવે બાપજ તેને બચાવે.
 ગગાં રોટ્ટી દોસતું ખીરાદર સફિની મહોબત કાચી,
 બ્યા દુનિયામાં પ્યારને પ્રિતિ માને બાપની સાચી.

(૧૭૨૭)—પ્રતાપલક્ષ્મી—

બહાલમ સંગે વાર લગન મોરી લાગી
 ઝોર છુપાઇ દિલ ગયો ચોરી કરી બલજેરી,
 જડે નહીં અરે ક્યાં ગયો પાછો ભાગી—બહાલમ.
 અરે શુ બહાલમની વાતો લખી છે ચોપડીમાં,
 અહા વરસી રહી જ હાસ્યની અમૃત ઝાડીમાં;
 મલા આવી ખૂબી છે જોગની બરાખડીમાં ?
 હજારો વર્ષ રહ છે એક બા સુખની ધડીમાં—ચોર.

(૧૭૨૮)—જલશા સંગ્રહ—(કાફી-હોરી)

વાંહી જરે કનૈયા જહાં સારી રન ગુમાઇ, વાંહી
 ધિજ વનિતા કો સંગ છાંડકે કુખરીસે પ્રીત લગાઇ,
 હલતો બરોસે રહે હે-તેહારે, એસે કીની તદ્દસાઇ,
 લાજ તોએ કયુ ન આઇ—વાંહી

(૧૭૧૬)—રતીચુંદરી—

વિશ્વની વાડી કેવી હિંગાડી બહાલ ધરી વનમાળીરે
રનેહે સીચાણીરે કર્મને પાણી, વેદે વખાણી ગુણે વખાણી

—સાખી—

મુખતે દુઃખ ૧૧૧ કૂલડાં ખીલેને કરમાય

પુન્ય પાંપ પરીમળે ધરી, સૃષ્ટીમા બહેકાય.

કાયા કમાણીરે તરની ઝાડી સર્વ સમણી પ્રેમ પ્રમાણી-વાડી વિશ્વની

(૧૭૩૦)—બળીરાગ—

વશ કીધો તેં વીર મારો, જે ગુણીયલને બહુ સારો.

નથી વાંક જરા કાંઈ મારો નણુદવ તમ વીર કમારો;

રંગભુવનમાં હતી એકલી, આવી અડપલું કરી ગયા.

યુવન કરી બરી અંક મીલાવી મોહન મનડું હરી ગયા-નથી.

વસંત જોયન કુલવાડીમાં બ્રૂલો પડી ગયો બમરો.

લાલચ આપી તેં લલચાવ્યો, બંધું ડાલ્યો ડમરો-વશ.

શરમાળે મને સાન કરીને, કંચૂકીની કમ છોડી,

હૃદય ધરાપર થન મન નાચ્યા. લાજ શરમ સો તોડી-નથી.

વદનચંદ્ર છબિ રતિ લગલે, બ્રગુટી કામગારી,

બંધુ મારો સરલ હૃદયનો, કળા અજગ્ય છે તારી-વશ.

ચ (૧૭૩૧)—મુરદાસ—

વહાલા વૃજલાલ સાથે લાગીરે લગનીયાં માહરી મહારાજ.

ખ્યારી છખી શામળાની સ્થાપી ઘટઘટમાં મેંતો એની હાથે છે મારી લાજ.

જંઘા વનમાં ફરતાં ધરતાં વરતા.....આ.....બહાલા,

ઢેડેનીત હેત ધારી, બંધુ હળધરના હુતો, સેવું છોડીને ખીજ કાજ-જહા

(૧૭૩૨)—મનુ-મણી—

વરસાદ અને વધુઓને છે, જગમાં મરવાનું મરવાનું.

થોડો પડે તો કે થોડો પડે છે; ધણો પડે તે કહે ધણો નડે છે;

કામ કરી કરી થાકી જતાં પણ સાસુ નંણુદથી ડરવાનું ડરવાનું-વં

સાસુનાં ઠીકરાં વહનાં કલેડાં લહે લહે તોય કર્મે જડેલાં

નાનાં અને મોટાં સડકોનું કાને બૂલી બૂલી કહી ધરવાનું ધરવાનું.

(૧૭૩૩)—જુગલ જુગારી—

બહાલાઈ સાડી ગુલાખી મંગાવો, હો ૨ પોલકાં ખનાવો મોતીડા.

ટંગાવો બંગડી બે હીસની, સોધી મહાવો જડાવો

મુરતમાંજ જણાયછે ધુતારાનાંકંઠ જેવા પુરશે તેવો ચક્રો રંગ.

કોરીનાં ફલાસમાં રસિલી ના સરમાધએ-વા.

(૧૭૩૦)—માયા મોહીની—ગઝલ, કન્નાડી.

વખત બદલાય છે જ્યારે, બધું પલટાઈ જાય છે,
 બને છે દારુ ભુપતીને, નૃપાલો કાસ થાય છે.
 હતો ખોખાર અન્વેષો, ખરો ત્યાં બૂકતા જોયાં.
 હતાં જ્યાં દાન કરનારાં, લુટારા ત્યાં જણાયે છે...વખત.
 નથી એ દોષ કોઈનો, ખરેખર ખુબી ક્ષીરમતની,
 હતો જે બક્ષ સંહિનો, શંગાલો આજે ખાયે છે;
 અધી જહોજલાલી આ, દીવસ બેચારની ગારીસ,
 ખતી મગરર માણસ તુ, વૃથા શાને કુલાયે છે...વખત.

(૧૭૩૫)—કીશોરસિંહ—

વદીએ સદા સત્ય વાણી, સાચું જીવન હીત માની,
 કરે જે ખુશામત જાણી, તેની સમજપર પાણી.
 કાજ કાજ હા, કરતા, દીવસ જે રાત ઉચરતા,
 નીજ પેટ પાપથી ભરતા, અન્તે દુઃખી તે પ્રાણી...વદીએ.
 બોલે મનુષ્ય પરખાયે, સાં તોલ બોલથી થાયે,
 મીઠ્યા લવારી માંહે, લખ્યે સમજી શીઠ હાની...વદીએ.

(૧૭૩૬)—નસિંહ મહેતો—

વહાલા વેગે આવોરે, દયા દિયે લાવોરે, બીંડુ મારી ભાંગવા હોજ.
 નહીં આવો તો, છાનાં ઉંઘાડું બધાં છીંદ્ર...વહાલા.
 આલેન્ડામાં ઊછેર્યાં, ગોવાળીઆમાં વાસ,
 કાંધે કાળી કામળી, માગી પીતા કાશ;
 માતા કેદે મુકીયા, પુરો મારી આશ, -હું રાખું તમથી દાવોરે-બીંડુ.
 બે માના બે બાપના, નકટા નિર્લજ બાળ,
 મહી માખણનાં ચોરટા, કંસ તણા હે કાળ,
 સોડ તમે રાધા તણી, દુરીજન આપે આળ, ધારા વેગે આવોરે-બીંડુ.

(૧૭૩૭)—કામલતા—

વરમાળ હાથે ઝાલી શરમાળ બાળા ચાલી,
 હોંશ હૈયાની પુરણ કરવા બહા...લી, બહાલી;
 આજ સ્વયંવરમાં વર વરવા, નજરે નુર નિહાળી—વર.

(૧૭૩૮)—સતી દ્રૌપદી—

વારે લાલા, મોહન બંસી વાલા, ડગો છો શાને સહુણા,
 જાણી (૨) તમારી મેં ઠગાઇ, પ્રીતી બાંધી હવે હું પરતાઇ.
 પસ્તાઇ પુરી કાના, ઠગાઇ હુંતો કાના,
 રશમીનાં, રંગીલા, શરમાળા, શામળીયા.

અરે આવો નંદલાલા, વજલાલા, ગોવાળા, કમ્પીલા ઠોગાળા—વાર.

જા (૧૭૩૯)—કળાવતી—રાગ, આસા, પદ.

વાહ આધાર સહુનો મુગરી, તુ વારી રહાય થઈ કર મારી—વાહ.
પુર્વ જન્મના પાપ થું કીધાં, આમ સહુ કષ્ટ મારી—મુરારી,
મક્ત તણે તું ત્રાતા કાતા, સુખનો વિધન વિધારી;
માતા પિતા વહાલાથી વીછેડી. શાને મુઝવે તું મારી—વાહ.
ક્યાં મમ વૈભવ ક્યાં સુખ સીમાં, ક્યાં આ અંધન મારી,
માયામય પ્રભુ કાઠ શો તારો, નાટક લીલા વિસ્તારી—વાહ.

(૧૭૪૦)—સરોજની—

વાલમજી મારી વરણાગી, તારા મુખડાની માયા લાગી,
પ્રેમ તણી ગોળી વાગી, અંતરમાં પીડા જગી.....વાલમજી.
ધામલ કીધી, છાતી વીંધી. રાખું આંધી. રનેહે સાંધી,
મૂળને કીધો મહા ભાગી...તારો મુખડાની માયા લાગી;
રંગે રમથું સંગે જમથું. હરથું કરથું. હેન જયારીથું!
ભવની ભાવક છે ભાંગી...તારા મુખડાની માયા લાગી.

(૧૭૪૧)—બુદ્ધદેવ—

વહાલા વિલ્ય જીવન થયું ખારું (૨) કહે સખી કયા જન્મ કહું દુઃખ મારું
મળશે મનમોહન સજની, ટળશે પિંડા અંતરની,
હવે જીવન લાગે અઠારું—વહાલા.
બોલ્યું બાલ્યું મારું કરજો, નાચ રાખિ દિલ દયા,
એકલી મૂઠી મુળને, આમ પ્રિયતમ ક્યાં ગયા;
ઓ નાથ રીસાયા શા સારું—વહાલા.

(૧૭૪૨)—કંસવધ—

વારો વારો કુંવરજી કાનુડો તોશની, તેને નંદરાણી તમે વારજો.
માજી બાળક થું મ્હોડે ચડાવો.
સુત શાશળીયાને સમજવો, સમજવો.....વારો, વારો.
ધરમાં ધુસીને. ગોરસ ખાતો, તાવણને તડકડ દે લાતો,
કહું થું વાંતો, ખુણે ભરાતો, લાગ જોમ જાનો છટકી જતો—શા.
વખત વીના વાહરડાં છોડે, મટકી દહીં દુધની ફોડે,
પેસી રસોડે, તાવડી તોડે, ફોટ દધ કાનો દડખડ દોડે—શા.

(૧૭૪૩)—કામલતા—

વાટ જીવે છે, વહાલી રથીકવર, રજા અમે તો લઇથું બા.
પ્રેમ યુવણી યુવો જાના, દુર હમે તો થઇથું બા.
મને એકલી મુઠીને તમે જાઓ ના—યરો એકલાં તમે ત્યાં જાઓ બા.
મને લાગે છે બીજા—મહું નીક છે નીક—એમ કેમ!

ખાલી કરો છો પતરાજી—અમે જમએ એમાં રાજ,
છતાં કરો છો સંધ્યા—કોડો નમું હમે ખાધ.
હવે આજને ખા-સખી તું-હા-આવજો ખા-અલી તું,
હા, આવજો ખા. કરો અમન અમન, હમે જમશું ખા...વા.

(૧૭૪૪)—સંગીતના ફળ—

વારે મારા પ્યારા, ગુરજી મહાન, મને મહેરબાન બતાવોને જ્ઞાન
જાલીને હું કાન, બુલાવું ગુમાન... ..અરે વારે
જ્ઞાન તારું વસ્તું ગેરે ગાથે...થશે જાજી સગ આવી ચાલે,
કોઈની તો રાખો જરી લાજ, કરો ન હેરાન.....મારા.

(૧૭૪૫) —અશોક—

સપુત ! સ્વદેશ, સ્વધર્મના, વરો વિજય જયદાર,
જન્મ મુખિને કારણે, કરો ધન્ય અવતાર.
છવે શું વિશ્વમાં એવા કો દુરાત્મા હરામી ?
ન ખોલે મુખ “મારો દેશ આ મમ માતૃમુખિ.”
કોય ખિતાઓ છો ધણા અઢગક ધન બંડારો,
લુપ્તખી દીર્ઘિ હો બંધે મૃગજળવત્ નભનાર.
મજે તે માટી નીચે જે થકી અવતાર ભર્મા,
પાડી મંકોડી સમી તેમની કાયા નકામી.
તેનાં મૃત્યુ પાછળે કોઈ ન રડતી આંખ,
છમ ન ગતી નામને માન તણી નહિ આંખ.

(૧૭૪૬) —ચંદ્ર ગુપ્ત—

સુણો સ્વામીજી હું તમ માટે બેલી બેલી.
દશક કિસ્સા આપની ચેલી ચેલી.—સુણો
આંખ તારશે મેં આપની મૂર્તિ રચી જો,
જેથી હરપણે તમ દર્શને રહું મચી જો,
હું ચકોરી તમ આંખડી ચન્દા તણી જો.
ગુજરાત બમરી આપ કેરાં ચરણ કમળાની.—સુણો
આપ દેહ-કલ્પવૃક્ષે લપટું વેણડી જો,
ખભે આમ્રકાળે ટહુક કાચલ પંખિણી જો.
તમારી ભક્તિ-કામધેનુની ગોવાળણી જો,
સેવા-સુધા સરિતાની માછલડી તીંડડી.
હવે વહાલી તને નહિ હજી કેલી મેલી.—સુણો

(૧૭૪૬)—સ્વદેશ સેવા—રાગ,ક બાલી,
 સજેલાં શ્રી પ્રભુજીએ મનુષ્યો સર્વ સરખાં છે.
 નથી કોઈ ઉંચ કે નીચ જીવન તો સહુના સરખાં છે,
 પ્રભુજીની જગત વાડી તણાં કુલડા સહુ જીવે
 સુગંધીથી ભરેલા સહુ સમજીએ તોએ સરખાં છે,
 વિષમ આ વિશ્વનો—વાગુ કરે જીવ કોધી ને ઘેલા
 ન મનહર દોષ માનવનો સકળ આત્માએ સરખાં છે.

(૧૭૪૮)—દેવી દમયંતી—

સર્વ સંસાર મદન આધીન
 કૃતિ જ્ઞાન વિસ્તારક બ્રહ્મા થઈ ધર્મથી શીન;
 થયા પિતાનો ધર્મ બુદ્ધીને નિજ દુહિતામાં લીન—સર્વ.
 મહાદેવ સ્મર સંહારક પણ થયા મદનથી હીન;
 બિલ્લ બાનીનીમાં ભરમાયા બાળી રૂપ નવીન—સર્વ.
 કૈક સાધુએ કામ બંધ થઈ ત્યાગ્યાં નિજ કોપીન;
 હન્દ્ર ચંદ્ર બુધ્યા તો ખીજા ક્યમ ન ચળે મનમીન—સર્વ

(૧૭૪૯)—ઝંડાળ ચોકડી—

સયકકા ઇસ ખાંચે આલમમેં મળ કંઈ બી નહી,
 ખુશનુમા હય ગુલ મગર ખુએ વફા કુંઈ બી નહી,
 { ગુલાબખી છે ખુશખે બી છે, વફાખી છે, ખમર છે કહાં, }
 { જોનારખી છે, સમજખી છે, ચરે પણ બોલ કદર છે કહાં ! }
 બોલી સુરત દેખકર દિલ દિયા મયને તુરે,
 ગે મેરી તકસીર હય તેરી ખતા કુંઈમી નહી,
 { જો જોઈ સુરત દીધી મોહબત આયુ' રજાએ સજર છે કહાં }
 { વશનાં કુલ કોઈ છે બરપુર જોનાર મધુર પણ નજર છે કહાં }
 મોહની હય મય હય જાહુ હય શોખી હય મગર.
 શર્મ આંખોમેં તેરી જો બેહ્યાં કુંઈમી નહી,

(૧૭૫૦)—સુધાચંદ્રીકા—

સમજવ્યુ' સખા કેરા સ્નેહ,
 જાગી જ્યોત સ્વયં પ્રીતિ દેહે—સમજવ્યુ'.
 પ્રિય લોચને નવ તેજ પ્રેમ પ્રદીપના અમકી રહ્યાં,
 એ પુણ્યમય દર્શન થકી ધનતિમિર પડ અગપી ગયા,
 કિરણ સ્પર્શે સુહૃદનાં આ હૃદ કુસુમ ઉઘડી ગયાં,
 આત્મ કમલે જ્ઞાનનાં; પીયુષાં ઉભરી રહ્યાં;
 ન્યારાં જાહુ છુપ્યાં સ્નેહો તેહે—સમજવ્યુ'.

(૧૭૫૧)—ભાવી પ્રાગ્લય—

સુખ દુઃખની દેનારી, અજ્ઞાન ધડી છે નારી;
પુરુષ જય કંટાળી તોયે ગમે પ્રાણ પ્યારી—(૩)—સુખ
ધડીકમાં એ ધંધ મચાવે, ધડીક હસી દે તાળી;
ધડીકમાં ખાંતે ખવરાવે, ધડીક ગાળા ગાળી—તોયે—(૩)—સુખ
રામા રમાડવી રહેલ છે. વિદ્યારી મહા મુસ્કેલ;
સંસાર ધુસરે જોડતી. જેમ ગાડીનો ખેલ.
રેતી રહેતી સર્વેં ક્ષેતી, હઠમાં નહિ હઠનારી,
ખોટું ખોલવું એતો જાણે ખતાવતી હુશિયારી—તોયે—(૩)—સુખ
બીરું ઘરમાં જ્યાં ત્યાં ડરતી શીયળે શુરી બાળી;
અવગુણમાં એક ગુણ રહ્યો છે, પુરુષને પોષનારી—તોયે—(૩)

(૧૭૫૨)—દાનવી માયા—

સ્નેહ પ્રેમીએ, જે ગુંથાયો સ્નેહ સરોવર વસનારે;
પ્રણય પંથગામી નવ તણશું એજ તેમનો છે તારો—સ્નેહ.
નર નાવને નાવિક એ તારે, જવસાગરની બામા કગારે;
તે પ્રીયનમતું નામ સ્મરતાં, તરસું સંસારે—સ્નેહ.
કંથ અનેરો એથી નહીં મારે, નાર સતિનું ભુવણ એ બારે;
તે પ્રભુનું આ દેહ હૃદયમાં, ધ્યાન સદા ધારે;
કંથનું ધ્યાન સદા ધારે—સ્નેહ,

(૧૭૫૩)—જયદેવ—

સર્વ વ્યાપી છે સ્યામ અમારો. સ્યામ સમું કોઈ નામ નથી;
પીંડ અને બ્રહ્માંડ તપાસો, સ્યામ વિના કોઈ કામ નથી—ભાઈ સ્યામ.
સ્યામ સમોવડ સૃષ્ટિ સરવમાં, સત્ય કોઈ સુખધામ નથી;
એ ધનસ્યામ વિના અવનિમાં અન્ય બળ્યાનું કામ નથી—ભાઈ—સર્વ

(૧૭૫૪)—મેઘ માલિની—

સુ મધુર નિદરિયાં તેન બરી,
શીતલ લહરી મહિં અંગે હિંચે મમ,
પ્રલકિત તન મુકલિત નયન,—સુમધુર.
બાન બૂલાયું, ધવાયું પ્રીતે મન,
રજની સજની આવતું કામિની દયા કરી,
પ્રિય જન ગૃહી કરે બહેલી વળ બુવન—સુમધુર.

(૧૭૫૫)—અનવર કાવ્ય—રાગ, ભજન.

સમજ મન મોરારે વહાં કાઢી નહીં તેરા,
કયા ગફલતમેં કહેતા હે તું નાહક મેરા મેરા !—સમજ-૧
આપ ભાઈ ઝોર લડકા લડકી ઝોર ન કુટુંબ કપીલા,
દોસ્ત આસના સખ દુનિયાકે, કયું ગફલતને ઘેરા :—સમજ-૨
મહેશ્વર જરૂર કામ ન આવે, સાહેબકી દરવામેં,
એક દી એસા આયગા બદે જંગલ હોગા ડેરા—સમજ-૩
ખાઓ પીયો ઝોર ખરયો પ્યારે ધરમ પુન્ય કુછ કર લો,
સંગ તમારે હોય કિજા, આગે રસ્તા અંધેરા—સમજ-૪
જ્ઞાની તુમ ખેપારકા આવે કુછ તો સોદા કર લો;
જગ મુડીમેં ખોટ પડેગી ફાગલ જયગા ફેરા—સમજ-૫

(૧૭૫૬)—રંગતરંગ—

સંદર શાડો મોરી મયકે મેગવ મધ;
કયા લેકે જાકે ગવનવા રામ.
ન અયસો રંગતરંગ ન અયસો જોગન;
કાહે પેહેનું ગવનવા રામ.
ગંગા માધ તોયે ચુંદરી ચઢાધયા;
પીયાસે કરે મીલનવા રામ.
ધય બહે ગંગ તપસે કશી;
ખીચમેં નદીકે બકતહે રામ—ગંગા.

(૧૭૫૭) અનવર કાવ્ય—રાગ ભજન.

સાંભળોને સંતો સત વચન બોલું જ્ઞાન અપારીજ,
સૃષ્ટિનું સ્મરણ શું કરો ? માળા મનની તે સારીજ—સાંભળો-૧
કાળી હીમાળે જન્મ કરી શીદ દેહને પાડીજ ?
જીવન ન કરીયે જીવ બિપર ખેસો આપીને મારીજ—સાંભળો-૨
ગંગા ને જમના જન્મ કરી શુદ્ધ થયા બ્રહ્મચારીજ
મેલ તો મનનો જીતયો નહીં જ્ઞાન કાઢી અંધારીજ—સાંભળો-૩
જ્ઞાની તે એને જાણી ખેસે ધ્યાન લગાવીજ,
ખખર ન સખે સંસારની મુકે દેહને વિસારીજ—સાંભળો-૪
દોરીરે તાણી પ્રેમની સુનમાં સુરતી લગાડીજ,
તાર ન તુટે તાણતાં કહે જ્ઞાની જીયારીજ—સાંભળો-૫

(૧૭૫૮)—અનવર કાવ્ય—રાગ લાવણીની રાહ.

સુરત હમારી હેલ છપીલી, મનરા હમારા મસ્તાન,
સુરત હમારી શિખર ચડી ઝોર,

દેખા અલખ દરબાર, હુવા મન મસ્તાના—ટેક-૧

નવ દરવાજો બંદ કીયે ઓર, હસમાં ખુલ ગયા દાર—હુવા-૨

પાંચ ઇંદ્રિકો બસ કરલીની ઓર, ગગને ચડાયાં તાર—હુવા-૩

જ્ઞાની આપ ખિસર ગયે ઓર દેખ લીયા દિદાર—હુવા-૪

(૧૭૫૯)—અનવર કાવ્ય—રાગ, ભજન.

સમજ મન મેરા રે જરા મોતમેં ડર,

એ તો જુડી આત નહીં હે નિશ્ચે જાયગા મર—સમજ.

ખાતા પીતા ખુશીયાં કરતા, ગદલતમેં બેડર,

મોત તો તુજ પર તાક રહી હે હિસકી નહીં ખબર—સમજ-૧

માન બડાઈ ખુદીકે અંદર રહેતા હે તું મસ્ત,

એક જરા મરનેડી તુજકો દિલમેં નહીં શિકર—સમજ-૨

પેસ પીછે શીરતા હે તું હુંડતા દેશ પ્રદેશ,

અય મૂરખ એ કામ નહીં આવે મરનેકા ગમ કર—સમજ-૩

માલ ખજાના ઓર મગરૂરી ફરી રહેતી વહાં;

ગરીબ હોકર તું જાયગા, જ્ઞાની બંદગી રખકી કર—સમજ-૪

(૧૭૬૦)—રંગતરંગ—રાગ-ગઝલ

સાપ પર કલ્લમો ફેંકી છે હવે શું તારણ આવે છે,

નકલી આ જોવા જેવું છે હવે શું તારણ આવે છે.

આ સાચું કે એ સાચું બાકી નથી કાંઈ સમજતું

સાચું હશે તે તરી આવશે હમણાં થાશે થાતું

આ તે કેવી વાતું, કે જોઈએ વળખાતું

પાવડીએ વગ ખચીત કિતરે ગાલ પુરણ એમ ગાતું

મન હ જુડી માને છે. હવે શું તારણ આવે છે.

(૧૭૬૧)—અનવર કાવ્ય—રાગ ખિલાગ પદ.

સખીરી મોકા રે પ્રિયા ખિના કલ નાપ રે,

મંદર અંબેશ મેરી સેજબી સુતી, ખિનપિયા જીવરા ડરે—સખીરી.

ખાન પાન મોકા કદુ ના બાવે, નિરાશિત જીવરા જરે—સખીરી.

ખિરહુ અગન મેરે તનમેં ઉડત હે, અખીયુનીર ઝરે—સખીરી,

જોજ કરોરી સુવડ સાહેલીઆં, કોન મેરે પિયાકો હરે—સખીરી.

પિયાકા પતા શુર દેતહે જ્ઞાની, અજ કાય કિદર કરે—સખીરી,

(૧૭૬૨)—શ્રવણકુમાર—

સંસાર માંડી સાચો સમજો સાધુતામાં સાર;

મેં માનસસા મારા મનથી સાધુ,

કદની તિલક તુંખા ધારી કરે દિલ જ્યાં નકાય;
 ધુતી ખાવા ભોળા જનને વિધવિધ ઢોંગ મચાવ.
 છેલ છપ્પીલી નારીને સાચું જુહું સમજાવે;
 માલ મલીદા ખાએ અહર્નિશ પરના માલ પચાવે—સંસાર.

(૧૭૬૩)—રતિ સુંદરી—

સખી નાહોલીરે નાદાન, એને તો શું કહીમે
 ખરખ્યાની સાથે પ્રિત રીતથી રહીમે
 સખી ચાગ માહીલી મળી પાણીમાં જમએ
 સરખે સંખાયા મોગ, મગ્ન શું લઇએ
 ચારે સાસુડીનું શાલ નણુંદ દુખ દે છે.
 મારાં બર જોખનનાં ફુલ, સુકાવી દે છે,

(૧૭૬૪) —સુરસ્યામ—

સૈયાં હું છું ગુલાબી રંગ પ્રીતમ રંગ કેશરીયા
 મોર જોખન ગુલાબી રંગ પ્રીતમ રંગ કેશરીયા—સૈયાં.
 પાન ગંગેરી જસોદા બીડીયાં, ચાવે ગુલાબી ફુલ,
 ચલાવે રંગ કેશરીયા—સૈયાં,
 ચુન ચુન કલીયાં સેજ ખીછાઇ, સોવે ગુલાબી ફુલ,
 ઉઠાવે રંગ કેશરીયા—સૈયાં.

(૧૭૬૫)—શીકરન લીલ—

સાવરીયાં જોખના ન ખેચું ઉધાર
 ઉધાર સાવરીયાં જોખના ન ખેચું ઉધાર
 રસ ભરી અખીઆં ઉમંગ ભરે જોખના
 બાલી ઉમરીઆ હમાર—સાવરીયાં
 બારા ખરસદી મંચ કામનીઓ
 કદર ન જાને ગંવાર—સાવરીયાં

(૧૭૬૬)—રજની ચંદ્ર—

સુખી દીસે આ જગતમાં અધર્મી ધણા,
 અધર્મી ધણા, દુઃખી કરમી ધણા—સુખી.
 પાપ પ્રગટે જય બ્યાર કોઇ ના કરે (૨)
 છતાં દીસે કુકર્મે રાજી તે બમણા—સુખી.
 બસા સદાચરી અતી અન બનથી કંગાલ,
 પુરા દુગચારી મતી ખીરાજતા સુખ પાલ,
 ભૂલે જુદાં ધન મામ વામ ધરમી તણા—સુખી.

(૧૭૬૮)—સોખતે અસર—

સુણુ ઓ મહેર જાની-આપું જળાની-કોલ હું તને;
 ખસ હું છું દિવાની-તુજ પર ગુમાની-આપું
 ચાહે તેવું દુખ પડે-રહું સહી તુંજ સાથ,
 દુનિયા રહે પાણુ કરી-ઝોડું નહિ તુજ હાથ
 નિત સુખ સાથ માની-તક જીંદગાની-આપું.
 હું પણ તારી મહોખતને-સમગ્રું સુખ દિલગન
 જેમ ચંદ્રારી ચંદ્ર પર-મરે બની કુરખાન,
 નહિ ઓ દિલગની-થાઉં ખિમાની.-આપું.
 જાત્રા નહિ સગજે બહુ-એ કિસમતની વાત
 પણ સત અતે કાવશે-નાશ થશે બદગત,
 નહિ મુજથી થવાની-નો એ ધમાની-આપું.

(૧૭૬૯)—સતી દ્રોપદી—રાગ, તોટક. છંદ.

સખી સ્વપ્ન મહીં મન મોહનને, મેં નિરખ્યા એકાંત વિશે શયને,
 શરમાઈ રહી. રતિ નાથ વદે, મુખથી નહિં કાંઈ બોલાય અરે,
 વિનવે અતી વદનમ બહાલ ધરી, નવ ઉતાર મુખ અપાય જરી,
 નીચું જોઈ રહી, દ્રગ પ્રેમ બરી, ખણુતી પૃથ્વી નીજ પાચ અરે.
 દર સાહી રશીક રહે વળગ્યાં, કરતાં ગળસેન થયા અળગાં.
 તુડી હાર ગયે એ રક્તક્રમાં, કસ કંચુડીની છુટી જાય અરે.
 ગયાં સ્વેદથી વસ્ત્ર બીંજાઈ અરે. પણ નાથ થયા નગચાગ અરે,
 મનથી મન શેજ ગયું પીગળી, જેમ શાકર દુધની સંગ બળી,
 કાપાં બોગન નાથની સાથ મળી, ઉડી, અચાનક નાથને અંગ પડી,
 સખી તે રજની અને તેજ ધડી, રસીયો રીશ લાવી રીશાય અરે.
 સજ શબ્દ શરીર શું અથ અડી, રણુ જાય પીયુ અરે, હુથી લડી,
 સખીઓ વિનવું તમ પાય પડી. કરે જે રીત નાથ મનાય અરે,

(૧૭૭૦)—મીરાંબાઈ—

સરપર ગાગર ધરકર ગજ ગામની, હથ હલાતી આવે,
 બોલી શી ભામની હુતી શી દામની, પ્રીય કામની, ગજ ગામની-હથ.
 હસ હસ હુમી પાય દેવે, નભ નીચે લાય દેવે,
 મુખસેં કષ્ટુ ગાય દેવે, અમૃત ખરસાય દેવે;
 નિસી અંધારી ભારીમેં, હુતી દામની, પ્રીય કામની ગજ ગામની-હથ.

(૧૭૭૧)—નંદખત્રીશી—

સખી બોલ ધુધટો, છોડાને છોડા, વાલ શું મુખ મલકાય-સં
 બહાલા, સંગે, રમી ભે રંગે, માદમનું જોખનનું આ બલકાય-સં

શરમે ખાઈ હું ખીડાઈ, ક્યાંથી સ્વાર્થ સરાય,

અમધિલી તું ચડમાં, લાડકી લડમાં, અંગે અનંગ ઉભરાય-મં

(૧૭૭૨)—જલસો સંમલ—રાગ, જલ્લો, દાદરો.

સખી કો શામસે મીઝા દે મુજે, પતા નંદલાલકા ખતા દે મુજે-સખી.

કહો અજરાજસે પ્યારે તેરે દીદારકો, અમતો તેરી ચહા સતાતી.

હમે મુજ-સખી.

(૧૭૭૩)—સન્યાસી—

સહુ સાહેબો પધારો...મારી શોભાને વધારો...વરધોડો છે મારો આજે.

ગાડી ઘોડાઓ જોડાવું-મેંડ વાળ. વગડાવું મોટી મોટર મંગાવું.

વાગે પં-પં-પં-મોટા મંડપ રચાવું-લાઈટ ફીટથન લગાવું.

રૂંડો ગીતો ગવડાવું.....વરધોડો.

જૂનીનો જામો પહેરીશ હું, છખીલો થોડે ચડીશ હું.

નાથા નાંખી દધને તું-ધોળામાં ધુળ ધામે શું

છેડો આંધીને ચડું છખીલાની સાથે.....વરધોડો.

(૧૭૭૪)—સતી તોરણ—

સતિયોને જોઈને તનપર મુંદર સજવું ઘરેણું માચું,

ટેકની ટીકડી કરવી લલાટે, લજ્યા કાળજ દ્રગ ભરીયે;

વિનયની વાળી નાકે રૂપાળી, હરી હેત હાર હેયે ધરીરે...સતિયો.

કલીનતા ફેરી સજવી સજની કોડે કંચુકી નીત રડી,

અળકે કમનીય યુગલ કરોમાં, દાન તથી શુભ ચુડી...સતિયો.

સાડી શીયળની અંગે ઓપાવે, અળતો પતિવ્રત ફેરો,

મર્યાદા ઝાંઝર પગ ઝમકે, ચતુરાઈ ચણીયો પહેરો...સતિયો.

(૧૭૭૫)—મહારવેતા કાકાબરી—

સખી જન્મ સંદેશો કહેજે, મમ સખીને ધીરજ દેજે...સખી.

અસ્ત ચતાં દીનકરનો નલિની ઉદાસ મનમાં થાય,

અદ્ય પરીચયે ચક્રવાકી પણ, પતિ સુખને નવ ચઢાય;

તબ્યું સખીએ દર્શન પરનરતું, હું કયમ નામ લઈ નરવરતું...જન્મ

સમજ્યા વિણ સુખની આશામાં, પામર જીવ તણાય,

વિવય ભોગ આભોક તણા, સૌ અંતે નીરસ જણાય;

હક્કી પ્રથમ પરીણામે રાવું, એ વિષયે કયમ ચિત્ત પરોવું...જન્મ

(૧૭૭૬)—કુપિલા—

સખીએમ એમારાપીયુ વિનાપાલકેતા મુઠાવમાઈ રકચઅલી આંસુથીખાંસી

ધડક ધડક ધડકાય, વિરહની લ્હાય સહિ ના જાય...મરો પિય.

પીયુ પરદેશ વસ્ત્રા, શેજ કું અકેલી બાળા રેન અંધારી બયથી હરંભારી
સ્વપ્નસુતાં કંઈ વિપરીત આવે મરંજમડી જાગી બયથીજાતી ધડધડધડકાય

(૧૭૭૭)—મુદ્રાપ્રતા ૫—

સતી તથાં સુખ સૌ પતિ ચરણે, પતિ વડે ચુડી ચોટસો (૨)
પતિથી રહે અજગી પીયર તે પાપનો બાંધે ચોટસો (૨)...સતી.
પીયરના પકવાન નકામાં મીડો સુકો સાસરીયાનો ચોટસો (૨)...સતી.
મહીયરના રંગ મહેલ નકામાં, રડો અદી ગજ સાસરીયાનો
ચોટસો (૨)સતી.

(૧૭૭૮)—ખોડાણા—

સ્વામી સાંભળેરે, હે કૃષ્ણ કૃપાળા,
શરણે લેજો અનાયોના નાથ પતિ મારા.
કારણ કરણ વિધન વિદારણ છો રાધે પ્યારા—સ્વામી.
બડ બડ ગીરી ગીરી દવ પ્રજ્જળતો, દરણા પ મે ત્રાસ,
શર સાંધે છે પારધી, જીવનતી નહિ આશ;
આવો વારે બળવિર દૂપદ સુતાનાં પુર્વા ચિર—સ્વામી.

(૧૭૭૯)—ન્યા વિક્રમની કૃતતા—રાગ મજન.

સ્વરસ નિરસ સુખ દુઃખ નવ ગણીને. સંતોષ માની રહીએજી (૨)
સકળ શિરોમણી મંતર મુરતી નામ નારાયણ લઈએજી.
સુવર્ણ પ્રભાતે નિજ પતીની સેવા સદંતર કરીએજી.
પુર્ણ પ્રિતી મન રાખીને, સુખ સાગરમાં તરીએજી.
તો બવસાગર તરી જઈને મહાસતી કહેવાયેજી.

(૧૭૮૦)—સત્યનારાયણ—

સકળ જગતનો અચળ વિશુ તું, અકળ કળા ન કળાતી આ,
ચરણ કમળના વમળ મહીં આ જીંદગી મીઠી ગળાતી આ—સકળ.
રંક રાયમાં રાય રંકમાં પળપળમાં પલટાવે તું (૨)
ખરે ખટકતી મતી અટકતી,લી.....લા—સકળ.

(૧૭૮૧)—દેવકન્યા—

સમજી લે મન મારાં તું સમજી લે મન મારાં,
બલાં તું સમજી લે મન મારાં—(૨)
ધન વૈભવને વાડી વજ્રા અંતે તે નથી તારાં—બલાં.
બા.મા નયાવે તેમ તું નાચે ગણ પ્રભુના પદ પ્યારાં—બલાં.

(૧૭૭૨)—ઈન્તેકામ

સંધ્યાં મોરી માનશે મયતો હારી વારી-સંધ્યાં.
 ઇતની ખીનતી કળસે મેં સમજી રહી,
 મોરી માનશે લવતે, હારી વારી.
 કાલી કાલી ઘટા નવા રંગ દીખલા રહી.
 ચાલો સખી સેજરીયાંપે, ખીજલી ડરા રહી—માનશે.

(૧૭૮૩)—મીસ મલકાજન—રાગ, જોગીયા, તાલ દાદરા.

સખીરે મૈને, પિયા જિના કષ્ટુ ના સુઢાય,
 તુમ તો સોતન ઘર, આવત જાવત, મોરા જીયા ગમરાયરે.
 ન રહી દિલકો લગાનેડી. હોંસ દેખ લીયા,
 તુમકો લમ ખાર. મોલખતકી. નજર મોરો પર;
 તુમકો દીલ દેતે હોં, અજીરાને ખતન દેખ લીયા—સખી.

(૧૭૮૪)—મીસ કાલીજન—રાગ, એમન, કલ્યાણ.

સક્ષેનારે ખાલમ મોરા,
 સુરખ સુંદરીયા તો રંગ દેતી આજ સુઢાગડી રાત—સક્ષો.

(૧૭૮૫)—વિર કુલાણુ—રાગ કંવાલી.

સમય જો હોય સારો તો, બધો સંસાર સારો છે,
 સમય સારો સીધાવ્યો ત્યાં, નહિ સંસાર તારો છે,
 ચડે વાદળ ચડે બરતી ચડે જોગન વધે લક્ષ્મી,
 ધડીમાં તે પડી જતાં, સમયનો રંગ ન્યારો છે.
 સમય સારો ન સાઈ જો, કરે તે સહુ ગમારો છે,
 પછીયા ખાય તે ખતા, સમયનો રંગ ન્યારો છે.

(૧૭૮૬)—પિતૃભક્ત પ્રભાકર—

સમજો ન પ્રથમ જન કામી, પરતાય પછી દુઃખ પામી,
 નિજ અજીજા મરે ઇતરાજ, પર નારથી રમતા પાજ.
 એ અધમો પર કહું માજ, નથી રામ જરા પણ રાજ....સમજો.
 હાથે ખગાડે ખાજ, કરી શકતા સ્ત્રી ના રાજ,
 પાદે ના છેવટ ખાજ.....(૨).....
 સુંદર વર...સુખકર...હરશે ખામી.....સમજો.

(૧૭૮૭) સતી સુંદરખા—રાગ, ગરબો.

સખી રનેહ સાથ સતી પંથ સંચરજો (૨)
 જોધી જગમાં મથગાન તેં ગવાય જો—હો-હો.

સતી પાશ મુની માન મુકશે જો.

બાધ્યો સતી પાશ મુની માન મુકશે જો.

ભોગવતી સતી જેનો સ્વામી હતો સર્પ

નીજ બળે નર ક્યો દીસે કંદર્પ.

સતી દ્રૌપદીએ દુર્વાશને નોતર્યા જો (૨)

હતઃ ભોજન વીણું તમ ક્યાં તાંડી જો—હો.

શુદ્ધ સતી સત્રિત્રી સત્યે ભરપૂર.

પતી પ્રાણ રાખી ક્યાં જમદૂત દૂર.

સતી વૃંદાનું સત્ય લેવા શ્રી હરી જો (૨)

યમ પતથરને પડ્યા મહીમાંહય જો—હો—સતીપાશ—પાશ

અત્રિની અનુસૂયા સતીઓમાં શ્રેષ્ઠ.

વિધિ હરિહર પુત્ર બની પડ્યા પેટ.

એવી સતીઓનાં સત્યને નીહાળીને જો (૨)

પંથ પરવારને સૌને પડી પાયજો—હો—સતીપાશ—પાશ

(૧૭૮૮)—હરીચન્દ્ર—મગન, રાગ, કાલીંગડો, ૫૬.

સગપણુ સાચું શાતું બાપ, શું માયાને વલગુરે

ગરમ ગરજે સફ રહ્યું છે. અને રહેશે અન્નગુરે—સગપણુ.

હંચા હંચા મેહેલ બતાવી કૃત્ય કૃત્યા ફરવું.

જો મંદીરમાં કાણ મહાલશે તારે તો છે મરવું—સગપણુ.

બચકે બાંધ્યા વચ્ચે વાધા થાણું ધરેણુ ગરવું.

ટેપાલાં તારાં કાણ પેહરશે, તારે તો છે મરવું—સગપણુ.

હાથી કોઠા માલ બળના, સુખપાલમાં ફરવું.

ઓમાં જાણે કાણ મહાલશે, તારે તો છે મરવું—સગપણુ.

(૧૭૮૯)—જલસા સંચાર—રાગ, પરજ, કાલીંગડો, મગલ.

સમક્ષ એક લેના તેરી ચાહને સોને ન દીયા,

એકશરોને મુજે ગાફિલ બી હોને ન દીયા—૧

સાતકી ખાત બતાવો મેં તેરે વારી જાવું.

દાનશા હાગ ચા દામાન, મુજે ધોને ન દીયા—૨

દાન કાશર તેરે કદમે તલ્લે આયા કીયા,

પુછા અસતીનસે આંજુ મુજે રોને ન દીયા—૩

મેં તુજે દેખા કહ મેરે બાગ બીંહારા ચમન,

ધરકોકા જામ તેરે બાગમે બોજે ન દીયા.—૪

મા (૧૭૯૦)—ઝેરી સાપ—

સાવત્ર બાંકેરે નજર મોરીની આગયે, ન કહ્યું કહે ગયે, ન કહ્યું, સુના ગયે.

મોરી બાલીસી કમરીયામે રોગ લગા ગયે,

કયા ખબરથી કે કોઈ તીર બધા હોતા હયે.

દેખ લેના કે હસીનાકા, બધા હોતા હય;

મીઠાં મીઠાં સહરાં, ફરક ઝરા હોતા હય.

જલમેં નહાઇ, મેં હોતી હું,

કાસમેં પુષ્ટું કે મેરે કીલમેં કયા હોતા હય.

(૧૭૮૧)—હોની સંઘડ—રાગ હોરી આશ, કાશી,

સામરા મત ડારો પીયકારી, બીજત મેરી નવરંગ સારી,

મત ડારો મરજાડ, સુ રહીયો, મેં હું કન્યા કુમારી,

તુમહો, નિરલજ. અમ નહિ એસે, મુખમે દકંગી ગારી;

ફરેતી દોયગી તુમારી—૧

પર નારકો પાલવ પકડ્યો, મોહન મનમેં બિચારી;

માત તાત તેરો વદધ બયો હે, રાજ કંસકો બારી. કહું

સખ એગ વિસ્તારી—૨

એસી હામ હોયે હૈયેમેં, પરનો નૌનમ નારી—સા.

(૧૭૮૨)—મુરદાસ ભજન—રાગ, ખ્યાલ હૂમરી.

સામરા ન જાણે મોરી પીડ, કનૈયો ન જાણે મોરી પીડ. એવી પરર

મેં દંધી એચન ગાઇતી બંદાવન. સામરવાને ખેંચ્યો ચીર ચરરરર.

મેં જલ જમના બનન ગાઇતી સામરવાને છાંટ્યો. મોહિ નીર

છાંટ્યો. છરરરરર,

બંદાવનમેં રાજ રચ્યો હે હરીયાં હમારા ચીત ચીત ચાદ્યા ચરરરર.

સુ હામ પ્રસું તુમહારે મીલનકું ફેક્યો મોપેત તીર [ક] વાગ્યો તરરરરર.

(૧૭૮૩)—મીસ અચ્છનખાઇ—રાગ, દેશ હૂમરી.

સાવનીઆ સુરત તેરી દેખી કનૈયા રાધ છુવ ન રહી તનમનપીરે.

જમસે ગયે મોરીરે સુધકુન લીનીરે હારે છુવરા ગમરાવે મોરા;

ક્યારે કરે દૂછ બસ નહિ આવે. આસ નહિ મોરે છુવકીરે—સા.

(૧૭૮૪)—કસોટી—

સાતરીયા મન બાયોરે. પાપી પાર,

મનકો મનકો પ્રીતમ તમસે અંગ બચૂત બનાયોરે—પાપી

પંછી પીછે પ્રેમહા હકસે જાત,

ખીધન અમ એસી કરો ખીલી ખીલી કાણુહાર

[૧૭૮૫]—સફમી બિજય—

સાયો પારસમણી મળે મિત્રભાગ્ય કહી,

કપડી સ્વાથી, પાપાણુ છે જહીં જહીં—સાયો.

આધી બ્યાધી કપાધી મટાવે તન મનના સો તાપ સમાવે,
પુન્યશાળી જન કવચિત પામે,
વિપતિ સાહાયક, દુર્લભ વિશ્વ મહી-સાચો

[૧૭૬૬]—જલસા સંઘ—રાગ, સારંગ.૫૬,

સાચી કહી વાંદી કેહુ ન માને જીડે જગપતિ આચે સબનકા-સા.

હાલ ખુશામદ તાજ રાજગાર નીરકારકો કોકુન જને-સા.

ધણ નગરીકે ભોગ બરે હે પરખ પથર ખગાવે નગીને-સા,

[૧૭૬૬]—જલસા સંઘ—રાગ સરપદાગરખો.

સામળીયાને વિનતિ કરીને ઓધવ કહેજો અરજીરે...સાં

પ્રીત કરીને પરહરયા છો સ્વાર્થના છો ગરજીરે...

દુધ વા દહીના દામ તો દેવો ખાધ મેઠા છો કરજીરે...સાં

લીલા વચન તે નવ પાળો શીદ મતી ફરી છે હરજીરે...સાં

ફાટી કામળી ફેંટી શાને નહી મળ્યો શું કરજીરે...સાં

સશી સુરતની કન્યા મોહી વહા ફૂંકડીના વરજીરે...સાં

સુવક પ્રીતમને એટલું કહેજો જેમ તમારી મરજીરે...૦૧૦

(૧૭૬૮)—જલસા સંઘ—રાગ, કાલીંગડો, હારી.

સાવરા કોન ખેત્રે તુમસે હોરીરે—સાંવરા.

ઝુરડી ખાલવે, રંગ ખરસાવે, સંગ નાચન રાખા જોરીરે—સાંવરા.

તટ જમુના જલ પનીયામેં ગછથી, ખમયા ઝક જોરીરે—સાંવરા.

જમ્ય પોકાર મેં જશોમતી આગે, સીર ગગરી ફાડીરે—સાંવરા.

દાસ કહે પ્રભુ અગ કાંઠા જાંઘએ, પ્રીત લગાયે કયું તોરીરે—સાંવરા.

સુ (૧૭૬૯)—જલસા સંઘ—રાગ, દેશ, હુમરી.

સુનો તમ વાર પરદેશી, અચન કયસે નીમાવોગે સુનો.

નહીયાં જોરશે બહેતી, ખવૈયાં સુજ નહિ પડતી,

પોકાર અપને હેમતકુ, લગાહે ઓપાર મોરી નહયાં સુનો.

ખાળપન ખેલમેં બોયા, જીવાની નીંદર સોયા,

બુઢપો દેખકે રોયા, નખીજી આશરા તોરા, સુનો.

૧૮૦૦—વીણા વેલી—

સુંદર શામળીયા. નામ જપીય નિત્ય તાર—સુ.

મનહરના મળીયા, કાશી કરવત ધાર—સુ.

શામળા શલ્યગાર હમારા માળજી હયું કામજીમારા.

વીનવે કરમી દીન દયાળા દર્શન દો દીલદાર નમારા;

ક્યાં કું કહું દુઃખ મારું સુંદર શામળીયા

આલપાત નહીં વાસ નિહાળું, આઢાઢા, ત્રિધુવન બાસતું કાળું

નિરખું નહીં મુખકું તારું, જઈ હીમાલય આવ કું માળું.

(૧૮૦૧)—“૨” માંડલીક—

સુરાયની મીડી મઝા લેવા, અલી લલ્લાય,
કેનડી પાંખડી ખોલજે, મધુર ગુંજન ઝાપ,
ગુલ્લર ગુલામ શા, આ અડી મન્દ મન્દ ડોમે,
ગુલતા તરની ડાળે, મેના મધુર બોલે;
શા પંખી હળીમળીને બેઠાં, વળી વાત પરસ્પર કેં કહેતાં,
એના ગાન તાન લાગે મીઠાં, કળીયો હૃદયની ખોલે—ગુલ્લર.

(૧૮૦૨)—ફકમણી સ્વયંવર—

સુવડ તે સદગુણશાળી નાર, સ્વામીને સ્નેહે બજેરે,
પ્રીતમના પ્રીતે પુનઃ પાય, શીયળ ગુંગાર સજેરે.
સુકન્યા સતીના નિયમને ધારે, ધર્મ શાસ્ત્ર ગુમ ગ્રંથ વિચારે,
પતી ગુણ ગાતી ગાને, સતી ભવસિંધુ તરેરે—સુવડ૦
સતીને પતી પરમેશ્વર દેવા, શુદ્ધ મનેથી કરતી સેવા,
સ્વામી ભક્તિની ટેક, વીજ્ય વરમાળ વરેરે—સુવડ૦

(૧૮૦૩)—ખેલનો કાગળ—રાગ, ટોટક

સુખ હોય જે નાનને નાથ તણું, મગે સ્વર્ગીય સુખ સહુ તરણું,
સતિને નહિ માન તણું શમણું, ધીક તે અધમી ધરે જે રણું.
પતિ પ્રેમ પિપુસ પાને હરે, નિત્ય સ્નેહ સરિતામાં સ્નાન કરે,
અની દાશી વિજ્ઞાશી ઉદાશી હરે, મન વણી કરે પતિ સહ વીચરે.
પતિ સેવી સંતાર સમુદ્ર તરે.....

(૧૮૦૪)—જલશા સંગ્રહ—રાગ દેશ ખ્યાલ.

સુરતજી ન ભુલીએ પ્રિયા હમારી, મેંતો આપ હું શરણ તેહારી...સુ૦
ગુનદા કરમ મોયે એકમી નાહી, અવગુણ બરી હું સારી...સુ૦
દેશ દેશમે નામ તેહારા, રટત હય સખ નરનારી...સુ૦
મોરે મનમે સુરત નોરી પ્યારે, એક પલમે હેતના નેહારી...સુ૦
મહા સોયમે આન પરી હું, સો ખોષ બેગ બિહારી...સુ૦
નીજમુદીનકે લાલ ફકરુદીન મોજ તેરે બલહારી...સુ૦

સે (૧૮૦૫)—સુરદાસ—

સેવકની અરજ સુણી ધીરા, વગર વિલંબે ધાવો,
દયા દીન પર દીન દયાળુ, લાલ ઉમંગે લાવો.
વૃજવલ્લભ હો, મુજને ંડાલા,
કીંકરી હું કંઈ કાલાવાલા, આ બાળકને બચાવો—સેવક૦
કરો સજીવન સ્નેહ ધરીને, મહામોહન પ્રભુ મારા,

નિરાધાર નારીના દુઃખને નટવર કરજો ન્યારા;
અવિનાશી આધાર તમારો, અવર કોણ છે આમારો પરચો નાથ ખતાવો.

સૌ (૧૮૦૬)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, પીલુ, હોરી.

સોઈ ન સોને દઉંગી કનક આ દગવા દેઉંગી જગાએ જગાએ—સૌ.
અગકે ફાગ પીયા અવન કીને મોરલી મધુર બગાએ બગાએ,
તુમ ખીન મોહેક કલ ન પરત હે, રાખુંગી ગાએ બગાએ દીગાએ—સૌ.
અખીલ ગુલાલકી બર બર મુંઠી, અતાર ગુલામ મીલાએ મીલાએ.
એક પલ હું પીયા જાને ન દઉંગી, રાખુંગી ગણેક લગાએ લગાએ—સૌ.

સૌ (૧૮૦૭)—આનંદ લહરી—

સૈયાં મોરારે મતવારે, વારિરે વારિરે વારવાર ડારી—સૈયાં.
એક હાથ મોરે બરી મુરૈયાં, ધીટ લંગરવા તોરા;
જો જોરે મન માને તો તો. પિયું મતવાર ડારી—સૈયાં.

(૧૮૦૮)—જલશા સંગ્રહ—રાગ, કાશી, હુમરી.

સૈયાં તોરે પૈમયાં લાગુ અમયાં ન મરોર...સૈયાં.
મેં સિજ નારી દેખી, તેરી ચતુરામ,
તુને બરજોરી કર મોરી અમયાં જકજોર...સૈયાં.

સૌ (૧૮૦૯)—અંબરીષ—

સૌથી સુંદર છે. મારો નાથ મારો નાથરે,
બક્તમાળી એ દાસ કૃષ્ણ, ગુણસાગર એ નટવર નાગર;
મોહી અમર વરને સોંપ્યા હાથ (૩) રે બક્ત.
વરવાને મન, નાભાગને તન, સંસારે કરીયું એનો સાથ. (૩) રે બક્ત.

(૧૮૧૦)—મુર્યકુમારી—

સૌહારમણી સ્વર્ગની વાટ, એક દીન સોહાવજો હો રાજ,
રસિલી અમરાપુરી વાટ, એક દીન સોહાવજો હો રાજ.
મૃત્યુ લોકના મનુષ્ય ક્યાં, ક્યાં અમરાપુરી વાટ;
અધટીટ કહો એ કેમ, ખતે વસમી વીકટ એ વાટ.
કુગટ મણી તમે રાજ સદનનાં, પારીખતક તમે નંદન વનનાં;
રાજવંસિ દેવાંથી રસીકવર, પ્રિતી જ્યોત પ્રકટારી પરસ્પર.
મેળવવા અંતરમાં અંતર, સ્વર્ગ આમારું સોહાવજો હો રાજ.

સં (૧૮૧૧)—આનંદ લહરી—

સંપ સજો બહાલા બાધઓ, સૌ કુસંપમાં મેહાલ ગન્યા;
હતા ધનવાન અને અલવાન, કુસંપે લમ અલકીત ગન્યા.—સંપ.

સંપ હતો તો પાંડવ પાંચે, સો કૌરવ પાડ્યા હેઠા;
કુસંપ થયો જ્યમચંદ પૃથુમાં, તો પરજન ધરમાં પેઠા.—સંપ
એક એક કાડી સંપે તો ભોગિંગના પચ પ્રાણુ હરે;
ઝાઝ નમળા સંપ કરે તો, થોડા ખળીયા શુન્ન કરે.—સંપ
સંપથી લક્ષ્મી વધે ધરમાં, કુસંપ રિપે તો ત્રાશજ છે;
કુસંપ તળે સમજી શાણા, કુસંપે નક્કી વિનાવજ છે.—સંપ.

(૧૮૧૨)—તારા સુંદરી—

સંસાર સમજીએ શાણા મુશાશર ખાનું,
કોષ નથી ટક્યું, કોષ નથી ટકવાનું...શાણા.
દુર દેશ તારો પ્યારા, અરે પન્દેશી...શાણા,
કાસે સવારે ઉડી તારે તો, જવાનું...શાણા.—સંસાર
નગા ને સંખધી તારાં, પંખીનો મેળો...શાણા,
તાઈ જે માન્યું નેતો, ન્યાડું છે થવાનું...શાણા.
સંસારના આ ધામમાં વિશ્રામ છે ઘડી ચારનો,
કંચો ન આવે કામધી, આરામ તો પળવારનો.
આગશ તણ્ણે તું, સજી તજી તંત આ સંસારનો,
ખલું જરૂર પડશે કઠી, ડંકો થતાં ફરમારનો.
સત્યની શીરોધ નીતિ જળે ભરી રાખ શાણા,
નમવત બજન માત્ર બીડ ભાગવાનું.

(૧૮૧૩)—નૌનમચંદ્ર—

સંસાર કનાળે સિતળ વિશામા ક્યામા.
સૌ તાપ પ્રગળે શાંતિ ફળમાં વામા...સંસાર
જોડ વિનાં જન ખોડજ લાંગે, પુખ્ત સુગંધી પ્રભુ પાસે રાખે.
કોણ સરોવરમાં જળ નાંખે, રવાદ મુકે કોણ આંખા સાખે.
બલુકારા બૂલી લેવું લેખમાં ધામાં,
લાવી મુક્યો છે શાર, ધરનાંહિ, રામા રામા...સંસાર

(૧૮૧૪)—સતી સિતા—

સંસાર સર્વ અસાર, અધુશે ધારો દુઃખ અપાર,
બે'લુ દે'લુ વેપાર ચુકાવી, જનમ્યું નેજ જનાર.
સંપતમાં નવ હર્ષ સજવને, દુઃખમાં ન દુઃખ લગાર,
સરખું મનથી શાણા સમજે, શીતળ જળ અંગાર...સંસાર
વિષ સમ માને વિવચને, ભોગ ગણે સૌ રોગ,
માને મન સંસારને, દીન નાવ સંજોગ;
નામ રૂપ ધરનાર જમત સૌ. અંતે નાંચ થનાર...સંસાર

સાં (૧૮૧૫)—માસ ગૌહરબન—

સાંવરીયાં મન બાપોરે, બાંકો ચાર,
કાહુમેં હજરત, કાહુમેં મુસા, આપડી આપ સમાપોરે;
અરે કેસે હી રંગ, દીખાપોરે બાંકો ચાર.

(૧૮૧૬)—જયરાજ—

સાંવરીયા મોરા પ્યારે, ના જાહઓ પરદેશ,
કાનોમે કુંડલ ગમે બીચ સહેલી, લડે 'જેગનકા બેશ...સાંવરીયા.

(૧૮૧૭)—દેવી દમયંતિ—

શા રંગ વિચિત્ર બતાવે રે વેરી વિધાતા,
બવ અટવીમાં અથડાવેરે વેરી વિધાતા;
સહુ સુખની પાછળ લાગે નહિ દુઃખ કોઈપણ માત્રે,
તો પણ દુઃખ ઠોકર, વગેરે વેરી વિધાતા,
મતિ મંદ પ્રથમ થઈ મારી નળ થયો કનિષ્ઠ જુગારી,
પસ્તાય રાજ્યને હારી રે વેરી વિધાતા.
ત્યાગી દમયંતિ જાયા, વિશ્રુપ થઈ આ કાયા,
સારથી થયો શી માયા રે વેરી વિધાતા,
સુરનાથ શાપ સંયોગી, દેખાય અંદ્ર ક્ષય રોગી;
નરદેવ સર્વ દુઃખ ભોગી રે વેરી વિધાતા.

(૧૮૧૮)—ગજલ—

શાન્તિ ધરી સેવો હરી ટળી સૌ આપદા જશે,
રેશો નીત ધરીને ચીત અરે? દહાડો ફરી જશે,
તમારા દુઃખને દરદો જશે આદ્યા સૌ નાશી,
ન રહેશે પાશ તે કાંઈ, અરે સૌ? સુખ તો થાશે,
લાખો લાભને લેતા, અરે જો અંતરે ઇચ્છો,
લહો નીત ધ્યાનમાં બંધન, અરે દહાડો ફરી જશે,
માફી સૌ ગુન્દાઓની અંતરે માં ગળે દશથી,
નેહી કની બનો નેકજ અરે અરે બહી ટળી જશે.
કુરો સૌ ધર્મને કર્મો અરે? અરે અરપણ પ્રમુને તો
લાયક લાભો બધા લેશો, અરે દહાડો ફરી જશે,
લગ્નને નીત નવાં બાવો અર આનંદના લાલવો,
કીશન, પ્યારો કરી લે ને અરે દહાડો ફરી જશે,
નામ એ નાથનું નિત્યે રટણ છમથી કરી લેજો.
રીઝશે? નાથ સર્વનો, બધાં દુઃખમાં ટળી જશે.
વરં, તયાં, હજારો છે! પુરાણો-વેદ-માં મોજુદ.

ભાગ્યોની જુવો શાખો અરે દક્ષિંત તો દેશે.
શુભ-પુરાણીક અને વેદમંત્રો, અને અન્યો ક'પ ખીજ,
રહેલાં અચળ દ્રવ માફક, જગતને કાપડા દેશે.
તમોને બધ હમારી એ. આંતરની અરજ છે કે,
રહો, નીત ધર્મમાં રાચી અરે દકાડે. ફરી નહીં.

૧૮૧૬—માણુ જમાનો—રાગ-કોરસ—

શુદ્ધ સવારે મોંદુ' ખસ ને વિલાયતી મંજનથી થાય,
વિલાયતી આ કોફીમાં, ઉના પાણી પીવાય,
વિલાયતી ડીનર વિલાયતી ફેશનથી લેવાય.
વિલાયતી કપડાં વિલાયતી ફેશનથી પહેરાય,
કોરસ } હમામ આ ખો વિલાયતી થયો.
          } તમામ ગામડી રિવાજ દેશથી ગયો.

વિલાયતી ભાષા વિલાયતી ચેષ્ટાથી બોલાય.
વિલાયતી લખો વિલાયતી કોરસમાં તોડાય.
વિલાયતી ખેડોમાં ગોટાળા વિલાયતી થાય,
ને ધોળે દિવસે દીવાળાં પણ વિલાયતી ટુંકાય કોરસ-હમામ.
જ્યાં જોઇએ ત્યાં રંગ બધા આ વિલાયતી દેખાય,
વિલાયતી સોડામાં બિલ્ડરી વિલાયતીસેવાય.
ધાન્ય ધરાને પાણી તેમજ ને આ કાળી કાય
આર વસ્તુએ જોઇએ ગામડી, છાતી ફાટી જાય કોરસ—હમામ.

(૧૮૨૦)—ગાફીલ મુસાફર

શરજને વસ્ત્ર પીવા માછ ડીયર કમ દુમી,
પ્યાસેકી પ્યાસ છુઝા માછડીયર કમ દુમી;
લખસે લખ જની મીઝા માછડીયર કમ દુમી,
ફસલે ગુલખાઇ અગર આવા હજે મઓ સમ અગલા;
એક ખોસા તો દીઝા, હા સખોસા વોહ ખીઝા.
ન સતા ઉર ન સતા, દીઝ જલેકો નજલા,
લે ધસ આસકકી દોઆ, કર બલા હોગા બઝા,

(૧૮૨૫)—મુકન્યા સાવિત્રી—(યમ સાવિત્રી સંવાદ)

શા માટે શ્રમ કરે, સતી તુજ પતિ બડિન સાચી (૨) હવે પુત્રી વળ તું પાછી (૨)
સાવિત્રી—સજ્જન કેરા સાથમાં, મેંડમ બરીયાં સાત,
મિત્ર ભાવે સુણજો હવે, આ દિન વનીતાની વાત.
ધર્મ ને વેદ પુરાણે બણીયો, મુખ્ય ધર્મ ગૃહસ્થાશ્રમ ગણીયો,
કૃપાના ચમચ, પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તી રાચી, (૨) તુજ મહારાજ કયમ પાછી (૨)

(૪૧૪) વેલ્લુમ ૨ જી' બી ફોનોગ્રાફ માયન સંગ્રહ.

યમ—સુણી ત્રિવેક બરી મુદુ વાણી, થયો પ્રસન્ન અતિ મન સાણી,
સત્યવાનના જીવત વિનાં, કાંઈ ઇચ્છીત વર માચી (૨) હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારા અંધ સાસુ સ્વસુર દેખતાં થાય.)

યમ—તથાસ્તુ ! ભાગ્યવતી તું અતિ દુર આર, થાય કાંથી મિથ્યા
નવ ભાવી—શાં.

સાવિત્રી—પતિ સમીપ મમ નહી જરી, જ્યાં જાઓ મમ નાથ,
તપવ્રત આપકૃપા વડે ત્યાં આવું તમ સાથ, સંગત સજ્જન તણી નથી સોંધી
મૈત્રી સંતં પુરૂષની મોંઘી, કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તિ રાચી (૨) વળુ.

યમ—અર્થ યુક્ત સંભાષણ તારું યુદ્ધિમાં વૃદ્ધિ કરનારૂં,

સત્યવાનનાં જીવીત વીના, કાંઈ ઇચ્છીત વર માચી—હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ (મારાં યુદ્ધિશાળી સસરાજીને પાછું રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય)

યમ—તથાસ્તુ ! કિત્તમ વર મે આપ્યાં ભાવે, હજી પ્રેમદા પુંડળ આવે-શા.

સાવિત્રી—સુપાત જન કરતાં કદી, સુપાત્રોનું સનમાન,
નાથ, તો દુસ્મન નાણું. પણ સાંધે કર્યાળ.

સંત પુરૂષોની સમાન દૃષ્ટિ, ક્યા તણી વરશાવે વૃષ્ટી.

કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું, રહી વૃત્તી રાચી. (૨) વળું.

યમ—શિતળ વચન સુપ્રસન્ન તારાં, તૃપા તૃપાતુરની હરનારાં.

સત્યવાનના જીવીત વિના, કાંઈ ઇચ્છીત વર માચી—હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારા પિતાના કૃળની વૃદ્ધિ કરનાર મારે સોં
ભાષ થાય)

યમ—તથાસ્તુ, સાંસરીયાનું માન વધાયું, પીપર તણું પણ કાળ સુધામુડી-શા.

સાવિત્રી—પર દુઃખે ફનીયા બને, દુઃખદ હૃદય વિશ્રામ,

મરણો ભારે સંતનો, વાનુકરે શુભ ઠામ.

જન્મન માંહી વિશ્વાસ નવ લાવે, સજ્જન વર પુછતું સો આવે,

કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું, રહી વૃત્તી રાચી.

યમ—મધુરાં નવીન વચન સંભળાવ્યા, અતિશય તે મારે મન ભાવ્યાં
સત્યવાનનાં જીવીત વીનાં, કાંઈ ઇચ્છીત વર માચી. (૨) હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મને મારા સ્વામીથી ઔરસ સો, પુત્ર થાય.)

યમ—તથાસ્તુ ! ઘટે ના થાવું અતિ વર લોખી, તજી તું હવે

જા અહીં થોભી—શાં.

સાવિત્રી—સ્વધર્મ બહાલો સાધુને, જે યુદ્ધે નવ લગાર,
સાંપ્રત ક્રુત ભવિષ્યની, ગતિ તણ્યાં આધાર.

સજ્જન કરે ન આશા આપી, બોલ્યું અમોહ્યું ન કરે કદાપી,

કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું, રહી વૃત્તી રાચી. (૨) વળું.

યમ—અમુક તારાં વચન વિચારી, ત્રાધે તુજમાં ભક્તિ મારી,
ભગવતી છેલ્લું ઉત્તમ અનુપમ, ધરજીત વર યાચી. (૨) હવે.

સાવિત્રી—પુત્ર તથા મુજને દીધું, પ્રભુ આપે વરદાન.

જીવીત દાન દધ જીવનને, સત્ય કરો ભગવાન.....

(૧૮૦૨૬)—પુદ્ગલ—

શાણા, પદ્મના ચૂકાવો પૂરા નાણાં, યુડી મરો લેતાં દીકરીનાં નાણાં.
હાય નાં-આધો પાણા.

દીકરીનાં લઘ દામ, જગમાં સુખિયા કોણ કેવાણા,
હરામ નાણાં સાથે, મૂળના નાણાં જાય તણાણાં—હાય.

—તસરાજી સુમેથી ભરજો, પટારામાં પાણા

દીધી ના દીધી થાશે, ગવરાવો જમ ગાણાં—હાય.

—૨૬૬ સાથે હેન કરીને, ફરેતી કમાણાં.

કોમળીયા હડકાને દેજો, કાવે તેવા ષટાણાં—હાય.

(૧૮૨૬)—સ્નેહ સુધા—

શાણી સુંદરી શીલજીત ધારી, ભવથી તરીને તારનારી,
સીતા સાવિત્રી અનસુયા, દ્રૌપદી જેવી નારી.

અન્નર અમર જશ કરી ગદ્ય જગમાં, સુશીલા સતી પદધારી,
મંગળકારી સહુ સન્નારી, તરીને તારનારી.....શાણી.

(૧૮૨૮)—સરોજની—

શામળીયા ગીરધારી લાલા રોકો શાને વાટકી,
કપડી કાના કામલુગારા, ચાતુરી ચલાવો કરી આળા-શામળા.

હેયામાં હરી હેતજ ક્યાં છે, અમથા આંખો મારતાં ફેલાલા;

તન હૃદય ખે રંગજ જુદા, શીઠ સંતાપો ઠાઠા;

ખોળી બામાને ભરમાવા, કરો ન કાલાવાલા બડાલા-શામળીયા.

(૧૮૨૯)—લક્ષ્મી વિનય—

શાને સતાવે કામ આળા મિચારી, ત્હારા આજી વિંધાય કુમારી-શાને.

યોવન આવે અમલ જણાવે. તન મનને અહુ તાપે તપાવે.

પિડે જણી આ નિર્મળ નારી... ..શાને.

શુ (૧૮૩૦)—અમુમતી—

શુ માયા અન્નમ હરીતી. નહિ નિત્ય નમે મોઢાપ.

નથી ખમર એક પડીતી. પાર રહે પસતાપ,

કાળે ચોપટ આજી ખીજાવી, જીવ મોગળીયો લાવી.

દેવ દુઃખ સુખ પાસે ખેલાવી નર વા નર ખાલી,
બટકી મરે હં પદમાં ચગદાખ.

(૧૮૩૧)—ઈલા સુંદરી—

શું તેજ ભરત બૂમી આએ !
અહ રશે ભીના રૂપી વગ્ની વેદ ભુમી તે આએ !...શું તેજ.
વસિષ્ઠ વિશ્વામિત્ર વાલ્મીકી. વેદ વ્યાસ વળી પરાશરાદિ,
શુદ્ધ સનાતન અહ તેજની ઝગદળે જ્યોત સદાએ;
તે દૈવ ભુમી તે આએ ? તે પુણ્ય ભુમી તે આએ ?...શું તેજ.
ભીષ્મ ભીમ અર્જુન કર્ણાદિ. પતાપી પૃથુને સરમ શિવાજી,
નામે અંતર ઉછળે જ્યાં, આર્ય તણા કિસાહે;
તે વિર ભુમી તે આએ ? અમ આર્ય માત તે આએ ?...શું તેજ.

(૧૮૩૨)—મહાવેતા-કાઠબરી—

શું કહું કથની મહારી રાજ, શું કહું કથની મહારી,
હું તો દૈવના ત્રાસે હારી, રાજ...શું કહું.
ધરખી પારીજતક મેં, અરપણ કીધું મન મહાઈ,
પતી તજી પરલોક સિધાવયા કરી જીવતર મમ ખાડે.—રાજ.
ચંદન કાષ્ઠની ચિતા રચાવી, પતિ સહગમનની આશે,
શુન્ય દેહ મમ સ્વામી તણો પણ. ઉડી ગયો આકાશે.—રાજ.
અરણ્ય મેં સર્વરત સ્વામીને, પ્રેમની કદની ધારી,
તજી જગત જાંજળ સર્વ હું, પ્રીતે બળુ ત્રિપુરારી.—રાજ.

(૧૮૩૩)—પાંડવ ગુપ્ત નિવાસ—

શું વદુ મુખથી વાણી છે, કહણ કર્મની કહાણી,
પુષ્પ ખીલ્યું તું રાજ અગીયે મોજ રચું તું માણી;
વિંધી વાયુ વંટાળો લીધું, વૃક્ષ સમેતે તાણી.—છે કહણ.
પ્રણ પડ્યું આવીને પટમાં, પણ વિમળ પથરાણી,
મધુપ ગણ પાસે નવ આવે, અધોગતિને જાણી.—છે કહણ.
કાંતિ ગદ્ય કરમાઈ કુસમની, કીચકમાં કચરાણી,
પ્રણ તણો પ્રભુ પૂજ્યાંને, ધર્મ થયો ધુગધાણી.—છે કહણ.

(૧૮૩૪)—અશ્રૂમતી—રાગ-ગરબો.

શુ નટવર વસંત થેઠ થેઠ નાચી રહ્યો નાચી રહ્યો જગ નચાવી રહ્યો
સાખી } “કાકલ મધુર મોરલી બની છેટે નટવર કાન,
વીરહે ઘેલી ગોપી તણું, તજી નીકળી અભીમાન.”
રસીયા વિનાની બની આજા ઝો બહાવરી,

વેણું વસંત ચિત વીધી ગયો-શું નટવર.

સાખી { “શીતળ સુખકર પવનની હોર ધુમે ચોપાસ.
જાણું રાધા કૃષ્ણજી, રાસ રમે છે ખાસ. ”

વિધવિધ પંખીના વેણુ ધુમરી ધમકેરે

મહિમહિ મેનાનાં નાદ ઝંઝર ઝમકેરે.

સાખી { “ નવપદ્મ વાગો ધરી, પચરંગી શીર પાખ,
કાગ લાગ સાંધી રમે, મહનરાજ મહામાખ.

ત્રહેરી લાલાથી રમે લલનાઓ લાડમાં, પ્રિતી ગુલાલ લાલ જવાઇ ગયો-શું-

(૧૮૩૫)—ભક્તરાજ અંબરીષ—

શું કહું સ્યામરે (૨) વડાલા તું દયાળુ પુર્ણ કામ છે...શું કહું

સુકેશી સળગી જાશે, જગમાં તુંજ હાંસી થાસે;

અંબરીષનો દયાં મગવાન છે.....શું કહું.

મંજની આગ ક્રિયાપાં પાણીમાં પથર તાર્યા;

હરિજન દુઃખ હરવા તારું કામ છે.....શું કહું

અક્ષિમાં સત્તા તારી, મહેનત રું થાતાં વારી,

જગ સ્થળ એ સધળું તારું ધામ છે.....શું કહું.

(૧૮૩૬)—કળાવતી—રાગ, પીલુ. હૂમરી

શુ આજ દરમાવો કોમલ ગુલાબી આ કુલ,

ચૌવન નવ રંગેથી કાંઈ ખીલતું, પટકે શી લાલી અમૃત.—શું.

રંગનો રશીદો વેસો આવીને મળશે, શીકું પ્રાડો શાને તુર.—શું.

ધીમા નયનોથી નયનો મિલાવી, ખિલવશે પ્યારું આ ગુલ—શું

શો (૧૮૩૭)—સરસ્વતીચંદ્ર—

શીતળ ચન્દ્ર જેવું, વદન દીપ્તિમાન.

નયન મીચી લે તું શાંતિથી વિરામ.

ખોલું કાંઈ ખોલું ત્યાં તો શરમ દયાવે છે.

કાંઈ કાંઈ અંતર થાય, થાય, થાય, ના સહેવાય.

ચાલુ ત્યાં તો ચરણો, અન્યો અન્ય અચડાવે છે.

લાગી લાગી આ સ્મર, રહાય રહાય, રહાય, ન સહેવાય.

જગોજી જગો વડાલો, નીંદા વીસારી દો.

રાગી થઈ ત્યાગી વડાલા, ત્યાગી સમાધી દો.

લળી લળી લાગું હું પાય, પાય, પાય, દોળું વાય.

(૧૮૩૮)—વસંતપ્રભા—

શીતાપતીનું નામ પ્યારું, અમને લાગે, સારૂરે—શીતા.

માયા તણાં સમણા ઉડી ગયાં હારે કીધું જગન જુહુ ન્યારૂરે—અમનં

સાગા સ્નેહીને આજે ઓળખી લીધો ઘરમાં થયું અજવાળૂરે—અમને

(૧૮૩૬)—નરપચાશ—

હારે ગુંથી જીવનની જાળ અને કાળ-વિકરાળ.
 કેમ દીનતા દયાળ દીવ સાંખમે;
 જુડા જનની નુકાય વેરો નાંખશે. ભણા જનને સદાય સાથ રાખશે
 કર કરપ હણ્યાં કરથી નીચ કીચક ગીરાય ઝેર વેરથી
 પાળી અંતે પિડાય કુડા કમેા કિમરાય;
 ખરસાણી વાતીને મીઠાં ફળ ચાખશે...હારે.

(૧૮૪૦)—ખુમસુરનખલા—

હારે ગોરી ચાકો ન હારો એકેની અત્રખેલી,
 દેખો ખરાસા જોયતા લૂંટે, ન કોંઈ સાહેની અત્રખેલી—હાં દેખો
 સખીરી મય હારી મય હારી મોહો નસતાવો આપ જાઓ
 કાહે રંગીતીસે પ્યારી નેહા લગાયા ખનલાવો;
 જાઓ અમ ન જોડુંગી નમસે ગુમયા રાર ન મયાઓ
 મઠ સંગ જાન સખીયા કંકે વાત કાંદેકાં મુખાન;
 મનકી ખાત ભેદ કહત હય મોહની અંખીયા—ચાકો.

(૧૮૪૧)—મહારવેતા કાદંબરી—

હારો હાથે ગુમાવ્યો ગુમાનમાં, મરી મનુષ્ય મનાવો હેવાનમાં.
 ખે.યું જીવન ઇર્ષ્યા ને અભિમાનમાં, પ્રોયું ચિત ના પ્રભુતા ગુણગાનમાં
 દીત્રી દમડી ન એક પુણ્યદાનમાં, કર્યું કંઈ ના તેં દેહના કલ્યાણમાં.
 પડી મુવો દુષ્ટ વાસનાની ખાણમાં.

(૧૮૪૨)—મહારવેતા—કાદંબરી

હારે પ્રેમ સાચો પ્રભુ તથાં ધામ છે, હારે સાચા પ્રેમીના ખેલી શ્રીરામ છે.
 ખેત્રી શ્રીરામ છે...(૨) હારે, કાચા જે પ્રેમના પ્રવાહમાં તણાય છે.
 નાચ તેનું માંગી મયકાઠ લુકા થાય છે. વાતમ વનિતાના વિશ્રામ છે.
 વનિતાના વિશ્રામ છે...હારે, અંતર મંતેના અંતરમાં સમાય છે.
 જેમ શુદ્ધ સાંકર પય માંડિ મળી જાય છે, તેમ દંપતિના અમર નામ છે.

(૧૮૪૩)—મહારવેતા કાદંબરી—

હમારી લાજ તમારે હાથે ઝોં નાથ નિમાવજેરે...હમારી.
 "સદગુણ જ્ઞાન સુપુરિ આપો, સત ચિત આનંદ કરમાં સ્થાપો,"
 અગમ નિગમનો માર્ગ સુગમ ખતલાવજેરે...હમારી.
 ભક્તિ થકી ભવ અંધન તુટે, ડગલે ડગલે આયુષ્ય ખુટે,
 શ્રીધર અમ તન મનના તાપ સમાવજેરે...હમારી લાજ.

(૧૮૪૪)—અન્દગુપ્ત—ભારત ભૂમી ગોરવ.

હિન્દરાણી હતી, જગત-જાણી હતી, આખા આલમની આશ્ચર્ય કહાણી હતી,
સ્વર્ગ નવોની મથહર વાણી હતી—હિન્દો
ઋષિ-મુનિ-શૂવરી-રત્નની એ ખાણી, જ્ઞાન-કળા-કૌશલ્યે જગગુરૂ ગણાણી,
વીરતામાં ચક્રવર્તિનું બતાવ્યું પાણી, સુજન-રૂઝવતી, રસવતી, સરસવતી.
શ્રીમાં ઇન્દ્રાણી, યુદ્ધિમાં અક્ષાણી હતી—હિન્દો

(૧૮૪૫)—વિર અભિમન્યુ—

હમ ભગતનકે ભગત હમારે અબ્દુલ સુનો પ્રતિજ્ઞા હમારી,
વહ અત ટરે ન ટારે...હમ ભગતનકે,
જમ (૨) બીર પડે ભગતનપર, તમ (૨) કરત સદાસા,
ભગતકે કાજ ગરડ વાદન નજ, નંચે પાયન ધોયો.
જમ (૨) બીડ પડે ભગતન પર, તમ (૨) ઝિતકે ચેરો.
દેખ પિયાર ભક્તી હી કે કારન, રથ હાકન હું તેરો—હમ.

(૧૮૪૬)—કૃસમ અંદ—

હો શ્યામ ! અમને નેહ લગાડી, શું ! તવસાવે આમ.

તજ વીણ સૂતી વાટસડી, આ મધુવનનો વિશ્રામ—

ગુંથી બહાવથી વનમાળામાં, આંસુમાં ના મોતી
બની બહાવરી ફેંજ નીકળે, જમના તટપર જોતી
ગોતી હામ, ક્યાં જમ દરીયે.....

રાખે મનનાં મંદીરીયામાં, મૂરતિ કાળજી કોરી,
તોય નથી ગમતી શું નગણાં ગામડીયાની ગોરી.
દોરી જાય, શું ! દુઃખ દરીયે.....

(૧૮૪૭)—મીસ જાનકીબાઇ રાજ. ખમાચ જીલ્લા, તાલ મજલ.

હમને તો જાનતક ન ખ્યારીડી, અપને કદર ક્યા હમારી કી,
દિલ મેરા લોકે બન ગયે દુસ્મન, વાહ ક્યાં ખુમ દોરનદારી કી,
જાનપર બન ગઇ દિલે મુજતર, કોઇ હદામી હે એકરારીડી.
કોર હમશે ઉલજતા ક્યાંથી મગ્ગત, હમને ખાતિર ફક્ત વુમ્દારી કી
જાનકી કિસતરહ પિયે બહુ સરાખ, ન કબી જીતને આંદહ ખ્યારીડી

(૧૮૪૮)—ગોરખ બન્દા—

હમારા ધરબી કાલા હય હમારે પયરહન કાલે
મિસે હયે જીનેજી ગોચા હમે ગોરા કહન કાલે
હમારે જિસ્મે હયે જો મૂરતે જાગો જમન કાલે

મગર અયસે નહિ જયસે કેહોં કાલોંકે કદન કાલે
સિયઃ કામી હમારી ઉનસિયઃ કારોંસે અઝછી હય
કે હય જિનકા લિયાસ ઉગલા તો દિલ કાલે ચલન કાલે
કરે કદન ઉનકી મધ્યતકો અગર સહને શુલિસ્તામે
તો સૌસ નહી નહી પડળએ શુલ હાયે સમન કાલે

(૧૮૪૬)—રામાયણ—

હયહય કોઇ દેખે તો બવરમે મેરા આના,
હય દૂર કિનારા નહીં પાનીકા દિકાના.
હે રામ ! સમય દેખકે આંખે ન ચુરાના,
મય કુમતી હું દેખ જરા હાય બહાના.
કોરી હય તેરે હાયમે લાફેંક ધવર દે,
ઉદાર મેરા કર મેરે બરતારકા સર દે.

(૧૮૫૦)—શરીફ ખકમારા—

હર હર શુલપર હય હરીયાલી હરમું ફૂલી ડાલી ડાલી,
હર દીલપર હય કયા ખુશડાલી ચમકાં કીસમતકા તારા.
કુર્યાન ફેલક પર અખતર અનવર સખ સહયારે હંમ,
મેહેમાન હમારી મહેફીલકે સખ શેશન તારે હંમ.
હરબાર કે વાલી શાન નીરાલી હરદિલ પ્યારે હય,
અમાન નિલે કિલગન મીત્રે ચેદ દો મહે પારે હંમ.

(૧૮૫૨)—ગાફીલ મુશાફર—રાગ ગઝલ—

હર વકત તેરી મુરત અય જાન સામને હએ,
હર લહેજ સામને હએ હરઆન સામને હએ;
દીલ ચાક ચાક કરકે મુજસે એક કહે રહે હએ,
એક દીલ અખર તેરી હએ પહેચાન સામને હએ;
વાઅદા કીઆયા તુમને કે અચ્છા કસમતો ખાવો,
ગખો તો હાત દીલપર હમાન સામને હએ;
મુજશા ન હોગા ફાઇ દોં જાન રખતેવાલા.
એક જાન મેરે તનમે એક જાન સામને—હએ.

(૧૮૫૨)—રામાયણ—

હરે રામ હરે રામ હરે રામ હરે.
ભગ્નકર ચડી નામ અરે ખાવરે—હરે રામ.
રામનામકા જપ છોડ કર આર નામકા કોન કરે,
કોન પ્રિયે મોરી કાપાતી જગહો અમૃત કુંડ બરે.

(૧૮૫૩)—ગોરખધન્દા—

હીરા મન ખોલ ખોલ, હર બજ મુખ ખોલ ખોલ
મધુર કુલ ફલ ખનમેં દેખ નહો કાંવ ડોલ—હીરામન.
સદા ખોલ કે મીઠી ખાની અભિપાતી તુ રટ નિત રામનામકો.
ખડત નહીં ઇસ ટેં ટેં સે કુછ ખોલ—હીરામન.

(૧૮૫૪)—રંગતરંગ—

હાં સંશય છે પાપી શૈતાન,
સંસારે તેથી સંભાળી વિચારી સદા રહેવું સાવધાન;
જલધર ક્યો સંશય વૃંદા પર, થઈ તેના જીવનની હાલ;
પુંગવે તેનું વૃતાંત છે વિદ્યમાન,
વૃષ્ટાંત દીલ સોચી શીશા ધરે ધ્યાન
કુંભારાણ્યે મીરાંખાઈતા વિષે બ્રમણ્યથી ખોટી શંકાથી;
ખેયું છે માન.....સંસારે.....હાં સંશય છે.

(૧૮૫૫)—જલશા સંમ્રહ—ભેરવી-કુમરી—

હો ભેરગી મોરા રામ—હો.
તનસે ભેરગી પીઆ; મનસે ભેરગીરે;
જીમરને લીનો હે ભેરાગ, ભેરગી મોરા રામ—હો.

(૧૮૫૬)—અનવર કાવ્ય—રાગ બિહાગ

હે સજનારે તું મોરી સેજોં આ,—ટેક
સેરા હમેલા હાર હગરી, કુલું કે ગજરે લા.—હે સજનારે—૧
મેં તોરી દુલહન તું મોરો સ્વામી, હસદસ ગરેહુ લગા—હે સજનારે—૨
દરસન કારન તરસત નેના, ચાંદસા મુખરા દીખા.—હે સજનારે—૩
તેરે મીલનકો જીયા તણપત હે, ખિયસેં પરદા ઊઠા—હે સજનારે—૪
જ્ઞાની કીનો મીયાં એહી અરજ હે, એકલાપાર કીધા—હે સજનારે—૫

(૧૮૫૮)—જલશા સંમ્રહ—ભેરવી-ગજલ,

હમારી દિલ લગી રખસે—કિસીસે દિલ લગા કાય;
મરીઝે ઇસ્ક બહાં હોકે—ખુતોંકે બાં જગાવેં કમા.—હમારી.
દગલખાજી હુધ યારો—હકીકત કયા સુનાઈ મેં;
કિયા સખ બખત મેરેને—કિસીકો હમ સતાવે કયાં—હમારી.
હમારી લાશ દોજખમે—ઉઠાકે ફેંકના યારે;
સિદ્ધા મું રોજ કયામતપરે—ખુદાએ હમ ખતાવે કયાં—હમારી.
હિન્નરેકે ફર્કી દારૂ—નહીં મિસતી જહાંમે તો;

સિતલો ચાર દોં ગમ-કિસીકો હમ સુનાવે કયા—હમારી.
અરે ફીરોજ વો વાકેશ-હૈ મેરે જિગરસેબી;
નિકાહે ઠાલકે મુકો-કિસી હમ છુપાવે કયા—હમારી.

(૧૮૫૮)—રંગ તરંગ—(રાગ-ગઝલ,)

હર વકત તેરી મુગત અચળન સામને હય,
હર કહેળ સામને હયે હર આન સામને હય,
દીન ચાક ચાક કરે મુજસે યેહ કહે રહે હય,
એહ દીન અગર તેરા હયે પહેચાન સામને હય,
વાયદા કીયાથા તુમને અચ્છા કસમતો ખાઓ,
રખો તો હાલ દીલપર ઈમાન સામને હય,
મુજસે ન હોગા દોષ દો જન રખનેવાલા,
એક જન મેરે તનમે એક જન સામને હય,

(૧૮૫૯)—રતી મુંદરી—

હદયાંગે હય આશા, રંક અને નરવરને નમાવે વિશ્વમંત્રી વર આશા
તુજ્યા સાગર માંહી તણાવે; પ્રમળ વધારી પ્યાસા
કર્મ તજ અપકર્મ કરાવે શર્મ રખાવે સાસા
ધર્મ પાંખે અધર્મ ધરાવે ભમે ભમાવે ખાસા
આશા તુજ્યા જગત જુગારે, અન્ય કૃતિના પાસા
હર છતની રસીક રમતામાં રોજ ખનાવે તમાસા

(૧૮૬૦)—કરજુથેલો—

હીનીયાં મેરા નામ મએ તંજુલન તડાકેકી
લાવો કતરથી કતરે નગર પાન,
કથે ચુનેકી દોરતી મેં કુછ બદનામ;
અજ ખાનેવાસે આઓ, ખીડા લેતે મેરાંજઓ,
લાલ મૂલનો ખાઓ, મીયાં આઓ આઓ—આઓ, —આઓ—હીરીયાં
દિલ્લીકા કથા પુનેકા પાન અએસે ખીડે ખીલાવું ભુલાવું ગુમાન,
અજ ખાનેવાસે આઓ, આઓ—આઓ હીરીયાં.

(૧૮૬૧)—ચીર કુણાલ—

હું મદમાતી ભુલામણીને નામે પંકાતી
દોષ દહેરી જોષ લજવાતી હું લચક છબી લેખાતી
બર જેમનમાં ઝોલાં ખાતી દેવ દર્શને ભાતી
નારખી કેકની અંતર કળીઓ ખીલીને કરમાતી

(૧૮૬૨)—નરસોંહ મહેતા—

હવે મને હરી નામથી નેક, ૨) સાંગી બીડ મવતો મય માંગ્યો—હવે.
માયા મંદીર મારે મનથી મેં મુક્યાને, ઇન્દ્રીની ઓળખાયુ મુની
હેયેને હીરાથી હાર મઢેલા, તે પર ચાલ્યો યુગીરે...હવે.
કેના સુત તાત કેના માત બ્રાત સરવે સ્વાયંના સગપણ રામે,
પ્રાણ ગયા પડી, પાસે ન આવે, કાદો કાદો મુખે મામેરે...હવે.

(૧૮૬૩)—અંબરીષ—

હરી પ્રેમે, પય લાવી છું નાથ હાથ ધરજો,
ભાવ ધરી ભોગો હરી હું—કીંકરી લારીરે.
ના વિશરી જશો, હરી ટેક શરી છેક,
ગોવીંદ વીણ, ગોપી જમ ઘેલડી.
તેમ હરી પ્રેમ ભરી વિયોગી વેલડી,
છું બિહારી હું તમારી, લ્યો સંભાળી આ ધડી નેક.
પય લાવી હું પ્રીતથી, હરી લ્યો હાથો હાથ,
બકિત ભાવે ભેટજો, રૂડા લક્ષમણીના નાથ.

(૧૮૬૪)—અંબરીષ—

હસિહસિ બોલે બાળા, નવિન કરે માળા,
એકવાર છાની બચી, લઈ તુંને વહાલા.—હસી.
જીજ્ઞે છે હિમંગે, જીજ્ઞંભ બરી શીદ દાવા,
લે પ્રીતે પકડી, લે કર પય પાન બહાલા.—હસી.
મુખ કમળને જોઈ, તન મન અતિ હરખયાં,
જા પોઠી બાલુપ્રાં શરદ પુનમના ગયા.—હસી.

(૧૮૬૫)—વિરકુણ્ણાલ—ગગ, ગજલ.

હતાં સંસાર વાડીમાં, અમે પુણ્યો પ્રમા વાળાં,
થતાં ક્યાં ખીચ્યાનાં ને, રડયાનાં ખુન રડીયાનાં.
હુણ્યો બાનું ચીળી સંધ્યા, નિશા થઈ શ્વેર અંધારી,
રહ્યાં તે પુણ્ય પણ્ય તેમાં સુગંધી પૂર્વની ન્યારી.
સહુ જગ્યા સુખોનો અંત, આવો દુખમાં થાશે,
કળી ખીલી સુકાશે ને પ્રમળ વેગે ખરી જશો.
અરે તેથી ખર્ચાં પહેલાં, બહુ કર કંઈ જીવન ભરમાં,
હરી પરમાર્થની કરણી, તરી જા ઓ વિષમ સરમાં.

(૧૮૬૬)—જુગલ જુગારી—

હતી અમારે ઘેર મ્હેર લક્ષ્મીની બારી,
કરમ તણે સંજોગ થયા મુજ તાત જુગારી,

દોલત મીલકત સર્વ જીગરે બેઠા હારો,
નહાસી ગયા લખ સંગ દુઃખણી માતા મારી.
હૈયુ ન હો લાથ વાન વિતક સંભળી,
ક્યાં છો બડાલા તાત ? ક્યાં મળે માતા પ્યારી.

(૧૮૬૭)—બે લતો કાગળ—

હરફેશામાં પોઝીશનમાં ઓચસ આય એમ બુડીકુત મેડમ
જે દેખતા તે સહુ કહેતા ગુડ કે બાનુ વેતકમ,
મુઝાળી મેડમને હરદમ ખુશાલી આહાહા હાહાહા,
આઈ ગ્લાસ આંખ ઉપર ને માથે વિંગ કાળી,
અંધેન્ના લેડી ફેશનની લાથમાં રૂપાળી
છે લેડી ખુટ પગમાં ને વોચ ખીન્સે ધાલી,
મોંપર લગવ્યો પાઉડર ગાંઠે લગાવી લાલી.
જે દેખતા તે કહેતા ? જુવે, કાળી મડમ ચાલી,
હું અલબેલી નાર નવેલી, મુધરેલી કહેવાડો બલીહારી—નકો.

(૧૮૬૮)—“ રા ” માંડતીક—રાગ, આશાવરી.

હઠ છોડ સખી ચલ સંગ મેરે, તોહો વૃજમે કાન બેલાવત હેય,
નહીં તુમ ખીન વાંકો ચયન પરત નહીં, ખાન ગાન કચ્છુ ભાવત હેય,
મોર મુગટ નહીં પહેત હય, નહીં અંગ મુગંધ લગાવત હેય.
નહીં ધેનુ ચરાચન ખત સખી, વોહો બંસીનાદ ન ભાવત હેય,
કયું એસે લીયો ગેરો કહીન મયો તોહો ત્રાજ શરમ નહીં આવત હેય.
બકો જોગીજન ધ્યાન ધરત, બ્રહ્માદિક પારન પાવત હેય,
તોરી પ્રીતને ભુત ગયો ભુતા, તકસીર વોં માફ કરાવત હેય,
એક બાન ન ઝૂંડ કહું સજનિ, અમ કયા છતના તરનાવત હેય.
પિયા માથેસે બેગે મીથો પ્યારી, વાનો તરોડી નાજ કડાવત હેય.

(૧૮૬૯)—સત્ય નારાયણ—

હઠ છોડો હકીલી હદ થમ થમ થમ થમ,
માનો માનો મુકો મનુ, નહીં નહીં નહીં નહીં.
પ્રેમ નીરની માછલી, વીરહ તીર શોપાય,
મદન માછીની જળમાં, તરફડતી ઝપડાય.
જાગે રૂપણમાં રચાયસ, વડી વડી વડી વડી,
આપ પાય રેલો રમે, પેમે પરનો દોષ.
કહણુ કરમનો દોષ જ્યાં, બાસે ના સંતોષ,
રહેવું ક્યાં સુધી દુઃખ કહો, સડી તડી સડી સડી.
કેવી લીલા રાધા હરીની, થમ થમ થમ થમ,
વાત કુંકમાં પતાવતાં વંચી ગઈ.....હઠ.

(૧૮૭૦)—મોહજીત—

હજી નહિ આગે બાલમ, કેસે કટે રતિયાં;
બાલા જોગન મોરી છોટી ઉમરીયાં...રજી.
સખી સંગ સોજ નાહી, અમતો ખ્યાકુલ બધ.
વ્રજમેં અકેલી રહી, શીરત મેં થક મધ;
બીના કનૈયા મોરી ધરકત છતિયાં...હજી.

હા (૧૮૭૧)—મીસ ગોહુરજનન—ગગ, જીલા, તાલ, ત્રીતાલ.
હાય સૈયાં, પરમેં તોરે પેંયાં, સતાવો મહે મોયકો.
પિયા પ્યારે સજનપેં જાઉં વારી, મોહે ખિરહકી મારી, કયો સૈયાં,
કટારી મોરે સૈયાં, કયો મારી મોરે સૈયાં.
પલપલીયાં, તલપલીયાં બેઠલીયાં. હો રઝૈયાં-હાય મૈયાં.
ખિરહકી મારી, મયનો રાર કરંગી, કેસે નિવડો તુમ હાય.
મોહ કાહે સતાયે મોહે કાહે જરાય, જીજલાય તરસાય-હાય સૈયા.

(૧૮૭૨)—સંસાર સાવિત્રી

હાય ગરીબી તણી જે પીડા, અમીર શું જાણે (૨)
જળ (૩) બળે મુજ મનમાં એનીજ મનમાં કાંપ ન આણે હાય (૪)
જળ સુકાતાં સરીતા કેડે, જળચર પામે હુખ ધણેર.
હરીયાના પાણી જે હોરે હરં જળ વિજ હુખ શું એ પ્રમાણે-હાય (૪)
જીખ ઉદરમાં શીરપર મારો, પાડી પામ્યો જયમ કહીઆરો.
શું જાણે સવારી કરનારો, જમે બાવતું જે નીત ટાણે-હાય (૪)

(૧૮૭૪)—વિક્રમ ચરિત્ર—

હાલો, વહાલો લાલા, મારા બાળા, કુંવર મારા કાલા,
કુલોને આનંદમાં, લામે મુખકું વહાલું, હાસ્ય મંદમાં.
રહો મના વિસામાં ચયનમાં, હસતા સુમનમાં.
વહાલાઓના વૃદ્ધમાં, હાલ મહાત્રો, મામાના જુવનમાં
ઓહું આણે રમે રાજ મનમાં, જઈશું થોડા દિનમાં વતનમાં કે ખુલંદમાં-હા

(૧૮૭૪)—સરોજની—

હાય મેણલાં મારે, પિટયો મેરૂત્રો, હાય મેણલાં મારે,
જરી કરં છણકો ત્યાં મિંગો, ઘોઠો લલ ધમારે—પિટયો.
કું પલ્લ બળમાં, તેમજ કળમાં, કયાં હું ઓઢી કાચી,
એ ઉગામે ખોટી છકડ, હું ઠોડી દઉં સચી—પિટયો.
બબ્બા ધણી તો રહે અડઅડતા, આપણ રહીએ રમતાં.
તો પલ્લ કું તો હારી ગમ છું, હપકાં ખમતાં ખમતાં—પિટયો.

(૧૮૭૫)—ફિરોજકૃત લગન—રાગ, માંડ, ગરબી.

હાથ લાગ્યું ડોલ્યું, હવે કેમ થાશે રામજ—હાથ.
આગળ જતું સીંગમારે, પૂઠ પછાડે લાત,
કાણુ વલી કડકાણુરે, કેવી અસીત જાત—કેમ થાશે.
જોડું જ્યારે ગાડીએરે, આવ્યો જાણે જમ,
એક તસુ પણુ હીંડવાને, ખાય ખાપના સમ—કેમ થાશે.
દોઢશો પુળા ધામનાને, પાંચ પાયત્રી અમ,
ડોખાં તને ખવડાવતાં તો, ખોલું સર્વ ધન—કેમ થાશે.
હીંડ મારા ખાપુ તને, દેશું ધીને લોટ,
ભાડુત જો પાઝાં જશે, થશે ખમણી ખોટ—કેમ થાશે.
કાલે અડ્યો વાટમારે, આઘ્યો પુડે છોડી,
ખેલ તારે કારણે, મધેડો દીવો જોડી—કેમ થાશે.
વાટે મળ્યો વાણુધોરે, હસ્યો દેખી ઢંગ,
કદી બલદ ખરની જોડી, દીડી છે અપંગ—કેમ થાશે.
ફિરોજ તને શું કહુંરે, જેત્ર નથી એકાગ,
ઘર ઘરેણું ગાંઠુ ગયું, માઠા થયા હાલ—કેમ થાશે.

દ્વો (૧૮૭૬)—રાગ સાજ સંગ્રહ—રાગ, ગજલ.

હીયાં ન કાહના બજના બંસી, ન સ્વર સુનાના વો બાંસુરીકા,
ન આના જના યહાં પૈ મોહન, ન ઢંગ દિખના બહાદરીકા.
ન હૈ યે મથુરા ન કુંજ ગોકુળ યે ખરસાના હય શ્રી માધુરીકા,
બગલ દયાલો છીપાલો બંશી, ન દેખસે કાલ્પ ઇશ પુરીકા.
જો દેખ લેગી છીનાલે બંશી, અદ્ય કરેંગી ન જાદુરીકા,
ધો લાય બેડોગે બાંસુરીસે, ન બસ અલેગા કુછ ચાતુરીકા.
જરા ન શક માનો ઉશમે મોહન, ન આના ચાહિયે ઘડી પુરીકા,
કયા મૂં દિખાએગે જાકે વજમેં, છિના લે બંશી ગુનાગરીકા;
હૈ બેદય બસ્તી અદલ યહાંકા શ્રી રાધેરાનીજ બાંકુરીકા.
લલન તુમહારી હંસી કરેંગી, સખ સખીયા મીત્ર બલી પુરીકા,
હિયાં ન કાન્હા બજન બંશી, ન સ્વર સુનાના વો બાંસુરીકા.

(૧૮૭૭)—હફમી વિજય—

હીલમીત્ર સજની મીત્રે મોહનસે, મોરી લાગી લગન ખાલાપનસે;
મેરા ખાલા જોમવ મગખાયુ, વનમાલી ખીના ન મુહાય,
મન મોહ લીયો બંસિ ધુનસે ... ..હીલમીત્ર.
બની ગરક નુંડીલી ચાલ મુખ હસ હસત કે નંદલાલ;
કરે ધાયલ મદ મરે નયનસે ... ..હીલમીલ.

(૧૮૬૮)—નંદબત્રીશી—

હીંચે હીંચોજે નવેલડી અલભેલડી—હીંચે
મણીએ મઢી, હીરસે જડી, વિધીએ ઘડી, મધ્યેલડી રસધેલડી
મન મોહીની મોહી, સુરજ જાળીથી તું શું જુવે.
તુજ પદ્મણી પત્ની તણી, નથી, ખડેન બાન લુલ્યો તું એ;
આ તણણીનાં તેજ આગળ, તોલ તારો તું ખુએ.
હીરણ સનાવે કેમ તું ખશ સાંમળીશ મુખથી શું એ;
કરમાય છે કુમળી કળી, જબી છેલડી રસવેલડી—હીંચે.

હું (૧૮૬૯)—સુકન્યા સાવિત્રી—

હું નથી એવી બોળી (૨) હવે તો રહીરે;
પાવરધી થઇ પુરી, મારી જોડ જડે નહી બોળી—હું.
નિમ્ન કળ્યા કંકાશ કરી, ઘરમાં સળગાવું હોળી.
પ્રસંગ આવે પરખામે, તું ગળજું કે કોળી.—હું.
ભણે બાયડો બીખ માગે, ખાંધે જોળી,
આપણે તો ખાઇ ધીમાં જમોળી, ખાઇએ ખીરને પોળી.

(૧૮૮૦)—સુરદાસ—

હું મજન કરીશ હરીનું સદા મુખે,
આ સંસાર આગ સમ લાગે, મિથ્યા કાંકાં મારી હારી.—મજન.
નહિ કોઇને કેવા તમારી, પાન આ અંધાડે છું;
રાખો ભરોશો હૃદયમાં, હું-દેવનાં સમ ખાડે છું—મજન.
છોડો ક્ષમા લાવી મને, ઝટ આંડીથી જવા દીયો;
સંતોતણા સહવાસમાં, ગુણ કૃષ્ણના ગાવા દીયો—મજન.

(૧૮૮૧)—સુરદાસ—

હું હવે નાચ્યો અડુજ ગોપાલ, કામ કોધનાં કરી પરિધાનો;
કંઠે વિષયની માંગ, મહદ મોહના નેપુર વાજે,
નિન્દા શબ્દ રસાલ... ..હું હવે.
કોટી કળાઓ નાચી અનાવી, ના રહ્યો કાળનો ખ્યાલ;
સુરદાસની સર્વ અવિદ્યા, દૂર કરો નંદલાલ...હું હવે.

(૧૮૮૨)—જગતસિંહ—

હું છું રંગીત્રો જુવાન, ફકડ અકકડ આકુ આમ;
જાણું છું વિદ્યા તમામ, રસિકલાલ મારું નામ.
અંદાના રૂપ આગળ માનો, કામદેવ પણ તુમ્હ;
કોઇ કામની શીદા થામ છે, જોઇને મારી મુમ્હ.

એકકો છું, વિદ્યામાં તેથી, પંડીતમાં પંકાકં;
કસખી પુરો ગાવા માંહી, રાગ રાગણી ગાઉ.

(૧૮૮૩)—શરદાવિજય—

હું તો પ્રેમની જોગણ, પીયુને શોધવા ચાલી;
શોધવા ચાલી, પીયુને શોધવા ચાલી
રાજની જોગણ, યની સરતાજની જોગણ—પીયુ.
પ્રેમની કરની ધરીને, પ્રેમની જોગણ;
અંગે ભજુતી પ્રેમની યસ પ્રેમથી ચોળી—પીયુ.
કરું સાધના અંગારની, કરું સ્યામનું દરશન;
રડું મંત્ર માળા કર લઇ, યસ પ્રિયતમ—પ્રિયતમ—પીયુ.

(૧૮૮૪)—ચોર કેશરી—

હું પદ તજે હરામી. ફનીયા નથી સદાની
જર જોરને જુવાની, સડુએ થવાની ફાની.
સાચી સલાહ માનીને, કંણી કરો મજની;
મમતા મુકોને પ્રાણી, સડુ અંગે ધુળધાણી.
આ જુદી જીંદગીનીરે, રાખના સમી લ્યો જાણી.
કોઇ આજ કોઇ કાલે, પરજોડ પંથ ચાલે;
જમદૂત આવી જાહેરે, ફનીયા કુખી જવાની.

(૧૮૮૫)—ચિર કુણાલ—

હું તો વીધ વીધ રંગ અતાવું નેન નચાવું;
ને લલચાવું મારા કંથને વશ કરવા.
રીસ કરી જોડે આડી આંખે, ભૂમી ખાણી શરમાતી;
હારે સખી લગ્ન લગ્ન હું ચળકાતી—
મનાવતાં પણ હું મરકાતી, છજુકે છટકી જતી;
કહે માફ કર કાલાવલા, કરતાં હું હરખાતી.
હારે સખી હસી હસીને ખસી જતી;
પગે પગે જ્યાં પ્રીતમજ, ત્યાં પાણી પાણી થાતી.

(૧૮૮૬)—શ્રી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—રાગ, ગઝલ, કબાલી.

હુમ દયુ દીલોજાંશે, બિલકત મહમદઝી;
દે તડપાતી હે દીલ મેરા, મંઝ કુ રકત મહમદઝી.
મદીનેસે જોતી હય, તો ઇતના પુછ લેના હું;
સખા જલદી ખતા કેસી, તખીયત હે મહમદઝી.
ન હમ જન્નતમેં જાયેગે, નહિ દોઝખમેં જાયેગે;

ખડે દેખા કરેગે હથમેં સુરત મહંમદી.
 દરે જન્નત રીદવા જબકે, દરવાજાપેં રોકેગા;
 તો હોગા હુકમ જાને દો. એ હય ઉમત મહંમદી.
 મીઠાયા કુદ ફુનીયાસે, બજાયા દીનકા ડંઢા;
 દીખાયા તુરકા જલસા, વો હય તાકાત મહંમદી.

(૧૮૮૭)—આનંદ લહેરી—

હું છું નખરાળી નાર સામું ન જોશે લગાર-હું છું
 નખરાંએ કંઠકને ધાયત્ર કર્યા છે, મૂર્છા પામ્યા છે હમરે-હું છું.
 વાંકી બમ્બર મહારી કામજુગારી ને પૂ જાગે ખંજરની ધાર-હું છું
 —સ્હામુ જોશે તો પોક મૂકી રોશે ખતશે એ અકકત્ર ગમાર-હું છું

(૧૮૮૮)—સરસ્વાતચંદ—

હું પરજુ કદી નહિ પીડા ધરું મહિં શીરે કદાપી સંસારી;
 રહું આજ કુમારી સદા અભિચારી ભક્તિ કરૂં વિશ્વાધારની,
 પ્રિતી તણાં પીંજર વિષે પરવશ થમ પડવું નહિ;
 સંબધીઓના બંધની બેડીયા તન જડવું નહિ.
 આ નાટકી સંસારની દુઝા મહિં મરવું નહિ.
 અમ્રત ગણીને વિષમ વિષ પીવાનું મન કરવું નહિ;
 જુહી માયાના અંધારામાં હું પડું નહિ રહી વાત હૃદય વિચારી.

(૧૮૮૯)—વશુધરા ઉર્ફે બેઢારી તરવાર—

હું રસવેશી મદ્યેશી નારી તરશી પ્યારની (૨)નાં તરશી પ્યારની
 છું યુવતી કામજુગારી નર નયન આણુથી મારી રમું રંગે
 રસની રેલી.....નારી...હું
 કોઈ લાલ લહેરી જે આવે રતિ સુવા સરસ પીપડાવે ને તરવરને હુંવેશી
 નારી.....તરશી પ્યાવની...હું...

(૧૮૯૦)—ખુમસુરત બલા—

હુંવે બાઈ કોટ મીઠા દીનપાટ ગઘ તેરી મેરી જોરજી, (૨)
 ક્યશી ડાલીથી લુટ માગે ડાસનકા યુટ કર્મા લાવે ન સુટ.
 તો જાયે મહમ રૂઠ અયસી બનીથી ફેશાપે લોટ;
 મુજે તો મેરી જોરને સમજ થા ભોટ ગઘ ધરસે બલા.
 પાપ સરસે ટલા અમ તો વોહ રોપી અમ્માંના વોહ પુરાના;
 જામા સજકે કરેગે કાઠ બાઠ.

(૧૮૯૧)—સન્યાસી—

હેની આધએ ગુન ગાધએ રાધાવગ્ગે જમએ જીવનપર વારી પ્રય પ્યારી
કુંવર કનેયા જંસી જાએયાં ધેનું ચેરેયાં લેવું અલેયાં...હેરી.

લટક લટક આપન લાલ સોદાવે સંગ ગ્યાલ;

રાધાકો પ્રાન પ્યારો નડવર શ્રી નંદદુલારો,

હસત હસત મોરો મન હરકીનો લાલ જાપે વારી.....હેરી

(૧૮૯૨)—હીંગનાઆધ ભજન—

હે ગોવીંદે રાખો શરણ અપતો જીવનહારે ૨ અપતો જીવનહારે ૨

હે ગોવિંદ રાખો શરણ અપતો જીવનહારે ૨

શીર જીવન હેમ ગએ, નંદકે દુલારે;

ચીચકે બીચ કસત જાય. ચદચ ગયે કમાહરે (૨) હે ગોવિંદ (૩)

અપતો જીવનહારે, ચાર પ્રહર જોગ મએ. લે ગયે મથુનાયરે;

નાથ પ્રાણ સેવન લાગે, કીજી નો પોકારે, હે ગોવિંદ (૩)

(૧૮૯૩)—કમળી સ્વયંવર—

હેરી સખી આ વસંત સમીર સંદેશ કહે મને શ્રી વરનો.

રજ પુષ્પ મુગંધથી ગંધ વહે, કહે કૃષ્ણ કૃપાનીધી કુશળનો;

વળી કહીત્ર ગાને સુચારી વહે, મહિમા મુખથી નટનાગરનો.

લના પત્ર પુષ્પ પ્રકુતપત્ની, હસી હસી કહે તીર્થિરાવરની;

જિજ્ઞેષે જિર્ણ મુજ અંતરની શુભ યોગ થયા કમળાવરની.

હો (૧૮૯૪)—સતી દ્રૌપદી—રાગ, ગરબો.

હો કનૈયાજીરે, અમને મોહન માય, લગાડી, અલખેલા;

વનમાં વેળ વગાડી, અલખેલા—હો.

સાખી { "જંસીયટ-પનઘટ-નિકટ-તટ-યમુના યદુચિર;
"નીચે નટવર નંદના, હરી હળવરના ભર.

લીલી લલિંગ સતી, શોભતીરે;

લીલાં વનવૃક્ષ વેત્ર વાડીઓજીરે, માગ વાલમજી—લી.

સાખી { "ચાલો સખી જમએ, ત્યાં, જ્યાં વસે વૃજરાજ;
"નીર ભરંતા પ્રભુ મળે, એક પંથ એ કાળ.

રસીયાજી રાસ રમાડોરે, અમને રસીયાજી રાસ રમાડો;

સમીરે સંધ્યાની ચાલી, સરખી સાહેલી,

આનંદ અંગે પમાડોરે, અમને રસીયામજી રાસ રમાડો.

સાખી { "જંસીયટ સમ યટ નહીં, નંદ ધામ સમ ધામ;
"લંકાવન સમ વન નહીં, કૃષ્ણનામ સમ નામ.

કાનજીને માથે, મણી જડ્યાં મોળીયારે;

તાશ મેડીયાને બડો બડો હાઠ ખમા ખમા-કાળાના-કાનને.
કાનજીને માથે પીળા પીનાંબર, પેરીયાં કાનજીને કાને;
કુડળ હૈયે હાર. ખમા ખમા લટકાળાં કાનને-હો કાનના.

(૧૮૧૫)—ધ્યાન સાહેબ—

હોની આજ જશે ગાહે કાલ જશે મોરા કુવર કન્દારીમેસે આનં મિત્રે
મુજે પિન્દ કો પીંડલા સનાવે સુંડી સેજ મેકા કસ કસ જવે,
મેતો જરત જરત હોનીસે ગ્રામ સુંદર મોસે આન મીત્રે.

(૧૮૧૬)—જલસા સંચલ—

હોરી ખેતન ન જાતી યા મન પિપડુ અનારી,
હાથમે થત્ર ગુપત્ર ફેંટપેં તીરપર ઘડિયાં આ-કેરી,
ઉઠીએ ભેટ સોદાર આયા કયા કરે જનમ ખેપારી.—હેરી.

(૧૮૧૭)—સુંદરવેણી—

હોકો ખેલે ગુડ ગુડ, માંહે બચુ છે પાણી;
આગલા તંબાકુ તા લા દેખંડા પાણી. (વાડરે મારા હોકા.)
હોકો વડાલો લાગેરે મને હોકો વડાલો લાગેરે ભાષ ભાષ;
હોકોવડાલો લાગે, ચોરાનો ચોધરીતોને દીઝીનો દીઝાન ભાષ (૨)
હોકો વાલો લાગે (૩)

ચલમ તો ચનુરાધ કરે ને હોકો હરીતી માયા;

ખલેછીમાં લાય નાખી જાણે. (૨)

જાણે ગંગાજીમાં નાયા ભાષ ભાષ હોકો વડાલો લાગે (૩)

વહુમે વગવી દીઝીનું આપ્યું આણું;

ખાધા પીધાની વાત ન જાણું ભાષ (૨) ખેડો હોકો તાણું ભાષ મરાધ

હોકો વડાલો લાગે (૨) વડારે મારા હોકા હોકા (૨)

કુંગર ઉપર દરિયો જળે ને દરિયો કરે પોકાર;

ચનુર હોય તો ચેતને મુરખ કરે તિયાર-વડારે મારા હોકા

(૧૮૧૮)—જલસા સંચલ—

હો રાધા સંગ ખેલે હોરી સખી મીઝ દેમે ખહો;

નંદ ગામડી સખીઆં કહત હે સખ મીઝ ખેલે હોરી,

રાધા ખીલારીસે-રંગ મચાત, હમકા પાપ કરોરી;

ચલો સખ ખેલે હોરી....વ.....હો.

(૧૮૧૯)—ચલતા પુર્ન—

હાં મોરી જાન જીવરવા ધડકે કાંસે કહું દુઃખ મય દુખીયારી;

હાંએ ગઈ મોરી મતવારી મોરી જાન.

મિપત બવરમેં જાન હય દેવા એ ઘટ ઘાટ ફસી મોરી નેવાઃ
હુમ કયસી ચેહ ખારી-મોરી જન.

(૧૯૦૦)—વીર કેસ-૧—૨ મ મરખો.

હારે ભાવ ધનીને બળમી મવ્ય બારથી માતા;
દયામયી દેવી નમાં જપકર ગીનો દેશતા માત.
માતા તવ સોજન્ય સાગર સૃષ્ટિ પર ફેલી રહ્યો છે.
વિજયીનો સૌરભ મુંદર લોકાલોક ફેલી રહ્યો છે.
નમામી વિશ્વ વિજેતા દે સુખદાતા બદાલી વિધાતા-હારે
જનુની અરજી કરમાં ધરજે વરદા વિમલા કરણા કરજે;
પરદેશી તણા હુમલા હરજે જય કિર્તી સુલેહ સદા મળજે,
સહુ આર્ય મંહિ સુમ સંમ્મ થજે છળ ભેદ વિતાદ પ્રમાદજન્યે;
ચીરકાળ અમારૂં સ્વરાજ્ય રહેા અમી વૃષ્ટી કરી દુઃખદાંડ હો.
ધર્મ નીતિ આતુરીહિંદીયે નિવાજે કમનીના શીખરે ભારત મિરાજે;
ન્યારી ન્યારી જહાજવાલી આપો આપ પ્રીય કરનારી-હારે

(૧૯૦૧)—સતી અનુસુયા—

હાંદારે સંતો સંત સમાગમ મોટા (૨) જેનો ત્રિલુવનમાં જોટા (૨)
જોટારે, સંતો સંત સમાગમ મોટા-હાં હારે સંતો
કરવો હરીજન વેહેવાર કે જેમાં કદી ન આવે ટોટા;
ટોટારે સંતો સંત સમાગમ મોટા, હાં હારે સંતો.
જગમાં જાયું તે જવાનું ૨ કરતાં ખળ ખળમેા જોટા;
જોટારે સંતો સંત સમાગમ મોટા હાં હારે સંતો,
ધરવું ધ્યાન હરીનું સાંચું (૨) એ ત્રિલુ સખળો મડખડ જોટા;
જોટારે, સંતો સંત સમાગમ મોટા. હાં. હારે સંતો.

(૧૯૦૨)—સતી પદ્મીની—

હારે, કોમ વાલમને લેમ આવેને, હાં મને છેલ્લા રંગીલા મેળાવે;
જુલમી જુવાની, આ હમ દીવાની, લલીત વીલાશી, એ વાલમ વિના.
રજની અંધારી હા, લાગે નકારી.
અતુર ચકોરીને ચંદ્ર વિના, હાય ખળી, હું હાય ખળી હું,
પિયુ પિયુ તનથી તલસી રહી...

(૧૯૦૩)—મહાપ્રેતા કાદમ્બરી—

હાં, જમ મયું આજે મિત્રને; પ્રાણ પ્યારા .....હાં જમ.
સુન્ય હૃદય આ મિત્ર વિનાનું, જેવું પુષ્પ સુમંધ વિનાનું;
તુજ વિરહે, હત ભાગ્ય હું માનું.
બેટીશ ભગવતી સુંદરીને, મનોહરી મધુરીને મજાલે;
મનમાન્યો મદનોત્સવ થાશે, બેટીશ ભગવતી સુંદરીને—હાં જમ.

(૧૯૦૪)—માલતી માધવ—

હા હારે, મને ઠગી, ઠગારે મને ઠગી, જાણીને બેળા નાર.
ખોટા ખોલી શાને ખુવે છે ભાર-આ છે ખોટા કરાર(ર)
ખોટા ખોટા ! હા ખોટા.....ઠગી.....

સાખી { "અંતર પ્રેમ વિના બધા, નિષ્ફળ કાલ કરાર;
"એ વિણ કે દંપતી તણા, નવ સુધરે સંસાર.

(૧૯૦૫)—સુર્ય કુમારી—

હાં હારે અમ્મર ધામ તણા વાસી સુખવાસી
પ્રેમ માર્ગના પ્રવાસી દેવાંસી;
પ્રેમની પરિસીમા તો જાણે જગમાંહી કોઈ.
વિરલા દેહ ધારીઓ તે બાવના જુદીજ જોઈ.
જાણી જોઈ માણી જોઈ. અંતરે પ્રગણી જોઈ.
ધોઈ અંતરના આસપાસ વિશ્વની ઉદાસી;
જેની દેવી જ્યોતી જગમાં પ્રકાશી—અમ્મર.

(૧૯૦૬)—મંદિરની—

જુડે છે સંસાર સમજ મન જુડે છે સંસાર.
નોંધ દંદમાં દસો નાંદ બાઝ જુડે છે સંસાર.—સમજ
વેળાં વિપની જાણે વનિતા નર્મતણું છે હાર,
કદો બરસો કરશે નાંદ કે પરતાશે ખૂબ યાર.—સમજ
નાત તાત મિત્રો તે પુત્રો સૌ રવારથી સંસાર,
કુટુંબ કપાલો માલ પગનો મીથ્યા છે ધરખાર.—સમજ.

(૧૯૦૭)—લીંગમ પ્રતિજ્ઞા—

પોપટવાડીમાં પધારજો, દહેરીલાલ
મંદિરની સામે મુકામ છે.
નીચે દેશી દારની દુકાન—દહેરી.....
ચંદુલ ખાનાનો માળ મારી પાડોશમાં,
કાકા દોવાતું નિશાન છે—દહેરી.....
તળલા સારંગી સુર, હરતા મન કંઠકના,
ધક્કી ટકુંતું રમખાણ છે—દહેરી.....
લાલ સમીસાંજ પહેલ, વહેલા પધારજો,
હડતાળખાતું તોફાન છે—દહેરી.....
ડુંગી નજર કરી, માડી ગમડાવતા,
સરતીલાલાની મ્હોકાણ છે—દહેરી.....

(૧૯૦૮)—મનુ-મણી—

પ્રીતિ પાશે પડેલીઓ જેન જા જા રીસાય શું
 મીઠી આશે જડેલી ઓ જેન જા જા રીસાય શું
 કોની લટકાળી બાળી આંખો રૂપાળી ? આલી કાણુ,
 મળ્યો વનવાળી ? બહુ યોલતા-નારે ના આ.
 હટ દૂર શી જરૂર વાહ-જા જા રે - પ્રીતિ

(૧૯૦૯)—રંગ તરંગ—

હર વક્ત તેરી સુરત અમ જાન સામને હય;
 હર લેહજા સામને હય હર આન સામને હય
 દીલ આક આક કરકે મુજસે યે કેહ ગહે હય;
 એહ દીલ અગર તેરા હય પહેજાન સામને હય.
 વાદા કીયાથા તુમને અચ્છી કસમ તો પાઓ;
 રખો તો હાથ દીલપર પ્રમાન સામને હય.
 મુજસે ન હોગા કાઠ દોઝન રખનેવાલા;
 એક જાન મેરે તનમે એક જાન સામને હય.

(૧૯૧૦)—ભીખ પ્રતિજ્ઞા—

સુકાની મારો સંગીરે, આ ભવમા
 હે બીટ બંજન, અગિયળ ગંજન;
 સંકટની સેના ચઢી જંગી—આ ભવમા.....
 જાનકી જીવન, શિયળ નિભાવન;
 કરશો ના મુજને આજ બંગીરે—આ ભવમા.....
 કમલ કળી કદી ઉગે નહિ નદી;
 એ તો સરોવરની છે બમંગીરે—આ ભવમા.....

(૧૯૧૧)—વીંહ હમ્મીર

અહો અલ્લખેલી નહુ મદ્દેલી બલી તું ગામા બોળી,
 પુતારી અલી-મલી તું-(૨)
 નયન પટારી બ્રકરી ભારી, કંઈ કંઈ કામચુગારી;
 હસગતિ મદ્દમાની પીગે પીયુનું પ્રણયનું વારી—અહો.

(૧૯૧૨)—રંગ તરંગ—

રચી મળતી ગાથ ગદો ગાહેર સટકે છે,
 વાણવર વિષ્ણુ આ ગાદી જોમએ ક્યાં જાહ અટકે છે.
 ગજસ રચી મૂકીને આકું ટહેકું કાપીને,
 ગરબા પ્રીધી છે માચીજ યાંપી છે...રચી.

(૧૯૧૩)—લીળ પ્રતિજ્ઞા—

લેરીલાલને પંખો ઉડાનું હો રાજ—થઈ ગરમી.

આ પંખો લઇને સુથાર ઘેર ગઇતી.

પંખાને ઢાંડી લગાવી હો રાજ—થઈ ગરમી.

આ પંખો લઇને દુર્ગને ઘેર ગયતી,

પંખાને ઝાલર સીવાડી હો રાજ—થઈ ગરમી.

પંખાને વાયરે તનમનની શાંતિ,

જાણે ચાપાટી પરની ઢાંડી હવા—ગઈ ગરમી.

(૧૯૧૪)—ગહ્વારે પરસ્તાન—

અગર દમ આગનાં હોતે તો ગુલશનકું લુટા દેતે;

પકડકર દસ્તમેં યુવયુવ ગુમેસે જા મીલા દેતે.

જો હોતે આગ કે માલી, લુટાને ફૂલ ડાલી;

શુંથાકદ હાર ફોફા, વો દીલ ખરકું પેના દેતે.

જો હોતે આગ કે બંવરે, કલી કે ખીચ કુપ રહેતે;

મજા કદરતડી લેને કા, સુમો હોતે નીકલ જાતે.

હમારા દીલ પતંગ હોતા, ઉડાતે ગમકે દોરેસે;

ચકાકર ઇશ્કકા માંજ, પતંગ ફરકા કરા દેતે.

(૧૯૧૫)—કુંદન કુંસુમ—

કુલડાના શેખી કોઈ કુલડાં લ્યો,

કુલડાં સુધીને લાલ સુલડાં દ્યો.

મન કરો મોગરો, ચિત્ત કરો ચપો;

કાળ જાતો કેતડો, સાજ્યા લ્યોરે નવાઓ;

ગમર ગુલાબ કોઈ લ્યોરે નવાઓ;

ચુંટી ચુંટીને સુધી દીલડાં દ્યો.

(૧૯૧૬)—ગાયન—

મેરી લગડી કરીતી પ્રીત,

કે પલમેં તોડ ગયોરે—કે પલમેં.

લાઈ બન કે જામ પીનાદે,

કરકે મસ્ત બેહોશ;

કે સુતડી જોડ ગયોરે—કે સુતડી.

ધોળન જાત કમીની કરકે,

ખીચ કે દીલકી ડોર;

કે ડાચી મોડ ગયોરે—કે ડાચી;

દીલ દે દે જો દર્દી બલમા,

ઇશ્ક મચાયા શોર;

કીધર વો ચોર ગયોરે—કીધરવો.

(૧૯૧૭)—ભુજમળથી ભાગ્ય પરિક્ષા—

કયામત હયે કાકા કમર દેખ બેના;

કરેંગે પુહી દીવમે ધર દેખ બેના.

મુખારક તુમ્હે આંખના તેગો ખંજર;

ખમર પહલે અપની કમર દેખ બેના.

મનેહ લેંગે હય દેખકર તેરી આંખે;

(૧૯૧૮)—ભુજમળથી પરિક્ષા—

પરદેશી સૈયા નેહા લગાય દુઃખ દે ગયો.

અપનેકી ઓધિમાં છીયે ગયો.

દુઃખ દે ગયો. સુખ લે ગયો.—પરદેશી

સીતન ખીરમાય રાખો

અપરન લક્ષ્યાય રાખો;

કહેકે અમૃતરસ ચાખો.

કહેકો રસખસ અલિલાયો.

હમમેખતિયાં કરક પતિયાં ના દીયો;

સુખ લે ગયો. દુઃખ દે ગયો—પરદેશી

(૧૯૧૯)—ભુજમળથી ભાગ્ય પરિક્ષા—

બહુ નયનોકા મનકો લુભાય ગયોરે

આમ ખીલારકી તનમેં લગાય ગયોરે...બહુ.....

કૈસ સીતમધરકા પતા હાથ મેં થાકે કયું કર ?

ઓર પાડેં તે કહો હાલ સુનાડેં કયું કર ?

સામને બી હો ખડા ગરતો યુલાવું કયું કર ?

રૂઠ બહુ તો સિતમ કૈસકો મનાડેં કયું કર ?

રાહ ચલતે જીગરવા ચુરામ ગહોરે—બહુ...

ચલાહય છોડકે ગિરમીતમુજે કહાં કાતિલ;

તું સરસે પહેલી મોની કાટયે જ્યાં કાતિલ;

જીતુંકા જોર હયે મેં ખાર કિરસે કહું.

તુંહી સુને ન સુને હાલે જોર કિરસે કહું.

આતમાનો મેં મુજકો ફસાઈ ગયોર—બહુ.....

(૧૯૨૦)—વામન અવતાર—

કોને કહેતા કહેલી રંગીલા મને જો તે કહેતા છકેલી.

હું તો જોમનમાં ઘેલી ખનેલી-રંગીલા.

ખામ ખગીયાની રહેલ બહુ સુંદર જાણે શું ધરમાં ગોઘેલી

મદામી હલબોને ધારી જલેખી તાજ તાજ ખાજી રહેલી-રંગીલા.

સાડીનની સાડીઓ કસખી બરેલી કોર સમજોન કામજો દીડેલી

પોલકાને ચોળીયેતો પાર નહિ મારે જટકેથી લુંટી લાવેલી-

નવમેરા હાર સાચા મોતીના સુંદર ખગડીઓ માણેક મહેલી

લુમણાંને જુમણાં આ લાડવહ પહેરતી વિદ્યા હું પાકી ખજેલી-રંગીલા.

(૧૯૨૧)—વીર છત્રસાલ—

હાથનાં કીધાં હેચે વાગ્યા 'વૃતિ' કરાખ ન રાખવી.
ધરડી ઉપરે જીવાન યેરી ઇચ્છા કદી નવ રાખવી.
આજ મળી હસા પ્યારી...

... .. પ્યારા હરીલાલને.
વેદ બની કંઈક ગોટા કીધા, પૈસા ખુખીથી મેં લીધા;
પ્રતિજ્ઞા એવી હવે લડકે થાપણ કોમને ન આપવી.
સુધરી ગયા સહુ નીતિ પીછાણી અનીતિ વાત ન માનવી.

(૧૯૨૨)—રા, નવધણ.

હુઆ જમાઇ તેં મારી ઇજ્જતનાં આજે કરાગ્યા કાંકરા.
પુછ્યા વિના તું મારી આંખાયડી લઇને ચાલ્યો ક્યાં વાંદરા.
પિતાજી મારા પીયર લઇ જાય છે.
વંદાના જેવું હજી આ થાય છે.
કાલે સવારના જશું બજારમાં યેરી નવિન કોઇ લાવશું.
ત્યારે તો દીકરા હસી હસાવી નવીને પ્રીતે રમાડશું.
ચાલો પિતાજી સુખે છોડીને ધર,
ખુદ્ધિમાં એમનો ડબ્બો તો ગુંલ છે.
આયડી લઇ ભાગ્યું આ તમારી ભૂલ છે—હુઆ.

(૧૯૨૩)—રા ' નવધણ.—

ઓ અંગાલી ખુનખુન મારા શા કાજે રીસાઓ,
ખંભાતી ખચ્ચર અલિધી ધરબેળા થઇ જાઓ,
મારા માનીતા ભોજાઇ, ચાલને બોલાવે તારા
આપનો જમાઇ.
મંઘાતી વરિયાળી અંતરગદ માંહે ગંધાઓ
જાઓ ખસે ભોળી જામાને શા માટે સતાઓ.
—મારા...

ગુહરાણી થઇ આ રાજના મહેસોને શોભાવો,
છુટા છેડા આપી સીધા સોનાપુરમાં જાઓ.
નાની નણદીના ભાઇ (૨)ચાલ.

(૧૯૨૪)—વીર છત્રસાલ.

રાજ સુંદર સુહાગી મળ્યા કાંતમે મુજને.
હર કમળમાળ ધારી ના વિસારશો મને—રાજ...

પિયુષમ કમ્વીર યતી નિજદેશ હિત ઉરધરી.

પરિમલ પ્રેમનો ભરી અનુપમ કીર્તિને વરી.

પાળજે પિયુ હલાસે

સ્નેહભીની રમણીના સુકાવો ક્યામ પ્રેમ મુંજને-રાજ...

(૧૮૨૫)—વામન અવતાર—

ક્યાંય સરખી સમાણી જોડી ના મળે

મુંતો લાગે સંસાર એળે જાયે અવતાર-ક્યાંય.

ખીલી જોખન કુમવાડી પહેરી પચરંગી સાડી

કંચુની કમાનવાળી મારી આંખલડી આળીયાળી

જોખન ખહાર જાયે-મુંતો.

ચંપાળી સુંદર સરસ ભરો શુગંધી ના લહે

કંટક છતાં ગુલામ કળીપર જીમરજી રાજી રહે

કસ્તુરી કાળા રંગની કિતમ સુગંધી છે ભરી

હું છું રૂપાળી પદમણી તે મુખને પામે પડી-મુંતો.

(૧૮૨૬)—દેવી ચૈધરાણી—

ખીચરા દીન યતી નરનાર ભારતમાં કંઈક જામે મરતા,

તવંગર છેજ મહી અંજલય; ગરીબનું ખેત્રી કોઈ નવ થાય,

હજારો અંગ ઉધાડે વસ્ત્ર વિનાના વસ્તી મહી કરતા

અરેઓ ભારતના ધનવાન કમને તનમન ધનનું દાન,

ખચાવો દીન જનોને પડે ન પાછા પરમારથ કરતાં—

(૧૮૨૭)—રા ' નવધણુ—

આજે થઈ ગઈ સાદી થાતી મરી અરખાદી

સાચી રહી આજાદી ધમજા પુરી કીધી આજ

જુખ જોડી મળી વાલ જનેની આથ ફળી

નાચો ગાવો આવો ધુમ મચાવો આપસમાં સહુ—

(૧૮૨૮)—વામનઅવતાર—

ખંધુ વશ કીધો મારો જે સરલ હૃદય શુણવાળો,

નણુદી નવ દોષ અમારો છે કપડી તીર તમારો.

શયન શુવનમાં હતી એકત્રી છેડ કરી છેડ કરી છુપાઈ રહ્યા;

અંક મરી પાલવ મૂળ મોહન મન ભરમાવી ગયા—નણુદી,

ચંદ્રાકન મુખ ચરદેન્દુ સમ જીકડી કામણગારી;

કામણ કરી લલચાવ્યો ભરો લલિત કળા છે તારી—ખંધુ

મનમોહને ખોલાવી સાન કરી હું બોળી જીલખાઈ ગઈ;

અમરતણાં સરથી કર બેઠું પરવશ થઈ લોભાઈ રહી—નણદી.
ખીલેલી જોખનવાડી તુજ મોહ રતી રંગ ન્યારો.
શુરદી નાખી તે ભરમાળ્યો ભાન લુથ્યો વીર મારો—અધું.

(૧૯૨૯)—સતી સુલોચના—

અરે મને વૃથા વિચારો કરે હોયજે ધાર્યું નિશ્ચયરે
આપ ચીંત્યું અધઁચી દળે અચિંત્ય આગળ આવી મળે.
રામચંદ્ર માહારાજ અવધ રાજ્યસિન પર પગ ધરે
હરિ હનુમે નરહરી સરખા તજી રાજ્ય વન કરે—હોય
સીતા સરખી સુભાગ્ય ૧૬મી મૃગમાયામા પડે
કનક કુરંગે ચર્મને વશ થઈ રાવણ કાધે ચઢે—હોય.
જેનાથી નરનાગ સુર યમરાજ સરીખા હરે
એવો લોક અધીશ શીવ દશ એક શીવથી—હોય.

(૧૯૩૦)—રતીસુંદરી—

ખીલી જોખનની કળી કરમાઈ જાય છે પિય ભરમા વિનાની
વેલી ઘેલી થાય છે.
જુલે જીવાનીમાં ડોલતી ડાળીએ રસિયા વિનાની મુઝાઈ જાય છે;
પ્રેમીના પંચનો જે અંથ ગુંથેલો રસીલો નહિ બેઠું વિના પરખાય
પ્રીતિ પુષ્પવેલો
જોડી વિના જીવાનીનો જીવોને રંગઝરો, મરે છે પ્રેમલિલો પ્રિત
કુવામાં અધુરો જઈ બેઠું રસીયાને રમણી હું દીલે એમ થાય છે—

(૧૯૩૧)—સતી સુલોચના—

ઓય મરી મન માડી મુક પોક લગ્ન તું તાણી
હાય ખયાના
રંડાથી આડો આંક છે.
મેવાતું નામ દેતી ગાવાને બેઠી
રંડા ચંપા ચેલી અગ તેરા કામ હય.
ધારીને મગવા જાળી રાખોડી શેર ચોળી
દુર્ગામા ઠગવી એ જોગટાતું કામ છે.
મેવાતું ચેટક વળગ્યું બુઢહાતું જીવન સળગ્યું
શોનાપુંર બીજવાનેકા એ સોંગહય,

(૧૯૩૨)—નિર્મળગંગા—

વાહ ખરાળી કલી રસાલી ગૌરવદન પર
ભોગી ખમર તુજ યોવન લુંટ્યા આવશે.
ઓ મહાલેલી યોવનવેલી રાજ રસિકવર,

(૪૪૦) વૉલ્યુમ ૨ જીં ધી ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ

પરમલ સુખકર ચીતહું તુજ લોભાવશે.

જાઓ મને ના સતાવો બળતું જીગર ના દુભાવો (૨)

વાહ ? વાહ ?

શાંત હૃદય કર બાળ ધીરજ ધર રસીઓ પ્રિયકર.

રજની રસ બર રંગે તુજને રમાડશે—વાહ૭

(૧૯૩૩)—રમણ સુંદરી—

જીવો અજન્મ જગત રંગે દોંગીકું જણાય. (૨)

સેત ખીચારો બૂખે મરે છે,

લુચ્ચો દુગારો મોજ કરે છે.

હજો બકરી ને નહિ વાધને મરાય—જીવો.....

નાના મોટા કોઇ ન રહેવાના,

ટાણું થયું કે ચાલ્યા જવાના.

હો રવિ તો પ્રભાત સાંછે અસ્ત થાય,—જીવો.....

(૧૯૩૪)—સતી સુલોચના—

પીયુની ખજર કોઇ લાવોરે સખીરી

મોહન વર મળવા સારું તલસી રહ્યું મન માફ,
સ્વામીને સંદેશ કોઇ કહાવોરે.....સખીરી.

ચંદ્ર વિળ નિશા અંધારું વિશેષ જીવન સારું,
દર્શન પિયુતા કોઇ કરાવોરે.....સખીરી.

વિકસે કમલિનિ પ્રાનેઃ અમર રતિઃ આશે,
નાવે આકિરાજ કળી કરમાશે.....સખીરી.

(૧૯૩૫)—રમણ સુંદરી—

હું થોડે અસ્વાર રે હું અસ્વાર હું તો હું થોડે અસ્વાર.

ચટચટ હાંકું ઝંટઝંટ હાંકું માફ ચાખખ ચાર

—હું તો હું...

હું હું હું હું આમ કાં !

લે ચારના ચાખખા.

ચાર ત્યારે ચાર વેગે દરશન દે દીલદાર,

તારા આ ચકતું મન ઠાહ

મારી નાગ્નુકડી તું નાર

—હું તો હું...

કામી કપડી પરમાં લપડી, ખાંતે થાતો ખુવાર

આ તો વાગે છે.

બાઈ ડાઢી તારી માગે છે ! ભેતોળ ને લાડવો,
તું કાળો કૃત્ય કરનાર, ગાસ ચણ્યા ખાને ખુમ ઘોડા,
માથે જુદી ચાર

આવો પ્યાર

ચુપ ગમોર

—હું તો છું...

(૧૯૩૬)—નિર્મળા-ગંગા—

દીકરા ખુશલ બાદરમાં બી આશક ખટપટ કરતા;
મરદો મરદાંપર મરતા અહા...હા...હા...હા...

ન્યાત કે કમતનો કેા બેદના ગણે
વાગે બી'ગલોને ગીત ગામના બજે
સાત કે હો સાઠ વર્ષ તો ઉંટે ચડે,
કંથ કામીની સદાગે લાકડે વડે.—દીકરા...

(૧૯૩૭)—શ્રી જયમતિ.

હ ચાલું લયકતી ચાલરે—હું ગજ ગામની (૩)
સોહે બાહુ બાલ વિશાળરે—હંસગમની (૩)
નયન તણે નખરે નચવું છું નાથને
નાની શું પરખે પ્રેમીના પાદને
હું તો બધું એ પરખું છું
પેખી પ્રિયતમ પ્યાર તું ગાઇ ખુશચળી (૩)

(૧૯૩૮)—ફકિમણી હરણુ—

ગન્યા તમે પકકા ઉડ્ડુના સરદાર,
તારે ખાતર બધું થાવા તૈયાર—ગન્યા.
તારી પાછળ થયો છુંદું,
ગતો મારા સવારીના ટડું.
બસે બેસો મારા માન ખડું,
તું કર્મનો પ્રારબ્ધ તાબેદાર—ગન્યા.

(૧૯૩૯)—ગઝલ—

પ્રભુ પ્યારા નમન કરીએ, ક્યા દષ્ટિ કરો હરનિય
ઉગારો તારો કે મારો, મદદ નિશ્ચે છે તારી એક.
હજારો મોજ મારે છે, લગ્નરો પાપમાં રે' છે;
અભિ વૃષ્ટિ કરો પ્યારા, પ્રભુ અવિનાશી તું છે એક.
મદદ 'મુશ્કા' ને આપો કે, રમે સંવાદ વિશુરાખા;
અમે તો દીન બાલુડાં, ક્યા બ'ડાર તું છે એક.

(૧૯૪૦)—ગઝલ—

વિશુ ભારત અમારી માત, નવા જગતે બતાવી દ્યો;
 હવે સ્વાતંત્ર્ય અર્પણ, નવિન સ્વરૂપ લાવી દ્યો.
 અમારા પૂર્વજો પ્યારા હરિમંદ કૃષ્ણના જેવા;
 અમળ કીર્તિ બધ સ્વર્ગે, ગયા તે ધ્યાન ધરાવી દ્યો.
 અમારો રેંટીઓ પ્યારા,
 આ પહેરે ખાદીનાં વસ્ત્રો, ખુદિ એવી બતાવી દ્યો.

(૧૯૪૧)—ગઝલ—

સુધારાની મજા, ખીરાદર ખ્યુટીકૂલ ખાળા;
 લઈ ઠાકન વિષે કરવા, જવું એ પ્યારી ફેશન છે,
 મહાભારત જે રામાયણ, કિતાબો દીની ધલમોની,
 મૂઠી મેટ્રિક અને બી, એ, થવું એ પ્યારી ફેશન છે,
 સીતાર, તબલાને ફોગોઆફ હારમોનિયમને આમોશન;
 પગાડી ચોપાટી ગાર્ડમ જવું એ પ્યારી ફેશન છે,
 સીનેમા, સરસો, નાડક ચીરટ ટી પાન કપુરવો
 બ્લાઇન્ડ ચક્ષુ પહેરી નમને, થવું એ પ્યારી ફેશન છે,
 ઓટોદીલ બહાર હીરામોતી હીરામાણેક લગાવીને;
 વાઇપની સાથ કરે ઝબડો, જવું એ પ્યારી ફેશન છે.

(૧૯૪૨)—

અમન ચયન ગમન કરો,
 મળી સહ સાથે...(૨)

કિસનલાલ—આવી રમા પાકશે,

હિંદ સ્વતંત્ર થશે;

સુંદરલાલ—પૂનર્જન જુટશે,

ચંચળા—માળલગન ખુટશે,

ત્રણે—હિંદનો કિહાર કરો,

વિશુગાખી માથે ...૨

(૧૯૪૩)—ગઝલ—

અરે! જો આઠના શોખીન, ચિવાના પેર પીઓ છો;
 કરો: તોલ ગુણ અવગુણનું વિનંતી એજ મારી છે,
 કરો: કાતણ: નહિ, પુર, મૂખે ટપલીઓ મારીને;
 અડાબો આઠના પ્યાલા, તમેને શું એ પ્યારી છે.
 જરા સમજો જરા સમજો, હેલખતાં ભેખ કો શરયામ;

અનાર્થ થાઓ છો ઠસકી, પીડા મન પર એ બારી છે.
 સ્ત્રીમરમાં ચઢી આવી, સહુણી ચાહ બની મારો;
 બનાવ્યા આશરો તમને, વ્યભિચારી એ નારી છે.
 કરે છે ખૂનનું પાણી, હરે નૂર સાવકા માતા;
 એ ચાહ તમને જે છે પ્યારી, તમારો જીવ હરનારી.
 વળી ખીડી કાળજી વીંધી કરે છે કાર્ય શત્રુનું;
 કરી કુધરસ અને ખાંસી, હજારો મારે રીખાવી.
 કરે છે વીર્ય ક્ષિણ એ તો, કુટુંબ પરિવાર પણ તેવો;
 ખીડી છે શોભતી પણ મારૂં આખર પ્રાણ ક્ષેનસી.
 ખીડી ને ચાહના પુંજરી, કરે વ્યસન નહિ છૂટે;
 કરો મન ચાલે તેવું છે, કરો કા જાનની ખવારી.

(૧૯૪૪)—ગઝલ—

કુસંપેરે કરી ને હાય! હિંદની સ્વાધીની આવી,
 ન ભેદના કુસંપે હાય! હિંદની સ્વાધીની આવી.
 કહાં ગીજની કહાં દીલ્હી, કહાં ચોરી કયાં પૃથ્વીરાજ;
 જ્યુઅના કુસંપે હાય! જાયે! સ્વાધીની આવી.
 કહાં અંગ્રેજ બંગાળ, કહાં દલાઇવ કહાં શીરાજ;
 મી. જાફરના કુસંપે હાય! હાયે! સ્વાધીની આવી.

(૧૯૪૫)—ગઝલ—

હસં સુસ્તકો દેખતેણી, દીખ તેણી, દીલ દીવાના હો ગયા;
 મેનકા શરમાડી જાવે, હસસે આંશક હો રહા.
 મોહિની હયે આખ હસકી, હોકપે સુરખી હયે કયાં!
 જાણે લે લું મયે સુમીઅબ, દીલ દીવાના હો ગયા.
 સૂર કાયલસા સુનાજબ, મુઝકો મનમેં બા રહા;
 અબ નહિ હયે હોસાલા બસ દીલ દીવાના હો ગયા,
 ગાલ હસકે હયે ગુલાબી, કમર પતલી કયા છટા !
 દેખ હસ મોહની સુરત, મયે દીવાના હો ગયા.

(૧૯૪૬)—ગઝલ—

પ્રભુ મારો હનો તેવો ફરી ભારત બનાવી દ્યો;
 ફરી ભારત બનાવી દ્યો, નવિન સ્વરૂપ લાવી દ્યો.
 અમારા કૃષ્ણને અકબર, શિવાજી બિખમને ગૌતમ;
 સતી, તારામતી જેવાં, અમારાં રત્ન લાવી દ્યો.
 આકૃતિ પ્રાણની આપે, સ્વદેશ માટે બની શીરો;

અભય થઈ સંચરે જગમાં, મતિ એવી બતાવી દ્યો.

અમારા વીર બકતોના, પૂર્નજન્મો પ્રભુ આપો;
ભયંકર શર્વરી બાળે, હવે મધ્યા હંકરાવી દ્યો;

(૧૯૪૭)—ગઝલ—

થવાનું ના થવાનું કે, નજીબી કાણુ એવો છે ?
ન જાણ્યું ગોષીનાં નાથે, સવારે શું થવાનું છે.
પૂણ્ય શ્લોક બની રાજ, નળે રે ! સર્વ ગુમાવ્યું;
જણાયું તે ન પાંડવથી, સવારે શું થવાનું છે.
થઈ શલ્યા તણી અહલ્યા, કહો તે વાત છાની છે ?
ન જાણ્યા ધર્મ જેવા એ, સવારે શું થવાનું છે.
પહાડ કૈલાસ ઉખાડીને, ન જાણે શું થશે રાવણ,
જણાયું તે ન મીઠમથી, સવારે શું થવાનું છે.
હજારો મોજ મારે છે, હજારો પાપમાં રે' છે;
હજારો શોચમાં છે કે. અમારું શું થવાનું છે.

(૧૯૪૮)—ગરબી—

રારે સ્વામી બોલોની વાહાલા; મારારે સ્વામી બોલોની વાહાલા
થેલીરે થઈને ગોકુલમાં ભમતી ખીજરે કાઠની વાતો નથી ગમતી

(૧૯૪૯)—પ્રેમ પ્રભુની મંગળ પ્રાથના—

પ્રેમમતિ! પ્રાણપ્રભો ! પ્રાણપ્રભો પ્રજ્ઞરી !
હૃદયહરણ ! હૃદયનાથ ! હો હૃદય. વીહારી ! હૃદય.
આવો ! વજરાજ ! આજ, ઉરનિકુંજ સાગરે,
પ્રણયમંથી ગાગરે, નામ આપનું પોકારી ! હૃદય.
નીલાંબર જ્યોતિ જડિત, નિજચરણ પ્રસારી;
વ્યાપી રહ્યા વિશ્વનાથ ! વિશ્વદેહ ધારી ! હૃદય.
સૂર્ય મંડલોની રાસ, રસ ભરી જગાવી;
અનંત-લોક : સમય ફરે, નિયમિત ગતિ ધારી ! હૃદય.
પ્રસન્ન મુખ છબિ પ્રકાશી, હૃદયકુંજ માહી !
પ્રેમ પરિપૂર્ણ, મધુર ભાવના પ્રસારી ! હૃદય.
પ્રેમામૃત સતત વહે, પ્રેમી હૃદય માંહી;
વસંત અનુરક્ત બને, મસ્ત અમયધારી ! હૃદય.

(૧૯૫૦)—ચોપાઈ ત્રીતાળ—

શેલી પોકાર મેં અનમે
મેરી શેલી બસી મેરે અનમે

(૧૬૫૧)—શ્રી ગુરુ શરણ મહિમા—

હું તો પામ્યો અવિચળ ધામ, ત્યારે ખીજથી શું કામ ?
મળ્યા ગુરુ આજ-અવિનાશી રામ, મહં શીદ હવે અવરતું નામ ?
સ્વરૂપ પામ્યો, વ્યાધિ વિરામ્યો, જામ્યો ઉર આરામ;
વિષય, સૃષ્ટિ, સુખ તુચ્છ જાણ્યાં, મન ઉપજ્યો ઉચરામ—હું તો.
જાણ્યું જોયું સધળું જોયું, જોયાં સ્ત્રી-સુખ-ધામ;
અનંત સુખ સગ્ગિદ્ધન, એકજ ગુરુ અભિરામ—હું તો.
મોક્ષ મંદિરે મહાહું નિયદિન, આજ પૂર્ણ થઈ હામા
વમન કર્યું મેં વિષ વિષયોનું, વિશ્વ હવેથી હરામ—હું તો.
દ્રાણ થકાવે પાય કરીને, પુરી તીર્થ કે રામ !
ખાંજી મહી શ્રી સદગુરુ નાથે, વસંત આત્મારામ—હું તો.

(૧૬૫૨)—કાહારવો—(ગન)—

છોડી બામન હી
અંગીઆકું અતર લગાડે ચલી
હાથમે પીંજરા ગુલાબકી છી
બીંડી બજારમે ધુમતી ફીરી

(૧૬૫૩)—શ્રી શંકરાવતાર મહિમા—

જગત આ હર્ષમાં રાજે, થયો અવતાર શંકરનો !
ગગન આનંદમાં ગાજે, થયો અવતાર શંકરનો !
બન્યું બ્રહ્માંડ મતવાહું, લિજાણે જ્ઞાનતું પ્યાહું !
સ્વરૂપાનંદમાં મ્હાહું, થયો અવતાર શંકરનો.
નગારાં ધર્મના ગાજે, સકળ જન શાન્તિમાં સાજે,
વીણાંઓ વેદની વાજે, થયો અવતાર શંકરનો.
સૂકૃતને પાળવા માટે, દુરિતને બાળવા માટે;
પ્રેમયને ટાળવા માટે, થયો અવતાર શંકરનો.
વિષયની વાસના કાપી, હૃદયને આસના આપી;
જગતની મૂઢતા માપી, થયો અવતાર શંકરનો.
મહાધી વન્ન લગોટી, કસોટી દાખવી મોટી;
લગાવી બ્રહ્મસું ટોટી, થયો અવતાર શંકરનો.
ઉઠ્યા શ્રી આદિ શિવ જોળા ! ઉડાવ્યા તેજના જોળા !
મહાધ્યા પાપના જોળા, થયો અવતાર શંકરનો.
વહે છે બ્રહ્મનાદો જ્યાં, શમે છે સૌ વિવાદો જ્યાં;
હુટે છે બહુ પ્રમાદો જ્યાં થયો અવતાર શંકરનો.

મગ્ગવ્યું જોરથી બ્રહ્માંડ, તોડ્યું વિશ્વનું કોભાંડ;
 ફોડ્યું ઘાંડ-માયા કાંડ, આ અવતાર શંકરનો.
 ગયા કાશી અને જાંસી, બન્ધાં સૌ બ્રહ્મપુર વાસી;
 નિવારી મોહ કાંસી ! થયો અવતાર શંકરનો,
 સમાધિ ઐક્યની સાધી, સમાધિ સંપત્તિ લાધી;
 નિઃસરણી મોક્ષની જાંધી, થયો અવતાર શંકરનો.
 હૂબાવ્યાં નામ રૂપોને, વિષયના વિષક્રૂપોને;
 નમાવ્યા એક ભૂપોને, થયો અવતાર શંકરનો.
 અસ્તિ, બાંતિ અને પ્રિયતા, ત્રિપુત્રીની બની પ્રયતા;
 રચ્ય જ્યાંતિ સ્ફુરી સત્તા, થયો અવતાર શંકરનો !
 અહં બ્રહ્માસ્મિ તત્ત્વમસિની, ઉરમાં સિદ્ધિયો વિકસી;
 સ્વરૂપાનુભૂતિ વિલસી, થતાં અવતાર શંકરનો.
 નિસ્વચિન્તાય, મોક્ષપ્રદાય, નમો દેવાય અદ્વૈતાય;
 સુરાધિપાય નિત્યાયય, શિવં ભવતુ શ્રી શંકર નઃ

(૧૮૫૪)—અજ્ઞાન—

નાગનંદે ખેંચે નાગ હોયે પ્યાર ન કરના
 અગર પ્યારજો દરનાનો હુશિયારોએ રહેના

(૧૮૫૫)—શ્રી ગુરુદેવને ચરણ—

ગુરુ ! છે દેવ-માહાદેવ ! શરણ નોકા ઉતારી છે;
 ગુરુની શ્રી ચરણ સેવા, અમે સ્નેહે સ્વીકારી છે.
 અલખને લક્ષ્યમાં લેવા, સદાયે મન રહેવા;
 ચરણ રજ મોક્ષના મેવા, મહીને વૃત્તિ ઠારી છે.
 ગુરુ ! છે પ્રેમરસ પૂર્તિ, જીવન સંચારિણી સ્ફૂર્તિ;
 અજ્ઞાન આનંદ મૂર્તિ. હૃદય દેહે ઉતારી છે.
 ગુરુ બ્રહ્મા અને વિષ્ણુ, શ્રી ગુરુ સાક્ષાત્ શંકર છે;
 પ્રભુ શ્રી કૃષ્ણને રામે, ગુરુમાં સિદ્ધિ ધારી છે.
 પ્રભુ છે શ્રીગુરુ પોતે, જગાવે જગતી જ્યોતે;
 અમર પદ બહાર શું ગોંતે ? ગુરુપદ જ્ઞાનઝારી છે.
 ચરાચર વિશ્વમાં વ્યાપી, ગુરુજી પાપ -દુઃખ કાપી;
 અચલ શાન્તિ હરે સ્થાપી, બીજે તે કયાં થનારી છે ?
 ગુરુજી ! નનક ખલિહારી, જીવન સર્વસ્વ દહિં વારી;
 ઉતાઈ આરતિ પ્યારી, ગુરુમૂર્તિ ખધારી છે.
 હવાઇ પ્રૌઢતા મહિમાં, ગવાયો વેદમાં મહિમા;
 શ્રીગુરુ કીર્તિ શાસ્ત્રીમાં, ઋષિઓએ કુધારી છે.

શક્તાકા જ્ઞાનની આજી, દિધું અજ્ઞાનને આજી;
 સુધારી રંકની બાજી, ગુરુ લક્ષ્મી વહારી છે.
 કૃપાધારી નયન ઝરતી, મુખે શ્રીશારદા સરતી;
 વિભૂતિ વિશ્વની કરતી, દૃષ્ટિએ દિવ્ય ન્યારી છે.
 અકળ વેદાન્ત સિદ્ધાન્તો, ઉકેલી લાખવ્યા લાખો;
 પરમ સંતોષ કર થાતો, કથા શી શાન્તિકા છે!
 પરમ સુખરૂપ બ્રહ્મરસ, રસ્યો આનંદ નસ નસમાં;
 શ્રીગુરુ સાક્ષાત્ પ્રભુમૂર્તિ, અમેને પ્રાણ પ્યારી છે.
 રહિત છે બેદ બુદ્ધિથી. ગૃથિત એ આત્મ શુદ્ધિથી;
 શિખાવે તત્ત્વની સ્મૃત એ, ગિરા વેદાન્તહારિ છે.
 હૃદયમાં સિદ્ધિયો સ્થાપી, ગગન રૂપે રહ્યા વ્યાપી;
 શકે કોણ શક્તિને માપી, બિચારી બુદ્ધિ હારી છે.
 વિમલ છો-નિત્ય શાશ્વત છો, અંચલ-અદૃશ-વિદ્યુત છો;
 પ્રમલ અપરૂપ કન્વલ છો, ગુરુજી! સૃષ્ટિ તારી છે.
 જગતના સાક્ષી ચેતન છો, હૃદય શાન્તિ નિકેતન છો;
 શરણના પ્રાણ-જીવન છો અકળાવીલા તમારી છે.
 અતીત છો-હૃદય ત્રણ શુભથી. અભિજન બ્રહ્મ નિર્ગુણથી;
 અચાચો દીનને ઝલુથી. કૃપા જગ તારનારી છે.
 અનન્ય હું આપને શરણે, સદગુરુ નાથને ચરણે;
 પરમ શાન્તિ કિનારે આ, જીવન નૌકા ઉતારી છે.
 વહન વૃત્તિનું વારીને, નિરંતર ધ્યાન ધારીને;
 મમત માયા વિભારીને, શ્રીગુરુસેવા સ્વીકારી છે.

(૧૯૫૬)---રખાતો—

શી સોબીતી દીસે રહેના;
 હરે તાપ તન મન કેરાં
 અહીં ફૂલ બાગ નહીં નાણાં
 આવે લહેર મંદ નેનામાં
 સુગંધી લહેર ધીમી આવી
 કરે નાશીકાને ચક્રચુર

(૧૯૫૭)---છરા: સ્તવન—

હર. (નાથ કેસે ગજકો બંધ છુટાયો-એ
 પ્રભુ! તમે જીવનપ્રાણ હમારો,
 હર બકિતનાં કિરણો ઉતારો! પ્રભુ!
 મોહ મમતનાં આ માયા મોજામાં, ફૂળી રહ્યો હું બિચારો!

કરૂણાસિંધુ હરિ ! કરૂણા કરીને, કાસને પાર ઉતારો ! પ્રભુ !
 અગ્નિના અંધાર વિષે વિલુપ્ત બૂલ્યો હું નિશ્ચય મારો !
 જ્ઞાનનો દીપ પ્રકાશી અંતરમાં, પામર-કિંકર તારો ! પ્રભુ !
 સંસાર સુખમાં હું લુપ્ત ગતીને, કપકાર બૂલ્યો તમારો !
 દયાસિંધુ પ્રભુ ! મ્હેર કરીને, બાળની માફી સ્વીકારો !
 કામ ક્રોધ ને મદ મોહ મત્સર, લોભ શત્રુઓએ ઘેર્યો !
 એ પડ રિપુનો નાશ કરીને, છોડાવો આ બવ ફેરો ! પ્રભુ !
 કામી, કુકર્મી, અભિમિલ તાર્યો, બાળીને પાપનો ભારો !
 વાલ્મિકિ, સુર ને તુલસી ઉગાર્યા, શદ્ર ગ્રહી ગજ તાર્યો ! પ્રભુ !
 માયા દગારીની જાળે ફસાઈને, જન્મ મુખાવ્યો મેં મારો !
 અધમોદ્ધારણ ! બવજલ તારણ ! યમ કિંકરથી ઉતારો ! પ્રભુ !
 નાથના નાથ ! અનાથના સ્વામિ ! શરણું ગત પ્રણ પાળો !
 કૃપા કરીને આ રંક વસંતના, પાપના પુંજ પ્રજાળો !

(૧૯૫૮)—(પોલક)—

અંદ્રમુખીને એકલી છોડીને હું આવ્યો અહીં
 અહીં હેજી છોડીને હું આવ્યો અહીં
 મારી અવસ્થા શી થઈ,
 છોડી જતાં તુને પ્રીયા,
 નિરજીવ થઈ રહું હું અહીં,
 એથી બલુ મરવું હીંઆં,

(૧૯૫૯)—વસંતાગમ !—

આ મુકુટ મંજરીના, નવમલ્લિકાની માલા !
 તરણી નયનવિશાલા, આવી વસંતબાલા !
 વિકસીત વિલાસવેલી, સુરબાલિકા સુકેષી;
 દિલદાર દિવ્યદેશી ! આવી વસંતબાલા ?
 મધુમાલતી મધુરી, રસ રોમ રોમ પૂરી;
 સજી સ્નેહસાજ શરી, આવી વસંતબાલા !
 શશિ તારકા રમે છે, શીતળ શિશિર સમે છે;
 ઉર ભાંવથી નમે છે, આવી વસંતબાલા !
 નિરબ્ધ ગગનઢારે, ધીમે પદે પધારે;
 સુખ-સાજને સુધારે, આવી વસંતબાલા !
 કોકિલ કુજન સુગાવે, અલિ ગુંજનો ગળવે;
 પ્રભુભક્તિ બજન ભાવે, આવી વસંતબાલા !
 બની સર્જિત સુરસલીના, સત્કાર સ્નેહભીના—

કરતી ઉભી નવીના ; આવી વસંતખલા !
આનંદ અમિત આપી, ઉર ખેદ સકળ કાપી;
કેકા કરી કલાપી ! આવી વસંતખલા !
આનંદ નાચ જોતાં, કંઠ મયુર મયુરીઓનાં;
લહાણ્યોએ રનેહભીનાં, આવી વસંતખલા
ઉભી હાર દેવીરૂપે, નહાતી પરાગધૂપે;
હર મર્મને જગાડે ! આવી વસંતખલા !

(૧૯૬૦)—કુમરી (પરજ)—

મેરી અખીઆં કુન્દન લાગી.
ક્યાં ગયો ચાર કીધર ગઢ શખીઆરે,

૧૯૬૧)—યસ-૧ કોકિલાને—

પધારો પ્રેમને પગલે, હૃદયનો હાર કોયલડી !
(પધારો હર્ષ મૃદુ ડગલે, જીવન આધાર કોયલડી !
વસંતાનિલ વહે મીઠો, મધુવનમાં મૃદુ મધુરો;
મધુકર આવતાં દીડો ! મીઠાં ટહુકાર કોયલડી !
પુનિત પ્રભુતા સુધા ઝરત., સુશ્રીને અમરપદ વરતા;
જન્મતામાં દિવ્યતા ભરતા, સ્વરો સંચાર કોયલડી !
અલેતું ગાન મદમાતું, જગત પાવન કરી દેતું;
વહેતું સ્વર્ગ સંચરતું, હૃદય નિરધાર કોયલડી !
મળવી ગાન કુંજનને, જગાવી કર્મ કુંજનને;
ખિલાવી આત્મ ઉપવનને, જીવન સંચાર કોયલડી !
દીપાવો પર્ણકુટી પમલે, ચન્દ્ર તુજ મોહ ફૂલડે !
નાજીકણ પ્રેમ પાવલડે, પુનિત કર હાર કોયલડી !
ગળવી તાન મંચમનાં, જૂલાવી ભાન મમતાનાં;
વિષયવિપ શોષી તન મનનાં, પ્રણય વિસ્તાર કોયલડી !
ઝીલી ગૂંજન મધુકંનાં, રેલાવી ફૂજન નટવરનાં;
મળન કરી ભાવે બૂધરનાં, સુધા વરસાવ કોયલડી !
તરે તુ પ્રેમ પાણીમાં, મહોત્સવની ઉમળણીમાં;
ઝરે રસ ત્હારી વાણીમાં, સુધાની ધાર કોયલડી !
લીધો ત્હેં કંઠ દિલનો, પીધો રસ કાન અંસરીનો;
લીધો ટહુકાર શંકરનો, કીધો ઉપકાર કોયલડી !
અજબરસ આજ મ્હેં ચાખ્યો, હૃદયસહ ભાવ અહિં દાખ્યો;
પ્રણય મહામંત્ર મુખ ભાખ્યો, ધરી સીતાર કોયલડી !
હજારો વર્ષ તુ જીવજે, ગજવજે લોકરસ રહેજે;
વસંતને સત્ કૃપા કરજે, હૃદય સંગાર કોયલડી !

(૧૯૬૨)—(કુમરી)—

ગતવા મોરા કરશે શરક ગયોરે,
રાજ દુલારીરે, શનો પીયા પીયારીરે.
નને નહીં દડંગી જોગનરશક્કંગી
કંગતવા મોરા કરશે શરક ગયોરેકરીથી

(૧૯૬૩)—આશાભયુ પ્રભાત—

થાળ ભરી સેવાનો ચરણે લાવીઓ,
પ્રભુનાં આગો !
ભાવ ભરી અંતરમાં શરણે આવીઓ.
તમ દાર સગીપ હું આવું છું,
મહારા ગુફના મંત્ર સુણાવું છું;
હોઝો હું અલખ જગાવું છું,
ઓ વહાલાંઓ !

ધરી જન્મ ધરી સાર્થક કીધું,
નકી અંતરધન લીધું દીધું;
કરી નિશ્ચય આજે વ્રત લીધું,
ઓ વહાલાંઓ !

સૂકૃત કરશે વ્રત દીનમંધુ,
ખિલશે કુન્વળ ગંગને ધંદુ;
ખાંધવડાં તર ભવસિંધુ,
ઓ વહાલાંઓ !

છે સાક્ષી સૂર્ય શશી તારા
ખિલશે ફુલડાં મધુરાં પ્યારા;
પ્રભુ ખીરદ નહિ વિસરે મારા,
ઓ વહાલાંઓ !

છે બિલા એકજ પ્રેમ તણી,
નિરખો નજરે મધુરી નમણી;
હર ભરશે મારો નાથ ધણી !
ઓ વહાલો !

(૧૯૬૪)—કેરબા (ધનામી)—

પ્રભુરીઝી રહાયથજે જગરાય
ફદીકુદી ખાલકો ફળસેવાધાય,
આવેનહીં હાપન ખવાય, પ્રભુરીઝી....

(૧૯૬૫) — અમરમાનો અનરો યોગ —

રમે રગમાં ભરીને રાગ, ઝિહ્વું છું તાન પ્યારાનું;
જલાણી અંતરે ચેરાગ, ધડું છું ધ્યાન પ્યારાનું.
નજર જ્યાં જ્યાં ફરે મ્હારી, છણી ત્યાં ત્યાં તેર ત્હારી;
બધું આકાશનું ચક્રર, બન્યું ચોમાન પ્યારાનું.
રઝગતો જંગલે જંગલ, જમાવી દઈ દિલ હંમલ;
સુખારક નામ મંગળ એ, જપું પ્રાણ પ્યારાનું.
મધુર કંઈ પક્ષીઓનાં ગીત, મીઠાં સુદર ખરે સંગીત;
પથ પ્રાણી પદાર્થે પ્રીત, છે લલ્લાન પ્યારાનું.
સમીરની સ્થેરમાં નાચે, રવિના તેજમાં રાચે;
હૃદયની ચણુઓ માંહી, ભરેલું જ્ઞાન પ્યારાનું.
ચરમ જ્યાં જ્યાં ફરે મ્હારી, નિકાળું સ્વામની સ્વાસી;
બનારી સૃષ્ટિની કમારી, ફરે સૌ પાન પ્યારાનું.
બધું તદુપ બાસે છે, છતાંયે દૂર તાસે છે;
ધડી પાસે ધડી દૂરે અજય છે જાન પ્યારાનું.
ટલ્યો ભોળા-થયો જાગી :બન્યો છું રાગનો રોગી;
વિયોગી પ્રેમનો યે.ગી, મળવું રાજ પ્યારાનું.
ન જનમાં કે રૂચે વનમાં, નથી સાંતિ ભરન ત્રણમાં.
રટન રેલ્યું રમેરમમાં, નિરંતર નામ પ્યારાનું.
ન રૂચે કંઈ પીયું ખાવું, ન સુઝે આવડું જાવું;
હી છે આમ અંતરમાં, ચક્ર દ્રુપાન પ્યારાનું.
નજર ઝાંખી ખતી જોતાં, નથી ઝાંખી થતી રોતાં;
જગતનાં નારનો ચોથાં, મળ્યું અલ્પજ્ઞાન પ્યારાનું.
કહે કોકો પ્રભુ આધીન. બહતેને સદા મ્હેતા;
ખપર ભેતા નથી જ્ઞાને ? ગયું ક્યાં જાન પ્યારાનું.
બળું શા બકિતના નામે, અને પૂજી કયા પ્રેમે;
૩ જાણો નાથ એ જ્ઞાન ? રહ્યું શું જાન પ્યારાનું.
જલાવી દીપ જુલિનો, મ્હડાવી ધુપ યુલિનો;
ઉતારી બકિતની આતિ, ધડું છું ધ્યાન પ્યારાનું.
મ્હડાવી શીજની વેલી, શિરે બકિત ઝુકટ મેલી;
હૃદયરસ રાગને રેલી, કડું છું જ્ઞાન પ્યારાનું.
મજા સંસાર સુખ સજ્જ, સમર્પી માંસ ને મજ્જ;
ધુંટાવી લોકમાં સજ્જ, સમર્પી સન્માન પ્યારાનું.
નિમાઈ પ્રેમભેદ આ, પ્રથમ રમે રમેલું આ;
ન મળતાં ખર આ બુદ્ધિ, અને મેળાન પ્યારાનું.

(૪૫૨) વોલ્યુમ ૨ જી' ધી ફોલોઆઇ ગામ્મ સંપ્રદ.

(૧૯૬૬)—ગરબો—

કેદી બન્યો છુપાળ મહારાવ કેદીને બનીઓ,
સંવત ૧૯૭૧ના પોશ માસ શુક્રવાર.
શુકલ પક્ષની સાતને જોની ખાલો છે ઝડ મવાર,
મહારાવ કેદીને બનીઓ (દરીયા).

(૧૯૬૭)—અલૌકિક પ્રેમમસ્તી—

પૂર્ણેશી પુણ્યના પૂજે, નિહાળો પ્રેમલીલાને;
મતિ જ્યાં જ્ઞાનની શુન્ને નિહાળો પ્રેમલીલાને.
પ્રભુએ પ્રેમને રૂપે, ધરે અવતાર ભવરૂપે;
રચે બ્રહ્માંડના માળા, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
ધરી બહુ રૂપે દુનિયામાં સ્ફુરે એ બ્રહ્મ અમ તમમાં;
કરી જોણે વિવિધ રચના, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
રવિએ પ્રેમદોરીથી, ગ્રહોના ચક્ર ધૂમાળી;
જગત ચેતના રેડે, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
પતિતનો પૂંજ પાવન એ, રસો રેડે રસાચન છે.
અમર આત્મા ઉદિપન એ, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
અજન્મ એ વિશ્વની યંત્રી, પિયુષ નિર્વાહિત્રી યંત્રી,
રચે કંઈ રાજને મંત્રી, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
અકળ ભવસિંધુની તરાણી, મણી છે સ્વર્ગ નીતરણી;
અમર ને દિવ્ય નિર્ણરિણી, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
ધરી રાખે અમર સફુને, ધરાનું મધ્યગિંદુ એ;
અમૂલી શાન્તિસિંધુ છે, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
જગતનું પ્રેમજીવન છે, જીવોનું તેમ ચેતન છે;
હૃદયનું ક્ષેમ વેતન છે, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
બધા સંબંધ ને નાતા, પરસ્પર પ્રાણ બંધાતા;
સદા એથીજ બંધાતા, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
બન્યાં બહેનો અને બાતા, સુતા કાન્તા પિતા ભ્રતા;
બન્યાં કંઈ મિત્ર મદમાતા, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
અરે ઓ બેઠકર લોકો ! અરે ! ઓ જીવન દુનિયાતા;
જરા આંખો ઉધાડોને, જુઓ આ પ્રેમલીલાને.
કરે કીયા અજન્મ કેવી ! જનો એ પ્રેમને સેવી;
પૂજે છે દેવને દેવી, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
ઉપેડે મૂળથી મેડે, વિખેરે વજ્ર બાદળને;
ધુળને સપ્ત ભોકોને, નિહાળો પ્રેમલીલાને.

બની શીરામ એ પોતે, હણી હાથેથી પોતાને;
 હાડે મારે રમાડે છે, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
 રમાડી રમે જાતે, રમે છે લોક જ્યાં સાને;
 સજે પોતે વિધાતાને, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
 ફિલસને રાતમાં રેડે, નિશાને જ્યોતિમાં તેડે;
 ઉધાડે સૃષ્ટિઓ ફેડે, નિહાળો પ્રેમલીલાને.
 સકળ ચૈતન્યને પ્રીતિ, પ્રણય એ અક્ષની જ્યોતિ;
 અલખ એ સૃષ્ટિના કુંજે, નિહાળો પ્રેમલીલાને.

(૧૯૬૮)—ગરબી—

ગોકુલ ધરસે મહીઆરી ઉતરીરે લોલ,
 મારી મહીનીરે (ખેવાર)
 મદુકી કિતારરે.
 અળગો રહેને પાળવ લાગશેરે ભોળ (ખેવાર)

(૧૯૬૯)—ધર્મનો વિજય વાવરો—

સનાતન ધર્મનો ઝુડો હમેને પ્રાણ પ્યારો છે;
 ઉતાર્યો અંતરે ઉડો, હમારો ધર્મ ન્યારો છે.
 હતા ભોગી અને રોગી, હવે તો ધર્મના યોગી;
 યુગો યુગના વિયોગીનો, પ્રજા ભેટા થનારો છે.
 છુટે જ્યાં મોહનો મારો. નથી ત્યાં દુઃખનો આરો;
 વૃથા છે અન્ય ઉપચારો, ખરો એ એક ચારો છે.
 રહડાવી ધર્મની ઝોળી, વિભૂતિ ધર્મની ચોળી;
 લગાવી ધર્મની ઝોળી, ચલાવ્યો, એજ મારો છે.
 ધખાવી ધર્મની ધુની. બન્યા યકવા ત્યજ મૂની;
 બની સુખવાના સૂતી, મળ્યો ક્ષાન્તિ કિનારો છે.
 કલો બાધામલ કુરાનોમાં, વખાણ્યો સૌ પુરાણોમાં;
 શ્રુતિ પોકારતી કહે છે, અધાને તારનારો છે.
 બન્યો માર્ગ શ્રેષ્ઠોનો, ભર્યો ભંડાર ધણોનો;
 હનરો સ્થાનો અષ્ટાથા, સદાનો એ ઉતારો છે.
 મગન પતાળ-જળ સ્થળમાં, અણુ પરમાણુ રજકણમાં;
 ચરમર ત્રિશ્વલીલામાં બધે તેનો પ્રસારો છે.
 બનીને અક્ષધ્વનિ પોતે. જગાડે જગતી જ્યોતે;
 વરસે સર્વશક્તિમાં તે, જગતનો એ સિતારો છે.
 પુરે છે સર્વે મંડળમાં, ફરે છે પ્રાણી પુલકમાં;

રહે છે સર્વ જળ-સ્થળમાં, જતાંએ સૌથી ન્યારો છે.
 ખનીને જાન્યા તારો, પ્રજળે પાપના ભારો;
 પ્રજ્જના ભકતને પ્યારો, અકર્મીને અકારો છે.
 સજીને ધર્મના હથિયાર, થયા સંતો હમે તૈયાર:
 હવે શા દુસ્મનોના ભાર ? વિજય આજે થનારો છે.
 ખાણો જાનોના છૂટયાં, જગતનાં અંધનો તૂટયાં;
 રસાયન પૃથ્વીનાં ખૂટયાં, હમારે એજ પારો છે.
 હમાગ અલ્પ જીવનને, લૂંટાવ્યું ધર્મના નામે;
 ઉઘાડી આંખ જોયું તો, અસર તેની વધારે છે.

(૧૯૭૦)—ગાયન—

અબેકસેતું યાદકર અલાલકું આહમ

(૧૯૭૧)—દુયાની ઉલટી ખાજી—

અલાની એ બલાહમાં, ભરી પૂરી ખૂરાહ છે !
 ખૂરાહની વડાહમાં, હમે દીડી બલાહ છે !
 કરી દીવાસળી કેવી ? ખતાવી દાગડી રૂડી !
 ભરીને છે આગ ભીતરને ? ઉપર કેવી સદાહ છે ?
 ખતાવી ભાવ ઉપરના. ખનાવે ખાખૂ આખર શું ?
 હગારી મોહિની જગની, દીવાસલાહ છે !
 દુમળે પાણીને ચાન્ વિના બૂળે મરે પશુઓ
 કસાહની છૂટી કાતિલ, જતાંએ શાન્તિદાહ છે !
 બહું મરું બહી પગનું, રિયાતું મોતથી ખૂંડ !
 અધુર છે ગુણે પુરું, જગતને કયાં નવાહ છે !
 કહે વડાલા અને પ્યારા ! કહે આધાર છે મહારા !
 ઉપરની. એ સુરાહમાં, સરાસર એવકામ છે !
 અધા મંચાં છે ચિત્તથી, ગ્રહો આદેશ પંડિતથી;
 આહે છે મારવા ચિત્તથી, કહે મહેડે કે—“ભાહ છે” !
 મળે ‘માર’ અને ‘તાર’, સરે જો સ્વાર્થ તો સાર;
 ન સરતાં મ્હોં કરે ખાંડ ! અહીં એવી સગાહ જો !
 અગ્નિ, સિંધુ, સોખલ, સાપ. ઉપર સાફ સુંદર જાપ !
 કથે વિશ્વાસ ખાયે થાપ, તેમાં શી નવાહ છે ?
 ખુજાતો દિવડો આખર, ભભકતો તેજમાં વધતો;
 વધે તે જાડની ડાળી, વધી આખર સુકાહ છે !
 તરંગો જોસમાં ફૂટે, કિનારે આવતા પાસે;
 વધુ જે ચાર મોજાં કાપતાં, કાહે મ્હડાહ છે !

બહુ ખૂરી દશામાંથી, કુટે કલ્પનાં કિરણો;
 થતાં પૂરી વિકટ રાત્રિ, અરણ્યની ત્યાં વધાઇ છે !
 પહાડે સંગ પથથરના, વહેતાં ચીરીને ઝરણાં;
 સખત આકત સહી લેતાં, બિદ્યની આશ્રતાઇ છે !
 હજારો દાખલા જોયા, પ્રમાણો શાસ્ત્રના જોયાં;
 છતાં સંશય નહિ પોયા, ખરેખર એ નવાઇ છે !
 ધરીને ઘેર્ય વધવાની, કરે પૂરી-પ્રવચ્ચા;
 ત્યજતાં અંતરે શ્રદ્ધા, પધી આશા હવાઇ છે.
 રહે શ્રદ્ધા તપે આશા, મિમાંસા થાય મર્મોની;
 જગતમાં જીંદગી ભરની, હમારી એ કમાઇ છે.

(૧૯૭૨)—લાવણી—

આખો જો તેરી એસરે કાતીલ,
 જીગરનીયા ૨ જાતી હે.
 તેરા તથુવર દીક્ષમેં જો રહતા.
 મુજે નીંદ નહીં આતી હે.

(૧૯૭૩)—વેદવણીના ઉદ્ઘોષ—

વિશ્વ વીણા વિષે વાગી ! હમારી વેદની વાણી !
 જીવન જ્યોતિ વિષે જાગી ! હમારી વેદની વાણી !
 અનાદિ કાળથી કિપજી, ગગને બેદતી ગાજી !
 પ્રભુએ ચત્રની સરજી, અચળ એ વેદની વાણી !
 જડયાં છે મૂળ પાતાળે, પતાકા સ્વર્ગમાં ફરકે !
 મહા સિંધુ સલિલ ત્યાગી, ઉભી એ વેદની વાણી !
 વિકટ સંસારની માયા, કુમે અંધારની છાયા !
 ત્યજી ત્રિકોકને ભાગી, અડકતા વેદની વાણી !
 યતિ બ્રહ્મર્ષિ વનવાસી, મુનીને યોગી સન્ન્યાસી
 ધણા પાતાળ વાસી પણ, વખાણે વેદની વાણી !
 રૂપાથી બ્રહ્મને ઝોપે, વચન બ્રહ્માન્ડને વીધે;
 રહસ્યો વિશ્વના શેષે, સૂણે જો વેદની વાણી !
 અર્થો ભંડાર કર્મોના, કર્યો વિસ્તાર કર્મોના;
 ખતાવ્યા ભકિત મર્મોને, બણાવી વેદની વાણી !
 જીવનને ચેતના આપી, જીગરના સંશયો કાપી;
 જગતને જીતવા જાગી, જગાડી વેદની વાણી !

(૧૯૭૪)—લાવણી—

મુલ ચમનમેં ખીજી છુપા બડા ઝેરી હે,

કયું કરકે ખામમેં બાઉ મેગવેરી હે.

મીજલસમે કીયા પોકાર કામીના બોલી,

મેનેલીઆ જોગનકા હાથમેં જોલી.

(૧૯૭૫)—કાર્ય શક્તિનો મહિમા—

જગાવી દેશ ભકિતને, વજો ઉદ્યાનમાં બંધુ !

જગાવી કાર્ય શક્તિને, પડો મેદાનમાં બંધુ !

હઠાવો પાપ કર્મોને, ઉઠાવો ધર્મ મર્મોને;

સજી વિજ્ઞાન ધર્મોને, વધો અવધાનમાં બંધુ !

સુતેલાં સિંહના મ્હોમાં, કદી શીકાર નહિ આવે;

ખિછાને શું રહ્યા સૂતા; તમે જ્ઞાનમાં બંધુ !

અવિદ્યાએ ઉખેડ્યા છે, સનાતન ધર્મના પાયા;

પ્રમાદે મૂળ કાપ્યા એ, ધરો કંઈ ધ્યાનમાં બંધુ !

ધુર્મનાં તીરો, પડે ત્યાં પ્હાડમાં ચીરો;

સુખટ છો આર્યના વીરો ! વચ્ચું શું બાનમાં બંધુ ?

ઉગે નક્ષત્ર અહ તારા, સિતારા શોભતા સારા;

વિના રવિની પ્રભા. ધારા, હુખ્યું નમ મેદાનમાં બંધુ !

શશિ-રવિ કાર્ય શક્તિની, ભરી જ્યાં પૂર્ણ દીપ્તિ છે;

જપાડે સર્વ સૃષ્ટિને, સદા સન્માનમાં બંધુ !

રઘુવર કાર્ય શક્તિએ, હણ્યો આલસ્ય રાવણને;

ધર્મો કલમ વિભિષણને, શ્રીલંકા સ્થાન બંધુ !

ઉડ્યા શ્રીકૃષ્ણ ઉદ્યોગ, હણ્યો છે કંઈ ભવ ભોગી;

પ્રમાદો રાક્ષસોની રાહ, કબરસ્તાનમાં બંધુ !

જગતનો કર્મ છે રાજ. ફરે છે કર્મની મજા;

બજે છે કર્મનાં વાજાં, સદા આ જહાનમાં બંધુ !

મહડ્યો ઉદ્યોગી બોનાપાર્ટ, પડ્યો યુરોપ, ચતોપાર્ટ;

ધડ્યા એ વીરતાના ધ્રાટ, ગજબા આનમાં બંધુ !

શિવાજીનો પડ્યો પડ્યો, ચંચો મોગલ મણિ, અળગો;

જ્યાં મર્યો ભરે મોભો, ક્રિયાના આનમાં બંધુ !

વિસારી કર્મના ધારા, રહ્યા સન્માર્ગથી ન્યારા;

મુલી પુરુષાર્થ ન્યારા ! તણાયા તાનમાં બંધુ !

ઉડો ! ઉદ્યોગ અજમાવો, ગ્રહો કંઈ કાર્યનો દલાવો;

મુકાવો વખતનો દાવો, વધી વિજ્ઞાનમાં બંધુ !

ઉતારો દોષનો ભારો, ચલાવો કાર્યનો મારો;

હુખી સંસારને તારો, સુવિદ્યાદાનમાં બંધુ !

(૧૮૭૬)—અંગ્રેજી—

આમ એમ વેરી ગુડ બેંગોલી આયુ,
 બન કલકત્તા આમ લોંગ ટાઇમસ્ટોપ.
 રૂઢ ઝૂમ ઠંડા ગુઝ માઇ નેમ,
 ગાધા બજાર આમ કીપ માઇ શોપ.

(૧૮૭૭)—ઈન્દિરને આગહાન

દમારી જીંદગીનો આપ છો, આંધાર હે દેવા !
 ઝૂકાવી છે દમારી કિસ્તીને મળધારમાં દેવા !
 હૃદયનો તોર તુટ્યો છે, દિવસનો દોર ખૂટ્યો છે;
 નિશાનો ઘેર છૂટ્યો છે, ક્યું અંધાર હે દેવા !
 વિપદના બંધને બાંધી, ચઢી છે ત્રોતરફ આંધી;
 તુટેલા તારને સાંધી, મળો આ વાર હે દેવા !
 વિષમ ઝેરી ગૃવન વાલ્યા ! લથડતી દીન આ કાયા;
 બુંસાતી આપની છાયા, કરો ઉધ્ધાર હે દેવા !
 ઉગરવાનું નથી બાંહે, નથી કાઢ સાલ્ય કરનાં;
 દીકા છે સ્વાર્થના ઝેરે, ભર્યો સંસાર હે દેવા !
 વિપદની વાદળી વેગી, બજી તોફાનની બેરી;
 બતી છે જીંદગી વેગી, તુટે છે તાર હે દેવા !
 તજ સાચો અને સીધો, અમે રસ્તો વિષમ લીધો;
 બુઝાતા દીવડામાં તેલને, સંચાર હે દેવા !
 તિમિર સીંચી દિશાઓમાં, ધુમે નૌકા નિશાઓમાં;
 શિશુ સાથે રીસાઓ માં, કરો ઉધ્ધાર હે દેવા !
 બધા સાંધા થયા દીલા, નથી કંઈ આપવામાં ચીલા !
 જડીને ધર્મના ખીસા, કરો તૈયાર હે દેવા !
 નગારાં મોતનાં વાજે, ચરણમાં આવવા કાજે !
 અમે યમહૂતનો આજે, ક્યો સત્કાર હે દેવા !
 પવન તોફાનનો વાયે, કહો શું દીનથી થાયે ?
 પળેપળ આગ ઉભરાયે, ન દીકા સાર હે દેવા !
 ન બેઠ જીવતાં શાન્તિ, હરો મરતાં હવે શ્રાન્તિ;
 કે વિશ્રાન્તિ આખર એ, મહા આમાર હે દેવા ?

(૧૮૭૮)—સલીતછંદ—

કરણ રાજરે, તુ ક્યાંવરે ગયો,
 નગર છોડીને શીદને રહો.

(૧૮૭૯)—આશા ભયું નવું પ્રભાત.

પથારી પાપની ત્યાગી, પ્રભુજી ! આજ જાગું છું;
 અમળા મોહની ભાંગી, ચરણમાં સ્થાન માગું છું.
 પ્રવૃત્તિ માતનો પ્રેર્યો, જગતના ઘેનમાં ઘેર્યો,
 સુસો છું તો ધણા દિવસો, હવે એ કંઈ ત્યાગું છું.
 વિપયનાં ગીતકાં ગાતો, બન્યો છું મસ્ત મદમાતો;
 પડી છે દૈવની લાતો, હવે તો હારી ભાગું છું.
 વિસારી કર્મના ધારા, વહાવી કર્મની ધારા;
 ક્ષમા એ પાપની પ્યારા, પડીને પાપ માગું છું.
 હણ્યો ખૂરા વિચારોએ, ગ્રહાયો પડવિકારોએ;
 જગતના વજ્રતારોએ —જડાયો આજ જાગું છું.
 બન્યો પાપી નથારો છું, થયો તમને અકારો છું;
 ભરીને આંખમાં આંસુ, પિતાજીપાય ! પાપ લાગું છું.
 ભરો કંઈ યૂદ્ધ મંત્રોને, રચી દર્શન્ય તત્ત્વોને;
 હૃદયનાં પ્રેમ યત્રોને. સગ્ગઓ એજ માગું છું.
 બલો—ખૂરો ગમે તેવો, શિશુને આશરો દેવો;
 બની પૂરો તમારો છું. હવે ધર્માનુરાગું છું.

(૧૮૮૦)—સીનાજીના મહીનાનો રાગ—

હું શું'ય કરે શીદ જાઉં નથી કાંઈ સંજતું,
 મહાદં હૃદય બલી થાય આખ સદાજે સખી હતું.

(૧૮૮૧)—સ્નેહસિંધુજે શરણુયાચના.

શ્રીના શબ્દ છે સાચા, હૃદય આધાર છે દેવા !
 વદે શું રોકડી વાચા ? પ્રણય આગાર છે દેવા !
 તમે તો આંખના તારા, પ્રભુજી ! પ્રાણથી પ્યારા !
 ન રહેશે નાથજી ! ન્યારા, નયન શણગાર છે દેવા !
 તમે મારા, તમે પ્યારા, ખરા સ્નેહી તમે મદારા;
 કરે સીંગો અમાધારા, તમે દાતાર છે દેવા !
 વિજૂતી વિશ્વની સારી, તમારા નામ પરવારી;
 ફરી ફરી જાઉં બલિદારી, તમારા પ્યાર પર દેવા !
 અમરપદ આપણે ચરણે, અચળ સુખ સ્વામને શરણે;
 સ્મરણુ રહેજો જીવન મરણે, સુરત—સીતાર છે દેવા !
 નયનમણિ નાથ ! નિસ્તારા ! બીષણુ બૂબાર હરનારા !
 જીવન સંચાર કરનારા ! જગતના તાર છે દેવા !
 તમે ત્રાતા ! પિતા માતા ! વિધાતા શાન્તિ સુખદાતા !

તમે રનેહી સખા બ્રાતા ! તમે સંસાર છો દેવા !
જીવનની ડૂબતી નૌકા, લથડતી ખાય છે ઝોઝાં;
દુરિતના તોડતા ડકા, તમે તલવાર છો દેવા !
શિખાવો ભાવ ને બકિત, કિતારો અંતરે યુક્તિ;
મળો મળ્યાક્રમાં મુક્તિ, અસારે સાર છો દેવા !

(૧૯૮૨)—લાવણી.—

દેખી તેરી વફાદારી, મેરી ફીકર મીઠી સારીરે,
આવોજ આવો મળતુ હમારે, બોસે લો દો ચાર,
સચ્ચા સચ્ચા એહી હેખ્યાર, મેરે દીલદાર ખીસા ગુલબરે.

(૧૯૮૩)—ભક્તની કહતા.—

બલે વળે શિરે તૂટા ! હળરો તીર છો છૂટા !
પ્રમળ પાપાણમાં ફેટો ! છતાં મુજ પેક નહિ મૂકું.
સળગતી આગમાં જાળો ! કાળજો ઝેરમય જાળો !
કરી લો કહેર છો કાળો ! છતાં પગ એક નહિ ચૂકું.
બલે રહેસો દહો, કાપો, ચહો તે રીત સંતાપો !
હળરો વેઠતાં તાપો, પ્રતિજ્ઞા પર નહિ ચૂકું.
કિતારી ચર્મ તન ચીરો ! વડાવો લોહીની નીકો;
હળરો મોત છો વેઠું, અક્ષમ માર્ગે નહિ ઝૂકું.

(૧૯૮૪)—ગરબી—

ગોકુળાએ લમ ચાલોરે ઓધવરાજ હમને,
આણી પેરે ગંગા ને પેલી તીરે જમના;
વચ્ચે ગોકુળાકે ગાંમ ઓધવરાજ હમને,

(૧૯૮૫)—શ્રી ગૌરચરણ પ્રતાપ.

શ્રી ગૌરનાં ચરણમાં, સૌ સિદ્ધિ રહી સમાપ્ત;
નયણું નમી નમીને, નિરખી રહ્યાં નિમાપ્ત !
ગુહી છે મોહ માયા, કિર્તિ, કનક ને કાયા;
સાચી છે એક જગમાં શ્રી ગૌરની સગાધ:-શ્રી ગૌર.
બકિત તણા પ્રભાથી, આ વિશ્વને પ્રકાશ્યું;
પ્રીતિની કેવી ઘેરી, છાયા રહી છવાઈ ?!—શ્રી ગૌર.
આંખેથી ધાર વહે છે, એ મૌન વાત કહે છે;
હૂખી એ પાદ પદ્મે, મધુ ચૂસી લે અલિ બ્યમ્—શ્રી ગૌર.
જગને સુખોધ દેવા, આબ્યા પ્રતાપી દેવા;
એ પ્રેમપાન લેવા, આવો સુસંત ધાધ !—શ્રી ગૌર.

વૈરાગ્ય ભાવ જાગ્યો, ભવભાવ દાવ ભાગ્યો;
હિમા શ્રીશેષ જેવા બળ ભદ્ર ત્યાં નિતામ-શ્રી ગૌર.
જાંખી મને કરાવી, બેલી દીધી બનાવી;
ભવ ભાનને બુલાવી, ગિરિથી વધારી રાહ!—શ્રી ગૌર.

(૧૯૮૬)—ગાયન—

(જે જે ખોલો શ્રી રૂકમણી નાયની) એ રાગની.
શાણી પૂત્રી પધાર તું સાસરે જઈ કર શુભ કામ
રથમાં ખીરાજ તું આપુડી, લઈ પ્રભુ કહે નામ,

(૧૯૮૭)—છેલ્લે! માગણી.—

રહો દિલમાં સદા સેવા, અધા સંસારને અદલે;
કરો મીઠી નજર દેવા, હમારા પાપને અદલે.
જગતની જુઠી આ આજી, અને છે મૂર્ખ મન રાહ;
લગાડો આપની લગની, વિષયના તારને અદલે.
વિવિધ વ્યવહાર વશવૃત્તિ, મુંજાતી મોહમાં ચૂતી;
સુધારો લક્ષમાં દોરી, ખીજા વ્યાપારને અદલે.
વિષયમાં લોટલી રહેતી હમારી રોકડી મુદ્ધિ,
તમારા તાનમાં ખેંચો, જગતના પારને અદલે.
કરી પરવા હજેરીની, નથી સીમા વિચારેની;
હવે તો આશરો માગું, અધી દરકારને અદલે
થયું શું તે થવાનું શું? નથી કંઈ શોધવું હાથ;
ગતિ શ્રી ચરણમાં માગું, અધા હોનારને અદલે.

(૧૯૮૮)—ગઝલ (ભોખાળી)—

આવે સમે છો આવીયા, કહોની તમે છો કાણ.
હો કાણ, હો કાણ, આવી ચડયા છો કાણ.
હાની તનુંજ સંકસદેવ નામ મારું તું જાણ,
તું જાણ, તું જાણ. નામ મારું તું જાણ,

(૧૯૮૯)—વિહવળ રાધિકાજીના સખીઝમ પ્રતિ ઉદગાર—

સખી મદાર નમ મોહનમાં મોહ્યું; રૂપ સંદર સુરતે સોહ્યું સખી!
મોહીની મૂર્તિ પ્રિયરસ પૂર્તિ; રૂપ પ્રિયે ચેતન ધોયું સખી!
ત્રિમુખન મોહન સુલલિત લોચન, જીવન ભાન હયું સખી!
અતુલ અનુપ અપ્રતિમ રૂપ નિરખી, પ્રેમના પાન હયું સખી!
મનસા વાચા તર્ક કાચા, રંગે રૂપ મેં એક બધું સખી!
રંગ તરંગે રૂપી નિરંતર, ચેતન્ય ધ્યાન બધું સખી!

(૧૯૮૦)—ગઝલ—

પરસે હીઆં કોન ખુદા કે લીએ લાયા મુજકો,
કીમ સીતમગારને સોતેસે જગાયા મુજકો,
હકને કીઆ ખામ પરેશાન દેખાયા મુજકો.

(૧૯૮૧)—બહાસાનાં રીસામણાં—

આવી છું તુજ દાર આજે, દાર ખોલે કે નહિ ?
પ્રેમનાં લહાણાં નિવાજે, પ્રેમ ખોલે કે નહિ ?
જન્મ મેં લાખો ધરી, ખોલાવવા પ્રતિજ્ઞા કરી;
આવું મરી શરી જન્મ ધરીને, તોય ખોલે કે નહિ ?
ધરી પ્રેમની પાંખો, ઊડું હું યોગના આકાશમાં;
તુજને હું રાતો દિન પોકારું, તોયે ખોલે કે નહિ ?
આંસુના દરિયા વહાવી, મિસ્ત્રો તખતી;
રાત-દિન હા ! હા ! પોકારું, તોય ખોલે કે નહિ ?
દિમાગના ખ્યાલો કરી, ખૂની શરાબી હું ધરું;
એ પ્રેમથી જીવન પીવાડું, તોય ખોલે કે નહિ ?
આંખડીની પાંપણે, પાલત પથારી પાથરી પાઠમાં;
રજ લોચ્છી રડીને પોકારું, તોય ખોલે કે નહિ ?
આ જગર ચીરી રોમે રોમે, મૂર્તિ તુજ હું ખડી કરું;
હનુમંત થાઉં તુ. પ્યારા હજી કે ખોલે નહિ ?

(૧૯૮૨)—નાથ કસે ગજકો ખંદ છોડાયો—

પ્રભુ તોરે નામકી લેહે મોડે લાગી, છોડ દુનિઆ બચાહું મે ત્યાગી.
માત પિતા ઓર અંધવ શુનહે, માયા કે અનુરાગી.
છોડ દીઓહે પ્રપંચ એ મનસે, બકિત લેત તોરી માગી.

(૧૯૮૩)—પ્રભુની પ્રેમજ્યોતિ.—

વિક્ષોષા મોહિની મૂર્તિ ! હૃદયમાં જે વિરાજે છે !
સકળમાં સ્નેહની સ્ફૂર્તિ ! શ્રીહરિના નાદ ગાજે છે !
જગતને વામ કરધારી, પ્રભુય સર્વત્ર વિસ્તારી;
ઉંઘાડી મોક્ષની ખારી, અજગ એ શક્તિ સાજે છે !
જગતને જ્યોતિમાં જોડી, ખિલો પ્રેમપ્રેમનો ખોડી;
પકદા સ્વાર્થના તોડી, અભેદાનંદ ગાજે છે !
કર્માવિષ્ણુ સાધના 'ઝંઝ'ની, જશે સહુ વ્યાધિઓ શાની ?
પરમસત્તા પ્રભુતાની, જગર ઉદ્ધાર કાજે છે !
જગતજ્યોતિ જલે જેની, ધરા ધૂની ધખે જેની.

ધરી સુરત સદા તેની, અલખ રત્નો નિવાળે છે !

નગતની આંખ મીંચીને, હૃદયવ્યક્ત ઉગાડીને;

નિહાળી દિવ્ય સિલાને, હૃદયમાં દેવ રાગે છે !

(૧૯૮૪)—રેખતો—

કાશીદ લાદે ખખર મારકી આ જાનેકી,

જાન જાતી હે મેરી હીજરામે દીવાનેકી.

(૧૯૮૫)—સ્વદેશી મંત્ર—

પર હરત દમ પર રત્ન સુખે, ધૂળ લમ ધન આપાયું મૌન સુખે !

દમ કંચન મેળીની માળ અરે ! લમ કંડર-ડાય શું રાયો હરે ?

પર પોદળ દાંતની જ્યોતી પર. થમ અંધ પતંગ શું દેહ દહે ?

પરવત્ત વીંટયાં શરીરે શરીરે ! પર દૂષિત ભાવ પ્રવિષ્ટ હરે ?

પર દીપ-શિખા નગરે નગરે ! તમે સૂર્ય છતાં વસતા તિમિરે !

પરદેશ દવા ઉપચાર વધ્યાં; પર અન્ન-જળે તનુ પોષિ રહ્યાં.

પર બાપજી-આસન આનંદમાં, કરતા-કરતા તનમાં, મનમાં !

નથી કમ સ્વીયતા-દયતા શરીરે, તમે જે તિમિરે રહો તે તિમિરે.

(૧૯૮૬)—ગાયન—

જીજન પાળક ટાળક દુખનો કુળ પૃથ્વીમાં તું એકલો

જ્યાં જોમએ ત્યાં તાહાઈ નામ નહીં તુંજ વણુ કામ ખાલી કામ

આપે સરવેને આરામ સુત્પ રહીતું એકલો.

(૧૯૮૭)—વિધિની વક્ત્રીસા—

વિધિનું પાપું પીપું હમારે, ગતિ કંઈ ચાપ મતિ કંઈ ધરે ! રેક.

અહું ગિરિ ઉપર, પહું પાતાળે, અહુતો-પડતો વિધિના તારે ! વિ.

(૧૯૮૮)—ગઝલ (બેહાગની)—

અમ મોચની ગજ ગામની એ કામની શું કર.

અંદ્રવદના કાંમ કદળ અધર પરવાળા માન,

રસીક રસીકા માહેરી ક્યારે કરાવીશ પાન.

(૧૯૮૯)—હમારી તુંજ છે આશા—

અધામાં તું રહ્યો વ્યાપી, અધાની તુંજ છે આશા !

નિરાશા જ્યાં અધે વ્યાપી, હમારી તુંજ છે આશા !

અજાણનો આ મહાસિંધુ, બુધવંતો ઘોર મર્જનાથી;

પછાડા છો રહ્યો મારે, હમારે તુંજ છે આશા !

પ્રભુ છે પ્રેમનો સિંધુ, પ્રભુ છે દાનનો અંધુ;

જગતના પ્રાણને વન્દુ, હમારી તુંજ છે આશા !
તપેલાની શીતલતા તું, મલીન મનની વિમળતા તું;
તને લમ્ શાન્ત ઉર થાતું, હમારી તુંજ આશા !
દુઃખનું શાંતિ સ્થળ છે તું, તૃપ્તિને છે સુધાજન તું;
વિરાગીના વિમલ આત્મા ! હમારી તુંજ છે આશા !

(૨૦૦૦)—ભગવદ્ ભજન—

જગતમાં જન્મ્યો તેજ પ્રમાણુ, ભરે જે ભાવ ધરી મમવાન.
લગાવે ત્રિકમજીવી તાન, ગળાવે ગગન કરી ગુણગાન—જગતમાં.
હરિપદ ધાયો તે જન ડાઘો, સર્વ કમાયો સા .
જગદાધાર જપે નિશિવાસર, થાય સહજ વેદાર—જગતમાં.
ગરલ ભરેલા બવસાગરમાં, ભક્તિ સુધારસ ધાર.
પાન કરે તે અમર અને જન ગ્રહી શાશ્વતો સાર—જગતમાં.
સારંગપાણી સેવો નિશ્ચિન, સુત વિત જુઠાં જાણુ;
મિથ્યા માયા મોહ મમતા આ, આખર નરકની પાણી—જગતમાં.
કરે જે ભક્તિ રસનું પાન, ધરે જે ધરણીધરનું ધ્યાન.
ખરે તે જન છે દેવ સમાન, દેવ પગ તેને દેતાં માન—જગતમાં.

ગજશ્વ કવાલીયોકે શોખીનોકે લીયે ઉર્દુ જખાનમે

❀ દીલખુશ કીતાબો. ❀

ગજશ્વ મેહશીલ ઉર્દુ પરસ્તાને કવાલી.	૧-૦-૦
મહેશીશ્વ મંજુશ્વ ઉર્દુ ગાહરે કવાલી.	૦-૧૨-૦
અમનમે પુર ખ્દાર ઉર્દુ કવાલીએ 'ગુલઝાર.	૦-૪-૦
ગજશ્વ ખ્દાર ઉર્દુ ગુલશાને કવાલી.	૦-૪-૦
પરસ્તાને મુઅઝ ઉર્દુ ખ્દારે ગુલખુશ.	૦-૪-૦
ગજશ્વ દીલારામ ઉર્દુ દીલખુશ કવાલી.	૦-૪-૦
ગાહરે ધરક ઉર્દુ ગુલખુશ કવાલી.	૦-૪-૦

મળવાનું દેશખું—

બુકસેલર ભટ્ટજીભાઈ નારાયણસ
લીમડાયોક—ધુરત.

ખાસ ઉપયોગી નવીન નોવેલો.

કોર કચ્છી કે ઉછળતું મુઠકું ભાગ ૧ લો.	૨-૮-૦
” ” ભાગ ૨ જો.	૩-૦-૦
સુધારાનો સાર કે કીસ્મતનો પ્રહાર.	૧-૮-૦
કાબુલના કાળા મેઢાં.	૧-૮-૦
ચેરાગે ધરમ ચાને સંસારનો સાથી.	૨-૦-૦
શાહબાદી શહેરા.	૧-૪-૦
નરકી સામે પ્રતાલીયન કાવતરું.	૧-૪-૦
ખલીફ હાફ્ત અલ-રસી.	૧-૮-૦
ફસલામન સાચા મોતી.	૦-૧૨-૦
હનુમનની મુર્તિ.	૧-૮-૦
ખુની બેગમ.	૧-૮-૦
દરીયાની ડાકણ.	૨-૦-૦

હમારું નવું પ્રાઈસલીસ્ટ

મહાકાળી ખડગ—આ નવલકથા અદ્ભુત બનાવો ભરપૂર હોય પાંચકની ઝગાસા વધારે છે ‘પાકું પુકું’ રૂ. ૨-૮-૦

અદ્ભુતક્રીડા—આર્ય સત્તાગીઓના શિયળનું રક્ષણ કરવા માટે તે વખતના રજપુત ગામઝો પોતાનો કેવો આત્મબોગ આપતા તેનું વર્ણન ઘણુંજ રસિક છે. પાંચ ચિત્રો છે પાકું પુકું કી. રૂ. ૨૦

કુતરો કે કાગ?—ડિટેક્ટીવ પોતાના કાર્યમાં જે ચતુરાઈ, મહાદરાઈ અને કુશળતા વાપરે છે. તેની ખુબી ઓરજ છે પાકું પુકું મૂલ્ય રૂ. ૨

કમનસીમ લીલા (ભાગ ૧-૨)—આ નવલકથામાં સાંસારિક ઘટનાઓ તાદસ્ય દષ્ટિ સમક્ષ ઝીલીજ હોય એવું વર્ણન આલેખવામાં આવ્યું છે આજેના મંગાવો અને જીવો બન્ને ભાગનું પાકું પુકું કી. રૂ. ૪૦

મધુર મિલન—તમારી પત્નીને આ નવલકથા પાંચ વો તમે પાંચો પ્રેમ દિવ્યતા શીખો અને તમને પૃથ્વીપર સ્વર્ગ દેખાશે. કી. રૂ. ૨-૮-૦

કલંકિત કાઉન્ટેસ ચાને ખુની કોણ? (ડિટેક્ટીવ નોવેલ) પ્રેમને લક્ષ્મીને તુચ્છ ગણવાની દિવ્યપ્રતિષ્ઠા. હૃદયની કમાશ અને

પ્રેમાળ હૃદયનું માધુર્ય ધડીમર પ્રેમના રસપૂર્ણ હોજમાં સ્નાન કરાવશે કિ. ૩. ૩.

સૌન્દર્ય વિજય—(ભાગ ૧-૨-૩-૪-૫) રેનાલ્ડઝનાં રાયલ્ડાક્સ પ્લાટનું અક્ષરસહ ભાષાન્તર વાર્તા મનોહર અને ચિત્રકર્ષક છે પાકું પુઠું પાંચે ભાગની કિ. ૧૨૧।

દશલાખનો હટલો અથવા રત્નકંકણ ડીટકટિવ વારતા રસ પૂર્ણ અને રોમાંચ ઉપજાવે તેમ છે. કિ. ૨૧।

કલ્પકિત કુમારીકા—ડીટકટિવ વારતા અસંખ્ય રસિક વિખેાથી ભરપુર છે. પાકું પુઠું કિ. ૨૧।

સુંદર અને વિદ્યાનંદ—આ નવલકથામાં તેના વિદ્વાન લેખકે સાંસારિક ઘટનાઓનું આભેડુમ આલેખન કર્યું છે પાકું પુઠું કિ. ૧૧।

મધુર મધુરી અથવા મુમર્ઝની ખોલની—રસમય અને ચમત્કારીક ખતોવોથી ભરપુર ચાર, ચિત્રો સહિત પાકું પુઠું કિ. ૨.

પંદર લાખપર પાણી—શ્રીમંત ગ્રંથસ્થે પોતાના દીકરાને આપેલો પંદરલાખ રૂ. વરસો ફક્ત એક વર્ષના અરસામાં કેવી રીતે હડાવી નાખ્યો? પાકું પુઠું કિ. ૧।

રત્નમંજરી—આદિથી અંત પર્વત આધ્યાત્મિક જ્ઞાન પ્રદેશમાં વિચરી, માયા—પટને જિન્ન બિન્ન કરી પરમપદમાં નિયોજી વિલીન થાય છે કિ. ૨.

બેગમમહાલ—(ભાગ ૧-૨)—આ નવલકથાના માધુર્યનું વર્ણન માત્ર શબ્દોથી થાય તેમ નથી આજેજ વાંચો ખન્ને ભાગની કિ. ૪

કામાંધ કામીની ડીટકટિવ વારતા એક ગ્રાર એવું સરસ કામ બજવી ખતાવે છે કે, તેની બહાદુરી માટે 'વાહ વાહ' કર્યા સિવાય રહેવાતું નથી પાકું પુઠું કિ. ૨૧।

બકતાણી કે લામટી?—આમાં ચાલુ જમાનાનો સારો ચિતાર આપ્યો છે હાસ્યરસ પણ ભરપુર છે. પાકું પુઠું કિ. ૨

બગદાદનો આદશાહ—શયતાનિતથી ભરેલી સુંદરીઓ સંસારમાં કેવા અનર્થો કરે છે એ ખાસ વાંચવા લાયક છે. પાકું પુઠું કિ. ૨૧। ૩

રાણી વ્રજસુંદરી—આલ્પજ કન્યામાંથી રાજરાણી થઈ પતિ કાળા પહાડની રુદામે રણભૂમિમાં ફેલી પડતું આદિ ઘટનાઓથી ભરપુર કિ. ૩. ૨।

ભયંકર ભદ્ર રેનાલ્ડઝકૃત ફોસ્ટનું અક્ષરસહ ભાષાન્તર કતાં નારાયણ વાસનજી ઠક્કર સચિત્ર (ભા. ૧-૨ પાકું પુઠું કિ. ૨૧. ૫।

રમણી કે રાક્ષસી?—અખળા જ્યારે ઉન્મત્તબની જાય છે. ત્યારે પોતાના વિકારની તૃપ્તિ માટે તે કેવા બયાનક કૃત્યો કરે છે? કિ. ૨૧। ૩.

નાદીરનો દારૂમામ નારાયણ વીસનજી ઠક્કરકૃત નવલકથા
કિ. રૂ. ૨૫

મારી ભયંકર સંસારયાત્રા એક નિરાધાર અખગાનો
આત્મનાદ ! ઠક્કર નારાયણકૃત સામાજિક નવલકથા ખાસ વાંચના
ગોચ્ય છે. કિ. રૂ. ૨૫ ૩.

લતા અને લક્ષ્મી લાગ ૧ થી ૫ (સચિત્ર) આ વાર્તાના
દરેક ભાગ અલગ રસિક તથા મનોહર છે આ વારતા આનંદ સાથે
સદુપદેશથી છલોછલ બરેલી છે. પાકું પુરું કી. રૂ. ૮૧

કાશ્મીર અને કેસરી—(ખીજી આવૃત્તિ) પૃષ્ઠ ૨૭૦ પાકું
પુરું કિ. ૧૫ ૩.

પિશાય મંદિર લાગ ૧-૨—(સચિત્ર) રેનોલ્ડઝ કૃત
ઓક્સફોર્ડના બાબાનંતર પૃષ્ઠ ૫૫૬ છાસારસની ગળે કે સરિતાજી
પહે છે. કિ. રૂ. ૩.

ભાગ્યચક્રનો મહામંત્ર—આ સચિત્ર નવલકથા અનેક
ઘટનાઓથી બરપુર પાકું પુરું કિ. ૨ ૩.

કંગાળાજી દુનીયા સચિત્ર—વારતાની વસ્તુ સંકલના એવી
અદ્ભુત, પરંતુ સંભવિત છે કે, પ્રત્યેક પૃષ્ઠ વાંચકની છાસા તૃપ્તિ
ગત થાય છે. કિ. રૂ. ૨૧

કંગાલ કેદી અથવા રનેલુ બંધન—(સચિત્ર) ભાગ
૧-૨ આ નવલકથા અનેકવિધ આકર્ષણીય ઘટનાઓથી પરિપૂર્ણ છે.
પાકું પુરું કી. ૪૫

ભાગ્યદેવીની ભયંકરતા—પ્રત્યેક દિવસ સ્ત્રીને આ નવલકથા
વાંચવાની ખાસ બલામણુ છે. ચાર સુંદર ચીત્રો, પાકું પુરું કી. ૧૫

પિશાચિની કે પ્રેમદા ?—મૂતપેતના ભયંકર ક્રિપાવના લીધે
ક્રિપાવનું અમમ્ભલક દુઃખ, તીંગેર ઘટનાઓ રસિક છે. કિ. ૧૫

રવગર્ભમાં શયનાન—આ નવલકથા અનેક રસિક ચમત્કારીક,
અને આકર્ષક ઘટનાઓથી બરપુર છે. પાકું પુરું કી. ૧૫

મૃગલોચની અથવા માયાપ્રામલ્ય—ભાગ ૧ થી ૧૦ આ
નવલકથા વાતપ્રિય વાંચકોને એક વખત વાંચવાની અમે ખાસ
બલામણુ કરીએ છીએ આગળ મંગલો. કિ. રૂ. ૨૧

રાજનૈનિક પડયાં—વિરમચકર અને ચિત્તદર ઘટનાઓથી
પરિપૂર્ણ. પ્રત્યેકને આ નવલકથા વાંચવાની ખાસ બલામણુ છે. ૫૬
પુરું કી. ૧૫

રજપુતોના રજપુતો—સતીઓનું શુરાતન ભાગ ૧-૨ જે. રજપુતોની વીરતા, અને કર્તવ્ય પરાયણતાને માટે આ વાર્તા છે. અને ભાગની કી. ૪૧

મધુ—માલતી ભા. ૧-૨—આ સામાજિક નવલકથામાં સામાજિક વિષયોનું ધ્યાન રસિક આલેખન કરેલું છે. પાકું પુઠું કિં ૩-૦-૦

મનોહારણી માયા—આ નવલકથાની વસ્તુસંકલના એટલી બધી રસિક છે કે એક વખત વાંચવા લાંબા પછી પડતું મુકાતું નથી પાકું પુઠું કિ. ૧૧૧ ૩.

તારાસુંદરી—આર્થ બાળાઓની ધર્મિકતા તથા કંડારમાં કંડાર સંયોગમાં પણ તેમના પાતિવ્રત કથાકળતા જેની હોય તે વાંચો કી. ૩

સંસારસંઘામ ભાગ ૧-૨—ધર્મપરાયણા સોંપી ગયા અડગ અને અચલ રીતે પતિભક્તિમાં લીન રહે છે, આઠી સર્વ વીષયો અપૂર્વ છે. કી. ૩

પરાક્રમની પતાકા (ડીટેકટિવ) ગ્રંથપાનના પ્રિન્સે બેદી ખુન શી રીતે કર્યા તથા તેનો પંતો જેવડો સૂત્રી શા કારણથી ન મળ્યો વાંચો પાકું પુઠું કી ૨૧ ૩.

ભવાનીના ભાગ ભા. ૧-૨—રજપુત બાલીકાઓના ધીર વીરતાનાં બતાવો વાંચતાં આખોમાંથી ઓધાર આંસુ વહેવા માંડે છે. પાકું પુઠું કી. ૩૧

ગોરા—ડૉક્ટર રબીન્દ્રનાથની પદલાલિત્યવાળી અને આવનામય લેખિનીથી લખાયેલા ગ્રંથની પ્રસંસા કરવાની જરૂર નથી. પાકું પુઠું કી. ૩૧

અંસરીમાલા—(સંચિત) આ સામાજિક નવલકથામાં મનુષ્ય જાતિના ભાવ, વીકાર, ચારીત્ર વગેરેનું સુંદર વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. પાકું પુઠું કી. ૩-૦-૦

કંચન—(ભાગ ૧-૨) “આનંદસહીત ઉપદેશ મેળવવું આ નવલકથા સર્વોદ્દેશ સાધન છે. મૂલ્ય પાકું પુઠું કી. ૩-૦-૦

નૈકાડુમા—કિવા આશ્ચર્યઘટના જગવીખ્યાત કવીક્સર રવિન્દ્રનાથ ટાગોરકૃત નૈકાડુખીનું સમ્પ્રદેશ ભાષાન્તર છે. પાકું પુઠું ૩

બેદી ખખન—ડીટેકટિવ વારતા ખૂની કોણ છે? ચોર કોણ છે. અને જાસુસ કોણ આખર સુધી સમજાતુજ નથી પાકું પુઠું કી. ૨૧ ૩.

ગેમી ખુન—ડીટેકટિવ વારતા ખરો ખૂની કોણ છે અને ખૂનનો આરોપ કોનાપર આવી પડે છે, ત્રિગેરે અદ્ભૂત બનાવોથી ભરપૂરકી ૨૧

(૪૬૮) સા. લલ્લુભાઈ નારણદાસ બુકસેલર, લીમડાચોક-સુરત.

આગેશયતાન (તરવારનું તુફાન) — એક શયતાન છુંટારાના બીધમ કાવત્રાં આદિ વીધયો વાંચનાં ચક્ષુઓમાંથી અશ્રુજળની દૃષ્ટિ થાય છે. કી. ૨૥ રૂ.

કિશોરસિંહ અથવા દુઃખનો પહાડ — (ભાગ ૧-૨-૩) રેનોડકઝૂત કેનેથનો અનુવાદ ધણા ધણા રોમાચકારક બનાવેથી આ વાર્તા બરપુર છે પાકુ પુઠું ત્રણ ભાગની કી. ૮ રૂ.

તરણુ તપસ્વિની — ભાગ ૧-૨ સચિત્ર સાધુના વેશમાં ફરતાં શયતાનો કેવી પ્રપંચ જળ પાથરી ભોળા મનુષ્યોને બરમાલે છે. પાકુ પુઠું કિ. ૫૦ રૂ.

વસંત વિજય ભા. ૧-૨-૩ ચડતી પડતીનો ચમત્કાર એક નિષ્કુર હૃદયના દંપતીનાં રાક્ષસી કુકર્મોનો અસરકારક ચિતાર. કી. ૮-૪-૦.

કાળરાત્રિનું ખુની ખંજર — (ભાગ ૧-૨) ધર્મનીતી. મત્ય અને સ્વદેશપ્રીતી વચ્ચેનો અસરકારક ઉપદેશ આપેલો છે. કી. ૫-૦-૦.

કુસુમકાન્ત (સંસાર ચેત્રંજ) — સતી સાધવી સ્ત્રીઓ સતીત્વને કેવી રીતે નીભાવે છે, આદી સર્વ વીધયોનું વિજ્ઞાતવ્ય ચિત્ર મૂલ્ય રૂ. ૨૫

સુધારાનો સાર કે કીસ્મતનો પ્રહાર

કી. ૧-૮-૦

કઠોરકચ્છો કે ઉછળતું મુડદું ભાગ ૧ લો

કી. ૨-૮-૦

ભાગ ૨ જો.

”

”

કી. ૩-૦-૦

દરોયાની ડાકણ.

કી. ૨-૦-૦

મળવાનું ઠેકાણું —

બુકસેલર લલ્લુભાઈ નારણદાસ એન્ડ સન્સ.

લીમડાચોક-સુરત.

માઈઓ ! આજકાલ —

— તમારે શાની જરૂર છે ?

બળ બુદ્ધિ અને આયુશની ? તે શાથી પ્રાપ્ત થશે.

[ચાલીસ વર્ષના અનુભવી]

વૈદ્યરાજ ધીરજરામ દલપતરામના અનુભવેના

એક આયુર્વેદના અમુલ્ય રત્ન.

સુવર્ણ ચંદ્રાદય-યાને સીદ્ધ મકરધ્વજ ગુટીકા.

ગજલ કવાલીયાંકે શાખીનોકે કીચ

— ઉર્ફે જળાનમે —

દીલખુશ કીતાઓ

ગજલે મેલકીલ ઉર્ફે પરસ્તાને કવાલી

૧-૦-૦

મહેરીમે મંજલ ઉર્ફે ગૌહરે કવાલી

૦-૨-૦

અમનમે પુર ખહાર ઉર્ફે કવાલીએ

ગુલઝાર ૦-૪-૦

ગજલે ખહાર ઉર્ફે શુલશને કવાલી

૦-૪-૦

પરસ્તાને મુંબઈ ઉર્ફે ખહારે બુલબુલ

૦-૪-૦

ગજલે દીવારામ ઉર્ફે દીલખુશ કવાલી

૦-૪-૦

ગૌહરે ઇસ્ક ઉર્ફે બુલબુલે કવાલી

૦-૪-૦

સુધારાનો સાર કે પ્રીસ્માનો

પ્રહાર રા. ૧-૮-૦

કઠોર કચ્છી કે ઉછળતું મુરદુ

ભાગ ૧ લો રા. ૨-૮-૦

કઠોર કચ્છી કે ઉછળતું મુરદુ

ભાગ ૨ જો રા. ૩ ૦-૦

દરીયાની રાક્ષ. રા. ૨-૦-૦

મળવાતું ઠેકાણું:—

બુક્સેલર લલ્લુભાઈ નારણદાસ

એન્ડ સન્સ.

લીમડચોક—સુરત.

મળવાતું ઠેકાણું:—

બુક્સેલર લલ્લુભાઈ નારણદાસ એન્ડ સન્સ.

લીમડચોક—સુરત.

આ પુસ્તકના પાના ૯૭ થી ૨૭૬ સુધી સુરત લીમડચોકમાં આવેલા 'નારાયણ' પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં મંગળદાસ લલ્લુભાઈ બુક્સેલરે છાપ્યાં અને બાકીના પાના ૧ થી ૯૬ અને ૨૭૭ થી ૪૬૮ સુધી 'સુરત બસનપુરી ભાગળને નાકે આવેલા શ્રી 'અનાવિલ' પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં ગોવિંદજી ડાહ્યાભાઈ નાયકે છાપ્યાં.

